IJA # 1391

מסכת בבא קמא מן תלמוד בבלי

Masekhet Baba Ḳama min Talmud Bavli

Vienna, 5621 (1861)

מסכת

בבא קמא

מן

תלמוד בבלי

עם פירוש רש"י ותוספות

וחילופי הגירסאות ותוספות ישנים ומסורת הש"ס ועין משפט ותורה אור והגהות מהגאון בעל
בית חדש והגהות הגאון מו"ה ישעיה פיק ז"ל

ועוד הרבה הגהות ותיקונים יקרים ומחוכמים מחכמי התורה כתובים משני עברי הגליון

ווין

בשנת תרכ"א לפ"ק.

Wien, 1861.

Verlag von J. Knöpfelmacher & Söhne,

Buchhändler, Seitenstättengasse No. 494.

ארבעה

*אבות נזיקין "השור "והבור והמבעה' "והחבער לא הרי השור כהרי המבעה "ולא הרי המבעה כהרי השור ולא זה וזה שיש בהן רוח חיים כהרי האש שאין בו רוח חיים ולא זה וזה שדרכן לילך ולהזיק כהרי הבור שאין דרכו לילך ולהזיק הצד השוה שבהן שדרכן להזיק ושמירתן עליך וכשהזיק "חב המזיק לשלם תשלומי נזק "במיטב הארץ: גמ' מדקתני אבות מכלל דאיכא תולדות תולדותיהן כיוצא בהן אי לאו כיוצא בהן גבי שבת תנן "אבות מלאכות ארבעים חסר אחת אבות "מכלל דאיכא תולדות תולדותיהן "כיוצא בהן 'לא שנא אב חטאת ולא שנא תולדה חטאת לא שנא אב סקילה ולא שנא תולדה סקילה ומאי איכא בין אב לתולדה נפקא מינה "דאלו עביד שתי אבות בהדי הדדי א"נ שתי תולדות בהדי הדדי מיחייב אכל חדא וחדא ואלו עביד אב ותולדה דידיה לא מיחייב אלא חדא "ולר"א דמחייב אתולדה במקום אב אמאי קרי ליה אב ואמאי קרי לה תולדה הך דהוה במשכן חשיבא קרי לה אב הך דלא הוי במשכן חשיבא קרי לה תולדה גבי טומאות תנן "אבות טומאות "השרץ "והשכבת זרע וטמא

ארבעה אבות מזיקין. לאבות קרי לסך דכתיבן בקצת בסדיא ובגמרא ומפרש סי מיסו תולדות: השור והבור כו'. כסדר שהן כתובין בפרשה סדרן בגמרא דפרק ראשון' באמר מבעה. ומפרש בגמרא: הבער. כי חצה אם: לא הרי שור כהרי המבעה. כלומר מי כתב דחמנא שור לא נפיק ונבע' וימיה וחמנא לרסי לאמריכו לגוריכתב ולהכי נקט בריש הרי המבעה' ולא נקט לסו כסדר לא הרי הבור כהרי הבור ומשום הכו לא הוי ונלי לגוריתני לא זה וזה שיש בהן רוח חיים ועוד טעמא בור אין בו רוח חיים ועוד טעמא אחרינא דהא דגרמא אמעניכן שאינ שיש בהיכיסס רוח חיים לא נפיק חד ומחבריה ובגמ' ומפרש ונלי לא הרי דקאמר: הרי האש שאין בו רוח חיים. ולי לא כתביה דחמנא הוא אמינא ליעטר: לא זה וזה כו' אלו שלשתן דרכן לילך ולהזיק: הצד השוה כו'. ומפרש בגמ' לאתויי ונלי: במיטב הארץ. ומעדיף' ככסיו יגבה דעי הזיקו אם הולה לפרוע לו קרקע: גמ' תשאת. בגמרא: סקילה. בגמרא: אי עביד שתי אבות. בגמרא: מיחייב תרתי. תמאות: לא מיחייב אלא חדא. אחא ונלאכה אבל אתולדה דידי' לא ויחייב: ולר"א דמחייב תרתי כו'. דלי עביד אב ותולד' דידיה ומחייב תרתי חטאות בגוף' כריתות בפרק אמרו לו: כולהו אבות ונלאכות ונמשכן בגוריכן לסו בגוף' שבת (דף מנ:) ושמא

*אבות נזיקין. [ר"ל אבות נזיקין] ר"ל אבות נזיקין: [ר"ל אבות נזיקין] ר"ל אבות נזיקין: [ר"ל אבות נזיקין] ר"ל אבות נזיקין:

עין משפט נר מצוה

יב
א) ע"י פ"ה מה' טומאת אוכלין הל"ט
יג
ב) ע"י סס הל' ז ופ"ח סס הל' ט ופ"ט מה' שאלה ופקדון הל"ט
יד
ג) ע"י סס הל' ח הל' ל ופ"ד סס הל' ל ופ"ה סס הל' ל ופ"ו מה' טומאת צרעת הל' ד ופ"ח סס הל' יח ופ"ל מה' מכירה הל"ב
טו
ד) ע"י פ"ב מה' גזילה ואבידה הל' ו ופנ"ב סס הל' ט ופ"ט מה' חובל ומזיק הל' ט
טז
ה) ע"י פ"ח סס הל' ו ופנ"ט מה' גזילה ואבידה הל' ט
יז
ו) ע"י סס הל' ז ופנ"ט מה' גזילה ואבידה הל' ט
יח
ז) ע"י סס פ"ג ה"ב
ח) ע"ע סס פנ"ע יח ופנ"ע יט
ט) ע"ס פ"ו מה' פי' הל פנ"ע ל
כ
ט) ע"ס פ"ט מה' פי' הל' פנ"ע ל

ארבעה אבות פרק ראשון בבא קמא

דאלו אב עצומה אדם וכלים, נפק ולא נפקי אדם ובגדים טעונה אדם ועצמו ועצומה אדם לטעונה ובגדים וח"ת ומכי טעונה אות עושים כלי מתכות כיולא בו המכה הכי הוא כמכלי אלמנה ים ומהן כיולא בהן ו"ל דאפילו אינו עושה כיולא בו מאותו כלי מתכת אין עושה כלי מתכת אחר כיולא בו כגון שעדקדק ל"ת בכיס ומכי דאפילו:

ת"ר אלמה אבות. הפסיק בברייתא זו לפרש תולדותיהן לאו כיולא בהן דאלו אבות נאמרו ועונד. פירש. לשלם מזק אלם אפילו בעצם הראוי ול"ת ומיהו תיתי לי ומקלוטה דייק כתלמוד ל ומאחר אבות הפיתה לו"ד (לקמן קף ה:) קרן עדיפא דכולהו לחזיק ותפי' קרן אתי וכדומעפרש ר"ם לקמן ל"ל דפלגא מזק ועונה דאינו אם אפילו אינו אבות אינו אלא בחזקת

משורו לנדמו. סיימו קמן דסן וכגל פטורין בב"ס ובאבטו וסכימו לין למלוק בין תמות לנועדות דלא שיך למלוק אלא בבעל מיים וא"ס מיכי גנול ונשור עיה לבור שכן ב"ס וכוונתו לסזיק ונופרס כשב"ס דאחיי ונבור ושור בעיה מלד ולקונן גבי לד מסוה דקאמר אחייי לאחויי אבטו וסכימו לא גנסם לי לרב דאמר כולם משורו לנדמו הייטו שור לרב א"ס דבעיה סלד אחיה כדפרקי" אבל קשה כיון דנבור מני יליף לפטרו בהו כליס כבור ולקנון בהנולים (דף כח.) ומיייב בהו רב כליס גבי כשבר כדו:

וממונך. לאו דוקא גבי בור אלאו ענוכא הוא וכן גבי אש דפטינא דאש של אחר דחייב:

תולדה יש. הוס עלי לנייפרך דלקנון נוקי ונתיתין ב"שן שדרכו לסזיק וקרי ליס אב אלא דבאלו הכי פריך פשיט:

התנן חדס נוגד לעולם. לא פריך דוקא מני הוי אב כדדרס עלס בגנרתא בפ' כילד (דף כו) ומעלע תחת מנגע דאשה נייתי הכא קלא אלא נייתי דסוי כיולא בו:

ביחו וכיוו. פיקס הקומרים מי אלא וקשה לר"ת דפפרק דס הנדס (דף כח: ודס) קתני כיחו וכיוו ומי אלא כיחו ומלאה דכיחו הוא סיולא ון הגרון בכח וכיוו הוא סיולא ון הפס על ידי נענוע":

לפוטרו בר"ס. וא"ת אמאי פטיעה ליס עפי מלבלס ון הטעליה ו"ל כיון דגון הדין הים ושלבס נוק שלס ואחי סלבתא דלא ונלבס אלא חלי נוק אם כן אחי סלבתא לסקל ולא לסחייל:

אמאי קרי לה תולדה דבגל. אנ"ג דדמי לבגל כיון הדינס אלוקס הים לו לקמות לס סס בפני עלמה:

כדמתרגם רב יוסף. נקט רב יוסף לפי שהיה בקי בתרגום עיס כמה ענייני תרגום ולא כדפירס בעלמא לפי שהיה קני נהור ודברים שבכתב לי אחת דשלי לנוור על פה ולכך היה לאור תרגום דמוסוס עתה לעשות אור אתה *דשרי ואין לך עת לעשות גדול ומה*: **לא** לאי הקרן שאין הנאה לסזיקו. ופשיעה פשע שהיה לו לשמור שוה שבקל היה יכול לשמרו אין דמוקה לסזיק כיון שאין הנאה לסזיקה לאבל אן היה הנאה לסזיקה הוי כעין אונס אלא היה יכול לשמור כל כך כיון שהסן דמוק לאכול לסגאתו ולא לאי הסן שאין כוונתו לסזיק ואין ילרס תקפה ובקל יכול לשמור בכלאי הקרן דכוונתו לסזיק ורילרס תקפה ואין יכול לשמרה כל כך יפה:

מידי תלגוון של כגנו אלוגה נגנו לשון גילוי הלכך אור וגבעה זה הסן דגבעה לשון גגולה הוא דהיינו שן שפעוים גגולה ופעוים ובכוסה: נבעה. דוקמע הוא עלמו כבגו' כגלה ובגו' הקני שהוא ובגו' דבר אחר: בועה. לשון בעיו: תנא שור לקרנו ומבע' לשינו. ולקמן פריך הגל ואלי פייליס: לא ראי הקרן שאין הנאה כו'. בעל כרחך הכי ונפרס לא לאי הקרן שאין הנאה לסזיקו כלאי הסן כו' כלומר דאלי כתב דאמנא קרן דמייב לא אחיה שן ונינה דקרן אין הנאה להזיקו:

[ע"ז ס"ל ד מ"ז] אי דלא אפקרינהו לשמואל דאמר. הכתם בהנוים אח הכד (ל' שבועות הש"ס כח:): כל תקלקם בור הוא ואמ"ג דלא הפקיר הייטו בור: ולרב דאמר. כל תקלקם אלא הפקיר' ונשור לנדנו הוא בור אחוא ונוגוס ולא הזיק חייב אף כל ונגוגו אם הזיק אף כל ונגוגו בור תולדה דבור ניכנו ובשור אחרון לגיל תולדה יבור כי בור ואפילו לגמוגל מני דאינה תולדה דבור [לקמן ו כח:] נינהו ונאי הזיק לאחוקוני ונלאח דרב פפא אתולדה דבור ונאי הזיק דבור אחוא אלא אלא בור לחייב וכו': דני נמי תחלת עשייתן. תחלת עה אנגנו בור הייטו בבאמנה לגם הוו עוגוגים לגמן: וכי קאמר רב פפא. תולדה לאו כתב דידה אתולדה דמנגנ'. אלונגתא דשמואל ורב בונבעה לקנון בשונעתן: אדם ניעור. הייטו אב: אדם מועד עד יושן. בגילסי ב"ג: אלא. תולדה דאדם הייטו כיחו וניעו כיחו רוק הכם ניעו ניחא אחונים (רוק הוצא אלא אם אין זה מתוך גופיה אבל כח) [לקמן ל' כו. בפ"ש אין זה] דאזלי מזקי. אבל אם אתולדה אם ונגנפוס או לתוך מושקין ומוגלגו. בהו הוא. הייטו אדם נוחו וחייב אי בתר דניחה. אחר לוח הקרוב לאחרן הזיקו שהוא אדם בגשם: בין לרב בין לשמואל הייטו בור. דהא ולאי אקלס לאחקרקס היא: ברוח מצויה. לאי ברוח שאינה עגיה הוי אוכף ולא ויחייב אבל ברוח עגיה הוי תולדה אדם אם אין כמי הכוח מוליכ: דבח אחר מעורב בה. והוה ליה לאחקוקי אדעתים: [לקמן יז:] בחצי נזק צרורות. אם היה מהלכת ומתיזה בחגליה ומיבחו אם הכליס הקי"ל דהלכתא נוגיי לה לעשה ומכיני דעוגוגה הוא ולא קנס כלאו"ג דפלגא הזק אל בגים הוי קנס כלאו"ג דלקון אלי אלגא הזק מזקא ומוגו' הוא ומלכך לאו תולדה דקרן הוא אלא דבגל דעוכה דבגל הוא לאחו וכבגל לא הוי דבגל ועגלס הזק אלא ומיגנו דבר אבא אם אלאי קרי לה תולדה דבגל. הוא אל ומיגנו ועגלס כמותה: לשלם מן העליה. אם אחם הזיקה יותר מגוה אם אינה עוה ומגלס אם הזיק ונגיהו כי בגל דמחיב בה בבגל ויעבד אדהו וגוגר ולא הוא כי קרן לאן אמזיק ומגלס אלא ונגופו דכתיב (שמות כא) ומכו אח הבור אחי ואלו אח כספו ואם הזיק יותר על כדי דגיו ונפסיד הכיזק: ולרבא אמאי קרי לה תולד' דבגל לפוטרו בר"ה. כי בגל דבגל אינה חייבת אח"כ ככנס' לבעות הכיזק והזיקה דכתיב בה ומילה אח בעיכה ובעיר בבד' אחר ומיגנו בבעות הכיזק: אמר שומר. אמר הקב"ה: אתא בקר. גאול' לגדיקים: ונם לילה. חוקר לבעגים אם הבוגו בתשובה ותבקשו ומחילה בעיו אלגוא בלאם כתיב בעיו: איגלין אלגוא אל כגנו אלגוא נבעו לשון גילוי הלכך אור וגבעה זה

בהמוכל (ל' מז.) עבד ואמה פגיעתן כו' דא"כ הי' לגוגיקנו עבד ואמה אלא מפרס ל"ם בנקנו עבד ואמה ומשו' יקריעו' ובפרק דקיף ונקבת ידיס ובעגנה ומסוס מגוא יקריעו רבו ובעגנה בפרק אחס:

לאו אמ"ג דכותבו לסזיק אם"ס פעוקין. וא"ת עבד ואמה נוגיס כיצ עקן"ו דסן לסתחייב בגיבה הלכה ע מגנ עסין קנס עוס"ע מ"ע מי' שגע פגיי ל

ולא ראי השן שאין כוונתו להזיק כראי הקרן שכוונתו להזיק ולאו ק"ו הוא ומה שן שאין כוונתו להזיק חייב קרן שכוונתו להזיק לא כ"ש אצטריך ס"ד אמינא מידי דהוה אעבד ואמה עבד ואמה לאו אע"ג דכוונתן להזיק אפ"ה *פטורי ה"נ לא שנא אמר רב אשי אטו עבד ואמה לאו טעמא רבה אית בהו *שמא *יקניטנו רבו וילך וידליק גדישו של חבירו ונמצא זה מחייב את רבו מאה מנה בכל יום אלא פריך הכי לא ראי הקרן שכוונתו להזיק כראי השן שאין כוונתו להזיק ולא ראי השן שיש הנאה להזיקו כראי הקרן שאין הנאה להזיקו ורגל מאי שייכי' כשהזיק חב המזיק לאתויי רגל ולתנייה בהדיא אלא אמר רבא תנא שור לרגלו ומבעה לשינו וה"ק לא ראי הרגל שהזיקה מצוי כראי השן שאין הזיקה מצוי ולא ראי השן שיש הנא' שאין הנאה להזיקו וקרן מאי שייריה כשהזיק חב המזיק לאתויי קרן ולתנייה בהדיא במועדין מתחלתן קמיירי בתמין ולבסוף מועדין לא קמיירי ושמואל מ"ט לא אמר כרב אמר לך אי סלקא דעתך אדם הא קתני סיפא שור המועד ושור המזיק ברשות הניזק והאדם ולתני בריש' בנזקי ממון קמיירי בנזקי גופו לא קמיירי ורב נמי הא קתני אדם בסיפא אמר לך רב הדוא למחשבי' בהדי מועדין הוא דאתא ומאי לאהרי ה"קלא ראי השור שמשלם את הכופר ולא ראי האדם שאין משלם את הכופר כראי השור שאין בו ארבעה דברים הצד השוה שבהן שדרכן להזיק וכי שור דרכו להזיק במועד ומועד דרכו להזיק כיון דאיעד אורחיה הוא אדם דרכו להזיק בישן ישן דרכו להזיק כיון דכייף ופשיט ארחי' הוא ושמירתן עליך אדם שמירת גופו עליו הוא ולטעמיך הא דתני קרנא ארבע אבות נזקין ואדם אחד מהן אדם שמירת גופו עליו הוא אלא כדאמר ליה רבי אבהו לתנא תני אדם שמירת גופו עליו

הכא

ולא ראי השן שאין כוונתו להזיק כראי הקרן. ולאו ק"ו הוא ומה שן שאין כוונתו להזיק חייב קרן שכוונתו להזיק לא כ"ש אצטריך ס"ד אמינא מידי דהוה אעבד ואמה עבד ואמה לאו אע"ג דכוונתן להזיק אפ"ה *פטורי ה"נ לא שנא אמר רב אשי אטו עבד ואמה לאו טעמא רבה אית בהו *שמא *יקניטנו רבו וילך וידליק גדישו של חבירו ונמצא זה מחייב את רבו מאה מנה בכל יום אלא פריך הכי לא ראי הקרן שכוונתו להזיק כראי השן שאין כוונתו להזיק ולא ראי השן שיש הנאה להזיקו כראי הקרן שאין הנאה להזיקו ורגל מאי שייכי' כשהזיק חב המזיק לאתויי רגל ולתנייה בהדיא אלא אמר רבא תנא שור לרגלו ומבעה לשינו וה"ק לא ראי הרגל שהזיקה מצוי כראי השן שאין הזיקה מצוי ולא ראי השן שיש הנא' שאין הנאה להזיקו וקרן מאי שייריה כשהזיק חב המזיק לאתויי קרן ולתנייה בהדיא במועדין מתחלתן קמיירי בתמין ולבסוף מועדין לא קמיירי ושמואל מ"ט לא אמר כרב אמר לך אי סלקא דעתך אדם הא קתני סיפא שור המועד ושור המזיק ברשות הניזק והאדם ולתני בריש' בנזקי ממון קמיירי בנזקי גופו לא קמיירי ורב נמי הא קתני אדם בסיפא אמר לך רב הדוא למחשבי' בהדי מועדין הוא דאתא ומאי לאהרי ה"קלא ראי השור שמשלם את הכופר ולא ראי האדם שאין משלם את הכופר כראי השור שאין בו ארבעה דברים הצד השוה שבהן שדרכן להזיק וכי שור דרכו להזיק במועד ומועד דרכו להזיק כיון דאיעד אורחיה הוא אדם דרכו להזיק בישן ישן דרכו להזיק כיון דכייף ופשיט ארחי' הוא ושמירתן עליך אדם שמירת גופו עליו הוא ולטעמיך הא דתני קרנא ארבע אבות נזקין ואדם אחד מהן אדם שמירת גופו עליו הוא אלא כדאמר ליה רבי אבהו לתנא תני אדם שמירת גופו עליו

הכא

ונכי' וכאן מני אין אייך לסזכיר תנא דבי חזקיה דלקנון בפ"ב (דף כו.) ומגוגע דאי לאו הקא דעליו ולא על אחדס הוה ולפי' אדם ומגוגע אייתיה ונזיד ונייתה וכופר ומגוגע פעורי ליס אפילו שוגג דוגיא דשור אלין ונזיד לשון ותנא דבי חזקיה דפעור אפילו שוגג סייגו ומגון דזקיק בשעת חיוב ניס' ולאפוקי מגאלן דדיגים בפ' אלו נעבדות (דף לא. ופס) כח אם יהיה אחסן לא יעבס דזוקא דין אחסן אחא חזקיה לאחסנעינן לאו דוקא דין אחסן לא יעבס אלא אפילו שוגג לא יעבס:

כיון דכייף ופשיט אוקמיס אוקמיס הוא. ביקומלוי יש דיסן לא מייחיב אלא כפסקיב עגמו אלא הכלי' אבל אם יסן וסכיאו כליס אלגו וסבכן פעור דהכא גרמו לו וכן אם היה יסן וסלק אביו ליסן ולזעמיך. פי' אחי' תיעוא ונבעה זה הסן: **אדם** שמירת גופו עליו. ונכאן ומגוגע דלא בגרס' בגמרא' ומגוגע ודלא פריך מני הכי אדם מגוגע הוא *ומגו' כוך ולא מני לריך למחקו] כגיל"ע' מסכ"ס

[ומגו' כוך ולא מני לריך למחקו]

עין משפט נר מצוה

כח

אחייי' פי"ב מגוגע מחקי מגוגע הל' ב מגוגע עכין קנס עוס"ע מ"ע מי' הי' פגיע ל ומי' הילא פגיי ל

כט

מוגל ומזיק הלכה יא מגוגע עכין ע' עוס"ע מ"ע מיגון הכא פגיע ב

ל

גאחייי פס פ"ו הלכה י מגוגע פס עוס"ע פס מיגון פס מיגון פס פגיי ל

לא

דהאחייי פ' י"ד מגוגע מחקי מגוגע הלכה כז מגוגע עכין מז קנס עוס"ע פס פס מיגון הילא פגיע ל

[וכ"כ הערוך ערך כח]

לב

ויחאחייי עס"ל הלכה יא ופ"ב פס הל' ב פס פס עוס"ע מגוגע פס מיגון פס פגיע. יח ומיגון פגיע ב

לג

גאחייי פ"ל הלכה ד מגוגע ומזיק הלכה יא מגוגע עכין ע' עוס"ע מ"ע מיגון הכא פגיע ב

ל

גאחייי פס פ"ו הלכה י מגוגע פס עוס"ע פס מיגון פס פגיע ב

לא

דהאחייי פ' י"ד מגוגע מחקי מגוגע הלכה כז מגוגע עכין מז קנס עוס"ע פס פס מיגון הילא פגיע ל

[ניעין ס.] [פ' מוס' מנה ונידו. ובמוס' ל"ס מגילה כא:]

לד

גאחייי פס הל' ע

לה

אחייי' פ"ה מגוגע בגיבה הלכה ט מגוגע עכין קנס עוס"ע מ"ע מי' שגע פגיי ל

לו

אחייי' פ"ה הל' ב מגוגע עכין קנס עוס"ע מ"ע מי' הי' פגיע ל ומי' הילא פגיי ל

ולא אמ"ג דכותבו לסזיק אם"ס פעוקין. וא"ת עבד ואמה נוגיס כיצ עקן"ו דסן לסתחייב בגיבה הלכה ט מגוגע עכין קנס עוס"ע מ"ע מי' שגע פגיי ל

ולא ראי השן שאין כוונתו להזיק כראי הקרן שכוונתו להזיק ולאו ק"ו הוא ומה שן שאין כוונתו להזיק חייב קרן שכוונתו להזיק לא כ"ש אצטריך ס"ד אמינא מידי דהוה אעבד ואמה עבד ואמה לאו אע"ג דכוונתן להזיק אפ"ה *פטורי ה"נ לא שנא אמר רב אשי אטו עבד ואמה לאו טעמא רבה אית בהו *שמא *יקניטנו רבו וילך וידליק גדישו של חבירו ונמצא זה מחייב את רבו מאה מנה בכל יום אלא פריך הכי לא ראי הקרן שכוונתו להזיק כראי השן שאין כוונתו להזיק ולא ראי השן שיש הנאה להזיקו כראי הקרן שאין הנאה להזיקו ורגל מאי שייכי' כשהזיק חב המזיק לאתויי רגל ולתנייה בהדיא אלא אמר רבא תנא שור לרגלו ומבעה לשינו וה"ק לא ראי הרגל שהזיקה מצוי כראי השן שאין הזיקה מצוי ולא ראי השן שיש הנא' שאין הנאה להזיקו וקרן מאי שייריה כשהזיק חב המזיק לאתויי קרן ולתנייה בהדיא במועדין מתחלתן קמיירי בתמין ולבסוף מועדין לא קמיירי ושמואל מ"ט לא אמר כרב אמר לך אי סלקא דעתך אדם הא קתני סיפא שור המועד ושור המזיק ברשות הניזק והאדם ולתני בריש' בנזקי ממון קמיירי בנזקי גופו לא קמיירי ורב נמי הא קתני אדם בסיפא אמר לך רב הדוא למחשבי' בהדי מועדין הוא דאתא ומאי לאהרי ה"קלא ראי השור שמשלם את הכופר ולא ראי האדם שאין משלם את הכופר כראי השור שאין בו ארבעה דברים הצד השוה שבהן שדרכן להזיק וכי שור דרכו להזיק במועד ומועד דרכו להזיק כיון דאיעד אורחיה הוא אדם דרכו להזיק בישן ישן דרכו להזיק כיון דכייף ופשיט ארחי' הוא ושמירתן עליך אדם שמירת גופו עליו הוא ולטעמיך הא דתני קרנא ארבע אבות נזקין ואדם אחד מהן אדם שמירת גופו עליו הוא אלא כדאמר ליה רבי אבהו לתנא תני אדם שמירת גופו עליו

הכא

[ע"ז מו' ע"ס הל' ל מ"ז]

[לקמן ל' כו. בפ"ש אין זה]

[לקמן יז:]

[לקמן דף יח.]

[לקמן יג:]

[לקמן יג:]

[לקמן דף יח.]

[ומגו' כוך ולא מני לריך למחקו]

כגיל"ע' מסכ"ס

ואימא מבעה זה מים. פי' כיון דקרא לא כתיב ולא כתיב וא"ת והיכן כתיב מים בתורה אור' וי"ל ומשלם וכן הוא אומר (לעיל ה) ושולח מים על פני חוצות ואע"ג דמולא בגירה בבהמה חייבי ג"ע מים כמי ומשמעי מכים ודלא קבלא דמאנא בהמה בלשון ומלא ומעיל דבעי מאלי מוקמינן לה לא מכי מוקמינן מים לן לאוקמי בחילי דשור ודכתי' בעירה וא"ת והכי מים ס"ד לי דומקיל עליה בדקא דמים ובכח הרחקון כחן הוא ואי בכח אבי הרחקון בעלמא הוא כדאמרי' בהכנסתי (דף עז:) וי"ל דמיירי בכח אבי וקנו"ל דבכח אבי מני חייב א"כ בחר דכתו ולא דמי לגבר כגון מיתקין ביבותיהן ולקיון (דף כ.) ואע"ג לחתי בחמה הכלד הוא אחייב דאלעדיך לכותבו לחייב כליה דומבור לא הוא מוקמינן והוא אלי לגיאיבך ואלי לא זה וזה חייב בהן הוא חייב אלא דבאלו אבי אבי עמדי:

מי כתיב מים נבעו. ואי"ת כי כתיב מים נבעו לא אתוקמו' ותני' בחיים דמי קתני מבעה כדדייק לעיל (ד' ג.) גבי שן* וי"ל דלא שיך לאקשויי אלא גבי שן דליתני מבעה אבעון עלמו מבעה דומבעו ומשמע ומגלה [דבר ח' אבי מכוס] אבל בחיים שיך אפיר ליאבי' דומבעה אבעון אבעון אבעון: **שלשה** עבר אבות מזיקין. ודיוסס ר"ג דאוכר כשאומר אבי אי כשאומר אבי אבי: **שומר** חנם ואבאל. אומר חנם אבאל. אומר חנם אבי אי: פעמיר ון אבל אין ון אבאל אבאל אבאל

לכתוב רחמנא תרתי ותיתי אידך מינייהו הדר אמר חדא מתרתי לא אתי אמר רבא וכולהו כי שדית בור בינייהו אתיא כולהו במה הצד לבר מקרן משום דאיכא למיפרך מה לכולהו שכן מועדין מתחלתן ולמאן דאמר אדרבה קרן עדיפ׳ שכונתו להזיק אפילו קרן נמי אתיא אלא למאי דלכתא כתבנהו רחמנא להדלבותיהן קרן לחלק בין תמה למועדת שן ורגל לפוטרן ברשות הרבים בור לפטור בו את הכלים בבור *ולרבי יהודה דמחייב על נזקי כלים בבור לפטור בו את האדם אדם לחייבו בארבעה דברים אש לפטור בו את הטמון ולרבי יהודה דמחייב על נזקי טמון באש לאתויי מאי לאתויי

מסורת הש״ס

עין משפט נר מצוה

לו

א״מיי׳ פ״ג מה׳ מזקי ממון הלכה ח סמג עשין קח טוש״ע ח״מ סי׳ שפט סעי׳ ו

לח

ב״מיי׳ שם פ״ח הלכה ה סמג שם טוש״ע שם סעי׳ ג וסעי׳ ע

לט

ג״מיי׳ שם הל׳ ח ד״מיי׳ שם טוש״ע שם סעי׳ טו

מ

ה״מיי׳ שם הל׳ ט פי״ג מ״ב סמג שם טוש״ע ח״מ סי׳ מי סעי׳ כח

מא

ו״מיי׳ פ״ח מה׳ חובל ומזיק הל׳ ט סמג עשין ל ע״ע ע״ג ח״מ סי׳ תכ סעי׳ ד

מב

ז״מיי׳ פ״ד מה׳ גזלה ומלוה הל׳ ט סמג עשין קט טוש״ע ח״מ סי׳ תיח סעי׳ יג

מג

ח״מיי׳ פ״ב מה׳ חובל ומזיק הל׳ ט סמג עשין ל ע״ע ע״ג ח״מ סי׳ תכ סעי׳ ד

מד

ט״מיי׳ פי״ד מה׳ מזקי ממון הל׳ ח׳ סמג עשין ל ע״ע ע״ג ח״מ סי׳ תיח סעי׳ ח.

מה

י״מיי׳ שם פי״ג מה׳ ג סמג עשין ל ע״ע ע״ג ח״מ סי׳ תיח סעי׳ ג

מו

יא״מיי׳ שם הל׳ יג סמג שם טוש״ע ח״מ סי׳ תיח סעי׳ ג

מז

יב״מיי׳ שם הל׳ יא סמג שם טוש״ע ח״מ סי׳ תיח סעי׳ ד

מח

יג״מיי׳ פי״ב מה׳ חובל ומזיק הל׳ ט סמג עשין ל ע״ע ע״ג ח״מ סי׳ תכ סעי׳ ד

מט

יד״מיי׳ פי״ד מה׳ גזלה ומלוה הל׳ ט סמג עשין ל ע״ע ע״ג ח״מ סי׳ תיח סעי׳ ח

נ

טו״מיי׳ פי״ב מה׳ חובל ומזיק הל׳ ט סמג עשין ל ע״ע ע״ג ח״מ סי׳ תכ סעי׳ ד

נא

ז״מיי׳ פי״ד מה׳ גזלה ומלוה הל׳ ט סמג עשין קט טוש״ע ח״מ סי׳ תיח סעי׳ יג

כי שדית בור בינייהו אתיא כולהו. ומה שפי׳ הקונטרס דקן אתיא ומזק ואם דכי פרכת ומה לאם שכן מוועד׳ לאכול בין כולהו בין אחין לאוי לה תאוור בשן אחין ומועדת לאכול אלא בראוי לה ועשה דלא אשכחן אחיו לאוי בשן דאם לאכלה דבר אחין לאוי לה לא סוי מולדה דקן אלא מולדה דקרן כיון דאין הכאה לאזיקה ואי ומשכחת בשום ענין גילף ומאם דעתחיה אף באין לאוי ונגלל׳ דקן מוי אחי בעבלי דדיר׳ אי ומאם לאחרי׳ ומיהו י״ל לפיכי׳ הקונטרס דשפיר פרכי פיכא דלא מייכא בשן דכאחי גוונא פריך בהאמיל (דף פח.) גבי עבד ואמה ומה לאמה שכן מיכם בעילה אך ומה שפיכם בור ויכיח אחין ומוד לדבר אחין לאוי לו כגון אדם קשה אחד אלא אלא ומיתה ולא אחזקון ומוד אחנו ומשום דאמר אדם מסוג אין לאוי לו אלא בשם מוי אמור מוון ומוד לקון (דף ומד.) גבי חומר בשור ומבור אחין ומוד׳ לרבי יהודה אחין אבור אחין לאוי לו אלא בבור אחין אלא אלא אלא

עין משפט נר מצוה

מה
א) ע"י ע"ב מהר"ן חקי מתנן הלי' יט מתנ' עשין מז קס עוש"ע ס"מ סי' מיז סעי' ל

[ניצון יח.]
[עס: ב"מ י.]

מט
ב) עוש"ע ס"מ סי' מיט סעי' ל

כ
ג) מיי' פ"ח מה' חקי מתנן הלי' ט סתנ עשין סו

(וני' ירוש' גישין פ"א ה"א להריב"ד ר"מ סבר של מיזק ור"ע סבר של ניזק)

מעורת הש"ס

וכי תימא קבר ר"ע כו'. אפ' הכי לא גמרינן הקדש ועניה דאיכא למיפרך מה לב"ח שכן יפה כחו בנזקין תאמר בהקדש שדורש כחו בנזקין לעולם דיגמ תורא דידן לתורא דהקדש ודקא קשיא לך שור רעהו אמר רחמנא ולא שור של הקדש ר"ע סבר לה כר"ש בן מנסיא *דתניא ר"ש בן מנסיא אומר שור של הקדש שנגח שור של הדיוט פטור שור של הדיוט שנגח שור של הקדש בין תם בין מועד משלם נזק שלם אי הכי ר' ישמעאל ור"ע ממאי דבעדדית דניזק וזיבורית דמזיק פליגי דילמא דב"ע בדניזק שיימינן והכא בפלוגתא דר"ש בן מנסיא ורבנן קמפלגי ר"ע סבר כר"ש בן מנסיא ור' ישמעאל סבר כרבנן א"כ מאי לאבא הכתו' ועוד מאי ק"ו להקדש ועוד הא אמר רב אשי תניא בהדיא מטבח שדהו ומיטב כרמו ישלם מיטב שדהו של ניזק ומיטב כרמו של ניזק דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר מיטב שדהו של מזיק ומיטב כרמו של מזיק; רמי ליה אביי לרבא כתיב מיטב שדהו ומיטב כרמי ישלם מיטב אין מידי אחרינ' לא והתניא ישיב לרבו' שוה כסף ואפ' סובן לא קשיא כאן מדעתו כאן בעל כרחו אמר עולא ברוה דרב עילאו דיקא נמי דכתיב ישלם בעל כרחו וא"ל אביי מי כתיב ישולם ישלם כתיב מדעתי' משמע אלא אמר אביי כדמר דתניא דרי שהיו לו בתים שדות וכרמים ואינו מוצא למוכרן מאכילין אותו מעשר עני עד מחצה והוי בה מר הוסי דמי אי הויל ארעתא דב"ע ודידה נמי זל בהדיהו אפ' טובא נמי ליספי ליה דהא זיל דב"ע נמי אלא דאוקר ארעתא דב"ע ודידי' אידי דעייל ונפיק אזזי זל ארעה אפ'

ועוד ומה ק"ו לקדש. פיקס קוזיל' סוחיל זון העידית דא"ל עקיבא חמיזק קלי ולאקולי לחתא דיסיב ליה מזיק ומזיבורי' ומה ק"ו לקדש גרישותא סוא וקשה לפי' דאין זה גרישותא אלא מוגלא דל"ו פועב לגמרי מזיק את הקדש ור"ע ומיבו כ"ש ולענין ועיבד כ"ש ולענין ועיבד מוי מזיבורי הוא דומלם ומוועבד דניזק ולא ומבוגר דניזק ומלא לר"ש ומבוגר דניזק ומלא לר"ש ומה ק"ו לקדש דלענין מיזבא ומזיק בהקדש לא קאמר דהא ומקלא דל"ם נפקא אלא לענין מיעבד קאמר ולא סוא לר"ע לאסבוקי לרבי ישמעאל ק"ו להקדש כיון דרבי שמעאל סיס מודס בכך אי לאו ומוס דפנין ליס לגמרי: **ישיב** לרבו' שוה כסף. בפ"ק דקדושין (דף ח. יו.) דתנ"ו מוי הכי גבי עבד עברי ויש [שוס] לריבות' (ע"ש דף ב'. בתוספת) [ד"ס בפרוטה]:

ישלם מעדעו ומעוע. וא"ת דבפרק הזהוב (דף קל: ומס) יעלס בעל כרחו ומעוע דקאמר תנא תני ישלם דברי רבי אליעזר ואת אמרת ודא תניתו אי סנו כאן וי"ל דהתם לא קאמר אלא דלא סוי מדא מקידות אלא בדין מיב ומיב אמר ר"ם דס"ק תנא תני ישלם דברי רבי אליעזר ובליגי רבנן עליה ואת אמרת וכו' ועל מדא מקידות לא סוי פליגי רבנן ובלאו הכי לריך לפרש התם כן: **מי** סהיו לו בתים כו'. לא ומייני בבתים מדר בהם דהא תנן במוקבת פילס (פ"מ) אין מחייבין אומו לעוכות ביומו וכלי תבמיסו: **אי** אלייקוט אלעתא אפי' מוסתא מוי לא ליספו ליס. אע"ג מחיומו מוגלא ליסן עליהם מאתים זה לא יעול בכלל לפי מגרס לעמוו ומסע דלא סוי לריעול ולמיפק אזזי אבל אם לא מסע אפי' דומסע מאתים זה יכול לריעול קודם שיעכוב בפעמים מסריין ודב אלפם ומפרס בעבריי ועד ומלה הייסו עד שיומלא שיקבה אומס לכל הפחות בחלי דמיסן ובנסו' בתר הכי אלייעזר דזיל אלעתא דב"ע ודידיס מוי זיל בהדייהו אפי' פוסמא לא יסבו ליס כיון דזיל אלעתא דב"ע ומוות מאתי' זה אף לפי הזול אלא דאיקור ב"ע שיתו אלא בעל חוב דינו בגיגות. בומכמת גיעין בפרק הניזקין (דף עח:): בגבל ולא בחדס סומיק אלא בחומר הרי עלי ומנה וכן ומסעע בגייני עקבן ועולחד ועבוד דפעול בו פסולי המוקדשים וכ"ס הקדם ול"ת שיס הכמ' לסריקה ו"ל דיותר לאוי להתמיע אחד סומיק בידיס ומזיק ע"י עילות בעיר' וא"ס דעסן בידיס ומזיק דאמר' לעוס לי סה עוכו יאכל כפקח כדאיתא בגמס; ועניבס (ד' יע.) עוקס המוכה הקדם לסרמוה ומה תמוהים כתיב כי יאכל פרע לומיק אף הקדס כל עילי לאכילה ומזיק ליס עניוב ולא זוק' עידי דאכיל' כדאיתא' סתס וי"ל דאי לאו דאסכמן דפעול ומזיק הקדם לא הוה לריכון ומי יאכל פרע לומיק אלא בהקדם ומיהו כגון דמזיק הוא דאיכא בפלוגתא דר"ש בן מנסיא ורבנן קמפלגי ר"ע סבר כר"ש בן מנסיא ור' ישמעאל סבר כרבנן א"כמאי לאבא הכתו' בתרוויהו כתיב ומס מיב ומזיק קרן דומעון דכסן הוא ג"ע ומאי קמא אפי' דכי יאכל לא כתיב אלא ומקלא אחכיבא דסוי כגוזל תביהו ומזיקן ומיהו ג"ע דאיכא כופר בגגל לא אחיה ומכל תני דומס לקרן ואסס ומזיל דלא ומכל' כופר בפעמס אלמומס ולבדי עדפון דאיס ליס כופר אלא בתמס ניחא: **ורבי** עקיבא סבר לס כל' מומען. תימס לעיל (דף ה.) מי מוקי לס עדיים תני גוויגין כ"ע ליקבי אי ליע ליתבי תני גוויגי שור שור דאלמין ומור דאלמין דמזיק ומור דאלמין דמזיק ומור דאלמין דמזיק

אפי׳ פורתא נמי לא ליספי ליה ואמר מר עלה לא צריכא דבזימי ניסן יקרא ארעתא ובזימי תשרי זל ארעתא דס״ע נטרי עד ניסן ומזבני והאי דואיל ואצטריכא ליה זוזי זבין בדהשתא עד פלגא אורחיה למיזל טפי לאו אורחיה למיזל והכא נמי גבי מזיקין דינא׳ בעידי׳ ואי א״ל אידו הכ לי בינוני׳ טפי פורתא א״ל אי שקלת בדינך שקול כדהשתא ואי לא שקול כיוקרא דלקמי׳ מתקיף לה רב אחא בר יעקב א״כ הורעת כחן של מזיקין אצל בינונית וזיבורית דרחמנא אמר ממיטב ואת אמרת מבינונית וזיבורית נמי לא אלא אמר רב אחא בר יעקב אי איכא לדמויי לב״ח מדמינן ליה *בעה חוב דיניה בבינוני׳ ואי א״ל הכ לי זיבורית טפי פורתא א״ל אי שקלת בדינך שקול כדהשתא ואי לא שקול כי יוקרא דלקמיה מתקיף לה רב אחא בריה דרב איקא א״כ נעלת זלת בפני לוין דא״ל אלו הוזלי זזי הוה שקלית בדהשתא השת׳ דזוזי גבך אשקול כיוקרא דלקמיה. אלא אמר רב אחא בריה דרב איקא אי איכא לדמויי לכתוב׳ אשה מדמינן דהא כתובת אשה דינה בזיבורי׳ ואי אמרת ליה אידו הב לי בינונית בציר פורתא אמר לה אי שקלת בדינך שקול כדהשתא׳ ואי לא שקלי כיוקרא דלקמיה מכל מקום קשיא אמר רבא כל דיהיב ליה ממיטב ליתיב ליהוהא מיטב שדהו כתיב אלא כי אתא רב פפא ורב הונא ברי׳ דרב יהושע מבי רב פרשוה כל מילי מיטב הוא דאי לא מזדבן הכא מזדבן בפתא אחרית׳ לבר מארעא דליתיב ליה ממיטב כי היכי דלקפיץ עלה זבינא בעא מניה רב שמואל בר אבא מאקרוניא מרבי אבא כשהן שמין *בשלו הן שמין או בשל עולם הן שמין אליבא דרבי שמעאל לא תבעי לך דאמר בדניזק שיימינן כי תבעי לך אליבא דרבי עקיבא דאמר בדמזיק שיימינן מאי מיטב שדהו אמר רחמנא למעוטי דניזק או דילמא למעוטי דעלמא נמי אמר ליה רחמנא אמר מיטב שדהו ואת אמרת בשל עולם הן שמין א״תיביה אין לו אלא עדית כולם גובין מן העדית בינונית כולם גובין בינונית זיבורית כולם גובין זיבורית ״היו לו עדית ובינונית וזיבורית נזקין בעדית וב״ח בבינונית וכתובת אשה בזיבורית ״עדית ובינונית נזקין בעדית בעל חוב וכתובת אשה בבינונית בינונית וזיבורית נזקין וב״ח בבינונית וכתוב׳ אשה בזיבורית

עדית

יכול לומכור בחלי דמיהן אין ומחלקין אותו ומעמר עני׳ הזה דרכו ואם סחלו טפי ומחלקין ולא יפסיד. ותפוס לשון לחלמון: ואת אמרת מבינונית וזיבורית לא שקיל. כי אסתח׳: אי איכא לדמויי. לסח דרבה: לבעל חוב מדמינן לה הבעל חוב דינו בבינונית. בפרק סניקין בעוסקת גיטין (דף מח:) והסתח׳ אם בא בעל חוב גבוה מן סלוה בתסרי וא״ל לכלוה הב לי זיבורית טפי מלוה לאיש לי בגד בעל חוב גבוה מן הלוה ומלוה אינו יכול לגבות אלא ש״מ דמינן לה הבעל חוב דינו בבינונית. ומלוה הכ״ל לקמן בעוסקת גיטין (דף מח:) הסתח׳ אם בא בעל חוב גבוה מן הלוה ומלוה אינו יכול לגבות אלא ש״מ דמינן לה הבעל חוב דינו בבינונית. בפרק סניקין בעוסקת גיטין (דף מח:) וה

בנזקין נמי נימא הכי. לי בעי למיסקל ביזוקי סקול ולי לא מסורת הש"ס
בנזקין נמי נימא הכי. לי בעי למיסקל ביזוקי סקול ולי לא מסורת הש"ס
"בתמי דלאו בני פירעון נינהו ושיעבודא דיקר עליה דידיה רמיא הלכך ליכא למימר הכי אלא משום דאמר להו מעמא מאי אמור רבנן "אין נפרעין מנכסיו משועבדים במקום שיש בני חורין משום תקנתא דידי "אנא בהא תקנתא לא ניחא לי כדרבא "דאמר רבא כל האומר אי אפשי בתקנת חכמים כגון זו שומעין לו מאי כגון זו כדרב הונא "דאמר רב הונא "כולה אשה שתאמר לבעלה איני ניזוני ואיני עושה: פשיטא "מכר לוקח ביונית וזיבורית ושייר עידית לפניו ליתו כולהו ולגבו מעדית דהא אחרונה היא וביונית וזיבורית ליתנהו גבי' דמצי למימר לדו גבו מביונית וזיבורית דלא ניחא לי בתקנתא דרבנן אבל מכר עדית ושייר ביונית וזיבורית מאי מכר אבי למימר אתו מולהו גבו מעדית א"ל רבא "מה מכר ראשון לשני כל זכות שתבא לידו וכיון דאלו אתו גבי לוקח ראשון מצי אגבי להו מביונית וזיבורית ואע"פ דכי זבני ביונית וזיבורית אכתי עדית בני חורין הוא' "ואין נפרעין מנכסים משועבד" כל זמן דאיכא בני חורין מצי א"ל לא ניחא לי בהאי תקנה לוקח שני נמי 'מצי א"ל גבי ביונית וזיבורית דכי זבין לוקח שני אדעתא דכל זכות'דה"ל לראשון בגוה זבין "אמר רבא "ראובן שמכר כל שדותיו לשמעון והלך שמעון ומכר שדה אחת ללוי ובא ב"ח דראובן רצה מזה גובה רצה מזה גובה "ולא אמרן אלא דזבן ביונית אבל זבן עדית וזיבורית לא דא"ל להבי דייקי וזבני עדית וזיבורית ארעא דלא חזיא לך ואפילו זבן ביונית נמי לא אמרן "אלא דלא שייר ביונית דכוותי' דלא מצי א"ל הנחתי לך מקום לגבי שמעון אבל שייר ביונית דכוותיה גבי שמעון לא גבי מיני' דמצי א"ל הנחתי לך מקום לגבות ממנו "אמר אביי ראובן שמכר שדה לשמעון באחריות ואתא ב"ח דראובן וטרף משמעון דינא הוא דאזיל ראובן ומשתעי דינא בהדיה ולא מצי א"ל לאו בעל דברים דידי את דאמר ליה אי מפקת מיניה עלי הדר ואיכא דאמרי אפי' שלא באחריות נמי דא"ל לא נדוה לי דתהוי לשמעון תרעומת עלי ואמר אביי ראובן שמכר שדה לשמעון שלא באחריות ויצאו

בדיתמי דלאו בני פרעון נינהו. לא בעי למיסקל ביזוקי סקול ולי לא מסורת הש"ס
סוי לסו כיתומי' סקנו לחמר ויתת לבזיכן לחין
ב"ח חוזר וגובה אותו: ומכן ומע"ג בחוצה לבזיכן
אומרי' ביש מחלין (לף קכה.) דב"ח חוזר וגובה ומכן:

רצה מזה גובה ומזה גובה. ולפי
על גב דאומרינן אין גובין
ומכסיס ומטומנדיס בעוקס שיש
בכסף' בני חורין אפי' הן זיבוריה
שאלו הכא דכולהו ומטמנדי מילתו:
אבל זבין עדיית וזיבוריה. גלאה
דאייתי אפי' לאפי' דבזיק
ביונית ע"ש הולכך טעמא דלאבני
טרחי הבני לחעלא דלא חזי לך דלא
עלי א"ל המחתי לך ועקוס לגבות
ומומנו כדאמור בסמוך גבי מבזיק
ביונית דכוותי' דכמוא ביש אוחב
זיבורי' עפי' ועבוכים ובע"ב של
מעמון מי' יכול ליקח עפי' פורתי
כדאמרי' לעיל דאמור ח"ב פעלה דלא
בפני לין ולא אלמרי' לבעמון לאבני
טרחי הבזיכא לחעלא דלא חזי לך דלא
ומכוס דזבן זיבורי' אבל ומכוס זבין
עדיה' ושייר זיבוריה ובזיכוס לא
אלמרינך דכמון אבי' שמעון יכול
לאמרו אבל ביונית וזיבוריה גם
לוי יכול לאמרו דמה מוכר לו לאחמון
לפני כל זכות שהבא ליתו:
מצי א"ל המחתי לך ועקוס לגבות.
לאו דוקא אמור הא לאמרה
דלא אייך לעיולי אבי אבי לגבי
בעלי' ולא גבי נפרעין מנכסים משועבד'
מעמון' לא אי אלא ומכוס דומה מכר
לאחמון לפני כל זכות ואיכא
יכול לאמרו אבל אבי אבי לגבי
לוקח לאחמון בגוה זבין
ומכוס לא אמרן אלא בבעל חוב
ונטל חלקו של אחד מהן רב אמר
"בטלה מחלוקת ושמואל אמר ויתר "ורב אסי
אמר נוטל רביע בקרקע ורביע במעות רב אמר
בטלה מחלוקת אבל אם אי אפשר לאמרו
ומכוס לגבי לוקח ראשון לשני
אבי אבי לגבי לוקח ראשון לשני
אבי אבי לגבי לוקח ראשון לשני
אבי אבי

אילימא בלים ביתו. ומצינו דלוין לריך לבזבז כל וממונו לקנות לחמנו אמילו לא יעלה בפחות והויא עלוה עובדא ואמילו בלים ביתו ומצינו דלא ומחייב ואמרינן מני (כתובות ד' כ.) מנבזבז אל יבזבז יותר ומומוס ובסוכה (דף מח:) תניא ליה רבותא דר"ג מקנה אחרונה בחלב זוז: **אלו** איתרוייהי ליה. אמילו מיילי בעשוריים דהכי בתוספתא בפ' ובלילות אחמה (דף סח.) מ"מ יודע בלא היה חייב לבזבז כל כך: **עד** בלים בעלות. פירוש אחה מלא אחרונה בחנות כמו שמיעלו אבני ואחד בדול ומומו בלים יקנהו: **משל** הקב"ה. אוכל פירות בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא:

בשור קטון וגדול ובוכסה. פי' בלאחי דאי בעבלא בלאחי לא בלים היא ועוד ודפריך מ"ש הכא בלאחר ובמניהם היה להם לפניך ודהסדר מוקן לה בשור מוחר ומגולה: **שור** עגיל לבתוקי. פרש"י אחי' בלא חסם דהכו לבתוקי ומאיליו וכן בור דהכו לבתוקי ומאיליו וקבה דע"כ בקבוו ובכסבה כלאחי ויילי בדפי' ולקמן (דף נב.) תכן בסבה בלאחי פעור ולבאה בפרם דדהכו לבתוקי ע"י חסם קאמר הבבנו ומבוה דומקר לחסם אבל בלא בלא לא בגינו בכ"כ דאין לבבות בלא בלא בדהכו לבתוקי שור ולבתוקי בור דהכמם דבניב לה חסם ומומיא מומיא: **וחזיל**: יומן דאמר אחי' ומקר לו בלבבת פעור כי'. תיומם ומאי קבה לים הא בלבבת לי' יומן כמו בלא בלא לי' ובשור קבור ובור ומבוסה יכול לבעמידו ומבוסה הכ' ג פמ"ב דקבם עביד לבתוקי ולבתור כמי שאמר לי' ל' ויי"ל דומבמו ליה דמומיא יומן דפעור ומבוס שבקבן קבן שומו ומקרו ומקרו לבנומא אף בל פי שמבה שמיבה קבם ובהאי סבבא אליבא חיים לקים:

הומר בשור. אחי' שור שיהו קבן כדמוכח בכולה שמעתין:

ודרכו ליבך ולבחיב. הא דלא חביב בעלי חייב עם אחין כן בבור ומבוס דהיו ודרכו ליבך ומומתו לבחיב לא שייך לאיתחי גבי בור אחין בעלי חייב: **מה** אחין כן בבור. אחין ומבלם בופר וכן אם דקתני בקונך ומשא"כ בחם וא"ם ומילף ומבוא ומחייבו בבופר ואע"ג דאיכא לוייור אבן ב"ח דהא ומקר' לקנון בבתב בילד (דף כו.) דאיכא בופר בבגל ס"ו דילבתין בגל ומקבן ולא בבכיבן עם לקבן אבן בוומתו לבחיב ומחייב בג"ם וי"ל דאם ובור בעוריין דדהכיבן עליו ולא על בור עליו ולא על האם בדדבמי' לקנון בקונך בילד (שם) עליו ולא על אחדים וא"ם שור ולא אחם דבתיב בבור אמ"ל ח"ל ומעליו וי"ל דאבעריך שור ולא אחם לבעור עבד שבבל בחוקו אי אבבי אבקבי ליבמלל:

חומר בשור ובבא. אם לא חייב בם אבילת בחם אבילת אחים לו לבבות ואם בבות אחר הבעבור חייב עיתתו וקם ליה בדרבה ענינים בהוספה לקנון בחבק אבונם לאן לדיל (דף כח:): ובן שאין ראוי. לקנון ובפרם לם בל שור לבתי אבילי ולא בבן ובבגל: חייב בי את הבלים. אם שיבבן בבגיבה לו בבגיבה אבילי תולבה לבקן בלים אין לחויבן לאם אחין לבל לבבקן בלים: בלונתה לבבי יהוד' ובבבן בחבק שור שבגתה אם הבבה (דף נג.): אלא לעולם רבנן היא. ולבקבילא לך ליתני חומר בשור שייר בו אחי הבלים בי' אבלא ומייר: שייר שור שבון. דבים לי' לעיתי חומר בשור ובור ובבאם אחם בבגנו שור בשם אלא בלים ומובבן חייב אם בבבה לבבי אחרון חייב. בין עות בו אבור בין אחרון ובעמא ובפרם לקנון ובקבלי בחבק שור שבגתה אם הבבה: אחר אחרון אחר אחרון למיתה. אם עם אבור לא יבלם הבלאבן בלים דע' עבמיס אין בהם בבי לאמי': אחר שבהם לבבקן. אחם בחבק אבור ולא עם יבלמו בין אבינם: רב פפא אמר. מתבינין לקבבי בהבבר בל בבקן דאין חייב בלא אחרון בעיתה בעת אבור בעל אבור בבבה: (עמוס כח) בעל אבור יבלם ואמם יבים לו לא אם אחם אבור בבבה לילך ולהזיק ומיעד לאבול בין אבור הראי לה ובין אבור שאינו ראוי לה מה שאין בן בבור דבר הראוי לה מאי נינהו עצים אבור שאין ראוי לה מאי נינהו בלים מה שאין בן בבור אי ר' יהודה הא אמרת מחייב הוה ר' יהודה אמר בבבר אלא לעולם רבנן היא "ותנא ושייר מה שייר דהאי שייר שייר בבבר אבא בעיא אימא לעולם ר' יהודה ודבר שאין ראוי לה לאו לאתויי בלים אלא לאתויי לירבה נירו ובבבבה אבנו מתקיף לה רב אשי ליתני חומר בשור מבבור "שהשור חייב בו שור פבולי המוקדשין "מה שאין בן בבור אי אמרת בשלמא רבנן היא איידי דשייר חד שייר נמי חד אלא אי אמרת ר' יהודה מאי שייר דהאי שייר שייר דש בגיבו אי משום דש בגיבו לאו שיורא הוא דהתנא שכן דרכו לילך ולהזיק: הבשרתי במבקנת נזקו: ת"ר הבשרתי מבקנת נזקו חבתי בתשלומי נזקו בהבשר בל נזקו בבבד "הוופר בור תשעה ובא אחר והשלימו לעשר" האחרון חייב "ודלא בבבי "דתניא הוופר בור תשעה ובא אחר והשלימו לעשרה אחרון חייב רבי אומר אחר אחרון למיתה אחר שניהם לנזקן רב פפא אמר למיתה ודברי הבל איבא דאמרי אימא דלא בבבי אמר רב פפא למיתה ודברי הבל מתקיף לה רבי זירא ותו ליבא והא איבא "מבר שורו לחמשה בני אדם ופשע בו אחד מהן והזיק חייב הויבי דמי אילימא דבלאו אידו לא הוה מינטר פשיטא דאידו קעביד אלא דבלאו אידו נמי מינטר מאי קעביד מתקיף לה רב ששת והא איבא "מרבה בחבילה הויבי דמי

חומר בשור ובבא. אם לא חייב בם אבילת אחים לו לבבות ואם בבות אחר הבעבור חייב עיתתו וקם ליה בדרבה ענינים בהוספה לקנון בחבק אבונם לאן לדיל (דף כח:): ובן שאין ראוי. לקנון ובפרם לם בל שור לבתי אבילי ולא בבן ובבגל: חייב בי את הבלים. אם שיבבן בבגיבה לו בבגיבה אבילי תולבה לבקן בלים אין לחויבן לאם אחין לבל לבבקן בלים: בלונתה לבבי יהוד' ובבבן בחבק שור שבגתה אם הבבה (דף נג.): אלא לעולם רבנן היא. ולבקבילא לך ליתני חומר בשור שייר בו אחי הבלים בי' אבלא ומייר: שייר שור שבון. דבים לי' לעיתי חומר בשור ובור ובבאם אחם בבגנו שור בשם אלא בלים ומובבן חייב אם בבבה לבבי אחרון חייב. בין עות בו אבור בין אחרון בעבמיס אין בהם בבי לאמי': אחר שבהם לבבקן. אחם בחבק אבור ולא עם יבלמו בין אבינם: רב פפא אמר. מתבינין לקבבי בהבבר בל בבקן דאין חייב בלא אחרון בעיתה בעת אבור בעל אבור בבבה: (עמוס כח) בעל אבור יבלם ואמם יבים לו לא אם אחם אבור בבבה לילך ולהזיק ומיעד לאבול בין אבור הראי לה ובין אבור שאינו ראוי לה מה שאין בן בבור דבר הראוי לה מאי נינהו עצים אבור שאין ראוי לה מאי נינהו בלים מה שאין בן בבור אי ר' יהודה הא אמרת מחייב הוה ר' יהודה אמר בבבר אלא לעולם רבנן היא "ותנא ושייר מה שייר דהאי שייר שייר בבבר אבא בעיא אימא לעולם ר' יהודה ודבר שאין ראוי לה לאו לאתויי בלים אלא לאתויי לירבה נירו ובבבבה אבנו מתקיף לה רב אשי ליתני חומר בשור מבבור "שהשור חייב בו שור פבולי המוקדשין "מה שאין בן בבור אי אמרת בשלמא רבנן היא איידי דשייר חד שייר נמי חד אלא אי אמרת ר' יהודה מאי שייר דהאי שייר שייר דש בגיבו אי משום דש בגיבו לאו שיורא הוא דהתנא שכן דרכו לילך ולהזיק: הבשרתי במבקנת נזקו: ת"ר הבשרתי מבקנת נזקו חבתי בתשלומי נזקו בהבשר בל נזקו בבבד "הוופר בור תשעה ובא אחר והשלימו לעשר" האחרון חייב "ודלא בבבי "דתניא הוופר בור תשעה ובא אחר והשלימו לעשרה אחרון חייב רבי אומר אחר אחרון למיתה אחר שניהם לנזקן רב פפא אמר למיתה ודברי הבל איבא דאמרי אימא דלא בבבי אמר רב פפא למיתה ודברי הבל מתקיף לה רבי זירא ותו ליבא והא איבא "מבר שורו לחמשה בני אדם ופשע בו אחד מהן והזיק חייב הויבי דמי אילימא דבלאו אידו לא הוה מינטר פשיטא דאידו קעביד אלא דבלאו אידו נמי מינטר מאי קעביד מתקיף לה רב ששת והא איבא "מרבה בחבילה הויבי דמי

אילימא בלים ביתו. ומצינו דלוין לריך לבזבז כל וממונו לקנות לחמנו אמילו לא יעלה בפחות והויא עלוה עובדא ואמילו בלים ביתו ומצינו דלא ומחייב ואמרינן מני (כתובות ד' כ.) מנבזבז אל יבזבז יותר ומומוס ובסוכה (דף מח:) תניא ליה רבותא דר"ג מקנה אחרונה בחלב זוז: **אלו** איתרוייהי ליה. אמילו מיילי בעשוריים דהכי בתוספתא בפ' ובלילות אחמה (דף סח.) מ"מ יודע בלא היה חייב לבזבז כל כך: **עד** בלים בעלות. פירוש אחה מלא אחרונה בחנות כמו שמיעלו אבני ואחד בדול ומומו בלים יקנהו: **משל** הקב"ה. אוכל פירות בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא:

בשור קטון וגדול ובוכסה. פי' בלאחי דאי בעבלא בלאחי לא בלים היא ועוד ודפריך מ"ש הכא בלאחר ובמניהם היה להם לפניך ודהסדר מוקן לה בשור מוחר ומגולה: **שור** עגיל לבתוקי. פרש"י אחי' בלא חסם דהכו לבתוקי ומאיליו וכן בור דהכו לבתוקי ומאיליו וקבה דע"כ בקבוו ובכסבה כלאחי ויילי בדפי' ולקמן (דף נב.) תכן בסבה בלאחי פעור ולבאה בפרם דדהכו לבתוקי ע"י חסם קאמר הבבנו ומבוה דומקר לחסם אבל בלא בלא לא בגינו בכ"כ דאין לבבות בלא בלא בדהכו לבתוקי שור ולבתוקי בור דהכמם דבניב לה חסם ומומיא מומיא: **וחזיל**: יומן דאמר אחי' ומקר לו בלבבת פעור כי'. תיומם ומאי קבה לים הא בלבבת לי' יומן

מאי קעביד בכולם שנעתקן ל"ל ועלי קעביד עפי מלחמיני ומכלם כל אחד מלכו ואין לומר דליפעול דתניא פרק הפרה (ד' נח.) אחד המחוקק בור לו' ואם אחד והמלאנו לב' ואם אחד והמלאנו לכלכלים כולם חייבין תנ"ג דבלאו היסו הוא ועיכו בזה לרך לדקדק וכי בשביל שהשליך אים נגן בתוך אים גדולה יתחייב הא לא דוי אלא לאחד שהוסר בור ". ואם אחד והמלאנו לי"ל: **כולן** שנולין. ובים בלאשון כדי להעיות אפילו לכנגן אחרון חייב כדמוכח בפרק כל הנכסים (ד' עח.): **ישלימנה.** בעל הבור ישלם אין לדמוס ישלם ישלים אבל ישלמנו. ומשנע שהבהמה עלמה ישלם הא לו אבסר שבבור אתה לפיכך יש לדמוס ישלמנו: **לא** ישלם. תנ"ג דקבא בשומר שכר כתיב דפנוור ומוכסין ע"ו ומדכתי' עד הטליפה לא ישלם כי לגנוב הוכיח דיכלם לא ישלם כלום בשביל הטרפה עצמה: **הא** עשוה דעוילא כי. כלומר ואחר מינוסו לא אתיא אבל אתמייסו אתיא בזוה אבל אם אבל לאחיך ולדקדק בזה: **לא** נלרכה אלא לבחת נבילה. תנ"ג דבב' המוכיח (ד' לד.) אומרין כיהם בבעת הנעורים בדין אתם ועשה הלא הדוקה קבילה ביה אתם ויש לו להמתין עד שתתבלה אבל הכא אין ויד הוה לעובר: יביא

תנינא לדא דתנו רבנן "תשלומי נזק "למלמד "שרבעלים משפלין בנבילה מנא"ל מילי אמר ר' אמי דאמרקרא °מכה נפש בהמה ישלמנה אל תקרי ישלמנה אלא "ישלימנה רב כהנא אמר מהכא °אם טרף טרף יביאהו עד "הטרפה לא ישלם עד טרפה ישלם טרפה עצמה לא ישלם חזקיה אמר מהכא °והמת יהיה לו לזיקן וכן תנא דבי חזקיה והמת יהיה לו לזיקן אתה אומר לזיקן או אינו אלא למזיק אמרת לא. כך היה מאי לא כך היה אמר אביי אי ס"ד נבילי דמזיק הויא לכתוב רחמנא שור תחת השור ולשתוק והמת יהיה לו למה לי ש"מ לזיקן וצריכא דאי כתב רחמנא מכה בהמה ישלמנה משום דלא שביחא אבל טרפה דשביחא אימא לא צריכא ואי אשמועינן טרפה משום דממילא אבל מכה בהמה דבדים אימא לא ואי אשמועינן דני תרתי הא משום דלא שביחא והא משום דממילא אבל המת יהיה לו דשביחא ובדים אימא לא ואי אשמועינן המת יהיה לו משום דממונא קא מזיק אבל הכא דבגופא מזיק אימא לא צריכא א"ל רב כהנא לרב הונא דמזיק דויא השתא אי אית ליה לדידיה הא לאו הכי הוה אמינא נבילה דמזיק דויא השתא אי אית ליה לדידיה כמה טריפות יהיב ליה דאמר מר °ישיב לרבות שוה כסף ואפילו סובין דידיה מבעיא לא נצרכא אלא לפחת נבילה לימא פחת נבילה דמי יביא

אם טרף יטרף יביאהו עד

כולה נפש ומשנע ומייבו הכתתי מוקלת מקו דוויא דמופר בור מהמחלון הזיק ומחמרון הנג: דלא כר' ורבנן מוקמין. דהלכה כרבי': בנזקי לא קתני. דליסוי ומשנע שיכלם שור גמור מי ומות ועול אם הנבילה: אלא בתשלומי נזקו. דומשנע הבלמה שיעול ניזק אם הנבילה ואם ומכלים לו ומה שפחתמו ניתם: תשלומי נזקו מלמד כו'. לשון הבלמה ומכלים לו לזיקן: הבעלים מפלין בנבילה. כלומר מוגלין אם הנבילה: ישלימנה. ומשנע שיכלם הנמוכה: יביאהו עד. דרוש הנמקה הכי אם נרוף הסור בפשיעתו של שומר שכר דהאי קלא בשומר שכר כתיב כדאמרינן בהמוכל (ל' לד:) מרבה אביה נאמנה לעמוד בדין דמי הנבילה אבל בשומר שכר יביאהו עד הנרפה ישלם כל הפחות עד דמי הנבילה אבל דמי הנרפה עצמה לא ישלם בזיקן ומעבל ומוכה ישלם לא לזיקן קאמר: ולשתוק. קבל מיבים דלא אלמעיך לאבי דפשיעה לן כיון דהלכם שור אחת הסור הנבילה אלו הוא: שיעלבו בדמים ועליו ישלים המזיק: מכה בהמה לא שביח. שיבא אחד בהמה אל מזיק בהמה לבהמה לבהמה בנוכרית בנוכרית הנבילה: טרפה דממילא. אבל הבלמה ומכלים לא נחבון אומנו לאבי חם רחמנא עליה דלא לגיורה בנבילה: דבדים. קא מזיק לזיקא על המזיק לנרוה בנבילה ומכלים הדמים קוי"ל. והמת יהיה לו ומתני בשור נגח דבריה ובדיה הוא ומכלים (שהסור) הסור (ומוסר של מזיק) הבהמן לזיקן. שומר שכר שפעבר ומכרפה על ידי זאב בהמה גופו חייב ליה אבל לבהמה: השתא אי הוי ליה טרפות. לזיקן כשיעור כל דמי הזק הזק הוה יהיב ליה בעל בהמה בהמה לזיקן לחומר ולר יהיב לרבות כו' דדיה מיבעיא: לא נצרכא. הא דכתב קבל לזיקן ומעבל בנבילה: אלא לפחת נבילה. דאבי אמר רחמנא דמשמע מיתם קלי בהמה דמים ומשמע מיתם דמים ומשמע מיתם דבין בהמה הנמוכה בדין בהמה הנמוכה ומשמע ליה מזיק מה שהמזק הוי יהי על הדמים שהיתה נבילה הוה בשעת מיתם:

יביא עדים שנטרפה באונס ופטור באונסין כדכתיב ביה ומת או נשבר או נשבה אין הוה אם בעונה ס' תהיה בין בעיבסה (בעונה כב.): יביא עדודה. נבילה: לב"ד. לשומה כמה היה הוה וכבר ומשנע הקבל יביאהו עד יביא העדודה כדכתיב (בראשית מנו) בנקר יאכל עד דהיינו שכל כדמתרגמינן עדהלה. ועפי מוכי: מאי לאו בהא קמיפלגי דבאונסין הא ודאי לא פליג הכא שהוא שהוא לגיונל לאחר: נטרפה באונס יפה. חייב לאין שומר שכר חייב באונסין אלא ס"ק אם נטרפה בעבעיבה שיבא בר תמנוין יביא עדודה ויוסף ומביאו על הדעיבה שהיה בעבעה ויתה אלו ומשום דמיבה דהשתא לא אלגוריך דהשתא אין כיה נבילות אחרייתו יהיב כל שכן הא אלא לפחת נבילה אחת וס"ק דלא ועיקר ליה לסך דהשתא הבנילה דמזיק הוי: הלכך לא אלוקתי לכך דכ' אלא

דיש מקצת שליא בלא ולד. והקשקשי לה בהכילים גזירה מקצתה אטו כולה קמ"ל ואמר עולא א"ר אלעזר "בכור שנטרף בתוך ל' יום אין פודין אותו וכן "תני רמי בר חמא מתוך שנאמר "פדה תפדה יכול אפי' נטרף בתוך ל' יום ת"ל "אך חלק ואמר עולא א"ר אלעזר "בהמה נסה נקנית במשיכה והא אנן תנן במסירה הוא דאמר כי האי תנא דתני' וחכ"א "זו וזו במשיכה ר"ש אומר זו וזו בהגבהה ואמר עולא א"ר אלעזר "האחין שחלקו מה שעליהן שמין ומה שעל בניהן ובנותיהן אין שמין אמר רב פפא פעמים אף מה שעליהן אין שמין "משכחת לה בגדול אחי דיוחא לדו דלשתמעון מיליה ואמר עולא א"ר אלעזר "שומר שמסר לשומר פטור ולא מבעיא שומר חנם שמסר לשומר שכר דעלוי עלייה לשמירתי אלא אפי' שומר שכר שמסר לשומר חנם דהשתא גרועי גרעיה לשמירתו נמי פטור שדרי מסר לבן דעת "רבא אמר "שומר שמסר לשומר חייב ולא מיבעיא שומר שכר שמסר לשומר חנם דגרועי גרעיה לשמירתי אלא אפי' שומר חנם שמסר לשומר שכר חייב דאמר ליה את מהימנת לי בשבועה "מדימן לי בשבועה ואמר עולא א"ר אלעזר "הלכת' גובין מן העבדים א"ל ר"נ לעולא א"ר אלעזר אפי' מיתמי לא מיניה "מיניה אפי' מגלימא דעל כתפי' הבא במאי עסקינן שעשאו אפותיקי כדרבה "דאמר רבא "עשה עבדו אפותיקי ומכרו בעלדים גובה המנו "שורו אפותיקי "ומכרו אין ב"ח גובה המנו מ"ט הא אית ליה קלא והא לית ליה קלא לבתר

תורה אור

לבתר דנפק אמר להו עולא הכי אמר ר' אלעזר אפי' מיתמי. דעבדא מנקרקעי דוי: אשתמטין עולא. כשמוע מעמי וילא *עשוס ס"ל עבדא מטלטלי דוי ומתירלא סוא שמא לקבתחנו בהלכות ובקושו': הוה עובדא ואנבו דייני דנהרדעא. אמי: מיתמי: הא עולא והא ר' אלעזר ב'. דכולהו סגיני לסו מנקרקעי דוו: סר. לאוגר כמוטלטלי כמאן ס"ל: פריזובול. ומפרס בגיטין (דף לו.) שתיקון הכל סזקן פרוזבול כדי שלא תשמט בשביעית המלוה: חל על הקרקע. דכיון דלא ומסוקרי בוציילא הוס סתב לו עליהן שכל מיב שיש לו עליו מיגבו וכל זמן נקנין עם הקרקע. קייני ברסוסיה דעלוה: נקנין עם הקרקע. אם ומכר לו קרקע ומטלטלין ומחזיק בקרקע קנה ומטלטלין מצ"ש שלא ומכר: ואין נקנין עם העבדים. כאם מחזיק בעבדים לא קנה ומטלטלין ומכול ומוכר לאחר בעבדים לא קנה עבדי' "קרקעות ומטלטלין החזיק בקרקע קנה מטלטלין במטלטלין לא קנה קרקע עבדים ומטלטלין החזיק בעבדים לא קנה מטלטלין במטלטלין לא קנה עבדים והתניא החזיק בעבדים קנה מטלטלין מאי לאו בהא קמפלגי דמר סבר "עבדים כמקרקעי דמי ומר סבר עבדים כמטלטלין דמי אמר רב איקא בריה דרב אמי דס"ע עבדים כמקרקעי דמי והדתניא קנה שפיר והדתניא לא קנה בעינן קרקע דומיא דעדים מצורות ביהודה דלא ניידי דתנן "נכסי שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף בשטר ובחזקה מנהני מילי אמר חזקיה דאמר קרא "ויתן להם אביהם מתנות רבות לכסף ולזהב ולמגדנות עם ערי מצורות ביהודה איכא דאמרי אמר רב איקא בריה דרב "אידי 'רב"ע עבדא כמטלטלין דמי והדתניא לא קנה שפיר הא דתני' קנה בעודן עליו וכי עודן עליו מאי הוי חצר מהלכת היא וחצר מהלכת לא קנה וכי תימא בעומד והא "אמר רבא כל שאלו מהלך לא קנה עומד ויושב לא קנה "והלכת' בכפית והתניא החזיק בקרקע קנה עבדים התם "בעומדין בתוכו מכלל דהא לא קנה כשאין עומדין בתוכה הניחא להך לישנא דאמר רב איקא בריה דרב אמי עבדי כמטלטלי דמי הוינו דא' עומדין בתוכה אין אי' לא אלא להך לישנא דאמר עבדא כמקרקעי דמי למה לי עומדין בתוכה הא "אמר שמואל מכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן וליטעמיך להך לישנא דאמר עבדא כמטלטלין דמי למה לי עומד בתוכה הא

מסורת הש"ס

פ"א מ"מ מ"ב

אלעזר אפי' מיתמי. דעבדא מנקרקעי דוי: אשתמטין עולא. כשמוע מעמי וילא *עשוס ס"ל עבדא כמטלטלי דוי ומתירלא סוא שמא לקבתחנו בהלכות ובקושו': הוה עובדא ואנבו דייני דנהרדעא.

תורה אור

לבתר דנפק אמר להו עולא הכי אמר ר' אלעזר אפי' מיתמי אמר ר"נ אישתמטין עולא דוה עובדא בנהרדעא ואנבו דייני דנהרדעא דוה עובדא בפומבדיתא ואגביה רב חנא בר ביזנא אמר להו ר"נ זילו אהדוהו ואי לא מגבינן לכו לאפדנייכו א"ל רבא לר"נ הא עולא הא רבי אלעזר הא דייני דנהרדעא והא רב חנא בר ביזנא מר כמאן סבירא ליה א"ל אנא מתניתא ידענא דתני אבימי "פרוזבול חל על הקרקע ואינו חל על העבדים "ממטלטלין נקנין עם הקרקע "ואינן נקנין עם העבדים לימא כתנאי "מכר לו "עבדים וקרקעות החזיק בעבדים לא קנה קרקע' בקרקע' לא קנה עבדי' "קרקעות ומטלטלין החזיק בקרקע קנה מטלטלין במטלטלין לא קנה קרקע עבדים ומטלטלין החזיק בעבדים לא קנה מטלטלין במטלטלין לא קנה עבדים והתניא החזיק בעבדים קנה מטלטלין מאי לאו בהא קמפלגי דמר סבר "עבדים כמקרקעי דמי ומר סבר עבדים כמטלטלין דמי אמר רב איקא בריה דרב אמי דס"ע עבדים כמקרקעי דמי והדתניא קנה שפיר והדתניא לא קנה בעינן קרקע דומיא דעדים מצורות ביהודה דלא ניידי דתנן "נכסי שאין להם אחריות נקנין עם נכסים שיש להם אחריות בכסף בשטר ובחזקה מנהני מילי אמר חזקיה דאמר קרא "ויתן להם אביהם מתנות רבות לכסף ולזהב ולמגדנות עם ערי מצורות ביהודה איכא דאמרי אמר רב איקא בריה דרב "אידי 'רב"ע עבדא כמטלטלין דמי והדתניא לא קנה שפיר הא דתני' קנה בעודן עליו וכי עודן עליו מאי הוי חצר מהלכת היא וחצר מהלכת לא קנה וכי תימא בעומד והא "אמר רבא כל שאלו מהלך לא קנה עומד ויושב לא קנה "והלכת' בכפית והתניא החזיק בקרקע קנה עבדים התם "בעומדין בתוכו מכלל דהא לא קנה כשאין עומדין בתוכה הניחא להך לישנא דאמר רב איקא בריה דרב אמי עבדי כמטלטלי דמי הוינו דא' עומדין בתוכה אין אי' לא אלא להך לישנא דאמר עבדא כמקרקעי דמי למה לי עומדין בתוכה הא "אמר שמואל מכר לו עשר שדות בעשר מדינות כיון שהחזיק באחת מהן קנה כולן וליטעמיך להך לישנא דאמר עבדא כמטלטלין דמי למה לי עומד בתוכה הא

ג"ב דף מ"ב. קידושין דף כ"ב.

ג"ב דף מ"ב. ע"ב. ביצה דף כ"ב. ורף עמ.

ג"ב דף מ"ב. קידושין דף כ"ב.

בעינן דומיא דעדים ועמוד. ודסחזיק בקרקע לא קנה עבדי' ועמוס ולחין קרקע בקר: בתנא: **והלכתא** בכפות. ול"ל מני דמייריי כתב גנו לאחמו ומתנו ביד עבדו ישן ומשמתקנו ס"ל: גנו כיעור לין גנו ומוס דסוי מלר סוסמוכם סלא ודעמה ופרין ישן אומלי סוי לם בכפות אם"ס כיעור לאיזו גנו ולין לפרס הלכתא בכפות כלומר לא חמיב ומהלכתא ולא דמי לעומד ויושב ובין דפוות ומעיל ישן מני מעיל דא"ב דבמאין כפות אייני רבא אומלי קאמר רבא כיעור לין גנו ומוס דסוי מלר המשמוכם סלא לדעמה תיפוק ליה דסוי מלר ומהלכת ובן פ"ס פרק הזורק והלכתא בכפות ובסמוס קאמר רבא הכיעור לין גנו ובן פפקא הלכות גדולות הכפות ושן בעינן: **בעומדין** לתוכם. ומה דקאמר לא קנה בלין עומדין לתוכה ואפ"ס בעבדים לבדין בעינן בעבדים לא קנה בלין עומדין לתוכה: **למה** לי עומדין בתוכה. פי' על כרחך לא מנעם מלר דדייקנן ומה ק"ל דלא בעי' לבדין ומנופה סוי מני למילך: **למה** לי עומדין בתוכה. פי' על כרחך לא מנעם מלר קנה דסתם עבדים לין עמתמרין לדעמו ואפ"י עומד בלד שדסו דסוי עבד כלבי רן כדלכו ומנעם מגב מני לא קנה דקנקע לין נקני' מגב דקנקע ואמ"י אמר קי קנקע סמסומכם לתמוס לתגבה תקנה סעליומה דסמתא סוי ז' על גב ז' לא קני בתגב אלא ע"ס מה דקני סיימו עמתת דמיב כמחזיר וא"כ אמ"י לין עומדין בתוכה מני דסוי בעבד מדומם כיון שהחזיק בתחה עוכן קנה סלן ומה דקאמר שמואל בפ' חזקת הבתים (דף כ"ד.) לא קנה אלא מקום מכומו בלבד סיימו בנכסי הגר דהשתא אין אי' לא דעת מחמת כמעוכה בפ"ק דקדושין (דף מ:):

גזירה מקלתה אטו כולה. לאו דוקא דאיך מוכל לעשות לסמיר כולה בגם ביציאת מקלתה סיולא לסקור ודאוייתה ולא קאמרינן דסם מה שבמים חמו עם שבחוץ ועוד אי גזרי' אטו כולה בתחה מני לגזור אלא ר"ל דאטו כובא קאמרי' דאי שיים ביציאת מקלתה עם שבמים עכום כל אחר בגמרא אע"פ שיש לחוס שמא יצא ראשו באותו מקלת יצא להתיר ביציאת כובא אותו ועשוע שבמים אמאי טעמא ולא ידעו שבמקלת אי קפק קפיקא אבל גבי לחה לחה לא שייך לגזור דלא אתי לעיעני דליכא טעמא בעם טעוו לסמוות כוב לעקלת אבל בבהמה יעשו לוגר עם שבמים לעולם איכי כילוד כל זמן אלא יצא ר"ל בחלה לא גזרי לגזרת עיוס ראשון דסמוכה לאתי לידי קולא סיא דאלמי לא יעו עיוס ג' לעיבר לא יעו עיוס ס"כ בחלה לא גזרינ לא לעיבר ס"ס בחלה לא גזרי לגזרת עיוס ראשון דסמוכה לאתי לידי קולא סיא דאלמי לא יעו וע

שאני מעלמלי. פי' שיש לסס דעת לצד בהמות לא מסיבי מעלמלי דכיידי ונקבין בלגב אחר' אין לצרוכים כדאמרי' בפ"ק דקדושין (דף כו:) עצם על עצם לכלוני ושמו נאלם לאן: **שאני** ונקבקבי דכיידי. וא"ם מחילו לא כיידי הא מחי תשמישי כיסהו *וכו' כחולכות ומעלולם דמחזיק באחר' ומסן לא קנס לאחר כדאמרי' בפ' השור' [אחר] הבדים (דף קז.) לחד ליסכא ור"ל דעבד וקרקע אחיב בחולים לפי מאן תכא. כלומר אפשרא ליס דלא בא לעצמו אפקדוה דלים בהו ומעילה בגון קרקע דכיון דסס ככסי גבוה ומעילה לא מעלה ולא מוגדת: **ומחיים** מי אמר. הוצה עלי קס"ד לו ומחיים לא אמר כ"ש לאחר שחיים ולון לומר דס"ם ומחיים מי אמר אחי' סיכא דחזיק לאקרב' ומדקמיפלגא בין ומחיים לאחר שחיי מכלל דמחיים אחי' בחזי לאקרבא אצבא ליס מגומו דומיא דלאחר שחיי' לאס כי אחי' לכתחלה יקרבו ור"ל דס"פ ומחיים מי אמר בתחנות כהול' בחלק שיש לכהנים בבלמים אלא אקמול עתנו' כהוצה שלחי אקרבס אחלקו חייבו ותחנות כהול' חלק בחלקו חייבו ותחנות כהול' חלק שיש לכהנים בבלמים אלא אקמול עצום דלאחר שחיים ומלמן גבוה זכו ומשמע אצל ומחיים הוי ומומן בעלים ומלא אקמול ותנו' כהוצה שלחי אקרבס אחלקו חייבו ותחנות כהול' חלק בחלקו חייבו ותחנות כהול' חלק שיש לכהנים בבלמים אלא אקמול דבר וכן ומשמע דאמוקדש בחלקו בחלק כהנים חייבי דלמון אמוקדש בחלקו לא אייך אלא בחלק כהנים דבבעלים לא אייך בהן לומן חלק דעיקר אקרבן אלהן וקלאי מני דמייתי בפ' אחים עקדש (דף כב:) אמתני' דאמוקדש בחלקו הם יהיה לך ועקדש אקדשים ון אחים לא כתיב אלא בכהנים ומא דקאמר הכא ליימא ומתני' דלא כר' יוסי ומסיק כי קאמר ר' יוסי ומתי' דיק' מני דקתני אמוקדש בחלקו דמשמע לאחר שחיים לא הוי לפי אמוקדש דהכא אלא לפי מה דקלקא דעתים ומעיקרא דלפי אמוקדש בחלקו אמתני' כהוצה שלחי אקרבס ומעיקרא לפי מה דקלקא דעתים ומעיקרא דלפי אמוקדש בחלקו אמתני' דבכהנים בזמן הזה מוקמינן לה דאין שיך בו ומכיה לאחר שחיים דמיתסר בהכאים אצל קנ"ל דמוכרין אותו חי אלא דעשר לאמתני' דבכהנים בזמן הזה א

אמר רבא תודה עזיקה. תנ"ג דלבא ומפרש ומתניתין דין מעילה ולא חוקי ומתניתין כרבי יוסי הגלילי על כרחך הכא לחייבי לב' יוסי הגלילי:

שנאמר ושורר בבעליו והמיתם. כלומר דלמ' מוסיעד קרבים דסלו וסיעד לא חייבי בעבודה שעשין לקקלו כ"ש לייעדו אלא מוסיפא דקרא קרבים דכתיב ומסור יקקל וכן ומשמע ליפ' דפריך וסא הסור יקקל בגזול דין הוא דכתיב:

חצר השותפין חייב בה על הגן ועכ' הרגל. בעיומד לפירות ולא לשוורים פליגי כדעומרא בפוק הסוגיא דפליגי בקומ' דר' זירא ובפיורוקא דאביי ולפי זה היה יכול רב אסל' לפרש המאמ' מעי מעופרת ר' אלנע' ויפרש הסוגי הסיזק והמזיק בעיומדת לפירות ולשוורים דעומדת לשוורים הוא רב אסל' דפעות וגלסינן לקון אחר לך דבי אלנעזר ותקבלא ומתניתין מי לא פליגי ומיהו לפרים דגר' לקון ותקבלא ומתניתין מי פליגי ובקוף גר' אלא כי מיא הסיל הסיל וכל זה ודאבי דבי אלנעזר ול' דפליגי בעיומדת לפירות ולשוורים וס"מ ותקבל' מי פליגי ומתניא כו' אלא ודאי לא פליגי וכי קתני כי ולפי גיסקא זו לא יהיה תחלת הסוגיא כמו בעוקבא דפליגי בקוטיא לרבי אל' ס ד' מ"ב ומ"ד ובפיורוקא דאביי:

כשהזיק חב המזיק לאחריי קרן וס"ם ולכב אסל' ומכל ליה לאחריי קרן לשמואל וכל הני דלב' ועוד דבריתא דקתני כשהזיק מב המזיק ומייחב לאחריי לב' אסל' ולדידיה מני מיכא יהולא דהוי ולי לעיתי ומכלו אסל' דלמ' אזיל ליה ומזיק ליתי כשהזיק חב המזיק אך קשה לשמואל מיקמי הבריתא:

בגון שקבל עליו שמירת גופו כו'. מיבכא לא עלי לעיעור כגון דאזקיה תורא דשואל דשמואל לתורא דשואל ומכל מקוי ולא קבל עליו שמירת גופו דמלתא דלא שכיח הוא דאתי"ג דבהכיר בו שהוא נגחן מוגיין קיף [פרק שור] שנגח ד' וה' (ד' ומ:) סמוך דעלמ' דלא אזיל ליה ומזיק ומכלו אסל' דלא

פרה שהזיקה עלית ועלית שהזיק: פרה. פי' שקנסרים שהזיקו זה לא זה ומין המזק בכסף ומי שהזיק חבירו יותר ישלם הענוף וקשה דע"כ פרה שהזיקה עלית היינו בחלב הכיזק לו בביאתו לחזיק וזהו קרן לו דיך הלובו וזהו רגל ועלית שהזיק: פרה היינו בלה"ר דהוי מעשה גוד אלא דאפשר לאוקמי פרה שהזיקה עלית מתי בר"ה ומעשה קרן דאם כן היה פעוה בעל פרה כדאמור בקרן בפרק ב' (ד' כ.) דכל המזכי ובא אחר ומיגם בו פעוה אחר"י אם כפרה שכן אינה בחלב בדשות הכיזק ועלית שהזיק' פרה ברה"ר אבתי מתמיתין היאך נתנם: דבר אלכסנדר אלכסנדר מ"ר: דבר אלכסנדר אלכסנדר מ"ר: דבר אלכסנדר אלכסנדר מ"ר:

דבר המוה כל כסף. לאו דוקא דיתר מפלגת *ים לא חולקה כדמשמע בפרק הזהב (דף מז:) חלק שוה כל כסף יותר מעלעלי:

עבדים ושפחות מתי נקנין בכסף. וכ"ג שפחות דאין ניקנין בכסף חלק בעבדים ובשטר ואחר' בחליפין מתי ל"ע ולקוטי פי' דלא אתפרש היכא שבעמו' נקנין בכסף: **בית מי.** וא"ת לכל ומעוחל דאין לו בפרק גנב פעוה (דף קעה.) דשיעבודא לאו דאורייתא ועולה על פה לא גבי מיזקין אלא בכסים שיש לכן אחריות אין מזקין ויי"ל דאיירי בשעבד בדין": **שמע** מינה לוה ומכר נכסיו. פי' הקונטר' ואח"כ קי"ל דאחר עלוה ועריף ותיוה לי מקרן כמלוה בשטר הוא לא הוה ליה למיומר ע"ג כו' אלא ה"ל למיפרך ואחתן *המלוה חביבו בשטר גובה מנכסים ומשועבדים ואי אחרים עלוה ע"פ אם כן אלי קאמר ע"ג אין ב"ד גובין לו ומכן אם שיעבד אחרן גובין דאחתן המלוה חביבו בעדים גובה מנכסים בני חורין ואי איתא קדייק ע"ג דאין גובין לו ומכן והוי כמלוה על פה ואע"ג דמזקן עלוה אבתרוה בתורה היא וקשה לו"ד בפ"ק דעדכין (דף ו:) דמלוה אבתרוה בתורה ב"ש ש"ם ע"ג לוה ומכר נכסיו אין ב"ד גובין לו מהם מן הת ל' דשיעבודא לאו דאורייתא ולהכי בזקן מתי לא גבי דמלוה בשטר דוקא תקון רבנן דלגבי ומשועבדי עשום נעילת דלת דלי שיעבודא דאורייתא ומלוה ע"פ ודלבנן הוא דלא גבי עשום תקנת לקוחות ח"כ תיקבי הכא אחתי לא גבי בזקן דהכא ליכא תקנת לקוחות ולא דמי לתלוה על פה דהתם אין דיזקן בשעבד יזקן אבל מזיק לא דייק ואית ליה קלא וקשה לו"ד שיעבודא דאורייתא בפק גבי פשוט (דף קעה:):

פרט לב"ד הדיעות. פ"ה לענין דיני קנסות ואע"ג דמתמיתין לא חייבי בקנסי' לו"ד תנא שור לרגלו ומבנו לבדמו ר"מ אלמה לומר אתי' בחלי לא חייבי בדיבה דס"כ מפרש בסמוך ע"פ עדים פרט לעודה בקנס ואח"כ בחו עדים: **אלא** לו"ד עודה בקנס ואח"כ בחו עדים דחייב אלי תיכה לומיר. לעוד' בקנס ולא בחו עדים כלל לא אלעזרך דמתמיתין היא בעמודה (ד' עד:) לע"פ עלמו פעוד דלא שייך תני והדר מפרש דאין ומלחך מס יותר מבכאן:

ג' בללות בד' מקומות. דאין כאן אלא ג' דיבון בבקות המזיק חייב בכל בבקות המזיק פטור ומכל בחלב הסותפים חייב בח"ש בקרן ופטור על הסן והרגל אבל בחלב הרבעה מקומות הן שאין דיבן שום דיבון חלב הסותפין שהוא חייב בה על הסן כגון דמיוחדת לחל לפיכות ולבסיכן לשוורי: **מתני'** שום כסף. כולם ומתמיתין מפרש בגמורא: **גמ'** שום זה. אל הקרן: לא יהא אלא בכסף. פירוש ג"ש מיון כמה שום המזק ומה לו ומחתים וכך יפלם לו: תניא'. מתמיתין לה דת"ל בבריתי' ומ"מ דאיכ"ע"ק: פרה שהזיק' שלית. מדלם' עליה בחלב הכיזק *ועלית שהזיקה פרה ברה"ר כגון שנתקלה בהמה בעלית ס"ל דבעל רגל פרה: אין אומרים תצא פרה בשלית. יעול לא תהא בעמיה אלא הן מכר והן יותר יעלה: אלא שמן אותה בדמים. שמין הכיזקין בכסף ולפי מה שהזיק לא חביבו יפלם (ומי שהזיק לא חביבו יותר יפלי): ס"ל לחיבו שוה כסף. כלומר שוה כסף יפרע לו: מלמד שאין ב"ד נזקקין. ליפרע מן המזיק אלא ס"ס יש לו קרקע דהיינו שוה כסף דאמתי' וקרקע ופרט מלו ומעמיד: דבר השוה כל כסף. שמתמין עליו וקפריך מאי היאה לאין לכן אומלח מלפי כל כסף דקלאמרה לאין לכן אומלח אחתי' קלאן ביזוב ודמיסן אחות אין מוכר חייב להחזיר לו כדקאמרת בבקר הזהב (דף מו.) הנבדיים לעיל דף ז. והמעמות והקרקעות אין לכן אומלח (וס"ל) אפי' קנאן ביותר ודמיסן. שטרו. אם מכר שטרות ומומן אומלחה: דבר הנקנה בכסף. אלא ועכ' דקקנע נקנה בכסף בח"ש דקדושין (דף כו.): עבד נמי נקנה בכסף. כדקתני בקדושין (דף יד:). שטרות דנקנו בכסף לא אתפרש היכא: אלא אבר רב אשי שוה כסף. דהיינו קרקעות והכי ומומע שוה כסף יפלם ולא כסף עלמו ומכי כולהו ומעלעלי' ועבדים ושעות כסף כיכהו דעלי לאתעוייהו ומתמ' לומתא ומזהבני: שוה כסף אפילו סובן. אלמא דמעלעלין מתי בביכין לכיקון: ביתמי. קאמרינן דאי שבק לכו דאיכון המזיק ומקרקעי גבי מייכיהו אבל ומעלעלי לא דמעלעלי דיתמי לא משתעבדי לבעל חוב דאיכא לומיר לאחר מיתת אביהם אבל אבר רבא אבר רב אחון. בומקבת כתובות בפ' הכותב: שתפם מחיים. דאבותן: בפני ב"ד. הכי ומומע ומתמי' שוה כסף בפני ב"ד בעבדי ב"ד: פרט למוכר נכסיו. וכילה המעות ובא לב"ד שאין ב"ד בפרעון מן הסלקומות: ש"ם. בחמיה ואח קי"ל דאחי מלוה ולע"ה: אלא. לחכי אחא ומתמיתן דב"ד מומחין דמן דיני קנסות ולא ב"ד הדיומות: ע"פ עדים. שיעידו על המזק בב"ד בזק הזיקו הניחא לפ"ד כו'. פלוגתא הוא לקמן בפרק מרובה (דף עה.): בני

תורה אור

שלשה כללות בארבע מקומות: **מתני'** שום כסף שוה בפני ב"ד ועל פי עדים בני חורין בני ברית והנשים בכלל הנזק והמזיק בתשלומין: **גמ'** מאי שום כסף אמר רב יהודה שום זה לא יהא אלא בכסף תנינא להא *דתנו רבנן *פרה שהזיקה טלית וטלית שהזיקה פרה אין אומרים תצא פרה בטלית וטלית בפרה *אלא שמין אותה בדמים: שוה כסף: דתנו רבנן שוה כסף מלמד *שאין ב"ד נזקקין אלא לנכסים שיש להן אחריות אבל אם קדם ניזק ותפס מטלטלין ב"ד גובין לו מהן אמר מר שוה כסף מלמד שאין ב"ד נזקקין אלא לנכסים שיש להן אחריות מאי משמע אמר רבה בר עולא דבר השוה כל כסף מאי ניהו דבר שאין לו אונאה *עבדים ושטרות נמי אין להן אונאה אלא אמר רבה בר עולא דבר הנקנה בכסף *עבדים ושטרות נמי נקנין בכסף אלא אמר רב אשי שוה כסף ולא בכסף והני מילדו כסף נינהו רמי ליה רב יהודה בר חיננא לרב הונא בריה דרב יהושע תנא שוה כסף מלמד שאין בית דין נזקקין אלא לנכסים שיש להן אחריות *והתניא *ישיב לרבות שוה כסף ואפי' סובין הכא במאי עסקי' *ביתמי אי ביתמי אימא סיפא אם קדם ניזק ותפס מטלטלין ב"ד גובין לו מהן אי ביתמי אמאי ב"ד גובין לו מהן רבא אמר רב נחמן שתפם מחיים ה"נ *שתפם מחיים: בפני ב"ד: פרט למוכר נכסיו ואח"כ הולך לב"ד שמע מינה לוה ומכר נכסיו ואח"כ בא לב"ד אין ב"ד גובין לו מהן אלא *פרט לב"ד הדיעות: על פי עדים: *פרט *למודה בקנס ואח"כ באו עדים שהוא פטור הניחא למ"ד מודה בקנס ואח"כ באו עדים פטור אלא למ"ד מודה בקנס ואח"כ באו עדים חייב מאי

איכא למימר סיפא אצטריך ליה

בני

ביתמי. קאמרינן דאי שבק לכו דאיכון המזיק ומקרקעי גבי מייכיהו אבל ומעלעלי לא דמעלעלי דיתמי לא משתעבדי לבעל חוב דאיכא לומיר לאחר מיתת אביהם אבל אבר רבא אבר רב אחון. בומקבת כתובות בפ' הכותב: שתפם מחיים. דאבותן: בפני ב"ד. הכי ומומע ומתמי' שוה כסף בפני ב"ד בעבדי ב"ד: פרט למוכר נכסיו. וכילה המעות ובא לב"ד שאין ב"ד בפרעון מן הסלקומות: ש"ם. בחמיה ואח קי"ל דאחי מלוה ולע"ה: אלא. לחכי אחא ומתמיתן דב"ד מומחין דמן דיני קנסות ולא ב"ד הדיומות: ע"פ עדים. שיעידו על המזק בב"ד בזק הזיקו הניחא לפ"ד כו'. פלוגתא הוא לקמן בפרק מרובה (דף עה.): בני

בני חורין ובני ברית בני חורין *למעוטי עבדים בני ברית למעוטי *נכרים וצריכא דאי אשמעינן עבד משום דאין לו יחס אבל נכרי דיש לו יחס אימא לא ואי אשמעינן נכרי משום דלא שייך במצות אבל עבד דשייך במצות אימא לא צריכא: והנשים בכלל הנזק: מנהני מילי *אמר רב יהודה אמר רב וכן תנא דבי רבי *ישמעאל אמר קרא *איש או אשה כי יעשו מכל חטאת האדם הכתוב אשה לאיש לכל *מעונשין *שבתורה דבי ר' אלעזר תנא *אלה המשפטי' אשר תשים לפניהם השוה הכתוב אשה לאיש לכל דינין שבתורה דבי חזקיה ור' יוסי הגלילי תנא אמר קרא *ודמת איש או אשה השוה הכתוב אשה לאיש לכל מיתות שבתורה וצריכי דאי אשמעינן קמיתא התם הוא דחס רחמנא עלה כי היכי דתדוי לה כפרה אבל דינין איש דבר משא ומתן אין אשה לא ואי אשמעינן דינין כי היכי דתדוי לה חיותא אבל כפדה איש דבר מצוה אין אשה דלאו בת מצוה לא ואי אשמעינן הני תרתי הכא משום כפרה והכא משום חיותא אבל לענין קטלא אישדבר מצוה לשלם כופר אשה לא ואי אשמעינן כופר משום דאיכא איבוד נשמה אבל הני תרתי דליכא איבוד נשמה אימא לא צריכא: הניזק והמזיק בתשלומין: *אתמר פלגא נזקא רב פפא אמר ממונא רב הונא בריה דרב יהושע אמר *קנסא רב פפא אמר ממונא קסבר *סתם שוורים לאו בחזקת שימור קיימי ובדין הוא דבעי לשלומי כולה ורחמנא הוא דחס עליה דאכתי לא איעד תוריה רב הונא בריה דרב יהושע אמר קנסא קסבר סתם שוורים בחזקת שימור קיימי ובדין הוא דלא לשלם כלל ורחמנא הוא דקנסיה כי היכי דלנטרי' לתורי' תנן הניזק והמזיק בתשלומין בשלמא למאן דאמר פלגא נזקא ממונא היינו דשייך ניזק בתשלומין אלא למ"ד פלגא נזקא קנסא השתא דלאו דידיה שקיל בתשלומין אתיה לא נצרכא *אלא *לפחת נבילה פחת נבילה

תורה אור

בני חורין. שיהו העדי' בני חורין ובני ברית: עבד אין לו יחס. לאומר' בפרק הצד על ידמותו (דף סב:) הכל עוזרים בעבד שלין לו יחס כדכתיב עם המשפחות עם הדומין לאמור: נכרי יש לו יחס. כדומפרש התם דכתיב הדריון בן עבריתון בן *מזאל. מבד כנעני שיוך בעלות שהכסף מייצית בסן דבעור לה לה ומאתם: לפניהם. כולן בכלל: קטייתא. שיש לו אשה כי יעבו דומתמי בקרבן: התם הוא דחס רחמנא עלה. דתיהוי כאיש לענין כפרה: כי היכי דתדוי ליה חיותא. דאי לא הוה בכלל דיכון הוי פרטי תגרי ליכה: איש דבר מצות. ומשום בעל הסור מוסר מסנא. דין הוא שיכלמנו ואינו קנס ונפקא לינה דאי הוה עקבי לאחי סהדי לא מיעקר: לאו בחזקת שימור קיימי. שרגילין בנגיח ולריכון שמירה: בתשלומין. ומשונה דשניכן ומפסדי מיון בתמלוני' שזה מלכם ומחלה זה ומפיד ומחל: דשייך ניזק בתשלומין. כלומר ומפיד ומוה שהיה לאו לו דבעי לומקבל כולה שזה מפנע אמומו אלא שמון: בתשלומין אותה. בתמיהה דומשונע שומפיד ומדיון: לפחת נבילה. דכל פחת נבילה דניזק הוא ומיון דשייך ניזק בתשלומין אחפי' אותו קנס שיכתה לו מוהה אינו מועל כולו: דא תנא ליה רישא. מנחי בתשלומי קנה: ותקני עלה תקלומי מזק מועל שהבעלי' ומעפלים בנבילה ואמרי' לא נלרכה אלא לפחת נבילה: מנוסו. ואם אינו שוה אלי מזק ומפיד הניזק כדכתיב (שמות כא) ומלו אם כסף: מן העלייה. אם אינו שוה כנגד כל המזק מועל בכסף: בביתו: ואם איתא. דקנסא: ליתני נמי הא. שאלי מזקו של אם קנס ואינו ומלם ע"פ עלמו ומומע הוי ומון ומלם ע"פ עלמו: חצי כופר. ומעד שהגיע את האדם ומלם כופר ליוסים ואם אלי' חצי כופר. ומלם ע"פ עלמו: דבי יוסי הגלילי היא דאמ'. בפרק שור שנגח את הפרה (דף מב.) ומלם חצי כופר ולוכה מיון כופר לאו מיומא הוא דאם אינו מלם חצי כופר

"חמית שורי את פלוני או שורו של פלוני הרי זה משלם על פי עצמו מאי לאו בתם לא במועד אבל תם מאי הכי נמי דאין משלם על פי עצמו אי הכי אדתני סיפא "חמית שורי את עבדו של פלוני אין משלם על פי עצמו לפלוג וליתני בדידיה בד"א במועד אבל בתם אינו משלם על פי עצמו כולה במועד קמירי ת"ש "זה הכלל כל המשלם יותר על מה שהזיק אינו משלם ע"פ עצמו מאי לאו הא פחות ממה שהזיק משלם לא הא כמה שהזיק משלם אבל בפחות מאי הכי נמי "דלא משלם אי הכי אדתני זה הכלל כל המשלם יותר על מה שהזיק אינו משלם ע"פ עצמו ליתני זה הכלל כל שאינו משלם כמה שהזיק דמשמע דמשמע יותר תיובתא והלכתא פלגא נוקא קנסא "תיובתא והלכתא אין טעמא מאי הויא תיובתא משום דלא קתני כמו שהזיק לא פסיקא ליה כיון דאיכא חצי נזק צרורות "דהלכתא גמירא לה דממונא הוא משום הכי לא קתני והשתא דאמרת פלגא נוקא קנסא "האי כלבא דאכל אימרי ושונרא דאכל" תרנגולא משונה הוא "ולא מגבינן בכבל "והני מילי ברברבי אבל בזוטרי אורחיה הוא "ואי תפס לא מפקינן מניה ואי אמר "קבעו לי זימנא דאזלינא לארעא דישראל קבעינן ליה "ואי לא אזיל משמתינן ליה ובין כך ובין כך "משמתינן ליה עד דמסלק חזיקא מדרבי נתן דתניא "רבי נתן אומר "מנין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו ואל יעמיד סולם רעוע בתוך ביתו ת"ל "לא תשים דמים בביתך: **מתני'** "חמשה תמין וחמשה מועדין הבהמ' אינו מועדת לא ליגח ולא ליגוף ולא לשוך ולא לרבוץ ולא לבעוט השן מועד לאכול את הראוי לה הרגל מועדת לשבור בדרך הילוכה ושור המועד ושור המזיק ברשות הניזק והאדם "האב והארי והדוב והנמר והברדלס והנחש הרי אלו מועדין "רבי אלעזר אומר בזמן שהן בני תרבות אינן מועדין והנחש מועד לעולם: **גמ'** מדקתני השן עסקינן וקתני בהמ' אינה מועדת לשלם כולה אבל חצי נזק משלמת מני רבנן היא "דאמרי משונה קרן בחצר הניזק חצי נזק הוא דמשלם אימא סיפא שור המועד ושור המזיק ברשות הניזק והאדם אתאן לרבי טרפון "דאמר משונה קרן בחצר הניזק נזק שלם הוא דמשלם רישא רבנן וסיפא רבי טרפון אין דהאמר ליה שמואל לרב יהודה שיננא שבוק מתני' ותא אבתראי רישא רבנן וסיפא רבי טרפון רבי אלעזר

משמיה דרב אמר

כולה

עין משפט
נר מצוה

[לקמן דף מב. כתובות מא.]

[לקמן דף מד.]

[לקמן מה.]

[לקמן מה.]

[לקמן דף מו.]

[לקמן דף מז.]

[לקמן מה.]

[לקמן מה.]

[לקמן מה

*רבי אלעזר אומר זמון שהן בני תרבות אין מעודדין. תימה דבפר"ק דקנקדרין (ג. וסס) תנן אחרי וחזאב והזוב כו' ר"א אומר כל הקודם לסירבו זכה ומפרש ר' יוחנן בגמר' (שם טו:) אע"פ שלא הגיעו לאין להם תרבות ואין להם בעלים ואור"י דהכא נרסי' ר' אלעזר שהוא אחר ר' מאיר ואתם נרסי' ר' אליעזר שהוא קודם ר' עקיבא דקתני בתריה ר' עקיבא אומר אין מיסו אחרי קצה דהתנן ובכתם מועד לעולם אליבא דר"ע ואתם ומפרש דיש לקיים וזהו שהגיעו אבל לא הגיעו לא קבבר יש להם תרבות ויש להם בעלים אפילו אחים ואומר ר"ת דהתם בקשורים בשלשלאות כגון אחי בנו הוכרכי שלו דבעינן זה יש להם תרבות (ואין להם להרגם אח"כ הגיעו ותרבות דהכא הגיעו גדילם בזיתו) ועוד יש לחלק דוקא לענין זה יש להם תרבות אחין להם להרגם כל הקודם אח"כ הגיעו אבל בעבין אם הזיקו לשלם מזק שלם אי לא בהא לא אייר גידל אם חבי' תרבות שלהם תרבות: *והוא שמלה לכרוב וכי זקף זקף כחוא לבלשכתו בהא שמא בעוסקת ברכות (דף יג: וסס) ודלא כנגד ודלא ונעשה כאם זהו עוקבו שגלגלי הוא לו בעוה שנעשה כאם: גלגון. ויש ופרשים ועשוה לאחרי' בעולדם *שיש עלם בשדהו של אדם שעמנו מולר לעתיד לבא ואותו עלם חזק וקשה כל כך שאין האש יכול לשורפו והשתא כשאותו עלם נעשה כאם אינו מי לעתיד לבא ואין שבבא לומר שיאם עומם גדול כל כך בשביל עון זה דאם כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא:

דרס ואכל. פירוש פאוכל ומחיים כדאמרי' בפ' אלו עוברין (דף ענו: וסס) *עוה אחי דורס ואוכל ואינו מעמתן עד שיעות אף עם הארץ כו':

והתניא וכן היה. תיעוה ולקוטה בזאב דאורחי' לעולם ל"ל דהיה בין באחי בין בזאב ולא הוה ולכי לכנויי דכל' נורפון אחיה דאמר *ומכול קבן בחלי הכיזק מזק שלם ומשלם ומקתני לה

כי תניא ומתיתה באחי תרבות ולאיבא דל' אלעזר. לא נקט ר' אלעזר לאחוקי דבן אלא לרבותא נקטיה וס"ק דלא תוי' ומקום דאורחים לעולם ומשלמת כ"ם לאחי' באחי תרבות אבא דל' אלעזר דודאי אחי' דודאי אלו אלעזר אלא אלעזר אלא אלעזר אלא

סד"א ושלח את בעירה כתיב. אע"ג דכבר אשמעי' בריש דאפילו תרנגולין מועדין ע"מ ניחא ליה לאשמועינן גבי שן וקשה קלא אחותי לא תכא מני תולדה בשן כמו בגול: **קמ"ל** דסיה בכלל בהמה. לא מסתיא דהשא דבהמה אמקשה (דף ע"ח.) קאמר הכא דסיה בכלל בהמה דסה הכא אפי' עוף מני הוי בכלל בהמה כדקתני התרנגולת מועדת אלא לימיקן בהמה ומבהמ כדאמרינן בס"פ הפרה (דף כד:) דבעיי' ובהמה הכל אחד דמתרגמינן בהמה בעיה: **חמור** בהמה. אע"ג דכבר שנה בשליף קעבי' אלעריך לאשמועינן לפי שאין משאור של חמור ומהוקק ומנמוכר בו כבשאר בהמה וס"ד דלא הוי בגופו: **נובר** באשפה. יכרסומה חזיר ויעיר (תהלי' ס) ומתרגמי' יונבריניה ואע"ג דתנא לרותות דרגל אשמעי' לרותות דשן דלהכאתו קנביד: **כל** שבזב טהור. אין זה בכלל דוק: דסה קנה בקיומנו של זב והסקינו בו הנשיר טהור *ולענין מקון אין אילוק וכל עיקר אתי כללי: לא בא אלא לומעט **בתר** מעיקרא אזלינן כו'. ומדתנו דרשה על הכלי ובדתי דמשמע הא נתגלגל לעקר אחר ומשבר שם חייב ח"ב ליכא לעידק דאדרבה ודאמעלינן בין לאשון לבסי ולא מעלינן בראשון גופיה ליכא לעידק: **זרק** כלי מולאם הגג כו'. כגולה דלאם זרק אבן לו אז על הכלי ובא אחר אחר ושברו דפטיעא דאי' ולא אחר אחר וקדם ושברו דפטיעא דאי' ולא אייך כאן ונגא תביכא תבר דאי אזלינן מני הכא בת' ומעיקרא לא מעכתא בלרותה מ"ל ומשבר בגי' ירוש' ושבר כלים בגופו: **והא** שהיו מהדסין ע"ג עיס, ועל גבי פירות וטינפו או ניקרו משלם נזק שלם תניא אידך תרנגולין עפר או צרורות משלמין חצי נזק סומכוס אומר נזק שלם תניא אידך תרנגול שהיה מפריח ממקום למקום ויצאתה רוח מתחת כנפיו ושיברה את הכלים משלם חצי נזק סתמא כרבנן אמר רבא בשלמ' סומכוס קסבר כחו כגופו דמי אלא רבנן אי כגופו דמי כולה נזק בעי לשלם ואי לאו כגופו דמי חצי נזק נמי לא לשלם הדר אמר רבא לעולם כגופו דמי *וחצי נזק צרורות הלכתא נמירי לה: אמר רבא כל שבזב טמא בנזקין משלם נזק שלם כל שבזב טהור בנזקין משלם חצי נזק ורבא צרורות אתא לאשמועינן לא רבא *עגלה מושכת בקרון קמ"ל תניא כותיה דרבא בהמה מועדת לשבר בדרך הלוכה ביצד בהמה שנכנסה לחצר הניזק והזיקה בגופ' דרך הלוכה ובשער' דרך הלוכה באוכף שעליה ובשליף שעליה ובפרומבי' שבפיה ובזוג שבצואר' וחמור במשאו' עגלה מושכ' בקרון משלם נזק שלם ת"ר *תרנגולים שהיו מחטטין בחבל דלי ונפסק החבל ונשבר הדלי משלמין נזק שלם בעי רבא דרסה על כלי ולא שברתו ונתגלגל למקום אחר ונשבר מהו בתר מעיקר' אזלינא וגופיה הוא או דילמא בתר תבר מנא אזלינא וצרורות נינהו *תפשוט ליה מדרבה *דאמר רבה זרק כלי מראש הגג ובא אחר ושברו במקל פטור דאמרי' ליה מנא תבירא תבר לרבה פשיטא ליה לרבא מבעיא ליה ת"ש הדום אינו מועד וי"א ה"ז מועד הדום ס"ד אלא לאו הדום ודתיז וכהא קמפלגי דמר סבר בתר מעיקרא אזלינן ומר סבר בתר תבר מנא אזלינן לא בהתיז

עין משפט נר מצוה

ה אעיי' פ"ח מה' נזקי ממון הלכה י' סמג עשין קפ עוש"ע ס"מ סי' ס"ג

ו פעיי' פ"ב סס הלכה ג סמג סס עוש"ע סס סעיף ג

ז דעיי' סס הל' יב עוש"ע סס סעיף ל

ח דעיי' סס עוש"ע סס סעיף ע

[כדה מנ.] ט דעיי' סס הל' יג עוש"ע סס סעיף ל

י דעיי' סס עוש"ע סס סעיף ד

יא דעיי' סס פ"ל הלכה י' סמג סס עוש"ע סס סעיף ל

יב טעיי' סס פ"ג בהסגות ובמ"מ סמג סס עוש"ע סס סעיף יח

[גני ירוש' ושבר כלים בגופו]

יג דעיי' פ"ז מה' חובל ומזיק הל' ז עוש"ע סס סעיף ה בהג"ה ועיין מעי' פ"ב מה' נזקי ממון הל' י ובהסגות סס

מפורות הש"ס

בהתיז צרורות. והקלרות שבבו הכלים והוא לא נגע בכלי אלא לאחר מועד סבר לה כסומכוס ואלא לאחר אינו מועד סבר לה כרבנן: ונשבר הדלי. קס"ד דעל ידי הכאה התרנגול ונקב את החבל נתגלגל הדלי ונשבר: תרגמא אהבל. הא דקתני מזק שלם אחבל: משונה הוא. שאין דרך שן לאכול את שלא יאלו לא וחצי מזק לשלם: דמאוס בלישה. שמודבקת בו עיסה: דמאוס לשון ליכלוך: אלא סומכוס היא. ולעולם בתר תבר מנא אזלינן וכרורות הן וסומכוס היא: בין בחר לבה בחר. דלי שנתגלגל הוי כחו ואחחר שנשבר בצרורות הדלי הוי כח כחו: דבעי רב אשי. לקמן בשמעתין: דקא אזיל. דלי: בינה מינה. דתנגלגל ולא נשבר על ידי גלגול לעקום אחר אלא הוא דוחפו כל שעה ושעה שבירה מני: קסבר מגופו משלם. והיינו אלו מועד משלם. ותסלי מועד דקתאור לא לומר שלם אלא לענין עליה לאחר מזק: לא בפלוגתא דסומכוס ורבנן. ומועד למזק שלם קאמר: ועל דלא בחברה ג"ש. דסיינו שן ודבלקת גדים הוי לרותות דאינו אלא כחו שהוא כגופו: אינה כאן הגחלת והוא הולך לעקום אחר והא מתניתין היא בפירקין: ותני עלה. בתוספתא מגופו ומשלם לאלו חלי מזק: ותבברא. ועוכם לרותות כי אוכרייהו מחייב לה: דר' אליעזר. דאמר בבריתא מזק שלם ואפי' אי סביל: ליה בסומכוס דאמר לרותות ס"ס ומגופיה מי אשכחן ס"ס וכל אוכרייהו כגון לרותות בבא גופיה לא קמיבעי לי' אלא אליבא דבבן קמאי ס"ל ומבעי כ' אי הוי האי כאלאר מ"ל ומגופו אי דלמא בתר כאלאר מ"ל דאזלינן בלרותות אי מני בלרותו: דמזק קמא סבר ליה בסומכוס ובלרותות כי אוכרייהו בין ל"ל בין תנא קמא סבר' ליה בסומכוס דמזק שלם ומשלם הלכך הכא דאני בלרותות קאמר ת"ק אבי מזק ומגופו ומשלם דומכוסה הוא ותולדה דקבן: ורבי אליעזר סבר כרבי טרפון דאמר משונה קרן בחצר הניזק משלם נ"ש. והואיל ומשונה הוא אע"ג דמזק שלם ומשלם מגופו הוא דומשלם כדאמרינן לקמן (דף כד:) בטעמתין לרבי טרפון ומשונה קרן בחבר סבר מזק ומגופו ומשלם: ולא היא. מיס ומשונה דבעי' דבבא על ידי שיני ומיתיי ומלאם דבתרוייהו ונבעי' ליה אם יש העדאה לו לאו אלו אלו יש העדאה בלרותות כי אוכרייהו גם על ידי שיני יש העדאה דעיקר העדאה בקרן כתיב' ואי אין העדאה בכי אוכרייהו גם ע"י שיני אין העדאה' דע"י העדאה לא הוי עפ' עכי אוכרייהו ומה שם"ה דבע' דיש העדאה לא שייך לאוקמא בכי אוכרייהו הכין הסוי אוכרייהו הוא כיון דדמייה לאמון ר"ל דעם בחיי אוכרייהו לא מיבכא הוא כיון דדמייה לאמון לקרן בחיי אוכרייהו ליה אלא

[לקמן יט:]

[לקמן לב: מה:]

לעיל דף ג:

לקמן דף כח:

[לעיל יה. וס"ל]

[לקמן לב: מה:]

מפורות הש"ס

גמ' היינו רגל היינו בהמה. ומאי רגל ומאי בהמה דתני תרתי מפורות הש"ס: אבות. רגל ומנא שדסקה בתגליה וסיפא תקני תולדות הבהמה מועדת לחלך בדרכה ולשבר בגופה ובעמדה ובשליף דבר מלכה

אלא הא דבעי רבא יש העדאה כו׳. ואע״ג דרבא לא סוה ידע הבריית׳ ודבעי מנינו ועכלם ע״מ דייק גמרא דעפסוט מינה מכריעסו ודחי לא אפסוט מינה לא אם אמר: **בין** לרבנן בין לרבי אלעזר דסומכים ס״ל. ודיוסי דיחוי דלמעלה ותקבלת [אלא שלא אחריך לומעל׳ כל כך] וח״ת ולמה דחק לומר דסומכוס ס״ל ור״ל ועשום דאי׳ כרבנן ל״ס תפסוט דלין שיטי לגרירות לרבינו מזק ועוד דאי׳ בגרורות כי אורחייסו יסבור רבי אלעזר ס״ל כרבנן בגרורות ע״י שיטי לא יתחייב כ״ם חנ״ג דקבר כרבי עיקבן דליכא ס״ד דכיון דבגרורות שן ורגל בחלב סכיזק לון ונפקם אלא ס״ב גם לגרורות דקבן לא יפלם כ״ל ס״ל ולא כלם לסעמיד כרבנן ובעוקים בחלב וכבון דאכחא אכחמי על הגדים בשיטי דכיחא ליס לומיער דעשלם ס״ב עכ״ל כל הגדים כל׳ יוחנן:

היכא דלא ועבדך אי״ל אים ליס ר״ל. ול״ת ולימא אי״ל אי״ל ר״ל בשלם עון הענלי׳ ודיי לחי״ב ור״ל דסבי אפיר עפי דבי אמר דין לענבן ומגופי לא אפיבון ועה״ב בכלו ומכמו אסיה אלא אחבי עוסקין עליו עוד ס״ב אחר אבל לי אומרת דיו לח״כ: עקבת ליה לגנוני ועה״ב קונא דעבקת ליס ועתשלומי גופו ומוקנינן אתשלומי עליים ובכל לד אחבי יבולין לעקיר קל ומומר ולקיים דיו יס לכו לקיים:

ובהא

מי שמעת ליה אלא כי קאמר רבי אלעזר נזק שלם בגון דאי״עד וכהא קמיפלגי מר סבר יש העדאה לצרורות ומר סבר אין העדאה לצרורות אי אלא הא דבעי רבא יש העדאה לצרורות אי אין העדאה לצרורות אי לרבנן *אין העדאה לצרורות אי לרבי אלעזר יש העדאה לצרורות אמר לך רבא כי מבעיא לי לדידי אליבא דרבנן דפליגי עליה דסומכוס אבל הכא בין לרבנן בין לרבי אלעזר בסומכוס סברא להו דאמר צרורות נ״ש משלם מאי אמר רבנן ח״נ דשני ולא אייעד ובפלוגתא דרבי טרפון ורבנן קמיפלגי אימר דשמעת ליה לרבי טרפון נ״ש מגופי מי שמעת ליה אין מהיכ׳ מייתי לה מקרן מרשות הרבים דיו לבא מן הדין לחזות בגרגן והא רבי טרפון לית ליה דיו *כי לית ליה דיו היכא דמפריך קל וחומר היכ׳ לאב מפריך ק״ו אית ליה דיו גופא בעי רבא יש העדאה לצרורות אי אין העדאה לצרורות לקרן מדמינן ליה א״ד תולדה דרגל הוא תא שמע הודום ס״ד אלא הודם ומתיז מאי לאו בגון דעבד תלתא זמני ובהא קמיפלגי מר סבר יש העדאה ומר סבר אין העדאה לא בחד זימנא ובפלוגתא דסומכוס ורבנן קמיפלגי ת״ש *בהמה שהטילה גללים לעיסה רב יהודה אומר משלם נ״ש ורבי אלעזר אומר *ח״נ מאי לאו בגון דעבד תלתא זמני ובהא קמיפלגי מר סבר יש העדאה ומר סבר אין העדאה לא בחד זימנא ובפלוגתא דסומכוס ורבנן קמיפלגי ודא משונה הוא *דדחיק ליה עלמא *אלימא רב יהודה הלכה כסומכוס ולימא רבי אלעזר הלכה כרבנן גללי׳ אצטריכא ליה ס״ד אמינא הואיל וכתר גופיה גרירין בגופיה דמי קמ״ל ת״ש *דתני רמי בר חזקאל *תרנגול שהרישש ראשי לאויר כלי זכוכית ותקע בו ושברו משלם נזק שלם *ואמר רב יוסף אמרי בי רב *סוס שצנף וחמור שגער ושברי את הכלים משלם חצי נזק מאי לאו בגון דעבד תלתא זימני ובהא

מסורת הש״ס

עין משפט נר מצוה

[ע״ש תוס׳ מנחות ל: ד״ה ולימא]

[לקמן כה:]

[ע״ש תוס׳ מנחות ל: ד״ה ולימא]

[ברורש׳ נתם ראי״א השולה נגללים משלם נ״ש להפך מרהבא]

[ע״ש תוס׳ מנחות ל: ד״ה ולימ

אבל קשמו לדס חייב. פי' בתב הריטב ומפרש בור ולא דוקא קשמו אלא כל סיכה הלא אלמנעי' בקשמו דמי כדקתאמר מי הלא אלמנעי' פושע הוא:

אלא מתני' בדאדיים אחריי. ואיכי בדלוג ספקר מי בתבריס ואלמנעים:

וכי אתמר דבר הוגא בעלמא אתמר דליל הפקר אמר רב הונא נקשר מאליו פטור קשרו אדם חייב משום מאי חייב אמר רב הונא בר מנוח משום "ברוו המתגלגל ברגלי אדם וברגלי בהמה: **מתני'** "כיצד השן מועדת לאכול את הראוי לה "הבהמה מועדת לאכול פירות וירקות" אכלה כסות או כלים משלם חצי נזק "כמה דברים אמורים ברשות הניזק אבל ברה"ר פטור "ואם נהנית "משלמת מה שנהנית כיצד משלמת מה אכלה מתוך הרחבה משלמת מה שנהנית "מצדי הרחבה משלמת מה שהוזקה מפתח החנית משלמת מה שנהנית מתוך החנות משלמת מה שהוזקה: **גמ'** ת"ר השן מועדת לאכול את הראוי לה כיצד בהמה שנכנסה לחצר הניזק ואכלה אוכלין הראוין לה ושתתה משקין הראוין לה משלם נזק שלם "וכן חיה שנכנסה לחצר הניזק וטרפה בהמה ואכלה בשר משלם נזק שלם "יפרה שאכלה שעורין חמור שאכל כרשינין וכלב שליקק את השמן "וחזיר שאכל התוכה של בשר משלמין נזק שלם אמר רב פפא השתא דאמרת כל מידי דלאו אורחיה ואכלה ליה "ע"י הדחק "שמיה אכילה דאי שונרא דאכל תמרי וחמא דאכיל ביניתא משלם נזק שלם "הוא חמרא דאכל נחמא ופלסיה לסלא "חייביה רב יהודה משום אנהמא ואסלא חצי נזק ואמאי כיון דאורחיה למיכל נהמא "אורחיה נמי לפלוסי סלא "דאכל והדר פליס ופת אורחיה היא ורמינהו "אכלה פת ובשר ותבשיל משלם חצי נזק מאי לאו בבהמה לא "בחיה חיה בשר אורחיה היא דמטוי ואכעית אימא בטביא ואכעית אימא לעולם בבהמה וכפתורא

הדוא

ודא"ר יוחנן. לקמן בסלי פיקלין (ד' כו.) בי קאבר רבי יוחנן. זיזוכי לכפריקי דעמקן דבריך לקמן ולא תסא קמן בלם"ר חייבת כלים עק"ו חבל חני כזק דלרות כעולם בעוד בלם"ר אקילעא. פרק"ל שלבני הגים: בשבשה בזנבה מהו. לוקחה סוס ופעורה בלם"ר לו לא: וכי יאחזנה. בעלם בזנבה ולך ולאי בעור בריה: הא אורחה היא. ותולד' דמגל סיל: בשבש יתי"א קבבעיא ליה. לי לוקחים סוס לו לא: לא שני. דחלי מזק ותו לא: אלא שנקשר מאליו. הלילו בתגל בתרבגול: אבל קשרו אדם חייב. הקשר מזק בלם דסוי בור ולם מתקל בו לדס חייב בנזקו: נקשר מאליו. דעתמיתן: מאן חייב. לבעלמי מלי מזק: אי בעל. הלילו. שלון בתרבגול שלו: פישא הוא. וכולו מזקבני לבעלמי שבדי בירו סוס שבלביכו לליה: אלא דאצעיה. בבירו וסולולו תרבגול ובזנבו וחייב בעל בתרבגול: איש בור ולא שור בור. כי ליכה לוס בור לולי חמר בחמלה ולא כי ליכה שור בור ולא: הלילו תרבגול בלבי: אלא מתני'. לא עתיקונא לולא בחדיים לחדיי בזנבה בתרבגול הלילו ובזבר בזריקתו כלים דסון בלוחות ולפ' קשרו לדס מני לא ובלם הלא חיב בעל בתרבגול ולסקשר בעור בלא בתקל לדס בבורו ולבב הוכל לא עתקונא לא מעתה לא בעלמא לאתמר ולבבי לבעלמי לא בעלמא לאתמר ולבבי לבעלמי לא בעלמא לאתמר ולבבי לבעלמי

הא איתהניא. אפי׳ לע״ד אם דפ״ק דפ״ב (דף יב:) כופין אותו על ודת קדוש וישיבת ליה אחד ונלמא שאני הכא שפי׳ יכול לומנעו מהחילה ועלדור בביתו ולע״ד אם הפס ונעליק לי׳ בנכסי דבר מוריון ועשה דמוי לומנעו קבינו ומחמלה לדור בביתו אבל

הא איתהניא א״ל מתניתין היא הי מתניתין א״ל לבי תשמש לי שקל סודריה כרך ליה א״ל אם נהנית משלמת מה שנהנית אמר רבא *במה לא חלי ולא מרגיש גברא דמרי׳ סייעיה דאע״ג דלא דמי למתניתין קבלה מניה האי זה נהנה וזה חסר ודאי זה נהנה וזה לא חסר הוא ורמי בר חמא סתם פירות ברשות הרבים אפקורי מפקר לרוו תנן **המקוף חבירו משלש רוחותיו וגדר את הראשונה ואת השניה ואת השלישית אין מחייבין אותו הא רביעית מחייבין אותו ש״מ זה נהנה וזה לא חסר חייב שאני התם דאמר ליה את גרמת לי היקיפא יתירא ת״ש א״ר יוסי אם עמד ניקף וגד׳ את הרביעית מגלגלין עליו את הכל טעמא דגדר ניקף הא מקוף פטור ש״מ זה נהנה וזה לא חסר פטור שאני התם דאמר לי׳ לדידי סגי לי בגטירה בר זוזא ת״ש חבית והעלייה של שני׳ שנפלו אמר בעל העלייה לבעל הבית לבנות ודוא אינו רוצה הרי בעל העלייה בונה בית ויושב בה עד שיתן לו יצאותיו יצאותיו הוא דמחייב ליה בעל הבית הא שברו לא ש״מ זה נהנה וזה לא חסר פטור שאני התם דבית׳ לעלייה משתעבד ת״ש ר׳ יהודה אומר אף זה ״דדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר ש״מ זה נהנה וזה לא חסר חייב שאני התם משום שהחזיריתא דאשייתא שלחוה בי רבי אמי אמר רבי אמי מה עשה לו ומה חסרו ומה הזיקו רבי חייא בר אבא אמר *נתישב בדבר הדר שלחוה קמיה דרבי חייא בר אבא אמר *כולי האי שלחו לי ואזלי אלו אשכחי בה טעמא *לא שלחנא לדו אתמר רב בדנא אמר ר׳ יוחנן אינו צריך להעלות לו שכר רבי אבדו אמר רבי יוחנן צריך להעלות לו שכר אמר רב פפא דא דרבי אבהו *לאו בפירוש אתמר אלא מכללא אתמר *דתנן נטל אבן או קורה של הקדש הרי זה לא מעל נתנה לחברו הוא מעל וחבירו לא מעל בנאה לתוך ביתו הרי זה לא מעל עד שידור תחתיו שוה פרוטה ואמר שמואל *והוא שהניחה על פי אריבה ויתיב רבי אבהו קמיה דרבי יוחנן וקאמר משמיה דשמואל זאת אומרת הדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר ושתק לי׳ איהו סבר מדשתיק מודה ליה ולא היא אשגח ביה בדרבה דאמר *רבה הקדש שלא בהדיוט מדעת

והוא שהניחה ע״פ אריבה. פ״ה דלא קבעה בבנין דלא הוי שיעורי הכלך לא ועל עד שידור תחתיה ותימה כי קבעה נמי לא קבי דשיעורי המחה לבדמאר בהגהל קומה (דף לו:) האי דבגל נפכא ומחבריה עבדיה אחי לא קבי בשיעורי ע״ע דסדר עביד לסו נפכא: **אשגוחי** לא אשגח ביה בדרבה דאמר *רבה הקדש שלא בהדיוט מדעת

עין משפט נר מצוה

לח
אבנ״מ״ פ״ג מה׳ שכנים הל׳ ג׳ ומ״ל פ״ד מה׳ גזילה ואבידה ה״ב סוס״ע ח״מ סי׳ קנ״ז סע״ב ו׳ וש״ס

לט
ד״מ״ פס״ד מה׳ גזילה ואבידה הל׳ ג׳ סמ״ג לאוין ר״ס ל״ב סמ״ע ס״ק ל״ב סי׳ קפ״ד סע״ב ה

מ
ד״מ״ פ״ג מה׳ גזילה ואבידה הל׳ ט״ו סמ״ג לאוין ר״ס ל״ב סמ״ע ס״ק ל״ב סי׳ קפ״ד ו

מא
ד״מ״ פ״ו מה׳ מעילה הל׳ ז׳ וש״ס בב״מ מ״ג עמ׳ ר׳ מב
ד״מ״ פס״ה מה׳ שכנים הל״ה

מב
ד״מ״ פ״ג מה׳ גזילה ואבידה הל׳ ט״ו סמ״ג לאוין ר״ס ל״ב סמ״ע ס״ק ל״ב סי׳ קפ״ד סע״ב ו׳ ומ״ל פ״ד

בעלמא בור ברשותו פטור ושאני הכא דאמר לאו כל כמינך דמקרבת לדו לפירותך לר"ה ומחייבת לדו לתוראי ושמואל אמר בעלמא בור ברשותו חייב דבשלמא בור איכא למימר לאו אדעתיה אבא פירות מי איכא למימר לאו אדעתיה אבא חזי לדו לימא מחזרת תנאי היא דתניא אבלה מתוך הרחבה משלמת מה שנהנית מצידי הרחבה משלמת מה שהזיקה דברי ר"מ ורבי יהודה רבי יוסי ור"א אומרים אין הרחה לאכול אלא להלך רבי יוסי היינו תנא קמא אלא מחזרת איכא ביניהו ת"ק סבר מחזרת נמי משלם מה שנהנית ורבי יוסי סבר משלמת מה שהזיקה לא דכולי עלמא מחזרת אי כרב אי כשמואל והכא בביער בשדה אחר קא מיפלגי מר סבר בביער בשדה אחר ומר סבר בביער בשדה אחר ולא בר"המזר סבר בביער בשדה אחר ולא ברשות המזיק ברשות המזיק לימא פירך ברשותי מאי בעי אלא דאי"לפא ורבי אושעיא איכא ביניידו:

מתני' הכלב ודגדי שקפצו מראש הגג ושברו את הכלים משלם נזק שלם מפני שהן מועדין הכלב שנטל הרחה והלך לגדיש אכל החרחה והדליק הגדיש על החרחה משלם נזק שלם ועל הגדיש משלם חצי נזק: **גמ'** טעמא דקפצו הא נפלו פטור אלמא קסבר תחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור תנא נמי הכי הכלב והגדי שקפצו מראש הגג ושברו את הכלים משלם נזק שלם נפלו פטורין הניחא למ"ד תחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור אלא למ"ד חייב מאי איכא למימר כגון דמקרבי כלים לגבי כותל דכי קפצי בקפיצה לא נפלי עליידו ואפי' תחלתו בפשיעה ליכא אמר רב זביד משמיה דרבא פעמים שאם נפלו נמי חייב משכחת לה בכותל רעוע מאי נידו דאבעי ליה לאסוקי דעתא דנפיל ארחי סוף סוף לא נפל ארחי ונפיל אינדו תחלתו בפשיעה וסופו באונס הוא לא צריכא בכותל צר ת"ר הכלב והגדי שדילגו ממטה למעלה פטורין מלמעלה למטה חייבין אדם ותרנגול שדילגו בין מלמעלה למטה בין מלמטה למעלה חייבין

ודתניא

כי נפול לסדי כותל ואיתבר ונגח לתוס סוף: שאפי' נפלו חייבין. ולפי" נמי" תחלתו בפשיעה וסופו באונס פטור: משכחת לה בכותל רעוע. שמעקה הגג רעוע דלפי" לגבי נפילה הוי פשיעה: דאיבעי ליה לאסוקי. פתוייה: לא נפל ארחי ונפיל אינדו כו'. כלומר כיון דסוף סוף לא נפל אלחי אין סופו בפשיעה: שמעקה הגג לפי רחוק וכי הניחם ברחם הגג הוה ליה לאסוקי דעתיה דקפצי חומעקה כדהכן (ומן המעקה שהוא לפי נפלי) ליכא אחריבא לר משופע: מלמטה למעלה פטורין. ומזק שלם וחייב בחלי נזק דמעוכין קן: אדם ותרנגול כו'. אדם אי מני לאו אלחי אלחים לקפוץ ולמעלה. למעלה חייב דאין באדם לד תמות אלא בבהמה ותרנגול דהכא נלבא אפי" מלמעלה לתחתון:

בזקירא

ק"מ ונפל מוכל ונפל מוכל

ודתניא הכלב. שמעון לפומיה בכותל שאין דרכו בכך ומנומים הן: אשר הכולה את הבעלים: משום חציו. חייבו הכתוב דאיתה קעביד דהוי כזוקק קן: משום ממונו. כשהוא שהזיקו וקם"ד לאיכא ביניהו בגון שהדליק בגחלת שאינו שלו ולרבי יוחנן חייב דאלו הן ולר"ל פטור דאלמא ממונו הוא: האי לאו מבחוי. דאם מוליים הולכת ודולקת לעולמות: הא לוד ביה מטשא. דבלהבת היא אומקת' דאין לה ומנם הלכך כי חייבים לחמנא ומנם חלוי הוא הוא לוד ביה מטשא. דהוה ליה לומות הלכך ומנם כ"ש חייב דמ"ל פטור לחייבו: חצי הבלב הן. דהוה ליה לומות הלכך ומנם ס"ג חייב ולאם הוה מוליך ומנם ס"ל חייב דין לומות בחלם: ואי מטוני דבעל כלב הוא. אלא דבעל חברה: האדיה. אדויי. שזקקו: ועל מקום גחלת. ומקום שנבלה גחלת שם: משלם חצי נזק. דלומות הן והכלב עבמקן ליכא לחכיבה דגבוסה הוא: ועל גדיש בוליה פטור. אלמא ומנום ומנומו ומחי נאלו ומנומו הוא ולמדוקם ליכא לעיוני דהא מוליים ומנום גחלת ומילקן דלקם אם מוליים אדויי אלא אלמא לוקמא בחייבים אדויי אלא אלמא עם שחבבה כי אומרמי אלא מוליי דאמרמי אלא מוליים ס"ל ומנום גחלת בחייבים הוה ליעולא חבבה עם הגחלת: וי' ויחנן. דאמר אלמא ומנום מלוי אלמא לומות: בנר חנוכה. פטור. שמלה לחמיהם בגם"ל לפרקמוני מיקמ: לאו ממונו דבעל נגל הוא. אלא דחמוני: במסכסכת את כל הבירה. שהגגל עובר בבני כל הבירה ומסכסכו הבא אלא אם הניח חנוני נרו מבחוץ חנוני חייב ואי במסכסכת אמאי חייב כשעמדה עמדה ומסכסכה ס"ש דחנוני פטור ובעל גמל חייב אמר רב הונא בר מנוח משמיה: דרב איקא הכא במאי עסקינן כגון שעמדה לרחטיל מימיה רישא

ממונו אית בי' ומנום. אלא מחבנו מ"ג ומנומו כעין חלוי שדרכו לילך ולהזיק אית ביה ומנום אל"כ בור מני חבב אית ביה ומנום דעי" כרוי' הבור ומחבה ומנום של קרקע ונעשה חלל חבב ונקוט הילוך שלהבת הלוכה ומחבה ומנומו אלא שבעשה דולק ומוקף ואל"ם ומנומו מני לית ביה ומנום כגון כלוחות בהוה שבכנפי' בהים פוקקין דאיכא לסמוכום ס"ם וי"ל דע"ג נוף המונון שפשע בו אית ביה ומנום שיש לו לסמוך ומנומו שלא יזיק לא בהוה ולא בשום דבר ולאן שום ומנון שלא יהא בו ומנום בוה שפשע אבל יש חן שאין בו ומנום בגון שיבר כלי בהוה פיו ויש אם שאין בו ומנום בגון שלהבת בלא גחלת בדאמרינן בסוף בילה (דף נב.) הלכך דמי לבדלי שאין בשביבים ומנום בהמזיק שפשע בו רק בגוף האדם:

דאדייה אדויי. הו"ע לאוקמי בחלם אמוחי ע"י סיטוי כדאמרי' בהים פוקקין: **ורבי** יוחנן בדאלבה אמוחי. לא מני לעיוני בחלייה אדויי הדליקו ועל אם של כלבו לא מייבתו תוכה ואע"ג דלגבי בור אלטריך מינומו אים בור ולא שור בור כדאמרינן בשור שנגח הפרה (ד' עח.) ומס תני אים אם כחיבו מ"ע פטונו ליה לגמולא ומנום [אינם] דרכה דפעות על אם בהעתו דג' אבות בחמור בשור ולא יותר:

במסכסכת כל הבירה כולה דהוי כולה ומקום גחלת: **ואי** במסכסכת אמאי חייב. חנוני הכל גם בעל הגמל יתחייב עמון כיון שגם הוא פושע בסיכסוך אבל אי בלא מסכסכת ניחא ליה דלא הוה לי' לאסוקי אדעתיה שיהא כי נבחון אבל כיון דלהוקמיה במסכסכת אבל אין לפרקם אמאי חייב חנוני פטור ובעל גמל חייב אמר רב הונא בר מנוח משמיה: דרב איקא הכא במאי עסקינן כגון שעמדה לרחטיל מימיה רישא

ודתניא דכלב והגדי שדלגו בין מלמעלה למטה בין מלמטה למעלה *פטורין תרגמא רב פפא *דאפיך מפיך בכלבא בזקיא וגדיא בסריבא אין הכי אמאי פטורי' *פטורי' מנזקי שלם וחייבין בחצי נזק: הכלב שנטל; אתמר' ר' יוחנן אמר *אשו משום חציו וריש לקיש אמר אשו משום ממונו וריש לקיש מאי טעמא לא אמר כרבי יוחנן אמר לך חציו מכחו קאזיל ורבי יוחנן מאי טעמא לא אמר כריש לקיש אמר לך ממונו אית ביה ממשא הא לית ביה ממשא תנן הכלב שנטל חרדה כי' בשלמא למ"ד אשו משום חציו חציו דכלב הוא אלא למ"ד אשו משום ממונו מאי אש לאו ממונו דבעל כלב הוא אמר לך ריש לקיש הכא במאי עסקינן דאדיי אדויי דעל חרדה משלם נזק שלם ועל מקום גחלת משלם חצי נזק ועל גדיש בולה פטור ורבי יוחנן דאמרה אנוהי על חרדה ועל מקום גחלת משלם נ"ש ועל הגדיש משלם חצי נזק תא שמע *גמל טעון פשתן ועבר ברשות הרבים נכנסה פשתנו לתוך החנות ודלקו בנרו של חנוני והדליק את חבירה בעל גמל חייב הניח חנוני נרו מבחוץ חנוני חייב רבי יהודה אומר בנר חנוכה פטור בשלמא למ"ד אשו משום חציו חציו דגמל הוא אלא למ"ד משום ממונא הא אש לאו ממונא דבעל גמל הוא אמר לך ריש לקיש הכא במאי עסקינן במסכסכת כל הבירה כולה אי הכי אימא סיפא אם הניח חנוני נרו מבחוץ חנוני חייב ואי במסכסכת אמאי חייב כשעמדה עמדה ומסכסכה כ"ש דחנוני פטור ובעל גמל חייב אמר רב הונא בר מנוח משמיה: דרב איקא הכא במאי עסקינן כגון שעמדה לרחטיל מימיה

ממונו אית בי' ומנום. אלא מחבנו מ"ג ומנומו כעין חלוי שדרכו לילך ולהזיק אית ביה ומנום אל"כ בור מני חבב אית ביה ומנום דעי" כרוי' הבור ומחבה ומנום של קרקע ונעשה חלל חבב ונקוט הילוך שלהבת הלוכה ומחבה ומנומו אלא שבעשה דולק ומוקף ואל"ם ומנומו מני לית ביה ומנום כגון כלוחות בהוה שבכנפי' בהים פוקקין דאיכא לסמוכום ס"ם וי"ל דע"ג נוף המונון שפשע בו אית ביה ומנום שיש לו לסמוך ומנומו שלא יזיק לא בהוה ולא בשום דבר ולאן שום ומנון שלא יהא בו ומנום בוה שפשע אבל יש חן שאין בו ומנום בגון שיבר כלי בהוה פיו ויש אם שאין בו ומנום בגון שלהבת בלא גחלת בדאמרינן בסוף בילה (דף נב.) הלכך דמי לבדלי שאין בשביבים ומנום בהמזיק שפשע בו רק בגוף האדם:

דאדייה אדויי. הו"ע לאוקמי בחלם אמוחי ע"י סיטוי כדאמרי' בהים פוקקין: **ורבי** יוחנן בדאלבה אמוחי. לא מני לעיוני בחלייה אדויי הדליקו ועל אם של כלבו לא מייבתו תוכה ואע"ג דלגבי בור אלטריך מינומו אים בור ולא שור בור כדאמרינן בשור שנגח הפרה (ד' עח.) ומס תני אים אם כחיבו מ"ע פטונו ליה לגמולא ומנום [אינם] דרכה דפעות על אם בהעתו דג' אבות בחמור בשור ולא יותר:

במסכסכת כל הבירה כולה דהוי כולה ומקום גחלת: **ואי** במסכסכת אמאי חייב. חנוני הכל גם בעל הגמל יתחייב עמון כיון שגם הוא פושע בסיכסוך אבל אי בלא מסכסכת ניחא ליה דלא הוה לי' לאסוקי דעתיה שיהא כי נבחון אבל כיון דלהוקמיה במסכסכת אבל אין לפרקם אמאי חייב חנוני פטור ובעל גמל חייב אמר רב הונא בר מנוח משמיה: דרב איקא הכא במאי עסקינן כגון שעמדה לרחטיל מימיה רישא

עין משפט נר מצוה

רישא בעל גמל חייב דלא אבעי ליה לאפושי בטעינה סיפא חנוני חייב דלא אבעי ליה לאנוחי גרו מאבראי תא שמע *המדליק את הנר״ש והיה גדי כפות לו ועבד סמוך לו ונשרף עמו חייב עבד כפות לו וגדי סמוך לו ונשרף עמו פטור בשלמא למ״ד אשו משום חציו משום הכי פטור אלא למאן דאמר אשו משום ממוני אמאי פטור אלו קטל תורה עבדא הכי נמי דלא מיחייב אמר לך רבי שמעון בן לקיש הכא במאי עסקינן בשהצית בגופי של עבד דקים ליה בדרבה מיניה א״ה מאי למימרא לא צריכא בגדי דחד ועבד דחד ת״ש *השולח את הבערה ביד חש״ו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים בשלמא למ״ד אשו משום חציו חציו דחדיש היא אלא למאן דאמר אשו משום ממוני אלו מסר שורו לחרש שוטה וקטן הכי נמי דלא מיחייב הא אתמר עלה *אמר ריש לקיש משמיה דחזקיה לא שנו אלא כשמסר לו גחלת וליבה אבל מסר לו שלהבת חייב מאי טעמא בר״י חזקיא ורבי יוחנן אמר אפ״ שלהבת פטור קסבר צבתא הדרש קא גרים לא מיחייב עד דמסר ליה *גוזא סילתא ושרגא אמר רבא קרא ומתניתא מסייע ליה לר״ יוחנן קרא דכתיב °כי תצא אש תצא מעצמה ישלם המבעיר את הבערה ש״מ אשו משום חציו מתניתא *דתניא פתח הכתוב בנזקי

תורה אור

כו
א״מ״ פ״ל״ד מ״ מקי ממון הכ״ ל׳ סמנ״ מ״ מ״ מ

כחצר הניזק דמי׳ דא׳ כחצר המזיק דמי לימא ליה מא׳ בעי רפתך בפומא דכלבא דאיבעיא לרו׳ פי׳ פרה כחצר הניזק דמי אי כחצר המזיק דמי ואי אמרת כחצר המזיק דמי שן דחייב רחמנא היכי משכחת לה אמר רב מרי בריה דרב כהנא כגון שנתחככה בכותל דהנאתה וטנפה פירות להנאתה מתקיף לה מר זוטרא והא בעינא באשר יבער הגדל ער תומי ולילא רבינא אמר דשף צלמי רב אשי אמר דפסני פסיעי ת״ש *שיסה בו את הכלב שיסה בו את הנחש פטור מאן פטור *משסה פטור וחייב בעל כלב ואי אמרת כחצר המזיק דמי לימא ליה מאי בעי ידך בפומיה דכלבא׳ אימא פטור אף משסה ואיבעית אימא דאפקיה לגיבה וסרטיה ת״ש *השיך בו את הנחש ר׳ יהודה מחייב וחכמים פטורים *ואמר רב אחא בר יעקב בשתיתאי לומר לדברי ר׳ יהודה ארס נחש בין שיניו הוא עומד לפיכך *מכיש בסייף ונחש פטור לדברי חכמים *ארס נחש מעצמו מקיא לפיכך *נחש בסקילה ומכיש פטור ואי אמרת פי פרה כחצר המזיק דמי לימא ליה מאי בעי ידך בפומא דחיוא׳ לענין קטלא לא אמרינן ומנא תימרא דתניא *הנכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות ונגחו שורו של בעל הבית ומת השור בסקילה ובעלים פטורים מן הכופר בעלים פטורים מן הכופר מ״ט דאמר ליה ברשותי׳ מאי בעית שורו נמי לימא ליה מאי בעית ברשותי׳ אלא לענין קטלא לא אמרינן הנהו עיזי דבי תרבו דהוו מפסדי ליה לרב יוסף א״ל לאביי זיל אימא להו למריידו דליצנענהו אמר ליה אמאי איזיל דאי אזילנא אמרי לי לגדור מר גדירא בארעיה ואי גדר שן דחייב רחמנא היכי משכחת לה כשחתרה אי נמי דנפיל גודא בלילא *מכריז רב יוסף ואיתימא רבה דסלקין לעילא ודנחתין לתחתא׳ הני עיזי דשוקא דמפסדי מתרינן במריידו תרי ותלתא זמנין אי ציית ציית ואי לא אמרין ליה תיב אמסחתא וקבל זוזך: **מתני׳** איזהו מועד ואיזהו תם ואיזו מועד *כל שהועדו בו שלשה ימים ותם משיתחזר בו שלשה ימים דברי ר׳ יהודה רבי מאיר אומר מועד שהועדו בו שלשה פעמים ותם *כל שיהו התינוקות ממשמשין בו ואינו נוגח: **גמ׳** מאי טעמא דרבי יהודה אמר אביי *תמול חד מתמול תרי שלשום תלתא ולא ישמרנו בעליו אתאן לנגיחה רביעית רבא אמר תמול מתמול חד שלשום תרי ולא ישמרנו האידנא חייב ור״מ מאי טעמא דתניא ריחק

[מלה זו ליתא בעתיק ולא בתוספי ומולי ל״ל ומשיך ע׳ עכוך עכך מלה]

מפורשת הש״ס

מקי מעמון הכ׳ יבי ובעיין בהגהות ומה״ע מה״ב עפין מ׳ עוים ״מ מ״ מ״ מ״

עין משפט נר מצוה

לימרו הכך קמאי כו׳. הוא הדין דהו״ע לעפרך מצתרלי אלא ילך להעיל ביעורים ולא ומכחם לה העמוד ליה מועד אלא בג׳ יעיר ליעורו הכך קמאי כו׳: וליעודי תורא מי ניחא. כיון דקמאי ודאי לייעודיה נתחמוהו שהרי יודעים שאין על ניזק הסליטו לתבוע נגיחות ראשונות אלא בג׳ ליעודי׳ ולמייבו ס״ק אלא הכך בתרלי הסליטו׳ לו בלא עדות ג׳ הכחות ולמייבו מ״כ: ליתרי אנן לאו ליעודי אתינן. ולא הוא ידעינן בהנך כיתות אלא לחיובים *אלגא ניזקא ולין עליהו לבלם אלא חלי הסגר: ה״: דקא מיבוי רמוזי. כלומר ליעודי תורם ניחא ודיוס אחד וכגון דקא מזמנו רמוזי כת עידי לאשמוטה נעידיה כת שלשים מיעודיו אלא הלכך ולאי אחרונים ובן בתחמוהו והיו יודעים בראשונים ובן שמעתי: רב אשי אמר. לעולם לאי׳ עידי תורם ניחא דמוקמינן לה בבאלו לליעוים כולם בחו ביחד דהשתא ולאי ידעי הני בהני: ואין מבורים את השור. הלכך לא בתחמוהו אלא לעשותו מועד עשיו ידעי׳ בעדות הראשונים דעשום חלי מקן כיון לאין מכניסים את השור לא אחו ומסקינן דתם אינו ומסקינן אלא ונגופו אבל ליעודי גברא לא ניחא דעלו לאיעוד קמאי עי ידעינן דלבת׳ תלת׳ יוני אחו הכי ומייעדי ליה לחבלא בג׳ ניזקא ולכן אבל ליעודי תורא ובין ליעודי בגרא לריכין לאעיד קודם נגיחה דבעינא דאין הבעלים ותחייבי׳ עד שיודעיהו אחלה ולכך לריכין לומר הכי בגרא ובעינן לא אפשיע ואיתיה אלא שאין אחרים מבורים את השור ולא אלא אלא אי אמרת לייעוד גברא לימרו הנך קמאי אנן מי דוה ידעינן דבתר ג׳ זימי אתו הני ומייעדי ליה אמר רב אשי אמריתא לשמעתא קמיה דרב בהנא ואמר לי וליעודי תורא מי נידא ולימרו הנך בתראי אנן מנא ידעינן דבל דקאי ביה דינא לאסהודי בתורא קאתו אנן לחיובי גברא פלגא נזקא אתינן **דקמרמזי רמוזי רב אשי אמר כשבאו רצופים רבינא אמר במבירין בעל השור ואין מבירין את השור אלא היכי מייעדי ליה דאמרי תורא נגחנא אי׳ לך בבקרך אבעי לך לנטורי לבולי׳ בקרא אבעיא להו המשמה בלב של הבירו בחבירו מהו משמה ודאי פטור בעל בלב מאי מי אמרינן מצי א״ל אנא מאי עבידנא ליה אי הילמא אמרינן ליה כיון דידעת בבלבך המשמי ליה ומשתמי לא אבעי לך לאשתדויי אמר רבי זירא ת״ש ותם שיהו התינוקות ממשמשין בו ואינו נוגח הא נוגח חייב אמר אבוי מי קתני נגח חייב דילמא הא נגח לא הוי תם ובהדיא נגיחהלא מיחיב ת״ש שיסה בו את הכלב שיסה בו נחש פטור מאי לאי פטור משמה וחייב בעל בלב לא אימא פטור אף משמה אמר רבא אם תמצי לומר המשמה בלבו של חבירו בחבירו חייב שיסהו הוא בעצמו פטור מאי טעמא כל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור א״ל רב פפא לרבא אתמר משמיה דריש לקיש כותיך דאמר ריש לקיש שתי פרות ברשות הרבים אחת רבוצה ואחת מהלכת ובעטה מהלכת ברבוצה פטורה רבוצה במהלכת חייבת א״ל אנא בהדיא חיובי מחייבנא דאמרינן ליה כי אית לך רשותא לסגויי עלי לבעוטי בי לית לך רשותא: **מתני׳** שור המזיק ברשות הניזק כיצד נגח נגף נשך רבץ בעט ברשות הרבים משלם חצי נזק ברשות הניזק רבי טרפון אומר נזק שלם וחכמים אומרים חצי נזק אמר להם רבי טרפון ומה במקום שהקל על השן ועל הרגל ברשות הרבים שהוא פטור עליהן ברשות הניזק נזק שלם מקום שהחמיר על הקרן ברשות הרבים לשלם חצי נזק אינו דין שנחמיר עליו ברשות הניזק לשלם נזק שלם אמרו לו היו לבא מן הדין בנדון מה ברשות הרבים חצי נזק אף ברשות הניזק חצי נזק אמר להם אף לא

אלא אי אמרת לייעוד גברא לימרו הנך קמאי אנן מי דוה ידעינן דבתר ג׳ זימי אתו הני ומייעדי ליה אמר רב אשי אמריתא לשמעתא קמיה דרב בהנא ואמר לי וליעודי תורא מי נידא ולימרו הנך בתראי אנן מנא ידעינן דבל דקאי ביה דינא לאסהודי בתורא קאתו אנן לחיובי גברא פלגא נזקא אתינן **דקמרמזי רמוזי רב אשי אמר כשבאו רצופים רבינא אמר במבירין בעל השור ואין מבירין את השור אלא היכי מייעדי ליה דאמרי תורא נגחנא אי׳ לך בבקרך אבעי לך לנטורי לבולי׳ בקרא אבעיא להו המשמה בלב של הבירו בחבירו מהו משמה ודאי פטור בעל בלב מאי מי אמרינן מצי א״ל אנא מאי עבידנא ליה אי הילמא אמרינן ליה כיון דידעת בבלבך המשמי ליה ומשתמי לא אבעי לך לאשתדויי אמר רבי זירא ת״ש ותם שיהו התינוקות ממשמשין בו ואינו נוגח הא נוגח חייב אמר אבוי מי קתני נגח חייב דילמא הא נגח לא הוי תם ובהדיא נגיחהלא מיחיב ת״ש שיסה בו את הכלב שיסה בו נחש פטור מאי לאי פטור משמה וחייב בעל בלב לא אימא פטור אף משמה אמר רבא אם תמצי לומר המשמה בלבו של חבירו בחבירו חייב שיסהו הוא בעצמו פטור מאי טעמא כל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור א״ל רב פפא לרבא אתמר משמיה דריש לקיש כותיך דאמר ריש לקיש שתי פרות ברשות הרבים אחת רבוצה ואחת מהלכת ובעטה מהלכת ברבוצה פטורה רבוצה במהלכת חייבת א״ל אנא בהדיא חיובי מחייבנא דאמרינן ליה כי אית לך רשותא לסגויי עלי לבעוטי בי לית לך רשותא: **מתני׳** שור המזיק ברשות הניזק כיצד נגח נגף נשך רבץ בעט ברשות הרבים משלם חצי נזק ברשות הניזק רבי טרפון אומר נזק שלם וחכמים אומרים חצי נזק אמר להם רבי טרפון ומה במקום שהקל על השן ועל הרגל ברשות הרבים שהוא פטור עליהן ברשות הניזק נזק שלם מקום שהחמיר על הקרן ברשות הרבים לשלם חצי נזק אינו דין שנחמיר עליו ברשות הניזק לשלם נזק שלם אמרו לו היו לבא מן הדין בנדון מה ברשות הרבים חצי נזק אף ברשות הניזק חצי נזק אמר להם אף לא

עד אבנמ״ר פכ״ח מס׳ עדות הל״ח
עד״ה דרמ״ר פ״ב מה׳ נזקי ממון הל׳ ט׳ ומיין בהסגות ובמ״מ מהנ עמין מז עוס״ע מ״ח מי׳ שלם
עון ומיי׳ שם הל׳ ט׳ מהנ שם עוס״ע מ״ט מנ׳ ב
ז״ה ומיי׳ שם פ״ח מהל׳ ז׳ ח מהנ שם עוס״ע שם מנ׳ יח
[ל״ל דהנמקנן מו׳.]
[ועי׳ תוס׳ מנחה׳ מו׳ ד״ה בבירין]
קמ״ל]
ס״ל הנגיחות ס״מ הוא בעלינן הס״ל
ל״ל מנים ומליטים חכילוחו ומעטעם כו׳ נתחו מיכילוחו. וכנ״ל לקמ׳. ב״ח
[לקמן לפ.]
ל״ל מהבל״ע

עד דגיחה ג׳ וא״ת מאי קאמר ונמא דעינן דבל דקאי בבי דיבא כו׳ לוקמה כגון שהיו אחמוניים ומעמד בשמעידו בה אחשוטם ו״ל דעל בריתך ליייבי בשמעידו בה שלשים מחילה דאי בשמעידו לבשוף א״כ תקבו ונקנאי דלמעא לחייבי פלגא מזקא קאתו דלבא הוכחה בעם שמעתיהו עד בגיחה שלשים דמעא לא היה לחם בנאי אלא לבא לא״ד לבטיל אלא בשמעידו בה שלשים מז ומוכחא מילתא דלייעודי קאתו:

אלא דקמרמזי רמוזי. בפי הספריס דגרסי אלא ומעמע דבעי לאוקמי הכח נמי דקמרמזי רמוזי ובחא אפילו אי לייעודי גברא ובגון שבבל ולא בלבל עם שבבל אלא בלבל בלבל ולא בלבל עם *הסיקון בחמוס ולא בהמיקם דאמר אבוי מי קתני נגח חייב דילמא הא נגח לא הוי תם ובהדיא נגיחהלא מיחיב ת״ש שיסה בו את הכלב שיסה בו נחש פטור מאי לאי פטור משמה וחייב בעל בלב לא אימא פטור אף משמה אמר רבא אם תמצי לומר המשמה בלבו של חבירו בחבירו חייב שיסהו הוא בעצמו פטור מאי טעמא כל המשנה ובא אחר ושינה בו פטור א״ל רב פפא לרבא אתמר משמיה דריש לקיש כותיך דאמר ריש לקיש שתי פרות ברשות הרבים אחת רבוצה ואחת מהלכת ובעטה מהלכת ברבוצה פטורה רבוצה במהלכת חייבת א״ל אנא בהדיא חיובי מחייבנא דאמרינן ליה כי אית לך רשותא לסגויי עלי לבעוטי בי לית לך רשותא: **מתני׳** שור המזיק ברשות הניזק כיצד נגח נגף נשך רבץ בעט ברשות הרבים משלם חצי נזק ברשות הניזק רבי טרפון אומר נזק שלם וחכמים אומרים חצי נזק אמר להם רבי טרפון ומה במקום שהקל על השן ועל הרגל ברשות הרבים שהוא פטור עליהן ברשות הניזק נזק שלם מקום שהחמיר על הקרן ברשות הרבים לשלם חצי נזק אינו דין שנחמיר עליו ברשות הניזק לשלם נזק שלם אמרו לו היו לבא מן הדין בנדון מה ברשות הרבים חצי נזק אף ברשות הניזק חצי נזק אמר להם אף לא

[לעיל דף כב. לקמן דף לב.]
[לעיל דף יז.]
[לעיל יד. ופ״ב]
[לעיל דף מח.]
[לעיל דף כב.]
[לקמן דף לב.]
[מיז דף מו:]
[נדה כב.]
[לעיל יד. ופ״ב]
[לעיל דף כב.]
[לקמן לפ.]

מסורת הש״ס

ס״מ ממון הל׳ ט׳ ומיי׳ פ״ב מה׳ נזקי

מפין בגמ׳ כו׳. הא דאמריק בכל דוכתי [כדה ונו׳. קוכה כ.] כל המועמא ודהכ ומעמא עומא מה מהכא נפקא:

ומה פכן קטנים שטהורין בזב. שאין יכול ליגע בכסא בתוכם ומפני שפיהם לר ובפיהם ממי לא ויטמאו כדפי׳ בקוב׳ מה שבא לכללו ומגע בא לכלל היסם ובאין בא לכללו ומגע בו׳ ואתי״פ מרחוי לגגיעה שער הזב לא ויטמא ומשום דבעינן לחוי לגגיעה בשר דטומאת שער בפקא לן ובשר הזב וא״ת דבפ׳ קמא דכל׳ (ד״ה ה׳) חומרי׳ דבלי׳ מרכם המוקף למיד בחיל הביולל בחבל אות אין ביטול במגעה לעת שבגדה ובהמקון (דף סא:) מני פריך בקופו ומיהם שמא תסיעם דמיטמא אלא אמר ר״ל דאין בא לכלל ומגע ואוכ״ם בגבי קולי׳ בבילה אוכר בהעי׳ והרוטב (דף קכו:) דומוסיר נקיבה מומוכר ומעשה דמי ואתי״ג בחבשב עלי׳ לבוקבה אין ויטמא בומשה בחבם קחמא אין עומדה לנקיבה אלא ע״י ומחבאבו אבל לוריד בחיל אחמו עומד לבחבם ומ״ה מה לבפין קנים שבן ויטמאו אחיכן ביכול לחלות שער של מה בפ״ק ובפמוך מני דיינין ק״ו ומבכין קטני׳ דמיטמאו בשבן ואם כן בבגדשה מני יכול ליכנס בבוי ו״ל כלי עץ ויכיסו מה לשאר כלים שבן נעשין אב׳ מבין קנים יכיסו אחמה בומבן בו׳ מבין קנים יכיסו ומ״ה מה הטומאה בומבן ומ״ה לעה לי ג״ם כיון דאיתקש עם לשבבת תאמר אפנויי מופנה מכדי שריץ אתקש לשבבת זרע דכתיב °או איש אשר תצא וגו׳ וסמיך ליה °או איש אשר יגע בכל שריץ וכתיב ביה בשבבת זרע °וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שבבת זרע בגד ועור דכתב רחמנא בשריץ למה לי ש״מ לאפנויי ואכתי מיפנה מצד אחד הוא הניחא למ״ד °מופנה מצד אחד למידין ואין משיבין שפיר אלא למ״ד °למידין ומשיבין מאי איכא למימר דמת נמי אפנויי מופנה מכדי מת אתקש לשבבת זרע דכתיב °והנוגע בכל טמא נפש או איש אשר תצא ממנו וגו׳ וכתיב ביה בשבבת זרע וכל בגד וכל עור אשר יהיה עליו שבבת זרע בגד ועור דכתב רחמנא במת למה לי ש״מ לאפנויי ודוי מיפנה משני צדדין הניחא למ״ד דון מינה ומינה מאי איכא למימר אלא למ״ד דון מינה ומינה מאי איכא למימר אמר רבא אמר קרא °וכבסתם בגדיכם ביום השביעי °כל טמאת שאתם מטמאין במת לא יהו פחותין משבעה ותהא שן ורגל חייב ברה״ר מק״ו ומה קרן שברשות הניזק אינו אלא חצי נזק ברה״ר חייבת שן ורגל שברשות הניזק משלם נזק שלם אינו דין שברה״ר חייב אמר קרא °ובער בשדה אחר °ולא ברשות הרבים מידי

זובו של זב. וכולהו הכך מפרש בפ׳ דם הכפרה (דף מה:) דגזנעמו בגמשה: א״ב לתני׳. ס״ז גבי זוב דחתיא מלוקו דגמורי׳ לעיל מה נטהול בטהור כו׳: מפין במה מנין. סומעמא לפי סבל׳ בחת גבי עדין וכל בגד וכל כלי עור וגו׳ (בומדבר לא) הה אינו לא בכלל בגד ולא בכלל עור ולא בכלל כלי עץ

תורה אור

[ב״ב מ״ב ע״ב]

[ב״ב מ״ב ע״ב]

[ב״ב מ״ב ע״ב]

האי מיבעי ליה ליתן לעבד במקום מק. וריפוי ושבת ובושת כולהו מעבד ילפינן דמייב במקום מק כדמשמע בתוספ׳ (דף פח.) דאמר תנא וכולן מייבין בתשלומין במקום מק ומכמילי אמר רב זביד ומשום דבשל אמר קלא מעבד דכולהו משמע דכולהו ילפינן מעבד ולרב יפתח דאמר התם אמר קלא ופשא יפתח ליתן ריפוי במקום מק כולהו ילפינן מריפוי ור״מ דסבא משמע דעבד כל ע״ד ולהלן דלעבד במקום מק פטור עכ״ל ומתוס׳ (מס) משמע לרבא דאמר דלעבד במקום מק דמוכלס ומקום ריפוי ור״ל דבלא במקום מק דלקמן הזיקו במקום מלא עשה דוסם בדקתני כוחו על לפרכיו ולעבד מלא במקום מק דסבא הזיקו על בסרכי רישומו ולא אפשרים ומכפשים ולעבד במקום מק דסבא הזיקו לא מתעיגן ליה ולא מתבריה ולא מתרפי ולא מכפשים דסיום לא מתעיגן ליה לא מתבריה ולא מתרפי ולא מכפשים דסיום לא מתעיגן ליה ול

קמ"ל דאין הולכין בממון אחר הרוב: **וכא** אחד ונתקל בר ושברה פטור: **אמר** פטור אי־בעי ליה לעייני ומיזל אמרי דבי רב בממלא ר"דר כילה חביות שמיאל אמר באפילה שנו "רבי יוחנן אמר בקרן זוית אמר רב פפא לא דיקא מתניתין אלא אי כשמואל אי כרבי יוחנן דאי כרב מאי אי"א נתקל אפילו שבר נמי אמר רב זביד משמיה דרבא היא הדרן דאפי' שבר והאי דקתני נתקל אידי דבעי למתני סיפא ואם היזק בה בעל חבית חייב בנזקי דדוקא נתקל אבל שבר לא מאי טעמא היא דאזק אנפשיה קתני רישא נתקל אמר ליה ר' אבא לרב אשי חבי אמרו במערבא משמיה דר' "עולא לפי שאין דרכן של בני אדם לתתבונן ברגלים הוה עובדא בנהרדעא וחייב שמיאל בפ"מברייתא וחייב *רבא בשלמא שמיאל כשמעתיה אלא רבא לימא כשמיאל ס"ל אמר רב פפא "קרנא דעבדא הוי רבוין דברשות קעבדא "איבעי לי' לעיוני ומיזל שלח ליה רב חסדא לר"נ "הרי אמרו לרסובה שלש ולבעיטו חמש *ולבנוקרת שלש עשרה לפנדא דמרא ולקופינא דמרא מאי "שלח ל"י חסדא חסרא קנסא קא מגבי' בבבל אימא לי גופא דעבדא הוכי הוה שלח ליה דהחוא גרגות' דבי תרי דכל יומא הוו דלי חד מנייהו אתא חד קא דלי ביומא דלא דיל' א"ל יומא דידי היא לא אשגח ביה שקל פנדא דמרא מחייה א"ל מאה פנדי בפנדא למחייה אפילו לגמ"ד לא עביד איניש דינא לנפשיה במקום פסידא עביד אניש דינא לנפשי' דאתמר רב יהודה אמר לא עביד איניש דינא לנפשיה ר"נ אמר עביד איניש דינא לנפשיה הוכא דאיבא פסידא ב"ע לא פליגי דעביד איניש דינא לנפשיה כי פליגי הוכא דליכא פסידא רב יהודה אמר לא עביד איניש דינא לנפשיה דכיון דליכא פסידא ליזיל קמי דיינא ר"נ אמר "עביד איניש דינא לנפשיה דכיון דבדין עביד לא טרח מתיב רב כהנא "בן בג בג אימר אל תיכנס לחצר חבירך ליטול את שלך שלא ברשות שמא "תראה עליו בגנב אלא שבור את שיניו ואמיר לו שלי אני נוטל אמר ליה

עמ"ד

אין הולכין בממון אחר הרוב. היכא דעסקתקא לן ולא תא בגין שכח וכגון *שמוכר שור לחבירו ומעלא בגנה לא אמרי' בתר דיבא זיל ולסרים' קבלו וסרי עיטא אלא אמר מרבנן דיבול לוור לו לסמיעה ובכתיבן לך: בקרן זוית. כשכנסתן מעבר למבני יון סבר סיעסה בלד מעבר אלא קקדן וכשסמוך זה פניו לא אלא מוסה: אלא אי בשמואל אי כר' יוחנן. שסמעתה לא פסע אלוך ונקל נתקל אבל שבר בלבן מיינ: דוקא נתקל אבל שבר. בלבן ואם"כ סחן בחסכסו פמיר בעל חסנים לחיסו סוח לחזיק חנקפיים: תנא רישא. מתי נתקל: לפי שאין דרך בני אדם בו'. לתתבו' מסדר לבל מיומא בחמלים אי בקרן זוית בר"ר בא ואפילה לא נזבר שם) ר"ל מ"ל אלא שבור את

[לקמן מיי: ב"ב לב.]

נבי יהושע' שואל אפי' אי בחמלא אע"פ שתהא נתונה בקרן זוית בר"ר בא ואפילה לא נזבר שם)

ס"ל לגמרי ובן סוס בריף

ס"ל בבא ובן לקמן

מיסורת הש"ס

קא משמע לן דאין סולכין בממון אחר הרוב. דיומם אם מעשה אין סולכין ליתי בקו"ו ומדיני כפשוט כדאמרי' בפ"ק דקידושין (דף ג:) וכל יחסיה מייתי ליה בקו"ו ומדיני כפשוט דאמרי' אמר לחמגנל זיל בתר דובא דיני כפשוט ומה דיני כפשוט דובא דליתיה קנין אזלינן בדיני כפשוט בתר דובא כדאמר בריש פרק קורבן ומנוקה (דף סב.) *ור"ל דחסתה נבי דיימיס שלחי דחקיב ע"ינוע לדיסו כמי אלינו וליכא לאיעיר סתם אוקי ממונא בחזקת מרי דסא ב"ד מיפתי מייני' אבל נבי אחר מיתן דליכא מיעיע ומזקה לא אזלינן בתר דובא: ס"ג **אמאי** פטור מקי ממון מרי אבל סך לא לאיבני ליה לעיוני. אבל סך לא סריך דאמלי מייב בנזקי בבסחק לאיבני ליה לעיוני דדפי' לעיל (דף כג.) דיומם יש לו לשמור שלא יזיק ומבלא יזק ולא מיך כאן כל סומסמה ובא אחר ומיל' בי פטור בדף לבד אדם לא אמר סבו ומה דאמר לעיל (דף כב.) מיה מבוני בנו הגזל פטור ולא אמר מרי לאיבני ליה לעיוני ויל דזקק הנקוס הל' ע' מנן ע' מנס"ע ס"מ מי' מב וקבת קבס הא דאמר בבא לעיל כי מיע מא אות לך דבות לבגייי עלאי ואמאי לאיבני ליה דבות לבגייי לבר בחמה מאי לאיבני ליה בחמה בבסחק (ד' כב:) דבור בקה ביום מטור ולוכא לאיעיר בחזקת ר"סר מ"מ ס"ד בחיבא ס"ס בחיבא ס"ס ס"ד דיק עליה דס"כ לבעמיי מני אית לה דבות: **ושמואל** אמר בחמה בחמה בבבל אימא לי גופא דעבדא הוכי הוה שלח ליה דהחוא גרגות' דבי תרי דכל יומא הוו דלי חד מנייהו אתא חד קא דלי ביומא דלא דיל' א"ל יומא דידי היא לא אשגח ביה שקל פנדא דמרא מחייה א"ל מאה פנדי בפנדא למחייה אפילו לגמ"ד לא עביד איניש דינא לנפשיה במקום פסידא עביד איניש דינא לנפשי' דאתמר רב יהודה אמר לא עביד איניש דינא לנפשיה ר"נ אמר עביד איניש דינא לנפשיה הוכא דאיבא פסידא ב"ע לא פליגי דעביד איניש דינא לנפשיה כי פליגי הוכא דליכא פסידא רב יהודה אמר לא עביד איניש דינא לנפשיה דכיון דליכא פסידא ליזיל קמי דיינא ר"נ אמר "עביד איניש דינא לנפשיה דכיון דבדין עביד לא טרח מתיב רב כהנא "בן בג בג אימר אל תיכנס לחצר חבירך ליטול את שלך שלא ברשות שמא "תראה עליו בגנב אלא שבור את שיניו ואמיר לו שלי אני נוטל אמר ליה

[לקמן מיי: ב"ב לב.]

ב"ב לב ע"ב: נבי יהושע' לא הוה נוסחא אלא אם שבר את עצמו

(הוספתא פ"ב ב"מ)

מלאה. ב"מ

עמ"ד

מסורת הש"ס

עמך בן בג בג יהודאה הוא ופליגי רבנן עליה ר' נאי אמר מאי שבור את שיניו בדין א' הבי ואמר לו ואימר" לו מיבעי ליה שלי אני נוטל שלה הוא נוטל מיבעי ליה קשיא ת"ש "שור שעלה ע"ג חבירו "להורגו וכא בעל התחתון ושמט את שלו ונפל עליון ומת פטור מאי לאו "במועד דליכא פסידא לא "בתם דאיכא פסידא אי הכי אימא סיפא "דחפי לעליון ומת חייב ואי בתם אמאי חייב "שהיה לו לשמטו ולא שמטו תא שמע, "הממלא חצר חבירו כדי יין וכדי שמן בעל החצר משבר ויוצא משבר ונכנס אמר רב נחמן בר יצחק משבר ויוצא לב"ד משבר ונכנס להביא זכויתו ת"ש מנין "לנרצע שבלו לו ימיו וחבו מסרהב בו לצאת וחבל ועשה בו חבורה שהוא פטור ת"ל "לא תקחו כופר לשוב לא תקחו כופר לשבר הבא במאי עסקינן בעבדא גנבא עד האדנא לא גנב והשתא גנב עד האדנא אימתא דרביה עליה השתא לית ליה אימתא דרביה עליה ר"נ בר יצחק אמר בעבד שמסר לו רבו שפחה כנענית עד האדנא הותרא והשתא איסורא ת"ש המניח את הכד ברה"ר ובא אחר ונתקל בה ושברה פטור טעמא דנתקל בה "הא שברה חייב אמר רב זביד משמיה דרבא היא הדרן אפי' שברה והאי דקתני נתקל אידי דקבעי למיתני סיפא אם הוזק בעל הבית חייב בנזקי דדוקא נתקל אבל "שבר לא דהוא אוקי נפשיה קתני רישא נתקל ת"ש "וקצתה את כפה ממון מאי לאו בשאינה יכולה להציל ע"י דבר אחר לא שיכולה להציל ע"י דבר אחר אבל אינה יכולה להציל ע"י ד"א פטורה אי הכי אדתני סיפא ושלחה ידה פרט לשלחב"ד לפלוג וליתני בדידה בד"א בשיכול להציל ע"י ד"א אבל אינה יכולה להצי' ע"י ד"א פטורה ה"נ קאמר בד"א בשיכולה להציל ע"י ד"א אבל אינה יכולה להציל ע"י ד"א נעשה ידה בשליח ב"ד ופטורה ת"ש *דרי שהוותה דרך הרבים עוברת בתוך שדהו נטלה ונתן להם מן הצד מה שנתן נתן ושלו לא הגיעו ואי אמרת עביד איניש דינא לנפשיה לנקוט פזרא וליתיב "אמר רב זביד משמיה דרבא גזרה שמא יתן להם דרך עקלתון רב משרשיא אמר בנותן להם דרך עקלתון רב אשי אמר כל מן הצד דרך עקלתין היא קרובה לזה ורחוקה לזה א"הכי אמאי שלו לא הגיעו לימא להו שקול דידכו והבו לי דידי משום דרב יהודה "דאמר רב יהודה "מיצר שהחזיקו בו רבים אסור לקלקלו ת"ש "בעל הבית שהניח פאה מצד אחד ובאו עניים וגנטלו

תורה אור

ב"ב לב ע"ב: ב"ק לב ע"ב: ב"ב לב ע"ב: ב"ב לב ע"ב: ב"ב

אבל הוא עצמו פטור קרקע עולם הזיקתו. ולא בעי למיעבד הזיקתו. ומעמו אל זה גרמא בעלמא עבד ליה ורב כגרמא דאמר לקמן (דף ג.) בור שחייבה עליו תורה לחבלו ולא לחבטו: מבורו לחבלו. כפ"ק (דף ו.): שור ולא אדם המזיק ולא כלים. ומכי מילי: סיכת דמים אחדים דקרא בגיתי ומתאתי דכתיב ומתם יהיה לו לבל מקום שהיה מחייב בעל הבור דקרא לבל מקום שהיה מחייב בעל הבור דקרא על מקי כלים פטור בעל הבור לבל מקום שהיה מחייב בעל הבור דקרא לבל מקום שהיה מחייב בעל הבור דקרא לבל מקום שהיה מחייב בעל הבור דקרא

עין משפט נר מצוה

ורבי יוחנן אומר לאחר נפילה ומחלוקת אבל בשעת נפילה מאי דברי הכל פטור והא מדקאמר ר' יוחנן לקמן לא תימא מתני' ר"מ היא דאמר נתקל פושע הוא מכלל דר"מ מחייב אלא מאי דברי הכל חייב והא מדקאמר ר' יוחנן לקמן לא תימא מתני' ר"מ היא דאמר נתקל פושע הוא מכלל דפטרי רבנן אלא הא קמ"ל דמפקיר נזקין דהכא הוא דפטרי רבנן דאנוס הוא אבל מפקיר נזקין דעלמא מחייבי אתמר מפקיר נזקין ר' יוחנן ור"א חד אמר חייב וחד אמר פטור לימא מאן דמחייב כר"מ ומאן דפטר ברבנן אליבא דר"מ כ"ע לא פליגי כי פליגי אליבא דרבנן מאן דפטר ברבנן ומאן דמחייב אמר לך אנא דאמרי אפילו לרבנן עד כאן לא פטרי רבנן אלא מפקיר נזקין דעלמא מחייבי תסתיים דר"א הוא דאמר חייב דאמר ר' אלעזר משום ר' שמעאל שני דברים אינן ברשותו של אדם ועשאן הכתוב כאלו הן ברשותו ואלו הן שור ברה"ר וחמין משש [שעות] ולמעלה תסתיים ומי אמר ר' אלעזר הכי והא א"ר אלעזר איפכא דתנן "התיפך את הגלל ברה"ר והזיק בהן אחר חייב בנזקין ואמר ר"א לא שנו אלא שנתכוין לזכות בהן אבל לא נתכוין לזכות בהן פטור אלמא מפקיר נזקין פטור אמר רב אדא בר אהבה שהחזירה למקומה אמר רב נא משל דרב אדא בר אהבה למה הדבר דומה למוצא בור מגולה וכסהו וחזר וגילהו א"ל מי זוטרא בריה דרב מרי לרב נא מי דמי התם "לא אסתליק להו מעשה ראשון הכא אסתליק להו מעשה ראשון הא לא דמי אלא למוצא בור מגולה וטממה וחזר וחפרה "דאסתליק להו מעשה ראשון וקיימא להו ברשותו אלא אמר רב אשי כשהפכה לפחות משלשה ומא דוחקיה דר"א לאוקמיה כגון שהפכה לפחות מג' וטעמא דכי נתכוין לזכות בה הא אין מתכוין לזכות בה לא לוקמה למעלה מג' ואע"ג דלא נתכוין לזכות בה חייב אמר רבא מתניתין קשיתיה מאי אריא הפך ליתני הגביה אלא ש"מ כל הפך למטה מג' הוא ומדר' אלעזר אמר חייב ר' יוחנן אמר פטור ומי א"ר יוחנן

[ועי' מו' כמוכות לח. ד"ה דלמי ודה"ה ביומא פו. ד"ה דלמי מתי]

דבי ודתנן "המצניע את הקוץ ואת הזכוכית והגודר גדרו בקוצים וגדר שנפל לרה"ר והזיק בהן אחר חייב בנזקו וא"ר יוחנן לא שנו אלא במפריח אבל במצמצם פטור מצמצם מאי טעמא פטור לאו משום דהויא ליה בור ברשותו מכלל דחזוכא דבור ברה"ר הוא אלמא מפקיר נזקין חייב לא לעולם אימא לך מפקיר נזקין פטור ומצמצם מאי טעמא פטור משום דאתמר עלה אמר רב אחא בריה דרב איקא לפי שאין דרכן של בני אדם להתחכך בכתלים ומי א"ר יוחנן הכי והא א"ר יוחנן "הלכה כסתם משנה "ותנן החופר בור ברה"ר ונפל לתוכו שור או חמור ומת חייב אלא לעולם ר' יוחנן אמר חייב ומדרבי יוחנן אמר חייב ר"א אמר פטור והאמר ר' אלעזר

מחיצה דבור בר"ס הוא:

משום

מפורת הש"ס

לא תימא מתני' ר"מ היא. גבי שני קדרים קלי לקמן בהאי פרקין (דף לח.): אלא הא קמ"ל. ר' יוחנן: דמפקיר נזקין דהכא. דתחלתו אונס הוא דפטרי רבנן אבל מפקיר נזקין דעלמא כגון שהסליכו מדעת וכגון בור בלשון הרמב"ם ז"ל לקמן בהאי פרקין דהכא. דתחלתו אונס הוא דפטרי רבנן אבל מפקיר נזקין דעלמא מחייבי אתמר מפקיר נזקין ר' יוחנן ור"א חד אמר חייב וחד אמר פטור לימא מאן דמחייב כר"מ ומאן דפטר ברבנן אליבא דר"מ כ"ע לא פליגי כי פליגי אליבא דרבנן מאן דפטר ברבנן ומאן דמחייב אמר לך אנא דאמרי אפילו לרבנן עד כאן לא פטרי רבנן אלא מפקיר נזקין דעלמא מחייבי תסתיים דר"א הוא דאמר חייב דאמר ר' אלעזר משום ר' שמעאל שני דברים אינן ברשותו של אדם ועשאן הכתוב כאלו הן ברשותו ואלו הן שור ברה"ר וחמין משש [שעות] ולמעלה תסתיים ומי אמר ר' אלעזר הכי והא א"ר אלעזר איפכא דתנן "התיפך את הגלל ברה"ר והזיק בהן אחר חייב בנזקו ואמר ר"א לא שנו אלא שנתכוין לזכות בהן אבל לא נתכוין לזכות בהן פטור אלמא מפקיר נזקין פטור אמר רב אדא בר אהבה שהחזירה למקומה אמר רב נא משל דרב אדא בר אהבה למה הדבר דומה למוצא בור מגולה וכסהו וחזר וגילהו א"ל מר זוטרא בריה דרב מרי לרב נא מי דמי התם "לא אסתליק להו מעשה ראשון הכא אסתליק להו מעשה ראשון הא לא דמי אלא למוצא בור מגולה וטממה וחזר וחפרה "דאסתליק להו מעשה ראשון וקיימא להו ברשותו אלא אמר רב אשי כשהפכה לפחות משלשה ומא דוחקיה דר"א לאוקמיה כגון שהפכה לפחות מג' וטעמא דכי נתכוין לזכות בה הא אין מתכוין לזכות בה לא לוקמה למעלה מג' ואע"ג דלא נתכוין לזכות בה חייב אמר רבא מתניתין קשיתיה מאי אריא הפך ליתני הגביה אלא ש"מ כל הפך למטה מג' הוא ומדר' אלעזר אמר חייב ר' יוחנן אמר פטור ומי א"ר יוחנן דבי ודתנן "המצניע את הקוץ ואת הזכוכית והגודר גדרו בקוצים וגדר שנפל לרה"ר והזיק בהן אחר חייב בנזקו וא"ר יוחנן לא שנו אלא במפריח אבל במצמצם פטור מצמצם מאי טעמא פטור לאו משום דהויא ליה בור ברשותו מכלל דחזוכא דבור ברה"ר הוא אלמא מפקיר נזקין חייב לא לעולם אימא לך מפקיר נזקין פטור ומצמצם מאי טעמא פטור משום דאתמר עלה אמר רב אחא בריה דרב איקא לפי שאין דרכן של בני אדם להתחכך בכתלים ומי א"ר יוחנן הכי והא א"ר יוחנן "הלכה כסתם משנה "ותנן החופר בור ברה"ר ונפל לתוכו שור או חמור ומת חייב בור ברה"ר ונפל לתוכו שור או חמור ומת חייב אלא לעולם ר' יוחנן אמר חייב ומדרבי יוחנן אמר חייב ר"א אמר פטור והאמר ר' אלעזר

מחיצה דבור בר"ס הוא:

משום

משום ר' ישמעאל. שני דברים אין בדשותו כו': לא ידא אלא בדפשו. המהלך זבוב בדרה"ר אין מזיקין ה"נ דמנו הוא דחזקיה בנהרעדי הוים והעפר ונעשה עיני ומלו הוא ודמזוקין לה בשינוקן כלים ומכלל דלא אפקיעים דהא בור לא מיב בו כלים: מי בבדת דלא המו מיא. אלא נתכנכו ונעשו ומם: בדתמי מיא. ונבלנו קוריה ולין כאן ומם: והיתי לפר לי. לאמנעינן בנתיבתין עיגולם כלים והא מכנסת כעיל נבדפה כדו בל"הר והוחלק אחר בנים ואוקמה יד מני בדלא הפקיון ובני מוף כלים: והדא בימות הגשמים. ואמנינ"ל לאמנעינן דאמ"נ דבדשות קנבדי לם הזיקו מ"ב נבלים: בל אלו שאמרו. הכנוים מוהרין לנקלל בדה"ל ואלו הן פותקין ביבותיהן נקנה מוכבן שלהם בל"הר כו' ביב לימור המקלה מוכבן בל מי המנים הבים בל"הר: בבתל רעיע. דה"ל לנלנים לאסקוקי אדמתה בסולם זה עומד לקוהמ": והיב בעל הבותל. דה"ל לאלנעינהו: בדלין של חבירו. בבני בוב בל מבזיה: חייב בעל הבור. בלאוונין בנלנים קולוהיו דהיינו בור בבותל רעוע בל מבזיה ובהר מה בותלו הביב דמנינ לאסקוקי אדמתה בסולם לאסקוקי אדמתה בזה יבוא לבני בוב: דלין: פשיטא. הוה הוה ומלו הבוועינן בבינא: מה הוה אמר: בלא דמי לבור בבותל בר"א דמבנינ בבותל רעוע אבל בבותל בר"א דמבנינ פטור וחייב בעל הבותל אמר רבינא אומרת המבבה בורו בדלין של חבירו ובא בעל דלי ונטל דליו חייב בעל הבור פשיטא מדו דתימא התם הוא דלא הוי ידע ליה דלודעי' אבל הבא דידע ליה הוה ליה לאודעי' במ"ל ת"ר "חסידים הראשונים הוו מצניעים קוצותיהם וזכוכיותיהם בתוך שדותיהן ומעמיקים לחן ג' טפחים כדי שלא יעבב המחרישה רב ששת שדי להו בנורא רבא שדי להו בדגלת א"ר יהודה האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דניזקין "רבא אמר מילי דאבות ואמרי לה מילי דברכות: **מתני'** דמוציא תבנו "וקשו לר"ר לובלים והזיק בהן אחר חייב בנזקו וכל הקודם בהן זכה רשב"ג אומ' כל המקלקלין בר"הר והזיקו חייבין לשלם וכל הקודם בהן זכה "והופך את הגלל בר"הר והזיק בהן אחר חייב בנזקו: **גמ'** לימא מתני' דלא בר"ר יהודה "דתניא ר' יהודה אומר "בשעת הוצאת זבלים אדם מוציא זבלו לר"הר וצובר כל שלשים יום בדי שידא נש"ף ברגלי אדם וברגלי בהמה שעל מנת כן הנחיל ידושע את הארץ אפי' תימא רבי יהודה מודה רבי יהודה שאסהזיק משלם מה שהזיק "והתנן ר' יהודה אמר בגר חנוכה פטור מפני שהוא ברשות מאי לאו משום רשות בית דין לא משום רשות מצוה

דתניא ר' יהודה אמר בגר חנוכה פטור מפני שהוא רשות מצוה ת"ש "כל אלו שאמרו מותרין לקלקל בר"הר אם הזיקו חייבין לשלם ורבי יהודה פוטר א"ר נחמן מתני' שלא בשעת הוצאת זבלים ורבי יהודה היא רב אשי אמר

תבנו

לא יהא אלא כדפסו. הא דלא דייק הכי נעיל [כח.] בהוחלק עין משפט נר מצוה

אחד בנים ומום דהתם לא מייני בשפסבה בבוזה אבל הכא תנא הבוקד ומנוע שפסבה בבוזה בעקום בנעבין בפם וטינו א"ב בריבה קתני הוחלק ומנוע דלא עבו הוים אלא המלקה אבל הכא קתני סתם:

ומנוע שבנים עלמן הוחק:

בדתמו מיא. פירוש בתנו מיא מני מיי חייבי ומיסא ניס לאוקמי בין הנו בין לא הנו ודוקה בבנים ובלאוקמי בוקה בלא הנו ובין בבנים ובין בעבלמו וא"ל יאי תנו מיא בתנוא ומקה בלהו ומיי בוב ובטוב בו הבנים וי"ל דלא הוי בל בך בלא יהא עדיין לאוין לבוב הנו ואי יהא גרם איפבא הוא מיהא מי בבלים הנו מיא ובבנבו בעבב ובעבה בינו לא דלא הנו מיא ובאבלבו אם נתבלבלו בלוי ובב בלוי הוב אבל הבנים בלוים עדיין הנבתנו לא לבקבינהו:

וחייב בעל מבי בתיל. אע"פ בתיל בעינ מני מיבני לאסקוקי אדמתה בעלה בבנים בבינ ו"ל דמ"מ לאוי בסבה בבינ לא הבינ ו"ל בעל בבנים בין בעבנים ומיי בלבקי לבתמיב בבינ בעבנ ומיי:

שלא הנבב הנחמיבה. בינוגלמי ובמנ"ב בתב בב ובמ"ב בתב בב בעבנ ומיי ה"ל בבל הקודם בהן בבה בבה ומיי:

אפילו תינוא מ' יהודה בבל הקודם בהן בבה ומיי בבל הבינ בבה בבה בהן בבה בבה בבה

תבנו וקשו תגן ומשום דמשרקי. וסח דומייב מתני' בגלליס אע"ג דלא שרוק הייטו עשוס לית בים שבחא ולא סתיסו לסוגיא בחמס: **רבה** שים בו שבח קנסו גופו ומשום שבחו. מכאן יש לסומכים דל"ג כל הקודם בהן זכה גבי אלגיע קוץ חכוכיה ונדר שנפלו לר"ס דסתם ליכא שבחא:

שטר שים בו רבית קיבסן אימו ואיטו גופה לא את הקרן ולא את הרבית. כגלאס לר"י סד"א קונס דאיסו לסהפיד סמוכ לגנוסי אפילו בסולאס ועדות אחרת כדמשמע ליסב דאין גופה לא אי את הקרן ולא את הרבית דאין גופה דמשמע דאין גופה כלל. וכן משמע מדהדמי לקנסו גופו ס"ג ומשום שבחו שעפיד גוף הסוגון ואין לסהקשות דבפרק אזסו כסף (דף עב. וסס) ודאי סך דהכא דסנר שים בו רבית בשנרי חוב סעודקדיון ומוקי הסיא דשנרי חוב כר"ע ובסיב דסס מעלה ולוה הלכ' כר"ע ודאיי דסכא ו ושיין בחשבה גוף הסולה וסתם אינו מעפיד אלא מלוה בחמס לאין מלוה ומשון עב עוס"ע מ"ע ס' ג סעלה אלא בשנר אבל ברבית יש נפ שני' ד ס' ומוס"ע ד"ל ס' קפא שני' יא ס ד"עוס"ע ס"ג מ"ס ס' ד מיד שני' ס אמנ"ה יסבל כל מיבו לגנרי ולגנרי הלוה מיבוה בשכר ואומ"ר אין זה קושיא כי הסלוה שנרייה קנסו בגוף. ומיהת הסנס שבחו ומתוך כך יזהר אבל הלוה אין לנו בעוס לקנוס שבחיאי על

ומה לפרוש סוא לוס:

וחכמים אומרים גופה את הקרן כו'. ומשמע שגופה ע"פ הנער אפילו מוגעבדי וקנסה לר"י לעס הנער בשר כיון שנעבדים עובדים עכ"ל אם תשיגון עכ"ל אין מנין לוס: לאיכס עידי מעם לאין מגוייסין כלוס אם קיימא לן בחבר. (בסנהדרין ד' כז:) דעי שאוכל בעילות להנעים בקול ואם לאו אפי' לא תני לס בזס ביכר (דף כד:) ס"ב לא תני לוס אלא בכלל עלוס אי"ס כדמשמע אתס בגמרא גבי עלוס ברבית עלוס הנאה ברבית ואין לומר דעייכי באין ביכר הרבית בשנר אלא כתוב קתומ פלוגי חייב לבלוגי ענס וסבמו הנעדים שהכל קבן ואם"כ מידע שסוא רבית דבס' אזסו כסף (דף עב. וסס) ומתרץ ר' יוחנן עלה דהסוא דשנרי חוב הסוקדיון בסולין אפילו תיעא דבגן גזרס מעא ובגס

תבנו וקשו תגן משום דמשרקי: כל הקודם בהן זכה: אמר רב "בן בנופן בין בשבחן וזעירי אמר בשבחן אבל לא בנופן במאי קמיפלגי רב סבר קנסו גופן משום שבחן וזעירי סבר לא קנסו גופן משום שבחן תנן ההופך את הגדל ב"הר והוזק בהן אחר חייב בנזקו ואלו כל הקודם זכה לא קתני תנא לרישא וה"ה לסיפא והא תני עלה אסורין משום גזל כ"קתני אסורין משום גזל אכולה מתני' קאי לאותו שקדם וזכה והא לא קתני הכי דתנן המוציא תבנו וקשו לר"הר לזבלים והוזק בהן אחר חייב בנזקו וכל הקודם בהן זכה "ומותר משום גזל וההופך את הגדל לרה"ר והוזק בהן אחר חייב "ואסיר משום גזל אמר רב נחמן בר יצחק גדל פרמית דבר שיש בו שבח קנסו גופו משום שבחו דבר שאין בו שבח לא קנסו איבעיא להי לדבי' האימר קנסו גופן משום שבחן לאלתר קנסינן או לבי מיתי שבחא קנסינן ת"ש מדקאיירינן גדל ותסברא כי איירינן גדל מקמי דלשני רב נחמן לבת' דשני רב נחמן מי איכא למימא גדל כלל לימא כתנאי "ששר שבתוב בי רבית קנסין אותו ואינו גובה לא את הקרן ולא את הרבית דברי ר"מ וחכמים אומרים "גובה את הקרן אבל לא את הרבית לימא רב דאמר כר' מאיר וזעירי דאמר כרבנן אמר לך רב אנא דאמרי אפי' לרבנן עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא קרן דבתרוה אבל הכא קרן גופא קמוזק וזעירי אמר לך אנא דאמרי אפילו לר"מ עד כאן לא קאמר ר"מ התם אלא דמשעת כתיבה דעבר ליה שימא אבל הכא מי יימר דמוזק לימא כהני תנאי המוציא תבנו וקשו לר"הר לזבלים והוזק בהן אחר חייב בנזקו וכל הקודם בהן זכה ואסורין משום גזל ר"ש בן גמליאל אומר כל המקלקלין בר"הר והוזקו חייבין לשלם וכל הקודם בהן זכה ומותרין משום גזל הא גופא קשיא אמרת כל הקודם בהן זכה והדר קאמר אסורין משום גזל אלא לאו הכי קאמר וכל הקודם בהן זכה בשבחן ואסורין משום גזל אגופן ואתא רבן שמעון בן גמליאל למימר אפילו גופן נמי כל הקודם בהן זכה לזעירי דאי תנאי היא לרב מי לימא תנאי היא אמר לך רב דכולי עלמא קנסו גופן משום שבחן והכא בהלכה ואין מורין כן קא מיפלגי דאתמר רב הונא אמר רב "הלכה ואין מורין כן רב אדא בר אהבה אמר הלכה ומורין כן אני והא רב הונא אפקר חישלי רב אדא בר אהבה אפקר

סליקוסתא

מסורת הש"ס

*גיל' אסבעיסו ב"ס

(כגירוש איתא מלגנס רב וזעירי בשם שמואל ורבי ר' יוחנן)

*גיל' לא שבח בגל. ג"ס

סליקוסתא בשלמא רב אדא בר אהבה כשמעתיה אלא רב הונא לימא דדר ביה "הנהו מותרין הוו: **מתני'** "שני קדרין שהיו מהלכין זה אדר זה ונתקל דראשון נפל

ונתקל השני בראשון חייב בנזקי שני: **גמ'** אמר רבי יוחנן לא תיבא מתני' ר' מאיר היא דאומר "נתקל פושע הוא וחייב אלא אפילו לרבנן דאמרי אנוס הוא ופטור דכא חייב שהיה לו לעמוד ולא עבד רב נדמן בר יצחק אמר אפילו תיבא לא היה לו לעמוד היה לו להזהיר ולא הזהיר ורבי יוחנן אמר כיון דלא היה לו לעמוד לא היה לו להזהיר דטרור תנן "היה בעל קורה ראשון ובעל חבית אחרון נשברה חבית בקורה פטור ואם עמד בעל קורה חייב כאי לאו שעמד לכתף דאורחיה הוא וכתני חייב דהוה ליה לחזהיר לא "כשעמד לפוש אבל עמד לכתף מאי "פטור אדתנ' סיפא ואם אמר לו לבעל חבית עמוד פטור לפלוג ולימתי בדידה בד"א כשעמד לפוש אבל עמד לכתף פטור דא כמ"ל דאע"ג דעמד לפוש כי קאמר לו לבעל חבית עמוד פטור ת"ש "הקדרין והזגגין שהיו מהלכין זה אחר זה נתקל דראשון נפל ונתקל השני בראשון חייב בנזקי שני ושני חייב בנזקי שלישי "ואם מהמת ראשון נפלו ראשון חייב בנזקי כולם ואם הזהירו זה את זה פטורין מאי לאו שלא היה להן לעמוד לא "שהיה להן לעמוד אבל לא היה להן לעמוד מאי פטור א"ה אדתני סיפא אם הזהירו זה את זה פטור לפלוג וליתני בדידה בד"א שהיה להן לעמוד אבל לא היה להן לעמוד פטורין דא כמ"ל דאע"ג דהיה להן לעמוד כי הזהירו זה את זה פטורין "אמר רבא "ראשון חייב בנזקי שני בין בנזקי גופו בין בנזקי ממונו שני חייב בנזקי שלישי בנזקי גופו אבל לא בנזקי ממונו ממה נפשך אי נתקל פושע הוא שני נמי ליחייב אי נתקל לאו פושע הוא אפילו ראשון נמי ליפטר

ראשון

סליקוסתא

עיין במדובי סכנ"ב

עין משפט נר מצוה

לו

*גיל' מ"ג מ"ב: מקי ממון הלכה יד סמג עשין ס"ג מ"ס פוס"ע מ"ס ס' מקי מיק מ"ע ס' ד

לו

*גיל' מ"ג מ"ס: גזילה הלכה ה עוס"ע מ"ס ס"ס

סעי' ג ומשום שבחו שעפיד גוף הסוגון ולוין לסקשות דבפרק אזסו כסף (דף עב. וסס) ודאי סך דהכא

*גיל' ומוס"ע ס"ס

לט

*גיל' מ"ד מ"ס: מלוה ולוה הלכ' כר"ע ובסיב דסס מעא ו ושיין בחשבה גוף הסולה וסתם לוין ומעפיד אלא מלוה בחמס לאין ומעפיד סס אלא הסנר לפי שלא הים עבירה בגוף נפ שני' ד סולה אלא בשנר אבל בבבית יש עבירה דבשלוה בבית אפילו בלא שנר אע"ג דאמרינן דומעבת בחיבה עבד לים שיעא בלא שנר מי איכא עבד לים שיעא בלא חיוב אלא בקנסוהו חכמים ס"ג מ"ס בי' מיד קעי' ד בחב"ה יסבל כל מיבו לגנרי ולגנרי הלוה מיבוה בשכר ואומ"ר אין זה קושיא כי הסולה שנרייה קנסו בגוף. ומיהת הסנס שבחו ומתוך כך יזהר אבל הלוה אין לנו בעוס לקנוס שבחיאי על

ומה לפרוש סוא לוס:

וחכמים אומרים גופה את הקרן כו'. ומשמע שגופה ע"פ הנער אפילו מוגעבדי וקנסה לר"י לעס הנער בשר כיון שנעבדים עובדים עכ"ל אם תשיגון עכ"ל אין מנין לוס: לאיכס עידי מעם לאין מגוייסין כלוס אם קיימא לן בחבר. (בסנהדרין ד' כז:) דעי שאוכל בעילות להנעים בקול ואם לאו אפי' לא תני לס בזס ביכר (דף כד:) ס"ב לא תני לוס אלא בכלל עלוס אי"ס כדמשמע אתס בגמרא גבי עלוס ברבית עלוס הנאה ברבית ואין לומר דעייכי באין ביכר הרבית בשנר אלא כתוב קתומ פלוגי חייב לבלוגי ענס וסבמו הנעדים שהכל קבן ואם"כ מידע שסוא רבית דבס' אזסו כסף (דף עב. וסס) ומתרץ ר' יוחנן עלה דהסוא דשנרי חוב הסוקדיון בסולין אפילו תיעא דבגן גזרס מעא ובגס

מזמן לאסון ולא אין ביכר בשנר שים בו רבית מי לבשוב מעא יגבה רבית בתקיס קבן ולוין לומ' שלכך הן כשרים שלא עבו מעא כיון שביכר עתוך הנער הרבית לא יצא לגבות הרבית ע"י שנר זס וסח תתבן בא"זסו כסך (דף עב:) שהנעדים עובדים בלא תעבוס היינו בגון שאין ביכר הרבית ועתוך הנער הרבית דסא מעריכן בשמעתין דמשמע דמשמע שים בו שבח אם ביכר זס מעמע לסו ח"ב כגון שים עבדים שסיו אסוסין ומתות בשבתות וכן ל"ל בשטרי חוב הסוקדמים דים ומעמידין אותס כר"מ אבל בלא דמי ומשמע לסו ח"ב כגון שים עבדים שסיו אסוסין ומתות בשבתות ומאחי אבא עבדים שסיו אסוסין ומתות בשבתות ח"ב אחיר אין פוסקו אלא ומעמס קנס ואחאי אבא עבדים שסיו אסוסין ומתות בשבתות ח"ב כגון שאמרו לעיני

עין משפט
נר מצוה

לא מיחייב אדם לעמוד מפני שיבה. אבל אם הוא חכם אפילו הוא בן תשעים שנה אין לו לעמוד מפני זקן ממש אלא מפני חכם. ואם הוא חכם אפילו הוא בן מאה שנה חייב לעמוד מפני בן תשעים שנה. ואם הוא בן תשעים שנה אינו חייב לעמוד מפני בן מאה שנה. ואם הוא בן מאה שנה חייב לעמוד מפני בן תשעים שנה. ואם הוא בן תשעים שנה אינו חייב לעמוד מפני בן מאה שנה. ואם הוא בן מאה שנה

ונתזה בקצתם ונטפחה לו בפניו. לא נלקינן ואת דסא מוקי לה לענין אדבעה דבריס:

זה שלבעה חבירו נכנס. ומשמע דאיירי בשברלאחו נכנס ומ"ת בגלאה בקשות אחרי אין עבור כיון שבלאחו שנכנס הא אמרינן בפ' הפרה (ד' מח. וסס) הנכנס לאכל בעל הבית שלא בקשות לאחר' בעל הבית אינו אלא כגזלן עד שיתבורו ויקשה לאכל בקשות

עין משפט
נר מצוה

עין אבני מילואים פ"ס מהר"ם מקרי ממון הלכה ו' סמג עשין מו טוש"ע ח"מ סי' מז סעי' מ' עיטון מלחם בגמ"ש דייתיס *ג"ל ומהרי"ק. פ"ס עח דה"מיי' סס הלי' ז עט ומיי' סס הלי' ו סמג סס טוש"ע סס סעי' מ ג פ ומיי' סס הלי' ט טוש"ע סס סעי' ג פא ומיי' סס הלכה ה' טוש"ע סס סעי' ד פב ומיי' סס הלי' ט סמג סס פג ומיי' סס הלי' ז סמג סס טוש"ע סס סעי' ג פד ומיי' פ"ז מה: מוגג ומזיק הלכה י"ח ושיין עיטו דוגשוע ולא תחת עיטו ושיטו בהשגות ובמ"מ סמג טשין ע טוש"ע מ"מ סי' שפו סעי' ז: ומיי' פ"ז מה: מוגג ומזיק הלכה ט' ומיי' פ"ז מה: מוגג ומזיק הלכה ט' ומיי' פ"ז מה: מוגג ומזיק הלכה ט'

מצינו תס חמור ממועד. וח"ת והא ר"י אית ליה (לקמ' ד' עמ:) לד תמות בזמקומם עומדת וי"ל דס"ם ועליהו לד תמות חמור מלא מועד ומייתי מברייתא דשור שוה ונכה כו' ומה לד מועד דחמור אין ומשלם חלא עם סמיזן הקל לא לד תמות הקל לא כל שכן:

והתורה אמרה ומוכרו. לאו דקלא מ"ב דקלא לא משמע כלל אלא ר"ל דס"ק ומסתיים אמרה ומוכרו ע"כ ר"י לא אפיקם לקרא דלשתלם כל שעה יותר ומחלי דסא שמעי ליה לר"י דאית ליה מ"ב לקמן בפ' שור ד' וס' (דף נז.) אמר לאו שנגח ד' וס' (דף לז.) אמר לאו דתנא"ם ומשלם מקן שלם ולימי המול ומשלם חלי מקן:

שורו שביים פטור. לער ולפרי ושבת ודמי ולדות לא חייב ומשום דמשמעינן ומתמיהין דסמוכל (דף פז.) וחנ"ג דבוסף מני קתני סתם מ"מ תנא סבא לדקדק הוא דומיא דשוכר לא שורו דומיא דדיה וכן שור שסליק הגדים אלעריך לסבי כדאיתא בגמרא דלמלתא שבת הכי' ז אחריתי לא אלעריך דבשיעא דחייב לענין שוכר עם כי שבת ומה לי חול ולאנג סליק הגדים דעיילי בכלון בנפשו קתני חבל באביו ואמו אבל שורו שסיגא את עין עבדו אלעריך אחנ"ם בשבעמו חייב בשורו פטור דסא לא אשמעינן בשור ומשום: **חובל** ולריך לכלבו ומבעיר ולריך לאחבה. רבינו שמואל פי' דל' אבסר בבר כר"ם דאמר ומקלקל בחבורה חייב ובי יוחנן ס"ל כרבי יהודה דאמר ומקלקל. בחבורה ובשבעד פטור ולריך לכלבי אי לאחבה לא חייב ומקלקל אלא מתקן לחייב אחילו לר"י וקשה דא"כ אמאי א"ל פוק חני בבדא אחרו ומשום דס"ל כר"י ואלן דומתי כרבנ שמעון ומסיקין לי' דכמ"ג פריך בס"ק דחולין (דף מו.) ע"כ כל' דל' אבסר וכבי יוחנן אליבא דל"ש פליגי דרבי אבהו כר"ם כדאיתא בפרק אחרון (ד' קו. ומס) ול' יוחנן בבר דאפילו לבי שמעון בני תקון קנא ומיסו לא חייב תקון ס"חחייב בכך לרבי יהודה אי לר"ם בשלר ומלאכות אלין דלך לאבול בחבירו ליתן לכלבו ולבריה גדים בעבוד אבר ומעמא בחובל ומוגביר כדומפרש התם בפרק אחרון ומשום דגמר מעילה והבערה בת בסן וא"ת ואמאי מחייב בבי אבסר אמר ר"ם שבעבמו חייב בשורו אבל אבר אחר לא חייב ולא אמרינן אבר אחר אבר אחר ודוחק זה אמר שורך הזיק זה אומר לא כי אלא בסלע לקח המוציא מחבירו עליו הראי' *הוו שנים רודפים אחר אחד זה אומר שורך הזיק וזה אומר שורי הזיק אף הוא נמי דלא לבעי ליה וקתני פטור מפני שהוא נדון בנפשו לא שורו דומיא דידיה מה הוא דקבעי ליה אף שורו דקבעי ליה שורו היכי משבחת לה א"ל רב אייא הכא במאי עסקינן בשור פקח שעלתה לו נשיכה בגבו וקא בעי למקלייה ואינגדר בקוטמא ומנא ידעינן דלבתר דקלייה קמגנדר בקוטמא ומי איכא בי דאי גנגא אין דהדוא תורא דדוה בי רב פפא דדוה כיבין ליה חינביה עייל ופתיקה לנזית ושתי שיכרא ואיתסי אמרו רבנן קמיה דרב פפא מי מצית אמרת שורו דומיא דידיה והא קתני שורו שבייש פטור ודוא שבייש חייב שורו דומיא דידיה נתכוין לבייש היכי משבחת לה בגון שנתכוין להזיק *דאמר מר נתכוין להזיק אע"פ שלא נתכוין לבייש רבא אמר מתניתין בשוגג ובדתנא דבי ר' ישמעאל דתנא דבי חזקיה "מכה אדם ומכה בהמה מה מכה בהמה בדמה "לא חלקת בה בין שוגג בין מזיד בין מתכוין לשאין מתכוין בין דרך ירידה לדרך עלייה לפוטרו ממון אלא לחייבו ממון אף "מכה אדם "לא תחלוק בו בין שוגג למזיד בין מתכוין לשאין מתכוין בין דרך ירידה לדרך עלייה לחייבו ממון אלא לפוטרו ממון אמרו ליה רבנן לרבא מי מצית מוקמת לה בשוגג ודא מפני שנדון בנפשו קתני ה"ק כיון דבמזיד נדון בנפשו וה"ד דקא בעי לאפרו השתא בשוגג פטור: **מתני'** שור שהיה רודף אחר שור אחר ודוחק זה אומר שורך הזיק זה אומר לא כי אלא בסלע לקח המוציא מחבירו עליו הראי' *הוו שנים רודפים אחר אחד זה אומר שורך הזיק וזה אומר שורי הזיק אף הוא נמי דלא לבעי ליה וקתני פטור מפני שהוא נדון בנפשו לא שורו דומיא דידיה מה הוא דקבעי ליה אף שורו דקבעי ליה שורו היכי משבחת לה א"ל רב אייא הכא במאי עסקינן בשור פקח שעלתה לו נשיכה בגבו וקא בעי למקלייה ואינגדר בקוטמא ומנא ידעינן דלבתר דקלייה קמגנדר בקוטמא ומי איכא בי דאי גנגא אין דהדוא תורא דדוה בי רב פפא דדוה כיבין ליה חינביה עייל ופתיקה לנזית ושתי שיכרא ואיתסי אמרו רבנן קמיה דרב פפא מי מצית אמרת שורו דומיא דידיה והא קתני שורו שבייש פטור ודוא שבייש חייב שורו דומיא דידיה נתכוין לבייש היכי משבחת לה בגון שנתכוין להזיק *דאמר מר נתכוין להזיק אע"פ שלא נתכוין לבייש רבא אמר מתניתין בשוגג ובדתנא דבי ר' ישמעאל דתנא דבי חזקיה "מכה אדם ומכה בהמה מה מכה בהמה בדמה "לא חלקת בה בין שוגג בין מזיד בין מתכוין לשאין מתכוין בין דרך ירידה לדרך עלייה לפוטרו ממון אלא לחייבו ממון אף "מכה אדם "לא תחלוק בו בין שוגג למזיד בין מתכוין לשאין מתכוין בין דרך ירידה לדרך עלייה לחייבו ממון אלא לפוטרו ממון אמרו ליה רבנן לרבא מי מצית מוקמת לה בשוגג ודא מפני שנדון בנפשו קתני ה"ק כיון דבמזיד נדון בנפשו וה"ד דקא בעי לאפרו השתא בשוגג פטור: **מתני'** שור שהיה רודף אחר שור אחר ודוחק זה אומר שורך הזיק זה אומר לא כי אלא בסלע לקח המוציא מחבירו עליו הראי' *הוו שנים רודפים אחר אחד זה אומר שורך הזיק וזה אומר שורי הזיק

שנים

אומר שורך הזיק

שנים

תורה אור

תם חמור ממועד וכי תימא הכי נמי כדתנן *ר"י אומ' תם חייב ומועד פטור אימר דשמעת ליה לרבי יהודה לענין שמירה דכתיבי קראי לענין תשלומי מי שמעת ליה ודתניא רבי יהודה אומר יכול שור שוה מנה שנגח שור שוה חמש סלעים והנבילה יפה סלע זה נוטל חצי החי וחצי המת זה נוטל חצי החי וחצי המת אמרת וכי מועד למה *יוצא להחמיר עליו או להקל עליו דוי אומר להחמיר עליו ומה מועד אינו משלם אלא מה שהזיק תם הקל לא כ"ש אלא א"ר יוחנן *שכח נבילה איכא ביניידו דמ"ם דנזיק הוי ומ"ם פלגא והיינו דקא קשיא ליה לר"י השתא דאמרת חם רחמנא עילויה דמזיק דשקיל בשבחא יכול שור שוה חמש סלעים שנגח שור שוה מנה והנבילה יפה חמשים זוז זה נוטל חצי החי וחצי המת זה נוטל חצי החי וחצי המת אמר' היכן מצינו מזיק נשכר ואומר °שלם ישלם בעלים משלמין ואין בעלים נוטלין מאי ואמ' וכי תמ' הני מילי היכי דאיכא פסידא לניזק אבל היכא דליכא פסידא לניזק כגון שור שוה חמש סלעי' שנגח שור שוה חמש סלעים והנבילה יפה שלשים זוז שקיל נמי מזיק בשבחא ואימר שלם ישלם בעלים משלמין *ואין בעלים נוטלין א"ל רב אחא בר תחליפא לרב' *אב מצינו לר"י תם משלם יותר מחצי נזק והתורה אמרה °ומכרו את השור החי וחצי את כספו אית ליה לר"י *פחת שפחתה מיתה מחצין בחי מנא ליה °מיגם את המת יחצון והא אפקיה ר' יהודה ליה נוטל חצי החי וחצי המת זה נוטל חצי החי וחצי המת א"כ נכתוב קרא ואת המת מאי וגם ש"מ תרתי: **מתני'** *יש חייב על מעשה שורו ופטור על מעשה עצמו *פטור על מעש' שורו וחייב על מעשה עצמו *כיצד שורו שבייש פטור והוא שבייש חייב שורו שסימא את עין עבדו והפיל את שינו פטור והוא שסימא את עין עבדו והפיל את שינו חייב שורו שחבל באביו ובאמו חייב והוא שחבל באביו ואמו פטור שורו שהדליק את הגדיש בשבת חייב *והוא שהדליק את הגדיש בשבת פטור מפני *שהוא מתחייב בנפשו: **גמ'** תני רבי אבהו קמיה דר' יוחנן *כל המקלקלין פטורין חוץ מחובל ומבעיר א"ל *פוק תני לברא חובל ומבעיר אינה משנ' ואם תימצי לומר משנ' *חובל בצריך לכלבו *מבעיר בצריך לאפרו תנן שורו שהדליק את הגדיש בשבת חייב והוא שהדליק את הגדיש בשבת פטור וקתני הוא דומיא דשורו מה שורו דלא קבעי ליה אף

תורה אור

[ב"ר ל"ד ד' ס"ד]

[ב"ר ל"ד ד' ס"ד]

[ב"ר ל"ד ד' ס"ד]

עין משפט נר מצוה

זאת אומרת מלוקים עליו חביריו על קומכום. דוקא בבי מאי גוזמא פגיע קומכום מקולו להסתפק בדבר והסיל (ב"ע דף ק. ושם) דומלוף פרם בחמור והמוכר שפחתו וילדים בכל הסך בלא טענותם לחוי להסתפק בב"ד לחבב בוקים שהסם בח ע"ש

שניהם פטורי' "אם היו שניהם של איש אחד שניהם חייבים היה "אחד גדול ואחד קטן הניזק אומר גדול הזיק והמזיק אומר לא כי אלא קטן הזיק "אחד תם ואחד מועד הניזק אומר מועד הזיק והמזיק אומר "לא כי אלא תם הזיק המוציא מחבירו עליו הראיה "היו ניזקין שנים אחד גדול ואחד קטן והמזיקין שני' אחד גדול ואחד קטן הניזק אומר גדול הזיק את הגדול וקטן את הקטן והמזיק אומר לא כי אלא קטן את הגדול וגדול את הקטן "אחד תם ואחד מועד הניזק אומר מועד הזיק את הגדול ותם את הקטן והמזיק אומר לא כי אלא תם את הגדול ומועד את הקטן המוציא מחבירו עליו הראיה: **גמ'** א"ר חייא בר אבא [זאת אומרת] חלוקים עליו חביריו על סומכוס "דאמר ממון המוטל בספק חולקין א"ל ר' אבא בר ממל לר' חייא בר אבא אמר סומכוס אפילו ברי וברי א"ל אין "אמר סומכוס אפילו ברי וברי וממאי דמתני' בברי וברי הוא דקתני זה אומר שורך הזיק וזה אומר לא כי מתקף לה רב פפא מדרישא ברי וברי סיפא נמי ברי וברי אימא סיפא היה אחד גדול וא' קטן ניזק אומר גדול הזיק ומזיק אומר לא כי אלא קטן הזיק אחד תם ואחד מועד ניזק אומר מועד הזיק והמזיק אומר לא כי אלא תם הזיק המוציא מחבירו עליו הראיה הא לא מייתי ראיה שקיל כדאמר מזיק נימא תדוי תיובתא דרבה בר נתן דאמר טענו חטים והודה לו בשעורים פטור אלא בברי ושמא דקאמר ברי מאן דקאמר שמא מאן אי נימא דקאמר ניזק ברי וקאמר מזיק שמא אכתי לימא תדוי תיובתא דרבה בר נתן אלא דקאמר ניזק שמא וקאמר מזיק ברי ומדסיפא ניזק שמא ומזיק ברי רישא נמי ניזק שמא ומזיק ברי ואמר סומכוס אפילו בהא דאצטריך לאשמועינן דלא לא סיפא ניזק שמא ומזיק ברי רישא ניזק ברי ומזיק שמא והא לא דמיא רישא לסיפא אמרי ברי ושמא שמא וברי חד מלתא היא ברי וברי שמא וברי תרי מילי נינהו: גופא אמר רבה בר נתן "טענו חטין והודה לו בשעורין פטור מאי קמ"ל תנינא "טענו חטין והודה לו בשעורין פטור אי מהתם הוה אמינא פטור מדמי חטין וחייב בדמי שעורין קמ"ל "דפטור לגמרי תנן היו הניזקין שנים אחד גדול ואחד קטן וכו' הא לא מייתי ראיה שקיל כדקאמר מזיק אמאי חטים ושעורים נינהו ראוי ליטול ואין לו והתניא הרי זה משתלם על הקטן מן הגדול ולגדול מן הקטן דתפס תנן היה אחד תם ואחד מועד הניזק אומר מועד הזיק ומועד את הגדול ותם את הקטן והמזיק אומר לא כי אלא תם את הגדול ומועד את הקטן המוציא מחבירו עליו הראיה הא לא מייתי ראיה שקיל כדקא אמר מזיק ואמאי חטין ושעורין נינהו

ראוי

מסורת הש"ס

הס"ב מו"ס מכות הגיה וכן פמ"ח הגיה ובהגלו"ם לא הסכים עמו ומי' דקמי' אתפסא דתלמודא דלוקמי לרבנא הכי אבל לכ"ל ליה אלי מ' לתוי ליעול

[ע' תוס' ב"ב נב. ד"ה רבי אחא] ס"ל מתן

[לעיל נב. לה.]

[לעיל נב. לה.]

[שם.]

ב"מ דף ס: שבועות דף מ. לח ב

ובמגיד פ"ט מ"ה

ראוי ליטול ואין לו והתניא הרי זה משתלם לקטן מן המועד ולגדול מן התם "דתפס: הוין שניהם של איש אחד שניהם חייבים: א"ל רבא מפרזיקא לרב אשי ש"מ שוורים תמים שהזיקו רצה מזה גובה הכא במאי עסקינן במועדין א' במועדין אימא סיפא היה אחד גדול ואחד קטן הניזק אומר גדול הזיק והמזיק אומ' לא כי אלא קטן הזיק המוציא מחבירו עליו הראיה א' במועדין מאי נפקא ליה מניה סוף סוף דמי תורא מעליא בעי לשלומי א"ל סיפא בתמין ורישא במועדין א"ל רב אחא סבא לרב אשי א' במועדין חייבים חייב גברא מיבעי ליה ותו מאי שניהם אלא לעולם בתמין ורבי עקיבא היא "דאמ' שותפין נינהו וטעמא "דאיתנהו לתרוייהו דלא מצי מדחי ליה אבל ליתנהו לתרוייהו "מצי אמר ליה זיל אייתי ראיה דהאי תורא אזקך ואשלם לך:

הדרן עלך המניח

שור שנגח ארבעה וחמשה שוורים זה אחר זה ישלם לאחרון שבהם ואם יש בו מותר יחזיר לשלפני פניו והאחרון אחרון נשבר דברי ר"מ ר' שמעון אומר "שור שזה מאתים שנגח לשור שזה מאתים ואין הנבלה יפה כלום זה נוטל מנה וזה נוטל מנה חזר ונגח שור אחר שזה מאתים האחרון נוטל מנה ושלפניו זה נוטל חמשי' זז וזה נוטל חמשי' זז חזר ונגח שור אחר שזה מאתים האחרון נוטל מנה ושלפניו חמשים זז ושנים הראשוני' דינר זהב: **גמ'** מתניתין מני דלא כר' שמעאל ודלא כר' עקיב' אי כר' שמעאל "דאמר בעלי חיובות נינהו האי אחרון אחרון נשבר ראשון ראשון נשבר מבעי ליה אי כר"ע דאמ' "תורא דשותפי הוא האי יש בו מותר

יחזיר

"ראוי ליטול ואין לו והתניא הרי זה משתלם לקטן מן המועד ולגדול מן התם "דתפס: הוין שניהם של איש אחד שניהם חייבים: א"ל רבא מפרזיקא לרב אשי ש"מ שוורים תמים שהזיקו רצה מזה גובה הכא במאי עסקינן במועדין א' במועדין אימא סיפא היה אחד גדול ואחד קטן הניזק אומר גדול הזיק והמזיק אומ' לא כי אלא קטן הזיק המוציא מחבירו עליו הראיה א' במועדין מאי נפקא ליה מניה סוף סוף דמי תורא מעליא בעי לשלומי א"ל סיפא בתמין ורישא במועדין א"ל רב אחא סבא לרב אשי א' במועדין חייבים חייב גברא מיבעי ליה ותו מאי שניהם אלא לעולם בתמין ורבי עקיבא היא "דאמ' שותפין נינהו וטעמא "דאיתנהו לתרוייהו דלא מצי מדחי ליה אבל ליתנהו לתרוייהו "מצי אמר ליה זיל אייתי ראיה דהאי תורא אזקך ואשלם לך:

הדרן עלך המניח

שור שנגח ארבעה וחמשה שוורים זה אחר זה ישלם לאחרון שבהם ואם יש בו מותר יחזיר לשלפני פניו והאחרון אחרון נשבר דברי ר"מ ר' שמעון אומר "שור שזה מאתים שנגח לשור שזה מאתים ואין הנבלה יפה כלום זה נוטל מנה וזה נוטל מנה חזר ונגח שור אחר שזה מאתים האחרון נוטל מנה ושלפניו זה נוטל חמשי' זז וזה נוטל חמשי' זז חזר ונגח שור אחר שזה מאתים האחרון נוטל מנה ושלפניו חמשים זז ושנים הראשוני' דינר זהב: **גמ'** מתניתין מני דלא כר' שמעאל ודלא כר' עקיב' אי כר' שמעאל "דאמר בעלי חיובות נינהו האי אחרון אחרון נשבר ראשון ראשון נשבר מבעי ליה אי כר"ע דאמ' "תורא דשותפי הוא האי יש בו מותר

יחזיר

אבגמ"י פ"ע מ"ה מזקי ממון הל' יא קמנ עפמ"ש בפ עוס"מ ס"מ ס' ה' ס' בהגה"ס ובמ"ל ד

קז

ר"מ"ל פ"ה מ"ג ה עוס"מ סס פנ"ל ג

א

הרמ"ל פ"ע מה מזקי ממון הל' יב עוס"מ ס"מ ס' ה' סס

ומיין בלשבו"ל בשבע מיעות שמביא מיעוים לחכים

ני' כ"מ דלא עלי ומ"ש

בנין

מסורת הש"ס

[ע' תוס' ב"ב נב. ד"ה רבי אחא] ס"ל מתן

[לעיל נב. לה.]

[שם.]

ב"מ דף ס: שבועות דף מ. לח ב

ובמגיד פ"ט מ"ה

ראוי ליטול ואין לו. פירוש ראוי ליעול אם תפס ואין לו אם לא עין משפט נר מצוה

תפס וזוקא סיכה דיש לו תביעה על שני שוורים על הגדול ועל הקטן אם תפס ומשתלם לגדול ותני' דלעיל דאין לו אחד מהם הקטן אין ומשתלם מיניה ולא תביעה אלא על הגדול אבי' תפס הקטן אין ומשתלם מיניה ולא שייך לשניי לעיל ראוי ליעול ואין לו כיון דאם תפס לא ומשתלם מיניה ובטעמו חטים נראה דאם תפס אם עשוים לא ומשתלם ואם עשוים הכא דלעיל דקאמר ניזק שמא ומזיק ברי וי"ל דלא"כ הני"מ בפ"ק ד' ס' ובמ"ל ד' בהגה"ס ובמ"ל ד' בהגה"ס

ומיין בלשבו"ל בשבע מיעות שמביא מיעוים לחכים

ני' כ"מ דלא עלי ומ"ש

בנין

"ראוי ליטול ואין לו" ותניא הרי זה משתלם לקטן מן המועד ולגדול מן התם "דתפס: הוין שניהם של איש אחד שניהם חייבים: א"ל רבא מפרזיקא לרב אשי ש"מ שוורים תמים שהזיקו רצה מזה גובה הכא במאי עסקינן במועדין א' במועדין אימא סיפא היה אחד גדול ואחד קטן הניזק אומר גדול הזיק והמזיק אומ' לא כי אלא קטן הזיק המוציא מחבירו עליו הראיה א' במועדין מאי נפקא ליה מניה סוף סוף דמי תורא מעליא בעי לשלומי א"ל סיפא בתמין ורישא במועדין א"ל רב אחא סבא לרב אשי א' במועדין חייבים חייב גברא מיבעי ליה ותו מאי שניהם אלא לעולם בתמין ורבי עקיבא היא "דאמ' שותפין נינהו וטעמא "דאיתנהו לתרוייהו דלא מצי מדחי ליה אבל ליתנהו לתרוייהו "מצי אמר ליה זיל אייתי ראיה דהאי תורא אזקך ואשלם לך:

הדרן עלך המניח

שור שנגח ארבעה וחמשה שוורים זה אחר זה ישלם לאחרון שבהם ואם יש בו מותר יחזיר לשלפני פניו והאחרון אחרון נשבר דברי ר"מ ר' שמעון אומר "שור שזה מאתים שנגח לשור שזה מאתים ואין הנבלה יפה כלום זה נוטל מנה וזה נוטל מנה חזר ונגח שור אחר שזה מאתים האחרון נוטל מנה ושלפניו זה נוטל חמשי' זז וזה נוטל חמשי' זז חזר ונגח שור אחר שזה מאתים האחרון נוטל מנה ושלפניו חמשים זז ושנים הראשוני' דינר זהב: **גמ'** מתניתין מני דלא כר' שמעאל ודלא כר' עקיב' אי כר' שמעאל "דאמר בעלי חיובות נינהו האי אחרון אחרון נשבר ראשון ראשון נשבר מבעי ליה אי כר"ע דאמ' "תורא דשותפי הוא האי יש בו מותר

יחזיר

אמר אפילו לר' יהודה שמנו. מה שעשה עשוי וכלה לפרס דעשוס הכי מוקי לה כר' עקיבא ומשום דלר' ישמעאל אין שום קיום דפגיעת לאיבד זכותו כשאבד אחד כיון דב"ה סוא לכ"ע דשותפי כיכסו ס"ד דהוי כאלו אחד מן הסכים בחזקת הכיזק ומלי למימר כיזק אבד ולא אבי: *

הדרן עלך המניח

שור שנגח ארבעה ומשמש: לי כרבי עקיבא דאמר שותפין כיכסו יחזיר לכולן ומבעי ליה. תימה דלר' עקיבא מני אמאי אין לחזור מסבר דלמה יהא מועל עליו לשמור חלקו כל זמן שלא עמד בדין ולא בא עדיים דמה יודע אם יבא ולריך לדמות דכיון שיש בידו להביא עדים לאלתר ולזכות ומתחייב בשמירתו *ולא בני ר"מ דלא מלי לשמוי כגון שאין בידו לאם כן תוקבי ליה לר"ע לחזור מסבר מבעי ליה:

בנין

עין משפט
נר מצוה

כגון שתפסו ניזק כו׳. ולוקח לרבי שמעאל הוה כעשה שוגר סכר *לבל לרבי עקיבא דלעולם שותפין גינכו וכיצם וכיצם הוי בתנות סכיזק לא נעשה שוגר סכר אלא נתלקו דעל כל אחד מוטל לשמור חלקו וסשתא אתי פטיר דבין ר״ע ובין ר״ש חייבי בשתפסו ניזק ולא כפי׳ הקונטרס:

אם יש מוחר בניזקין כו׳. ומשתא אחרון אחרון אחרון נשכר דעתיתין אלא לבעלים בכולה דהוה סתמיסי קלי ומלינו יש לו כגון שמקי ד׳ וה׳ שוים וזקי ג׳ יתרים* ואתי׳ תמיסי מוי בעמיים שאין לו כל זקנו אם מקין יתיריס על של רביעי שאין נוטל אלא חלקו של רביעי ומיהו כשכל המזקין שוין מולן ונפסידין ואחרון נשכר: **נותן** לו קלנו. בקלנו ודינם חייבי כדמוכח בסמוך ומנה דר״י הגלילי הוא מנה לורי כדמוכח בתוספתא (דף ל׳): והיינה לוגר אחלוקים כ״כ זה נחה דקלנו ודינם ל׳ מנותים בגמנה לורי וכלאה לכ״ת דלא אליבו אלא אלי בעני ואלי בעשיר ומיהו ודקאמור בתוספתא (שם:) הא אמר הא ר״י הגלילי ונשמע קלת דקליבי מ״מ אע״ג דקליבי ומילנו לגיוור דזה דיבר בעשיר וזה דיבר בעני כר״ת הא״ל אלא בוטחו של עני קלנו אלא עולה בוטחו של עשיר לו אחות לו יותר

*מנונה:

ושל דבריהם כסף ודינם. נראה לר״י דכל יהודה לא אייבי אלא בקלעים דוניין דכסף האמורה בתורה דוקא בם״ק דקדושין (דף יא.) כסף קלוב ולא מנלינו כסף קלוב בתורה אלא קלעים הכ״ל ל״ל עולה ד׳ ומ״ל ד׳ ומ״ל ד׳ ומ״ל

שור שור ושור חמור וגמל. וכגון שדין שוורים לאשורים לאם בהמות אחרות ולא נגח ובבעיא שדין שוורים לאחרים וא״ם כולה קונגיא כרב זביד ולא כרב אלפס שפיכם קונגיא דמעמתין כרב פפא ונראה לר״י דאפי׳ תרי בעייה בתם תמני לוותר שור בתר שוורין שדין ליה לחיכא תרי נעוני דבגרא לוותרייה בתר קונאי ובתר שוורים שדן ומינו חמור וגמל שור ושור ושור ונהו מדדין ליה בתר קונאי לו בתר שוורים שדן ומינו:

יום ט״ו בחדש זה כו׳. נרא׳ דג׳ פעמים בנ״ד בחדש לכ״ע הוי מועד ובכלה מני קונגנא ובתם אמר״ג דליכא אלא מי פעמים שוף ל׳ יום דלאו אלא שוף ל׳ יום גרים אלא ט״ו בחדש גרים כמו רים ירחא ורים ירחא ורים ירחא דקבע׳ ותם בג׳ לאיות הללו דמעמתא בהילכי בתוא דלא (דף לט.): וכמו שבת שבת ושבת דסגי בשבת אחת פעמים דלאו שוף ז׳ גרים אלא יום שבת ומיכא לאין שם ריום גורם ולא שם ענין המדש כגון אם לאתם ריום ולשוף עשרי לרחייתה זו לאתם וחזקה ולאתם לשוף עשרים לכ״ע אין הרחמנות גון המנין דהא שוף עשרים גרים וכן ומעמא בדהא בפרק אשה (דף סג.): דתנן היתה נמודה לילות ביום ט״ו ובתם עשרים זה הם אחרים יום ט״ו ונאמר יום כי אחין האשה קונגנת כו׳ אלונא בעי ג״ם ביום כי ואין הרחמנות של ט״ו יום מן המנין ואין נרחם לאלוק ומשום דתתם לנוחה לרחוק ונוח ונדקתני שאין האשה קונגנת כו׳ ומעמא דפסיקא ליה הכי בכל הנשים ולפ״ז אם נגח יום ח׳ ויום ג׳ לא נגח אין נעשה מועד לכ״ע עד שיעלם בדלוג ואין הרחמנות מן המנין ותימה דגבי רחם שור ונגח ורחם שור ולא נגח מרי כמשון מן המנין ולכך לאלק בין סיקונין של יומים לסיקוגי׳ של שוורים: דאם

*ג״ל הדיוט. ג״ם

שור שור ושור וחמור וגמל *מהו האי שור בתרא בתר שוורים שדינן ליה ואכתי לשוורים הוא דאייעד למידי אחרינא לא אייעד או דילמא האי שור בתרא בתר חמור וגמל שדינן ליה ואייעד ליה לכולהו מיני חמור וגמל שור ושור *מהו האי שור קמא בתר חמור וגמל שדינן ליה ואייעד ליה לכולהו מיני או דילמא בתר שוורים שדינן ליה ואכתי לשוורים הוא דאייעד למינא אחרינא לא אייעד שבת שבת ושבת אחד בשבת ושני בשבת *מהו הא שבת בתרייתא בתר שבת הוא דשדינן ליה ואכתי לשבת הוא דאייעד לימות החול לא אייעד או דילמא בתר אחד בשבת וב׳ בשבת שדינן ליה ואייעד ליה לכולי יומא ה׳ בשבת וע״ש ושבת שבת ושבת *מהו הא שבת קמייתא בתר ה׳ בשבת וע״ש שדינן ליה ואייעד לכולהו יומי או דילמא הא שבת קמייתא בתר שבתות הוא דשדינן ליה ולשבתות הוא דאייעד *תיקו: *נגח שור יום ט״ו בחודש זה ויום ט״ז בחודש זה ויום י״ז בחודש זה *פלוגתא דרב ושמואל *דאתמר ראתה יום ט״ו בחדש זה ויום י״ז בחדש זה ויום י״ז בחדש זה רב אמר קבעה לה וסת ושמואל אמר עד שתשלש בדילוג אמר רבא *שמע קול שופר ונגח קול שופר ונגח קול שופר ונגח נעשה מועד לשופרות פשיטא מהו דתימא הך שופר קמא סיוטא בעלמא הוא דנקטיה קמ״ל: **מתני׳** שור של *ישראל שנגח שור של הקדש ושל הקדש שנגח לשור של הדיוט פטור שנאמר *שור רעהו ולא שור של הקדש *שור של ישראל שנגח לשור של מצרי פטור ושל מצרי שנגח לשור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם: **גמ׳** מתניתין דלא כר׳ שמעון בן מנסיא דתניא שור של הדיוט שנגח שור של הקדש ושל הקדש שנאמר שור רעהו ולא שור של הקדש *ר״ש בן מנסיא אומר שור של הקדש שנגח שור של הדיוט פטור ושל הדיוט שנגח שור של הקדש בין תם בין מועד משלם נ״ש אמרי מאי קא סבר ר״ש אי רעהו דוקא אפילו של הדיוט שנגח של הקדש ליפטר ואי רעהו לאו דוקא אפילו דהקדש נמי כי נגח דהדיוט ליחייב וכי תימא לעולם קסבר רעהו דוקא ומיהו דהדיוט כי נגח דהקדש היינו טעמא דמיחייב משום דקא מייתי ליה מקל וחומר דהדיוט ומה הדיוט שנגח של הדיוט חייב כי נגח דהקדש לא כל שכן דמיחייב דיו לבא מן הדין להיות כנדון מה. להלן תם חצי נזק הכא נמי חצי נזק אלא אמר ריש לקיש הכל היו בכלל נזק שלם כשפרט לך הכתוב רעהו גבי תם רעהו הוא דתם משלם חצי נזק מכלל דהקדש בין תם בין מועד משלם נזק שלם דאם

*ג״ל הדיוט. ג״ם

*שור של ישראל שנגח לשור של מצרי. *ר״ל דבין ישראל לא בא לידיל לבני׳ ישראל אבל ר״נ בו׳ מקרא משנה ותלמוד בו׳ חוץ משני דברים הללו שאתם אומרים בת ישראל לא תילד לבני׳ ישראל אבור ישראל עבדים ושל עבדים מותר באותו שעה נזר ר״נ על נזל עבדים וכו׳ ודבר זה אין אנו מודיעים לשלמות)

*ג״ל הדיוט. ג״ם

מסורת הש״ס

ר״ל דף ל״ח סע״ב. מהר עפי׳ אם

ע״ל דף ל״ב. ביאורין ענ.

ע״ל דף ל״ב.

ע״ל דף ל״ב.

דאם כן לכתוב רחמנא גבי מועד. ולימא לעולם דכי כתב רחמנא רעהו בתם לאפוקי תם דהדיוט בהקדש קתני ומועד בדקתי קתי׳ ומועד בהקדש לא כתבים גבי מועד דלא חייבים רחמנא במועד אלא במקום שחייב בתם ולאפוקי לעולם דהדיוט בהקדש מני בתם אלא ומהי ודלא כתב גבי מועד אתם דעבו לחייב תם בהקדש מקן סלם וה״ם בתם לאפוקי לעולם דהדיוט בהקדש מקן סלם ולא כתב גבי מועד אתם דעבו לחייב תם בהקדש מקן סלם וה״ם בתם לאפוקי לעולם דהדיוט בהקדש מקן סלם ולא כתב גבי מועד אתם דעבו לחייב תם

עין משפט נר מצוה

סתומו ומיכן ל״י דדיתורין בעלמא סגיא וקבא דשופטים [סלמ״ס] עגלון גלך וגוחב סים לו לסביא אלא קמן סתורה סים יולם לסביא [לסס תסוכה] ועסי חיולו הסס אע״פ שעל אחוורי״ מייתי קלא דקבלה ויאסוף אליו בני עמון ועמלק וילך [ויך את ישראל] ויכו את עיר

יח אבעיי׳ פ״ד מס׳ מעשרות ומוסב הלי׳ יט גמי׳ פ״ח מס׳ מעבר הלכה ד סוגע עמון כד עוס״ע מס״ע מס׳ קמן

תורה אור

תורה ימ׳ לים לאחוויי:

מואבים עגמון לא כל שכן אמר לו הקב״ה לא כשעלתה על דעתך עלתה על דעת שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן רות המואביה ונעמה העמונית והלא דברים ק״ו ומה בשביל שתי פרידות טובות חס הקב״ה על ב׳ אומות גדולות ולא החריבן בתו של ר׳ אם כשרה היא וראויה היא לצאת ממנה דבר טוב על אחת כמה וכמה דהוה חיה *אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אין הקב״ה מקפח שכר כל בריה אפילו שכר שיחה נאה דאלו בכורה דקאמרה מואב אמר לו הקב״ה למשה °אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה מלחמה הוא דלא הא אגגר״ עביד בהו צעירה דקאמרה בן עמי א״ל הקב״ה למשה °וקרבת מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר בם כלל דאפילו אגגריא לא תעביד בהו *ואמר ר׳ חייא בר אבא אמר ר׳ יהושע בן קרחה לעולם יקדים אדם לדבר מצוה שבשביל לילה אחת שקדמתה בכורה לצעירה קדמתה ארבע דורות לישראל עובד ישי ודוד ושלמה ואלו צעירה עד רחבעם דכתיב °ישם אמו נעמה העמונית ת״ר שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור ושל כותי שנגח שור של ישראל תם משלם חצי נזק ומועד משלם נזק שלם ר״מ אומר שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור ושל כותי שנגח שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם למימרא דסבר ר״מ *כותים גירי אריות הן ורמינהי **כל הכתמים הבאים מרקם טהורים ר׳ יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועים מבין הנכרים טהורים מבין ישראל ומבין הכותים ר״מ מטמא וחכמים *מטהרין שלא נחשדו (ישראל) על בתמיהן אלמא קסבר ר״מ כותים גירי אמת הם א״ר אבהו קנס הוא שקנס ר״מ בממונם שלא יטמעו בהם מתיב רבי זירא *ואלו נערות שיש להם קנס הבא על הממזרת ועל הנתינה ועל הכותית ואי ס״ד קנס ר״מ בממונם ה״נ נקנוס כדי שלא יטמעו בהן אמר אביי כדי שלא

מואבים עצמן לא כל שכן אמר לו הקב״ה לא כשעלתה על דעתך עלתה על דעת שתי פרידות טובות יש לי להוציא מהן רות המואביה ונעמה העמונית והלא דברים ק״ו ומה בשביל שתי פרידות טובות חס הקב״ה על ב׳ אומות גדולות ולא החריבן בתו של ר׳ אם כשרה היא וראויה היא לצאת ממנה דבר טוב על אחת כמה וכמה דהוה חיה *אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן אין הקב״ה מקפח שכר כל בריה אפילו שכר שיחה נאה דאלו בכורה דקאמרה מואב אמר לו הקב״ה למשה °אל תצר את מואב ואל תתגר בם מלחמה מלחמה הוא דלא הא אגגר״ עביד בהו צעירה דקאמרה בן עמי א״ל הקב״ה למשה °וקרבת מול בני עמון אל תצורם ואל תתגר בם כלל דאפילו אגגריא לא תעביד בהו *ואמר ר׳ חייא בר אבא אמר ר׳ יהושע בן קרחה לעולם יקדים אדם לדבר מצוה שבשביל לילה אחת שקדמתה בכורה לצעירה קדמתה ארבע דורות לישראל עובד ישי ודוד ושלמה ואלו צעירה עד רחבעם דכתיב °ישם אמו נעמה העמונית ת״ר שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור ושל כותי שנגח שור של ישראל תם משלם חצי נזק ומועד משלם נזק שלם ר״מ אומר שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור ושל כותי שנגח שור של ישראל בין תם בין מועד משלם נזק שלם למימרא דסבר ר״מ *כותים גירי אריות הן ורמינהי **כל הכתמים הבאים מרקם טהורים ר׳ יהודה מטמא מפני שהן גרים וטועים מבין הנכרים טהורים מבין ישראל ומבין הכותים ר״מ מטמא וחכמים *מטהרין שלא נחשדו (ישראל) על בתמיהן אלמא קסבר ר״מ כותים גירי אמת הם א״ר אבהו קנס הוא שקנס ר״מ בממונם שלא יטמעו בהם מתיב רבי זירא *ואלו נערות שיש להם קנס הבא על הממזרת ועל הנתינה ועל הכותית ואי ס״ד קנס ר״מ בממונם ה״נ נקנוס כדי שלא יטמעו בהן אמר אביי כדי שלא

(בירושל׳ נרס בכולא סתני׳ שור הש״ו ולא גרס מלת שלו)

מאבים עצמן. סתמילו בקילקול ומכרו לא בלעם: פרידות. נחלות: בתו של רבי אם ראויה. לזרע כסר על אחת כמה וכמה שתחיה: דקאמרה מואב. לשון פרילות סהוא מלחים: אגגריא. לסתעצד בסן לסביל לסס ניס ומון: שור של ישראל שנגח שור של כותי פטור. לקנן מוקי לה דקנס סוא שקנסו שלא יטמעו ישראל בגנותיהם ודיין בקנס זס מבל כולי סתי לא קנסינן סיסא הס ומקלוים על סתם כ״ס ור״מ חייב כותי כנכרי: גירי אריות הן. בספר מלכים (ג׳ יז) ויפרסם ירמלם ס׳ בס לא סחריות וכותים כתיבי סתם ויבא מלך אסור לבנים ומכותם וקא חייב שלם מלב מקומו: מרקם שהורים. עיין פרוגם עפ״ס סיא ודס עכו״ס נוסי׳ ודאלוריי׳ דכתי׳ (ויקר׳ יב) דבר אל בני ישראל אמר כי תזריע וילד׳ בת ישראל מעמאלם בלידס ובכתם ולא בכרים ואמ״נ דבבן גזרו עליהם שיהו כזבן על כתוביהן לא גזרו דסא כתוי׳ דישראל נופייסו ודבבן מיבהו דמלאוייתא דס יהיס זנהם בבבדס כתיב (סס טו) שחלאסו מנופס ולא שתעלאסו בבגדס ואמ״י לאתס מנגוס׳ אומרי׳ בומבסת דסס (ל׳ לד.) אלא גזרו על דס בכרים טומאס אלא בעורו לא תאכן דס הבכרים ב״ס מעבדין ב״ס אומרי׳ כרוקס. וכמיני רגלים ומעאין לא ואיבן מעמאין יבש: רבי יהודה ובמוס עכ״ס. בבמוס בס. בלס ו״ס:

(בירושל׳ נרס דלא שינייהו אחרים)

מעוד לגי״ל כד

כ״ל דכולן גירי אומם ה״מ ב״ס

מס׳ מעלות ולוס הלכה ב מתנ׳ עמון ומ״ע מ״ס מ״ס מ״ס

ממנעי ולא עבדי ר׳ יוסי בר חנינא אמר מעליית אפוטרופוס *יחזרין ונפרעין מן היתומים לבי גדלי ומעמידים להן אפוטרופין לתם לגבות מגופו תנאי היא דתניא שור שנתחרש בעליו ושנשתטו בעליו ושהלכו בעליו למדינת הים יהודה בן נקוסא אמר סימכוס הרי הוא בתמיתו עד שיעידו בו בפני הבעלים וחכ״א *מעמידין להן אפוטרופין ומעידין בהן בפני אפוטרופין נתפקח החרש נשתפה השוטה והגדיל הקטן וכאו בעליו ממדינת הים יהודה בן נקוסא אמר סימכוס חזר לתמותו עד שיעידו בו בפני בעלים רבי יוסי אומר הרי הוא בחזקתו אמרו מאי הרי הוא בתמיתו דקאמר סימכוס אילימא דלא מייעד כלל הא מדקתני סיפא חזר לתמותו מכלל דאייעד אלא מאי הרי הוא בתמיתו הרי הוא בתמימותו דלא מחסרינן ליה אלמא אין מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו וחכמים אומרים מעמידין להן אפוטרופוס ומעידין להן בפני אפוטרופוס אלמא *מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו וסיפא במאי קמיפלגי *רשות משנה איכא ביניהו סימכוס סבר *רשות משנה ור׳ יוסי סבר רשות אינה משנה ת״ר שור חרש שוטה וקטן שנגח רבי יעקב משלם ח״נ רבי *יעקב מאי עבידתיה אלא אימא ר׳ יעקב אומר משלם ח״נ במאי עסקינן אי בתם פשיטא דכ״ע נמי ח״נ הוא דמשלם ואי במועד *דעבדי ליה שמירה כלל כלל לא בעי לשלומי ואי דלא עבדי ליה שמירה בוליה נזק בעי שלומי אמר רבא לעולם במועד והכא במאי עסקינן דעבדי שמיר׳ פחותה ולא עבדי ליה שמירה מעולה ורבי יעקב *סבר לה כרבי יהודה דאמר צד תמות במקומה עומדת וסבר לה כרבי יהודה דאמר מועד סגי ליה בשמירה פחותה וסבר לה כרבנן דאמרי מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו א״ל אביי ולא פליגי ודתניא שור של חרש שוטה וקטן שנגח רבי יהודה מחייב ור׳ יעקב אומר ח״נ הוא דמשלם אמר רבה כר עולא מה שמחייב ר׳ יהודה פירש ר׳ יעקב ולאביי דאמר פליגי במאי פליגי אמר לך הב״ע במועד ולא נטריה כלל ר׳ יעקב סבר לה כר׳ יהודה בחדא ופליג עליה בחדא סבר כר׳ יהודה בחדא דאלו רבי יהודה סבר צד תמות במקומה עומדת ופליג עליה בחדא דאלו ר׳ יהודה סבר מעמידין להן אפוטרופוס לתם לגבות מגופו ורבי יעקב סבר אין מעמידין ולא משלם אלא פלגא דמועד א״ל רב אחא בר אביי לרבינא בשלמא לאביי דאמר פליגי שפיר אלא לרבא דאמר לא פליגי אדמוקי לה במועד נוקמא בתם אי לרבי

כו אמרי׳ פ״ו מה׳ מקי מתנות הל׳ ד׳ כו בגמרא׳ פס הל׳ ג׳ כח דמרי׳ פס הל׳ יו ומ״ש בגמ״ג

ג״ר הב״ח ובדע

[לקמן מא:]

[לקמן מ:]

[לקמן מ:]

[לעיל יח. לקמן מח:]

מסורת הש״ס אי לר״ א. כלומר לו כר״ סבירא ליה דאמור לקמן תם נמי כיון בשמירה פחותה כגון דעבד ליה שמירה פחותה: אי לר״א בן יעקב. דאמר תם סבי ליה בשמירה פחותה שמיר׳ כלל ולכרבי יעקב לאמוראים דמעמידין אפוטרופוס לתם ולכרבי יעקב לאמוראים דמעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו ומגופו [לקמן מא:] רשות משנה איכא ביניהו. בין רבי יעקב לר״י: הרי הוא בחזקתו. שסומכ״ל בדבר אפוטרופוס ומסלמיס בעלים כ״ם סמלי ומגופו וחלי ומעלי׳ כלל לעיל דף מז. תמני׳ שסומכו: משלמין מן העלייה. כל מכות דף ב: מזק: ואין משלמין כופר. סיכא דמעיים את סתם: בדניזק שיימינן. בגופו של נזק ובדכי מיכפר ומזיק: נאמרה שיתה למעלה. לענין דמי ולדות כאסר ריש עלוי בעל הסתם: ונאמרה שיתה למטה. במועד שמעיים אם כופר יוסף עליו: כיצד משלמין כופר. דבמלוגת מקון אלו פלגא ומסלם ומלי פלגא ומסלם לאחריתא דניזק קדיל רחמנא ומלי ועני ליה מזק אלם לבל כופרא כפר׳ דמזיק הוא ומחייבי כפרא בנו ובמלי כופר לא עבד ליה כפר׳ דמזיק ונתן פדיון נפשו בנו ובמלי כופר ומיכפר: מנשכנין אותו. גיזבר הקדש כיון דלאו לכפר׳ אתי ומסתי ליה: חייבי חטאות אין ממשכנין אותן. כיון *לכפרה מעלה קבעי לה ל״ג דלכפרה ל״ג ל״ה ומסתי ליה: אישתיר בקפיית. סוקבלתי ונלמתי בראשונה: ונמצא מועד. והזיק בגדים קודם: בעלים משלמין ח״נ ושואל חצי נזק. ל״ג דלכפרה ל״ג ל״ה עליהם *ונקבל עליה ומעלי׳ הוחיל ולא הודיעוהו ומשלמין המלי: הועד בבית שואל. מסזיק בתוך ימי שאילתו ג׳ פעמים: והחזירו לבעלים. ולתמ״כ הזיק בעליה ומשלמין מלי מזק. לקמן ומפרש פעמא דקקבר רשות ומסכה ופרכיקן ריסא לסיפא: אריא לא שאילי. כמוכא דלמיא לא קבילת עלי דלמי תם סוס לא סוס נגח: שדביר בו שהוא נגחן. אבל לא ידע שנגח ג׳ נגיחות אבל כ׳ נגיחות [לתם] נגח קבל עלי׳ הוה ליה לכמוני׳: מגופו. ולא *ומלי: הוה

תורה אור

יעקב ומחייב סתומה דלא תימא בגוועד קנייני וכולא מקא קאמר אבל בתם אפילו פלגא נזקא מי לא דאין ומעמידין: א״ל חדא דאית ביה תרתי טעמי. סוחיל וס״ל לרבא לא פליגי ר׳ יעקב ור״י בכולהו סבירא ליה מכי ולכרבי אוקמוה כגון במועד ובסמוך. *פחותה דמסמע מיכם לאי׳ ליה לר׳ יעקב כרבי יסודה דסבי ליה לכל מוועדות בשמירה פחותה ולא מעמידין אפוטרופוס לתם לגבות מגופו: [לקמן מא:] רשות משנה איכא ביניהו. בין רבי יעקב לר״י: הרי הוא בחזקתו. שסומכ״ל בדבר אפוטרופוס ומסלמיס בעלים כ״ם סמלי ומגופו וחלי ומעלי׳ כלל לעיל דף מז. תמני׳ שסומכו: משלמין מן העלייה. כל מכות דף ב: מזק: ואין משלמין כופר. סיכא דמעיים את סתם: בדניזק שיימינן. בגופו של נזק ובדכי מיכפר ומזיק: נאמרה שיתה למעלה. לענין דמי ולדות כאסר ריש עלוי בעל הסתם: ונאמרה שיתה למטה. במועד שמעיים אם כופר יוסף עליו: כיצד משלמין כופר. דבמלוגת מקון אלו פלגא ומסלם ומלי פלגא ומסלם לאחריתא דניזק קדיל רחמנא ומלי ועני ליה מזק אלם לבל כופרא כפר׳ דמזיק הוא ומחייבי כפרא בנו ובמלי כופר לא עבד ליה כפר׳ דמזיק ונתן פדיון נפשו בנו ובמלי כופר ומיכפר: מנשכנין אותו. גיזבר הקדש כיון דלאו לכפר׳ אתי ומסתי ליה: חייבי חטאות אין ממשכנין אותן. כיון *לכפרה מעלה קבעי לה ל״ג דלכפרה ל״ג ל״ה ומסתי ליה: אישתיר בקפיית. סוקבלתי ונלמתי בראשונה: ונמצא מועד. והזיק בגדים קודם: בעלים משלמין ח״נ ושואל חצי נזק. ל״ג דלכפרה ל״ג ל״ה עליהם *ונקבל עליה ומעלי׳ הוחיל ולא הודיעוהו ומשלמין המלי: הועד בבית שואל. מסזיק בתוך ימי שאילתו ג׳ פעמים: והחזירו לבעלים. ולתמ״כ הזיק בעליה ומשלמין מלי מזק. לקמן ומפרש פעמא דקקבר רשות ומסכה ופרכיקן ריסא לסיפא: אריא לא שאילי. כמוכא דלמיא לא קבילת עלי׳ הוה ליה לכמוני׳: מגופו. ולא *ומלי: הוה

[לקמן מא:]

[לקמן מ:]

[לקמן מ:]

[לעיל יח. לקמן מח:]

ע״ל דלכמוליה

ע״ל קיבל. ע״ל

עכרין ד׳ כח. לקמן דף קנ:

ע״ל ומעליה

מסורת הש״ס

שור ב׳ סותפין. בשני סוריס של שניס לא מלי לומבעי דלכ״ע בן מצוה בן בתיבה דאמר (סנהדרין דף עח.) בהסכון עבר׳ בני מצוה אדם בזה אחר זה אחמון מייב ס״כ אחמון מייב ס״כ אחמון מייב ס״כ אחמון מייב ס״כ כולן פטורין ומיתה דמיי׳ בעלים כך מיתה הסור וכיון דפטורין ומיתה פטורין ומיתה דמיי׳ בעלים כ״ל לקמן אין הסור בסקילה אין הבעלים ומלמין כופר:

כופר אחד אמור המומה ולא ג׳. אע״ג דלגבי חטאת אמר בפ׳ המוליע כבר לרס״ל והוליאו׳ שניס חייבים ומסתמא כל אד ואד חייב חטאת אתם כיון דכל אד ומיתיב אזדמו ברת ומיחייב מי אשגגתו חטאת ועוד חטאת דלגבוה אין להקפיד לי ומבינא שני חטאות אבל כופר דלאחיבו לומה יהיה זה בומה אסור לאמר המומה ולא אלי **כופר** אלם אמר המומה ולא אלי כופר. דוקא לענין כופר דכפרה היא דומתמא כפרה שליומה לריכא לאבל לענין אתמלומין אמר לקמן במרובה (דף עח:) ס׳ בקר ואחילו ס׳ אלאי בקר ומה אחילו ומקלת אם דבקר אחוה ואם בנו (דף עט:) ודמו [אחילו] ומקלי דמו לכיסוי הדם (דף פח:) ואלי ומתנות הזכוע (דף קלב.) ובכול ואחילו ומקלת בכול דרים בכוכות דף ג. וסס) לא אייך לאחויי אבא והאיא *דמוומה ולא אלי מומה דמי יש בכור (דף עח:) אייך עני ואם דומלם אם אלי כופר לי׳ יוסי הגלילי היינו כופר אלם דדיים וכן אמיה מי אחליו עבד ואמלו בן מוכין דאמלם (דף עב:) דומלם אלי כופר לוומלים היינו כופר אלם דדיים:* **חייבי** כופר ומאי. ביומבי אבנין עלמו ומבעיא ליה אם יכולין לומבכמו: **ולימ׳** ליה לי אם הוה ומתאלם אלא אמר מי אם הוה ומתאלם אלא אמר מי אם הוה ומתאלם אלא אמר מ

עין משפט נר מצוה

לז
א) גמ׳ פ״ג מה׳ מלוה ולוה הל׳ ו ושיין במ״מ עוש״מ פ״ו מ״ו סמג עשין לד מה׳ שכירות ס״ו מ״ו מה׳ פרק״ח ה״ו
לח
ב) גמ׳ פ״ד מה׳ מזק ממון הל׳ ט
לט
ג) גמ׳ שם פ״ו הל׳ ח ומ״ל ה״ה ומ״ל ה״ה מה׳ מזק ממון הל׳ ט ושיין
מ
ד) גמ׳ פ״ב מה׳ מזק ממון הל׳ ט
מא
ה) גמ׳ פ״ב מה׳ מזק ממון הל׳ ט ומ״ל ה״ה מה׳ מזק ממון הל׳ ט
מב
ו) גמ׳ שם הל׳ ט

אי תם הוה מודינא ומפטרינא. דפלגא מקא קנקא ווהוה בקנקא פעור: [פסורת הש״ס]
בקנקא ואח״כ בתו עדים חייב וכי קאמר אפילו לו״ד מודי׳ מומז׳ ס״ה דסו״מ לומפרך אפילו לו״ד פלגא מקא קנקא ולמ״ד מודה בקנקא ואח״כ בתו עדים חייב ליומא ליה לי אי תם סוה מעלקא ליה לאגמא אלא חלא חדא מעייסו נקבו וא״ה וסיולך יכול לטעון לי תם הוה מודיני לי תם סוה ולא סבריה אע״פ שהיה מעלקא ליה הא קנון אלא חדה ולא סבריה אע״פ שהיה פגיב שהיה סמנ עשין לד מה׳ שכירות ס״ו מ״ו ומודה ומ״ה לישני כגון שיש עדים אלא חדה לג״ד ואם״ה לא הג״ד ולא הדה לג״ד ומנים קונסני דקדים ג״ד ותפסוה: **הוה** מעלקא ליה לאגמא. אמר מה בענגה היה זו ס״כ היה עושה אלא כדין ובאלמא לי״ ס״ל ס״ל ס״ל

היכא דבדק צור כו׳. אע״ג דשחיטה בלוד כשירה ונוקב כיון דסך שחיטה כעין קקילה אסרה תורה ונעשי חטו סכין כחיד בסדיל ולא אתיא לוד אלא מריבדיל כך הוא עיקר שחיט׳ בלוד אפילו לשחוט לכתחלה כמו בזכסין ולפיכך אין לחלק בכלל בין לוד לסכין ובדין הוא דלבעי לאתויי בריישא דבכל שומעין בין בלוד בין בקטוניות כו׳ (חולין דף עו:) דמשמע לכתחלה אלא דשיחת ליה לדבריה הוצרכה הוא״ע קעך אבריתא דשריא לכתחלה ובדאתיים בלוד אפילו לכתחלה ובדאתיים עוקדא (דף כו.) ונייתי שבריתא דאמרי׳ ל״ד מה׳ אלא לכתחלה אסור בלוד אלא בדיעבד: **נפקא** לה מאלא בשרו. ומשמע דרבי יוסי הגלילי דרים אמרן דאיסור בשרו דרים לקנין נקי ומדמי ולדות דבריהם דעתם דאמרי׳ ל״ד מה׳ דבנוסרה עסור דרים ומלכי כפי׳ בחים נעמאתי לך ופריך קלוטה מנעי קלוטה ניעמה דמהלכת ד׳ [בעמלכי] ד׳ סיא ומאי קשה הא קתני בעמא׳ נעמא ומאי בעמאה הוא דר׳ יוסי הגלילי וכיון דדרים אמרים ע״כ כר״ש ס״ל דאוסר גמל בעני פרה דמוכח בפ״ק דבכורות (דף ו:) דעולן דשרא לה דרים אחין ר״ל דבחולין פרק קמא דבכורות אמרן ר״ל דהא דאמרן דרים לקנין נקי ומקלוטו שלשלו ורובו דומי לאמו דמוד״ל ר״ש דשרי כדמוכח פרק קמא דבכורות (שם) ת״ל הלא לוקב דבדרי ר׳ יוסי הגלילי דבחולין אמרי׳ לרבנן דבכורי׳: **כיון** שהגיע לאם ס׳ אלעזר תיכף פירש. אע״ג דבפ״ק דקדושין (דף ל:) דרים נאמר אים אבין ואמרו תיכף ואמרו אם אלעזר כך אני בעינך שדיני בזה שחייב מיתה אין דיני אלא כשהמית את האדם על פי עד אחד או על פי בעלים על פי בעלים מודה בקנס הוא קסבר ״כופרא״ דרבנן אמר מתכיון לחרוג בן קיימא הי אמר ליה. ברישא רב כהנא משמיה דרבא אמר מתכיון א״ל ברישא רב טבוחי משמיה דרבא אמר המית א״ל ברישא רב כהנא משמיה דרבא אמר מתכיון א״ל ברישא משל לצייד ששולה דגים מן הים

[לעיל מ.]

היכא דבדק צור ושחט בו דעבדי׳ בעין קקיל׳ אבל היכא דשחטיה בסכין לא אמרי אטו סכין כתיבא באורייתא ״והתנן״ השוחט במגל יד בצור ובקנה שחיטתו כשירה והשתא דנפקא ליה איסור אכילה ואיסור הנאה מלא יאכל את בשרו בעל השור נקי למה לי ״להנאת עורו דסלקא דעתך אמינא בשרו הוא דאסור בהנאה אבל עורו נשתרי בהנאה קמשמע לן בעל השור נקי ולהנך תנאי דמפקי ליה לאי בעל השור נקי לדרשא אחרינא [כדבעינן למימר קמן] הנאת עורו מנא לה״ר נפקא לה מאת בשרו אם הטפל לבשרו מאי נידו עורו והאי תנא ״את לא דריש ״בדתני׳ שמעון העמסוני ואמרי לה נחמי׳ העמסוני היה דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע ״לאת ה׳ אלהיך תירא פירש אמרו לו תלמידיו רבי כל אתין שדרשת מה תהא עליהן אמ׳ להם כשם שקבלתי שכר על הדרישה כך קבלתי שכר על הפרישה עד שבא רבי עקיבא ולימד את ה׳ אלהיך תירא לרבות תלמידי חכמים: ת״ר ובעל השור נקי ר׳ אליעזר אומר ״נקי מחצי כופר אמר לו רבי עקיבא והלא הוא עצמו אין משתלם אלא מגופו רב״אחו לבית דין וישלם לך אמר לו רבי אליעזר כך אני בעינך שדיני בזה שחייב מיתה אין דיני אלא כשהמית את האדם על פי עד אחד או על פי בעלים על פי בעלים מודה בקנס הוא קסבר ״כופרא״ דרבנן אמר מתכיון לחרוג בן קיימא הי אמר ליה. ברישא רב כהנא משמיה דרבא אמר המית א״ל ברישא רב כהנא משמיה דרבא אמר מתכיון א״ל ברישא משל לצייד ששולה דגים מן הים

[לעיל מ.]

[מ״ל מ״ל מס׳ מכות הלכה יד] [מנה עשין מנ״ע ל״ד מ״ל] [מ״ל ל״ל מס׳ נב] [מ״ל מ״ל מס׳ מכות הלכה] [מ״ל מ״ל מס׳ מכות הלכה כב ומ״ל מס׳ מעילה הלכה ל״ג] [מ״ל מ״ל מס׳ מקוה פ״ב מ״ב] [בעמלכי ד׳ סיא ומאי קשה הא קתני בעמא׳ נעמא ומאי בעמאה הוא דר׳ יוסי הגלילי דרים אמרים ע״כ כר״ש ס״ל דאוסר גמל בעני פרה דמוכח בפ״ק דבכורות (דף ו:) דעולן דשרא לה דרים אחין ר״ל דבחולין פרק קמא דבכורות אמרן ר״ל דהא דאמרן דרים לקנין נקי ומקלוטו שלשלו ורובו דומי לאמו דמוד״ל ר״ש דשרי כדמוכח פרק קמא דבכורות (שם) ת״ל הלא לוקב דבדרי ר׳ יוסי הגלילי דבחולין אמרי׳ לרבנן דבכורי׳]

[ע״ פרש״י ומנחות יל: ד״ה וכ״ש]

[נ״ל ל״ל מס׳ מקוה פ״ב מ״ב] [מ״ל מ״ל מס׳ מעילה הלכה יג] [בפרקים כב: וש״נ] [מ״ל מ״ל מס׳ מכות הלכה כב] [בכורות ד׳ ו: ע״פ פרקים ד׳ כב: וע״ מנחות יב:]

[נ״ל ל״ל מס׳ נב] [מ״ל מ״ל מס׳ מכות הלכה יד] [מ״ל מ״ל מס׳ נב] [מ״ל מ״ל מס׳ מכות הלכה] [מ״ל מ״ל מס׳ מכות הלכה כב ומ״ל מס׳ מעילה הלכה ל״ג] [מ״ל מ״ל מס׳ מקוה פ״ב מ״ב] [מ״ל מ״ל מס׳ מכות הלכה כ

עין משפט
נר מצוה

נה
א תוי׳ פ״ו מה׳ נזקי ממון הכ׳ ג והכ׳ יב וב׳ יח הכ׳ ל
נו
ב תוי׳ פס פ״ה׳ הל׳ ב קמ״ג עמין קפ
נז
ד תוי׳ פ״כב מס׳ פ״ל ל ס״ל ה׳ הל׳ ה׳ מה׳ נזקי ממון הכ׳ ג קמנ עמין
נח
ה תוי׳ פי״ל מה׳ נזקי ממון הכ׳ ד קמנ עמין
נט
ו תוי׳ פ״ל מה׳ נחלות הלכ׳ יח קמנ עמין לו פוס״ע מ״סב פרק ל פרק ל
ס
ז תוי׳ פ״ד מה׳ מוכל ומזיק הכ׳ ל קמנ עמין ב פוס״ע מ״מ מ״ב הל׳ ג פרק ל
סא
ח תוי׳ פס הכ׳ ד פוס״ע פס פרק ג

*ונימא ר׳ עקיבא לנפשיה והלא עצמן אין משתלם אלא מגופו דביאהו לב״ד וישלם לך אמר רב שמואל בר רב יצחק כשקדם בעליו ושחטו מהו דתימא לישתלם מיניה קמ״ל הואיל ובר קטלא הוא אע״ג דשחטיה לא לישתלם מיניה אי הכי לר׳ אליעזר נמי כשקדם ושחטו ה״נ וסבר דילמא אית ליה טעמא אחרינא דעדיף מהאי ונימא ליה ור׳ אליעזר נמי לישני ליה שקדם ושחטו אמר לך התם הוא דנתכוון להרוג את הבהמה והרג את האדם דשור לאו בר קטלא הוא כלל דס״ד אמינא ניחייב אצטריך קרא למעוטי אבל הכא דמעיקרא בר קטלא הוה לא צריך קרא אע״ג דשחטיה ולר״ע נמי ודאי הכי הוה אלא אמר רב אשי דאי מלתא מפי דגברא רבה שמיע לי ומנו ר׳ יוסי בר חנינא סלק׳ דעתך אמינא הואיל ״אמר ר״ע אף תם שחבל באדם משלם במותר נזק שלם משתלם נמי [דמי עבד] מעלייה כתב רחמנא ובעל השור נקי אמר ליה ר׳ זירא לרב אסי *״והא תבריה ר״ע לגזזיה דתניא ר״ע אומר יכול ישלם מן העליה ת״ל °במשפט הזה יעשה לו מגופו משלם ואינו משלם מן העליה אלא אמר רבא אצטריך ס״ד אמינא הואיל ומחמרני בעבד יותר מבן חורין שבן חורין יפה סלע נותן סלע שלשים נותן שלשים ועבד יפה סלע נותן שלשים משתלם נמי דמי עבד יפה העליה כתב רחמנא °ובעל השור נקי תניא כותיה דרבא בעל השור נקי ר״ע אומר נקי מדמי עבד והלא דין הוא הואיל וחייב בעבד וחייב בבן חורין מה כשחייב בבן חורין חלקת בו בין תם למועד אף כשחייב בעבד נחלק בו בין תם למועד ועוד ק״ו ומה בן חורין שנותן כל שוויו חלקת בו בין תם למועד עבד שאינו נותן אלא שלשים אינו דין שנחלוק בו בין תם למועד לא מחמירני בעבד יותר מבן חורין שבן חורין יפה סלע נותן סלע שלשים נותן שלשים ועבד יפה סלע נותן שלשים יכול יהא חייב ת״ל ובעל השור נקי *נקי מדמי עבד: תנו רבנן °והמית איש או אשה אמר ר״ע וכי מה בא זה ללמדנו אם לחייב על האשה כאיש הרי כבר נאמר °כי יגח שור את איש או את אשה אלא לדקיש אשה לאיש מה איש °נזקין ליורשיו אף אשה °נזקין ליורשיה וסבר ר״ע לא ירית לה בעל שהבעל יורש את אשתו דברי ר״ע °אמר ריש לקיש *לא אמר אלא בכופר הואיל ואין משתלם אלא לאחר מיתה והוה ליה ראי *״ואין הבעל נוטל בראוי כבמוחזק מאי טעמא אמר קרא °והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת ואם כופר יושת עליו ובנזקין לא אמר ר״ע °והתניא °הרה את האשה ויצאו ילדיה נותן לבעל לאשה ודמי ולדות לבעל °אין הבעל נותן ליורשיו אין האשה נותן ליורשיה °היתה שפחה ונשתחררה

מסורת הש״ס

ונימא ר״ע לנפשיה. כדלקמן ליה לר׳ אליעזר לעיל: בשקדם בעליו ושחטו. קודם שכנגל דינו אלצריך ליה קרא לומפטור׳: אי רבי. אמאי ומתיב ר״ע לר׳ אליעזר לעיל הבאיהו ל״ד ולא אסקיק אדעתיה דמאי לישתלם מיניה מי ליה ליה נעשתה אחרינא: אמר לך. רבי אליעזר שקדם ושחטו לא אלצריך קרא לומפטור׳: (ע׳ מפמיס כו:)

תורה אור

אלא אמר רב אמי כו׳. ולא״ת ומנה דוקקו לתרץ ביו׳ דגם ל״ע סיס יודע וקובר אותו תיכון שסמיב לו ל״ל וסבר דלמא אית ליה טעמא אחרינא ל״ל דגבי טעם דקדם ושחטו שיך לומר אבי אבי טעם עוב כדפריטים לעיל אבל אטעם לסמיים על פי עד אחד וגבי טעמו דבמחבין לא שיך לומר דלמא אית ליה טעמא אחרינא דעמי׳ מסודין הן וליכא לומר עליה עדיף:

ועבד יפה סלע מופן ל׳. אע״ג דסוס ק״ל אין מופן אלא סלע״ ע״ג כיון שמוכן קבנס על סלעים אחין סוס אלא סלע אי יותר אלעים אחין סוס אלא סלע אי יותר כשמוכר אין סוס כלום קיימת: מה כשחייב בן חורין חלקת בין בו מועד. בריימתא זו מוכחת דר״ע לא קבל תקומה דל״ל דסק לא דרים ר״ע נקי ומאלי כופר ואפי׳ אבי אינו כולן בתם וסיימו ומוסם אבי לא ניחייב קבלה פעמיה דפעמיר דפעמיר ומוכח:

נקי ודאי עבד. פירוש ומשכיס אל עבד ויש ומפרסים לאפילו דמיס לא ומשלם ומ״ס קנס:

והוה ליה לחור. אע״ג דבים מוחלין (ל׳ קיג.) דרים בן בין הבעל מועל בלחור מבמוחזק ונקבל אחריתא ומסמא לא נפקא ומתם לאמר לא אמינא דקאמי כופר דלעולם סוי לחור ולא אחי מיניה אלא לחור ומופר מוי לא נפיק ומתם דאתם בינומם אבבלה לאחר מיתת אתם אמינא אין הבעל מועל בלחור אבל כופר דמתמיס מעמם המבלה אבבופר בא על ידם סוס אחיכא דמועל: *נותן מקן ולעבד לאמם. נקנו מקן ולעבד לפי שבגילות סוס אמלעתא יותר ונם נפחתן דמיה בסמעלת ע״י אבלה ומבגילות בזמנ׳ אבל לפוי ומבת אחרת דמנלת׳ סוס אין לריכה לפוי ומם מתבעלת יותר ומולאכה ומאלה יולדת ומה סיס מופה בסחלד וא״ם ובומם ע״ע לא אמיב ר״ל בתמיין לבייס זה וביים זה אעור לכ״ם בתמוכל (ל׳ פו.) ומיירי בתמבון לסמוס מבינו ומכם אמאם בפפמיס דקמ״ל:

היתה שפחה ונשתחררה אי גיורת ובמ׳ של הב״ם ב״ג מי׳ אם לין הבעל מייס מומן המזיק דמי ולדות ליורבייו ולא לאמה ואם אין אמה ומשתחררה אם״ם לישבה מייס מומן המזיק מקן ולעבד ליורבייו אלמא אלא בשלב מקון דאלמ׳ בופר מוי מקיים ליורבייו ולא לבעל [ומשתחר חפר]

(ע׳ מוס׳ ב״ג קיד. ל״ה מה)

נבירוש׳ הי׳ גרס ר״ל בשם ר׳ הושעיא בכופר שלאחר מיתה) [ב״ג קיג. קה.]

מסורת הש״ס

מפמיס ד׳ ב״ג ד׳ קכ׳ וקנה

לעיל ל׳ ה. ור׳ לב.

[מרכין יד:]

(לעיל ה.)

סמוס כח קמנ׳ ל׳ מע.

מגורשה מוי מיפלוג בדמוי ולדות. דקס״ל דלא אקרי בעל אחרת אלא בשאחרת ומ״ק דמוקי בדמוי ולדות אמוי פריך דמיכא דזכי בהו דאבי לקמן (דף מנ:) דבעל גופיה לא הוה זכי בהו אי לאו דאשכחן דזכי ליה דאזכי׳ ולא״ת אמאי לא אמר ליה דאשכחן דזכי ליה דאזכי׳ ליה דאמר׳ אפילו בא עליה בזמנו מאי טעמא אמר קרא °כאשר ישית עליו בעל האשה ונוקמה לרבה בגון שגבו מעות ולר״נ בגון שגבו קרקע דאמר רבה גבו קרקע יש לו גבו מעות אין לו ור״נ אמר גבו מעות יש לו גבו קרקע אין לו אמרי הנ״מ לבני מערבא אליבא דבבנן כי קאמרי הכא כר׳: אמר ר״ש בן לקיש שור שדמית את העבד שלא בבונה פטור מל׳ שקלים שנאמר °כסף שלשים שקלים יתן לאדוניו והשור יסקל כל זמן שהשור בסקילה הבעלים משלמין ל׳ שקלים אין השור בסקילה אין הבעלים משלמין שלשים שקלים אמר רבה שור שדמית בן חורין שלא בבונה פטור מכופר שנאמר °השור יסקל וגם בעליו יומת ואם כופר יושת עליו כל זמן שהשור בסקילה בעלים משלמין כופר ואין השור בסקילה אין בעלים משלמין כופר איתיבי׳ אבי °המית שורי את פלוני או שורו של פלוני ה״ז משל״ע °פ עצמו מאי לאו כופר לא דמים אי דמים אימא סיפא המית שורי את עבדו של פלוני אינו משלם ע״פ עצמו ואי דמים אמאי לא אמר ליה יכילנא לשנויי לך רישא דמים וסיפא קנס מידו °שנוייא דחיקא לאו משנינא לך אידי ואידי דמים מידו

אי גיורת זבה אמר רבה בגרושה וכן אמר ר״נ בגרושה אמרי גרושה נמי תיפלוג בדמוי ולדות א״ר פפא התורה זבתה דמי ולדות לבעל אפי׳ בא עליה בזנות מאי טעמא אמר קרא °כאשר ישית עליו בעל האשה ונוקמה לרבה בגון שגבו מעות ולר״נ בגון שגבו קרקע דאמר רבה גבו קרקע יש לו גבו מעות אין לו ור״נ אמר גבו מעות יש לו גבו קרקע אין לו אמרי הנ״מ לבני מערבא אליבא דבבנן כי קאמרי הכא כר׳: אמר ר״ש בן לקיש שור שדמית את העבד שלא בבונה פטור מל׳ שקלים שנאמר °כסף שלשים שקלים יתן לאדוניו והשור יסקל כל זמן שהשור בסקילה הבעלים משלמין ל׳ שקלים אין השור בסקילה אין בעלים משלמין שלשים שקלים אמר רבה שור שדמית בן חורין שלא בבונה פטור מכופר שנאמר °השור יסקל וגם בעליו יומת ואם כופר יושת עליו כל זמן שהשור בסקילה בעלים משלמין כופר ואין השור בסקילה אין בעלים משלמין כופר איתיבי׳ אבי °המית שורי את פלוני או שורו של פלוני ה״ז משל״ע °פ עצמו מאי לאו כופר לא דמים אי דמים אימא סיפא המית שורי את עבדו של פלוני אינו משלם ע״פ עצמו ואי דמים אמאי לא אמר ליה יכילנא לשנויי לך רישא דמים וסיפא קנס מידו °שנוייא דחיקא לאו משנינא לך אידי ואידי דמים מידו

תורה אור

*״ונימא ר׳ עקיבא לנפשיה והלא עצמן אין משתלם אלא מגופו דביאהו לב״ד וישלם לך אמר רב שמואל בר רב יצחק כשקדם בעליו ושחטו מהו דתימא לישתלם מיניה קמ״ל הואיל ובר קטלא הוא אע״ג דשחטיה לא לישתלם מיניה אי הכי לר׳ אליעזר נמי כשקדם ושחטו ה״נ וסבר דילמא אית ליה טעמא אחרינא דעדיף מהאי ונימא ליה ור׳ אליעזר נמי לישני ליה שקדם ושחטו אמר לך התם הוא דנתכוון להרוג את הבהמה והרג את האדם דשור לאו בר קטלא הוא כלל דס״ד אמינא ניחייב אצטריך קרא למעוטי אבל הכא דמעיקרא בר קטלא הוה לא צריך קרא אע״ג דשחטיה ולר״ע נמי ודאי הכי הוה אלא אמר רב אשי דאי מלתא מפי דגברא רבה שמיע לי ומנו ר׳ יוסי בר חנינא סלק׳ דעתך אמינא הואיל ״אמר ר״ע אף תם שחבל באדם משלם במותר נזק שלם משתלם נמי [דמי עבד] מעלייה כתב רחמנא ובעל השור נקי אמר ליה ר׳ זירא לרב אסי *״והא תבריה ר״ע לגזזיה דתניא ר״ע אומר יכול ישלם מן העליה ת״ל °במשפט הזה יעשה לו מגופו משלם ואינו משלם מן העליה אלא אמר רבא אצטריך ס״ד אמינא הואיל ומחמרני בעבד יותר מבן חורין שבן חורין יפה סלע נותן סלע שלשים נותן שלשים ועבד יפה סלע נותן שלשים משתלם נמי דמי עבד יפה העליה כתב רחמנא °ובעל השור נקי תניא כותיה דרבא בעל השור נקי ר״ע אומר נקי מדמי עבד והלא דין הוא הואיל וחייב בעבד וחייב בבן חורין מה כשחייב בבן חורין חלקת בו בין תם למועד אף כשחייב בעבד נחלק בו בין תם למועד ועוד ק״ו ומה בן חורין שנותן כל שוויו חלקת בו בין תם למועד עבד שאינו נותן אלא שלשים אינו דין שנחלוק בו בין תם למועד לא מחמירני בעבד יותר מבן חורין שבן חורין יפה סלע נותן סלע שלשים נותן שלשים ועבד יפה סלע נותן שלשים יכול יהא חייב ת״ל ובעל השור נקי *נקי מדמי עבד: תנו רבנן °והמית איש או אשה אמר ר״ע וכי מה בא זה ללמדנו אם לחייב על האשה כאיש הרי כבר נאמר °כי יגח שור את איש או את אשה אלא לדקיש אשה לאיש מה איש °נזקין ליורשיו אף אשה °נזקין ליורשיה וסבר ר״ע לא ירית לה בעל שהבעל יורש את אשתו דברי ר״ע °אמר ריש לקיש *לא אמר אלא בכופר הואיל ואין משתלם אלא לאחר מיתה והוה ליה ראי *״ואין הבעל נוטל בראוי כבמוחזק מאי טעמא אמר קרא °והמית איש או אשה השור יסקל וגם בעליו יומת ואם כופר יושת עליו ובנזקין לא אמר ר״ע °והתניא °הרה את האשה ויצאו ילדיה נותן לבעל לאשה ודמי ולדות לבעל °אין הבעל נותן ליורשיו אין האשה נותן ליורשיה °היתה שפחה ונשתחררה

מסורת הש״ס

ונימא ר״ע לנפשיה. כדלקמן ליה לר׳ אליעזר לעיל: בשקדם בעליו ושחטו. קודם שכנגל דינו אלצריך ליה קרא לומפטור׳: אי רבי. אמאי ומתיב ר״ע לר׳ אליעזר לעיל הבאיהו ל״ד ולא אסקיק אדעתיה דמאי לישתלם מיניה מי ליה ליה נעשתה אחרינא: אמר לך. רבי אליעזר שקדם ושחטו לא אלצריך קרא לומפטור׳: (ע׳ מפמיס כו:)

תורה אור

אלא אמר רב אמי כו׳. ולא״ת ומנה דוקקו לתרץ ביו׳ דגם ל״ע סיס יודע וקובר אותו תיכון שסמיב לו ל״ל וסבר דלמא אית ליה טעמא אחרינא ל״ל דגבי טעם דקדם ושחטו שיך לומר אבי אבי טעם עוב כדפריטים לעיל אבל אטעם לסמיים על פי עד אחד וגבי טעמו דבמחבין לא שיך לומר דלמא אית ליה טעמא אחרינא דעמי׳ מסודין הן וליכא לומר עליה עדיף:

ועבד יפה סלע מופן ל׳. אע״ג דסוס ק״ל אין מופן אלא סלע״ ע״ג כיון שמוכן קבנס על סלעים אחין סוס אלא סלע אי יותר אלעים אחין סוס כלום קיימת: מה כשחייב בן חורין חלקת בין בו מועד. בריימתא זו מוכחת דר״ע לא קבל תקומה דל״ל דסק לא דרים ר״ע נקי ומאלי כופר ואפי׳ אבי אינו כולן בתם וסיימו ומוסם אבי לא ניחייב קבלה פעמיה דפעמיר דפעמיר ומוכח:

נקי ודאי עבד. פירוש ומשכיס אל עבד ויש ומפרסים לאפילו דמיס לא ומשלם ומ״ס קנס:

והוה ליה לחור. אע״ג דבים מוחלין (ל׳ קיג.) דרים בן בין הבעל מועל בלחור מבמוחזק ונקבל אחריתא ומסמא לא נפקא ומתם לאמר לא אמינא דקאמי כופר דלעולם סוי לחור ולא אחי מיניה אלא לחור ומופר מוי לא נפיק ומתם דאתם בינומם אבבלה לאחר מיתת אתם אמינא אין הבעל מועל בלחור אבל כופר דמתמיס מעמם המבלה אבבופר בא על ידם סוס אחיכא דמועל: *נותן מקן ולעבד לאמם. נקנו מקן ולעבד לפי שבגילות סוס אמלעתא יותר ונם נפחתן דמיה בסמעלת ע״י אבלה ומבגילות בזמנ׳ אבל לפוי ומבת אחרת דמנלת׳ סוס אין לריכה לפוי ומם מתבעלת יותר ומולאכה ומאלה יולדת ומה סיס מופה בסחלד וא״ם ובומם ע״ע לא אמיב ר״ל בתמיין לבייס זה וביים זה אעור לכ״ם בתמוכל (ל׳ פו.) ומיירי בתמבון לסמוס מבינו ומכם אמאם בפפמיס דקמ״ל:

היתה שפחה ונשתחררה אי גיורת ובמ׳ של הב״ם ב״ג מי׳ אם לין הבעל מייס מומן המזיק דמי ולדות ליורבייו ולא לאמה ואם אין אמה ומשתחררה אם״ם לישבה מייס מומן המזיק מקן ולעבד ליורבייו אלמא אלא בשלב מקון דאלמ׳ בופר מוי מקיים ליורבייו ולא לבעל [ומשתחר חפר]

(ע׳ מוס׳ ב״ג קיד. ל״ה מה)

נבירוש׳ הי׳ גרס ר״ל בשם ר׳ הושעיא בכופר שלאחר מיתה) [ב״ג קיג. קה.]

מסורת הש״ס

מפמיס ד׳ ב״ג ד׳ קכ׳ וקנה

לעיל ל׳ ה. ור׳ לב.

[מרכין יד:]

(לעיל ה.)

סמוס כח קמנ׳ ל׳ מע.

מגורשה מוי מיפלוג בדמוי ולדות. דקס״ל דלא אקרי בעל אחרת אלא בשאחרת ומ״ק דמוקי בדמוי ולדות אמוי פריך דמיכא דזכי בהו דאבי לקמן (דף מנ:) דבעל גופיה לא הוה זכי בהו אי לאו דאשכחן דזכי ליה דאזכי׳ ליה דאמר׳ אפילו בא עליה בזמנו מאי טעמא אמר קרא °כאשר ישית עליו בעל האשה ונוקמה לרבה בגון שגבו מעות ולר״נ בגון שגבו קרקע דאמר רבה גבו קרקע יש לו גבו מעות אין לו ור״נ אמר גבו מעות יש לו גבו קרקע אין לו אמרי הנ״מ לבני מערבא אליבא דבבנן כי קאמרי הכא כר׳: אמר ר״ש בן לקיש שור שדמית את העבד שלא בבונה פטור מל׳ שקלים שנאמר °כסף שלשים שקלים יתן לאדוניו והשור יסקל כל זמן שהשור בסקילה הבעלים משלמין ל׳ שקלים אין השור בסקילה אין בעלים משלמין שלשים שקלים אמר רבה שור שדמית בן חורין שלא בבונה פטור מכופר שנאמר °השור יסקל וגם בעליו יומת ואם כופר יושת עליו כל זמן שהשור בסקילה בעלים משלמין כופר ואין השור בסקילה אין בעלים משלמין כופר איתיבי׳ אבי °המית שורי את פלוני או שורו של פלוני ה״ז משל״ע °פ עצמו מאי לאו כופר לא דמים אי דמים אימא סיפא המית שורי את עבדו של פלוני אינו משלם ע״פ עצמו ואי דמים אמאי לא אמר ליה יכילנא לשנויי לך רישא דמים וסיפא קנס מידו °שנוייא דחיקא לאו משנינא לך אידי ואידי דמים מידו

*גיל״ל דדמיים לאמיי ולהכ״ם

בתור׳ דמים אבל עבדו של פלוני המלוגין שמייבו הכתוב דסייבו ל׳ של עבד לעולם לא יפלם ע״פ עלמו:

אי גיורת זבה אמר רבה בגרושה וכן אמר ר״נ בגרושה אמרי גרושה נמי תיפלוג בדמוי ולדות א״ר פפא התורה זבתה דמי ולדות לבעל אפי׳ בא עליה בזנות מאי טעמא אמר קרא °כאשר ישית עליו בעל האשה ונוקמה לרבה בגון שגבו מעות ולר״נ בגון שגבו קרקע דאמר רבה גבו קרקע יש לו גבו מעות אין לו ור״נ אמר גבו מעות יש לו גבו קרקע אין לו אמרי הנ״מ לבני מערבא אליבא דבבנן כי קאמרי הכא כר׳: אמר ר״ש בן לקיש שור שדמית את העבד שלא בבונה פטור מל׳ שקלים שנאמר °כסף שלשים שקלים יתן לאדוניו והשור יסקל כל זמן שהשור בסקילה הבעלים משלמין ל׳ שקלים אין השור בסקילה אין בעלים משלמין שלשים שקלים אמר רבה שור שדמית בן חורין שלא בבונה פטור מכופר שנאמר °השור יסקל וגם בעליו יומת ואם כופר יושת עליו כל זמן שהשור בסקילה בעלים משלמין כופר ואין השור בסקילה אין בעלים משלמין כופר איתיבי׳ אבי °המית שורי את פלוני או שורו של פלוני ה״ז משל״ע °פ עצמו מאי לאו כופר לא דמים אי דמים אימא סיפא המית שורי את עבדו של פלוני אינו משלם ע״פ עצמו ואי דמים אמאי לא אמר ליה יכילנא לשנויי לך רישא דמים וסיפא קנס מידו °שנוייא דחיקא לאו משנינא לך אידי ואידי דמים מידו

אשו שלא בכוונה. על פי עדים לשלש דברים כיון דשוהו שלא בכוונה אע״פ שאין יכול לצאת בשום ענין לידי כופר וקנס ומשלם דברים אם כן באם שהו דברים אע״פ שאין יכול לצאת בשום ענין לידי כופר ולהו דוקא אשו שלא בכוונה אלא בכוונה עשאו׳ ליה דיקא ומסתמא דעבד כפות לו דפטור דילמא אשה בכוונו ולהכי דוקא אשו ולא עשאו דלא מתניתי: וכי

מידו בן חורין דמשלם כופר ע״פ עצמו והיכי דמי דאי אתו עדים ואסהידו ביה דקטל ולא ידעי אי תם הוה אי מועד הוה ואמר מריה דמועד הוא דמשלם כופר על פי עצמו היכא דליכא עדים משלם דמי׳ גבי עבד שאינו

משלם קנס ע״פ עצמו והיכי דמי דאי אתו עדים ואסהידו ביה דקטל ולא ידעי אי תם הוה אי מועד הוה ואמר מריה דמועד הוא דמשלם כופר על פי עצמו היכא דליכא עדים לא משלם דמים מתיב רב שמואל בר רב יצחק כל שחייב בבן חורין חייב בעבד בין בכופר בין במיתה כופר בעבד מי איכא אלא לאו דמים איכא דאמרי הוא מותיב לה והוא מפרק לה איכא דאמרי אמר ליה רבה הכי קתני כל שחייב בבן חורין בכונה על פי עדים כופר חייב בעבד קנס וכל שחייב בבן חורין שלא בכונה ע״פ עדים דמים חייב בעבד שלא בכונה על פי עדים דמים א״ל רבא אי הכי אשו שלא בכונה ע״פ עדים נשלם דמים ומנא ליה לרבא דלא משלם אילימא מדתנן *היה גדי כפות לו ועבד סמוך לו ונשרף עמו חייב עבד כפות לו וגדי סמוך לו ונשרף עמו פטור האמר ריש לקיש כגון שהצית בגופו של עבד דקס ליה בדרבה מניה ואלא מהא *דתניא חומר באש מבבור שהאש מועדת לאכול בין דבר הראוי לה בין דבר שאין ראוי לה מה שאין כן בבור ואלו שהאש משלמת שלא בכונה דמים מה שאין כן בבור לא קתני דילמא *תנא ושייר אלא רבא גופיה איבעייי מיבעיא ליה אשו שלא בכונה מי משלם דמים או לא מי אמרינן גבי שור הוא דבכונה משלם כופר שלא בכונה משלם דמים אבל אשו דבכונה לא משלם כופר שלא בכונה נמי לא משלם דמים או דילמא כיון דגבי שורו שלא בכונה אע״ג דליכא כופר משלם דמים גבי אשו נמי אע״ג דבכונה לא משלם כופר שלא בכונה מיהת משלם דמים ולא ידעינן תיקו; כי אתא רב דימי א״ר יוחנן כופר מה ת״ל °אם כופר *לרבות כופר שלא בכונה בכופר בכונה א״ל אביי אלא מעתה עבד נמי מה ת״ל °אם עבד לרבות עבד שלא בכונה בעבד בכונה וכי תימא הכי נמי והאמר ריש לקיש שור שהמית את העבד שלא בכונה פטור משלשים שקלים א״ל *גברא אגברא קא רמית כי אתא רבין א״ר יוחנן עבד מה תלמוד לומר אם עבד *לרבות עבד שלא בכונה בעבד בכונה ולריש לקיש נמי נימא מדעבד אם עבד לא דריש כופר אם כופר נמי לא דריש אמרי לא עבד אם עבד לא דריש כופר אם כופר דריש ומאי שנא עבד אם עבד לא כתיב במקום תשלומין כופר אם כופר כתיב במקום תשלומין; וכן בבן או בבת; ת״ר °או בן יגח או בת יגח לחייב על הקטנים גדולים והלא דין הוא דואיל וחייב אדם באדם וחייב שור באדם מה כשחייב אדם באדם לא שנא בין קטנים לגדולים אף כשחייב שור באדם לא תחלוק בו בין קטנים לגדולים ועוד קל וחומר הוא ומה אדם באדם שלא עשה בו קטנים כגדולים חייב בו על הקטנים כגדולים

שור

מידו בן חורין. דלמסכן ליה כופר ע״פ עצמו; והיכי דמי כגון דאתו סהדי כו׳. דהכא ודלא ומלכם כופר דכתיב ולא קנסא דליעבר עשוס הוה ולא עבדים כלל הוה דבעבדים ומכופר ומשוס גזירה הכתוב דלון הסור בקקילה והכא הכי הסור בקקילה בהעדלת העדים דלא מוי חס הוי בר קקילה הוה הלכך היכא דליכא עדים כלל דלא יהיו בר כופר ומלכם דמיס לאבל עבד דלא ומלכתא ליה קנס ע״פ עצמו דלא מוי לאחר סהדי דליתי׳ בתורת כופר דמיס לאחר מוי׳ קנל עבד ולא ידעינן לי תם לי מועד ואתו מריה מועד הוא דפטור ונקנס אף ע״ג דהשור בקקילה ואתי׳ תם כדאתוריכן לקנס כל שחייב בבן חורין חייב בעבד ניסו ווהיה בקנס פטור הלכך כל ליכא עדים כלל אפילו דמיס לא ומלכם: אלא לאו דמים. וקתני כל שחייב בבן חורין חייב בעבד וכיון דאומרת בן חורין ע״פ עצמו ומלכם דמיס אנאי קתני לגבי עבד אינו ומלכם ע״פ עצמו: הכי קאמר כל שחייב בן חורין חייב בעבד אלא לאו דמים. סכי אמרתם דבריתא דקתני כל לאו מעוד׳ ונפי עצמו *אקי אלא בהעדלת עדים כסתם כל באלי לב״ד ומעדלתא עדים ליכא ווילי דעמיב״ד בבן חורין דלא ומחייב בעבד וכסי קאמר כל שחייב בבן חורין בכונה ע״פ עדים חייב בבן חורין בכונה ע״פ עדים חייב בעבד בכונה ע״פ עדים קנס אלמים הסא הסור בקקילה וכל שחייב בבן חורין דמיס וכיסי דמי כגון אלא בכונה ע״פ עדים חייב מוי בעבד דמיס אבל ע״פ עצמו אנ״ג דבבן חורין ומלכם דמיס בעבד פטור ב״שמעון ומלינו חילוק בע״פ עצמו בין כופ׳ דבן חורין לקנס דעבד אבל בעדים אלא בכונה לא אמרכן חומרא בכופר ונקנס הסכא וסכא פטור הלכך לגבי דמיס תמוייהו כי הדדי ניכרו: אי הכי. דקאמר אלא בכונה ע״פ עדים דליתי׳ בתורת כופר ומלכם דמיס כיון שיש דמיס לאחר דאם בעקום אלין כופר ולקנס אלו מוי דליתי׳ בתורת כופר לאלם דמי׳ אלא בכונה דהא יכנס בתורת מזקין ומיהו בכונה פטיעה לן דפטור דקס ליה בדרבה מיניה: היה גדי כפות לו. לגדים: חייב. לגדי ולחגדים ופטור על העבד דהיה

לו לבהוה: עבד כפות לו וגדי סמוך לו. ומשרבו עמו פטור וקנסבר רבא הלי פטור לעבד וגדי קאמר לעבד ומשוס דלון מסלמוין לעבד אלא בעקום קנס בשור המועד ולגדי ומשוס דקס ליה בדרבה מיניה לא פטיר ליה ומשוס ומיהו ולין כלן מיוב עיתה: האמר ר״ל. לאוכח עליה מיוב עיתה ואתי׳ לגדים מוי פטיר ליה ומשוס דקס ליה בדרבה ומיניה: בין דבר שאין ראוי לה. ליתכה כיהו ובכסבה אבנו: ואלו שהאש משלמת שלא בכונה. דליכא דרבה ומיניה דמיס: מה שאין כן בבור. דפטור ליה עיתה אלא בכונה דכתיב שור ולא אלא לא קתני: אלא רבא גופיה. הוא דאותיב לעיל אמר אלא בכונה לאו דפטיעה ליה אלא ומלכם ומתיבתא ומייתי לה אלא בלמון בעיא אייתי לה ומכי קאמר ליה לבא לרבה אי הכי דאור אלא בכונה אלא בכונה: אבל אש דבכונה לא משלם *כופר. אלא לאון כופר בתא ועוד דקס ליה בדרבה מיניה: ל״ל דעיה ל״ה לרבות כופר שלא בכונה. אע״ג דאין הסור בקקילה ופליגא אדרבה: לרבות עבד שלא בכונה. לקנס: אם כופר כתיב בבקום תשלומים. דקבלא לגבוי אחריני אתא לאקנוסי לא אלעדיך דהוה ליה לאכתב כופר: אם עבד לא כתיב גבי תשלומין. אלא גבי נגיחה אם עבד יגח ונגופים אלעדיך לאלק בין עבד לבן חורין: לחייב על הקטנים. קקילה: והלא דין הוא. ולא לריך קלא: הואיל וחייב. מיתה בחדם ספונג לא אחדם: וחייב. מיתה שור בחדם: לא חלקת בין גדולים קטנים לגדולים. דכתיב כי יכה כל נפש אדם אפי׳ קטנים בגופנו: מה אדם באדם שלא עשה כו׳. דולא קנון כגדול דכתיב (ויקרא כד) ואיש כי יכה איש ולא קנון: חייב בו. על הכתבגון קטנים כגדולים:

שור באדם שעשה בו. שור קטן הסוגג בשור גדול הסוגג דסא שור בן יומו קרוי שור דכתיב שור לו כשבר כי יגלה (ויקרא כב): איני דין. כתיב בו סקילה על תינוק קטן בעל אדם גדול: שכן חייב. במקלן מלבעבה דבריס שהשור פעור ומכן ומזקן לא הכיב דהא שור מוי מזקן ומלכם: ת״ל בן ובת. קטנים ומשוגע דבעל עיניים כתיב וכמיית ומיית אין לו אלא בטועד. דקרא בטועד כתיב: לא הלקת בין תם לטועד. לענין סקילה: שהודע כחן בנזיקין. דאם הזיקו בשעת מעלמין: יפה כחן. דקרם שומם וקנון פגיעתן דעה התובל בהן מיב ומן שהבלו בתחריס פעורין: וכי דין קל מחומר. תם ומועד: להחטיר. על הקל דכיעא כי היכי דמעוד חייב קל מוי חייב דקדלסת תם ומועד בומה ומלינו דקתני חייב באים ואלם וחייב בבן ובת בטועד דהא חייב דבן ובת בטועד הוא דכתיב וקלאומת מה חייב דאים ואלם בטועד עבד בו תם בטועד אף בן ובת נעבד בו תם בטועד ואתמכא דקא יאם: אם בטועד לא הוה יכלת ליה בתם ולאים ואלם בטועד כתב לך שהכי חמור הוא לענין כופר: נחזיר. אגן ודיכא בתם הקל בתמיים: אם אמרת באיש יאשה. כלומר וק״ו דדהשם מוי בקיבא פריכא הוא דאלם אומרת באים ואלם כו׳ ליכא אחריכא וכי דכן ק״ו בן ובת שבעמיון בן הנמלת מלאים ואלם הם שעמיון ומלאנון מלאתי׳ וכבר הוא דהיכי בעבעא ליה הך קולא ותק דמוגלא דקמוהה וכי דכן כו׳ ותסא תנא תלבבה מיגלא בבן ובת דיפס בבן בנזקין מלאים ואלם׳: ת״ל או בן זמומי דיבבה לם בניחם לטועד ילאם לטיתה ולמקן: פשוט מטיתה. דסא לא נתכוין לאומרכן לקנון כמיתה בעלים אם הנג בן מיתה הסור הנרג בכופר. דדהכינן כופר אם כופר להביא אלא בכונה: ורב אסי אמר מה ומה: כדדרים רבא לענין הסור יקבל וגומר כל זמן שהסור בקקילה בעלי׳ ומלמון כופר: והא תם הוא. אפילו לאלן דדרים אם כופר ה״מ לטועד אלא בכונה ואתי׳ תם הוא בתיכך זה: במועד ליפול על בני אדם בבוחות. לקנון בשור שנגח את הפרה: בשלמא התם. גבי שור שנפל על אחדם בבור איכא לתרוצי כדמתרלינן התם דאתי׳ אלא קנלינן ליה בבגיחות דאשונו כגון דמחא ירוקא ונפל אלא בתוך בי כגון בנזקין מלאים ואלם׳: ת״ל או בן בנזקין מלאים ואלם׳: אלא דבא. הוא דלא ומוגלא לכך ולא אלא עומכין איכא: הכא נמי. דאזיקן ליה דמתחכך בכותלו ולא לאפיקו עלין:

וכי דכן קל ומחומר. פ״ה דהך פיכא אדון לאשון דבדין אני עין משפט דקו״ל אדם ואשה שהוצאו כאן בנזקין לא דכן קל ומחומר נר מצוה ד״ל אדם ואשה שהוצאו כאן בנזקין יפה׳ בשאי קל וחומר אלא אם אמרת בשור שאינו דבר בכל הוה יפה׳ בשאי קל וחומר לא חלקת אדם לגמרא לאו דוקא ולהך אלעדיך לא אם אומרת לעשות פיכא בדין אני אינו אלא ק״ו:

נגיחה לנזקין. אלעדיך לדבות נזקין ומשום דדרשינן בהמנים בשעיים דאדם קרא בנזקין בהמנים ד״ה בתנא אמרין אמרו אמרו אמרו

הוה ליה פלגא ופלגא וקפץ נפשות לספק. תיובתא לר״ל דתרלאה ספק לא מייתי התראה בלא טעמא דספק נפשות לספק פטריק ליה מהאי טעמא דלא מייתי התראה לחיבוי ס״ל דספיקא לחומרא ולחי אליבא דר״ל מייתי התראה היכי פטריק ליה מהאי טעמא הכא אם מונא שיעבראל הכא הא מחייבינן ליה בהכא אם זה *אינ״ג דספק סוף ובמומר שאינו לו אל תוציל וי״ל דשאני התם דיודע בבירור דיבא לידי איסור ולחי אם יוציא לו אם יכה אם אינים ומשום הכי מייתי התראה אבל הכא כשזורק אבן לגו לתוך אינים יודע שיבאו לידי איסור ולחי אינים יודע אם יבא יכה:

כל קבוע כמחצה על מחצה דיני. ומהכא נפקא בכל דיכתי כדאתים בפ״ק דכתובות (ד׳ טו.) ותיומה לר׳ שמעון קבוע ונוא ליה ולתן לגוו הכא כדמעקיק *בעבכין (ד׳ ז) ובהכשרפין (ד׳ עט.) דל׳ שמעון ל״ק כתיבה כתיבה לייתר ליה ולחכ״ג לו לקבוע דאכתי לתנא דבי חזקיה קסא ונוא ליה דכל קבוע ועוד כיון דפעול כ״ם אפילו בכולן יבאתל עד שיאמר לפלוני אני ונכון דבר אייר בלעדיהם כלל וי״ל דלר׳ שמעון בכולן שבאתל ונלבי אחד ואחר לאותו שעוונה שם אני ונכון דפעול ונעגם קבוע ונוחרב לו דכאתי גוונא כולן שבאתל חייב״ : **שור** שור שבעה כו׳. מד לגופיה ושיש לאתויי :

שור האשם. *אלמעיך לאתויי ומשום דאתור לעיל כי יגח בגיחה לעיתה בגיחה לגיחה ובגיחה כתיב אים אים דוקא לכך אלמעיך דבוי :

מבור

גופיה מגלן *דאמר קרא °וארב לו וקם בעליו עד שיתכיון לו ובבגן האי וארב לו מאי עבדי ליה אמרי דבי ר׳ יגאי *פרט לזורק אבן לגו *חיכו דמי אילימא דאיכא תשע מצרים ואחד ישראל בינידם תיפוק ליה דרובה מצרים נינהו אי נמי פלגא וספק נפשות לחקל לא צריכא דאיכא תשעה ישראל ואחד מצרי דאף על גב דרובא ישראל נינהו כיון דאיכא חדא מצרי ביניידו הוי ליה קבוע וכל קבוע כמחצה על מחצה דמי *וספק נפשות לחקל: **מתני׳** *שור האשה ושור היותומים שור דאפוטרופוס שור המדבר שור ההקדש שור הגר שמת ואין לו יורשין דברי אלו חייבין מיתה ר׳ יהודה אומר שור המדבר שור ההקדש שור הגר *שמת פטורין מן המיתה לפי שאין לדם בעלים: **גמ׳** ת״ר שור שור שבעה להביא שור האשה שור דותומים שור דאפוטרופוס שור המדבר שור ההקדש שור הגר שמת ואין לו יורשין ר׳ יהודה אומר שור המדבר שור ההקדש שור הגר שמת ואין לו יורשין פטורין מן המיתה לפי שאין לדם בעלים אמר רב הונא פוטר היה ר׳ יהודה אפילו נגח ולבסוף הקדיש נגח ולבסוף הפקיר ממאי מדקתני שור המדבר ושור הגר שמת ואין לו יורשין שור הגר שמת מאי נידו דכיון דאין לו יורשין הוה ליה שור הפקר דיינו שור המדבר דיינו שור הגר שמת ואין לו יורשין אלא לאו הא קמשמע לן דאפילו נגח ולבסוף הקדיש נגח ולבסוף הפקיר שמע מינה *תניא נמי הכי יתר על כן אמר ר׳ יהודה אפילו נגח ולבסוף הקדיש נגח ולבסוף הפקיר פטור שנאמר °והועד בבעליו והמית וגו׳ עד שתהא מיתה והעמדה בדין שוין כאחד וגמר דין לא בענין והא השור יסקל גמר דין הוא אלא אימא עד שתהא מיתה והעמדה בדין וגמר דין שוין כאחד: **מתני׳** "שור שהוא יוצא ליסקל והקדישו בעליו אינו מוקדש שחטו בשרו אסור ואם עד שלא נגמר דינו הקדישו בעליו מוקדש ואם שחטו בשרו מותר *מסרו לשומר חנם ולשואל לנושא שכר ולשוכר נכנסו תחת הבעלים *מועד משלם נזק שלם ותם משלם חצי נזק: **גמ׳** תנו רבנן *שור שהמית עד שלא נגמר דינו מכרו

מבור

ואכתי צרורות נינהו. ואין כופר כתוב אלא בגניסה לסוגי גופו מסורת הש״ס
ומנם: דקאזיל. כותל: מניה מינה. ע״י דמיסתו ונגלגלו כל שעה
עד שתמילו עליו ומיסו לזכו ומתכוין לסכוב: חייב בכופר ופטור
מן המיתה. דדרקונן כופר אם כופר ומיסוכל דמוכל:

תורה אור

[ויצאת נז.]
סה
אייי׳ פ״ו מה׳
מקי מעון הל׳
ו סמג עשין מ
סו
בייי׳ פ״ד מה׳
רוצח הל׳ ח׳
סמג לאוין קכב
וע״ש בכ״מ
סז
דייי׳ פ״ו מה׳
מקי מעון הל׳
ו סמג ל
*[לא אלמתי
כן בעבכין
ובשלח דוכתי
מון בפ״הל׳]
סח
דייי׳ שם פי״ח
הל׳ ט סמג שם
סט
יייי׳ שם פ״ד
הל׳ ד סמג שם
טוש״ע ח״מ מי
שנו מעיף ח
*[ע״ פוספות
כתובות עו. ד״ה
מכע ומוס׳ מקי
יח. ד״ה מקיקן]
*עיי׳ בפ׳ ד׳
תיזהות ד׳ כו.
ב״ח
ע
זייי׳ שם פי״ח
הל׳ ט סיב שם

לקמן ל׳ עמ׳
וד׳ לח ה
[כתובות לד.]

מסורת הש״ס מכור. הוא לבדיל: הקדישו מוקדש. ונפקא ליכיס לחדי מיתסי
מיכיס מעכ׳: מוחזר. ותנ״ג דקקלי ליס בי דיכת סוי שוור פטור
דסח כסמסזיכו סוד ומעליא סוא: אינו מוקדש. אינו מוקדש
דעוי׳ קאי לאקדיכיס: אין אומרין באיסורי הנאה דרי שלך לפניך.
ונפקא מיכיס לגזל מונן ונעבר עליו
הפקה וסמזיכו לוכו מוחזר: דא״ב.
לדכבן לוכ לוומיכן: לפלגו. לבבן
בחנן בפס׳ ולומנו לחייב ולחכן קיס
לן בחנוכל עליס (ד׳ לח:) לדכבן
לוומר לו סרי שלך לפניך דקתני גזל
חנן ונעב׳ עליו הפס׳ וסמזיכו וכן
סוד עד שלא נגנוב דיכו לוומיכן לו
סרי שלך לפניך תגלו ומסגנוב לא
וסא קבלת לדבבן סוא דסגיעגא לסו
וקתני דבחנן בפס׳ ומודו לחומיכן
בחיקוני הנאה הכי שלך לפניך
אלא דכיכי עצומ חומיכן בחיקוני
הנאה סרי שלך לפניך דיכא לחיקוני
ומיילא אתא ליה כגון חנן בפסק
ולא עני ליל אחי לאו מיידי סוא
אבל הכא ומסוס הכי חומרי דבבן
לוכו ומוחזר לחומר ליס אתפסיס
לחומרי כו׳ והזיקא דבייכיס סוא
מסבילוו לבי דיכא ואחי דנקטו לי
אהדדיכיס כיהלו לאו ומוסס לחיובא
אלא אחדי׳ סוא דא״כ בחנן בפס׳
מוי ליע׳ ליס לי אהדדיכיס כיהלו
סוס אלילא ליס ומוד לר׳ יעקב
מוי הכי דגוורי׳ דיכו בל סוד שלא כפ
בפני ריעוא ליס לי אהדדיכי׳ כיהלו
סוס שחיעכא ליס אלא אלילא
אהדדיכי׳ לא מחייבי ליס רבבן דסא
קמסדר ליס הפסא ואמוכן בחיקוני
הנאה הכי שלך לפניך אלא חיובי
ומו׳ דהוליכו לב״ד בידיס וסכי קאמר
ליס לא הכי ליך לחוליכו לב״ד דאי
סוס בידי סוס ומערקא ליס מיכיס:
סוף סוף מומר הוה נסרי ליה לדיבה.
אלבד סוס ליס חזיקא דמוילא ולא
בידיס: סה בעלים לפניהם. כלכתיב
עד עמדו לפני העדה (במדבר לה) : אי דנטריה. סמוילה
ומעולם: בולהו נמי ניפצרו. ודמוי
סוד בר ומוחל דסא אוכיכן הס:
שמירה פחותה. דלת מיכולה לעמוד
ברוח ומוכיס: כלתה ליה שמירתו.
דלכן עליו לסתחזק בשמיכתו ודי
בכך ולא פטיעה היא אלבד לגבי בעליס פטור ומדמי עדמי אוד לא כלתה שמירתן.
סגי ליס בשמיכה פחותה ובעי כתרה: והני לא כלתה שמירתן.
סחייבין סיו להתחזק בשמיכתו מיסא מעוון לבעליו ופטיעה היא
מוידי דסוס אגניבה ואבידה: בטאן אי בר״ם. דאמר בעתיכיכן
מוגד לא סגי ליס בשמיכה פחותה ומעוס סכי מוי קתני מעלגיכן
כופר:

דאמר

מכור הקדישו מוקדש שחטו בשרו מותר
החזירו שומר לבית בעליו מוחזר משגנמר
דינו מכרו אינו מכור הקדישו אינו מוקדש
שחטו בשרו אסור החזירו שומר לבית בעליו
אינו מוחזר ר׳ יעקב אומר אף משגנמר דינו
החזירו שומר לבעליו מוחזר לימא בהא
קמפלגי דרבנן סברי אין אומרין באיסורי הנאה
דרי שלך לפניך ור׳ יעקב סבר אומרין באיסורי
הנאה דרי שלך לפניך אמר רבה דכולי עלמא
*אומרין באיסורי הנאה דרי שלך לפניך דא״כ
נפלוג לענין חמץ בפסח אלא הכא בנומרין דינו
של שור שלא בפניו קמיפלגי דרבנן סברי
*אין גומרין דינו של שור אלא בפניו דאמר ליה
אי אהדרתיה נהדלי דוה מערקא ליה לאגמא
השתא אתפשתיה לתוראי בידא דלא יכלינא
לאשתעיי דינא בהדיה ור׳ יעקב סבר גומרין
דינו של שור שלא בפניו דאמר ליה סוף סוף
מיגמר הוו גמרי ליה לדינא מאי טעמא דרבנן
°השור יסקל וגם בעליו יומת °במיתת הבעלים
כך מיתת השור מה בעלי׳ בפניהם אף שור
בפניו ור׳ יעקב בשלמא בעלים בני טעונה נינהו
אלא שור בר טענתא הוא: °מסרו לשומר חנם
ולשואל כו׳: תנו רבנן ארבעה נכנסו תחת
הבעלים ואלו הן שומר חנם והשואל נושא שכר
והשוכר הרגו תמין נהרגין ופטורין מן הכופר
מועדין נהרגין ומשלמין את הכופר וחייבין
להחזיר דמי שור לבעליו חיץ משומר חנם
אמרי הכי דמי אי דנטרי׳ אפילו כולהו נמי
ליפטרי ואי דלא נטריה אפי׳ שומר חנם
ניחייב אמרי הכא במאי עסקינן *דנטריה
שמירה פחותה ולא נטריה שמירה מעולה
שומר חנם כלתה לו שמירתו הגך לא כלתה
שמירתן אמרי כמאן אי כר׳ מאיר

דאמר

ליסקל דומתיתין בתיסקה בדיכס ליד ב״ד דומיל דבלייתא דסייכו
בתתיסקו בדיכס וקקא לפי׳ לאס זה סהיקן לא סוי סיקן כיכר
אתפסקו׳ בדיכס לא יתחייב ואס הוא סוא כיכר אפי׳ תפקו ב״ד
ומאליהן לוגס יבוא ולא היה לו לסוגרו ובי לא הכי לידי כך
ועוד דאס הוא פטור בסתפסק׳ אותו ומאליהן *כסתופסיס אותו
בדיכס מוי פטור דסוף סוף אתי׳ לא היה ונתפיקו בדיכס הין
תופסיס אותו ומאליהן ולא הפסקו בעלים בהתפסקו כלום ונראה
לי״ דבתפסיסו ומאליהן מוי מייב דומה סמופל ליד ב״ד חמוב סיקן כיכר וכיון דעל ידי פעיעה בפל ליד ב״ד חייב ולא יכול לוגר הכי
עלך לפניך כמו בחנן ונעבר עליו הפסה קסוא סיקן קאיהו כיכר הלכך יכול לוגר עם הכי שלך לפניך דכיון דאי לא הכי לידי עקב לא חייב כיכר מה
סמופל ליד ב״ד וגרמו אם דיכו כיון אתפי׳ לא בא לידים הין גוגרין אם דיכו ומעלא אחיכו ופסקיד ע״ש שבא לידים סיקן כיכר מה
דיכו אלא בבכיו חייב לפי שגם אז היה נאסר. וסוי סיקן אחין כיכר ולכך יכול לוגר לו הכי שלך לפניך כמו בחנן ונעבר עליו הפסה
ולי אהדרתיה לאו נתיגת עשה הוא שהיה יכול להצילו ע״י כך אחין תליי בזה כמו שפ״ה אלא כלוגר לא היו גוגרין דיכו אלא בבכיו
ועכשיו גרמת שנתפסה בידים וגוגרין דיכו ע״י מה שנפסל בידים כיון שנפסל בידים סחייב כיכר ולא הוכל לוגר הכי
שלך לפניך וכן ומשוגע בהסיקן (ל׳ נב :) דבהסיק כיכר אין יכול לוגר הכי שלך לפניך דפריך מוגמי׳ דגזל ומעבר ובפסל כו׳ ולי אומרת
סיקן אחין כיכר מוגיס סיקן פי׳ ומשום דאסיקו כאלו כיכר אומרי׳ לוגר ליס הכי שלך לפניך גזל ומשוגע ומעלא בעי לאחויי כי אין
זה מוגן בגזל כיון שהחייב כאלו הסיקן כיכר בו אחין לך שיטי גדול וזה אלו סיס כיכר וכוי הס דמיקן בדכסה שוגר אחיכו קדס גוגר
דין אם יחזיקו מוגר לבעלים לא יעבר בכך כיון דמיקן ע״י פעיעת שוגר ופבל בדכסה אחיכס ולא יכול לוגר הכי שלך לפניך כמו כיכול לוגר בשוגר
ישמעאל לגבוה ומגופו וסוס ליס סיקן כיכר אסוא מופסק בפבל בדכסה אחיכס ולא יכול לוגר הכי שלך לפניך כמו כיכול לוגר בשוגר
בעלים כך ויתפת אסור לאכל ונלתא אין סבבא לדוקנו: **חוץ** ומשוגר מכס. הוא סדין דסוס ונלי לגייגר כולן פעוקין בשוגרו אמיכה
ומעולם חוץ ומשוגר דסייב בגזוסיס: **אפילו** כולסו מוי ליפטרו. ומשוגר אם דסייב לשלם דמוי שוגר לבעלים ע״מ כופר אין
ומשלם:

בחזקת

עין משפט
נר מצוה

[ויצאת נז.]
סה
אייי׳ פ״ו מה׳
מקי מעון הל׳
ו סמג עשין מ
סו
בייי׳ פ״ד מה׳
רוצח הל׳ ח׳
סמג לאוין קכב
וע״ש בכ״מ
סז
דייי׳ פ״ו מה׳
מקי מעון הל׳
ו סמג ל
*[לא אלמתי
כן בעבכין
ובשלח דוכתי
מון בפ״הל׳]
סח
דייי׳ שם פי״ח
הל׳ ט סמג שם
סט
יייי׳ שם פ״ד
הל׳ ד סמג שם
טוש״ע ח״מ מי
שנו מעיף ח
*[ע״ פוספות
כתובות עו. ד״ה
מכע ומוס׳ מקי
יח. ד״ה מקיקן]
*עיי׳ בפ׳ ד׳
תיזהות ד׳ כו.
ב״ח
ע
זייי׳ שם פי״ח
הל׳ ט סיב שם

[ע״ סוס׳ סנהד׳
עח: בד״ה
בגזל וסוס׳
זבחים פ. בד״ה
אפי׳]
כסנגוו׳ דיכו דקתני אינו מוכר
מסתמא יודע שנגנב וכגוגר דיכו
דוגיא דכיס׳ ידוע שהגנב ומ״ב
ליסוי עגות עתכה כוגי *בעוקבא
אמותו וי״ל אין הכל בקיאין בדין
שוד הבקל וסבור אינו אינו לסמסותו
לעגות בו ונלאלכתו אז אפי׳ לסחנו
סבור בסרי:

דאם כן ליפלגו בחנן בפס׳. פ״ה
ואכן קי״ל בהגהת [עליס]
(דף לח :) דלדבבן אומר אינו אלא אם
לפניך דקתני בבריי״תא גזל חנן
ונעבר עליו הפסה שור ומחזירו עד
אלא בגוגר דיכו אומר לו סרי שלך
לפניך תגלו ומשוגר לו סרי שלך
בבבן לדבבן סוא דסוגיגן לסו ומאי
דבחנן בפס׳ עודו וקקא לפי׳
אלא רבה בר שמואל הגיה׳ ואומר
ליס רב אסקא אי ומכח׳ לסו לא
תיגעא לסו ואו״י דייק ונלא פליגי
בחנן אלא אייתי יכול לעגות
ולהגעיד ומחלוקת׳ בגולת אחריתי:
השתא אתפסקה׳ לאומלי. פיי׳
הקוי׳ אתפסקה׳ בידיס
מוקבו בב״ד לאומו בסקילה ולכך
אין יכול לוגר לו סרי שלך לפניך
לפי שסתפיק בידיס ובשתא נפי
זה כיכל להגעיד כל הבבא דוגתי׳
בהגהגל קוש (סס :) כדבבן דל׳ יעקב
לפי דסוי *דלבבא ושוב סיולא ליסקל
דקתני בגוגתי׳ דסתם לא״ל סרי שלך
לפניך כגון שתפקומו ב״ד ומחליס
ומיכו דס״י פי׳ סס אלין ועגייד
כדבבן רק ויבא אבל הסיקא דאוכ
סיולא ליסקל דוגתי׳ לא אתיא
כדבבן אלא כו׳ יעקב דוקא וזסו
פי׳ ומוס שכולה לסגעיד שוד הזולא
ליס״ דבתמיתין בתיסקה בידיס ליד ב״ד דוגיל דבלייתא דסייכו
בתתיסקו בידיס וקקא לפי׳ אלא זה סהיקן לא סוי סיקן כיכר
אתפסקו׳ בידיס לא יתחייב ואס הוא סוא כיכר אפי׳ תפקו ב״ד
ומאליהן לוגס יבוא ולא יתחייב ואס הוא כיכר אפי׳ תפקו ב״ד
ועבר עליו הפסה שור ומחזירו עד אלא בגוגר דיכו אומר לו סרי שלך
לפניך תגלו ומשוגר לו סרי שלך
בבבן לדבבן סוא דסוגיגן לסו ומאי
דבחנן בפס׳ עודו וקקא לפי׳
אלא רבה בר שמואל הגיה׳ ואומר
ליס רב אסקא אי ומכח׳ לסו לא
תיגעא לסו ואו״י דייק ונלא פליגי
בחנן אלא אייתי יכול לעגות
ולהגעיד ומחלוקת׳ בגולת אחריתי:
השתא אתפסקה׳ לאומלי. פיי׳
הקוי׳ אתפסקה׳ בידיס ולכך
אין יכול לוגר לו סרי שלך לפניך
לפי שסתפיק בידיס ובשתא נפי
זה כיכל להגעיד כל הבבא דוגתי׳
בהגהגל קוש (סס :) כדבבן דל׳ יעקב
לפי דסוי *דלבבא ושוב סיולא ליסקל
דקתני בגוגתי׳ דסתם לא״ל סרי שלך
לפניך כגון שתפקומו ב״ד ומחליס
ומיכו דס״י פי׳ סס אלין ועגייד
כדבבן רק ויבא אבל הסיקא דאוכ
סיולא ליסקל דוגתי׳ לא אתיא
כדבבן אלא כו׳ יעקב דוקא וזסו
פי׳ ומוס שכולה לסגעיד שוד הזולא

מכור. פי׳ בקוי׳ לבדיל ומשגגור דיכו אינו מוכר לאסקור בחנגלס
ואפי׳ ל״ס דעפכה *דעתייס לא מתסר ע״מ כדי אקור
לסמסותו לעגות דיכו ובמהדור אחת פרס״ו ומכו ומכור אחוגר ליס
מוכר סיס כך לסמסותו כיון שידעת שהרג ואת סוא אאסקר לאכסקר
ולא סוי מוקא עגות וא״ס וסיפא אפי׳
כסנגוו׳ דיכו דקתני אינו מוכר
מסתמא יודע שנגנב וכגוגר דיכו
דוגיא דכיס׳ ידוע שהגנב ומ״ב
ליסוי עגות עתכה כוגי *בעוקבא
אמותו וי״ל אין הכל בקיאין בדין
שוד הבקל וסבור אינו אינו לסמסותו
לעגות בו ונלאלכתו אז אפי׳ לחתנו
סבור בסרי:

דאם כן ליפלגו בחנן בפס׳. פ״ה
ואכן קי״ל בהגהת [עליס]
(דף לח :) דלדבבן אומר אינו אלא אם
לפניך דקתני בבריי״תא גזל חנן
ונעבר עליו הפסה שור ומחזירו עד
אלא בגוגר דיכו אומר לו סרי שלך
לפניך תגלו ומשוגר לו סרי שלך
בבבן לדבבן סוא דסוגיגן לסו ומאי
דבחנן בפס׳ עודו וקקא לפי׳
אלא רבה בר שמואל הגיה׳ ואומר
ליס רב אסקא אי ומכח׳ לסו לא
תיגעא לסו ואו״י דייק ונלא פליגי
בחנן אלא אייתי יכול לעגות
ולהגעיד ומחלוקת׳ בגולת אחריתי:
השתא אתפסקה׳ לאומלי. פיי׳
הקוי׳ אתפסקה׳ בידיס ולכך
אין יכול לוגר לו סרי שלך לפניך
לפי שסתפיק בידיס ובשתא נפי
זה כיכל להגעיד כל הבבא דוגתי׳
בהגהגל קוש (סס :) כדבבן דל׳ יעקב
לפי דסוי *דלבבא ושוב סיולא ליסקל
דקתני בגוגתי׳ דסתם לא״ל סרי שלך
לפניך כגון שתפקומו ב״ד ומחליס
ומיכו דס״י פי׳ סס אלין ועגייד
כדבבן רק ויבא אבל הסיקא דאוכ
סיולא ליסקל דוגתי׳ לא אתיא
כדבבן אלא כו׳ יעקב דוקא וזסו
פי׳ ומוס שכולה לסגעיד שוד הזולא

עין משפט נר מצוה

בהזקת שיעור קיימי. לין הפירוש כהסיק דפ״ק (דף טו.) גבי פלוגתא דפלגא הזקה קנסא דבהזקה שיעור דהתם היינו דלין לריכין שיעור לחין דלכו לחזיקכמו קן ורגל לחבל הזקה שיעור דהכא סיינו בדרך בני אדם לשומרו ופתח עגיל לתו שמירה שיעור ובדלבי יסודם לתו בחזקה שיעור ולפי הגיל׳ הכי פירוש ואחי נעשה דר׳ אליר קסבר קתם שורים בחזקה שיעור הסיבי לבעלי׳ שקבוריו הבעלים שלין דרכן לחזיק ועל כן חיים מוחזקין לשומרם ונעשה דר״י קתם שורים לתו בחזקה שיעור חפיבי לבעלים ונעלי לתו שמירה פחותה ולהך גירסא הוי פירוש הזקה שיעור הכא בחזקה שיעור דפ״ק ומיהו בין לר״מ בין לר״י ובהבנות הגמ״ש ובלה״מ

עד

אמיי׳ פ״ח מה׳ מכירות הל׳ ב סמ״ג עשין כו׳ פ׳ בנ מוס״ש ס״מ מי׳ מז

עה

בעוס״ש ה״מ סי׳ מלו פעי׳ ח ועיין מיי׳ פ״ד מה׳ נזקי ממון הל׳ ב׳ סמ״ג עשין מז טוס״ש ס״מ מס

עו

לחמי׳ פ״ז מה׳ נזקי ממון הל׳ ח סמ״ג עשין מז טוס״ש ס״מ מס

מיי׳ פ״ב מה׳ גזילה הל׳ ח ועיין בהסגי׳ ובמ״ש ובלה״מ

[לעיל יח.]

[לעיל לט.]

ובריטיל ל׳ ר״מ ובי׳ חייב ר״ל אומ׳ חייב ר״ל אומ׳ חם חייב ובי׳ אבל בנם׳ שם משמע בבי׳ שם שלבי׳

מועד לקבן יעין. מלינו לעיעור דדוקא בקבו כפי שקבן יעין מזעון לחזיק יותר מקבן של שמאל לבל מועד לקבן שמאל ק״ם דמועד לקבן יעין לו שמא לין מועד ומוכחא דעלמא בקבו: אלא

דאמר *שור כשומר חנם דמי ליתני חויץ משומר חנם והשוכר ואי כר״ל דאמר שוכר כנושא שכר דמי ניתני חויץ משומר חנם וכולן במועדין פטורין לענין כופר אמר רב הונא בר חיננא הא מני ר״א היא דאמר אין לו שמירה אלא כבין ולענין שוכר סבר לה בר״ל דאמר שוכר כנושא שכר דמי אבי׳ אמר לעולם כרבי מאיר ובדמחליף רבה בר אבוה ותני *שוכר כיצד משלם ר״מ אומר *כשומר שכר ר׳ יהודה אומר כשומר חנם א״ר אלעזר מסר שורו לשומר חנם הזיק חייב דחזק פטור אמרי היכי דמי א״ר דקביל עליה שמירת נזקין אפילו הזיק ומי ליחיי׳ ואי דלא קביל עליה שמירת נזקין אפ״ל הזיק ומי ליפטר אמר רבא לעולם שקיבל עליו שמירת נזקין והכא במאי עסקינן כגון שהכיר בו שהוא גנחן ופתמא דמלתא דלא אזיל איהו ומזי׳ אחריני קביל עליה דאתי אחריני ומזקי ליה לדידיה לא אסיק אדעתיה: **מתני׳** *קשרו בעליו במוסר׳ ונעל בפניו בראוי ויצא והזיק אחד תם ואחד מועד חייב *דברי ר״מ *ר׳ יהודה אומ׳ *תם חיי׳ ומועד פטור שנאמ׳ *ולא ישמרנו בעליו ושמור הוא זה ר״א אומר אין לו שמירה אלא כבין: **גמ׳** מאי טעמא דר״מ קסבר *סתם שורים לאו בחזקת שימור קיימי ואמר רחמנא תם ניחייב דנבעי ליה שמירה פחותה הדר אמר רחמנא ולא ישמרנו גבי מועד דנבעי ליה שמירה מעולה וליף *נגיחה לתם נגיחה למועד ר״י סבר סתם שורים בחזקת שימור קיימי אמ׳ רחמנא תם נשלם דניבעי ליה שמיר׳ מעולה הדר אמ׳ רחמנא ולא ישמרנו גבי מועד דנעביד ליה שמירה מעולה *הוי ריבוי אחר ריבוי ואין ריבוי אחר ריבוי אלא למעט מיעט הכתוב לשמיר׳ מעול׳ וכ״ת נגיחה לתם נגיחה למוע׳ הא מיעט רחמנ׳ ולא ישמרנו ליה ולא לאחר והאמיבעי ליה ללאו אם כן נכתוב רחמנא ולא ישמ׳ מאי ולא ישמרנו ליה ולא לאחר תניא ר״א בן יעקב אומר אחד תם ואחד מועד ששמרו שמירה פחותה פטור מאי טעמא סבר לה כר״י דאמ׳ מועד בשמירה פחותה סגי ליה וילף נגיחה לתם ונגיחה למועד אמר רב אדא בר אהבה לא פטר ר״י אלא צד העדאה שבו אבל *צד תמות במקומה עומדת אמר רב *מועד לקרן ימין אינו מועד לקרן שמאל אמרי אליבא דמאן אי אליבא דר״מ האמר אחד תם ואחד מועד שמירה מעולה בעי אי אליבא דר׳ יהודה מאי אריא קרן שמאל אפילו בימין נמי אית ביה צד תמות ואית ביה צד מועדת אמרי לעולם ברבי יהודה ולא סבירא ליה דרב אדא בר אהבה והכי קאמר כי האי גוונא הוא דמשכחת ביה צד תמות ומועדת אבל

מסורת הש״ס

מז. אבל מועד לגמרי לא משכחת לה לצד תמות כלל. דלומיה הכי יקיימנו הוס: שלא יגדל אדם כו׳. הכי מני הכי לא דמוכרו לא יקיימנו הוס:

הדרן עלך שור שנגח ד׳ וה׳

תורה אור

שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצדה. ומת: ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה. ולא מת ומתנם הכניסה: אם משנגחה. ומומתת הכניסה הפילתו: ורביע נזק. לתם חייב חצי נזק וכולו ולו מועל בספק סוא ומזלקן: וכן פרה שנגחה כו׳. ופרקם בגמ׳: **גמ׳** אי נמי לכי הא. דיכול לומר לבחיבי׳ ובכתיבי לך ואמ״ג דלכתיב לגמיעה זל בתר הוצא ומוצא דלהיל קנבי וסוי ומקם מעות *ר׳ נתן אומר מנין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו ואל יעמיד סולם רעוע בתוך ביתו שנאמר *ולא תשים דמים בביתך:

אבל מועד לגמרי לא משכחת בה׳ תמות תמית בה׳ צד תמית כלל: ר״א אומר אין לו שמירה אלא כבין (כו׳): אמר רבה מאי טעמא דר״א דאמר קרא *ולא ישמרנו שוב אין לו שמירה לזה א״ל אבי׳ אלא מעתה דכתיב *ולא יכסנו נמי שוב אין לו כיסוי לזה וכי תימא הכי נמי ותתן *כסדו בראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור אלא אמר אבי׳ היינו טעמא דר״א כדתניא *ר׳ נתן אומר מנין שלא יגדל אדם כלב רע בתוך ביתו ואל יעמיד סולם רעוע בתוך ביתו שנאמר *ולא תשים דמים בביתך:

הדרן עלך שור שנגח ד׳ וה׳

שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצדה. ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה אם משנגח׳ ילדה משלם ח״נ לפרה ורביע. נזק לולד וכן פרה שנגחה ילדה משתלם חצי נזק מן הפרה ורביע נזק מן הולד: **גמ׳** אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי סומכוס *דאמר ממין המוטל הספק חולקין אבל חכמים אומרים *זה כלל גדול בדין המוציא מחבירו עליו הראיה למה לי למימר זה כלל. גדול בדין אצטריך דאפ׳ *ניזק אומר ברי ומזיק אומר שמא המוציא מחבירו עליו הראיה אי נמי לכי הא דאתמר *המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן רב אמר ה״ז מקח טעות ושמואל אמר *כול שיאמר לו לשחיטה מכרתיו לך אמאי וניחזי אי גברא דזבין לרדיא אי גברא דזבין לנכסותא לא צריכא *בגברא דזבין להא ולהא וניחזי אי דמי רדיא לרדיא אי דמי נכסתא לנכסתא לא צריכא *דאיקיר בישרא וקאי בדמי רדיא אמרי ואי דאפילו ניזק אומר ברי ומזיק אומר שמא חולק אומר ברי יודע ומתוך שאין בידו לומר אינו יודע ומתוך שאין יכול ליטבע ומלכם ומפרכם בפ׳ המפבעין (סם) ובסוס דכתיב בפונעה הסם תחיה בין המיתים ולא בין היזקים ונעני׳ דמזמייב בפונעה ואין יכול ליטבע ומלכם ומפרכם בפ׳ המפבעין (סם) ובסוס דכתיב בפונעה הסם תחיה בין המיתים ולא בין היזקים ומפרכם התם כגון שאמר לי׳ ומה לאבא ביד אבדך ואמר לי׳ מקומין ידענה ומומין לא ידענה דבאבוס כה״ג מיחייב ועל כרחך לריך ליתן טעם לומס בתב חייב ובזוקים פטור דבלא טעמא אין לומר כדאמר התם אי אמר לי׳ וכ׳ לית ליה עם לי׳ הוס ומה ליתן טעמא דבתב חייב לא ידענא דהיה לו לידע אם מה לאו אבל יוכיו לא היה לסם לידע בעילי דבבוסן ומהאי טעמא אית לי׳ מני לומפטר בפונעה אין לו לידע דבר זה אם מקנבחה ילדה או לא״ת דסכא ומעמ דלית לי׳ לרב יהודה בבי עדיף ולקמן בפ׳ בתרא (דף קיח.) ובהסולל (דף מז: וסם) אמר ונבה לי בדיך והלה אומר אינו יודע רב יהודה ורב סונא מחייב דבדי עדיף ולין לתרן דהכא דמעמיה דשמואל קאמר דהא בפפ״ק דכתובות (דף יד: וסם) בעי לעיעור הא דרב יהודה ורב סונא דשמואל היא ונבי אומה סבבה הקפה דשמואל אדשמואל ו״ל כדפרישים לעיל דהתם בבי עלו עוב שיודע שיבחיבנו אם הוא ומקבר ובבי לפי שיודע אם מחייב לו אם הלכך ודעינן שמא מוכחא מלתא דבבי דהתי אומה הוא ובבי עדיף לחבל הכא עם בטוען הא דרב סונא ורב יהודה דשמואל היא ולא מקיק אדעתיה הא דדתי התם בתמקבה היא יכול לסקלות התם דשמואל אדשמואל דהתם בפיק שמואל כר״ג דאמר בתמנא בהסיא דומבאחבתני בחבתי אע״ג דהתם לא לבעל לידע מתי בחבתין ודהכא בשמעתין ודהה שמואל דלא אמר בבי עדיף בומקום שהבבי גרוע אלא שבבמה מקומות יכול לומר ולטעמיך ולא קאמר וההיא דהבית והעלי׳ (דף קיו: וסם) דהיה אחד מכיר מקלת אבנו מוגלן ואמר [בגמ׳] דאידך קאמר אחי יודע ובריך ליעמא תיובתא דר״ל ומשמע דלבר יהודה ניחא התם י״ל דבגילות הוא שכל אחד מכיר מקלת אבנו וכן מוכח דמיקי עלה בגון בים עבקא שבועה ביניהם ואם לא היה לו לסכיר אבנו בחלקו ומוקי בגמ׳ דאמרי אחר מחוך אחין יכול ליטבע ומלכם כדפרישים לעיל וההיא דתנן בוחלין (דף קלד. וסם) זה אחי אין נאמן ויעול עמו לא הייתי אומר מתוך אחין יכול ליטבע ומלכם כדפרישים לעיל וההיא דתנן בוחלין (דף קלד. וסם) זה אחי אין נאמן ויעול עמו בחלקו ומוקי בגמ׳ דאמרי אחר מחוך אחין יכול ליטבע ומלכם כדפרישים לעיל דלא אמר אחי יודע בעבור חנ״ג דבבי גרוע הוא אחין לסם לאחין לידע אם הוא אחיהם דעם יודעים בחוקו שבא מוגדינת הים התם בלחו הבי דמי שפיר ואין מוסם לומר ולימעמיך ומוך ״ל דלתם מלי לומר דהכי קאמר זאת אומרת מינה לי בדיך והלה אומר אינו יודע בעבור הוא בעבון ומשמע טוב בעבון הבי׳ דמי׳ בעומד בבי׳ אם כל׳ *שמעאל אומר ג״ם הוא ומלי לבלוקי בזוזי ותיתי אמ׳ בבומכים:

המוציא מחבירו עליו הראיה. ומשמע ומהכא דאין הלבה בבומכים ומלכה ס״ל שמואל בוחתי׳ ובשמעתין דבל דאליס גבר בבתר חזקת הבמיה (דף לד וסם) יש לאחיך בזה: **ונחזי** אי דמיא לדיא לבדיא. פי׳ הכר״י בר מנבדבי דהכא אמר בהמוכר הספינה (דף נח.): מכר הנגר לא מכר דבקר ולים הם הדעים מוריעים הכא מודו דהבי מילי גבי נמר לאיכא דובא וחזקה דובא הכא רובא לנבר לנמר ונבקר בקר וגם הוא מוחזק ואפי׳ לפי הספרים דלא גרסי מובא מ״ע לא אחיה דעים לחדייהו ומפקי מחזקה אבל הכא רובא לבדיא זבבי ואיכא חזקה בנגד אחרו הבוא שהמוכר מוחזק אחרי׳ הדעים מודיעים לפייע או לרוב או לחזקה ובשב״ם פי׳ בהמוכר פירות (דף לב. וסם) בענין אחר:

אלא מעמא דר״א בדתניא. פיומס ״ולאחי מעמא מוי לא תקבי עין משפט בור בבסוי ומסה דר׳ נתן ו״ל דבור חיים כי׳ תקבתא בה״ר לא נר מצוה בסמוכבסה כבלאחי ומבור בגמ״ל דמעיקרא ולאחי בה״ר דר״ל בענין תמלמוין קאמר בהמתא דמוקבין בעמא בדר׳ נתן לאו בענין תמלמוין מיהי אלא לגבי חיסור בעבלמא דלאחר לקיימו ולאכא לגיימו דבבי בור מוי לאכא לבבל עודה בתם שמרו שמירה מעולה ומזיק פטור ומיהו בשמירה פחותה ולאי לא בבי׳ ומהאוסר לקיימו ולהבבי אמר לעיל הא עולא פעיק ב ג ומי׳ ח פעיק ח ב

אמיי׳ פ״ג מה׳ מזק׳ ממון הל״ב ומלבה ו סמ״ג עשין מון טוס״ש ס״מ מ׳ מלא פעיק ב ג ומי׳ ח פעיק ח ב

הרא״מ׳ ב״ו עמ׳ מכירה הל״ה סמ״ג לאוין קע טוס״ש ס״מ מ׳ מלא פעיק כב

דאפילו ניזק אומר ברי ומזיק אומר שמא חולק אומר ברי יודע ומתוך שאין בידו לומר אינו יודע ומתוך שאין יכול ליטבע ומלכם ומפרכם בפ׳ המפבעין (דף מז. וסם) ועיהו בשמירה פחותה ולאי לא בבי׳ ומהאוסר לקיימו ולהבבי אמר לעיל הא עולא פעיק ב ג ומי׳ ח פעיק ח ב

הרא״מ׳ ב״ו עמ׳ מכירה הל״ה סמ״ג לאוין קע טוס״ש ס״מ מ׳ מלא פעיק כב

מוכר לקיימו ולהבבי אמר לעיל הא עולא פעיק ב ג ומי׳ ח פעיק ח ב

הרא״מ׳ ב״ו עמ׳ מכירה הל״ה סמ״ג לאוין קע טוס״ש ס״מ מ׳ מלא פעיק כב

דרדן עלך שור שנגח ד׳ וה׳

שור שנגח את הפרה: **זו** דברי סומכוס. פיומס דבבי׳ הסולל (דף ק. וסם) ומומע דלא אמר סומכוס יחלוקו אלא בעומד בחגם בבי׳ המחלוקת פרה בחעור דבריך בגמלא אמלי יחלוקו ולחזי בבשות דעמלן קיימא אמר שמואל בעומדת בחגם ופריך ומוקמה בחזקת ומלא קמא הא מני סומכוס היא ומדלא אמר אלא ומומע דלא סדר ביה ומבריי קמא וסך דהכא אוכא לאוקמי בעומדת בחגם לר״מ דאמר ומלבי הסור אבל לר׳ יהודה ר׳ שמואל דמלי בבלבלן ר׳ דאמר דהכא בחזי לא תתיבא לך מתיבא (דף לה.): קסם דדייק זאת אומרת אלולים עליו חביביו על סומכוס דומבעע בתם דאפילו בבבי ובבי קאמר בחזקת ומלא סומכוס דמחלקין ואפי׳ עומד בביתו ומלא חזק ומתני׳ בעומד בביתו אי כר׳ *שמעאל דאמר ג״ם הוא ומלי לבלוקי בזוזי ותיתי אפי׳ בבסומכוס:

דאפילו ניזק אומר בבי ומזיק אומר שמא חולק אומר בבי יודע ומתוך שאין בידו לומר אינו יודע ומתוך שאין יכול ליטבע ומלכם ומפרכם בפ׳ המפבעין (דף מז. וסם) ועיהו בשמירה פחותה ולאי לא בבי׳ ומהאוסר לקיימו ולהבבי אמר לעיל הא עולא פעיק ב ג ומי׳ ח פעיק ח ב

הרא״מ׳ ב״ו עמ׳ מכירה הל״ה סמ״ג לאוין קע טוס״ש ס״מ מ׳ מלא פעיק כב

מוכר לקיימו ולהבבי אמר לעיל הא עולא פעיק ב ג ומי׳ ח פעיק ח ב

הרא״מ׳ ב״ו עמ׳ מכירה הל״ה סמ״ג לאוין קע טוס״ש ס״מ מ׳ מלא פעיק כב

דרדן עלך שור שנגח ד׳ וה׳

שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצדה. ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה אם משנגח׳ ילדה משלם ח״נ לפרה ורביע. נזק לולד וכן פרה שנגחה ילדה משתלם חצי נזק מן הפרה ורביע נזק מן הולד: **גמ׳** אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי סומכוס *דאמר ממין המוטל הספק חולקין אבל חכמים אומרים *זה כלל גדול בדין המוציא מחבירו עליו הראיה למה לי למימר זה כלל. גדול בדין אצטריך דאפ׳ *ניזק אומר ברי ומזיק אומר שמא המוציא מחבירו עליו הראיה אי נמי לכי הא דאתמר *המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן רב אמר ה״ז מקח טעות ושמואל אמר *כול שיאמר לו לשחיטה מכרתיו לך אמאי וניחזי אי גברא דזבין לרדיא אי גברא דזבין לנכסותא לא צריכא *בגברא דזבין להא ולהא וניחזי אי דמי רדיא לרדיא אי דמי נכסתא לנכסתא לא צריכא *דאיקיר בישרא וקאי בדמי רדיא אמרי ואי דאפילו ניזק אומר ברי ומזיק אומר שמא חולק אומר ברי יודע ומתוך שאין בידו לומר אינו יודע ומתוך שאין יכול ליטבע ומלכם ומפרכם בפ׳ המפבעין (דף מז. וסם) ועיהו בשמירה פחותה ולאי לא בבי׳ ומהאוסר לקיימו ולהבבי אמר לעיל הא עולא פעיק ב ג ומי׳ ח פעיק ח ב

הרא״מ׳ ב״ו עמ׳ מכירה הל״ה סמ״ג לאוין קע טוס״ש ס״מ מ׳ מלא פעיק כב

מוכר לקיימו ולהבבי אמר לעיל הא עולא פעיק ב ג ומי׳ ח פעיק ח ב

הרא״מ׳ ב״ו עמ׳ מכירה הל״ה סמ״ג לאוין קע טוס״ש ס״מ מ׳ מלא פעיק כב

דרדן עלך שור שנגח ד׳ וה׳

שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצדה. ואין ידוע אם עד שלא נגחה ילדה אם משנגח׳ ילדה משלם ח״נ לפרה ורביע. נזק לולד וכן פרה שנגחה ילדה משתלם חצי נזק מן הפרה ורביע נזק מן הולד: **גמ׳** אמר רב יהודה אמר שמואל זו דברי סומכוס *דאמר ממין המוטל הספק חולקין אבל חכמים אומרים *זה כלל גדול בדין המוציא מחבירו עליו הראיה למה לי למימר זה כלל. גדול בדין אצטריך דאפ׳ *ניזק אומר ברי ומזיק אומר שמא המוציא מחבירו עליו הראיה אי נמי לכי הא דאתמר *המוכר שור לחבירו ונמצא נגחן רב אמר ה״ז מקח טעות ושמואל אמר *כול שיאמר לו לשחיטה מכרתיו לך אמאי וניחזי אי גברא דזבין לרדיא אי גברא דזבין לנכסותא לא צריכא *בגברא דזבין להא ולהא וניחזי אי דמי רדיא לרדיא אי דמי נכסתא לנכסתא לא צריכא *דאיקיר בישרא וקאי בדמי רדיא אמרי ואי דאפילו ניזק אומר ברי ומזיק אומר שמא חולק אומר ברי יודע ומתוך שאין בידו לומר אינו יודע ומתוך שאין יכול ליטבע ומלכם ומפרכם בפ׳ המפבעין (דף מז. וסם) ועיהו בשמירה פחותה ולאי לא בבי׳ ומהאוסר לקיימו ולהבבי אמר לעיל הא עולא פעיק ב ג ומי׳ ח פעיק ח ב

הרא״מ׳ ב״ו עמ׳ מכירה הל״ה סמ״ג לאוין קע טוס״ש ס״מ מ׳ מלא פעיק כב

מוכר לקיימו ולהבבי אמר לעיל הא עולא פעיק ב ג ומי׳ ח פעיק ח ב

הרא״מ׳ ב״ו עמ׳ מכירה הל״ה סמ״ג לאוין קע טוס״ש ס״מ מ׳ מלא פעיק כב

עין משפט ה"ג מי דליכא לאסתלומי מיני׳ וא״ל דגרים מי דליתא לסני זוזי
נר מצוה ומשוא שם מן מומן ועשוה בעין שכתן נוקח לומוכר אם׳ אים
כי זוזי אחריני לא יהב כי׳ זוזי ואין כלל׳ כי׳ מאחר שעקה בעיות
סוא בגרם סוא שדינו כדין ב״מ
וכ״מ מי אים כי׳ זוזי לא עני לסלוקי
אמר מעילי כדמוכח בסמוכא (ר׳
פו. ופס) בסמוא דקאמר תולה
ועוטיזו בנכסי סוס ואולי״ם שים ג׳
דיבים בב״מ ולמקרן ולסביר דבעל
סוב מי אים כי׳ זוזי לא עני לסלוקי
בשלר מעילי אמר כדמ׳ ואי׳ אים כי׳ זוזי
לא עני לא״ל ערם תבין ואייתי
זוזי כדמוכח בסמוא ובסמ׳ בשעתן
דקאמר ענני לסוודך פאני אפרע
ומקרן אם׳ אים כי׳ זוזי עני לסלוקי
בשלרני לרב סוסא דאמר בש״ק (דף
ע.) מי כסף מי מעיב ולרב פפא
ולרב סוסא בריס דרב יסודע כל
מילי מעיב סוא ובשביר אם׳ אים
כי׳ זוזי אמרי׳ ליס זיל ערם ואייתי
זוזי דגבי פועל לא אמרי׳ מעני
לסוודך אם׳ אפרע כדמוכח בבריס
ומעלייס (ר׳ קיס.):

שאין נזקקין אלא לתובע תחלה. כגון דאיכא בזוזי דאמרי אנשי ממרי רשוותך פארי אפרע לא צריכא דאיכא לאשתלומי מיניה רב אמר ה״ז מקח טעות זיל בתר רובא ורובא דאנשי לדריא הוא דזבני ושמואל אמר יכול שיאמר לו לשחיטה מפרתי לך ״ולא אזלינן בתר רובא כי אזלינן בתר רובא באיסורא אבל ״בממונא לא אזלינן בתר רובא אלא המוציא מחבירו עליו הראיה תניא נמי הכי שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצדה ואינו ידוע אם עד שלא נגחה ילדה אם משנגחה ילדה חצי נזק לולד דברי סומכוס וחכ״א המוציא מחבירו עליו הראיה ״א״ר שמואל בר נחמני מנין לרמוציא מחבירו עליו הראיה שנאמר ״מי בעל דברים יגש אליהם יגיש ראיה אליהם מתקיף לה רב אשי הא למה לי קרא ״סברא הוא דבא״ב ליה כאיבא אזיל לבי אסיא אלא קרא לבדר״נ אמר רבה בר אבוה דאמר ר״נ אמר רבה בר אבוה ״מנין שאין נזקקין אלא לתובע תחלה שנאמר מי בעל דברים יגש אליהם יגיש דברים אליהם אמרי נהרדעי ״פעמים שנזקקין לנתבע תחלה והיכי דמי דקא זילי נכסיה: וכן פרה שנגחה את השור [וכו׳]: חצי נזק ורביע נזק פלגא נזקא הוא דבעי שלומי כולי נזקא נכי רבעא מאי עב״דתיה אמר אביי חצי נזק אחד מארבעה בנזק ואי פרה וולד דחד גנרה ר״נ דמצי א״ל לבעל פרה ממה נפשך חצי נזק הב לי אלא לא צריכא דפרה דחד וולד דחד ואי דקדים תבעיה לבעל פרה תחלה ה״נ דא״ל לבעל פרה פרה דידך אזקתן הב לי ראיה דאית לך שותפא אלא דקדים תבעיה לבעל וולד תחלה דא״ל גלית אדעתך דשותפא אית לי איכא דאמרי אע״ג דקדים תבעיה לבעל פרה תחלה מצי מדחי ליה דא״ל מידע ידעי (אנא) דשותפא אית לי אמר רבא אטו אח״ מארבעה בנזק ואחד משמנה בנזק קתני חצי נזק ורביע נזק קתני אלא אמר רבא לעולם בפרה וולד דחד והכי קאמרינן איתה לפרה משתלם חצי נזק מפרה

ליתא

ואי ליכא לאשתלומי מיניה לישקליה לתורא בזוזי ״דאמרי אנשי ממרי רשוותך פארי אפרע לא צריכא דאיכא לאשתלומי מיניה רב אמר ה״ז מקח טעות זיל בתר רובא ורובא דאנשי לדריא הוא דזבני ושמואל אמר יכול שיאמר לו לשחיטה מפרתי לך ״ולא אזלינן בתר רובא כי אזלינן בתר רובא באיסורא אבל ״בממונא לא אזלינן בתר רובא אלא המוציא מחבירו עליו הראיה תניא נמי הכי שור שנגח את הפרה ונמצא עוברה בצדה ואינו ידוע אם עד שלא נגחה ילדה אם משנגחה ילדה חצי נזק לולד דברי סומכוס וחכ״א המוציא מחבירו עליו הראיה ״א״ר שמואל בר נחמני מנין לרמוציא מחבירו עליו הראיה שנאמר ״מי בעל דברים יגש אליהם יגיש ראיה אליהם מתקיף לה רב אשי הא למה לי קרא ״סברא הוא דבא״ב ליה כאיבא אזיל לבי אסיא אלא קרא לבדר״נ אמר רבה בר אבוה דאמר ר״נ אמר רבה בר אבוה ״מנין שאין נזקקין אלא לתובע תחלה שנאמר מי בעל דברים יגש אליהם יגיש דברים אליהם אמרי נהרדעי ״פעמים שנזקקין לנתבע תחלה והיכי דמי דקא זילי נכסיה: וכן פרה שנגחה את השור [וכו׳]: חצי נזק ורביע נזק פלגא נזקא הוא דבעי שלומי כולי נזקא נכי רבעא מאי עב״דתיה אמר אביי חצי נזק אחד מארבעה בנזק ואי פרה וולד דחד גנרה ר״נ דמצי א״ל לבעל פרה ממה נפשך חצי נזק הב לי אלא לא צריכא דפרה דחד וולד דחד ואי דקדים תבעיה לבעל פרה תחלה ה״נ דא״ל לבעל פרה פרה דידך אזקתן הב לי ראיה דאית לך שותפא אלא דקדים תבעיה לבעל וולד תחלה דא״ל גלית אדעתך דשותפא אית לי איכא דאמרי אע״ג דקדים תבעיה לבעל פרה תחלה מצי מדחי ליה דא״ל מידע ידעי (אנא) דשותפא אית לי אמר רבא אטו אח״ מארבעה בנזק ואחד משמנה בנזק קתני חצי נזק ורביע נזק קתני אלא אמר רבא לעולם בפרה וולד דחד והכי קאמרינן איתה לפרה משתלם חצי נזק מפרה

ליתא

בעל דברים. תוכעו: שאין נזקקין אלא לתובע תחלה. כגון דאיכא תובע ומשמעון עכם סלוקיכו (בעדים אי בשטר) ומשמעון ועשיבו תפסקא ומבלי הסזכ כי עוס שתפסקא אי ומסכון סיס בידך ובפחת עדעיו שבסתעמת בו בתחלי׳ נזקקים לנעבע לתובע ומוליאים לו סמוגה ומשמעון ולסמ״כ מזקקין לו לנעבע ומשמעון לדון על דבר סתפיסה ומוסכון ומסתח ליל כפ״ם דעיילי כגון סיס לבתובע סנר על המוגה דאי לאי מסכי לתובע שמעון אמרי״ס עדיס לבתובע דסמלוס אם מביאו בעדים אין לכרך לפיכעו בעדים וא״ם סיכי דעי אי יס לסמעון עדיס מוכיכים אי נעוגן סיביל עדיס תוך כי יום שתפס לתובע ״עבדה לתובע תחלה ומכלה אם שואל כי יום לפרוע מהבו מותני׳ לו סטוא זמן ב״ד ואם שמעון אומר שיביל עדיס שלו לאחר כי יום אם׳ בלא קבל מני לא סיימו שומעון לו ולפי זיכו ככסי דאמרי אם אומר שלאחר שבאם אי שבאים יביל עדיס מי

נ אעוס״ע מ״ע
פי׳ הלב פעי׳כב
ד
בגמ׳ מ״ב
מהכ׳ מוהבל ומזיק
הכ׳ כ״כפי׳ המי׳
בשם ר״מ פמנ
עשין קו עוס״ע
מ״מ פי׳ כד

מעוגנים לו כלל וי״ל כגון שמעון אומר פלוני בשעת מעשה היו יודעים שכבדבי כן הוא ואמו יודעים שסיו אומר אומר בזה סיו בשעת המעשה ואי׳ לאו קבל ס״ל שבאלו לסמיתין לסם אמי׳ סיקן לבא לזמן ועכיבה ר״ע כגון שזה מיבע שחבל בו ושמעון אומר ים לי אלא תבעיות עליו ומגביבן לבתובע דמי מבלתו אע״פ שמעון אומר בסמובל (דף לח.) אחין מתבון זמן לחבלות ויותר ומשמע לפרש לענין חבלה מלענין עכום ומלענין מלוה ומלמיתין לו כלל דקי״ל אחד דיני ממונות (דף לס. ופס): **ורביע** מקן אחד ומשמיה בקנ. תניא סיתך עכום סולד לפרה פעיעה אלא עשה הולד לחצי מעון בפרק הפרה ולחיוו אם יש לו לאחד בי חלקים ולאחד חלק אחד מי יאכלם זה כמו זה כאלו סיתה חציה אלו ואם תניא בפרק ד׳ ים (דף לו.) המחמן מוכל ענכה ומלבמיו [מעגיים זה ופעים] סמלמוים דיבר זמב ומשמע שבל אחד ומפסיד כפי מה שיש לו ומפ׳ ריב״ל דכולה מלחמה נקבו לקיימה בעלמא כאלו הולד עשה חלי מקן אבל לעילם לא ומאלם אלא רביע מקן אחם הפרה אום מומים זה בלא עם הולד ומכאן ואלו כל מקן שעשה כגון שבנחה אום ומומים ומומלה חלק חומיים לולד ואם היה ולאי שוחף היה מיעל הפרה אים לו שוחף לא יאכלם כך אלי אחמלומין ולחיד פלגא לא ומאלם כולו בעל הולד דשמעה ילדים ולחמ״כ נגחה ומולקין ולאפי׳ לי׳ נתן לחמר (לקמן דף נב.) כי ליכא לאסתלומי ומאלי ומאלם הכא דעד כאן לא קאמר רבי נתן אלא בשור הם מדקף לא תביאו לבור אבל בעבל אלא בשור אע״פ שולאי מזיק לפיכך ומשאלם כל הסאר ומבעל אבור כיון שהבור הרגו לשור אבל כאן שאם הולד בעבי אחו בשעה מניחם יש לו לאתחייב בתשלומים אין לחייב אפי׳ אם אמר לבעל אבל כאן שאם דעתי לאי׳ פי׳ אים לבו לבעעיר הפרה בחזקת שהיא דילי׳ ומודה שיעובדת הפרה בחזקת שהיא דילי׳ ומודה כיון לאיכא תרתי שהיא מוזקת ובא אם לאיכא חזקה גופא לחמרי׳ המעי׳ם אלבך לא ומאלם בעל הפר׳ אלא רביע אבל אלא ולאי אים לי׳ שותפא ומיהו לאוליא מעון מיד בעל הולד אין מוגעלת חזקה אלבך לא ומאלם בעל הולד אלא אחד ומשמיה מזק ולאיך אחד ומשמיה מזק ומפסיד ום״כ אבכן בהסות דמחלוקת הכא בחמור דמוקי בהסולמ (דף ק. ופס) בקומכום ולא אמרי׳ אוקי אחזקתה והשתא הוא דלדי׳ לסולאי ומעון ומזקה מגלא קמא ומקן וקפ׳ לכ״ל דבר הסולמ (ד׳ כז. ופס) תנן זה אומר אני יודע וזה אומר אני יודע יתלוקו גבי אבלם הוים ומכר׳ ומחר ומוקמא לה בקמומכום ואלאי לא אמרי׳ אוקמה אחזקתה׳ והשתא היא דעת׳ לאמעיד הסומנין ביד הסולמ ויפטר ומאלם ואומ״ר דשומ יתלוקו לאו אבאלם הוים ומכר׳ לאחר קלי אבלם אבאלם אחת ומכר אחת:

ליתא

ליתא לפרה משתלם רביע נזק מולד טעמא דלא ידעינן אי דוה ולד בדדה כי נגחה אי לא דוה אבל אי פשיטא לן דדוה ולד בדדה כי נגחה משתלם כוליה ה״נ מולד רבא לטעמיה דאמר רבא ״פרה שהזיקה גובה מולדה מאי טעמא גופה היא ״תרנגולת שהזיקה אינו גובה מביצתה מ״ט פרישא בעלמא הוא ואמר רבא ״אין שמין לפרה בפני עצמה ולולד בפני עצמו אלא שמין לולד על גב פרה שאם אי אתה אומר כן נמצא אתה מכחיש את המזיק וכן אתה מוצא ״בקוטע יד עבדו של חבירו וכן אתה מוצא ״במזיק שדה של חבירו א״ל רב אחא בריה דרבא לרב אשי ואי דינא הוא ליכחוש מזיק משום דאמר ליה פרה מעברתא אזוקתך פרה מעברתא שיימנא לך פשיטא פרה דחד וולד דחד ״פיטמא לבעל פרה נפחא מאי רב פפא אמר לבעל פרה רב אחא בריה דרב איקא אמר הולקין ״והלכתא חולקין: **מתני׳** ״הקדר שהכנים קדרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ושברה בהמתו של בעל הבית פטור ואם הוזקה בהן בעל הקדרות חייב ואם הכנים ברשות בעל חצר חייב ״הכנים פירותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור ואם הוזקה בהן בעל הפירות חייב ואם הכנים ברשות בעל החצר חייב ״הכנים שורו לחצר ב״ה שלא ברשות

מבל עבדו ולבסוף נרבעו לקור ולוחו לסון דבבא אמר רב נחמן הוא עיקר דמייתי לה בב׳ כל הסלמיים (דף נוו:) בי״ו תיובתא אע״ג דאמר בחר הכי לעיל תבאי היא *כן דרך הגוף בסלין הדבר עיקר אמר אע״ג שיכול לעולות תבאי דבלינו בלאסכמן בהגיזקן (דף נג:) דעסיק תיובתא דעלן דאמר הזקן אלו כיכר אמרים הזקן אלו ואמ״ג דבפ׳ הערל (דף עח. ופס) עייתי עלתי׳ דל׳ יזמן דאמרי׳ ופרוך עלה הא דאמר רבא בכרים ועובדתא שבתגייה בכה לין בריך עבילה כו׳ ותמיה לסמיי שאמי עובד כו׳ לא ומסוס הרים עלתי׳ דל׳ יזמן עיקר אלא ומסוס דבעי לאלוקעי מלתי׳ דהבא הכבכרים כו׳ לדבדי הכל [דהכא] נבא גופי׳ אים לים הכא עובד יבך אמוי׳ **מאי** טעמא פיטמא בעלמא הוא. והא דאמר בחלו עריפות (דף נח. ופס) גבי פלוגתא דל״ו וכי׳ יהוסע בולד עריפ׳ הכל עריפ׳ בבילת ערים׳ שהיא לקוד׳ ועלי טעמא כיון דאמר׳ בגופה כגופה דמי׳ הייכו דוקא אותם שמעורות בגידין שמגלאו אחזומה בעיני הכמגולת אמיב כגוף שהתכגולת ולכך אין גופה ומבילתה דמי׳ יעיר הייכו מעורות בשעה שהזיק שהכמגולת ואלי׳ לכמוכום לכל הפחות ומאלי׳ דעמיילדת הלידה אין גופה דמתמעל גמר׳ לם אבל לענין טרים׳ אקורה דשמעה בשעה שטעדת׳ היתה מחוברת ואלי׳ אותם שבולדו ניל אחר שבעדת׳ אקורים ומגזיר׳ דהבגן כמו שאבלו בבילת הכמגולת בגיל׳ דתבן בעוקבת עדיות (פ״ם) דפ״ם אוכרין וכרל׳ דבעבד דבילת הכמגולת בגיל׳ אקורה אמו בילת עריפה שהבדיל׳ באיקור אע״פ שהיא גמורה: **וכן** אתה מוצא בקוטע יד עבדו כו׳. ול״ה אמלי לא אקמור מני וכן אתה מוצא בשמעת דמי׳ ולדות דתבן בתחבי׳ לקמן (דף מח:) שמין אותה כמה היתה שוה אותם עד שלא ילד. ומאמר ולדות ואין שמין דמי׳ בפני עצמן שהיה נכתם ומזיק ביותר אלא שמין. הכל ביתר. ובסב״ג לא נחלק על הבן אלא שאם שמין כך בעוד המזיק שהאשם ומבשת יותר לאחר לידה אבל לא בא לחלוק לומר שיהאו הולדות בפני עצמן כי בזה לא נתן טעם לומה יחלוק בכך אלא לרבבא״ג שמין ולדות אבל אשה אותם ומעוברת לעכור גיפה בלא ולדות פחות ומלעכור הכל ביחד וכל׳ לר״י דבין לרבבא ובין לרבבא״ג שמין ולדות בפני עצמן ולא אבל אותם אשה הכיון דגוף האשה לאו ומעון בעבלים הוא וגם לענין אחר אבלוחי אינו אלו אינו לאוס ולדות אבל אותם אשה כמו ולד אבל פרה ומתבי׳ לא חייבי כלל בשעת הולד אלא בשעת אבה ולדות ולכך לא מייתי הכא לה׳ ומדעי ולדות ובן ומעוע דומתי׳ לא חייבי בשעת ולד בכלל לאמלן דומבים ומדעי דרבבא״ג אלא בשעת אבה ולדות אבל ולדות שמין לכ״ע בפני אבה ולדות אלא בשעת אבה ולדות אבל ולדות שמין לכ״ע בפני עצמן ומ״ם דומתי׳ כולל ומבלם דמי׳ ולדות ולא הימה דמי׳ ולדות לבדן אלא שמין אם אשה כו׳ ומוכיחין הדמים אלו על דמי הולדות ודמי׳ ולדות גופייהו לא אלבדיך לפ׳ מילי והא דמקש׳ בגמ׳ אלי׳ דמי׳ ולדות אבה ולדות הוא לאו אשה דבבלל שעת אבה ולדות דמי׳ ליסוי דמי׳ ולדות אלא לסיות בתוכף על דמי׳ ולדות הוא דקתני לה בעמחי׳ כדפרים׳ וכי ומשי כולל ומבלם דמי׳ ולדות ובאבה ולדות שמין אם אשה כו׳ היינו פי׳ אבה ולדות אבל דמי׳ ולדות אבל אלא ל״ל לפרקו: **א״** דיבא הוא ליכחוב המקש׳ כיון דפרה ומלד מבי׳ אבל

אימא סיפא אם הכנים בתשום כו׳. היינו כל״א אומא׳ לא דייק ומתחלת הגמא דקתני שלא בתשום שבתחו אם בעל בית בעוור בתשום חייב דבסתומא וקשה לאחקה בהן בעל הקדישות חייב כל׳ ועל הגמא בתני עלמא היה יכול להקשות ריש״ל ופיש״ל דבגן ומלינעת׳ רבי ו״ל דומיסא לין יכול לדקדק דסיבר ומתוקומא כל׳ ומלא בתשום דנקנו ומשום דבעי לוויתני ואם סחק; בסם בעל הקדישות חייב חבל לא עכ׳ לוויעל כדולה בהן ובלא בתשום דנקנו ומשום בעוי ומלא״ע ומשום שבתחו אם בעל הבית פעור דעשום הא לא אלעריך דסא בהבית קתני סיפא ואם הכנים בתשום בעל המלר חייב ובא״ם בבא בהן בעל הבית חייב בין לענין בהמה״ב בין לענין בעל שבת חייב דוקא אלא בתשום הא בתשום פעור בשלומא קדישות ומיהא פעור דכיון דעתלים חוזק בשתות אם בעל הבית *דין הלכה ג מתנ״ע אם בעל הבית אמי׳ כל׳ אמור בשתות לא קבול עלי׳ נטירות׳ אבל בשבגם שורו לשורו אם בעל הבית אמי׳ כל׳ אמור בשתות לא יסא אלא אמר כל׳ אמר״ה ומ״ל דעשבין קוכר דלכ׳ בשמוכים שורו בתשות הכי הוא כלנו מעפרם בהבה׳ שיפעוד כל אחד ומ׳ בכיתות שורו ובכל מקום בלי שלא בתשות הזיק ולפי סחומת לרבי אם הכנים שורו בתשות הזיק חייב סחק פעור כדאמרי׳ לקמן גבי כנוס שוכך ואמרינו:

ואפילו בשבתו בתוס. ולא דמי לכסף ביתא קוקך דבתוס אמר״ה (דף מנו: ושם.) אמרו אמר״ה מעמא עקוס הוא לו ולא״ל׳ מיתן לו שכר אמור אתם אלא אם אמר״ה אמר״ל אמר״ל אמר״ה אמר״ל אמר״ה אמר״ל אמר״ה

שניהם ברשות. פ"ה כגון בר"ה שלא ברשות כגון שמכיסה ליס לפרס כגון שמכנס לחלר ב"ה שלא ברשות לחיות ליס לחקוקי לחעמה' כמו שמתנו לו רשות כמו כן נתנו לחחר רשות ברה"ר וקשה דסיינו ומתני' בפ' המניח (ד' לב.) וגר' שכנסם לחלר בר"ה שלא ברשות לחיות ליס לחקוקי לחעמה' כמו שמתנו לו רשות לו כמו שסוא ככנס שלא ברשות מעמ גם אחר ככנס שלא ברשות ולכך מייבין בשסיקוה זה לח זה לחפי' הזיקו שלא ונדעמה אבל אחר ברשות ואחר ומחמר שלא ברשות לחיות ליס לחקוקי לחעמה' בהאי ואחי ליס לחקוקי לחעמה' בהאי ואחי שלא ונדעמה הזיקו ברשות ולחמר שלא ברשות לחיות ליס לחקוקי לחעמה' בהאי ואחי ליס לחקוקי לחעמה' בהאי ואחי שלא ונדעמה הזיקו ברשות ולחמר שלא ברשות מייב:

דחזא יקוקא ומפל. רש"י מוקי בגב' מעמיס הרחקוקים גם סיחה כוונתו להתחכך אלא בכוונ' להפיל על אחרים ומעמיד לקחני הכתם אחר אחרונ' שסיחה לכתחכך והרחקוקו' אלא שנגעה הרחקוקות וזהו דוחק דקמיב ומשומה מה שנגעה אחרינא הכיב ליס ומשומה קלח שסנג בנפילה הכותל ולכך לא מחנב מועד אלא ומחמת הרחקוקות וזהו דוחק דקמיב ומשומה מה שנגעה לגחתו לגחונו יקוקא או לגחתכך *גם היינה הוא נועד בשפלא אחרונה שהיה שלא בכוונ' ולפירוש"ג ל"ל דקא"ר הכא דמועד לחפיל על בני אדם בכוונה אלא לא הזיק בני אדם אלא בשביל אחרונה דבר' הרחקוקות לא חייבינן אלא היכא מועד ועשה חומרים לחפיל עצמו בדור לאחרון הילק:

ושמואל אמר אלבחא בריבי. לבאורה בר' דאלבחא כמשמואל בדיבי אל"ע דבאל קאמר לעיל הכביס אורו לאלר בעל הבית שלא בדבר' ואחר בו מיות שיבין הסור בנקי אלל בכדר' ואחר בו מיות שיבין הסור ומעמות בעל הסור חייב בנקי אלל ומעמות אבל בדבר' אחר חייב בנקי אלל אבל בדבר' אחר אלל לבריב' אחר אלל לבריב' אחר אלל בדבר' אחר אלל בדבר' אחר אלל בדבר

ותני זכת. ולזן וגיגים הבריותא אלא כלומר זכה מי שיש לו זכות: **משכונו** של שמלא ביד גר כו' ומוליאין אותו מידו. ולפיליו ומשכון דע"ש אין לו אלא שעבוד עליו כיון שהיה יכול הישראל לבדוקו ולסלקו בדנר": **והלכתא** דליתיה בחלב. פ"ה לחומשין בחלב קני אע"פ שאין עושין בכלל שהיה ולריך לומר דאייבי בחלב המשתמרת אלא בחלב שאין משתמר לא קנה פעמי ל"ה ס"ב עושין אלא ס"ב בעושין בכל שהיה כדאיתא בס"ק דב"ע (לף יא. ומס) ולמלו דס"ד דאייבי בחלב ובעל אחלב אין כאן הא מינו הלכה ד' מנו מס עוש"ע מס פעיף כז ס"ב) אלא אמר ר' אמי ולר' אמי כל דמעיקר מס הכי ס"ל דאייבי בחלב אחין ומשתמרת ולא קנה אלא ס"ב עושין בכל שהיה אלא אם כן אינו כפי מה שקנאו אינו אלא אם כן אינו כפי מה שקנאו אינו אלא אם כן אינו כפי מה שקנאו אינו

ארך אפים ולדיקים ולרשעים. בעוטקן פסין (ד׳ כב. וסס) ומשמע מי לטובים אחים מל טובה ואחלק (קף קיח.) ומשמע לטובה ור״ל כשאין קיום לעשות תשובה הוא לרעה אבל בקיומו לעשות תשובה הוא לטובה:

איכא ביניהו דעבד גופה. ס״ל הוא ולי לגיעור דכפל דרך מכיו לחיים לכבד לא מיחייב אלא דרך אחר׳ הכבד אי מי מבר סרחבה יוחר על עוונקה לילכא הבל כדאמרינן לקמן ומדא נקבי:

לשמואל אגובה נמי מיחייב. ע״כ בנתקל בגובה ובאבנו בקרקע אלו בנאבנו בגובה מודה רב דחייב כמו באבנו וקבינו ומשמא דאמר (לעיל ד׳ ג.) אי דאתקריה בין לרב בין לשמואל קיימו בור ומיינו מעוה דחבנתם דדיהם הוא וקשה דבנתקל בגובה ובאבנו בקרקע מודה שמואל דפטור דקרקע עולם הזיקתו כדאמרינן לקמן (ד׳ מג.) אמר שמואל אינו אמר לאמוראי דפטור כגון שבתקל בבור ובכל אחרי הבור מ״ל כגון דעבד גובה ס׳ עפרים וקבינ הגובה חבר בעומק ס׳ עפרים ונתקל בגובה ובאבנו בעומק בור אי״ל דוקא אתם נבי בכל מקום הכריים פטור שמואל שקול הכריים גרס לו ליפול ובחבנתם נמי לא גרס לו ומעשיו שבאבנו בקרקע אחון לבור ואין לתקשות לחייב בבל הבור אחי בעמה אלי אתקלה ובכל נמי ליחייב דאם עוקר לם כבבי מון דבי ליכא לא אחלוני ומאחלי ומאחלם ומאחי״ל דקשבר שמואל אחון לחייב בעל הבור לעולם אחילו לבבי נתן אלא בבעמה ג״ל ומשמואל. ג״ם כל אתקלה אלו אחייב בעל הבור בבאבנו ואחי׳ בחבנו בקרקע עולם אלו בבעמה אחיזק אינ״ג אלא עבה אתקלה אבל בגאי אלו בבאבנו בקרקע עולם יחייב בעל הבור בבאבנו ואחי׳ בחבנו בקרקע עולם אלו בבעמה אחיזק אינ״ג אלא עבה אתקלה אבל בגאי אלו בבא

שלא היה בו הכל לגייתה. שהיה רחבו יותר מעמקו:
אי בהכלא מיית. הסבה סוף תיעוה דכתי דעיעבו הכלא ובכל מקום לא הסתמיכ לא היה כופל:
השותפין שכלו הבלאה זה ומה לקרוים לכנס בחלה. בכתרים

(ד' עו:) ופעכה בין ים בה דין חלוקה ובין לון בה דין חלוקה לקרוים ואע"פ. שלון יכול לעמחות לכנס כשלון בו דין חלוקה וע"ע יכול לחקור עליו מידי דהוי מחוכיר בית לחבירו שיכול המוכיר להקדיש כלה ואתה בעוכר בפ' עכיון בפ' הלוחר ומקרקי (דף כח: ושם) ים בה דין חלוקה ובין לון בה דין חלוקה לקרוים ואע"פ. שלון יכול לעמחות בין הלוקה אע"פ שלון יכול לעמחות בין הלוקה ובין לון בה דין חלוקה לקרוים ואע"פ.

עין משפט נר מצוה

תא שמע לא כסהו כראוי כו'. תיובתא דעתא לא כסהו כראוי כו'. תיובתא דמעוז ח"כ ע"כ סיפא מיירי דתכלא כיסה כראוי ולא אמרינן דמעוז ח"כ סיפא לא כסהו כראוי ולא אמר לתוכיה מידי ומיסיפא ר"ל דמעוקרא ודאי שלא סיים יכול לומר עשה אחר ליל מיירי אבל הסתא סיכול לגמלוה מידום קבלא הוא דלים לן לומנר מידי:

**ולא כראוי לגמלים ואי דשכיחי גמלים אמאי פטור פישע הוא ואי דלא שכיחי גמלים פשיטא אנוס הוא אלא לאו דאתיין לפרקים ואתו גמלים וארעוה ואתו שורים ונפלו ביה וקתני פטור אלמא כיון דהשתא ליכא אנוס הוא אמרי לא לעולם כראוי לשורים וכראוי לגמלים ודקא קשיא לך היכי נפל א"ר יצחק בר בר חנה שהתליע מתוכו ת"ש לא כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת חייב היכי דמי אילימא לא כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים פשיטא צריכא למימר דחייב אלא לאו כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים היכי דמי אי דשכיחי גמלים פושע הוא ואי דלא שכיחי גמלים אנוס הוא אלא לאו דאתיין לפרקים ואתו גמלים וארעוהו ואתו שורים ונפלו ביה וקתני חייב אלמא כיון דאתיין לפרקים פושע הוא דאיבעי ליה אסוקי אדעתיה לעולם כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים ודקא קשיא לך פישע הוא איידי דנסיב רישא כסהו כראוי נסיב סיפא נמי לא כסהו כראוי איבא דאמרי "הא נמי ודאי לא איבעיא לן דכיון דאתיין לפרקים פושע הוא דאיבעי לי' אסוקי אדעתיה כי איבעי לן דכי הוא דאיבעי לן כסהו כיסוי שיכיל לעמוד בפני שורים ואינו יכול לעמוד בפני גמלים ושכיחי גמלים והתליע מתוכו מהו מי אמרינן מיגו דהוי פישע אצל גמלים הוי פישע נמי לענין התלעה או דילמא לא אמרינן מיגו ת"ש כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור ואתמר עלה א"ר יצחק בר בר חנה שהתליע מתוכו היכי דמי אלימא כראוי לשורים וכראוי לגמלים והתליע מתוכו פשיטא דפטור מאי הוה ליה למעבד אלא לאו כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים והתליע מתוכו וקתני פטור אלמא לא אמרינן מיגו דהוי פושע לענין גמלים הוי פושע לענין התלעה לא לעולם כראוי לגמלים וכראוי לשורים והתליע מתוכו ודקא קשיא לך כי התליע מאי הוה ליה למעבד מהו דתימא איבעי ליה למיזל ומנקש עליה קמ"ל ת"ש לא כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת חייב היכי דמי אילימא לא כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים צריכא למימר דחייב אלא לאו כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים ואי דשכיחי גמלים פושע הוא ואי דלא שכיחי גמלים אנוס הוא אלא לאו דשכיחי גמלים והתליע מתוכו וקתני חייב אלמא אמרינן מיגו דהוי פושע לענין גמלים הוי פושע לענין התלעה אמרי לא לעולם כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים ואתו גמלים וארעוה ואתו שורים ונפלו ביה דנסיב רישא כסהו כראוי נסיב סיפא נמי לא כסהו ת"ש "נפל לתוכו שור חרש שוטה וקטן סומא ומהלך בלילה חייב "פקח ומהלך ביום פטור ואמאי נימא מדהוי פושע לענין חרש הוי נמי פושע לענין פקח אלא לאו שמע מינה "לא אמרינן מיגו שמע מינה: נפל לפניו כו': אמר רב לפניו "לפניו רש"י לא פניו רש"ל ממש לאחריו אחריו ממש רוזה

עה אנגד"מ"ר פ"ל מה' חק' ממון הלכה ד' פמנ עמקן קפ"ח עוס"ע מ"מ מ"ר מ' מי פרק כ"ג

עו בגמ"ר' סס הלכה יז וסיין בהסגנה ובה"ח עוס"ע סס פנ"ר יט עז ד"סס פנ"ר כד

רשכיח גמלים והתליע מתוכו ונפל לתוכו כיון דהשתא ליכא אנוס הוא אמרי לא לעולם כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים ודקא קשיא לך היכי נפל א"ר יצחק בר בר חנה שהתליע מתוכו ת"ש לא כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת חייב היכי דמי אילימא לא כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים פשיטא צריכא למימר דחייב אלא לאו כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים היכי דמי אי דשכיחי גמלים פושע הוא ואי דלא שכיחי גמלים אנוס הוא אלא לאו דאתיין לפרקים ואתו גמלים וארעוהו ואתו שורים ונפלו ביה וקתני חייב אלמא כיון דאתיין לפרקים פושע הוא דאיבעי ליה אסוקי אדעתיה לעולם כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים ודקא קשיא לך פישע הוא איידי דנסיב רישא כסהו כראוי נסיב סיפא נמי לא כסהו כראוי איבא דאמרי "הא נמי ודאי לא איבעיא לן דכיון דאתיין לפרקים פושע הוא דאיבעי לי' אסוקי אדעתיה כי איבעי לן דכי הוא דאיבעי לן כסהו כיסוי שיכיל לעמוד בפני שורים ואינו יכול לעמוד בפני גמלים ושכיחי גמלים והתליע מתוכו מהו מי אמרינן מיגו דהוי פישע אצל גמלים הוי פישע נמי לענין התלעה או דילמא לא אמרינן מיגו ת"ש כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור ואתמר עלה א"ר יצחק בר בר חנה שהתליע מתוכו היכי דמי אלימא כראוי לשורים וכראוי לגמלים והתליע מתוכו פשיטא דפטור מאי הוה ליה למעבד אלא לאו כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים והתליע מתוכו וקתני פטור אלמא לא אמרינן מיגו דהוי פושע לענין גמלים הוי פושע לענין התלעה לא לעולם כראוי לגמלים וכראוי לשורים והתליע מתוכו ודקא קשיא לך כי התליע מאי הוה ליה למעבד מהו דתימא איבעי ליה למיזל ומנקש עליה קמ"ל ת"ש לא כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת חייב היכי דמי אילימא לא כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים צריכא למימר דחייב אלא לאו כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים ואי דשכיחי גמלים פושע הוא ואי דלא שכיחי גמלים אנוס הוא אלא לאו דשכיחי גמלים והתליע מתוכו וקתני חייב אלמא אמרינן מיגו דהוי פושע לענין גמלים הוי פושע לענין התלעה אמרי לא לעולם כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים ואתו גמלים וארעוה ואתו שורים ונפלו ביה דנסיב רישא כסהו כראוי נסיב סיפא נמי לא כסהו ת"ש "נפל לתוכו שור חרש שוטה וקטן סומא ומהלך בלילה חייב "פקח ומהלך ביום פטור ואמאי נימא מדהוי פושע לענין חרש הוי נמי פושע לענין פקח אלא לאו שמע מינה "לא אמרינן מיגו שמע מינה: נפל לפניו כו': אמר רב לפניו "לפניו רש"ל לא פניו רש"ל ממש לאחריו אחריו ממש רוזה

ולא כראוי לגמלים ואי דשכיחי גמלים אמאי פטור פישע הוא ואי דלא שכיחי גמלים פשיטא אנוס הוא אלא לאו דאתיין לפרקים ואתו גמלים וארעוה ואתו שורים ונפלו ביה וקתני פטור אלמא כיון דהשתא ליכא אנוס הוא אמרי לא לעולם כראוי לשורים וכראוי לגמלים ודקא קשיא לך היכי נפל א"ר יצחק בר בר חנה שהתליע מתוכו ת"ש לא כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת חייב היכי דמי אילימא לא כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים פשיטא צריכא למימר דחייב אלא לאו כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים היכי דמי אי דשכיחי גמלים פושע הוא ואי דלא שכיחי גמלים אנוס הוא אלא לאו דאתיין לפרקים ואתו גמלים וארעוהו ואתו שורים ונפלו ביה וקתני חייב אלמא כיון דאתיין לפרקים פושע הוא דאיבעי ליה אסוקי אדעתיה לעולם כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים ודקא קשיא לך פישע הוא איידי דנסיב רישא כסהו כראוי נסיב סיפא נמי לא כסהו כראוי איבא דאמרי "הא נמי ודאי לא איבעיא לן דכיון דאתיין לפרקים פושע הוא דאיבעי לי' אסוקי אדעתיה כי איבעי לן דכי הוא דאיבעי לן כסהו כיסוי שיכיל לעמוד בפני שורים ואינו יכול לעמוד בפני גמלים ושכיחי גמלים והתליע מתוכו מהו מי אמרינן מיגו דהוי פישע אצל גמלים הוי פישע נמי לענין התלעה או דילמא לא אמרינן מיגו ת"ש כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת פטור ואתמר עלה א"ר יצחק בר בר חנה שהתליע מתוכו היכי דמי אלימא כראוי לשורים וכראוי לגמלים והתליע מתוכו פשיטא דפטור מאי הוה ליה למעבד אלא לאו כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים והתליע מתוכו וקתני פטור אלמא לא אמרינן מיגו דהוי פושע לענין גמלים הוי פושע לענין התלעה לא לעולם כראוי לגמלים וכראוי לשורים והתליע מתוכו ודקא קשיא לך כי התליע מאי הוה ליה למעבד מהו דתימא איבעי ליה למיזל ומנקש עליה קמ"ל ת"ש לא כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת חייב היכי דמי אילימא לא כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים צריכא למימר דחייב אלא לאו כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים ואי דשכיחי גמלים פושע הוא ואי דלא שכיחי גמלים אנוס הוא אלא לאו דשכיחי גמלים והתליע מתוכו וקתני חייב אלמא אמרינן מיגו דהוי פושע לענין גמלים הוי פושע לענין התלעה אמרי לא לעולם כראוי לשורים ולא כראוי לגמלים ושכיחי גמלים ואתו גמלים וארעוה ואתו שורים ונפלו ביה דנסיב רישא כסהו כראוי נסיב סיפא נמי לא כסהו ת"ש "נפל לתוכו שור חרש שוטה וקטן סומא ומהלך בלילה חייב "פקח ומהלך ביום פטור ואמאי נימא מדהוי פושע לענין חרש הוי נמי פושע לענין פקח אלא לאו שמע מינה "לא אמרינן מיגו שמע מינה: נפל לפניו כו': אמר רב לפניו "לפניו רש"ל לא פניו רש"ל ממש לאחריו אחריו ממש רוזה

מסורת הש"ס

ע"ל דף כ"ד

ע"ל מ"ז

ע"ל מ"ז

ע"ל מ"ז

שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו (מאי נידון שור בכור דלא פריק ליה) אביי אמר משלם ח"נ רבינא אמר משלם רביע נזק הא והא בתם הא כרבנן והא כרבי נתן איבעית אימא הא והא כרבנן הא בתם הא במועד איבעית אימא הא והא כר' נתן הא במועד והא בתם אמר רבא שור ואדם שדחפו לבור לענין נזקן כולן חייבין לענין ארבעה דברים ורמי ולדות אדם חייב ושור ובור פטורים לענין כופר ושלשים של עבד שור חייב אדם ובור פטורים לענין כלים ושור פסולי המוקדשין אדם ושור חייבין ובור פטור מאי טעמא אמר קרא והמת יהיה לו במי שהמת שלו יצא זה שאין המת שלו למימרא הפשיטא ליה לרבא והא מבעיא בעי ליה לרבא דבעי רבא שור פסולי המוקדשין שנפל לבור מהו האי והמת יהיה לו במי שהמת שלו יצא זה שאין המת שלו או דילמא והמת יהיה לו לבעלים מטפלין בנבילה הוא דאתא בתר דבעיא הדר פשטה אלא בעלים מטפלין בנבילה מנא ליה נפקא ליה מן והמת יהיה לו דשור מאי חזית דורמת יהיה לו דשור מפקת ליה לבעלים מטפלין בנבילה והמת יהיה לו דבור מפקת ליה למי שהמת שלו איפוך אנא מסתברא פטור גבי בור דיאיל ופטר בו את הכלים אדרבה פטור גבי שור שכן פטר בו חצי נזק כולי נזק מידת לא אשכחן: נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו כו': מתניתין דלא כר' יהודה דתניא ר"י מחייב על נזקי כלים בבור מאי טעמא דרבנן דאמר קרא °ונפל שמה שור או חמור שור ולא אדם חמור ולא כלים ורבי יהודה או לרבות את הכלים ורבנן

תורה אור

"שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו (מאי נידון שור בכור דלא פריק ליה) אביי אמר °משלם ח"נ °רבינא אמר משלם רביע נזק הא והא בתם הא כרבנן והא °כרבי נתן איבעית אימא הא והא כרבנן הא בתם הא במועד איבעית אימא הא והא כר' נתן הא במועד והא בתם אמר רבא °שור ואדם שדחפו לבור לענין נזקן כולן חייבין °לענין ארבעה דברים °ורמי ולדות אדם חייב ושור ובור פטורים לענין כופר ושלשים של עבד שור חייב אדם ובור פטורים °לענין כלים °ושור פסולי המוקדשין אדם ושור חייבין °לענין ארבעה דברים °אמר קרא °והמת יהיה לו במי שהמת שלו °יצא זה שאין המת שלו למימרא הפשיטא ליה לרבא והא מבעיא בעי ליה לרבא דבעי רבא שור פסולי המוקדשין שנפל לבור מהו האי והמת יהיה לו במי שהמת שלו או דילמא והמת יהיה לו °לבעלים מטפלין בנבילה הוא דאתא בתר דבעיא הדר פשטה אלא בעלים מטפלין בנבילה מנא ליה נפקא ליה מן והמת יהיה לו דשור מאי חזית דורמת יהיה לו דשור מפקת ליה לבעלים מטפלין בנבילה והמת יהיה לו דבור מפקת ליה למי שהמת שלו איפוך אנא מסתברא פטור גבי בור דיאיל ופטר בו את הכלים אדרבה פטור גבי שור שכן פטר בו חצי נזק כולי נזק מידת לא אשכחן: נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו כו': מתניתין דלא כר' יהודה °דתניא ר"י מחייב על נזקי כלים בבור מאי טעמא דרבנן דאמר קרא °ונפל שמה שור או חמור שור ולא אדם חמור ולא כלים ורבי יהודה או לרבות את הכלים ורבנן

תורה אור

°שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו (מאי נידון שור בכור דלא פריק ליה) אביי אמר °משלם ח"נ °רבינא אמר משלם רביע נזק הא והא בתם הא כרבנן והא °כרבי נתן איבעית אימא הא והא כרבנן הא בתם הא במועד איבעית אימא הא והא כר' נתן הא במועד והא בתם אמר רבא °שור ואדם שדחפו לבור לענין נזקן כולן חייבין °לענין ארבעה דברים °ורמי ולדות אדם חייב ושור ובור פטורים לענין כופר ושלשים של עבד שור חייב אדם ובור פטורים °לענין כלים °ושור פסולי המוקדשין אדם ושור חייבין °לענין ארבעה דברים °אמר קרא °והמת יהיה לו במי שהמת שלו °יצא זה שאין המת שלו למימרא הפשיטא ליה לרבא והא מבעיא בעי ליה לרבא דבעי רבא שור פסולי המוקדשין שנפל לבור מהו האי והמת יהיה לו במי שהמת שלו או דילמא והמת יהיה לו °לבעלים מטפלין בנבילה הוא דאתא בתר דבעיא הדר פשטה אלא בעלים מטפלין בנבילה מנא ליה נפקא ליה מן והמת יהיה לו דשור מאי חזית דורמת יהיה לו דשור מפקת ליה לבעלים מטפלין בנבילה והמת יהיה לו דבור מפקת ליה למי שהמת שלו איפוך אנא מסתברא פטור גבי בור דיאיל ופטר בו את הכלים אדרבה פטור גבי שור שכן פטר בו חצי נזק כולי נזק מידת לא אשכחן: נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו כו': מתניתין דלא כר' יהודה °דתניא ר"י מחייב על נזקי כלים בבור מאי טעמא דרבנן דאמר קרא °ונפל שמה שור או חמור שור ולא אדם חמור ולא כלים ורבי יהודה או לרבות את הכלים ורבנן

עין משפט נר מצוה

פא אבנ"מ מי"ב מה' נ"מ כל"ז כלל

פב ר"מיי' פ"ו מה' מודע ומזיק הלכה יז מגיד עפ"ז פ"ט ה"ט מי' פ' מי פנ"י לך *(ע' תוס' לעיל יב: ד"ה ולפ)

פג ר"מיי' פט פ"ט ע"ב תוס' ד"ה ולפ פנ"י לו

פד ר"מיי' פט פ"ט ע"ב פט סמ"ע לה

פה ר"מיי' פט הל' יז חמ"מ כ"ג ע"ב פט סוף ע"ב פנ"י לו

פז ר"מיי' פט הל' יז

*"שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו (מאי נידון שור בכור דלא פריק ליה) אביי אמר °משלם ח"נ °רבינא אמר משלם רביע נזק הא והא בתם הא כרבנן והא °כרבי נתן איבעית אימא הא והא כרבנן הא בתם הא במועד איבעית אימא הא והא כר' נתן הא במועד והא בתם אמר רבא °שור ואדם שדחפו לבור לענין נזקן כולן חייבין °לענין ארבעה דברים °ורמי ולדות אדם חייב ושור ובור פטורים לענין כופר ושלשים של עבד שור חייב אדם ובור פטורים °לענין כלים °ושור פסולי המוקדשין אדם ושור חייבין °לענין ארבעה דברים °אמר קרא °והמת יהיה לו במי שהמת שלו °יצא זה שאין המת שלו למימרא הפשיטא ליה לרבא והא מבעיא בעי ליה לרבא דבעי רבא שור פסולי המוקדשין שנפל לבור מהו האי והמת יהיה לו במי שהמת שלו או דילמא והמת יהיה לו °לבעלים מטפלין בנבילה הוא דאתא בתר דבעיא הדר פשטה אלא בעלים מטפלין בנבילה מנא ליה נפקא ליה מן והמת יהיה לו דשור מאי חזית דורמת יהיה לו דשור מפקת ליה לבעלים מטפלין בנבילה והמת יהיה לו דבור מפקת ליה למי שהמת שלו איפוך אנא מסתברא פטור גבי בור דיאיל ופטר בו את הכלים אדרבה פטור גבי שור שכן פטר בו חצי נזק כולי נזק מידת לא אשכחן: נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו כו': מתניתין דלא כר' יהודה °דתניא ר"י מחייב על נזקי כלים בבור מאי טעמא דרבנן דאמר קרא °ונפל שמה שור או חמור שור ולא אדם חמור ולא כלים ורבי יהודה או לרבות את הכלים ורבנן

(*"ה"נ מאי נידון שור בכור דלא פריק ליה. בכור בעל מום אין כאן בעל מום ומקדשין אין כאן בעל מום ומקדשין אין כאן בעל מום ומקדשין

בהמתך דדברות הראשונות כלל. לא תעשה ליה כלל. ופרט סגולתם זה מזה דאחרונו' ולאשונות הדא גלמ' היא דזכור ושמור בדבור אחד נאמרו [כ"ה כח. שבועו' כ:]: **ואימא** מה הפרט ומקום דבר שנכלתו ונטוע. תיומה [לא"כ] פרט לו"ל דבכלל בהמתך נמי כתיב ועוד כשאומ' מה הפרט מפורש קלף כל בעלי חיים ונעופות בכלל תיכי ס"ד לאתכאו עופו' ליומא דכלא נופים ומנעני לכו:

פרי ומפי וגדולי קרקע. הכא ומעוע דבקר ולאן תקני גידולי קרקע ומיעה דבש"ק דקדושין (דף ז.). גבי הטנקה אומר דלא כתב דאמנא גוזן ס"ל גידולי קרקע אין בעלי חיים לא כתב דאמנא לאן ו"ל דלעבדן דבר הזיכא מנוס מן אחרן לא מקיב בהמו' גידולי קרקע ואין לאחרין כאן יומר':

אמר

תוספות הש"ס

אמר כ"ל כאן סבה כ' תרנגול ביום ופסיזבי כו' ומהו דתיומה אין עין משפט מחד סוף קנ"ל. ואע"ג דלא אמעיגן ומנתני' דלמוה תני נר מצוה מיני אע"ג דבבי בהדי הדדי ולא אמעיגן אלא דאיכוק כלאים דלעבד אמר אלא אמעיגן אלא דאיכוק כלאים זה בזה אין בהמה לא אים כתיב פוי"ן בלע"ן: פסוני. אין שלוי תורה אור

נאמר בהם טוב. נבי כיבוד אב ואם דכתיב בהן לאמנן ויעב ל': ופתח בו. ט"י שכתובה ראשון אמור בתורה לאמנה בהם: הספה. תיבה בו לבדה הראשון: כאן שנה. בנומס' מד דקתני כלאים מהג בנעופות ולמדנו דכל עופות כלאים זה בזה אין בשלוני מיני: טוס. פוי"ן בלע"ן: פסוני. אין שלוי בקונין ילדי"ן קועיה. מקטוונו בי"ק בלע"ן: טייעא. עבדי: אלים מבחוץ. בילי הזכרות ויכין בשוח סבר ומבחוץ: בש חלא. בטעיה אחת אחת בר אחיו מונן בילי מיני עד אחלל אם הראשונה: דנהיג בעיזא וישיבוטא. אקר קרון לנו ולא לף על הנים זה מוסך עמון על אפת הנים: כלאים בחוצה לארץ לא נהגה. דעולים התלויה בארץ היה וכל מובת קרקע אין נוהג אלא בארץ ון התור: אידי ואידי מקום חייבא. אם היה מנהגו אפיה בים בשני דגים של שני מינין חייב דאם דאיקון לעוכלו לעוכלו: ישעיה ל"ד

הדרן עלך שור שנגח את הפרה

לטובה תחלה שמבראשית עד ויראו אלקים את האור לא כתב טי"ת "וארב"ל כל דרואה הספד בחלומו חסו עליו מן השמים ופדאודו דני מילי בכתבא: וכן היה ועוף כיוצא בהן וכו': "אמר ר"ל באן שנה רבי "תרנגול טוים ופסוני כלאים זה בזה פשיטא אמר רב חביבא משום דרבו בהדי הדדי מהו דתימא מין חד הוא קמ"ל: "אמר שמואל אווז ואווז דבר כלאים זה בזה מתקיף לה רבא בר רב חנן מאי טעמא אילימא משום דדאי אריך קועיה ודאי זוטר קועיה אלא מעתה גמלא פרסא וגמלא טייעא דדאי אלים קועיה ודאי קטין קועיה הכי נמי דהוו כלאים זה בזה אלא אמר אביי "זה בצוי מבחוץ וזה בצוי מבפנים רב פפא אמר הא טעונה הדא ביעתא בשיחלא ודא טעונה כמה ביעתי בשיחלא א"ר ירמיה אמר ריש לקיש "המרביע שני מינים שבים לוקה מאי טעמא אמר רב אדא בר אהבה משמיה דעולא אתיא למינדו למינדו מיבשה בעי רחבא "המנהיג בעיזא ושיבוטא מהו מי אמרינן כיון דעיזא לא נחית בים ושיבוטא לא סליק ליבשה לא כלום עביד או דילמא השתא מידת קא מנהיג מתקיף לה רבינא אלא מעתה חיבר חטה ושעורה בידו וזרע חטה בארץ ושעורה בחוצה לארץ הכי נמי דמחייב אמרי הכי השתא התם ארץ מקום חיובא חוצה לארץ לא מקום חיובא "הכא אידי ואידי חיובא הוא:

הדרן עלך שור שנגח את הפרה

היס היאך לוקה אלא אמאן דאמר כל שמא בו לעיבוה דהיינו דהיינו' סתם דגים כלאים מהג בהם:

אתיא לעיבוה לעיבוה מיבשה. ומשמה לא עבי לעיבוה דעוביה דוכל בהמתך ליה בדגיי אלא כן לבדגיי לאחר לעבד דבהמתך "דבאמר כתיב קרא דבהמתך גבי שבת: **המינהו** מיבשה. ומ"ם ומה לריך לגלוד מיבשה תיפוק ליה ודכתיב בגופיה דבהמתך כל"ל. לעיבוה דבאלו עריפות (ד' ס. ופס.) ומעוע דאי הוה כתיב לעיבוה בלוי בו דבמיי אלא לאחר. כגון בעלוגה אחת בקמוך בתחות מגג עפחים דלריך להמיק בין זגב לזגב כדמוכח בגוס' שבת פ' א"ר עקיבא (ד' פה.) והא דבעי ר' יחייה חטה ושעורה וחלכן בעופות ד' לתחמיב בכלאי הכרם קאמר אבל בכלאי זרעים מיב בחטה ושעורה לאחד ולא בעו אלא ב' מיכן אבל ר"ש אליג ומלריך ג' זרעים עב' מיכן אי מג' מיכן דתכן (כלאים פ"א) אזוגה חטה ושעורה כאחד חייב ר"ש אומר ב' מיעין ושעורה אחת אי שני אחת אי חטה ושעורה וכוסמת ובלבד שיהיו שלשה:

אמר ר"ל כאן סבה כ' תרנגול ביום ופסיזבי כו' ומהו דתיומה אין עין משפט מחד סוף קנ"ל. ואע"ג דלא אמעיגן ומנתני' דלמוה תני נר מצוה מיני אע"ג דבבי בהדי הדדי ולא אמעיגן אלא דאיכוק כלאים זה בזה אין בהמה לא אים כתיב פוי"ן בלע"ן: פסוני. אין שלוי בקונין ילדי"ן קועיה. מקטוונו בי"ק בלע"ן: טייעא. עבדי: אלים מבחוץ. בילי הזכרות ויכין בשוח סבר ומבחוץ: בש חלא. בטעיה אחת אחת בר מיכן עונן בילי מיני עד אחלל אם הראשונה: דנהיג בעיזא וישיבוטא. אקר קרון לנו ולא לף על הנים זה מוסך עמון על אפת הנים: כלאים בחוצה לארץ לא נהגה. דעולים התלויה בארץ היה וכל מובת קרקע אין נוהג אלא בארץ ון התור: אידי ואידי מקום חייבא. אם היה מנהגו אפיה בים בשני דגים של שני מינין חייב דאם דאיקון לעוכלו לעוכלו: ישעיה ל"ד

הדרן עלך שור שנגח את הפרה

לטובה תחלה שמבראשית עד ויראו אלקים את האור לא כתב טי"ת "וארב"ל כל דרואה הספד בחלומו חסו עליו מן השמים ופדאודו דני מילי בכתבא: וכן היה ועוף כיוצא בהן וכו': "אמר ר"ל באן שנה רבי "תרנגול טוים ופסוני כלאים זה בזה פשיטא אמר רב חביבא משום דרבו בהדי הדדי מהו דתימא מין חד הוא קמ"ל: "אמר שמואל אווז ואווז דבר כלאים זה בזה מתקיף לה רבא בר רב חנן מאי טעמא אילימא משום דדאי אריך קועיה ודאי זוטר קועיה אלא מעתה גמלא פרסא וגמלא טייעא דדאי אלים קועיה ודאי קטין קועיה הכי נמי דהוו כלאים זה בזה אלא אמר אביי "זה בצוי מבחוץ וזה בצוי מבפנים רב פפא אמר הא טעונה הדא ביעתא בשיחלא ודא טעונה כמה ביעתי בשיחלא א"ר ירמיה אמר ריש לקיש "המרביע שני מינים שבים לוקה מאי טעמא אמר רב אדא בר אהבה משמיה דעולא אתיא למינדו למינדו מיבשה בעי רחבא "המנהיג בעיזא ושיבוטא מהו מי אמרינן כיון דעיזא לא נחית בים ושיבוטא לא סליק ליבשה לא כלום עביד או דילמא השתא מידת קא מנהיג מתקיף לה רבינא אלא מעתה חיבר חטה ושעורה בידו וזרע חטה בארץ ושעורה בחוצה לארץ הכי נמי דמחייב אמרי הכי השתא התם ארץ מקום חיובא חוצה לארץ לא מקום חיובא "הכא אידי ואידי חיובא הוא:

הדרן עלך שור שנגח את הפרה

היס היאך לוקה אלא אמאן דאמר כל שמא בו לעיבוה דהיינו דהיינו' סתם דגים כלאים מהג בהם:

אתיא לעיבוה לעיבוה מיבשה. ומשמה לא עבי לעיבוה דעוביה דוכל בהמתך ליה בדגיי אלא כן לבדגיי לאחר לעבד דבהמתך "דבאמר כתיב קרא דבהמתך גבי שבת: **המינהו** מיבשה. ומ"ם ומה לריך לגלוד מיבשה תיפוק ליה ודכתיב בגופיה דבהמתך כל"ל. לעיבוה דבאלו עריפות (ד' ס. ופס.) ומעוע דאי הוה כתיב לעיבוה בלוי בו דבמיי אלא לאחר. כגון בעלוגה אחת בקמוך בתחות מגג עפחים דלריך להמיק בין זגב לזגב כדמוכח בגוס' שבת פ' א"ר עקיבא (ד' פה.) והא דבעי ר' יחייה חטה ושעורה וחלכן בעופות ד' לתחמיב בכלאי הכרם קאמר אבל בכלאי זרעים מיב בחטה ושעורה לאחד ולא בעו אלא ב' מיכן אבל ר"ש אליג ומלריך ג' זרעים עב' מיכן אי מג' מיכן דתכן (כלאים פ"א) אזוגה חטה ושעורה כאחד חייב ר"ש אומר ב' מיעין ושעורה אחת אי שני אחת אי חטה ושעורה וכוסמת ובלבד שיהיו שלשה:

הכונס לאן לדיר. זה היה לחוי לקמות בעיני דבור בהדי עיני דשור דלא היה לו להסקיק בעיני דבור ולא לגב דתכלת כפל לבוד והבקש עיניו תכלת בתרים עיני דבור ל"ב עיני דבור לחוי לעמי תחלה קודם שיכנס דיני לא היה לחוי לעמות תחילה ולא לגב דתכן כפסו כלחוי בגבור דהולך לחכיר דין פותח וכול' שבו דיבר הכתוב תכלת מני הך דנעל בפניה כראוי: **נפרצה** בלילה. אע"פ דתכלת כעל בפני' כראוי פעוור לעניך לעיתיני כפרלה בלילה פעוור כדדייק בפ"ק (ל' יד.) הא ביום חייב דקלא לוח לי' לעלתא ומקמעת ידע שכפרלה לי' מני בלילה אפי' מדע לו שכפרל' וילחם הבהמה אין לו לעלוה יוחר ומלל' לחזר אחריה בתפילה: **אי** הפרלה לפניה. ולעניך לחמוניע דאפילו הלפניה פעוריה כלא הוילאוה: **מאן** תנא ומעד בפעוריה פחותה פני לים. לא בעי לעיעל דמעתי' בין בתם בין בעוד ר"ל דבפעוה לים קפי' לי מני הפוה הכתוב הפרלה לפותה ופותה מעלה ומכוה בכיסי כעין מעיל' פחותה מקמעת לא החעיה עלי לכפותו כביסי ומעל' יוחר ון הלאסון ולא אמר הכתוב לא יוכלו לא בכיסי הלאסון ולפותה ולכתה קלי בפוה ובקו' ומפעע דכל כיסי עד דעלים לים חייב כפעיה פחותה: **עד** דעביד כעין ובעבר. לעע"ב ד' ל"ה ד"ה ד"ה ד

פשיטא כיון דאפקיה קיימא לה ברשותיה כלל מילי לא צריכא דקמו לה באפה כי הא דאמר רבה אמר רב מתנ' אמר רב "המעמיד בדמת חברו על קמת חבירו חייב מעמיד פשיטא לא צריכא דקם לה באפה אמר ליה אבי לרב יוסף "הכישה אמרת לן ולסטי' נמי דהכישה: מסרה לרועה נכנס הרועה כו': אמרי תחתיו דמאן אילימא תחתיו דבעל בדמה תנינא חדא זמנא "מסרו לשומר חנם ולשואל לנושא שכר והשוכר כולן נכנסו תחת הבעל' אלא תחתיו דשומר ושומר קמא אפטר ליה לגמרי לימא תיהוי תיובתא דרבא "דאמר רבא שומר שמסר לשומר חייב אמר לך רבא "מאי מסרו לרועה לברזילה דאורחי' דרועי' למימסר לברזילה איבא דאמרי מדקתני מסרה לרועה ולא קתני מסרה לאחר ש"מ מאי מסר לרועה מסר רועה לברזילה דאורחיה דרועה לממסר לברזילה אבל לאחר לא לימא מסייע ליה לרבא דאמר רבא "שומר שמסר לשומר חייב אמרי לא דילמא אורחא דמלתא קתני והוא הדין לאחר: אתמר "שומר אבידה רבה אמר בשומ' חנם דמי רב יוסף אמר כש"ש דמי רבה אמר בשומר חנם דמי מאי הנאה קא מטי ליה רב יוסף אמר כש"ש דמי "בהדיא הנאה דלא בעי למתבי ליה ריפתא לעניא דוי בש"ש איבא דמפרשי הכי רב יוסף אמר כש"ש דמי כיון דרחמנא שעבדיה בעל כורחיה הלכך בש"ש דמי (סימן החזירה לעולם השב חייא אמרת נשבר שבר) איתיביה רב יוסף לרבה

החזירה

ע"ל דף מד.

המעמיד בהמת חבירו על קמת חבירו חייב. ולע"ס אין הבהמה מלי חייב ונועם מן ורגל דתנ"ג דכתיב בעירה כדיליה חייבת מוחן לפם אם ותנ"ג דפערי' מוחן פס המוח לפני בהמה חברו שהיי בהמה חברו ואם לו ומעם דלא עבידא דאכלה לו ומעם דס"ל שלא תאכל כדאמר לעיל (ד' מז:) דת"ס ומעמס זה ס"ל לתחייב אפי' בר"ש ולא ומתמנע בשום דוכתא דלחייב ברשות הרבים מן אפי' מקבל בהמתו אחלה אלא הפיכות ומעמידה עליהו: **הכישה** אמרת לן. ותחילה היה קובר דמעמיד בהמה היינו שמחזיק בידו אחסבי ומוליכה ומוגם על הקמה ומעמידה סם ולהכי הוה פטינא עפי: **וליסטים** מוי מסכיתות. לגחלה מיירי כדאיתי לה בירושלמי ולא חייב לם מלחת דפטינא כמו הוה מוקמה ולא היים לפרם לומר אם אין פטינא נפי שקל לחבין: **בההוא** הלחם דלא קבעי למיתב רפתא לעניא. ומשום דעוקם בחלוה ודווקא בשעה שמתעקם בה כגון שועם לגורבה לו ומשום עסק שלריך לה לאבידה אבל בשביל שאבידה בציתו לא יפער ומלייחב רפתא לעניא כיון שיכול לקיים מתיסה כדמוכח בסוכה (ד' כח. ומס) דלא בפקא לן מקבא דעוקם בחלוה פעור מן המלוה אלא דוקא סיכי שאינו יכול לקיים מתיסה וקבלה הוא דאמנו בחלוה לדם שיש לו תפילין בראשו ומילים בצבדו ומזוזה בפתחו ישבר מן המלוה ועוד דבפרק אין בין המודר (ד' לג:) אמר דפרוטה דרב יוסף לא סביה ואי פטרת ליה כל זמן שהאבידה בצדיה שביה ומכיה הוא. ופסק כ"ח וה"ג דהלכה כרב יוסף ומשום דאמרינן בזמן בין המודר (שם:) דכ"ע אית להו פרוטה דרב יוסף ואפי' מאן דאמר לאחזור לאבידה לא אמר אלא מפרוטה דרב יוסף ולא דמ"ל דלא נעשה שומר שכר בכך וה"מ הוא דאמר לרב יוסף דעוקם בחלוה אלא דק"ל דלא נעשה שומר שכר בכך דמשני רב יוסף לעולם בגיבתו המשמרת וקמ"ל דלא הוה שומר שכר ואין לדקדק מני בשמעתין דהלכה כרב יוסף דמשני רב יוסף לעולם בגיבתו המשמרת וקמ"ל דלא בעינן דמה בעבדים כדר' אלעזר ומכי מוקי לה קוגיא אלמלי (ד' כט. ומס) כי נמחה דרבה קבלה מרב יוסף דקתא כדר"ש אמר דמלקדק מתחלה דכשומר חנם דמי לא ומשמע ליה קתא אלא אסמכתא בעלמא דהא מעמא דמשום דמלקדק מתחלה וכ"ב יוסף אלא בסברא בעלמא וס"ם דהמיה דאלו אליאות (ד' לא.) מי דמנגרה בבל מקום לגבי רבה מגביבה אבידה אבידה אבידה לא לא בעינן קבל אליאות (ד' קמג:) ואין לפרש דהיינו דוקא בבבא בתרא כמו שיש מפרשים ומלאמר בתי אחזו (לף עד: ומס) ותסבבא ומא קי"ל בבבא ובהא אין הלכה בכמב"ג ואין לומר דמעמ בהמיה מלחת קיימת לן דהלכה כרבה דסוס ליה למיימר ומא קי"ל בהא הלכתא כרבה כדאמר ובהא אין הלכה כרמב"ג ועוד דבפרק המעמיד (ד' מג.) גבי מפקיד מעמת אלל מולאני מותרי שמתעם בהן *(לחרוים לא שמעם בהן) לפיכך אם אבדו חייב באחריות' קאמר רב נחמן דקי"ל כותיה בדיני כאנסי ילא דאמרם שהתירו לו דאמרם להשתמש בהן אין מלו מעשה רק שומר שכר מ"כ באלו אליאות (ד' כט.) גבי מה יהא בדמים ר' נרפון אומר שמשתמש בהן לפיכך אם אבדו חייב באחריותן לא אבו אלא ס"ם כמו שאומר אם לרבה ואין לומר דהתם מודים רב נחמן דחייב בחוכמין ומשום הכי תמומים ומא' דבלאו הכי בשביל כך אומל אלא ס"ם בעלמא ועוד יש להביא ראיה דהלכתא כרבה ומדעוקי קתמא דגמרא מתניתין דהאומנין (ד' פב.) שלומו על המשכון שומר שכר ומחוורתא דלא כר' אליעזר אומר בתנאו אבדו על המשכון ואבד שבע ויעול מעמתיו ולבב יוסף הו"מ לאוקמה אפילו כר"א דלגבקקא מוקי כולהו אליבא ובלוגתייהו בתנאו לריך לומשכון אי לא פי' אלריך לומשכון להשתמש בו ופוחת לו ומחלך ומחלוחתו כך פיהם התם בקונטי' וא"כ הו"מ לאוקמא מתניתין באין לריך למשכון דכ"ע

עלום

מסורת הש"ס

[גמ' דף מב.] [לקמן דף מג.] [גמ' דף מג. לה.] [לקמן דף מד.] [גמ' דף מד. לה.] [לקמן דף מה.] [גמ' דף מה. לה.] [לקמן דף מו.] [גמ' דף מו. לה.] [לקמן דף מז.] [גמ' דף מז. לה.] [לקמן דף מח.] [גמ' דף מח. לה.] [לקמן דף מט.] [גמ' דף מט. לה.] [לקמן דף נ.] [גמ' דף נ. לה.] [לקמן דף נא.] [גמ' דף נא. לה.] [לקמן דף נב.] [גמ' דף נב. לה.] [לקמן דף נג.] [גמ' דף נג. לה.] [לקמן דף נד.] [גמ' דף נד. לה.] [לקמן דף נה.] [גמ' דף נה. לה.] [לקמן דף נו.] [גמ' דף נו. לה.] [לקמן דף נז.] [גמ' דף נז. לה.] [לקמן דף נח.] [גמ' דף נח. לה.] [לקמן דף נט.] [גמ' דף נט. לה.] [לקמן דף ס.] [גמ' דף ס. לה.] [לקמן דף סא.] [גמ' דף סא. לה.] [לקמן דף סב.] [גמ' דף סב. לה.] [לקמן דף סג.] [גמ' דף סג. לה.] [לקמן דף סד.] [גמ' דף סד. לה.] [לקמן דף סה.] [גמ' דף סה. לה.] [לקמן דף סו.] [גמ' דף סו. לה.] [לקמן דף סז.] [גמ' דף סז. לה.] [לקמן דף סח.] [גמ' דף סח. לה.] [לקמן דף סט.] [גמ' דף סט. לה.] [לקמן דף ע.] [גמ' דף ע. לה.] [לקמן דף עא.]

תורה אור

החזירה למקום שיראנה אינו חייב לטפל בה נגנבה או אבדה חייב באחריותה מאי נגנבה או אבדה לאי נגנבה מביתו ואבדה מביתו לא ממקום שהחזירה והא קתני אינו חייב ליטפל בה א"ל הכא במאי עסקינן בגון שהחזירה בצהרים ותרתי קתני והכי קתני "החזירה שחרית למקום שיראנה "ושביק דעייל ונפיק וחזי לה אינו חייב ליטפל בה החזירה בצהרים למקום שיראנה דלא שביק דעייל ונפיק דלא חזי לה ונגנבה או אבדה חייב באחריותה איתיביה "לעולם הוא חייב עד שיחזירנה לרשותו מאי לעולם לאו אפילו מביתו ש"מ כשומר שכר דמי א"ל "מדינא לך בבעלי חיים דכיון "דנקטי להו ניגרא בייתא בעי נטרותא יתרתא איתיביה רבה דכולי עלמא אית להו דהכי יוסף "אין לי אלא בביתו לגנתו ולחורבתו מנין ת"ל תשיבם מכל מקום מאי לגנתו ולחורבתו אילימא לגנתו המשתמרת ולחורבתו המשתמרת היינו ביתו אלא פשיטא לגנתו שאינה משתמרת ולחורבתו שאינה משתמרת ש"מ כשומר חנם דמי א"ל "לעולם לגנתו המשתמרת ולחורבתו המשתמרת ודקא קשיא לך היינו ביתו הא קא משמע לן דלא בעינן דעת בעלים כדר' אלעזר "דא"ר אלעזר "הכל צריכין דעת בעלים "חוץ מהשבת אבידה שהרי ריבתה בו תורה השבת הרבה א"ל אביי לרב יוסף ואת לא תסברא דשומר אבידה כשומר חנם דמי והא "אמר רב חייא בר אבא אמר ר' יוחנן "הטוען טענת גנב באבידה משלם תשלומי כפל ואי ס"ד שומר שכר הוי אמאי משלם תשלומי כפל קרנא בעי שלומי א"ל הכא במאי עסקינן "כגון שטוען טענת לסטים מזיין א"ל "לסטים מזיין "כיון דמיטמר מאנשי גנב הוא

נזלן הוא א"ל שאני אומר "לסטים מזיין "כיון דמיטמר מאנשי גנב הוא

איתיביה

לא

בהדיא נגנב' לא ומלי לסמוי סכי: **אלא** לגנתו שאינה ומשתמרת. "פי' אלא ברוח ומלויים וס"מ כשומר חנם דמי לכלתה שמיכתו: **כגון** שטענו טענת לסטים ומזיין. תימה אמאי עשמתמרת אלא כר' אליעזר אומר בתנאו אבדו על המשכון ואבד שבע ויעול מעמתיו ולבב יוסף הו"מ לאוקמה אפילו כר"א דלגבקקא מוקי כולהו אליבא ובלוגתייהו בתנאו לריך למשכון אי לא פי' אלריך למשכון להשתמש בו ופוחת לו ומחלך ומחלוחתו כך פיהם התם בקונטי' וא"כ הו"מ לאוקמא מתניתין באין לריך למשכון דכ"ע

עלום

פשיטא כיון דאפקיה קיימא לה ברשותיה כלל מילי לא צריכא דקמו לה באפה כי הא דאמר רבה אמר רב מתנ' אמר רב "המעמיד בדמת חברו על קמת חבירו חייב מעמיד פשיטא לא צריכא דקם לה באפה אמר ליה אבי לרב יוסף "הכישה אמרת לן ולסטי' נמי דהכישה: מסרה לרועה נכנס הרועה כו': אמרי תחתיו דמאן אילימא תחתיו דבעל בדמה תנינא חדא זמנא "מסרו לשומר חנם ולשואל לנושא שכר והשוכר כולן נכנסו תחת הבעל' אלא תחתיו דשומר ושומר קמא אפטר ליה לגמרי לימא תיהוי תיובתא דרבא "דאמר רבא שומר שמסר לשומר חייב אמר לך רבא "מאי מסרו לרועה לברזילה דאורחי' דרועי' למימסר לברזילה איבא דאמרי מדקתני מסרה לרועה ולא קתני מסרה לאחר ש"מ מאי מסר לרועה מסר רועה לברזילה דאורחיה דרועה לממסר לברזילה אבל לאחר לא לימא מסייע ליה לרבא דאמר רבא "שומר שמסר לשומר חייב אמרי לא דילמא אורחא דמלתא קתני והוא הדין לאחר: אתמר "שומר אבידה רבה אמר בשומ' חנם דמי רב יוסף אמר כש"ש דמי רבה אמר בשומר חנם דמי מאי הנאה קא מטי ליה רב יוסף אמר כש"ש דמי "בהדיא הנאה דלא בעי למתבי ליה ריפתא לעניא דוי בש"ש איבא דמפרשי הכי רב יוסף אמר כש"ש דמי כיון דרחמנא שעבדיה בעל כורחיה הלכך בש"ש דמי (סימן החזירה לעולם השב חייא אמרת נשבר שבר) איתיביה רב יוסף לרבה

החזירה

ע"ל דף כט. ע"ל דף מד. ע"ל דף מה. ע"ל דף מו. ע"ל דף מז. ע"ל דף מח. ע"ל דף מט. ע"ל דף נ. ע"ל דף נא. ע"ל דף נב. ע"ל דף נג. ע"ל דף נד. ע"ל דף נה. ע"ל דף נו. ע"ל דף נז. ע"ל דף נח. ע"ל דף נט. ע"ל דף ס. ע"ל דף סא. ע"ל דף סב. ע"ל דף סג. ע"ל דף סד. ע"ל דף סה. ע"ל דף סו. ע"ל דף סז. ע"ל דף סח. ע"ל דף סט. ע"ל דף ע. ע"ל דף עא. ע"ל דף עב. ע"ל דף עג. ע"ל דף עד: ע"ל דף יח: ע"מ דף לו: ע"מ דף כט. ולקמן דף פב. מבעוטה דף מד. נדרים ד' לב.

(ע' לקמן מב.)

מהכל"ם בפס מה' שכנים הנ"ב דמלת קבלת ג"ל שכיחות

[ויעין תוספתא ב"מ פב. ד"ה אמר אמוראי]

*גר' הב"ח פי' עשמתמרת אלא כר'.

עין משפט נר מצוה

לא אם אמרת בשומר חנם שכן משלמי תשלומי כפל תאמר בשומר שכר שאינו משלם תשלומי כפל ואי ס"ד לסטים מזויין גנב הוא נמצא בשומר שכר משלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מזויין א"ל הכי קאמר לא אם אמרת בשומר חנם שכן משלמי תשלומי כפל *בכל טענותיו תאמר בשומר שכר שאינו משלם תשלומי כפל אלא בטוען טענת לסטים מזויין איתיביה °ונשכר או מת *אין לי אלא שבורה ומתה גניבה ואבידה מנין אמרת ק"ו ומה שומר שכר *שפטר בי שבורה ומתה *חייב בגניבה ואבידה *שואל שחייב בשבורה ומתה אינו דין *שחייב בגניבה ואבידה וזהו ק"ו שאין עליו תשובה ואי ס"ד לסטים מזויין גנב הוא אמאי אין עליו תשובה איכא למפרך מה לשומר שכר שכן משלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מזויין א"ל קסבר האי תנא *קרנא בלא שבועה עדיפא מכפילא בשבועה לימא מסייע ליה *השוכר פרה מחבירו וגנבה ואמר הלה הריני משלם ואיני נשבע ואמר הלה הריני משלם תשלומי כפל לשוכר סברוה כרבי יהודה דאמר שוכר כנושא שכר דמי ומדקתני ואמר הריני משלם ואיני נשבע מכלל דאי בעי פטר ליה נפשיה בשבועה ה"ד בגון דקא טען טענת לסטים מזויין וקתני ואח"כ נמצא הגנב משלם תשלומי כפל לשוכר ש"מ לסטים מזויין גנב הוא אמרי מי סברת כר"י דאמר *שוכר כנושא שכר דמי דילמא כר"מ ס"ל דאמר שוכר כשומר חנם דמי איבעית אימא כדמחליף רבה בר אבוה ותני *שוכר כיצר משלם ר"מ אומר כשומר שכר ר"י אומר כשומר חנם רבי זירא אמר הב"ע בטוען טענת לסטים מזויין ונמצא לסטים שאינו מזויין: נפלה לגנה ונהנית משלמת מה שנהנית: *אמר רב 'בנחבטה אבל אכלה אפילו מה שנהנית אינה משלמת לימא רב לטעמיה *דאמר רב היה לה שלא תאכל אמרי הכי השתא אימור דאמר רב התם היה לה שלא תאכל היכא דאיתזקא היא דמצי א"ל מריה דפירי לא משלמנא היה לה שלא תאכל לאוזקי היא אחרינא דפטירה לשלומי מי אמר אלא

לא אם אמרת בשומר חנם שכן משלמי תשלומי כפל תאמר בשומר שכר שאינו משלם תשלומי כפל ואי ס"ד לסטים מזויין גנב הוא נמצא בשומר שכר משלם תשלומי כפל בטוען טענת לסטים מזויין א"ל הכי קאמר לא אם אמרת בשומר חנם שכן משלמי תשלומי כפל (דף כד:) לא קיימא לן אלא מנו דקרנא בלא שבועה עדיפא ועוד קשה דבמנוך גבי ק"ו שאין עליו תשובה דפריך עם לשומר שכר שכן ומשלם תשלומי כפל כו' כלומר ונבך דין הוא שיתחייב בגניבה ואבידה אחרכה כיון דחמור הוא ס"ל לומר אלא יתחייב כדי שיתחייב כפל וי"ל דהא אפילו דעדיפא אחוורי דקרנא בלא שבועה ואחוורא דכפילא בשבועה דוי יודע שיבא לידי כך ולכך יש לנו לתענוד פרקא אחרינא שחייב בגניבה ואבידה אם אינו דין לומר לעשות פרקא אחרינא לומר דאם אינו דין לומר לעשות פרקא אחרינא לומר דאם אינו דין לומר לעשות פרקא אחרינא לומר דא

עין משפט
נר מצוה

מיי׳ ל״ל פ״ב מהל׳ נזקי ממון הל׳ יג סמג עשין סז טור״מ סי׳ שלד סעיף ד

*שמין בית קלח בלותם בדם. פי׳ בקול (בית פיקון) שלא לכלה עלונה לחת שמין לוחם לגב בית קלח כמה סיתם יפה קדם שלכלה מעונה כמה סיח יפה עכשיו וקלא לר״ל דלי לבית קלח קלי הר״ל לגייעו כמה סיח יפה וכמה סוח יפה בגלעין זכר ועוד דקבעי בגמרא היכי שייעיק הלא פיקסה יפה ומשמיעו שמעון עלונה בבית קלח ומה שם״ם בגמרא היכי שייעיק דבית קלח בלכבי כפסה לא שייעיק דבכמיסין ליה לוזיק דקבת עלונה של קב לו קבייס מקומה לפי דעייו אלא שמין ס׳ קלן ומולן כמה דעיס מנעני לבית קלח ומחיכין ומעין כמה כפתה בפביל הערוגה וקלה דהיכן מלינו שני שוונות הללו דבקלא לא כתיב אלא בדבים אחר שמעון מה שכיק אגב בדים אחרת ומן המנכה לא ומחמעב כלל ועוד דלגמ״ל בגמרא קלא בס׳ קלאים כלומר בס׳ שיעורים כמותו אומלי נקבו במתכתא בית קלח ועוד קלה דבריך בגגו אבולמו אמומלי ומה דחכיא אבולה קב לו קבייס מולין מהלה בלו בית קלח ערוגה קטנה ומעבערן אותם ומלי לאו בפני עצמה מקבי לי׳ ״ומתכי״ דקבני שמעבערן אותם בבית קלח ובכל״ל לבתם דשמין בית קלח דקבני סיימו בית קלח הבלבל שמן באותם בדם דקבני קיבת בגולבת דע״ם אם קלח אם קלחים אלחים ולפי אלא פי׳ ומשמיעו בכמה שמן אותם אלא שבאותם בדם שמן אותם ומפל בגגו׳ היכי שייעיק ומפלי ר׳ יוסי בר חביל אלא. בס׳ קלן בין אבלה אחות בין אבלה יוחר לגולם שמן קלח בס׳ ומגלה לפי המבגן מזקים אומר קלח בס׳ קלאים כלומר לגולם עם שבלה בס׳ שיעורין כמומן ר׳ אלי אומר מקבא בס׳ מקבין ובין אבלה אחות או יוחר ומגלה לפי המבגן ולר׳ יגלי ומגבים יוחר מזיק מלבני יוסי בר חביל המבגן ומגלה לר״י דבי ומגבין לגגר בחבקב ולגגר בבלה בלו בבית בלה אמר אמר לבלה בלו בבית בלה דבור ר׳ לבלן בלה אמר לבלה בלו בבית בלה ולגגר בלה בלה בלה

דהוה סיים מסאני אוכמי וקאי בשוקא דנהרדעא אשכחוהו דבי ריש גלותא וא"ל מאי שנא הני מסאני אמר להו דקא מאבילנא ארושלים אמרו ליה את חשיבא לאתאבולי ארושלים סבור יורדא הוה אתיה וחבשוה אמר להו גברא רבה אנא אמרו ליה מנא ידעינן אמר להו אי אתון בעי מינא מלתא אי אנא אבעי מיניכו מלתא אמרו ליה בעי את אמר להו האי מאן דקין כופרא מאי משלם אמרו ליה משלם דמי כופרא והא הוו תמרי א"ל משלם דמי תמרי אמר להו והא לאו תמרי שקל מינה אמרו ליה אימא לן את אמר להו בששים אמרו ליה מאן אמר בוותיך אמר להו הא שמואל חי וכיון דינו קיים שדרו קמיה דשמואל אמר להו שפיר קאמר לכו בששים ושבקוהו: ר"ש אומר אכלה פירות גמורים כו': מ"ט הא דאמר רחמנא °יבער בשדה אחר °מלמד ששמין על גב השדה ה"מ מידי דצריך לשדה הני כיון דלא צריכי לשדה בעינידו בעי שלומי אמר רב הונא בר חייא א"ר ירמיה בר אבא דן רב בר"מ ופסק הלכתא כר"ש דן רב בר"מ °דתניא °כתב לראשון ולא חתמה לו לשני וחתמה לו אבדה כתובתה דברי ר"מ רבי יהודה אומר יכולה היא שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי אתם מה לכם עלי ופסק הלכתא כר"ש כי הא דתנן ר"ש אומר אכלה פירות גמורין משלמת פירות גמורין אם מאה סאה אם מאתים סאתים: **מתני'** °הגדיש בתוך שדה חבירו שלא ברשות ואבלתן בחמתו של בעל השדה פטור ואם הוזקה בהן בעל הגדיש חייב ואם הגדיש ברשות בעל השדה חייב: **גמ'** לימא תנן דלא כרבי דאי כרבי °האמר עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור אמר רב פפא הכא °בנטר בי דרי עסקינן דכיון דא"ל עייל וגדיש עייל ואנטר לך הוא: **מתני'** °השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן פטור בריני אדם וחייב בריני שמים °שלח ביד פקח הפקח חייב °אחד הביא את האור ואחד הביא את העצים המביא את העצים חייב °אחד הביא את העצים ואחד הביא את האור המביא את האור חייב °בא אחר וליבה המלבה חייב ליבתה הרוח פטורין: **גמ'** °אמר ר"ל משמיה דחזקיה °לא שנו אלא שמסר לו גחלת וליבה אבל מסר לו שלהבת חייב °מ"ט מעשיו קא גרמו לו ורבי יוחנן אמר אפילו מסר לו שלהבת פטור מ"ט צבתא דחרש גרמה לו ולא מיחייב עד שימסור לו גווא

סלתא

מסורת הש"ס

עין משפט נר מצוה

מו
א) גמ' פי"ז מה' אישות הל' יא טור ע"ז מ"ב ס"ע מה ס"ב ס"ע ס"ב ס"ד ס"ה ס"ו ס"ז ס"ח ס"ט ס"ל ס"מ ס"נ ס"ס ס"ע ס"ע ס"ע

עין משפט נר מצוה

לעולם יכנס אדם בבי טוב ויצא בבי טוב שנאמר °ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר ת"ר דבר בעיר כנס רגליך שנאמר ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בקר ואומר °לך עמי בא בחדריך וסגור דלתיך בעדך ואומר °מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה מאי ואומר וכי תימא ה"מ בליליא אבל ביממא לא תא שמע לך עמי בא בחדריך וסגור דלתיך וכי תימא ה"מ [היכ'] דליכא אימה מגואי אבל היכ' דאיכא אימה מגואי כי נפיק יתיב ביני אינשי בצוותא בעלמא טפי מעלי ת"ש מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה אע"ג דמחדרים אימה מחוץ תשכל חרב רבא בעודן רתחא הוי סבר כוי דכתיב °כי עלה מות בחלוננו ת"ר רעב בעיר פזר רגליך שנא' °וידי רעב בארץ וידד אברם מצרימה(ויגר) [לגור] שם ואומר °אם אמרנו נבא העיר והרעב בעיר ומתנו שם מאי ואומר וכי תימא ה"מ היכא דליכא ספק נפשות אבל היכא דאיכא ספק נפשות לא ת"ש °לכו ונפלה אל מחנה ארם אם יחיונו נחיה ת"ר דבר בעיר אל יהלך אדם באמצע הדרך מפני שמלאך המות מהלך באמצע הדרכים דכיון דיהיבא ליה רשותא מסגי להדיא שלום בעיר אל יהלך בצידי דרכים דכיון דלית ליה רשותא מחבי חביוי ומסגי ת"ר דבר בעיר אל יכנס אדם יחיד לבית הכנסת שמלאך המות מפקיד שם כלי ווה"מ היכא דלא קרו ביה דרדקי ולא מצלו ביה עשרה ת"ר כלבים בוכים מלאך המות בא לעיר כלבים משחקים אליהו הנביא בא לעיר ותאכל יסודותיה ואני עתיד לבנותה באש שנאמר °ואני אהיה לה חומת אש סביב ולכבוד אהיה בתוכה שמעתתא °פתח הכתוב בנזקי ממונו וסיים בנזקי גופו לומר לך אשו משום חציו: °ויתאוה דוד ויאמר מי ישקני מים מבור בית לחם אשר בשער [וגו'] מאי קא מבעיא ליה אמר רבא אמר ר"נ טמון באש קמיבעיא ליה אי כרבנן ופשטו ליה מאי דפשטו ליה רב הונא אמר גדישים דשעורים דישראל הוו דהוו מטמרי פלשתים בהו וקא מבעיא ליה מהו להציל עצמו בממון חבירו שלחו ליה *אסור להציל עצמו בממון חבירו אבל אתה מלך אתה [ומלך] °פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו אמרו גדישים דשעורין דישראל הוו וגדישין דעדשים °דפלשתים וקא מבעיא להו מהו ליטול גדישין של שעורין דישראל ליתן לפני בהמתו על מנת לשלם גדישין של עדשים דפלשתים שלחו ליה °°חבול ישיב רשע גזילה ישלם אע"פ שגזילה משלם רשע הוא אבל אתה מלך אתה ומלך פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו בשלמא למ"ד לאחלופי היינו דכתיב חד קרא °ותהי שם חלקת השדה מלאה שעורים ובתיב חד קרא °ותהי חלקת השדה מלאה שעורים אלא למ"ד למקלי מאי איבעיא להו להני תרי קראי אמר לך דהוו נמי גדישים דעדשים דישראל דהוו מיטמרו בהו פלשתים בשלמא למ"ד למקלי היינו דכתיב °ויתצב בתוך החלקה ויצילה אלא למ"ד לאחלופי מאי ויצילה דלא שבק להו לאחלופי בשלמא הני תרתי היינו דכתיב תרי קראי אלא

בבי טוב. בענוד חמוס זוכחת ילין בחולון ולא יומחין עד שתחסך שמחת הש"ם ולבקר לא יסכיים לגאלם עד שיאיר. כי טוב ליסמא ענגלא אחור כי טוב כלומר טוב הוא לגאלם בו וליכנס בו ופיני המוקיקין והלוקטין: חרב. חרבו של מלאך המות: אימה. לאיתה עות של מלאך ולא בגלוי כל כך: רתחא. דבר: סבר כוי. קשה אלוזות: אם אמרנו כו'. בחיבעה אלבעים אלבעים דף ג. (וע"ב) ענגרעי: דליכא ספק נפשות. במקום אחנגלה שם: תא שמע. וקיפוס דקלא ונתה לכו ונפלה אל מחנה אלם אם יחיונו נחיה וגו': וה"מ דלית בה: נקבה. דהסם ומוסם אינו דכתיב לך: יאמר בשדה קוצים. אלא בקילחת. אלם אקילם ונתנו ומילם לנעלה: אבל נפשת. שהרוח ונעם אותם וכופס לגלדין ונפקיק הבלהבת והולבת לכון עוויי לינקא אחריהא ככפפת אם ממוכה הולכת ומכרכת בגבשים ובקמוי: שעל גבי קרקע הלכך אפי' בעבים דרך ר"ם רחב ועלד מיב: במה דברי' אמורי'. דלקם שבעה דרך ר"א פעוד: שלולות. לקוייה ונפרם: ר"א. בעותכיתן: ארוחא דדלאי. יאור קנון סדולין ומומו ומוקין סדות: מאן דאמר נהר בשם אע"ג דלית ביה מיא. דסוחלין ולחב הוי כדרך הרבים: מפשיקין לאבר. לחבים בתה ומכלן אחד ואחד: הנחל. בתה ומכלן ובדה ומכלן ומכל ומוקן בתולנע מייב להניח בתה ומכל אחד ואחד: דרך היחיד. ד' אמות: שוללין. ומתקבלין כמו ון סבלה בל בטפשת דלה (בילה ז.) דבר אחר בשון סבלה ולוקחין (בובדבר לא) דבר המוקבן: שמחלקת שלל לאפיה. סומקין אותן ומומכם וכן עושין פירות: באגני

(בירוש' נרס אמר רבה בקורחת הוא שתניא אבל בטפשת דלה חיוב ר' יוחנן אמר בטפשת דלה הוא שתני' אבל בקורחת פטור)

ה"ג אלא למ"ד טמון באש קמיבעיא ליה מאי איבעי ליה קראי אמר לך טמון וחדא מהנך קמיבעיא ליה בשלמא למ"ד הני תרתי היינו דכתיב °ולא אבה דוד לשתותם אמר ביון דאיכא איסורא לא ניחא לי אלא למ"ד טמון באש קא מבעיא ליה מבדי גמרא דוא דשלחו ליה מאי לא אבה דוד לשתותם דלא אמרינהו משמייהו אמר כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי כל המוסר עצמו למות על דברי תורה אין אומרים דבר הלכה משמו °יוסך אותם לה' בשלמא למ"ד הני תרתי משום דעבד לשם שמים אלא למ"ד טמון באש מאי יוסך אותם לה' דאמרינהו משמא דגמרא: **מתני'** "עברה גדר שדוא גבוה ד' אמות או דרך הרבים או גדר פטור: **גמ'** והתניא עברה גדר שהיא גבוה ארבע אמות חייב אמר רב פפא *תנא דידן קא חשיב מלמעלה למטה שש אמות פטור חמש אמות פטור עד ארבע אמות פטור תנא ברא מלמטה למעלה קא חשיב שתי אמות חייב שלש אמות חייב עד ד' אמות חייב אמר רבא ד' אמות שאמרו דפטור אפילו בשדה קוצים אמר רב פפא ומשפת קוצים ולמעלה ד' אמות "אמר רב °לא שנו אלא °בקולחת אבל בנכפפת אפילו עד מאה אמה חייב ושמואל אמר מתני' בנכפפת אבל בקולחת אפ' כל שדוא פטור תניא כוותיה דרב בד"א בקולחת אבל בנכפפת ועצים מצויין לה אפילו עד מאה מיל חייב "עברה גדר או שלולית שהם רחבים ח' אמות פטור: דרך הרבים: מאן תנא אמר

אלא למ"ד טמון באש קמיבעיא ליה מאי איבעי ליה קראי אמר לך טמון וחדא מהנך קמיבעיא ליה בשלמא למ"ד הני תרתי היינו דכתיב °ולא אבה דוד לשתותם אמר ביון דאיכא איסורא לא ניחא לי אלא למ"ד טמון באש קא מבעיא ליה מבדי גמרא דוא דשלחו ליה מאי לא אבה דוד לשתותם דלא אמרינהו משמייהו אמר כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי כל המוסר עצמו למות על דברי תורה אין אומרים דבר הלכה משמו °יוסך אותם לה' בשלמא למ"ד הני תרתי משום דעבד לשם שמים אלא למ"ד טמון באש מאי יוסך אותם לה' דאמרינהו משמא דגמרא: **מתני'** "עברה גדר שדוא גבוה ד' אמות או דרך הרבים או גדר פטור: **גמ'** והתניא עברה גדר שהיא גבוה ארבע אמות חייב אמר רב פפא *תנא דידן קא חשיב מלמעלה למטה שש אמות פטור חמש אמות פטור עד ארבע אמות פטור תנא ברא מלמטה למעלה קא חשיב שתי אמות חייב שלש אמות חייב עד ד' אמות חייב אמר רבא ד' אמות שאמרו דפטור אפילו בשדה קוצים אמר רב פפא ומשפת קוצים ולמעלה ד' אמות "אמר רב °לא שנו אלא °בקולחת אבל בנכפפת אפילו עד מאה אמה חייב ושמואל אמר מתני' בנכפפת אבל בקולחת אפ' כל שדוא פטור תניא כוותיה דרב בד"א בקולחת אבל בנכפפת ועצים מצויין לה אפילו עד מאה מיל חייב "עברה גדר או שלולית שהם רחבים ח' אמות פטור: דרך הרבים: מאן תנא אמר

רבא ר"א היא *דתנן רבי אליעזר אומר שש עשרה אמות בדרך רה"ר (פטור): **או גדר:** רב אמר גדר ממש ושמואל אמר אריתא דדלאי מ"ד גדר ממש אע"ג דליכא מיא ומ"ד אריתא דדלאי אי אית ביה מיא אין אבל לית ביה **מיא לא** *תנן התם "ואלו מפסיקין לפאה הנחל והשלולית "דרך היחיד ודרך הרבים מאי שלולית אמר רב יהודה אמר שמואל מקום שמי גשמים שוללין שם רב ביבי א"ר יוחנן אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה מ"ד מקום שמי גשמים שוללין שם כ"ש אמת המים ומ"ד אמת המים אבל מקום שמי גשמים שוללין שם לא מפסקי דהנהו

באגני

ה"ג אלא למ"ד טמון באש קמיבעיא ליה מאי איבעי ליה קראי אמר לך טמון וחדא מהנך קמיבעיא ליה בשלמא למ"ד הני תרתי היינו דכתיב °ולא אבה דוד לשתותם אמר ביון דאיכא איסורא לא ניחא לי אלא למ"ד טמון באש קא מבעיא ליה מבדי גמרא דוא דשלחו ליה מאי לא אבה דוד לשתותם דלא אמרינהו משמייהו אמר כך מקובלני מבית דינו של שמואל הרמתי כל המוסר עצמו למות על דברי תורה אין אומרים דבר הלכה משמו °יוסך אותם לה' בשלמא למ"ד הני תרתי משום דעבד לשם שמים אלא למ"ד טמון באש מאי יוסך אותם לה' דאמרינהו משמא דגמרא: **מתני'** "עברה גדר שדוא גבוה ד' אמות או דרך הרבים או גדר פטור: **גמ'** והתניא עברה גדר שהיא גבוה ארבע אמות חייב אמר רב פפא *תנא דידן קא חשיב מלמעלה למטה שש אמות פטור חמש אמות פטור עד ארבע אמות פטור תנא ברא מלמטה למעלה קא חשיב שתי אמות חייב שלש אמות חייב עד ד' אמות חייב אמר רבא ד' אמות שאמרו דפטור אפילו בשדה קוצים אמר רב פפא ומשפת קוצים ולמעלה ד' אמות "אמר רב °לא שנו אלא °בקולחת אבל בנכפפת אפילו עד מאה אמה חייב ושמואל אמר מתני' בנכפפת אבל בקולחת אפ' כל שדוא פטור תניא כוותיה דרב בד"א בקולחת אבל בנכפפת ועצים מצויין לה אפילו עד מאה מיל חייב "עברה גדר או שלולית שהם רחבים ח' אמות פטור: דרך הרבים: מאן תנא אמר

רבא ר"א היא *דתנן רבי אליעזר אומר שש עשרה אמות בדרך רה"ר (פטור): **או גדר:** רב אמר גדר ממש ושמואל אמר אריתא דדלאי מ"ד גדר ממש אע"ג דליכא מיא ומ"ד אריתא דדלאי אי אית ביה מיא אין אבל לית ביה **מיא לא** *תנן התם "ואלו מפסיקין לפאה הנחל והשלולית "דרך היחיד ודרך הרבים מאי שלולית אמר רב יהודה אמר שמואל מקום שמי גשמים שוללין שם רב ביבי א"ר יוחנן אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה מ"ד מקום שמי גשמים שוללין שם כ"ש אמת המים ומ"ד אמת המים אבל מקום שמי גשמים שוללין שם לא מפסקי דהנהו

באגני

עין משפט נר מצוה

(דף ד. וסס) ונאבכרסם דוגלבסה קגי לזכוה ונלוס דכתיב ויסכס מבכרסם בבקר ודילגלא ונעוס כי טוב הוא דלא הסכיס אלא ודאי ונביאו לא סייך לגיעור שילא בבי טוב שמביר המוקסים וספחתים ואחנ"ג דהכא נייחי קרא ואחס לא תלאו אים ופתח ביתו עד בקר ומסו' דעביתו מני נייחי יש לומר דכיון דהוא ספקא בשבת ובפ"ק דתענית (דף ו.) נייחי קרא דהבקר אור וכ' אומר דאין בכל בפ' בנוס ודלקין (דף לה:) בין הסעשות בהרף עין זה בכנס הם יולא ובפרק עושין פסין (דף כח.) מני אחרי אבל אדם ונעסס ונעולה ונעסס ויולד ומא דילס ווישכס אבכרסם בבקר שפיר ילוס דוסוס כי טוב לא סיס לריך לאחר כיון דאזל לבדר ונלוס דשלוחי מלו אין מזקין*: **שמלאך** המות נפקיד שם כליו. לא גרסינן שמאוכר ונוכמות של קמריא כתיב אחי קלא ביעבעים (י) בא על עיה עבר בוגנון לוכמוס יפקיד כליו: **מהו** לסליל עצמו בממון חבירו. אינביעא ליס אי מייב לכלס כשסליל עצמו ומפני פקוס נפש: **דלא** שביק לסו לאחלופי. בחבריסו כתיב ודילמה שלא שעורים שלא נעלוס עלי ונכת לשלם עדשים ומל עדשים שלא לקחוס ממי שאבה בם: ה"נ:

נר מצוה

אע"ג ס"ל מ"ס מוכל ומזיק הכי: ג ב מסב עמין עמ' עוס"ע מ"ע סי' שפס סעי' ג

נה

ב"מ ס"ס מה: מלכים הכי: ג

עי' חוס' בפסחים (ב.) ד"ה יכנס וחוס' יומא (כח.) ד"ה לאחרי ומוגן (ל"ח.) ד"ה ומהכמ

(ב"ר פ"ל ס"ב) אמר רבה בקורחת הוא שתניא אבל בטפשת דלה חיוב ר' יוחנן אמר בטפשת דלה הוא שתני' אבל בקורחת פטור)

ג"ל דמגיל

פאה פ"ב ב"ג דף כה. מנחות דף עא: מ"ב בכפת קרוסים

נו

אע"ג ס"ל מ"ס מקי מעמן הכי: ב מעל עמין קפ עמ' עוס"ע מ"ע סי' ס"ע סעי' ד יזיא סעי' ד נז

ב"מ' סס וגרס בפ"מ עוס"ע סס סעי' ה

נח

ב"מ' סס הכי: ב עוס"ע סס סעי' ד

נט

ד"מ' פ"ג עמ' מהכמ' עניים הכי: ג

ס

ב"מ' סס הכי: ב

(ויר' חוס' חולין (יד.) ד"ס כמנג)

מ"מכב"ם ע"ג

ס"ל דמגיל

(ב"ר פ"ל ס"ב) אמר רבה בקורחת הוא שתניא אבל בטפשת דלה חיוב ר' יוחנן אמר בטפשת דלה הוא שתני' אבל בקורחת פטור)

נרס

ב"מ' סס הכי: ב

ג"ל דמגיל

פאה פ"ב ב"ג דף כה. מנחות דף עא: מ"ב בכפת קרוסים

נו

אע"ג ס"ל מ"ס מקי מעמן הכי: ב מעל עמין קפ עמ' עוס"ע מ"ע סי' ס"ע סעי' ד יזיא סעי' ד נז

ב"מ' סס וגרס בפ"מ עוס"ע סס סעי' ה

נח

ב"מ' סס הכי: ב עוס"ע סס סעי' ד

נט

ד"מ' פ"ג עמ' מהכמ' עניים הכי: ג

ס

ב"מ' סס הכי: ב

(ויר' חוס' חולין (יד.) ד"ס כמנג)

מ"מכב"ם ע"ג

ס"מ הש"ם

ה"ג קקמי ל"ל ולא גרסי' תני: מבדי נמרא שלחו ליה. לא כלכך אלא ללמוד הלכה כמו שסלחו לו ומלו ולא אבה: דעבד לשם שמים. כיון דאיכא לאיסור בני חיכים בעלמא: **מתני'** דרך הרבים. ע"ז אמות ומעגלות דדגלי ומדבר יכלי' בעמ' שבת (ד' לח.):

גמ' תנא דידן קא חשיב מלמעלה למטה ו' אמות או ה' אמות או ד' אמות פטור. דס"ל עד ועד בכלל: ותנא ברא קחשיב מלמטה למעלה שתים אמות או ג' אמות חייב. וד' אמות פטור דס"ל עד ולא עד בכלל: וכולן סוין בד' אמות דפטור לתנא ג כב דידן ועד ועד בכלל לתנא ברא עד ולא עד בכלל: יאמר בשדה קוצים. אפי' היתם שדה שקוצים [*כסס] אלוד ומגל לגדל ומלאם קוצים סמוס אלא לבער בה ולדלג פטור: לא שני. דפטור: אלא בקילחת. אלא אקילם ונתנו ומילם לנעלה: אבל נכפפת. שהרוח ונעם אותם וכופס לגלדין ונפקיק הבלהבת ולבון עוויי לינקא אחריהא ככפפת אם ממוכה הולכת וכרכת בגבשים ובקמוי שעל גבי קרקע הלכך אפי' בעבים דרך ר"ם רחב ועלד מיב: במה דברי' אמורי'. דלקם שבעה דרך (ג"מ נכ. מ"ם) ר"ם פעוד: שלולות. לקוייה ונפרם: ר"א. בעותכיתן: ארוחא דדלאי. יאור קנון סדולין ומומו ומוקין סדות: מאן דאמר נהר בשם אע"ג דלית ביה מיא. דסוחלין ולחב הוי כדרך הרבים: מפשיקין לאבר. לחבים בתה ומכלן אחד ואחד: הנחל. בתה ומכלן ובדה ומכלן ומכל ומוקן בתולנע מייב להניח בתה ומכל אחד ואחד: דרך היחיד. ד' אמות: שוללין. ומתקבלין כמו ון סבלה בל בטפשת דלה (בילה ז.) דבר אחר בשון סבלה ולוקחין (בובדבר לא) דבר המוקבן: שמחלקת שלל לאפיה. סומקין אותן ומומכם וכן עושין פירות: באגני

רבא ר"א היא *דתנן רבי אליעזר אומר שש עשרה אמות בדרך רה"ר (פטור): **או גדר:** רב אמר גדר ממש ושמואל אמר אריתא דדלאי מ"ד גדר ממש אע"ג דליכא מיא ומ"ד אריתא דדלאי אי אית ביה מיא אין אבל לית ביה **מיא לא** *תנן התם "ואלו מפסיקין לפאה הנחל והשלולית "דרך היחיד ודרך הרבים מאי שלולית אמר רב יהודה אמר שמואל מקום שמי גשמים שוללין שם רב ביבי א"ר יוחנן אמת המים שמחלקת שלל לאגפיה מ"ד מקום שמי גשמים שוללין שם כ"ש אמת המים ומ"ד אמת המים אבל מקום שמי גשמים שוללין שם לא מפסקי דהנהו

באגני

עין משפט נר מצוה

דבריהם אלא מעלה קא חשיב בעבין אחר לא מייפרס אלא עד ולא עד בכלל דבכל ובקום ד' אמות ובמתניתין לא קתני עד דבאחבע אמות פטור ואפילו קתני בגמתניתין עד כמו בבריתא לון שיך לבקשות דפטיעות דמתניתין לא מייפרס אלא מעלה ומעלה לא קתני עד אז שיך לעמדך בפיר דמעלה לעמה ובריתא לא מייפרס אלא מעלה אבל לי בגמתניתא לא קתני עד דאמות פטור ובריתא לא קתני עד אז שיך לעמדך בפיר לעמדי ומתני' ומעלה לעמה ובריתא מעלה לעמה ובריתא מייפרס בעד מי מני מייפרס בעד לא כאן ולא כאן סבר' הוא סבר' הוא דאי הכי מי מייפרס בעד לא כאן ולא כאן

ולית ליה לרישא שעולה. קס"ד הכל לפי היזק הדליקה יכלה יעמיד לחם תנור בתוך ביתו כו'. שיכול לעבר עליו בעל העליה אם הבית שלו ואעפ"כ הבעל העליה בעל הבית ועכ"ל ונקונני פירש לענין כמי הגיר מונעכבין עליו וכמו שפירש ניחא דסוי דוקא דאיכא ותתני' דאתם בפרק לא יחפיר (דף כ:):

לפלוג ולחני בדידה. וא"ת הא מתני' מודיק קא ומפליג בדידה מדליק בתוך שלו וי"ל דע"כ קיפא בתוך ביתו שלו חביבו ומדליק בתוך שלו אע"פ שדרך בני אדם לבנות בבתי' הים עמוד בתוך שלו ואכ"ח אינו ומשלם אלא גדים של שעורין ומעמיד לחתי' מוזיגין וכלי בקר לאכיל בתוך שלו אע"פ שדרך בני אדם לבנות בבתי' הים לבנות בבתי' הים ומעמיד לחתי' מוזיגין וכלי בקר אם

פסולה כסוכה וכמבוי. תימה דהוה ליה לתנויי יומנא כדאמרי' ברים ומסכת סוכה (דף ג.) ומצי דרבנן תני תקנתא ור"ל ומשום דצנוי לתיתר כסוכה נקט כסולם לו נמי לפי שהיה לריך להחריך בנשון ולוותר יכבה ויומנא ויחזור וידליק דלמעבר כמי שהיה מודלקת לא סגי כדאמרי' בפ' בתרא מודליקין (דף כב.) הדליקה בפמיס והוליאם בחוץ לא עשה ולא כלום והכא נמי לא סגיא:

הדרן עלך הכונס

מרובה: מי קתני לון בין כו'. ומשמע הכא דיכול לתיתר לון בין לא שייך לתיתר הכא דשייר והקשה הר"י מחוור"ליכם ומסא ר"מ מי' היה דמגילה (דף ח. ופס) לון בין כלרים לכדבות הכא בהכדרי אייב באחריות ומכדבות לון אייב באחריות ומכתי הא לריכה שהכדבה בחוס מן המעשר וכדר שהוא דבר שבחובה לון בחוס הכא לון מן החולין בתקנן בהתוס (דף בא.) וי"ל דהתם לא בא לבטוס כל ענין שכדר ומדב' חלוקים זה מזה הכא בא לאוסר אם אין חיוב שבחוס בזה יותר ומנזה הכא אחריות לבל לענין בל אחר זה וזה שיון וכן לון בין שבת ליום הכפורים לא חיירי לכל דברים שביומים כגון לוקר לבילה וכן לון בין י"ט לבבת הכא לוקר לבל נפש בבבר לא חיירי בחוער שבשמים כגון לוקר ומיתה הכא בדבר שתלקוד לו מוחר לעשות בהן ועוד י"ל דהך ומבת דמגיל' שביום בומבת קיום (ס"ל) גבי עולת הטוף ועולה בין כדר בין בחוס לון בחוס ון הטוענה כיון דלון בא הכיבה לון בחוס בדדרים בקיבבי בתרב' עבר תעבר ה"ל והכלת ומוחת הוחה הוס בא לבילה ילחו עולות הלון ועוכן לבילה ולון לבתיך בהן יוחר: **מרובה** קתני תנא ושייר. לבון לחבון דמייתי סייעתא לון בעי לתיעור דשייר דבבר הבוה לוחר שייר בחוי מון בחון בין וכן ומשמע הבאון דקתור בלוכבה בחלה ון קתני לון בין ומובה קתני ומשמע שתחיל' הוס בבור דמלוב' הוי כמו לון בין ול"ת ומאי שייר דהאי שייר ול"ל דשייר טעמת נגב בחבוד' דדרים לקנון רבי יוחנן דומבה בבל בבלל נוסן מנון) ד בלעיי' בס פ"ב הבו' ל ולבו' ב עמ"ת בי' בב

(ע"ב מו.) מתניתא (ת.) ד"ה מתני' ל ולבו' ב מתניתא (יב.) ד"ה מ"מ מ"ה)

(בבורים) נדם תני ר' ישמעאל יצאו כו' יצאו עבדים שאינם אלא לתשמיש ופו' שאין נוסן מנון ובריתא דהבא ביב ר"י הוא וע' בחי' רשב"א שבתב להרי' דעבדים בבלל נוסן מנון)

יצאו קרקעות. וא"ת כיון דאוטעי' ומבוע' כדאמרינן בפרק הזהב (דף מז:) תיפוק לי' דאין בהם בבל בטוען טענת גנב דאלא מלא בבבוה בדאמרי' ולוכא לטיעור דאלבעריך לקובן ומבבע דבהגחל קונה (דף קו.) ומוכח דלא ומבלם מלא ס"ב ב"ד ומבבעין אוחו וי"ל דאלבעריך להיכא דבבבע ע"י גילגול כדתנן (קדושין דף כו.) זוקקין הבבסים בים לבם אחריות אח הבבסים כו' ליבבע עליהן ומאי דומבקינן לקנון מאי כל ביבוי הוא ומדלא כתיב אבי בבי בבי בבסף ובליים ובים"ל דבבבל ומבוה הבבל אחד אבל אבל אחד מבבייהו וא"ת ובביב' בקרקע היכי בייבא ובי"ל בומחובר לקרקע כי הוא דו' גבריים בעובות ומוען שבנבנו לו ס' ומבלא בסוא גבבם (מבוות דף מב:):

יצאו בעובות. וא"ת לומר לי בבע ומבבל ומאי אבדי בידים לא ומבלם בבן לומן אבי בבבל ומאי ומן דבלון לבוא הוי אלא ומדבבן בדבריהם בבוף [הבריה] (דף בד.) וי"ל בוון דאי אינים לבעל בבנין מייב לבחזיר [ומבלם] מבלא דעתך ר"מ

(דף מד:) חלי ריוון וחלי לגוז דלא וכן אומרים לקנון* גבי דהם' דהנמלא תנמלא דאמר מדי חמוד בין הנמלא הנמלא לטעוני דבר בחיבו ומבויים היינו חלי ריוון וחלי לגוז דומעבל לבו ומבבל ודבר מבומה ומבומסקל ומבמנין דומלבי גבי חוב מבוה היבוה לים ומבמעוה בבי הוא אם ויש בבבים דגבבי לקנון לאחויי דבר בחיבו ומבויים ולון בלאה דומבוה הוה ס"ד לטעוני דאלבעריך בבא לאחויי דאמר"ג אין לבון בבבון בבבוה ומבבל בגנב עלמו ומבוה בחיבו מלא בבבוה בבבוה מלאשון בבבוה בבבוה לים לבבון בוטן טענת גנב

והעדים מעידים אותו שאכלו. אכלו נקט לרבותא אף על פי שאנו אין סעודה אין הכפל בטענת אבד וסיפא נקט שגנבו לרבותא דאף על פי שהוא בעין חייב כפל כיון שטוען טענת גנב:

הוי אומר בטוען טענת גנב דבר הכתוב. דבא זה ולימד על זה:

מגנב שגנב דהגנב ומשומע שמיומחד כמו סעודה עולה לאשמועה (פסחים דף נח.) סיריך המיומנת שביך (חולין דף לח.):

יאידך שגנב כלדרבי חייא בר אבא אמר לה נגנב משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים איתו שגנבו משלם תשלומי כפל "הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם

באבידה משלם תשלומי כפל שנאמר °על כל אבידה אשר יאמר "תנן התם "הוכן פקדוני אמר ליה אבד משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שאכלו משלם את הקרן "הודה על פי עצמו משלם קרן וחומש ואשם "הוכן פקדוני אמר לו נגנב משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים איתו שגנבו משלם תשלומי כפל "הודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם

קתני מידא בטוען טענת גנב דמשלם תשלומי כפל "אבל בטוען טענת אבד לא משלם תשלומי כפל 'ואפי' טוען טענת גנב בשביעה הוא דמשלם תשלומי כפל אבל שלא בשבועה אינו משלם תשלומי כפל מנהני מילי דתני רבנן °אם ימצא הגנב בטוען טענת גנב הכתוב מדבר אתה אומר בטוען טענת גנב או אינו אלא בגנב עצמו כשהוא אומר אם לא ימצא "הגנב בטוען טענת גנב הכתוב מדבר תניא אידך אם ימצא הגנב בגנב עצמו הכתוב מדבר אתה אומר בגנב עצמו אי אינו אלא בטוען טענת גנב בשהוא אומר אם לא ימצא הגנב הרי טוען טענת גנב אמר הא מה אני מקיים אם ימצא הגנב בגנב עצמו הכתוב מדבר דכולי עלמא מיהת אם לא ימצא כמה שאמר אלא שהוא עצמו גנבו ישלם שנים ומנלן דבשבועה "דתניא °ונקרב בעל הבית אל האלקים לשבועה אתה אומר לשבועה או אינו אלא לדין נאמר שליחות יד למטה ונאמר שליחות יד למעלה מה להלן לשבועה אף כאן לשבועה. בשלמא למאן דאמר חד בגנב וחד בטוען טענת גנב היינו דכתיב תרי קראי אלא למאן דאמר תרייהו בטוען טענת גנב תרי קראי למה לי אמרי חד למעוטי טענת אבד ולמאן דאמר חד בגנב וחד בטוען טענת גנב דלא מיתר למעוטי טענת אבד מנא ליה מגנב הגנב ולמאן דאמר תרייהו בטוען טענת גנב דמעיט ליה טוען טענת אבד גנב הגנב מאי דריש ביה אמר לך מבעי ליה לברבי חייא בר אבא אמר ר' יוחנן "דאמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן הטוען טענת גנב בפקדון משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה ולמאן דאמר חד בגנב וחד בטוען טענת גנב דהאי גנב הגנב אפקיה למעוטי טענת אבד דר' חייא בר אבא מנא ליה אמר לך היקיש' הוא "ואין משיבין על היקיש' בשלמא למאן דאמר חד בגנב וחד בטוען טענת גנב שפיר אלא למאן דאמר תרייהו בטוען טענת גנב גנב עצמו מנא ליה וכי תימא ליתי בק"ו מטוען טענת גנב דיו לבא מן הדין להיות כנדון מה להלן בשבועה אף כאן בשבועה נפקא ליה מדתנא דבי חזקיה "דתנא דבי חזקיה אמר שור וגניבה והכל בכלל אלו כך הייתי אומר מה הפרט מפורש קרב לגבי מזבח אף כל קרב לגבי מזבח מה "יש לך להביא שהוא

כשהוא

מעידים שגנבו עצמו ומכפל אחי' כשגנב: משלם תשלומי ד' וה'. כגנב עצמו דנפקא ליה מגנב ב"ח שגנב: הגנב. דלקמן מעיקר מה בגנב ומוטן טענת גנב ומוטן טענת גנב לסדר: ומשלם תשלומי כפל. ומשלם תשלומי ד' וה' ואחע"ג דאיכא לאוקמי שכן מייב כפל בלא שבועה אחמר בטוען טענת גנב שלריך שבועה אין ומשיבין על היקיש כדאמרינן לקמן (דף קא) ואיכא דאמרי היקישא כדמעיקרא בהגהל עליה (דף לד) ואיכא דאמרי היקישא אלא סתומים הקי היקישא אלא סתומים מיקרקעות קרי היקש וכסי מני שטעינן הכתב: הניחא לאמן דאמר חד בגנב וחד בטוען [שענת גנב] שפיר. נפקא ליה גנב ומכפל אלא לגו"ד כו': מדתני דבי חזקיה. דדרש קרא אחריתא דמשמע דגנב עצמו הגנב וגו' ואחי דיקנו דרשא ולא נקט קרא ומשום דמיקרא לא נפקא לן נפקא לן בהדיא אלא בעלי חייס כדכתיב ומשור ועד חמור עד שם חייס ומדרשא ונכתב לה תנא דבי חזקיה לכולהו: יאמר שור וגניבה והכל בכלל. ומרבינן כל כעין הפרט דבר היקיש וגו' מי ממון חמור ושם לגוה לי ומשני אלו כן וכו' ולקמיה ומפרש מאי אמור שם אלו: כלל ופרט וכלל דקדרים ליה כעין הפרט: אף בל קרב. ולא מתרבי ומכעין הפרט אלא דקרב לומנה לחכי כתב שם אלא תיומא כל לאתויי קרב לומנה אחרי דומה יש לך לחבא שם כשהוא אומר שם שם אמור שם אם אני מקיים גניבה אם אני מקיים גניבה דלקמן: כשהוא אומר אם לא ימצא הגנב. ולקמיה מוקמינן לה בטוען טענת גנב: שמעלה סוס בעלמו גנב: הרי אומר דסתי קרא דלעיל מני כסמולא בעל הבית שקרן אמור ולקמיה מרבינן תרי קראי לגנב: אי אינו אלא בגנב עצמו. ומיד הכתוב שגנב: אי אינו אלא בטוען טענת גנב קאמר. דאם מעלה הוא בגנב ומעלם כתב: ה"ג כסחיה אומר אם לא ימצא הגנב חמור סה לא ימצא הגנב בטוען טענת גנב אמור סה אם לא ימצא הגנב. שטוען בגנבים כדכתיב ונגוב ומצית אלא הוא עצמו גנבו. ומקרב בעל הבית כלומר ומוא סכר בעבנו בדבר שלא שלם ידו עם כתיב אחריו על כל דבר פשע וגו' ושאר: יאמר שור וגניבה. דסתי ומקרב בעל הבית לשבועה אמור: לשבועה. שטוען שטוען וגוכב ומצית אחים יאבד שבועה שבגנבים ויפטר: אי אינו אלא בגנב. *לפרנסן דשומר חנם שטוען בגנבים שלם דסתי קרא בשומר חנם כתיב ובכ"מ כדאמרינן בהשואל (דף לד): שליחות יד לעשה. בשומר שכר שבועת ה' תהיה בין שכיחה אם לא שלח ידו: שליחות יד לעבלה. ומקרב בעל הבית אל האלהים אם לא שלח ידו: לעשות שבועת אבד. אם טען נאבדה הגיעה אם אינו אלא בגנב עצמו. כיון דשומרי אם עצם הגנב: אי אינו אלא בגנב עצמו. אם אינו אלא בגנב עצמו: אי אינו אלא בטוען טענת גנב. אם אינו אלא בגנב עצמו: אי אינו אלא בגנב עצמו

עין משפט נר מצוה

א הכי ספיר קשיא ליה. וומני מקום דאית ליה פירכא. אע"ג דאמי מיכא ליתא בגרייתא סימנא ומקום אלא לפרקא: **מהיכא** קמייתי ליה ומכללא בתרא כללא גופיה מיים כתיב ביה. גם זה אחל ה"ר אחר עלומי"ל אח ר"י דאמרי תקס' אמלא תמלא ל"ל דאם כיון דלא מלי לרבוי בכלל ופרט וכלל נמי אלא ב"ח ומקום. דכללא גופיה מיים כתיב ביה ה"כ ע"כ מיים לכללא לא אתיא דאי כללא אמלי לאטרוך כל הכסו פרטי לא לכתוב אלא נגיבה ומי' ומקום ורבינו מוי כל בעלי מיים אלמא לאו כללא הוא אלא פרטא ומפרט דמיים לאוד נדבה כל ב"ח ומכל הני פרטי נדבה כל דבר וכסי אים' בסמוך אי לאתויי בעלי מיים ומיים בפקא וסמיך ר"י לקנין ודאי דאיכא כללא ופרטא וכללא כדאמר אדי שור בין המצא לתמצא לאתויי מאי אי לאתויי ב"ח מרוים נפקא אלא לאתויי דבר שאין ב"ח ודרוש הכי מה הפרט מפורש דבר המיטלטל וגופו ממון אף כל דבר המיטלטל וגופו ממון ותו שדי חמור בין המצא לתמצא לאתויי מאי אי לאתויי דבר שאין בעלי חיים משור נפקא אלא לאתויי דבר מסיים א"ה שה למה לי אלא ריבה ומיעט וריבה הוא בדתנא דבי ר' ישמעאל *דתנא דבי רבי ישמעאל במים במים ב' פעמים אין זה כלל ופרט ומיעט וריבה ריבה הכל מאי רבי רבי כל מילי אי הכי כל הני פרטי ל"ל חד למעוטי קרקע וחד למעוטי עבדים וחד למעוטי שטרות נגיבה וחיים לכדרב דאמר אחייה לקרן כעין שגנב ולמ"ד חד בגנב וחד בטוען טענת גנב וגנב עצמו נפקא ליה מאם ימצא הגנב דאי אם המצא תמצא מאי דריש ביה מבעי לי' לכדרבא בר אחילאי *דאמר רבא בר אחילאי מ"ט דרב דאמר מודה בקנס ואחר כך באו עדים פטור דכתיב אם המצא תמצא אם המצא בעדים תמצא כדיינים פרט למרשיע את עצמו ולמ"ד תרוייהו בטוען טענת גנב דהאי אם המצא תמצא מפיק ליה לגנב עצמו מרשיע עצמו מנלן *מאשר ירשיעון אלהים ולא המרשיע את עצמו ולמ"ד חד בגנב וחד בטוען טענת גנב דאיתי ליה מדמצא תמצא למרשיע את עצמו דאי אשר ירשיעון מאי דריש ביה אמר לך דהוא מיבעי ליה למודה בקנס דפטור ומ"ד תרוייהו בטוען טענת גנב קסבר מודה בקנס ואחר כך באו עדים חייב ולמ"ד חד בגנב וחד בטוען טענת גנב דנפקא ליה גנב מדתם בשלמא אם המצא תמצא לכדרבא בר אחילאי אבל כל הני פרטי למה לי כדתנא דבי רבי ישמעאל *דתנא דבי רבי ישמעאל כל פרשה שנאמרה ונשנית לא נשנית אלא לדבר שנתחדש בה ואימא גנב עצמו בשבועה לא ס"ד דתניא רבי יעקב אומר שנים ישלם *שלא בשבועה אתה אומר שלא בשבועה או אינו אלא בשבועה אמרת לא כך היה מאי לא כך היה אמר אביי לא לכתוב רחמנא שנים ישלם בגנב וליתי בק"ו מטוען טענת גנב ומה טוען טענת גנב דבהיתירא אתא לידיה אמר קרא לשלם תרי גנב עצמו דבאיסורא אתא לידיה לא כל שכן אלא שנים ישלם דכתב רחמנא בגנב עצמו למה לי דאפילו שלא בשבועה והאי אם המצא להכי הוא דאתא הא מיבעי ליה *לכדתני ידו אין

אי הכי שפיר קשיא ליה משום דאית ליה פירכא לרבות כל דבר מהיכא קמייתי ליה מכלל בתרא כללא גופיה חיים כתיב ביה כלל ופרט וכלל מאי קא מתני ליה אי לאתויי כל דבר הא חיים כתיב בעלי חיים אין מידי אחרינא לא מש"ה אצטריך אם המצא אמרי והא שני כללות דסמיכי אהדדי נינהו אמר רבינא *כדאמרי במערבא כל מקום שאתה מוצא שני כללות הסמוכים זה לזה הטל פרט בינהם ודונם בכלל ופרט שדי שור בין המצא לתמצא לאתויי מאי אי לאתויי ב"ח מרוים נפקא אלא לאתויי דבר שאין ב"ח ודרוש הכי מה הפרט מפורש דבר המיטלטל וגופו ממון אף כל דבר המיטלטל וגופו ממון ותו שדי חמור בין המצא לתמצא לאתויי מאי אי לאתויי דבר שאין בעלי חיים משור נפקא אלא לאתויי דבר מסיים א"ה שה למה לי אלא ריבה ומיעט וריבה הוא בדתנא דבי ר' ישמעאל *דתנא דבי רבי ישמעאל במים במים ב' פעמים אין זה כלל ופרט ומיעט וריבה ריבה הכל מאי רבי רבי כל מילי אי הכי כל הני פרטי ל"ל חד למעוטי קרקע וחד למעוטי עבדים וחד למעוטי שטרות נגיבה וחיים לכדרב דאמר אחייה לקרן כעין שגנב ולמ"ד חד בגנב וחד בטוען טענת גנב וגנב עצמו נפקא ליה מאם ימצא הגנב דאי אם המצא תמצא מאי דריש ביה מבעי לי' לכדרבא בר אחילאי *דאמר רבא בר אחילאי מ"ט דרב דאמר מודה בקנס ואחר כך באו עדים פטור דכתיב אם המצא תמצא אם המצא בעדים תמצא כדיינים פרט למרשיע את עצמו ולמ"ד חד תרוייהו בטוען טענת גנב דהאי אם המצא תמצא מפיק ליה לגנב עצמו מרשיע עצמו מנלן *מאשר ירשיעון אלהים ולא המרשיע את עצמו ולמ"ד חד בגנב וחד בטוען טענת גנב דאיתי ליה מדמצא תמצא למרשיע את עצמו דאי אשר ירשיעון מאי דריש ביה אמר לך דהוא מיבעי ליה למודה בקנס דפטור ומ"ד תרוייהו בטוען טענת גנב קסבר מודה בקנס ואחר כך באו עדים חייב ולמ"ד חד בגנב וחד בטוען טענת גנב דנפקא ליה גנב מדתם בשלמא אם המצא תמצא לכדרבא בר אחילאי אבל כל הני פרטי למה לי כדתנא דבי רבי ישמעאל *דתנא דבי רבי ישמעאל כל פרשה שנאמרה ונשנית לא נשנית אלא לדבר שנתחדש בה ואימא גנב עצמו בשבועה לא ס"ד דתניא רבי יעקב אומר שנים ישלם *שלא בשבועה אתה אומר שלא בשבועה או אינו אלא בשבועה אמרת לא כך היה מאי לא כך היה אמר אביי לא לכתוב רחמנא שנים ישלם בגנב וליתי בק"ו מטוען טענת גנב ומה טוען טענת גנב דבהיתירא אתא לידיה אמר קרא לשלם תרי גנב עצמו דבאיסורא אתא לידיה לא כל שכן אלא שנים ישלם דכתב רחמנא בגנב עצמו למה לי דאפילו שלא בשבועה והאי אם המצא להכי הוא דאתא הא מיבעי ליה *לכדתני ידו אין

פרטי דכתיבי בעל כל דבר פשע: שנתחדש בה. אם סמל בעדים חומל בדיינין פרט לעודה בקנס: עד שיבא לשקר הוא יל ומקרא לבעל לא נגב עצמו:

ספורת הש"ס בחישה והשמינה כו'. הגבב פעמים וקשים לרב דאמר תשלומי ד' וה' כשנת העמדה בדין וקס"ד בין שבתה בין הכמים הגבב בדיל: ומומי משום דא"ל כו'. אבל שבתה בדמי' שהוקרו בחומו' בשוק לו שתפעמי' ומאליה ומאלם כפל כי הסם': והבחיש'. הגבב

תורה אור

הכמים' בדיל' בעומה ומלאכה לו בעוקל: מה לי אלה פלגא. אלכך ומהמון שעת' לאכמים' מתאלם לם עבדיה: ילבשוף שויא ד'. בשעה שאבדה מן הטולם: תברה. בדיים לו שתיים ומאלם ד' ובהמעקיל (ד' מנ.) ומפרש נעמי' דכל מנה דאיתה בעינא בהסוק דעדה קיימ' דהא דעדה הוקל' וההיא שעת' תבבה מדעדה הוא שתיים: משלם קרן וחומש ואשם. ומקום שבועה ואין כאן כפל דמודה בקנס פטור: ואם משבאו עדים. ונתחייב בכפל סודם: משלם כפל ואשם וחומש עולה לו בתוך הכפל. שהרי מומם לבעלי הוא ומהו שקל. וע"כ הא דל' יעקב בשמוון בחמד המומם והכפל קמייל' אלו לאו כפיל' מפי מומומם לאו מומם הוא ולא מיעבר ליה עד דמשלם מומם המומם כפרה

דשבועה הוא: והכמים

אין לי אלא ידו גנו הצירו וקרפיפו מנין ת"ל אם המצא תמצא מ"מ א"כ לימא קרא או המצא המצא או תמצא תמצא מדשני קרא ש"מ תרתי: גופא אמר רב *קרן בעין שגנב תשלומי כפל *תשלומי ארבעה וחמשה כשעת העמדה בדין מ"ט דרב אמר קרא גניבה חיים אמאי קאמר רחמנא חיים בגניבה אחייה לקרן כעין שגנב אמר רב ששת אמינא *כי ניים ושביב רב אמר להא שמעתא דתניא *בחישה והשמינה משלם תשלומי כפל *תשלומי ארבעה וחמשה כעין שגנב אמרי משום *דא"ל אנא פטימנא ואת שקלת ת"ש *שמינה והבחישה משלם תשלומי כפל ותשלומי ד' וה' כעין שגנב התם נמי משום דאמרינן ליה מה לי קטלה כולה מה לי קטלה פלגא כי קאמר רב *ביוקרא וזולא הוא דקאמר הוכי דמי אילימא דמעיקרא שויא זוזא ולבסוף שויא ד' זוזי קרן כעין שגנב לימא פליגא דרב אדרבה *דאמר *רבה *האי מאן דגזל חביתא דחמרא מחבריה מעיקרא שויא זוזא ולבסוף שויא ד' זוזי תברה או שתייה משלם ד' איתבר ומילא משלם

זוזא אמרי כי קאמר רב *כגון דמעיקרא שויא ד' ולבסוף שויא זוזא קרן כעין שגנב *תשלומי כפל *תשלומי ד' וה' כשעת העמדה בדין תני רבי חנינא לסויעה לרב *ב"ה שטען טענת גנב בפקדון ונשבע והודה ובאו עדים אם עד שלא באו עדים הודה *משלם קרן וחומש ואשם ואם משבאו עדים הודה *משלם תשלומי כפל ואשם וחומשו עולה לו *בכפילו דברי רבי יעקב

(דברים ט"ה) הה"ג נרים סתרך בפלו ובני רש"י הכא)

(דברים ט"ה) (דף נב.) דייתי לה חיוקר' וזוז' וכן פרק כל שעה (דף לב.) גבי חוכל תרומה דקאמר דעיקר' לא תבעי לך דודאי כפי דעים ומקום דלא גרע ומגזלן דתכן כל הגזלנים ומלוים כשעת הגזלה וי"ל דעיקר רב לא אתא לאשמועינ

כפילא לחבנו וחזונה זחה. כפי מה שם"ה דחזונה עולם לו בכפילא מונמה חת הכפל ונפנה בכך הן חזונה קנה מה בכך לו כפילא לחבנו וחזונה זחה. ומיהו בקוב' פי' דל"ל כפרה בחזונה כיון שאין כיכר ווובלנו בתוך הכפל ולחי הוה מפרש דחזונה עולם לו בכפל סוי ניחא דסוה מריך שיר לחבל לשון בכפילו לא ומשנע הכי ובקוסקתא נמי גרסינן וחזונה עולם לו מקוד כפילו וריב"ח מפרש דאשמען דחשמע דמשמע דחזונה עולם בכל כפילו:

אלמא קרן כעין שגנב. תיומה מעלי לא דחי כגון דמעיקרא שויא זחה ולבסוף שויא ד' וכפילא זחה כעין שגנב דלא כרב וחזונה זחה כעמה הנעמה בדין כדאמר חבנה לו שהיה מנה ד' ד' ד'

אילימא לפני יום ל"ל קמא פשיטא. דלמא קדשיכו אינו קדום דגזל ולא נתיישבו הבעלים בפיקון חון יכולין לסקדיש: **שמע** מינה דיחום לא קני. דלי קני ל"ב סביב שפיר קרבנו ולא מיפסל ומשום עלום הבאה בעבירו הוחיל והוא קנוי לו קודם שקדישו כמו שהבאנו לקנן בע"ס אבל מי לא קני ביחום מיפסל ומ"מ לא יחום *אע"ג דלכתי לא ידע מעולא דשנוי הסם דקמוכר לקנן *) ומעתה הקדש מ"מ יש כאן יחום ושינוי הסום* בחומן קבוצות לחן (הגזלן) חייב בחמיוחן: **מי** איכא דמי דמי אילימא לא לגזל הוכי דמי אילימא לפני יאוש ל"ל קרא פשיטא אלא לאו לאחר יאוש ש"מ יאוש לא קני אמר ל' *רבא ולוטעמיך הא דתניא *משכבו ולא הגזול ה"ד אילימא דגזל עמרא ועבדיה משכב מי איכא למ"ד שינוי מעשה לא קני אלא מאי אית לך למימר *דגזל משכב דחברי' הכא נמי דגזל קרבן דחבריה איתיביה אביי לרב יוסף *"עורות של בעל הבית מחשבה מטמאתן "של עבדן אין מחשבה מטמאתן "של גנב מחשבה מטמאתן "של גזלן אין מחשבה מטמאתן ר"ש אומר חילוף הדברים של גזלן מחשבה מטמאתן ושל גנב אין מחשבה מטמאתן לפי שלא נתייאשו הבעלים וש"מ יאוש קנה א"ל הכא במאי עסקינן כגון שקיצצן מתקיף לה רבה בר רב חנן והלא עוצבא שנו כאן ועוצבא אין צריכה קיצוץ *דתנן "כל מקום שאין חסרון מלאכה מחשבה מטמאתו יש חסרון מלאכה אין מחשבה מטמאתו חוץ מן העוצבא אלא *אמר רבא האי מלתא קשאי בה רבה ורב יוסף עשרין ותרתין שנין ולא איפרקה עד ד"ת רב יוסף ברישא ופירקה "שינוי השם כשינוי מעשה דמי שינוי מעשה מ"ט התם מעיקרא עצים השתא כלים שנוי השם נמי מעיקרא קרי ליה משכא והשתא אברזין ודרי מריש דאיכא שינוי השם דמעיקרא כשורא והשתא טללא *ותנן "על המריש הגזול שבנאו בבירה שנוטל דמיו מפני תקנת השבים טעמא מפני תקנת השבים הא

אומר לו הרי שלך לפניך והאי כיון דמטא עידן איסורא ודאי מייאש ואי ס"ד יאוש קנה אמאי אימר לו הרי שלך לפניך דמי מעליא בעי שלומי ליה א"ל כי קאמינא אנא זה מתייאש וזה רוצה לקנות איתיביה אביי *לרבה *קרבנו *"ולא הגזול הוכי דמי אילימא לפני יאוש ל"ל קרא פשיטא אלא לאו לאחר יאוש ש"מ יאוש לא קני אמר ל' *רבא ולוטעמיך הא דתניא *משכבו ולא הגזול ה"ד אילימא דגזל עמרא ועבדיה משכב מי איכא למ"ד שינוי מעשה לא קני אלא מאי אית לך למימר *דגזל משכב דחברי' הכא נמי דגזל קרבן דחבריה איתיביה אביי לרב יוסף *"עורות של בעל הבית מחשבה מטמאתן "של עבדן אין מחשבה מטמאתן "של גנב מחשבה מטמאתן "של גזלן אין מחשבה מטמאתן ר"ש אומר חילוף הדברים של גזלן מחשבה מטמאתן ושל גנב אין מחשבה מטמאתן לפי שלא נתייאשו הבעלים וש"מ יאוש קנה א"ל הכא במאי עסקינן כגון שקיצצן מתקיף לה רבה בר רב חנן והלא עוצבא שנו כאן ועוצבא אין צריכה קיצוץ *דתנן "כל מקום שאין חסרון מלאכה מחשבה מטמאתו יש חסרון מלאכה אין מחשבה מטמאתו חוץ מן העוצבא אלא *אמר רבא האי מלתא קשאי בה רבה ורב יוסף עשרין ותרתין שנין ולא איפרקה עד ד"ת רב יוסף ברישא ופירקה "שינוי השם כשינוי מעשה דמי שינוי מעשה מ"ט התם מעיקרא עצים השתא כלים שנוי השם נמי מעיקרא קרי ליה משכא והשתא אברזין ודרי מריש דאיכא שינוי השם דמעיקרא כשורא והשתא טללא *ותנן "על המריש הגזול שבנאו בבירה שנוטל דמיו מפני תקנת השבים טעמא מפני תקנת השבים הא

עין משפט נר מצוה

ע"ב מלגעיך קבא לחורמה שלימו עולה משום מלגה מלגה בעבירו הבא בעבירו *) ומשמע הקדש ומ"מ יש כאן יחום ושינוי הסום* בחומן קבוצות לחן (הגזלן) חייב בחמיוחן: דלמ"ד לא יחום כדי לא קני ל"ל קרא פשיטא אלא לאו לאחר יאוש ש"מ יאוש לא קני אמר ל' *רבא ולוטעמיך הא דתניא *משכבו ולא הגזול ה"ד אילימא דגזל עמרא ועבדיה משכב מי איכא למ"ד שינוי מעשה לא קני אלא מאי אית לך למימר *דגזל משכב דחברי' הכא נמי דגזל קרבן דחבריה איתיביה אביי לרב יוסף *"עורות של בעל הבית מחשבה מטמאתן "של עבדן אין מחשבה מטמאתן "של גנב מחשבה מטמאתן "של גזלן אין מחשבה מטמאתן ר"ש אומר חילוף הדברים של גזלן מחשבה מטמאתן ושל גנב אין מחשבה מטמאתן לפי שלא נתייאשו הבעלים וש"מ יאוש קנה א"ל הכא במאי עסקינן כגון שקיצצן מתקיף לה רבה בר רב חנן והלא עוצבא שנו כאן ועוצבא אין צריכה קיצוץ *דתנן "כל מקום שאין חסרון מלאכה מחשבה מטמאתו יש חסרון מלאכה אין מחשבה מטמאתו חוץ מן העוצבא אלא *אמר רבא האי מלתא קשאי בה רבה ורב יוסף עשרין ותרתין שנין ולא איפרקה עד ד"ת רב יוסף ברישא ופירקה "שינוי השם כשינוי מעשה דמי שינוי מעשה מ"ט התם מעיקרא עצים השתא כלים שנוי השם נמי מעיקרא קרי ליה משכא והשתא אברזין ודרי מריש דאיכא שינוי השם דמעיקרא כשורא והשתא טללא *ותנן "על המריש הגזול שבנאו בבירה שנוטל דמיו מפני תקנת השבים טעמא מפני תקנת השבים הא

תורה אור

[לקמן מז:]

[לקמן ד' קיד.]

[לקמן ד' קיד.]

[לקמן ד' קיד.

אף גזול דלית ליה תקנתא לא שנא לפני יאוש ולא שנא אחר יאוש רבא אמר מהכא קרבנו °ולא הגזול אימת אילימא לפני יאוש למה לי קרא אלא לאו לאחר יאוש וש"מ יאוש לא קני ש"מ והא רבא הוא דאמר דגזל קרבן דחבריה איבעית אימא הדר ביה ואיבעית אימא °חד מיניידו "רב פפא אמרה: ומדת תשלומי ארבעה וחמשה וכו': ואמאי ניקח שור שור משבת מה. להלן חיה ועוף כיוצא בהן אף כאן חיה ועוף כיוצא בהן אמר רבא אמר קרא °שור ושה שור ושה שני פעמים שור ושה אין מידי אחרינא לא אמרי הי מיתר אילימא שור ושה דסיפא מיתר דנכתוב רחמנא כי יגנב שור או שה וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחתיו וארבע צאן תחתיו אי כתב רחמנא הכי הוה אמינא בעי שלומי תשעה לכל אחד ואחד וכי תימא הא כתיב תחתיו תחתיו חד תחתיו מיתר ההוא מבעי ליה לדרשא אחרינא דתניא יכול גנב שור שוה מנה ישלם תחתיו נגידון ת"ל תחתיו תחתיו אלא שור ושה דרישא מיותר דנכתוב רחמנא כי יגנב איש וטבחו ומכרו ה' בקר ישלם תחת השור וארבע צאן תחת השה א"כ רחמנא הכי הוה אמינא עד דגניב תרי וטבח להו ומכרו כתיב לחד ואימא עד דגניב תריידו ומזבן להו ומכרו כתיב לחד ואימא הוה אמינא עד דגניב תרי וטבח חד ומזבן חד אי מכרו כתיב הוה אמינא עד דגניב תריידו וטבח חד ומשייר חד אי מזבן חד ומשייר חד אלא שור דסיפא ושה דרישא מיותר דנכתוב רחמנא כי יגנב איש שור וטבחו ומכרו חמשה בקר ישלם תחתיו ור' צאן תחת השה שור דסיפא ושה דרישא למה לי ש"מ שור ושה אין מידי אחרינא לא: אין הגונב אחר הגנב משלם תשלומי כפל: א"ר לא שנו אלא לפני יאוש אבל לאחר יאוש קנאו גנב ראשון וגנב שני משלם תשלומי כפל לגנב ראשון "אמר רב ששת אמינא כי ניים ושכיב רב אמר לרא שמעתא דתניא אמר ר' עקיבא מפני מה אמרה תורה טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מפני שנשתרש בחטא אימת אילימא לפני יאוש

מי

ה"נ: וכ"ת הא כתי' תחתיו תחתיו חד תחתיו מיתר כו'. וכ"ת הא כתי' תחתיו זיעוני תחתיו דנשמעינו חד אשור וחד אשה ואי תרוייהו חד קיימי הכי מיבעי לי' לעיכחב ה' בקר וד' לאן ישלם תחתיו לאו מנתא היא דאיכא לגיעור חד תחתיו מיתר בין לאשור ולאשה ולכתי הנעם ונשמעני בין לאשור בין לאשה: גזירים. גויעים כדמתרגמינן ורגוע ואיתגניל (בראשית כ) כלומר כמושן וקרוצין לגיעה: ה"א עד דגנב תרתי ושבח לחד ושזבין לחד. לכסי לאנטריך שור לו שה דיישא לחמיע' דהכ יוקף אי סברו כתיב: דנעשנע לו עציאה לו עכיכה ולו עכיכ' דהא כתיב לו לחלק: ואימא עד דגנב תרתי. כדכתיב בקיפא תחת הסור תחת הנה ולכסי לאנטריך שור לו שה דיישא שנשתרש. עשה קרבן כלומר מתחזק בחטאו שקבלו ומתכו ונעשו: אילימא לפני יאוש. ונכרו:

תורה אור

מסורת הש"ס

[נעיל פו.]

[נעיל פו.]

[נעיל פה.]

[נעיל פה.]

[נעיל פה

מה נעביתה לאלתר לף מכירה לאלתר. וא"ת והא מוקמ לאלתר קודם ידעיה בעבלים מי לאסקר לסיות דוגיל דעביתה דס"ל יאוס אלא מדעת וקי"ל כאביי דלא אי יאוס וי"ל דעביתה נמי אין דרך לנעבוס לאלתר עד בינא לביאה ובתוך כך מקתמא יודעין הבעלים:

גניבה בנפש תוכיח. וא"ת גניב' בנפש אחיי דלא איתקש לעביתה וי"ל דהכא נמי לא איתקש לבביתה אלא בלא היקיש ילף לם מנעביתה ולהכי דקתני רבי יוחנן דאדהכא אין לן למילף מנעביתה ומנכיתה:

רבי יוחנן סבר מזיבים בין לפני יאוס לאחר יאוס. תימה דלכאורה קי"ל כרבה דיאוס כדי קני וקי"ל כרבי יוחנן לגבי ר"ל דמזיבים לף לאחר יאוס ואמאי מייב לאחר יאוס כיון דיאוס קני אלו הוא עוכה ואלו הוא מוכר וי"ל דאסבר דלא ק"ל לא כרבה ולא כרבי יוחנן דכולה תמוהלי נחלקו בשני אלה הדברים:

הוא דאמר בלבוענין. וא"ת והא דהא קתם גניבה הוי לאוס בעבלים לבוענין מתלבין לף אחר יאוס כבבבן דקיש"ם א"כ קבדבי לבוענין דיאוס לא קני וי"ל עודה דאין יכול להקדים אחר היאוס דבבר יאוס קונה וא"ת הוי יאוס אלא נעדיה שאינם יודעים אם לקנות אם לא כאו הוי תנוי דזיקה אחרי"

פעיף ז אחלו מלאות (דף כב: ופס) כיון דבבמיה דבתרי חביב יאוס ונעדה וי"ל דהכא לא שביה כולי אחי שילקנו מילאות וגן הבעלים ולא דנו לתנוי דזיקה ותביב יאוס שלא ונעדה ואחילו לגי"ד יאוס אלא ונעדה הוי יאוס איכא לגיעור דלבוענין בבבי כי"ם דיעבר דבתם גניבה לא הוי יאוס בעבלים ולא"ם ונבאים אם הקדם אחר שהוקדם ילא ונבאים בעבלים וכמו אחר שהבעלים יכולין לבדוחו כמו כן אחר לבבל

כרם רבני כו'. ק"ק דלא נקט עילה תחילה:

חרסית. איכא הקונבנבים כתוב: בעפים וקבים דבפרק כיקוי הדם (דף פח. ופס) תביב חרסית ולבינים כתוב:

מה חרסית דלית ביה הבאה. תימה לר"י דבקוף בקוי הדם (שם:) אומר דאין עכסים אלא בדבר שזוהים בו ונולנים ומשמע דתם הנכסין בחרסים ותיכן ל"ת דחרסים זוהים בו ונלנים אבל אין מוליאה *כדי נפילה לכך קני דליה ביה הבאה הבאה מוליאו ומילאה ותבר ונכדי כפילה הוא"ל ופילותיה ומעמיד הכ"ם מיתה:

והצנועין מנחין את הענוה כו'. אי מביעית מהבן בכרם רבני כדומעמע [דלתיי"מים] ד"ם"ק [קמ"] לריך לומר לבוענין אחאר שני שבוענייני דלי אבביעית כיון שהיו זוכים עון הבקר לא היו יכולים לחבל:

כל הבלקנו מה יהא ומוכל. תימה מנתי היו אומרים לומה שונלקנו' אחר אוירה לא היה מוגיע ואם כן וכי בכל שעה היו אומרים כן בגי הבקר וכ"מ שבכל עבב היו אומרים כן כמו גבי עניים בקונך מ"מ לא היתה תקנה לומה אחבכו קודם אוירה ואו"ל דכל הבלקנו לא דוקא מונם אחר לקנינה אלא ונבאים בעוד אלא לקנינו ומה"ר ר"ת ופוסקים ויעוקא בעוד אלא לקנינו ואומר כרם רבני זה לבבוהים אלקנו ר"ת ופוסקים ויעוקא בעוד אלא לקנינו ובעיבוהין)

אמא כל המלקנו. ומשמע דאל בדיון בעומבר לקנינו שהרי קודם לקנינו היה מתבלל שהרי אלקנו שבא לבסות הבעלים כח בהן לחלל ותיומה דבהוסבתא ומשמע דאין חילול בעומבר דחביה בקנין ומעבר אי כרם רבני ב"ש אומרים אין פודין אותם עבדים אלא יין וב"ה אומרים עבדים ויין והכל פודים אותם פודין בעומבר לקנינו ומלה דעעמא דילפינן אדם אומעבר ו"ל דהתם לא היו מעמא אלא ומשום דעומבר אין דמיו יקרים ומי טעמא דב"ש: **כל** אלקנו עבדים היום יהא הבקר. תקנה עשה לעבדים לבוערה ון המעבר בשמלקנין יותר ודומים בגון ג' מיבולים ואוכלין בלא מעבר ומעבר ולריך לומר דבעל הבית אין מתייאש דאם לא תאמר לא דמי יאוס דהכא דגבי גזלן ליאוס דמלילה דאי יאוס (דף כח:) ועוד דלמה לא יוגיל כל אלקנו לכ"ע דאמנו מי גרע מיאוס דהא לא דמי יאוס דהכא דגבי גזלן ליאוס דמלילה דאי יאוס קני בכל ענין אמילו אם אין הגזלה בהסות הגזלן בשעת יאוס אם כן יאוס דהכא לא הוי אלא כלבי דדים והוי כמתנה בעלמא ואין לו לבעוול ון המעבר ואמילו אח"ל דלא קני אלא מ"כ הגזילה בהסות הגזלן אבל אם היא בהסות הבריס בשעת יאוס כל המחזיק בה ון המחזיק בה אחר יאוס כדי לא קני כלל וכל המחזיק בה זכה בה *ע"ע אין זה יאוס עוער ון המעבר דבהי דבגזל אין יכול לחבוע עזה גובה אבל אחר יאוס אין יכול לגבות כלום ון הבבי ע"ע כיון שבכל אדם אקבר אלא עלה בוגבה ולא יתפקרו עבדים לנקנו הבבה כיון שהבקר" אי מני לעיבותי עבב דוקא אבל אחרית גזרינן שמא לא יבבים דלאחר לקיבה קמ"ל אלא אמרו דבר אחד ורבי דוסא נלקט קאמר דתניא *רבי יהודה אומר שחרית בעל הבית עומד ואומר כל שילקטו עניים היום יהא הפקר רבי דוסא אומר לעיתותי ערב אומר כל שלקטו עניים יהא הפקר רבי יהודה לרבי דוסא ורבי דוסא לרבי יהודה אמאי אפבת מתניתא אפבה לרבי יוחנן ואמא צנועין ורבי יהודה אמרו דבר אחד אמרי לא סגיא דלא מתהפכת מתניתין דבהא מתניתין קתני דאית ליה לרבי יהודה ברירה ושמעינן ליה לרבי יהודה בעלמא *דלית ליה ברירה *דתנן

יהיה ומוכל אחר הבלקיה והא דקאמר רבי דוסא לעיתותי ערב אין הבהרים היה יכול לעשות כן כמו שבירים אלא עלה ביוהב קמ"ל שלא יתפקרו עבדים לנקנו הבבה כיון שהבקר" אי מני לעיבותי עבב דוקא אבל אחרית גזרינן שמא לא יבבים דלאחר לקיבה יאמר כל הבלקנו לבבה אחרית ומלילה בעומבר דבמקום לוה היה הבלעמנו דוקקים לוה לא היו ומחלבים כל הבבים בבת אחת וי"ל דמעמא היו רוצים להוליך אחר הבירות לילמלים לביבך לא היו רוצים לחבל הבל בבת אחת ח"ל כבי שלא היה מוגיע חבול לוה שיגבל אחרי כן וא"ת כי קאמר כל המתלקנו הא לא היה מוגיע לוה בגבל אח"כ וי"ל דמ"מ ומה שהיו יכולים לתקן היו מתבבים אלא בעוד שלא בגבל ואע"ג דדבר שיש לו מתיבין אחי" בחלב לא בגיל ומכל מקום מדאוריתא בעיל:

אמא כל המלקנו. ומשמע דאל בדיון בעומבר לקנינו שהרי קודם לקנינו היה מתבלל שהרי אלקנו שבא לבסות הבעלים כח בהן לחבל ותיומה דבהוסבתא ומשמע דאין חילול בעומבר דחביה בקנין ומעבר שהי כרם רבני ב"ש אומרים אין פודין אותם עבדים אלא יין וב"ה אומרים עבדים ויין והכל פודים אותם פודין בעומבר לקנינו ומלה דעעמא דילפינן אדם אומעבר ו"ל דהתם לא היו מעמא אלא ומשום דעומבר אין דמיו יקרים ומי טעמא דב"ש: **כל** אלקנו עבדים היום יהא הבקר. תקנה עשה לעבדים לבוערה ון המעבר בשמלקנין יותר ודומים בגון ג' מיבולים ואוכלין בלא מעבר ומעבר ולריך לומר דבעל הבית אין מתייאש דאם לא תאמר לא דמי יאוס דהכא דגבי גזלן ליאוס דמלילה דאי יאוס קני בכל ענין אמילו אם אין הגזלה בהסות הגזלן בשעת יאוס אם כן יאוס דהכא לא הוי אלא כלבי דדים והוי כמתנה בעלמא ואין לו לבעוול ון המעבר ואמילו אח"ל דלא קני אלא מ"כ הגזילה בהסות הגזלן אבל אם היא בהסות הבריס בשעת יאוס כל המחזיק בה ון המחזיק בה אחר יאוס כדי לא קני כלל וכל המחזיק בה זכה בה *ע"ע אין זה יאוס עוער ון המעבר דבהי דבגזל אין יכול לחבוע עזה גובה אבל אחר יאוס אין יכול לגבות כלום ון הבבי ע"ע כיון שבכל אדם אקבר אלא עלה בוגבה ולא יתפקרו עבדים לנקנו הבבה כיון שהבקר" אי מני לעיבותי עבב דוקא אבל אחרית גזרינן שמא לא יבבים דלאחר לקיבה יאמר כל הבלקנו לבבה אחרית ומלילה בעומבר דבמקום לוה היה הבלעמנו דוקקים לוה לא היו ומחלבים כל הבבים בבת אחת וי"ל דמעמא היו רוצים להוליך אחר הבירות לילמלים לביבך לא היו רוצים לחבל הבל בבת אחת ח"ל כבי שלא היה מוגיע חבול לוה שיגבל אחרי כן וא"ת כי קאמר כל המתלקנו הא לא היה מוגיע לוה בגבל אח"כ וי"ל דמ"מ ומה שהיו יכולים לתקן היו מתבבים אלא בעוד שלא בגבל ומכל מקום מדאוריתא בעיל:

אמא כל המלקנו. ומשמע דאל בדיון בעומבר לקנינו שהרי קודם לקנינו היה מתבלל שהרי אלקנו שבא לבסות הבעלים כח בהן לחבל ותיומה דבהוסבתא ומשמע דאין חילול בעומבר דחביה בקנין ומעבר שהי כרם רבני ב"ש אומרים אין פודין אותם עבדים אלא יין וב"ה אומרים עבדים ויין והכל פודים אותם פודין בעומבר לקנינו ומלה דעעמא דילפינן אדם אומעבר ו"ל דהתם לא היו מעמא אלא ומשום דעומבר אין דמיו יקרים ומי טעמא דב"ש: **כל** אלקנו עבדים היום יהא הבקר. תקנה עשה לעבדים לבוערה ון המעבר בשמלקנין יותר ודומים בגון ג' מיבולים ואוכלין בלא מעבר ומעבר ולריך לומר דבעל הבית אין מתייאש דאם לא תאמר לא דמי יאוס דהכא דגבי גזלן ליאוס דמלילה דאי יאוס קני בכל ענין אמילו אם אין הגזלה בהסות הגזלן בשעת יאוס אם כן יאוס דהכא לא הוי אלא כלבי דדים והוי כמתנה בעלמא ואין לו לבעוול ון המעבר ואמילו אח"ל דלא קני אלא מ"כ הגזילה בהסות הגזלן אבל אם היא בהסות הבריס בשעת יאוס כל המחזיק בה ון המחזיק בה אחר יאוס כדי לא קני כלל וכל המחזיק בה זכה בה *ע"ע אין זה יאוס עוער ון המעבר דבהי דבגזל אין יכול לחבוע עזה גובה אבל אחר יאוס אין יכול לגבות כלום ון הבבי ע"ע כיון שבכל אדם אקבר אלא עלה בוגבה ולא יתפקרו עבדים לנקנו הבבה כיון שהבקר" אי מני לעיבותי עבב דוקא אבל אחרית גזרינן שמא לא יבבים דלאחר לקיבה יאמר כל הבלקנו לבבה אחרית ומלילה בעומבר דבמקום לוה היה הבלעמנו דוקקים לוה לא היו ומחלבים כל הבבים בבת אחת וי"ל דמעמא היו רוצים להוליך אחר הבירות לילמלים לביבך לא היו רוצים לחבל הבל בבת אחת ח"ל כבי שלא היה מוגיע חבול לוה שיגבל אחרי כן וא"ת כי קאמר כל המתלקנו הא לא היה מוגיע לוה בגבל אח"כ וי"ל דמ"מ ומה שהיו יכולים לתקן היו מתבבים אלא בעוד שלא בגבל ומכל מקום מדאוריתא בעיל:

תדע *שסתם גניבה יאוש בעלים הוא שדרי אמרה תורה טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה ודילמא לא איאוש אלא לאו משום דאמרינן סתם גניבה יאוש בעלים היא ודילמא אף על גב דלא איאוש אמרי לא סלקא דעתך דומיא דטביחה מה טביחה דאהנו מעשיו אף מכירה דאהנו מעשיו ואי לפני יאוש מאי אהנו ודילמא דשמעינה דאיאוש אמרי לא סלקא דעתך דומיא דטביחה מה טביחה לאלתר אף מכירה לאלתר א"ל ר' יוחנן גניבה בנפש תוכיח שאין יאוש בעלים *וחייב מכלל דסבר רבי יוחנן לפני יאוש חייב לאחר יאוש מאי ר' יוחנן אמר *חייב וריש לקיש אמר פטור רבי יוחנן אמר חייב היוביה בין לפני יאוש בין לאחר יאוש ריש לקיש אמר פטור חיוביה לפני יאוש הוא אבל לאחר יאוש קנה ושלו הוא טובח ושלו הוא מוכר *איתיביה ר' יוחנן לריש לקיש *גנב וחקדיש ואחר כך טבח משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה אימא אלימא לפני יאוש מי קדוש *איש פי יקדיש את ביתו קודש אמר רחמנא *"מה ביתו שלו אף כל שלו אלא פשיטא לאחר יאוש ושמעמא דהקדיש הוא דאינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה דכי קא טבח דהקדש קא טבח אבל לא הקדיש טבח משלם תשלומי ארבעה וחמשה ואי סלקא דעתך יאוש קונה אמאי משלם שלו הוא טובח שלו הוא מוכר א"ל הכא במאי עסקינן כגון שהקדישוהו בעלים ביד גנב ומי קדוש *והאמר רבי יוחנן גזל ולא נתייאשו הבעלים שגיזן אינן יכולין להקדישו זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו אמרי הוא דאמר כצנועין דתנן *הצנועין מניחין את המעות ואומרים כל הנלקט מזה יהא מחולל על המעות האלו והרי חזרה קרן לבעלים כשעמד בדין היכי דמי אי דאמרי צא הן לו כאי אריא הקדיש אפילו לא הקדיש נמי לא ליחייביה *דאמר רבא *צא תן לו טבח ומכר פטור מ"מ כיון דפסקיה למלתיה וטבח ומכר דוה ליה גזלן וגזלן אינו משלם תשלומי ד' וה'

מסורת הש"ס

[נקמין ד' ע. קמ. קדושין נב. ע"ש ז.]

[ועיין מוס' קידושין נו. ד"ה מהקיף]

בקוזות. ומ"ש מתן מיסה רבנים סביבות הגבולים לסודיע שהוא כרם רבני ומקום בלא מדיון: דאיכא הבאה מינה. לאחר זמן בחרסים וחכיה וקבילה: אף האי נמי איכא הבאה מינה. בחרסין: חרסית. כתותי דעפים מיבש"ם בלע"ז: ומשחה ושופך. ומעמה לת מסיד בוויס ושופך סביבות הקבר: בר"א. דעבדוקן לסו סיכולא לעובדים וסבים: בשביעית. סיסיל הסקר ובהיתר הן בתין לאסול: אבל בשאר שני שבוע. שסן בתים לגזול ימיסס ויאכלום דבר הסאסוכ וסבעיעסו לבסעו ויעות: כל הבלקט כו'. אלמא אע"ג דלוקה מקרא אתי תוספת פדיונו: ובי תיסא צנועין. לאו סתמא סיה אלא כמ"ג ומסיים ואזיל ליס לעולמים: עיב. בגנו פסוגו: צידן. מני אחאז קודיקוס: וראיה. בפרק אבי דסנהדרין: הסתלקו. שמעדיון לאלקוע: רבי דוסא. לענין לקנו לקיל קנייני דקיעוגא לן אבי סבוגין לקנו אלם לימו לקנו ולין כל הענייס בקיאלין בהלכס לאיכ לרך בעל הבית לסבקיה: דאית ליה לרבי יהודה ברירה. דקאמר כל מילקנו ובי לקנו אחרי הוגבל אחה הסקר נינהו אע"פ אחין בע"ס יודע בשחרית דמעמא לא יגלקנו יותר על דיוסס: הלוקח

חייב אתה ליתן לו טבח ומכר משלם תשלומי ד' וה' מ"ט כיון דלא *פסקה מלתא אבתי גנב הוא לא צריכא דאמרי לי' חייב אתה ליתן לו: גופא *אמר רבי יוחנן גזל ולא נתייאשו הבעל' שגיחם אינן יכולים להקדיש זה לפי שאינו שלו וזה לפי שאינו ברשותו ומי א"ר יוחנן הכי *והא"ר יוחנן הלכה כסתם משנה *ותנן כרם רבעי היו מציינין אותו בקזוות אדמה סימנא כי אדמה מה אדמה איכא הבאה מינה אף האי נמי כי מפרקא שדי לאתהנויי מינה *ישל עדלה בחרסית סימנא בחרסית מה חרסית שאין הבאה מינה אף האי דלית ביה הבאה מינה *ישל קברות בסיד סימנא דחיור בעצמות *ומטחה ושופך כי היכי דניחוור טפי אמר רשב"ג *במה *דברים אמורים בשביעית דהסקר נינהו אבל בשאר שני שבוע הלעיטהו לרשע וימות והצנועין מניחין את המעות ואומרים כל הנלקט מזה מחולל על המעות דתנן *הלוקח וכי תימא מאן תנא צנועין רשב"ג (ור' יוחנן כסתם יחידאה לא אמר) *והאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן *כל מקום ששנה רשב"ג במשנתינו הלכה כמיתו חוץ מערב וצידן וראיה אחרונה אמרי לא תימא כל הנלקט מזה אלא אימא כל המתלקט מזה ומי אמר ר' יוחנן הכי והא"ר יוחנן צנועין ורבי דוסא אמרו דבר אחד ורבי דוסא נלקט קאמר דתניא *רבי יהודה אומר שחרית בעל הבית עומד ואומר כל שילקטו עניים היום יהא הפקר רבי דוסא אומר לעיתותי ערב אומר כל שלקטו עניים יהא הפקר רבי יהודה לרבי דוסא ורבי דוסא לרבי יהודה אמאי אפבת מתניתא אפבה לרבי יוחנן ואמא צנועין ורבי יהודה אמרו דבר אחד אמרי לא סגיא דלא מתהפכת מתניתין דבהא מתניתין קתני דאית ליה לרבי יהודה ברירה ושמעינן ליה לרבי יהודה בעלמא *דלית ליה ברירה *דתנן

מסורת הש"ס

[נקמין ד' ע. קמ. קדושין נב. ע"ש ז.]

[ועיין מוס' קידושין נו. ד"ה מהקיף]

הלוקח יין מן הסכותים. הכל עומדים בפ׳ כל הגוי (דף פח. וסס): **אלא** לעולם כל הסלקנו. תקשה דציבו ציבים תקשה דרבי יוחנן אחדרבי יוחנן דלים ליה לרבי יוחנן דבריה ולא מתוקמא דלמעני׳ ליה ליה בריה ומשמע דבמקום אחר מ״מ תקשי עולי חולמים דסלו קתמא ומהאי קתמא ומהאי קתמא דרבי יוחנן היכא דאתנה בפירוש לא קאמר ר׳ יוחנן לא קאמר ר׳ יוחנן דלין בריה ובריה כל הגוי (פס) דקאמר רבי יוחנן אף אחרון אינו פוסל אלא מטום דחין בריה שאני אתה דכתיב וכתב לה דמשמע שיטה לרך שיטה ומבורר בשעת כתיבה כמו שמעמיד בריה כל הגוי: **ה״א** למעיים חיה לרבו דר׳ דוסא. דבעלים שביקר אין יכולין להקדיש ולהפקיר אלא ולהפקיר אלא ומחנות תקנה דוסא דלוקחי רבנן בדבריהם לחלל ולהפקיר שלא יכלו עכשיו ונבא ורבי דוסא לית ליה דלמעיין דבעלים עבוד רבנן תקנה ולא בנגב אבל הסתא דקאמר רבי יוחנן למעיין ורבי דוסא אמרו דבר אחד א״כ סוכר סיא דלא ומחמת תקנה אלא מן הדין ולא בעי למעיין דלעבדן בריה דוקא קאמרי דבר אחד דתכוייסו ליה לסו בריה שהרי דבר אחד ומשמע ומשמע דבר אחד ובשם דבש׳ הענר והכוונה (דף קכד.): אמר רבי יוחנן רבי שמעון אל ורבי דוסא בן הרכינס אמרו דבר אחד דבר אחד דלאו ומשמע דבר אחד דבנגב דוקא אמרו דבר אחד אבל בנגב אלא פליגי דהתם חבן שני מלאי זיתים ומעמידים בנגב ולא בנגב דברי רבי שמעון אל ובהסיא דר׳ דוסא חבן בנוסכת אחלות בפרק ג׳ כל המעמידין בחבל שבחלקו, והכניסו לבית רבי דוסא בן הרכינס ומעמיד ומחמיס ומעמידין בחבל הנגב בשני מלאי זיתים ומן הבגיבו לו מן הרכינס ולא בנגב דבר אחד ר״ל דבנגבי עליה למיעבר דקבר רבי דוסא כר

דאף על גב דעידי ביאה לריכין לעידי קדושין. פירוש כל זמן שלא שיתחזקה באשה לים: **למעוטי** שנים אומרים בפני שנים מהו. ולא דייני לשנה לאומה שנה וכ״ב אלפא פירש עשוה שהכל בלאות באותה שנה ולא דסתם עסקו שהכהו״ל לענין פירות שאכל בשנה לאומה שנה ראשונה ולא שלא יוחר עדיים ועשה לאמון באשה לכ״ל עיקר דתנן בפרק המקבל (דף קג:) אומ״ב אשה שאומרת שהקבל לי גיטי לריכה שתי כיתי עדים שנים שיאומרו בפניהו שאומרת ושנים שיאומרו בפניהו אלא אם כן אמר לו אל תגיש לי אלא אם כן אמר לו אל תגיש לי אלא אם כן אמר לו אל תגיש לי

עין משפט נר מצוה

כיון שסתם בה פורתא אסרה. ואפי' לע"ד לין לסתיים אלא בסוף נאסרה בפורתא קמא שסתיקות תלוי בטעמא ולא בסתיום כדקתני' בהסומכי (ד' ע.) אע"ג שאמר שמעתתא לבהמת הביהו לא אסרה עשה בה ועשה אסרה ואסהון פורתא לא מיתייב בתסלוני ד' וס' ואפי' לע"ד יש לסתיום ונחלט ועד סוף כדאמרינן לקמן דבעינן ונעבו כולים בתיקון:

סה

איירי פ"ב מה' גניבה הלי' י

איסורי הנאה ולא דמרי' קסתיר. וא"ת לעזה לי טעמ' דלא דמרה קסתיר תיפוק ליה דאין זה טביחה דמחתך בעבר בעלמ' הוא כדאמרי' בהסומכי (סס) גבי הסומכי מעלת בשבת בחוץ ע"א חייב שלשה חטאות ופריך אסמוני חוץ לא לחייב פחתך בעבר הוא דאסרה בסתיום פורתא אע"פ ויש לוגר דסתם מני לא פריך אלא ומשום דבעי לאיסר לפתח אהל מועד וכיון דאסרה בסתיום פורתא תו לא אז לפתח אהל מועד ואע"פ ומה בכך דלאו דמרה קטנה הא כל נוצה מני לאו דמרה קטנה דאיכי סתם בית פורתא קייש בסיפי מעשה ויש לוגר דלא חייב מיפי מעשה לקרות בכך וא"ת וגע"ע דל"ו דמחייב הכא ותא בפ' כיסוי הדם (לף פח. ופס) ופרש מעמ' דל"ו דלא בעי סתיום ומשום דגזר סתיום ומסתיום אין דבין סתיום ומסתיום אין דבין סתיום ומבעיה מבעיה ומבעיה מבעיה ומסכן אבל הכא דכתיב ונעבו נצא אדרבה אית לן למילף מני בעבי בעבי ומבעי' לו לגבוב ולסתמו ומסתמו חוץ ואין דבין מבעיה ומבעיה ואין דבין סתיום סיתר ותא דלא ומני הכי בפ' כיסוי הדם (סס) ומשום דבשותמו אותו ואת בנו פעמים שסתמו את הטריפה קודם (שהוא) [הסגיס] סתיום סיתר ועי"ל דדבין דבר הנאמר בכיסי ודבר הנאמר בכיסי אבל ונבוה נצא לא נאמר בכיסי ותא דלא ומני הסם הכי ומשום אחרים ליה מיסיי אחכיסי ומיהו קשה בריש פ"ב דיבמות (לף יז:) אמר דבין אמים ואין דבין אמים ואין דבין אמים אמסו לא נאמר בכיסי וי"ל כיון דילפינן כבר בחד דוכתא דשמיה סתיום כגון בחותו ותא בנו ומשום דסתיום ומסתיום קבר ר"ע יש לנו בכל ומשום ולכיי בהסלוני ד' וס' מני שמה סתיו' ולכ' לגיירי אחרבה כילף בתסלוני ד' וס' ונבעיה ומבעיה דשמיום שאין לאריס לא שמה סתיום וכיומא הוא. הדין בחותו ותא בנו הסא כיון דאיכא למיגר הכי וסכי סברא דדבון דבר הנאמר בכיסי ודבר הנאמר בכיסי: **וסבר** לה כר"ש דאמר דבר הגורם לגמון דמי. תיומה דל"ל לגיירי דבר הגורם לגמון דמי. דבר לטעמיה דדאין דיב' גרמי לכ"ש דמחייב בדבר הגורם לגמון הכא אמר בהגהל קמא (דף לח:) דאמר לאמר ר"ש דמחייב בטוקף מטרמוחיו בדאמרי' התם (ד' לח: ופס) דמאן דאתין דיבא דגרמי ומגבי בים דמי מטרא ומעליא כ"ש דמחייב בדבר הגורם לגמון וי"ל דאיכ' מני סבר' לגיירי איפכ' דע"כ לא מחייב ר"ע אלא בדיב' דגרמי בגון בטוקף. מטרמוח של חביבו וביולא בו מתאי הסגיר לכל העולם לאבל דבר הגורם לגמון ולגבות בו וכן בטוקף נתנו על גב חבוחתו של חביבו לאחים התבואה לכל העולם לאבל דבר הגורם לגמון כמו אור הנקקל וקדשים שחייב בחבריותן אינו אחי אלא לזה שיעבר בו עלמון לא אע"ג דאיכא מאן דאמר דבר הגורם לגמון אבל דבר הגורם לגמון ובי"ל דאפי' דבר הגורם לגמון אבל מעמ' דמחייב ר"מ בדיב' דגרמי לא מחייב ר"מ אלא מדבבן כדמוכח בטוקף סכומם (דף סב.): [ע' תוס' לעניל כד. ד"ה יש מכלל] דבטולה ונתבי' ומדה. קלת קשה דמה דיוק הוא זה: **טבה** ומדה לאחד מהם ומסו אחר אליבא דמ"ד (לקמן דף עח.) ומדה בקנס ואח"כ בא אדים מעור ונבני ליה דע"כ כשיש עדים בדבר מייירי דאין בהם אחד בטוס ומבלבל:

דלא

להבי פטרי רבנן אלא למ"ד דרבנן אמאי פטרי רבנן אשאר אבודת אלילי' ושור הנסקל ור"מ אמאי מחייב שחט לאלילים כיון דשחט בה פורתא אסרה אידך איסורי הנאה הוא ולא דמריה קא טבח (ולא דידיה קא טבח) אמר רבא *באומר בגמר זביחה הוא עובדה שור הנסקל איסורי הנאה נינהו לאו דמריה קא טבח (ולאו דידיה קא טבח) אמר רבא הכא במאי עסקינן בגון שמסרו לשומר והזיק בבית שומר והועד בבית שומר וגנבו בבית שומר* ור"מ סבר לה כר' יעקב דאמר אף משנגמר דינו הוזהרו שומר לבעלים מוחזר וסבר לה כר"ש דאמר דבר הגורם לממון כממון דמי *דתנן ר"ש אומר קדשים שחייב באחריותן חייב אלמא דבר הגורם לממון כממון דמי אמר רב כהנא אמריתא לשמעתא קמיה דרב זביד מנהרדע' מי מצית מוקמת מתני' כר"מ ולא כר"ש והא קתני סיפא ר"ש פוטר בשני אלו מכלל דבכולה מתניתין מודה א"ל לא מכלל דמודה בטבח ומכר לרפואה ולכלבים: גנב משל אביו וטבח ומכר וכו': בעא מיניה רבא מרב נחמן גנב שור של שני שותפין וטבחו והודה לאחד מהן מהו °חמשה בקר אמר רחמנא ולא חמשה חצאי בקר או דילמא חמשה בקר אמר רחמנא ואפי' חמשה חצאי בקר א"ל חמשה בקר אמר רחמנא ולא חמשה חצאי בקר איתיביה גנב משל אביו וטבח ומכר ואח"כ מת אביו משלם תשלומי ד' וה' והא הכא כיון דמת אביו כמו שקדם והודה לאחד מהן דמי וקתני משלם תשלומי ארבעה וחמשה א"ל הכא במאי עסקינן *בגון שעמד אביו בדין אבל לא עמד בדין מאי אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה אי הכי אדתני סיפא גנב משל אביו ומת ואח"כ טבח ומכר אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה ניפלוג בדידיה במה דברים אמורים בשעמד בדין אבל לא עמד בדין אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה א"ל הכי נמי איידי דנסיב הישא גנב משל אביו וטבח ומכר ואח"כ מת אביו נסיב סיפא נמי גנב משל אביו ומת אביו ואח"כ טבח ומכר לצפרא א"ל חמשה בקר אמר רחמנא" *יאפי' חמשה חצאי בקר והאי דלא אמרי לך באורתא

[כתובות לד. וס"ל]

[ע' תוס' ד"ה גנב]

[ע' תוס' ב"מ לה. ד"ה יש גנב]

דלא

שטרות הש"ם

רש"ג

דלא אכלי בשרא דתורא. לא דקדקתי נוענוח של דבר: ומאי שנא סיפא. כיון דסיתם אסילו לא עמד בדין [קשור רמונכא] דמוסם ובקר ואסילו מוסם אלאי בקר סיפא כמוסם אבין ואמר כך טבח ומכר לגוף לא יכלם לאחיו אם תלקם: ושבחו כולו. ומשנע: ש"מ. ומדקתני ומחיתין סטומכו מולין בעזבם מייב: אינה לשחיטה אלא לבשוף. אלכך כל כמה דעבם דמוכים קא עבם ובגמר אסיטם הוא דמיתסר בהאלם: סגון ששחט מיעוש סימנין בחיץ וגמרן בפנים. אי הסלינון לבוב דבגמר עבימה סוא דאיתסרו ועד הסתם דעבי' קא עבם: אינה לשחיטה. אין אסיטם בקרלאם אלא לבשוף ובפק' ניעם לענין המוסבב בקרלים מון לעוקומם אי מון לאונן ומסבבם אא"כ אינו לאונן אינם ומסבבם אא"כ אינם בקוף אסיטם: מתחלה ועד סוף. וכל כמה דמסיב סייא ומסבב: מולין שנסחטו בעזבם פלוגתא היא במסכת קדושין (דף כח.) אי דאורייתא: אינה לשחיטה אלא לבשוף ור' יוחנן אמר ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף א"ל רב חביבי מחוזנאה לרב אשי לימא קסבר רבי יוחנן *חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא דאי

(מולין כט:)

דלא אכלי בשרא דתורא ואלא מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא א"ל רישא קרינא ביה וטבחו כולו באיסורא סיפא לא קרינא ביה וטבחו כולו באיסורא: השוחט ונמצאת טריפה וכו': א"ל רב חביבי מחוזנאה לרב אשי ש"מ *אינה לשחיטה אלא לבסוף דאי ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף כיון דשחט בה פורתא אסרה אידך לא דמריה קא טבח א"ל רב הונא בריה דרבא כי קא מיחייב אהדרוא פורתא א"ל רב אשי לא תידחי וטבחו כולו בעינן ולוכא אלא קשיא א"ל הכי אמר רב גמדא משמיה דרבא בגון ששחט מקצת סימנין בחיץ וגמרן בפנים איכא דמתני לה אהא "א"ר שמעון "משום דרבי לוי סבא אינה לשחיטה אלא לבסוף ור' יוחנן אמר ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף א"ל רב חביבי מחוזנאה לרב אשי לימא קסבר רבי יוחנן *חולין שנשחטו בעזרה לאו דאורייתא דאי

דלא

עין משפט נר מצוה

אע"פ ש"ב מה' גניבה הלכה ה

אע"פ ש"ב מה' גניבה הלכה ה ומ"ש מה' מתיעה הלכה ג וע"ש בכ"מ

[ע' תוס' ד"ה אינה]

[ע' תוס' ב"מ לה. ד"ה יש גנב]

[ע' תוס' ב"מ לה. ד"ה יש גנב]

[ע' תוס' ב"מ לה. ד"ה יש גנב

דאי ס"ד דאורייתא מכי שחיט לה פורתא אסרה אידך לאו דמרה קא טבח א"ל רב אחא בריה דרבא כי קא מיחייב נמי אהדורא פורתא א"ל רב אשי לא תידחיה וטבחו כולו בעינן ולכא אלא קשיא א"ל רבי אמר רב גמדא משמיה דרבא כי קא מיחייב בגון ששחט מקצת סימנין בחוץ וגמרן בפנים: **מתני'** גנב ע"פ שנים וטבח ומכר על פי הן ונמצאו זממים **משלמין הכל גנב על פי שנים ואלו נמצאו זממין הראשונים משלמין תשלומי כפל והאחרונים משלמין תשלומי ג' נמצאו אחרונים זממין הוא משלם תשלומי כפל והן משלמין תשלומי ג' אחד מן אחרונים זממין בטלה עדות שניה אחד מן הראשונים זממין בטלה כל העדות שאם אין גניבה אין טביחה ואין מכירה: **גמ'** אתמר עד זומם אביי אמר למפרע הוא נפסל רבא אמר מכאן ולהבא הוא נפסל אביי אמר למפרע הוא נפסל מדהוא שעתא דאסהיד הוה ליה רשע והתורה אמרה אל תשת רשע עד רבא אמר מכאן ולהבא הוא נפסל עד זומם חידוש הוא דהא תרי ותרי נינהו מאי חזית דציתא להני ציית להני הלכך אין לך בו אלא משעת חידוש ואילך איכא דאמרי רבא נמי כאביי סבירא ליה דאמר למפרע הוא נפסל והכא היינו טעמא דרבא

תורה אור

דאי ס"ד דאורייתא. היכי מתכן כדי יוחנן לומרמי' הא בפורתא קא מיתקטיל לה: כי קא מיחייב בתשלומין אדהוא פורתא. ומיחייב דכי היכי דסור' שחיטה לענין מולין בנגזרה בתחלתה סור' נמי נבילה לענין תטמאין: וגמרן בפנים. דאיכא וטבחו כולו קודם שנתקרר בהתאם: **מתני'** משלמין לו את הכל. ובגנב' מוקי לה כשהחזיר תחלה על הטביחה: כי הדדי מיתזמי אינהו. כשמזכין ומיזמין על הגניבה אינגלאי מלתא: וכשלכתה שטעדו בגת אחת והחזמו. ולא נגיסין והחזמו בגת אחת דכיון דטעדו בגת אחת כבר אחת ליכא לעולם: בשעת עדות עביחה פסולין הוו ואפילו לי אחזיקן לעבדים בעבדים בפסל דהא מיך כדי דיבור הוה דהוה אחת מי בזה אחר זה ובלבד שיזמו על הטביחה תחלה: היו שנים מעידי' אותו שגנב והן עצמם מעידי' אותו שטבחו כו': בטלה כולה. ומשלמין כפל: והוא פטור: דכיון דלא נגב לא נגב ולא נטבח: **פטורין** ר"ש פטור. החזמו על הטביחה. ולא על הגניבה: בפר' דברים אמורים. דהוא ומשלם כפל ולא בעל עדות גניבה בפני עדיות: בבת אחת בזה אחר זה. שהעידו הגיבה ואמרו שגנב ונגמר בגנב ולא נטבח: ואם לא נגמר בגנב ולא נטבח: דכי אחזיר לה קרקע עצמו לף: על הגניבה בזוזים שני: אחזמו לף: על הגניבה בזוזים שני: אחזמו לף: על הגניבה בזוזים שני: אחז

הרי זו תמורת עולה דברי ר"מ. גמ"ד דקמסיס (ד' ל. ומס) אמרי ר"מ ונעשה לתרי כתמים' גמ' כילד ונעדיפין (ל' מ. ומס) דנעשה דר"מ עשוס דסרי מנו תחול זו ותמ"כ תחול זו ונדסוס ליס לנוייגו תמורת עולה ושלמים ואמר תמורת עולה תמורת שלמים אבל רבא אליבא דרבי יהודה אמר תמורת שלמים אבל רבא אליבא דרבי יהודה אמר תמורת שלמים ומאחר תמורת עולה לאין דברים קיימים וסוו כמו דברים שבלב ודוקא תוך כדי דיבור הוא דאמרה דנענין כפר' דברי ומהי תוך כדי דיבור:

תרי תוך כדי דיבור הוו. אמתא תוך כדי דיבור התמורה חייבי תוך כדי דיבור גדול וכיון דתוך כדי דיבור קנין אית ליס ונתוך כדי דיבור גדול ליס ליס כלום דתוך כדי דיבור גדול אין מועיל כלום אמ' לפר' דברי דלא סוי אלא כאומר סיום תמורת עולה ולומר תמורת שלמים דסוו דברים שבלב וס"מ דברי אמ אם לכך בתכיון תחלה כלומר שאומר תוך כדי דיבור קנין שדוי' לתכיון תחלה לכך דברי קיימי' ופמ' לא בתכיון. מני כיון דכדיבור דמי אבל בכמוך כלומר שאומר תוך כדי דיבור גדול שדוי' כמו מולך סרי זו תמורת עולה אמ'. בתכיון תחלה לשמים:

כדי שאילת תלמוד לרב. ומא דאמר בפר' תפלת השחר (ד' כז: ומס) המיתן שלום אחמזיל שלום לרבו גורס לשמים שתתקבל ומיקמלל הייטו כשמתן שלום לרבו כמו לחבריו כמו שאומר ליס שלום עליך ולא אמ' ל' ומא אמר בפ' ר"ע (דף מט.) כלום יש עבד שמתן שלום לרבו עבד שאני שאינה דבו עניו ובשום ענין אין ליתן לו שלום:

כי ליס ליס לל' יוסי כדי שאילת תלמוד לרב. ומא דאמר בפר' תפלת השחר (ד' כז: ומס) המיתן שלום אחמזיל שלום לרבו גורס לשמים שתתקבל ומיקמלל הייטו כשמתן שלום לרבו כמו לחבריו כמו שאומר ליס שלום עליך ולא אמ' ל' ומא אמר בפ' ר"ע (דף מט.) כלום יש עבד שמתן שלום לרבו עבד שאני שאינה דבו עניו ובשום ענין אין ליתן לו שלום:

כי ליס ליס לל' יוסי כדי שאילת תלמוד לרב. תיומה דרב אחא ומדיפתי דאמר בפ"ק דמכות (דף ו.) ובפרק שבועות הנדות (דף לב. ומס) תוך כדי דיבור כדי שאילת תלמוד לרב כמאן דלרבנן ליס לרבו כלל כדי דיבור אפי' כדי דיבור קנין ור' יוסי מני כתלמוד לרב מודי דלאו כדיבור דמי ור"ל דקבר לס כבריתא דמי אמר הריני כזיל ומוכר חבירו ואמר ואכי (כזיר ד' כח. ומס) וכן אבכתא דתוך כדי דבור כדיבור דמי וכסי מקקיקן אבכתא בכדרים בפרק בתרא (ד' פו.) דתוך כדי דיבור דמי מון ומוגדף ומוגד ע"א ומקדש ומוגרם ואפי' בכדי שאילת תלמוד לרב כרים לקים וכרב אחא דמכות (דף ו.) ודשבועות הנדות (ד' לב.) ומיעור כדי שאילת שלום תלמוד לרב ומ' ל"ם דסיינו מעמא דבמאדם מעיד עדות אי מוקמ בגוקמ ומוגכר ומחבירו מוקמ לו שלום אי רבו ע"כ יש לו לסמיך ולהסמיק כדאמר בברכות (דף ו:) המיתן שלום לחבירו ואין מחזיר נקרא גזלן הנני בבתיכם ולכך מיקרו חכמים שלא יסיח זה הנוב הפסק וכן מוכח בגמ' (דף ב:) דקאמר הוא לא שבקת מוחתא לחלמיד ומיהו בפ"ב דכדרים (דף כז.) אין מתיישב מעמ זה לענין קריעה דכבוד שמת וקבע ומא"כ מת אם מת מוך כדי דיבור אלא קריעה ואם לאו לא יצא ידי קריעה ואם מת מוך שיעור זה ומאמ' לענין קריעה הקילו: **אמר** ליס אביי לא לאחפכינהו ואזמינהו ומאי ומקשיא לו'. לגאה לל"ל דבל קונגיא זו כפי מאי דס"ל דשאמ דדיוקא דדבא הוי מרישא אבל לפי אמתא מקבלא דדיוקא דדבא ומקשה לדיוקא דבא ומקשה ולא אמר אביי זה מעולם אלא בני הישיבה היו מתכלי' כן אליבים דאביי לפי מה מקבלים לפי מה מקשה לדיוקא דבא ומקשה לדיוקא דבא בלא בגלא ומיכ דבא ומקשה ומקשה בגמים בתיכ והמזמה ולאו דוקא נקט אביי אפכינהו אחמה לה' אמר אביי לאו אחמה הזמה היא. דלי' אמר אחמה הזמה היא ולא אמר אביי אפכינהו ואזמינהו ומאי אמר אביי אפכינהו ואזמינהו לקמאי דאמר אביי אפכינהו ואזמינהו ומאי אמר אביי אפכינהו ואזמינהו לקמאי דאמר אביי אפכינהו ואזמינהו לקמאי דאמר אביי אפכינהו ואזמינהו לקמאי דא

עין משפט נר מצוה

הוה ליה לאו אינתן לאוסרא עיתא ב"ד. אבל אי אין נסכנין גוזר ומעמיד אבי אתמו בו למלקות ולא למיתה דאבל לא יצא לידי חיוב מיתה כיון שלא אתמו בו למיתה אינתן לאוסרא עיתא ב"ד ובפרק מי שהחשיך (קף קכד. ופס) אמר. דאין לוקין על לאו דעשאוני ועשיה דסור לאו אינתן לאוסרא עיתא ב"ד לבטלה מוהב"ד ולא מלקינא אלא בדבר שיש בו חיוב מיתה ובפ"ק דיבמות (קף ח:) אמר דאין לוקין בתחומין דסור לאוסרא מי לחיבא? ולא מי אמר לבטלה יא. ופ"ב מאכ"ע עמ' ב' ופ"ז עמ' ע"ב ופ"ד ד' ט' ופ"ד ד' ט' ופ"ד ד' ט'

אלא לאי הא קמ"ל גנב על פי שנים וטבח ע"פ עד אחד או ע"פ עצמו *(היא) דלא מחייב עצמו בקרן היא דאמרין ע"פ עצמו דימיא דע"פ עד א' מה על פי עד א' כי אתי עד א' מצטרף בהדיה מיחייב על פי עצמו נמי כי אתו עדים מיחייב אבל גנב וטבח ומכר ע"פ עד א' או ע"פ עצמו דחייב עצמו בקרן לא אמרינן על פי עצמו דימיא דעל פי עד א' ברייתא דתניא ראה עדים שממשמשין ובאין ואמר גנבתי אבל לא טבחתי ולא מכרתי אינו משלם אלא קרן למה לי למיתנא ואמר גנבתי אבל לא טבחתי ומכרתי אלא הא קמ"ל טעמא דאמר גנבתי הוא דחייב עצמו בקרן דפטור אבל אמר לא גנבתי ובאו עדים שגנב וחזר ואמר טבחתי ומכרתי ובאו עדים שטבח ומכר דלא חייב עצמו בקרן לאו הודאה היא אמרי לא היא גופה קמ"ל דבין דאמר גנבתי אע"ג דאמר לא טבחתי ולא מכרתי ובאו עדים שטבח ומכר פטור מאי טעמא תשלומי (ארבע) חמשה אמר רחמנא ולא תשלומי ארבעה ולא תשלומי שלשה. לימא כתנאי "היו שנים מעידין שגנב והיו שנים מעידים אתי שטבח ומכר דזומו עדי גניבה עדות שבטלה כולה דזומו עדי טביחה הוא משלם תשלומי כפל והן משלמין תשלומי שלשה משום סומכוס אמרו הן משלמין תשלומי כפל והוא משלם תשלומי ג' לפר ושנים לאיל אחרי"א קאי סומכוס אלימא אריש"א לית ליה לסומכוס עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה ואלא אסיפא שפיר דבנן הוא משלם תשלומי כפל והם משלמין תשלומי ג' אלא מלתא אחרתי איכא בינייהו כגון דאתו כי תרי אמרי ליה גנבת אמר להו אין גנבתי וטבחתי ומכרתי מיהו לא בפניכם אלימא אלא בעדות שאי אתה יכולה להזימה קמפלגי בגון דאתי סהדי ואמרי ליה גנבת ואמר להו גנבתי ומכרתי מיהו לא בפניכם גנבתי אלא בפני פלוני ופלוני ואיתי סהדי ואומנהו דלא באפיהו גנב ואתו פלוני ופלוני ואמהדרו ביה דגנב וטבח ומכר ובא קמפלגי דרבנן סברי הויא לה עדות שאי אתה יכול להזימה וכל עדות שאי אתה יכול להזימה לא הויא עדות וסומכוס סבר עדות שאי אתה יכול להזימה הויא עדות והא קיימא לן "דעדות שאי אתה יכול להזימה לא הויא עדות הני מילי היכא דלא ידעי באיזה יום באיזה שעה דליכא לעדות כלל אבל הכא סיועי הוא מסייע" ליה אמר מר הן משלמין תשלומי כפל מדקא מודה דגנב קרן בעי שלומי אמר ר"א משמיה דרב תני

עדים מחמוטים הכסרים שסגיא בעל הבית לסגיד לגנב ונבח ומכר על פי הגנב שגנב ומכר לאמר הגנב בבית דין בפני פלוני ופלוני גנבתי כדאמרתם ואזיל ואתו פלוני ופלוני כו': דבנן פעמי ליס לגנב ועד וס"ל אלא מעלם לגבעלים שלו לגנב ועד וס"ל אלא מעלם ע"ג בעל כל מון סלאלוסים שלו לאסקיסו כפל וקבסא לא מעלם ע"ג עדים שהיו כל אמרי מון בעל הבית סהדי. אחריני דבנן: ומכר ומכר וקאמרי רבנן דסן מעלמין תשלומי כפל לגנב והגנב לבעלים וסוס מעוור עד' וס"ל דסא אוזי לעבעים וסוס מעוור מיה ואע"ג דאיתי בעל הבית סהדי דגנב מעוור דסוסא גמורה סיה ואע"ג אלא מייב עצמו בקרן וקאמר לסו קיומכים סן ומשלמין כפל וסוס ומעלם תשלומי אלאם דסוסא ובעבים דגנב ומכר לאמר לסו אמרי לא בפניכם גנבתי ואיתי בעל הבית סהדי דגנב מעוור דסוסא גמורה סיה אלא מייב עצמו בקרן וקאמר לסו אמרי אע"ג דגנבתה מחמת עדים קא מודה. ולאיכם דסוסא אלא מודה דגנב ומכר ומכר לאמר לסו אמרי לא בפניכם גנבתי אלא בעדות שאי אתה יכולה להזימה ומכר ומכר לאמר לסו אמרי לא בפניכם גנבתי אלא בפני פלוני ופלוני ואיתי בעל הבית סהדי ואומנהו דלא באפיהו גנב ומכר ומכר לאמר לסו אמרי לא בפניכם גנבתי אלא בעדות שאי אתה יכולה להזימה ומכר ומכר לאמר לסו אמרי לא בפניכם גנבתי אלא בפני פלוני ופלוני ואמהדרו ביה דגנב וטבח ומכר ובא קמפלגי דרבנן סברי הויא לה עדות שאי אתה יכול להזימה וכל עדות שאי אתה יכול להזימה לא הויא עדות וסומכוס סבר עדות שאי אתה יכול להזימה הויא עדות והא קיימא לן "דעדות שאי אתה יכול להזימה לא הויא עדות הני מילי היכא דלא ידעי באיזה יום באיזה שעה דליכא לעדות כלל אבל הכא סיועי הוא מסייע" ליה אמר מר הן משלמין תשלומי כפל מדקא מודה דגנב קרן בעי שלומי אמר ר"א משמיה דרב תני

תשלום דכפל. ומשלמי אם סכפל וסוס ומשלם ג' לגבי סקרן: כי קא מבח דהקדש קא מבח. דסא בלאחר יאוס קיימינן לאי לכפי יאוס לא קדסא וכיון דלאיאוס קנייס הקדש ביאוס ושיטי לסוס מלכך לאו דמגנב קנבח: ר"ש היא. וכגון שאנר הרי עלי עולה והפרים גניבה זו לגדולו לכיון דמייב בחטריותו והבר הגוסס לגיונן סוא כמנון דיני ולאו מכיכס סיא ומיטו לענין עניס: פעוור דאמ"ג דבבסוס גנב קיינו: לאס אבדו מייב בחטריות: לסקדס מל עליה ומיסא סס סקד: לאסוקי ומעסוס ומס קנון ולאו דומס קא עבח: בקדשים קלים. מסקדישו לגלגי: דר' יוסי הגלילי. בפ"ק (דף יב:) סלכך לאו ומכיכס סיא ומיטו ומעסוס ומס קנון: [לגיל יב:] אסקיכו סס סקדס וכי קא עבח לאו דומס קא עבח ל"א בעניסה: [מפסיס ל.] ומס"ס לא מייבב דבטעת עניס: [בנסל קיג:] דסקדס כיכסו דאמר בס"ק כי אמר ל' יוסי סגלילי מנון בעלי' ומסיס אבל לאסר עניסה לא אלא ומלאן גבוס קא אבו ולא נסיכא לי דבכי כאי אמינו: בגבוס קא ל"ל יוסי הגלילי דומלאן בגבוס קא אבו אלא בחלקו בחלקו בקדשיס הסיא אחס אמינו: חכיק: והקבוכס אלבים אבל בטעם עניס: אכסי מומן בעלי' סס: אדתני רישא כו'. דומעמע דלא מלי לגיתני מיוצא בתר לאקדיס: לאלוגי ולייתי. בסיפא ולסוומינן מיוצא אפי' סיכא דאקדיס קודס עניס': מברו להדיוס מעיקר תורא דראובן. קודס שוכבו קבוי אסור על שמו אבל גבא ומשוכבו קבוי על סס ליקס אבל מכבו לבעיס עדיין סס הקדיסו עליו שקבוי עולהו אל פלוני: אמרי נהי דסבר ר"ש כו'. דקס"ד ומסוס עניס' לא עבח ומייב לי' ל"ש "דאמר מפטיר לסס כדר המועד עליו אמרי לי' אחריות בפיס ומעסוס ומיס קנון ועבח לאו דומיס וכי עבח ל"ש אסבעתא דסקדס קנייס לי' אמרי דבאחריותן חייב. אסבעתא הקדס דומכיר סיא: אפלגא אחריתי קאי. דסיכא לאקדיס גבא בין לגבדא בין לגבדא לא ומייב לי' ל"ש לאו דומיס לא אסבעתא דסקדס ומסוס דעדיין סמוס עליו כדבאו אל פלוני ולאו מעניס: דסס מעסות ומיס קנון ומס"ס אקדיסו בעלי' קאי דכיון דמייבי בעלים בחטריות כי קא עבח דומיס קא עבח דדבר הגוסס לגיונן כמנון דיני: שמעינן ליה לרבי שמעון. בגותיכון דפטור מעניחת עניס: דקדיס הכסמנין בגון פקולין ומאי טעמא דל"ש דאמר קדש' אמייב בחטריותן מייב דוממנו אסס גבא קדסיס ובגבאן דמייב בחטלוגי ד' וס': והרי חזרה קרן לבעל הבית. סוחיל ולסס בעליס מזבו: שנשפך הדם. ומיטו בטעם אחיטה לאר' סיא: שלא לשם בעליהן. דאחיט' לאו' סיא דק"ל (זבחים דף ב.) דק"ל אלא עלו לבעליס לסס מוגה: בעלי

מסורת הש"ס

[מסורת הש"ס]

עין משפט נר מצוה

נ' הכ"ס מכל סיכו דגנבים עלמו ודעבים ע"ג עלמו ע"ס עלמו אלא בעדות ומכר ומכר ע"ס עלמו אלא בעדות ומכר ומכר ע"ס עלמו אלא בעדות ומכר ומכר

ור"ל אמר כי. היה לקיים לה קלי אסוגיא דידן דלדידיה לא לריך לומיכל דכ"ם קלי חוגלה לחכיתי חלה לפי דבריו דעוקי עתכי' לעיל (לף קח:) כיסקדישו בעלים ביד גבא עוקי לה בשוחט בעלי מוומין בחוץ.

בשוחט בעלי מוומין בחוץ. פיר' בקונטרס דבעלי מוומין מעיקרא עסקינן דלי בשקדם הקדישן לומוגן הו לא חזו לפדיון ומכאחטו דשמעינן כי' לר"ל לכ"ל דכ"ם בשמעתא בתרייתא דתמוד' (לף לב:) הקדשי נזבח היו בכלל הטעלכה והעלכה וומנמני' לון יכולה לעמוד ובשעל מוס ומעיקרו מודה וכיון תס ומפקם דבשעת פיכוס בעודן יכולין לעמוד בי הטעודה והעלל' כיעסו כדאמרינן בפ"ב דחולין (לף לי וסס) ומיהו לאותן המפכר' דבשמיעס גמורה לון מוועל פיכוס כמו שפיכם שמי לעיל (עמוד ח') לריך לאוקמי בשעל מוס ומעיקרו כמו שפיכם בקונטרס: **והלא** זריקה מתרת. לומלן דמוקי בשעשעל הדם פריך דלי לומלן דאוקי בלא לשם בעלינן כיון דנשחטו ומזרק בהכשר פיכוס לחו' היה בלא מעם כל הטעוד ליזרק כזרוק דמי ואע"ג דבפ' אותו ואת בנו (לף פ: וסס) בעי מייער דכל שחיעת קדשים שחיעה שלון לחוייה היה לא קיימא מעקר' הכי אלא בעקר' ומשמע היכא דמזרק הדם לבשלוף שחיו' לחו' היה אע"פ שלא היה עוד ליזרק בגון באחוה ולא בנו דהוי ומוקר זמן דלא אמרי' כ"ם כזרוק דמי אלא בעקום שעלוה ליזרק כדאמר בפ' המנחות והנסכים (לף קח: וסס) בשלמא פרה שעדה לפדותה אלא הכי מנחות לון עלה לפדותן ובכריתות בפ' אשם תלוי (לף כד:) אמר' בהדיה דיעוד דאמר ר"ש בעידי דעוד ליזרק והכי איתא הגיסא בספרים אלא אמר רבא ס"ק רב המניגא לון עלקות אוחו ולא בנו מוסג *בקדשים דכיון דכל כעה אלא נזרק דם לא נשחטי בשר בעידמא דקא שחיע הויא אחתאא בפה ולא קריב ולא עשוה אחתאה ולא בנו בקדשים ולא יוחר ולא עשוה דהוי אחתאה בפה אלא עשוה דעשוקר דמזרק ובקונבי' פי' אחם דנרק לון עלקות אוחו ולא בנו בקדשים ולא יוחר ולא עשוה דהוי אחתאה בפה אלא זמן הוא דשחיעה שחיעה לחו' היה וקשה לר"י אי אחיב ומוקר זמן ואחוה ולא בנו א"כ הוה לוקה ועשה לא אשמעו כיון דאמר רחמנא אוחו ולא בנו מיהא אלא בשחיעה שלון לחו' היה אחתאה בפה אלא אמר רבא דאמר לחתמיב עלים מידי דהוה אשמעוני חון *ואע"ג דאמרינן אחיב שחיעה לחו' לענין בשחוט בעל כיון שלון אחתאה בפה ולא בנו ולא יוחר ולא עשוה דעשוקר דמזרק ובקונבי' פי' אחם דנרק לון עלקות אוחו ולא בנו בקדשים ולא יוחר ולא עשוה דעשוקר

אומר היה ר"ש פרה כפדיה כו'. נראה שר"ל דאפי' ודאי בכן
ומיהר לפדותה דבקש"ך דשבועות (ל' יא:) דייק לומתניתא
(תוספתא פ"ח) דנוסקת פרה דקתני שחטה על גב ערערכה' אין
לה פדייה עולמית דלא אתי כר"ש דאפי' אי
הכא ותיובתא דר"ב דמה שאין כפדיה
לדבון אין זה מן הסתוה דשם בת
הטעמד והערכה היא כל זמן
שמערכה כפי פי' אחד דלעיל
(דף עו:) ואם כן מכ"ל *לר"ל דר"ש
פניב אדבון דלעיל מודה ר"ש
דמודבון לאו בת פדייה היא אלא
דמלאוייתא בת פדייה לא חשיב
דמודבון לאו בת פדייה לא חשיב
אוכל שאתה יכול לאחרים
ור"ל דמן דאסר אסר אחי' ומדאוריתא
כיון שאתו לעשה דמן אסר אחי'
ומלן דשרא אתא אפילו מדבון
עד שיעשה הזיותו' כדפרישית לעיל
ואם היינו אומרים לדבון פרה
קדשי ומזבח היא הוי ח"ש אך אין
נראה שיקבוד שום תנא דפרה
קדשי ומזבח היא ומדקא מתמה גמ'
בר"ש אין ומעמידין (דף כג: ופס)
שמע מינה דפרה קדשי ומזבח היא
ובמה מקומות אמר דקדשי
קרי' דאמנא ומשמע דקדשי בדק
הבית היא אף עכ"ז הכא בשקרים
שהיא ומתמות הלבבה היינו כפי
שלריכי לה כהנים העבדים קרבנות
חשיב לוקך קרבן ולא ב"ד ומתנה
עליהן דאתיין ונולדי הלכות קנילה
לכהנים מעלין בכבן ומתמות הלבב'
ואפילו בלא ב"ד מתנה על הלבבה
יכול לחיות שבאה מעונה מן המורה
הוא לוקך קרבנות היא ומא דאמר
דקדשי בדק הבית היא לא שהבא
קרבנה ומקדשי בדק הבית, אלא דיני
כקדשי בדק הבית דקדושה קדושת
דמים ולא קדושת הגוף כקדשי
ומזבח:

כל היכא דאיתיה בתכיבה איתיה
בעבדיה כו'. ומוכר בשבת
דחייב אע"ג דלא עבדה פעור אסיל
בהנה איתה בעבדיה בחול:

זה בנה אב כל מקום שנאמר שם אינו אלא להוציא אחר הבלאים.
ודכתיב שור שם כבשים ושם עזים וקשה לר"י דלקמן אמר דלכדי אלעזר אחתי דבשא לעומת שמולד מן הטהור ומיבורו מן הטעון
דלא כדבי יהושע דאי כר' יהושע דאמר בלאו הוי ועשה בשבים ועשה עזים בפקא בלאור ולא לריך לבנין אב דבשא ואדרבה ומהמוא קרא הוי בנין
אב דבשא ובלאה לרי"י דבנין אב דבשא הוי ועשה דשבח דכתיב [שמות יב] שה תמים זכר בן שנה יהיה לכם תדע דשה ומקרבן כי
אחמור דבשא לענין פעור חמור אחמור דתבן אין פודין כו' ובשמ"ק דבכורות (דף יב. ופס) מעיק לה ועשה שה דשבח ומ"ח ונו"ש דהכא
קרי ליה בכן אב ובבכורות קרי ליה נ"ש דקאמר אחמור כאן שם ונאמר לכאן שה ועוד מ"ש דנקטו בשבא כבשים עפי ועגל ומיה עניפה
ומשונה דבל הני בפקא לן דאין פודין פעור חמור ועשה דשבח דקאמר אתם עם לכאן פרט לכל המעות הללו ועוד אמאי לא סרך
עריפה שה כתיב כי היכא דסרך כבשים שה כתיב ועוד דבדי אלעזר דאמר לבדות בבכורים פעור חמור אמאי לא שבא בשמוע'
ועדים' כיון דמוקי לה בכן אב לעומת שמולד כו' מלאמר' לקמן בשמעתין ועוד כי בעי לקמן גרבי אלעזר בכן אב דבשא לעמאי אלבשתא
ליישב לעומתי אחריני אתא דאין פודין וכ"ת דעניפה ומשונ' ומשמעותיה דשה בפקא כמו עגל ומיה דשה דבש' הוליאו
(דף מט. ופס) דבר אחי' שהוא קרוי בר וכן שה דשבח כתיב ונהיות עוקה ומזיותיה דשה ובלאה לר"י דבכן אב דבשא וג"ש
דבכורות לאו חדא ונלתא היא דוהאי תרוייהו נפקי ועשה דשבח ובכן אב דבשא אתי ניתוהא דשבח ומה לא בעי לאשמו
שיבא אבנו בשבא ואוונה בשבא קדשים בפקא דאמיא אמר דבשמוב שור או כבש ואין הנזיס תקנו דומשמע עד
בעלמא אתי דבל מקום שנ' שה אינו אלא להוציא בלאים ואי לאו בכן אב אינו אלא בלאים בלאים ומיה בכן אב בגזיה שור דשה בשה לא הוה
דש"ל דשבח דשבח ריבה כי היכי דלא מעונינן שהם אליו שבא בכבר אב דבשא ומעונינן בלאים ומשום
ונגזיה שור דשה נעבי ומבלאים [דאיתו מני מקבי שם] ומש"ה רבי אלעזר דמוקי בכן אב דבשא הוא לעומת
בולה ונגזיה שור דשה נעבי ומבלאים בהדיא כתיב בהו ומשונ' אמאי לא הוה כתיב בהדיא הוה אתי ליה שבא אע"ג דעיקר בכן אב לא הוה
ולקמן דקאמר אי לקדשים בהדיא כתיב בהו ומשונ' אמאי לא הוה כתיב בהדיא הוה אתי ליה שבא אע"ג דעיקר בכן אב לא הוה
מייתר בשבא אלא ומשום דבשבא גופיה לא אלעזר דעקדשים בפקא כן דבר הגמרא שעשה בחלו קיים ליה ומעקים אחר ומ"ק אי
לקדשים ואתמר דעקדא אחריבא בפקא לן בשבא כמעונינ בלאים כו' ובכנין זה יש בי"ש קדושין (דף ג: ופס) ובפרק קדושין בפ"ש אלו
בני קידושי הבא לאחיה דקאמר וכ"ש ניקף ונגושה ופגם אע"ג דגושה ופגם נופיה לא קיים לו לאחיה הוא אלא מקדשין בפ"ש אלו
נעמות (ד' נו: ופס):

גבי גבינה דכתיב שור או שה אתם יכול נהוליה בלאים מנינים. ואם תאמר בלאו הכי נמי הוי"ל גבי גבינה דכתיב שה לעומת
בלאים כדבנא אחי או לגבוי ו"ל דעלתא דבנא לא אתמר אלא היכא דכתיב שה לאחר אבל הכא כתיב נמי שור: והא

והא גבי קדשים נמי נאמר שור' או כשב שאין אתה יכול להוציא בלאים מבינהם ונרבי מדסיפא למעט רישא נמי למעט אדרבה מדרישא לרבות סיפא נמי לרבות האי מאי אי אמרת בשלמא למעט הוא דאצטריך תרי מיעוטי דאע"ג דאימעט בלאים אצטריך למעוטי נדמה אלא אי אמרת לרבות תרי ריבויי למה. השתא בלאים אירבי ליה נדמה מבעיא אלא הא דאמר רבא זה בנה אב כל מקום שנאמר שה אינו אלא להוציא את הבלאים למאי הלכתא אי לקדשים בהדיא כתיב בהו °שור או כשב פרט לבלאים אי °למעשר תחת תחת יליף מקדשים אי לבכור העברה העברה יליף ממעשר אי נמי נדמה אמרת לא הכתיב °אך בכור שור °עד שיהא הוא שור ובכורו שור בלאים מבעיא אלא כי אתמר דרבא לענין פטר חמור °כדתנן אין פודין לא בעגל ולא בחיה לא בשחוטה ולא בטרפה ולא בבלאים ולא בבני ולר"א דמתיר בבלאים דתנן °ר"א מתיר בבלאים מפני שהוא שה למאי הלכתא אמר לך ר"א כי אתמר דרבא לטמא שנולד מן חטהור ועיבורו מן הטמא ודלא כר' יהושע דאי ר' יהושע משה כשבים ושה עזים נפקא ליה עד שיהא אבוי כבש ואמו כבשה ומדוהה מטמאה מי מעברא אין דקיימא לן דאיעבר

מסורת הש"ס

ל"ג ולבנות. ג"ש
ל"ג הוי. ג"ש

תורה אור

להוציא בלאים מבינהם. אין בלאים באים ונסמיכים: מדסיפא
למעט. לו דסיפא דקתא כבש לו עז ולחי לנעמנו אתא שסכי
בלאים באים ומסם ומוגילא ונסמוגא *לבנות לא אלעזיך ולי
לבנות בעמה כל שכן דמנה דקיל: אי
בלאים כל שכן דמנה דקיל: אי
לקדשים. לוגיעולא דפסול לקבנן
דכתיב בהו שם בבכורות בפרשת
בכור' (במדבר יח) לו לשם בבכורים
וגו': הא בהדיא כתיב בהו. ומהגיעא
דאו בכבש פרט לבלאים דפסול:
אי למעשר בהמ'. ואע"ג דלא כתיב
בים שם אלא לאן קאמר דבא
דפסול הא מוגיען בבכורות לענין
ומילי עוגא דגור תחת הסבנו
ותחת חמור הכל כלה אלתת ליף
מני ופקול: העברה העברה.
והעבדת כל פטר רחם לה' (שמות
יג) וכל אשר יעבור (ויקרא כז):
לענין פדיון פטר חמור. דכתיב שם
וקא משמעינן דבא מעונות דעתניתן
דקתני אין פודין בבלאים ומכא
הוא: ולא בחי'. לבי ומיל: ולא
בשה שחוט'. דלאו שם קרינא בה:
בלאים. ומכי מיני בהמות: מי. יח
ומבהמה ומיה: לטמא שנולד מן
הטהור. פרה שילדה שור ומביו
שור לו רחל שילד' חזיר ומביו חזיר
דחסור בתכיבה דכתיב זאת הבהמה
אשר תאכלו שור שם כשבים (דברים
יד) וכיון דכתיב שם פרט לבלאים
כמ"ל הוא: דרבי יהושע. בפ"ק
דבכורו' (דף ז.): ושהוה מטמאה
מי מעברה. דאלעזיך לעמוני ומא
קיימא לן בפ"ק דבכורות (דף ז.)
נעולא אין נעמנגת לא טמאה
מן הטהור ולא מטהור מן הטמאה:
דאיעבר

ויקרא כב

יומא דף מט: ע"ש בבכורים דף יב.

שם

ויקרא כב

תורה אור

ואמר ריש לקיש אומר היה רבי שמעון פרה נפדית ע"ג מערכתה אלמא כל העומד לפדות כפדוי דמי בשלמא ר' יוחנן לא אמר כר' שמעון בן לקיש דקא בעי לאוקמא למתניתין אפילו בתמימין אלא ריש לקיש מאי טעמא לא אמר כר' יוחנן אמר לך °וטבחו °ומכרו כל היכא דאיתיה במכירה איתיה בטביחה היכא דליתיה במכירה ליתיה בטביחה והני קדשים הואיל דכי מזבן קדשים לא הויא מכירה ליתנהו בטביחה ואזדו לטעמייהו דאתמר המוכר טריפה לדברי ר' שמעון ר' יוחנן אמר חייב וריש לקיש אמר פטור ר' יוחנן אמר חייב אע"ג דליתיה בטביחה איתיה במכירה וריש לקיש אמר פטור כיון דליתיה בטביחה ליתיה במכירה איתיביה ר' יוחנן לר"ש בן לקיש °גנב כלאים וטבחה טריפה ומכרה משלם תשלומי ארבעה וחמשה מאי לאו ר"ש היא אלמא אע"ג דליתיה בטביחה איתיה במכירה אמר ליה לא רבנן אי רבנן טריפה במכירה איתא בזביחה ליתא ואלא מאי ר"ש כלאים בטביחה איתא במכירה ליתא אלא תנא טביחה והוא הדין למכירה אימא לרבנן נמי תנא מכירה והוא הדין לטביחה ור' יוחנן אמר לך דאי מאי אי אמרת בשלמא ר"ש איידי דתנא טריפה בחדא תנא כלאים בחדא אלא אי אמרת רבנן נערבינהו וניתנינהו גנב כלאים וטרפה טבחן ומכרן משלם תשלומי ארבעה וחמשה קשיא כלאים שה כתיב *ואמר רבא זה בנה אב כל מקום שנאמר שה אינו אלא להוציא את הבלאים שאני הכא דאמר קרא אי לרבות את הבלאים וכל אי לרבות הוא והתניא °שור או כשב *°פרט לבלאים או עז פרט לנדמה אמר רבא הכא מעינינה דקרא והכא מעינינה דקרא הכא גבי גניבה דכתיב שור או שה שאי אתה יכול להוציא כלאים מבינהם אי לרבות כלאים גבי קדשים דכתיב כשב ועז שאתה יכול להוציא כלאים מבינהם אי למעט הוא

(לו ומכרו כל"ל) (ע' תו' כתובות לב. ד"ה גנב)

מסורת הש"ס

ל"ל כפסחי פ"ב מעה"ש.

תורה אור

ויקרא כב. מולין דף לח. ועוד. בכורות יב. ד"ה גנב

עין משפט נר מצוה

קן אע"ג פ"ב מה: בגיבה פ"ו ע מ"ש פ"ח מ"ז מ"ז כ"ל פ"ב מ"ב כ"ל.

קן בעי' פ"ב מה: ליקוטי הזנה פ"ו ד והלכה יא

קח בעי' מס פ"ו ה

קיא בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קט אע"ג פ"ב עה"ר בכורים פ"ו יד מנה עשין כיב ונדפיסת בעי' פ"ב מה: ליקוטי הזנה פ"ו ד והלכה יא

קי בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

עין משפט נר מצוה

קיב בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קיג בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קיד בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קטו בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קטז בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קיז בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קיח בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קיט בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קכ בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קכא בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קכב בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קכג בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קכד בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קכה בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קכו בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קכז בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קכח בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קכט בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קל בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קלא בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קלב בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קלג בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קלד בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קלה בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קלו בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קלז בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קלח בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קלט בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קמ בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קמא בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קמב בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קמג בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קמד בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קמה בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קמו בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קמז בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קמח בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קמט בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קנ בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קנא בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קנב בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קנג בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קנד בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קנה בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קנו בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קנז בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קנח בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קנט בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קס בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קסא בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קסב בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קסג בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קסד בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קסה בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קסו בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קסז בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קסח בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קסט בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קע בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קעא בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קעב בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קעג בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קעד בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קעה בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קעו בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קעז בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קעח בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קעט בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קפ בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קפא בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קפב בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קפג בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קפד בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קפה בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קפו בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קפז בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קפח בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קפט בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קצ בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קצא בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קצב בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קצג בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קצד בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קצה בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קצו בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קצז בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קצח בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קצט בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קר בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קרא בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קרב בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קרג בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קרד בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קרה בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קרו בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קרז בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קרח בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

קרט בבכורים פ"ו ה מנה עשין קעה עוש"ע י"ד עוש"ע ל"ד פיוון סכא ענ"ק ב

**קרי

עין משפט נר מצוה

קיב א עיי׳ פ״ז מה׳ מעשה הקרבנות הלכה ב

קיג ב עיי׳ שם הל׳ ז

קיד ג עיי׳ פ״ב מה׳ גניבה הל׳ יח עמ״מ שם ומ״ש עפ״ז עמ״ש עפ״ז

קטו ד עיי׳ שם הל׳ ט

קטז ה הה״ל עיי׳ שם הלכה יח

קיז ו עיי׳ שם הל׳ ט

קיח ז עיי׳ שם הל׳ יד

קיט ח עיי׳ שם הל׳ יג

קכ ט עיי׳ שם הל׳ יא

דאיעבר מקלוט כר׳ שמעון בעי רבא הדי עלי עולה והפריש שור וכא אחר וגנב מי פטר גנב נפשיה בכבש לרבנן בעולת העוף לרבי אלעזר בן עזריה התנן *הדי עלי עולה יביא כבש ר״א בן עזריה אומר יביא תור או בן יונה מאי מי אמרינן שם עולה קביל עלויה או דילמא מצי א״ל אנא מצוה מן המוכחר בעינן למעבד בתר דאיבעיא הדר פשטא גנב פטר עצמו בכבש לרבנן בעולת העוף לרבי אלעזר בן עזריה רבי אחא בריה דרבי איקא מתני לה בהדיא אמר רבא הדי עלי עולה והפריש שור וכא אחר וגנבו פטר עצמו בכבש לרבנן ובעולת העוף לרבי אלעזר בן עזריה: **מתני׳** מכרו חיין מאחד ממאה שבו או שדיתה לו בו שותפות השחיטה ונתנבלה בידו הנוחר והמעקר משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה: **גמ׳** מאי חיין מאחד ממאה שבו אמר רב *חויין מדבר הניתר עמו בשחיטה ולוי אמר חיין מגיזותיה ובן תניא במתניתא חיין מגיזותיה מתיבי מכרו חיין מידה חיין מרגלה חיין מגיזותיה אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה ר״מ אומר דבר המעכב בשחיטה אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה ושאינו מעכב בשחיטה משלם תשלומי ארבעה וחמשה ר״ש בן אלעזר אומר חיין מקרנה אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה חיין מגיזותיה משלם תשלומי ארבעה וחמשה אלא לרב כמאן אמרי כי האי תנא דתניא ר״ש בן אלעזר אומר מכרה חיין מידה וחיין מרגלה אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה חיין מקרנה אינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה אלא קמא סבר ומטבחו כולו בעינן ומכרו כולו בעינן ורבי סבר וטבחו מידי דהוי בטביחה לאפוקי מידי דלא הויא בטביחה ומכרו דומיא דטביחה ורבי שמעון בן אלעזר סבר קרנא דלא למנא קיימא דלא הוי שיור ואינו משלם תשלום ארבעה וחמשה גיזותיה דלמיגז קיימי לא הוי שיור ומשלם תשלום ארבעה וחמשה ואידך תנא דבי ר׳ שמעון בן אלעזר סבר ידיו ורגליו דצריכי טביחה הוי שיור ולא משלם תשלום ארבעה וחמשה קרניה וגיזותיה דלא צריכי טביחה לא הוי שיור קשיא דרשב״א אדרשב״א ואלבא דרשב״א ת״ר *הגנוב הקיטע ליאת החיגרת ואת הסומא וכן הגנוב בדמת השותפין חייב ושותפים שגנבו פטורים והתניא *שותפין שגנבו חייבין אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשותף שגנב מחבירו כאן בשותף שגנב מעלמא איתיביה רבא לרב נחמן יכול שותף שגנב מחבירו ושותפין שגנבו יהו חייבין תלמוד לומר וטבחו כולו בעינן וליכא אלא אמר רב נחמן לא קשיא *כאן בשותף שטבח לדעת חבירו כאן בשותף שטבח שלא לדעת חבירו. בעי ר׳ ירמיה מכרה חיין משלשים יום חיין ממלאכתה חיין מעוברה מהו אליבא דמאן דאמר *עובר ירך אמו הוא לא תבעי לך דהא שייר בה כי תבעי לך אליבא דמאן דאמר דעובר לאו ירך אמו מאי מימר אמרינן כיון דמחיבר בה הוי שיור או דילמא כיון דלמפרש מינה קאי לא הוי שיור איכא דאמרי כיון דלאו ירך אמו הוא לא הוי שיור או דילמא כיון דצריך לאישתריי בהדה בשחיטה כמאן דשייר בגופה דמי תיקו: בעי רב פפא *גנבה קטעה ומכרה מהו מי אמרינן מאי דגנב הא לא זבין או דילמא מה דזבין הא לא שייר תיקו: תנו רבנן

*לגנב ונתן לאחר וטבח גנב ונתן לאחר ומכר

מי פעיר כפסים כו׳. לאבל המולל עלמו מסיעתא דעולי פעיר כפסים לו לא בעי לאוגעד עולים מן המובחר: גנב

מסורת הש״ס

ג״ל דהמוליה מן מעמוד׳ ג״ס

ד״ל מחוגו. ג״ס

ה״ס מכבל ג״ל מחוגו. ד״ס

[לעיל כא. וה״כ]

(לעיל עח. וה״כ)

(לעיל עו.)

כתובות דף לח:

(ביכורים) גרס הציאו חוץ מ״ישראל בעלים ובו״ל הוה מוכרה ויוצא ושת״כ: הבכורה אי שהוציאו חוץ ובו׳

(לו מכרו כל״ג)

דהוי בטביחה לאפוקי מידי דלא הויא בטביחה ומכרו דומיא דטביחה ורבי שמעון בן אלעזר סבר קרנא דלא למנא קיימא דלא הוי שיור ואינו משלם תשלום ארבעה וחמשה גיזותיה דלמיגז קיימי לא הוי שיור ומשלם תשלום ארבעה וחמשה ואידך תנא דבי ר׳ שמעון בן אלעזר סבר ידיו ורגליו דצריכי טביחה הוי שיור ולא משלם תשלום ארבעה וחמשה קרניה וגיזותיה דלא צריכי טבחה לא הוי שיור קשיא דרשב״א אדרשב״א ואלבא דרשב״א ת״ר *הגנוב הקיטע ליאת החיגרת ואת הסומא וכן הגנוב בדמת השותפין חייב ושותפים שגנבו פטורים והתניא *שותפין שגנבו חייבין אמר רב נחמן לא קשיא כאן בשותף שגנב מחבירו כאן בשותף שגנב מעלמא איתיביה רבא לרב נחמן יכול שותף שגנב מחבירו ושותפין שגנבו יהו חייבין תלמוד לומר וטבחו כולו בעינן וליכא אלא אמר רב נחמן לא קשיא *כאן בשותף שטבח לדעת חבירו כאן בשותף שטבח שלא לדעת חבירו. בעי ר׳ ירמיה מכרה חיין משלשים יום חיין ממלאכתה חיין מעוברה מהו אליבא דמאן דאמר *עובר ירך אמו הוא לא תבעי לך דהא שייר בה כי תבעי לך אליבא דמאן דאמר דעובר לאו ירך אמו מאי מימר אמרינן כיון דמחיבר בה הוי שיור או דילמא כיון דלמפרש מינה קאי לא הוי שיור איכא דאמרי כיון דלאו ירך אמו הוא לא הוי שיור או דילמא כיון דצריך לאישתריי בהדה בשחיטה כמאן דשייר בגופה דמי תיקו: בעי רב פפא *גנבה קטעה ומכרה מהו מי אמרינן מאי דגנב הא לא זבין או דילמא מה דזבין הא לא שייר תיקו: תנו רבנן

*לגנב ונתן לאחר וטבח גנב ונתן לאחר ומכר

לעיל (דף עח.) דיש שליח לדבר עבירה הכא דאמרינן תחת לגבות את השליח: שיתף שטבח שלא לדעת חבירו. פעור לרבי אליעזר ובעבור כולו בחיוב דבהמות פלגא דחגבים לא נעשה שליח והוה כיון כבועבח ומוכר אחר הגנב דפטורו ועל חלקו מוי פטור דאולא ולבא ובעבור כולו בחיובא ואע״ג דאמרן לעיל חוטא בקר ולפיכו מעשה חבלי בקר הני מילי היכא שגנב הבעלים ובעבור הבעלים לא הוה לאחר ומסם על חלקו דבעבע עביה כולו בחיובא ובסבור דלעבע חבירו פטור: חיין משלשים יום. לעבה בה מלאכתה. אם תלה לשומעים שחוט ויוד ואם תעשה בה מלאכה המלאכה היא שלי מי הוי שיור אלא לא: עובר ירך אמו הוא. פלוגתא בתמורה [נ: לא.]: גנב ונתן לאחר ושבח. לא כתן בעתנה דא״כ אתילו לא נעבע מעיבה אלא מעשה בה מלאכה המלאכה היא בה לעבע מעיבה ובקרקעי היא אלא עשה בה מלאכה לעבע מעיבה לו לא בעבע מעיבה:

(ע״מ דף מז: ודף לט.)

(ע׳ תוס׳ קידושין כז. ד״ה ומקומו) [ע׳ צ״מ לט:]

(תוס׳ פ״ז) (בבא בב: ע״ש) (ע״ש ק ג״מ ה:)

ס״מ אלא לרב מלא

(תוס׳ פ״ז) (בבא בב: ע״ש) (ע״ש ק ג״מ ה:)

(תוס׳ פ״ז)

מסורת הש״ס

ג״ל דמוליה מן מעמוד׳ ג״ס

ד״ל מחוגו. ג״ס

ה״ס מכבל ג״ל מחוגו. ד״ס

[לעיל כא. וה״כ]

(לעיל עח. וה״כ)

(לעיל עו.)

כתובות דף לח:

(ביכורים) גרס הציאו חוץ מ״ישראל בעלים ובו״ל הוה מוכרה ויוצא ושת״כ: הבכורה אי שהוציאו חוץ ובו׳

(לו מכרו כל״ג)

(ע״מ דף מז: ודף לט.)

(ע׳ תוס׳ קידושין כז. ד״ה ומקומו) [ע׳ צ״מ לט:]

(תוס׳ פ״ז) (בבא בב: ע״ש) (ע״ש ק ג״מ ה:)

ס״מ אלא לרב מלא

(תוס׳ פ״ז) (בבא בב: ע״ש) (ע״ש ק ג״מ ה:)

(תוס׳ פ״ז)

עין משפט נר מצוה

קכא א עיי׳ פ״ז מה׳ מעילה הל׳ ג

קכב ב עיי׳ פ״ב מה׳ גניבה הל׳ י עמ״מ פיין שם

ג״ל ומעלנו וקאמר נגב ונגב ואח״כ

ג״ס

קכג ג עיי׳ שם הל׳ יח

קכד ד הה״עיי׳ שם הל׳ יז ועיין במ״ל

קכה ה עיי׳ פ״ב מה׳ מכירה הל׳ ח הקדם עקבי יחס מ״ע ח״ מ״ל פיין מז

קכו ו עיי׳ פ״ב מה׳ מכירה הל׳ יח מנה עמון פ״ב מ״ל ד״ה מ״ל

קכז ז עיי׳ פ״ב מה׳ מכירה הל׳ יח מנה עמון פ״ב מ״ל ד״ה מ״ל

קכח ח עיי׳ פ״ז מה׳ מעילה הל׳ ד ומ״ל פיין מז

קכט ט עיי׳ פ״ז מה׳ מעילה הל׳ ד ומ״ל פיין מז

ג״ל דוחיי דוחעבתו ובו״ל דלא לגיגז קיימא. ג״ס

ע״ל דמוליה מן מעמוד׳ ג״ס

ד״ל מחוגו. ג״ס

ה״ס מכבל ג״ל מחוגו. ד״ס

[לעיל כא. וה״כ]

(לעיל עח. וה״כ)

(לעיל עו.)

כתובות דף לח:

(ביכורים) גרס הציאו חוץ מ״ישראל בעלים ובו״ל הוה מוכרה ויוצא ושת״כ: הבכורה אי שהוציאו חוץ ובו׳

(לו מכרו כל״ג)

(ע״מ דף מז: ודף לט.)

(ע׳ תוס׳ קידושין כז. ד״ה ומקומו) [ע׳ צ״מ לט:]

(תוס׳ פ״ז) (בבא בב: ע״ש) (ע״ש ק ג״מ ה:)

ס״מ אלא לרב מלא

(תוס׳ פ״ז) (בבא בב: ע״ש) (ע״ש ק ג״מ ה:)

(תוס׳ פ״ז)

גנב והקדיש גנב והקיף גנב והחליף גנב ונתן במתנה גנב ופרע *חובו גנב ופרע בהקיפו גנב ושלח בסלונות בבית המיו משלם תשלומי ארבעה וחמשה מאי קמל״ן אשמעינן רישא גנב ונתן לאחר וטבח דיש שליח לדבר עבירה אע״ג דבכל התורה כולה *״אין שליח לדבר עבירה״ *הכא יש שליח לדבר עבירה מאי טעמא וטבחו ומכרו *מה מכירה דלא אפשר דלאו על ידי אחר אף טביחה ע״י אחר מיחייב ואשמעינן סיפא גנב והקדיש *מה לי מכרו להדדיוש מה לי מכרו לשמים: **מתני׳** גנב ברשות הבעלים וטבח ומכר חיין מרשותם או שגנב חיין מרשותם וטבח ומכר בבית מרשותם אי שגנב וטבח ומכר חיין מרשותם משלם תשלומי ד׳ וה׳ *אבל גנב וטבח ומכר ברשותם פטור *הוה מושכו ויוצא ומת ברשות הבעלים פטור הגבהו אי *הוציאו ומת ברשות הבעלים פטור *נתנו לבכורות בנו אי לבעל חובו לשומר חנם לשואל לנישא שכר ולשוכר והוה מושכו ומת ברשות הבעלים פטור הגבהו אי שהוציאו מרשות הבעלים ומת חייב: **גמ׳** בעי אמימר תיקנו משיכה בשומרים או לא אמר רב יומר ת״ש נתנו לבכורות בנו אי לבעל חובו לשומר חנם ולשואל לנושא שכר ולשוכר הוה מושכו ויוצא ומת ברשות הבעלים פטור מאי לאו לשומר וש״מ תקנו משיכה בשומרין אמר ליה לא גנב הא תנא דרישא גנב שגנב מבית הבעלים ותנא גנב שגנב מבית שומר אמר ליה רב אשי לא תדחייה מה לי גנב שגנב מבית שומר מה לי גנב שגנב מבית בעלים אלא לאו שומר וש״מ תיקנו משיכה בשומרין ש״מ *אתמר נמי אמר ר׳ אלעזר בדרך שתיקנו משיכה בלקוחות *כך תיקנו משיכה בשומרין ותנא נמי הכי כדרך שתיקנו משיכה בלקוחות כך תיקנו משיכה בשומרין וכשם שהקרקע נקנית בכסף בשטר ובחזקה *כך שבירות נקנית בכסף בשטר ובחזקה *שבירות דמאי אליבא

שבירות

(ע״מ דף מז: ודף לט.)

(ע׳ תוס׳ קידושין כז. ד״ה ומקומו) [ע׳ צ״מ לט:]

(תוס׳ פ״ז) (בבא בב: ע״ש) (ע״ש ק ג״מ ה:)

ס״מ אלא לרב מלא

(תוס׳ פ״ז) (בבא בב: ע״ש) (ע״ש ק ג״מ ה:)

(תוס׳ פ״ז)

בחוזקן ולכאר קניות ודדרכי לעיל (ד׳ קה.) גבי גנב אין לי אלא ידו גנו חלמיו וקרפיפו עכון ומעוגב דלא ומיחיב אלא בזוקוס שלאו לקנות כי היכי דדרכי ביעון (ד׳ נז.) ובכן בידה ובכלה דהכלכה כתבי ובכל ומבאל ומדעייתו ועלתיהו בהעוזבר [לת] הכפיה (שם) ומעוגב בשם עיקר ולא מיך כאן כל כל היכא דבלינו רב לחתא ודבינא הלכה כרבינא ולקולא:

נתנו לבכורות בנו או לב״ה. אותו לשון שני׳ בקונני׳ דלבעלים קאי לחוק אחוד חדא שלריך לפרש לאותו לשון מעוה בשמעון; ולא אם לבכורות בנו וב״ה ולריך לדחות דעשוה אחריכא נקנו מיזב ומבוול ועוד דבתוקפתא קתני הגביהו לו כתנו לבכורות בנו ומעוגב דלגנב קאי דאי מבעלים עם לריך הגבלה ואם דידיה הוא ועוד דאלים דוייתי ומוגתי בגוונא אבעיא דתיקנו ומיכה בשומרי׳ לו אתבר ליבבא לתאי ליעבא לפי מה שעתרם בגוונא ול״ל שפי׳ בקונ׳ נתנו לבכורות בנו הוא עיקר דמתחייב הגנב בעשיכה. סבי וא״ת ולעולי ומיחייב בגוסיכה ואם אין לדבר עבירה ויי״ל דסבהו לא ידעי דאתי לידיה בתיקוכא אלא קבוכין סביה אלו ואין לליעבא דמעבר בפ״ק דבבא מליעא (ד׳ י׳: ושם) עעוגא דאין אלים לדבר עבירה ומשום דאלים בר מיזבא הוא ואבני סבא ואבני אתאלעיא דבני מי מיעגן ודין לליעבא דאי בעי עבדי לא בעי עבדי לא עבדי אין שיך לבאן דאתם אין יודע שאלים יעבוה אבל כאן יודע הוא מיקם ומאחר שהוא בגוד שהוא אלו ולעיל [נצא.] גבי גנב ומבא בבבא דעוקי לא בעוגא על ידי אחר ופריך וכי סיכן ועלינו שם מוטל הים מתחייב הוי מלי למיעבר דבור שהוא אלו אבל ומעי אבור אבל ק״ק היכי

לילף מה עכיכה ע״י אחר אף אף נבגיבה כו׳ דלעולא דוקא בשבור שהוא אלו אין לליבא יתור: [ועיין תוס׳ קידושין מא: ד״ה תוחלו]

תיקנו עכיכה בשומרין לו לא. אמר לא ומבעי ליה לי ומעגת ומשיכה [אי ומעגת ומלאכה] ומתחייבים בל אל ולל בדיבים שוגר אבר בגבינה ולבבים ולבולא בחוקין דבמיכת דמוגעת ומשיכה ומתחייבים דאם לא כן מאיתתי דבהאומל (ד׳ לח: ושם) אבן אם אמר לו האומל אלא ומלאתה ותתה חייב ובגמרא אמר אבא בגוגעתין דבאומל קודמים (שם) אמר אי לאוגבי׳ מ״ש אבא דומבי שאלה אבא אבא אמר׳ דמבבי ליה בשאל ומוכר אי מי מאליל ומעבבר לוייהבר ביה אבילו ומבך עד שיחמיל בומלאכה או לא לאוכבא לע״ד בבי בוגבי קודמים ומבבו בקבא אי בקבא בי לא בקבא ומי מאליל הבר ביה וכן בבתה עד שיעשה בה ומלאכה ומבעו ליה ומומבי׳ דבאבומה בבו בקבא אי לא אמר רב יומר אבא אבא אמר ר״ע דומבי בגוגעתין שוגר ב״ע דומבי בגוגעתין אבא אבא אמר

עין משפט נר מצוה

שהטמין בחומטין. פי' הטמין עצמו וס"ד בחשאי ובטח הא לא עיקבו ומעלעלין אלא בזמיכה כדאמרינן בקדושין (ל' סו.) ומכי מני דזיקבו בכספא לענין קבולי מי שפיבנו מיזמו בטבור לא עיקבו מידי דדבריה בעלמא מיבמו כדאמרי' בפ"ה בב (לף ועמ"ו) תורה אור דבריה אין בחסם עכוס ומחוסרי אמנה: שדהטמין בחרשין. שהטמין בזעיר לגמוד בחומות הרוחות עם: וכיון דראודו מזלן הוא. ולא דומה לגבב בפני עניים דסתם אע"ג דחזו ליה אלא אינכי לא עיקבתי ומיימר דמיעור אמר לא ומיימר שקילנא מידי אבל מוקמין ועבר לכל היא ולא יבע דעולן כיסו הך בחומה וכיון דלא עיקבתי ומכוי עלמא דאמר ר' אבהו "בגון בנידו בן הוידע שנאמר "ויגזל את החנית מיד המצרי ויהרגהו בחניתו" ר' יוחנן אמר בגון בעלי שכם שנאמר "וישימו לו בעלי שכם מארבים על ראש ההרים ויגזלו כל אשר יעבר עליהם בדרך ור' אבהו מאי מהאי אמר לך ביון דמיטמרי איטמורי לא גזלני נינהו ור' יוחנן הא דקא מיטמרי דלא ניחזינהו אינשי וניערקו מיניידו שאלו תלמידיו את רבן יוחנן בן זכאי מפני מה החמירה תורה בגנב יותר "מגזלן אמר להן זה השוה כבוד עבד לכבוד קונו וזה לא השוה כבוד עבד לכבוד קוני "כביכול עשה עין של מטה כאלו אינה רואה ואוזן של מטה כאלו אינה שומעת שנאמר "הוי המעמיקים מה' לסתיר עצה והיה במחשך מעשיהם וגו' וכתיב "ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב" וכתיב "כי [אמרו] עזב ה' את הארץ ואין ה' רואה (תניא) אמר ר"מ משלו משל משום ר"ג למה"ד לב' בני אדם שהיו בעיר ועשו משתה אחד זימן את בני העיר ולא זימן את המלך ואחד לא זימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך איזה מהן עונשו מרובה הוי אומר זה שזימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך אמר ר' מאיר בא וראה כמה גדול כח של מלאכה שור שביטלו ממלאכתו חמשה שה שלא ביטלו ממלאכתו ארבע אמר ר' יוחנן בן זכאי בא וראה כמה גדול כבוד הבריות שור שהלך ברגליו חמשה שה שהרכיבו על כתיפו ארבע: **מתני'** "אין מגדלין בהמה דקה בא"י "אבל מגדלין בסוריא ובמדבריות של א"י "אין מגדלין תרנגולין בירושלים מפני הקדשים "ולא כהנים בא"י מפני הטהרות "אין "מגדלין חזירין בכל מקום לא יגדל אדם את הכלב אא"כ היה קשור בשלשלת "אין פורסין נישובים ליונים אא"כ היה רחוק מן הישוב ל' ריס: **גמ'** ת"ר אין מגדלין בהמה דקה בא"י אבל מגדלין בחרשין

[ע"ש מכלה]

[ע"ש מכלה]

[ע"ש מכלה]

נפק רב ודרש. לא עתה על זה סעמעה תיקן דסח פריך עלה מדבריתא חלא דקם דעקודס מתקן:

מותר להקנו ואסור לקיימו. וסח דאמור ר"ל בפ"ק דקמהדרין (דף עו. וסס) גבי אלי ומור וחוב וכחלקם ומסס דאסח"ר כ"ח לאמור כל הקודס לאומנו זכה סיימו דוקא בסהניתו אבל לא הניתו לא סיימו דקדוסין בשלמא סבן דלך לגדלן ולכלה בחתול אחין קטורס ח"ב מהכתו לגליס בני אדם שלא לאמר ולא אחי לידי היזק אבל עמהול אין מהכרן אחין יודעים אם היא בר אומנא מו בר חיובא אחין

ומכיריס באמותיס:

אמר רבינא לעזרה. אחס *מלאן עת אין מייב בהשבת אבוד וקלא מיינס כיון דאסמוניכן אחין בו ומנוס גזל לנתו אלמלרך לך דעותר לאומנו ויי"ל דאין לאומ כיון דעותאיל:

מתריעין על החיכוך בשבת. ע"כ לאו היינו התריעה בסוכר דסוכר בשבת מי אינא מדאיק בסס"ק דתעניס (ד' יד. ומס) אלא התריעה בפה בעניני וסבר כמ"ד התס דעניני קרי ליס התריעה ותיינס דעתי מרך מסיא דבשאר מיני פירעניות דקתני לא סיו מתריעין על החיכוך אלא מוקעים לעומת ס"ק לא סיו מתריעין בשופר אלא לעקר: בפה בעניני ואין לעומת qh ע"ג דתלוייס בפה התריעה לאוד ולעקה לאוד דאתס ומוקע דלמ"ד בעניני קרי ליס התריעה חדא סיא ור"ל דס"ס ומדקאמר שבשבת ומתריעין לכל הסמות בעניני אם כן לאוי לעשות על החיכוך התריעה אחי בשופר בחול כיון שהוא דבר גדול כל כך דבשבת לעומקו:

עד שתבא. ל"ג ועל הינוקא דהא בתמיכין דקדל בעניות אלו (דף יב.) קון מתריעין על אתרבה ועל הסיסיל ועל הגוזלו וי"ל דהתם בפה ועי"ל דקפיל גרסי' ליס ומתם בגוזלו הוא מזיק לגדול הוא ומתרבה *ואחול דקתני התם וגוזלו דסכא בעזיק לבני אדם דוויא דלרעיס ושילוח נחשים. פי' ל"י:

לעולם אין מעיבין לו. והא דקאמר איסו נוסיס בעובד' דוליס לא בעמהה מעיבין לו בפ"ק דב"ב (דף יב.) זה אומר בשעה שהיה סבור עדיין שיחזיר ומעמו אומו לאחם שיבה אבל לבסוף אלא אחיזקו אלא בכרי דיחיד ומנו לעזוד עלוה אחרת לא אחי אחיכה לכרי אילא בגזל אבל הסוא ינקא דאשתפיך מעיניה דקאמר בסייליה לאחיניה אי לריכה כחיס ליה אבל אחיניה ומעמו דאי לא לריכה אחיניה לא אחי אחיכו על ידי ככרי ר"ס שכתוב בהדיא כחיס ליה אבל אחיניה ומעמו שלפני הגילה הוא וסיו לריכין לאחיניה כדי לעזולו ולא אחי אחי' ע"י ככרי אלא אבל אחיניה בדאמרינן דלעיל דקאמר גבי ינוקא אחריכא כיעא ליה בכרכי דיחיד ומנו ביתא הסוא דלעיל אחיכה דהבן הוא אבל אבא אחיכו אחי' אחין להתיר ומעמו עלוה אחרת על ידי ככרי כגון לאבוה אבל דרך כרעלים כדי לעזוד בו דדוקא עילה הוא הסיא גופא דסי שבת אחי על ידי ככרי אחיכו דהבן ומיהו בה"ג ומעמו דאחיכו אחיכו לאוריתא אחי על ידי ככרי לעזוד עילה אפילו אם אחיכו דיחיד ככרי ומתך ביתו הסיא דרך רעות הרבים דסוי אחיכה לאוריתא אחי על ידי ככרי לעזוד עילה הוא הכא ומעמו יוצא ד"א ולדבריהם בעובד' בתחלה דקאמר בחיס ליה ככרי אבא אחיניה לאחר המילה הוא ולאחר אבאם אבאם שבבר בתרפא הוולד יפה ולפפרים דל"ג ככרי מוכל ליעוד דעי' שבאל קאמר ומתך שבעה דומאבלין עליה הבשת אם אמרה לריכה אחי כדאמרי בפרק ועכון (דף קבט. ומס) אבל אין כלאה דעל ידי שבאל הוא אחיכה להבנות בשביל התיעוק כדאמרי' בפ"ק דחולין (דף נו:) ולפי ס"ג נמי אין לן לנוסרי אחי

אין לך כל סגנו וסגנו ויסרחל (*גרסיקן) וכפ' יש מיחלין (לף קכב. ופס) גבי חלוקת הנילס (*הכא) גרסי' אין לך כל חמד וחמד ויסרחל כן כלאה ל"ת: **ונוטר** דעי' ייטו ומתוך דוכסו של חביבו. ע"כ מייתי כסעקל בית הכד כתוך עליה דאל"כ ליעול ליה ומספקין קזכינא כדאמר לקמן בפרק בתרא (לף קנו.) ול"ת ולמאי מוכל דעי' ייטו הא אמר לקמן בפרק בתרא (סם ופס) דאין לו חלק סכרו ומגלי לגיעול דסך דע' שעשלה כמו של הבי יוחנן בן ברוקה פליג כדאמר בקמוך בימולמי לא קאמר וכן ומגמ' בתוס' דבתר סך דלא יקון קתני סך חבא אין כלאה דלעוס עיולי דעי' ייטו הלא יכול לעול אני הייתי דוחק ומגלי כיון

ולא ממקום הרואה את החמה שנאמר "וממגד תבואות שמש: ומעין היוצא תחלה בני העיר מסתפקין ממנו אמר רבה בר רב הונא ונותן לו דמים ולית דלבתא בוותה: ומחכין בימה של טבריא ובלבד שלא יפרום קלע ויעמיד את הספינה אבל צד הוא ברשתות ובמכמרות תנו רבנן "בראשונה התנו שבטים זה עם זה שלא יפרום קליעה ויעמיד את הספינה אבל צד הוא ברשתות ובמכמרות ת"ר ימה של טבריא בחלקו של נפתלי היתה ולא עוד אלא שנטל מלא חבל חרם בדרומה לקיים מה שנאמר "ים ודרום ירשה תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר תלושין שבדרים בחזקת כל השבטים הן עומדים ומחזיקים בחזקת אותו השבט "ואין לך כל שבט ושבט מישראל שאין לו בדר ובשפלה ובנגב ובעמק שנאמר "פנו וסעו לכם ובאו הר האמורי ואל כל שכניו בערבה בהר ובשפלה ובנגב ובחוף הים וגו' וכן אתה מוצא בכנעני ובפרזיי ובאמוריים (שלפניהם) שנאמר ואל כל שכניו אלמא שכיניו הכי הוו: ונפנין לאחורי הנדר ואפילו בשדה שהיא מלאה כרמים אמר רב אחא בר יעקב לא נצרכה "אלא ליטול הימנו צרור אמר רב חסדא "ואפילו בשבת מר זוטרא חסידא שקיל ומהדר וא"ל לשמעיה (למחר) זיל שיריקיה: "ומהלכין בשבילי הרשות עד שתרד רביעה שניה אמר רב פפא "והא דידן אפילו טל קשי לה: ומסלקין לצידי הדרכים מפני יתידות הדרכים שמואל ורב יהודה הוי שקלי ואזלי באורחא הוה מסתלק לצידי הדרכים א"ל רב יהודה תנאין שהתנה יהושע אפילו בכבל א"ל שאני אומר "אפילו בחוצה לארץ רבי ורבי חייא הוו שקלי ואזלי באורחא אסתלקי לצידי הדרכים הוה קא מפסיע ואזיל רבי יהודה בן קנוסא קמיהו א"ל רבי לרבי חייא מי היא זה שמראה גדולה בפנינו א"ל רבי חייא שמא רבי יהודה בן קנוסא תלמידי הוא וכל מעשיו לשם שמים כי מטו לגביה חזיה א"ל אי לאו יהודה בן קנוסא את גזרתינהו לשקך בגרא דפרזלא: "התועה בין הכרמים מפסיג ויורד מפסיג ועולה ת"ר "הרואה חבירו תועה בין הכרמים מפסיג ועולה מפסיג ויורד עד שמעלהו לעיר או לדרך וכן הוא שתועה בין הכרמים מפסיג ועולה מפסיג ויורד עד שיעלה לעיר או לדרך מאי וכן מהו דתימא חבירו הוא דידע להיכא מסלק דניפסיג אבל הוא דלא ידע להיכא קא סליק לא נפסיג נהדרה נהדר כי מיצרי קמ"ל הא דאורייתא הוא דתניא "השבת גופו מנין ת"ל "והשבותו דאורייתא הוא דקאי כי מיצרי אתא הוא תקין דמפסיג ועולה מפסיג ויורד: ומת מצוה קנה מקומו ורמינהו "המוצא מת מוטל באיסרטי" מפנידו לימין איסרטי" או לשמאל איסרטיא שדה בור ושדה ניר מפנידו לשדה בור שדה ניר ושדה זרע מפנידו לשדה ניר הוי שתיהן ברות שתיהן נירות שתיהן זרועות מפנידו למקום שירצה אמרי רב ביבי "במיטל על המיצר מתוך שניתן לפנותו מפנידו לכל מקום שירצה אמרי עשרה הני חד סרי דיין "מהלכין בשבילי הרשות שלמה אמרה כדתניא דרי שבלו פירותיו מן השדה ואינו מניח בני אדם ליכנס בתוך שדרו מה הבריו אומרות עליו מה הנאה יש לפלוני ומה הבריות מזיקו לו עליו הכתוב אומר "מהיות טוב אל תקרי רע ומי כתיב מהיות טוב אל תקרי רע אין כתיב כי דאי גוזמא "אל תמנע טוב מבעליו בהיות לאל ידך לעשות [א] ותו ליכא והא איכא דרבי יהודה "דתניא רבי יהודה אומר בשעת הוצאת זבלים אדם "מוציא זבלו לר"ה וצברו כל ל' כדי שיהא נישוף ברגלי אדם וברגלי בהמה שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ והא איכא דרבי שמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה "דתניא רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומר בית דין הוא שיהא זה יורד לתוך שדה חבירו וקוצץ שוכו של חבירו להציל נחיל שלו ונותן לו דמי שוכו של חבירו ותנאי ב"ד הוא שיהא זה שופך יינו ומציל דובשנו של חבירו וגוטל דמי יינו מתוך דובשנו ב"ד הוא שיהא זה מפרק את עציו וטוען פשתנו של חבירו וגוטל דמי עציו מתוך פשתנו של חבירו שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ [ב] כיחידאי לא קאמרינן

והא

והא בי אתא רבי אבין א"ר יוחנן "אחד אילן הנוטה לתוך שדה חבירו ואחד אילן הסמוך למצר מביא וקורא שעל מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ אלא מאן תנא עשרה תנאין שהתנה יהושע ר' יהושע בן לוי היא רב גבידה מבי כתיל מתני לה בהדיא ר' תנחום ור' בריים אמרי משום זקן אחד ומנו ר' יהושע בן לוי עשר" תנאין התנה יהושע: "עשרה תקנות תיקן עזרא שקורין במנחה בשבת וקורין בשני ובחמישי ודנין "בשני ובחמישי ומכבסין" בחמישי בשבת ואוכלין שום בערב שבת ושתהא אשה משכמת ואופה" ושתהא אשה חוגרת בסינר ושתהא אשה חופפת וטובלת ישידו וכלין מחזירין בעיירות "ותיקן טבילה לבעלי קריין: שידו קורין במנחה בשבת משום יושבי קרנות: וישידו קוראין בשני ובחמישי עזרא תיקן והא מעיקרא דוה מיתקנא דתניא "וילכו שלשת ימים במדבר ולא מצאו מים דורשי רשומות אמרו "אין מים אלא תורה שנאמר "דוי כל צמא לכו למים כיון שהלכו שלשת ימים בלא תורה נלאו "עמדו נביאים שבינידם ותיקנו להם שידו קורין בשבת ומפסיקין בחמישי ומפסיקין שלישי ורביעי וקורין בחמישי ומפסיקין ערב שבת כדי שלא ילינו ג' ימים בלא תורה "מעיקרא תיקנו חד גברא תלתא פסוקי א' נמי תלתא גברי תלתא פסוקי כנגד דברים לוים וישראלים אתא הוא תיקן תלתא גברי ועשרה פסוקים "כנגד עשרה בטלנין: "ודנין בשני ובחמישי דשכיחי דאתו למקרא בספרא: "וישידו מכבסין בחמישי בשבת. משום כבוד שבת: וישידו אוכלין שום בע"ש משום עונה דכתיב "אשר פריו יתן בעתו "וא"ר יהודה ואיתימא רב נחמן ואיתימא רב בדנא ואיתימא ר' יוחנן "זה המשמש מטתו מע"ש לע"ש ת"ר חמשה דברים נאמרו בשום משביע ומשחין ומצהיל פנים ומרבה הורע והורג ביני שבבני מעי' וי"א מבנים אהבה ומוציא את הקנאה: "ושתהא אשה משכמת ואופה כדי שתהא פת מצויה לעניים: ושתהא אשה חוגר' בסינר משום צניעותא: "ושתהא אשה חופפת וטובלת. דאורייתא הוא דתניא "ורחץ את בשרו במים "שלא יהא דבר חוצץ בין בשרו למים את בשרו את דטבל לבשרו ומאי נידו שיער אמרי דאורייתא לעיני דילמא מיקטר אי נמי מאוס מידי משום הציצה ואתא

תורה אור

ג"כ נו:

(בירושל' מעילה גרס שיהו ב"ד יושבין בעיירות ע' תר"ה דיין ורבים ואוכלין שום בלילי שבת ומלת משכמת ל"ג והשים עור שיהו הנשים מספרות זעיר בבית הכסא ועי' בבדרשין ש"ב.)

*ל"ל וקודמין לבת נכה ס"ת

בכורות לף כב:

[לעיל יח. ע"ת ה:]

בסמוך עין

נה

בסמוך לעיל

תפיסה

מסורת הש"ס

ולא סמקום הרואה את החמה. כביבוח לדדין ובמחן מפני סהוח עיקר הלילן שסחוטה ומבטלת סם לת סמרי ומוגתיקו: מלא חבל חרם. ולא חבל של עלוחה היה לו בדרומה עין הבאם לעמוד הסתו חרם כמו עלוחיה וחמניס (קכלח ז) : בחזקת כל השבטים. כל ווי שילכה יטול להא כמוגלגלי ומאל הבלא בבנעני. חע"פ שבחוב אתה מוצא בבנעני. חע"פ שבחוב כלן הר אחמוחי לף כנעני ופריזי כך הין לסם לכל אחד הר ומסבלה ומגב ומגמן* אלן בדות ובקעות שקוין כנפ"ייטס לכן נקראלן עבד שבל שעם הין כנוגב אחין שוכחת ומוגבחת: אבר ליה לשמעיה. בחול : שרקיה. מיסוח בגיגו ומבריסו הא: ואא. קלקע דיקן: אפילו טל. ירד עליס בגילה קשס לה דליקת הרגל ומגמקת: אפילו בחוצה לארץ. וב"ש בבבל שוגיין שס שיחוח ומוגרין ומבים ומלכך להחוח: מפפע ב"ב לף קכב. ואזיל. מיחד ליחד פקיעות גפוח ולא הים לוגס לכהקלן חל מלר הבדים: בדולח. שהוח מגלחס לגו שהוח ילא הנים מלאד ומיחו מוחס לחבלי שהחבה יבוחס ומגזיא כוחבת: בגודא דפרזלא. כלומר כדור: מאי וכן. פבינו מלי שבא לאיכא ומבריס: והשבותו. לא נוסו ומגגיב בשרו בגגים. ומגגע מיגע בבגו לגיס: דבאים. מלוכלך: תפיסה

תוספות דף ו:

[מגילה כח:]

תמלים ל

במוגבות ד' מב: (כ"ס)

ויקרא יד

עירובין דף ד: קוכה דף ו: (וס"ל)

ואתא

האחרונים בכלין אבל המלעייס בבעבס הו"ן גומכתב כראשונים וכתיב כיוים לומר כיוים ולא כגילות ואי לבך דבבא לגולו אחת ה"ל גומכתב ואבני מגדלו בבר מ' יום ואם לא ת"ת בבוף בי הבא כתיב ויבי בס עם ה' מ' יום ומ' לילה ובגומות אחרונות כתיב וי"ל גומכתב ואבני מגדלו בבר מ' יום ואם לא ת"ת בבוף בי הבא כתיב ויבי בס עם ה' מ' יום ומ' לילה ובגומות אחרונות כתיב בתר הכי ויכתוב על הגומות היינו אחר שהוא מגדלו ומ' יום ומ' לילה דאותם אחרונים היו מבריים לילה ומ"ת בגלגלת לי' יומי דאמרי בגבת בתרא דבהה ב"ב לפי חבבון ביחא דעלה בה: לפי חבבון דת"ל בתוחה שבא הבגלגלת בי"ל בתוחה ב"ב לא לגמר דבגלגלת בי"ל בתוחה ב"ב לא לגמר דבגלגלת בי"ל בתוחה ב"ב לא לגמר ד

אתא איסו ותיקן אפי' לדברי תורה. לא קיימא לן הכי אלא כדאמרי' בגמרא דברי תורה לון ונקבלון עונשא כדאמרי' בגמרא הנז (ד' קו: וסס) ונמי שמעתא (ד' כב.) אסיקנא כסוגא עלמא כתלתא קני אש"ה דסיני אלים רבי יהודה לבטל תקנת עזרא וי"ל דהלעא קבר דלא תיקן עזרא דבר זה לי' מוי אתנה שבכל מי שרוצה לבטל יבטל דבכי הא גוכא ונוסר כדאמרי בריש מועד קטן (דף ב:) לי' מוי לא פטא איסורו בדבר שבשל דלמוכיח גבי שמן בשבת לון ומעמידין (דף לו.) ותנינ' דעשמע אתם דלי דיסלא גזר עליו לא היה רבי יהודה כשיאה יכול לבטלו אף על פי שלא פטא היני מלתא דכתיב בקבא אבל תקנת עזרא לא כתיב בקבא ומה דכיון מוי שמעתו (דף כח:) ודכתיב ומודעת' לבבך ומיך ליה יום אחר עומדת עם לאחן בעלי קיין אסיקנ כו' אלמעכתא היא דסא עזרא תיקן ומה דאמר מוי שמעתו (דף יח:) גבי בריסי דתבר גזיזא דבדל ונחת ונבל לא דבדי תורה דאכתי עזרא לא הוה אלא לאכול מיקן בטהרה: **ואינה** ובגיאה עגלה עטופה. ומ"ש מאי אריא עגלה ומנוס דלא נתחלקה תיבות ליה ומנוס דאתיא לן לגיזל בתר רוצח דעלמא דאמר בגלה מגלה יתפוס (דף כג:) ותנ"ג דאמר אתם דבוטבת בין הבחרים לא אזלינן בתר רוצח ובגיאה הרים קביב לה ונכל ונקי: הני ר' יוסף דכבקין ויוצאים לה לעלות לגבל ובמלה יעות הבנה מני לבלם מדרים ומדבות וגם חיוות הטעלם הוי בתלין לה לסמוכים מקרוים מוכלת עניים וי"ל דע"ו הוי שם ומקומות אלא הוי מלוים כי אם ומבי יוסלים לבדם אי מני ביני חזקים אבל יסמלל הוי ביוסלים ולא שבתנו בתלין לבחוליה: **ואין** מגמתא בגנגים דכתיב אחתכם ויוסלים לא נתחלקה לבנגים. אין לפרש שבתחלקה אלא שבתנו דומכם אל ירחמו אתחיה כמו לכל יהודה דאמר נתחלקה ומנומאם ובים המקדש עלמו אין נעוגל אע"ג דבתחלק אלא ומוס שבתנו דומכם אל ירחמו אתחיו כדאמר סתם וי"ל דבית המקדש סבלא סוא אע"ג דבתחלק דאחזו וקנו אותו כדי שיבאל יבאל יוסלים אם מתחילה נתחלק' לומה הוי מחכון וקנין אותם: **לא** גדול אדם מזיקין. ומ"ת ת"ל דאסור לעשות שמורה בכל דברים מעמאים כדתנן בתוכת שבעיות (פ"ד) אין עושין שמורה בקבילות ומריפות ובדק כל שעה (דף כג. ושם) מני אומר לילדי מים ועוף שבמדמנו לסם מיגים מומאים דוקא מדמנו אבל לכת אילם לא כדדרים סתם יסיו בחרייתן יסו ובת"כ מני דבשיבן שקון סוא לכם אלא לעשות שמורה בהן ותיכן ר"ש דסיינו דוקא בדבר הצינד לאכילה אבל אם מגדלן לעשות עוזות בשומנן אז לנוכן ליבאל שיעשה בהן אבי וכל אבל מותר לעבור סיכה דלא קאי לאכילה ובזיבולני מני עם בהאי פיקא דסוסים ומומרים אבי לעשות בהן שמורה ומשום דקתם ומגלאכה: **ואסור** לאדם שילמד בנו חכמת יונים. ומ"ש וכלא בפולמוס אל מיעוס גזרו כדאמרינן בפרק בתרא דסוטה (דף מא.) ומיעוס הים בשעת חובבן כדאמרינן בחגיגה (דף טו:) ומלכות בית חשמונאי קדמי מובא כדאמרינן בפ"ק דע"ז (דף ט.) וי"ל דמעיקרא גזרו ולא קבלו מיניהו א"כ אי הים בעי לגיקי בחרב לא הים מיקרי עבריין אבל לבסוף איכא דבבן וכלאה דלא יגדל דמתחיל הים סיתה גזירה דפולמוס אל מיעוס: **ועל** אותה שעה אמרו שבשעה שבא. כולה ומלכה הים בומחות בפ' ר' ישמעאל (דף סד: ושם) ומ"ת וסח בגני מלכדי סוס המעשה דאמר אתם בגנו' דאתא מבשא אותיב ידיה אגנה כו' אמר לסן מלכדי ותיעם גדולים הים אם הים מלכדי כל כך דבית המקדש אלא לא הוי כי אם ר"ש שנים קודם המולבן כדאמר בפ"ק דע"ז (דף ט.) וכלאה לר"י דבכל אותן שהוי בקיאים בגרמיה ובגלגומים הוי נקבלו' על שם מלכדי לפי שהוא הים ואמר לסביר ואותו מעשה דג' נשים דמייתי סתם נגלאה שהים מלכדי ומנם דקאמר ומיינו דאתן (שקנים פ"ה) פתחים על הקנין:

לשון

ואתא אדהו תיקן חפ"פה: *"ישיהו רוכלין מחזרין בעיירות. משום תכשיטי נשים כדי שלא יתנו על בעליהם: ותיקן טבילה לבעלי קריין דאוריתא היא דכתיב "ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע ורחץ את בשרו במים דאוריתא היא לתרומה וקדשים אתא היא תיקן אפילו לדברי תורה: *"עשרה דברים נאמרו בירושלים "אין הבית חלוט בה "ואין מביאים עגלה ערופה "ואינה נעשית עיר הנדחת "ואינה מטמאה בנגעים "ואין מציאין בה זיזין וגזוזטראות "ואין עושין בה אשפות "ואין עושין בה כבשונות "ואין עושין בה גנות ופרדסות חיין מגנות ורדין שהו מימות נביאים הראשונים "ואין מגדלין בה תרנגולין "ואין מלינין בה את המת. אין הבית חלוט בה דכתיב "וקם הבית אשר לו הימה לצמיתות לקונה אותו לדורותיו וקסבר לא נחלקה ירושלים לשבטים. "ואינה מביאה עגלה ערופה דכתיב "כי ימצא חלל באדמה אשר ה' אלהיך נותן לך לרשתה וירושלים לא נחלקה לשבטים. ואינה נעשית עיר הנדחת דכתיב "עריך וירושלים לא נחלקה לשבטים: "ואינה מטמאה בנגעים דכתיב "ונתתי נגעי צרעת בבית ארץ אחוזתכם וירושלי' לא נתחלק' לשבטים: ואין מציאין בה זיזין וגזוזטראות. מפני אוהל הטמאה ומשום דלא ליתזקן עולי רגלים. ואין עושין בה אשפות. משום שקצים. ואין עושין בה כבשונות. משום קוטרא. ואין עושין בה גנות ופרדסין. משום סירחא. ואין מגדלין בה תרנגולין. משום קדשים. ואין מלינין בה את המת. גמרא: אין מגדלין חזירים בכל מקום *תנו רבנן כשצרו בית חשמונאי זה על זה היה הורקנוס מבפנים ואריסטובלס מבחוץ וכל יום היו משלשלים להם בקופה דינרין והיו מעלין להם תמידים היה שם זקן אחד שהיה מכיר בחכמת יונית *אמר להם כל זמן שעוסקין בעבודה אין נמסרים בידכם למחר שילשלו דינרין בקופה והעלו להם חזיר ביון שהגיע לחצי החומה נענץ צפורניו בחומה ונזדעזעה א"י ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה באותה שעה אמרי *ארור האיש שיגדל חזירים וארור האדם שילמד את בנו חכמת יונית ועל אותה שעה שנינו *מעשה שבא עומר מגנות הצריפין ושתי הלחם מבקעת עין סוכר: וחכמת יונית מי אסירא ותניא אמר רבי א"

לשון

חפ"פה. בגמרא לסתמקה דמולחא: לדברי תורה. אלא דלא לשון לא שיעבול: אין הבית חלוט בה. כדין בתי ערי מוגה אלא גאולים תהיה לו אם ילכם לגאולו ואם יגיע יובל ויגאלה ביובל כבתי ערי מגרש: זיזין. קורה ויולאין מן הכתלים. בזהתגלאלות אולמ"ליוד בלגת תורה אור על פני הבנלים ובמתן: בכשונות. ומקפתות סיד לקרימות: גינות ורדין. כך אמרה הסיד הים' לכיכם לקטומת ומיני כיסא הימן כרימות (ד"ו.) על שם שדרך סוכד לגדל על שפת הים: אין מלינין בה את המת. ויקרא סיקדן: אוהל המומאה. שמא יבא בזיז מן הגגות ונמצא בתלין ומזמהגלאלות מלאיגות עליו ועל אוהלים הסבה ומגלאלת ולבכם אם הטומאלה: משום שרצים. דלכן לגדל בתלפה ומרבים עומאל' לפי שמתים שם ומגמאים הקדשים שבגנות קישרא. עגן שמגמיר לת סמוני ונכלי סיה: שריהן. עשבים רעים הגדלים שם חוקקן בתון ועוד דבר גמה לזבלן ומן קוקסן: משום קדשים. שהלגגילן ונקרין בלבנה ומגמאים בשר הקדשים: נמ". ונקרים סיה בדיבוי: *לתן מעשר *לדבר: הוקרנים ואריסטובלוס. אלים סיו ומוגיין על דבר הגלוכה: הוי משל שלין. אותם שבבנים ומוכיין ומעל הסמוגה ומתמומת הלבכה בקיבה לאותן שבתין לקנים מגיין: ד' נעין צפרנין. תקע" שבן דלך חזיר כבנוכין אותו: ועל אותה שעה שנינו. בגמרא (דף סד:) ומעשה שבא הטעומר שהיה רגיל לבא עם הקרנות ליטולים אותם שעה בא בא ומגמות ליטען לחוק ליטולים לפי שהסמיבו בני הטולת אל הגזולות הצדק: בבקעת עין סוכר. שם עוקס: לשון

מסורת השי"ס

מסורת השי"ס

מרובה פרק שביעי בבא קמא פג

לשון סורסי למה אלא אי לשון הקדש או לשון יוני. הוא לשון לא ומוסכי לשון מלגג הוא: פרסי. לשון מלאם ומלחמה. אמרן שמואל הסמוכה ליין נקבו יוני ובבל הסמוך לסרס נקבו לשון פרסי: הכמת יונית. בני פלטרין הקרובים למלכות ומסברין בה: עיני עוללה לנפשי. לא נגסי' מאי דכתיב כלות' כך אמר רבן שמעון קורא אני על עלמי המקבא הזה שים עלי לעוולל עיני בבני ולעוגה ומכל ומסמוה העיר: ילדים. בהוריה: דמספר קומי. לפניה מלכה: בדרבי דאמורי. שמבסרי' מאי דכתיב כלות' ומחמיכן:

לספר. ומקבא בין יכולה לעבר"ם ולריכה קיומה: בארור. כדתניא לעיל אחור שמואל שיגדל חזיר: בבל. שם המדינה ועיר אחת שבה נקבלת הכהנעה ואותה העיר המוכה לספר ומקמוענין בה נתון דהוחל ויש בבבל יוסף קבוע ושמואל הבבה מוחר לגדל בבנים בעיר הסמוכה לספר כאלו היא מאחן שמואל: נרבי. ר"י בר"ש ל"ל הבבע מיני הכלב המחוכות שבהן מוסך כך שמעתי (מוקן דף נט.): שקילי טיבותיך. נמלה היא מוהבך ומוונלה על הקוליס (שלא קבלת לת הכלב) ומה שלחה ומכחוני הבל: כבר נד. ומעקב ומעקומו: ברחיקון את השובך. שלא יפסיקו הבולה ומיגו: *שבביב העיר: בריבייהו בחמשים מליא. בגוש שהן מלקנות ומנקקות בקקבע ומלאין בחמבים מומה הלבך לבני אכילה הבולה עיר לולן לאוס ביותר: בישוב' ברבים. שהוכך ומכרה לבבה עד לגמרון: בדוידה. בלאוקן מוכבין שלו ומנכמו יוני מוכבין בלא יבבדו בבחין לון לאוס דבלו הן אבל יש לאוס ליוני היסוא בבאין דבך המוכבין לגמרון:

הדרן עלך מרובה

מינה שקילי ניביה אמר' ליה "שקילי טיבותיך ושדיא אחיזרי כבר נד ולד: אין פורסין נישבין ליונים וכו': ומי אזלי בולי דאי "ודתנן מרחיקין את הדשובך מן העיר הכשים אמה אמר אבי מישט שייטי טובא כרסיהו בחכמים אמה מליא ומישט שלשים ריס ותו לא ודתניא "בישוב אפילו מאה מיל לא יפרוס רב יוסף אמר "בישוב כרמים רבה אמר בישוב שובבין ותיפוק ליה משום שובבין גופיהו איבעית אימא "בדעבו"ם ואיבעית אימא "בדפקר ואיבעית אימא "בדידיה:

הדרן עלך מרובה

מסוס דליכא דנעיס דמ"כ ומאי ק' ליה ונגלה לריב"ל דהאי ק"ד דאיי ביסוב נעיס וה"פ ומיסנו סיעוא סלמים ריס ותו לא אפילו ביסוב נעיס והא מוכחא סיפא דביסוב נעיס סיעוא עובא ואין זה אלא מסוס אבילה אלמעא בריסה בחמשים אמה ומוכי דלא מליא ביסוב נעיס אלא ביסוב סובבין וקני מדבר ריכא דליכא יסוב כרמים ויסוב סובבין:

החובל. מכה בחמש וסלמנה וסמוך לו׳ ולא כי יתן. מלמד
דרש מלא עכם ג״ש כדאמר לקמן אמן הכאתם הכאתם קתמלינן ומעל
מני לקמן וכי אמאחר דכתיב לא תקח כופר לנפש רוצח
עכם לומר לי מעמנו דג״ש הא
לא קמוכר׳ ועוד כי פריך בקמוך
מאי חזית דילפת מעמכם בחמש
ליקם מעמכם מדם ומאי קרבים ומלא
עכם קמוכים הוא ומאי קרבים ומלא
עכם קמוכים הוא בא ומכם מדם
לון קמוך לרוים כי יתן מוס ומ״ת
וכיון דמנ״ש קא ליקם לעם מילכך
לאתויי קרא דמכם נפש בהמה
ישלמנה ובגיק קרא דעכם בהמה
דעייתי לעיל ר״ל דמכם בהמה
מלמדיך לאמת דבי חזקיה ומאן דליה
ליה דרים בלים הנמנקן (דף פד:)
מם ומכם בהמה לרפוחה פעור כי׳
ל״ל כיון דסדר ליה מעמכם מדם
דסוי בקטלא סדר ליה לגמרי וקבע
סאי קרא דמכם נפש בהמה דקמוך
לאוס כי יתן מוס ולכי זה מלי
לגמרא דקמוך ליה דמעמוס דקמוך
ליה מקנו סאי קרא ולא מעמוס
קמוכים:

אף בסאם אחמוטים בחדס
לחמלמוען. י״ס הגרסי בתר
סבי וחכתיב אוס כי יכה כל נפש
אדם מות יומת פיהוס אייניתו אבמו
מחת אבמו בל מבילו ומבני יומת
בגמנון ומומאי דבמנון אומא מיתה
מומס לא ס״ד מחת דסא דאוס מיתקא
לומכם נפש בהמה ועוד דכתיב המתם
באמבר יתן מוס באדם כן יתכן בו
ש״מ מומן ואין נמאם לא״ל אותם
גיבסא בבלי מחת אדם כי יכה כל
נפש אדם מוקמינן בהכפרים
ר׳ בבי אדם בי׳ מוקבית ועוד דלמומן
לא אלמעיך ועוד מחת ומני מקבא
ותכתיב אוס כי יכה כל נפש אדם
מי אלים מקבא דעין תחת עין
דמוקמינן ליס בגמנון בג״ש דסבאם
הכאם ומעד מכמון דכתיב כאמבר
יתן מוס באדם כן יתכן בו לומס לי
סך ג״ש דהכאם הכאם ע״כ מלאם
דל״ג ליס כלל:

מכדי לבעמי׳ נפקא. פיהוס
בסף פ״ב (דף כו.):

מאי חזית דילפת מעמכם בהמה
ליקם מעמכם אדם. אף ע״ג
דלמאם לא אלמעיך דמעמילא הוס
אומרי׳ עין תחת עין ומומס ע״מ
אלמעיך דלא ליקם מעמכם בהמה:

מכה מומס לא״ל. ומ״ס דלבאל
דרים מיניס בפרק אלו
נעמות (דף לח.) בפיהוס ליבתם
תוהס חיבי מלקיות כח״ני מיתות
לאמבלומען מנ״ש דמעכם מעכם ו״ל
דלבאל נעמנים דדרים לקמן עין
תחת עין מעמן מקבא אחריכא:

רב

חובל. ובמה הוא יפה. אסרי הזיקי והסקידו מעמן זה אלא מסורת הש״ס
הוס לגלך הוס מוכך עלמן בעבד עבדי: בבמבא. כלב
סומכה: מיהא בוה. לבי׳ מס מסוא מעמנו הא לעמו׳ ואיתו:
אחמן. מלמ״ע: שבת. כל יומי מחבלי מוהים אותיס אלבו אלו הוס מוהר
תורה אור

החובל בחבירו חייב עליו משיס חמשה
דברים: במנוק בצער בריפוי בשבת
ובשת: במנוק כיצד סימא את עינו קטע את ידו
שיבר את רגלו ראוין איתי בבאלו הוא עבד
נמכר בשוק ושמין כמה היה יפה וכמה הוא
יפה: צער כיאו׳ בשפד אי בכמסמר ואם על
ציפורני מקום שאינו עושה חבורה אימרין
כמה אדם מוצא בזה רוצה ליטול להיות
מצטער בך: בריפוי חבירו חייב לרפאותו: עלה
גמ׳ מבה אדם אם מחמת המכה חייב שלא מחמת
המכה פטור חייתה ונפתרה חייתה ונפתרה
חייב לרפאותו חייתה כל צורכה אינו חייב
לרפאותו: שבת ראוין אתי בבאלו הוא שימר
קישואין שבבר נתן לו דמי ידו ודמי רגלו:
בישת הכל לפי המבייש והמתבייש: גמ׳
אמאי עין תחת עין אמר רחמנא אימא עין
ממש לא סלקי דעתך דתניא יכול סימא את
עינו מסמא את עיני קטע את ידו מקטע את
ידו שיבר את רגלו משבר את רגלו ת״ל מבהמה
אדם ומכה בהמה. מה מכה בהמה לתשלומין
אף מכה אדם לתשלומין ואם נפשך לומר
הרי הא אימר לא תקחו כופר לנפש רוצח
אשר הוא רשע למות לנפש רוצח אי אתה
לוקח כופר אבל אתה לוקח כופר לראשי
אברים שאין חוזרין הרי מכה אילימא מבהמה
בהמה. ישלמנה ומכה אדם יומת דהוא
בקטלא כתיב אלא מהבא מכה נפש בהמה
ישלמנה נפש תחת נפש וכמיך לוה ואיש כי
יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו
האי לאי מכה הוא הבאה הבאה קאמרי׳ מה
הבאה האמורה בבהמה לתשלומין אף הבאה
האמורה באדם לתשלומין והא כתיב ואיש
כי יכה כל נפש אדם מות יומת בממון ממאי
דבממון אימא במיתה ממש לא סלקא דעתך
הדא דהא אתקש למכה בהמה ישלמנה ועוד
כתיב בתריה באשר יתן מום באדם כן ינתן
בו ושמע מינה ממון ומאי אם נפשך לומר תו קא קשיא לתנא מאי חזית
דילפת ממכה בהמה לילף ממכה אדם אמרי דנין נזקין מנזקין ואין דנין נזקין
ממיתה ארבה דנין אדם מאדם ואין דנין אדם מבהמה היינו דקתני אם
נפשך לומר הרי היא אימר לא תקחו כופר לנפש רוצח אשר הוא רשע
למות כי מות יומת לנפש רוצח אי אתה לוקח כופר אבל אתה לוקח כופר
לראשי אברים שאינן חוזרין והאי לא תקחו כופר לנפש רוצח למעיטי ראשי
אברים הוא דאתא האי מבעי ליה דאמר רחמנא לא תעביד ביה תרתי לא
תשקול מינה ממון ותקטליה האי מכדי רשעתו נפקא רשעה אחת אתה
מחייבו ואי אתה מחייבו שתי רשעיות ואבתי מבעי ליה דקאמר רחמנא לא
תשקול ממון ותפטרי׳ א״כ לבתיב רחמנא לא תקחו כופר לאשר הוא רשע
למות לנפש רוצח למה לי ש״מ לנפש רוצח אי אתה לוקח כופר אבל אתה
לוקח כופר לראשי אברים שאינן חוזרין וכי מאחר דכתיב לא תקחו כופר
מכה מכה למה לי אמרי אי מהאי הוה אמינא אי בעי עיני ניתיב ואי בעי דמי עיני ניתיב קמ״ל מבהמה מה
מכה בהמה לתשלומין אף מכה אדם לתשלומין: תניא רבי דיסתאי בן יהודה אומר עין תחת עין ממון אתה
אומר ממון אי אינו אלא עין ממש אמרת הרי שהתיה עינו של זה גדולה ועינו של זה קטנה היאך אני קורא
ביה עין תחת עין וכי תימא כל כי האי שקיל מינה ממונא התורה אמרה משפט אחד יהי׳ לכם משפט
השוה לכולכם אמרי מאי קישיא דילמא נהורא שקיל מינה נהורא אמר רחמנא נישקיל מינה דאי לא תימא
הכי

קטן

מסורת הש״ס

ר״ל דלא ליקם מעמכם בהמה ומאי דכתיב לא תקח כופר לנפש רוצח
ומאי דכתיב מכה נפש בהמה ישלמנה ומאי דכתיב מכה אדם יומת
ומאי דכתיב מכה בהמה לתשלומין ומאי דכתיב מכה אדם לתשלומין

עין משפט נר מצוה

קנסא קונגדים בגבל. לאו דווקא קנס אלא מעוס דלית ליס חסרון כיס קרי ליס קנס:

א' נמי אית ביס חסרון כיס ולא סכיס לא עבדינן שליחותייהו. ובזלות וחבלות דבני מועמדין כדאמר בפרק קמא דקמא דקנסדין (דף ב:) אינה לגיעול דגזילו) וחבלות מלא' דלא סכיס היא (עפי' אבל הודאות וחלואות סכיחי וכן יש בהמגרש (דף פח: ופס) והיומה דבמגרש ומקומות סכיו דנין דיני גזלו' כהגחל (דף לו:) הסוף גבלא דגזל פדנא דהודאה ובהגחל בתחלא (דף קנו.) נמלא גנב קפבלא והסוף דגנב גלינהא ובהרבה ומקומות יש לדמות דכל הסמה אייני בתפס חו ע"ו דת"ל לקבנו דיכא לא"י כדאמר בפרק קמא (דף נו: ו"ו דדוקא גזלות סע"י חבלות כגון דמגלו בי חבי ומתו אחדדי עד שתקף אחד ומכן וגזל את חברו דכי ה"ג לא סכיח [נעפ"] ולא עבדינן שליחותייהו ומעשים בגבל יוס אתו דנין לדיני גזלות:

ציער שלא במקום נזק דומתלס עתן תנא. פירשתי בסוף פרק ג' (דף כו: ופס) בגלל

רש"ל מ"ז יד אבן עזרא פ"ה מס' סנהדרין הלכה ח וכו' ע פמב עמון לה טוס"ע מ"מ כי' ל פעיף ל' מו ד"מיי' שם הל' י ועי' בכ"מ ובל"מ טוס"ע שם פעיף ג מז הו"מיי' שם הל' יא פמב שם פוס"ע שם יז ד"מיי' שם ועי' שם פמב שם פוס"ע שם פעיף ב

סג"ם מוסק מ"ז

אלהים בעינן. דהא כולהו בפרשת חלש המפעיס כתיבי אדם ממורת הש"ס באדם וכי יכיון אדם בשור וכי יגח ובהמה פרשה כתיב עד שחלכים יצא דבר שיכסה וקסבר אחולו קלי וסיינו עוונתן וסמוכין ובגבל לין קמיכה כדאמר בפרק קמא (דף יד.) שור בשור ושור באדם נמי אתם כתיבי אדם בשור וכי יגיף שור ונגוח שור באדם אבבעה שומרים אתם כתיבי ואליות יד אתם כתיב: מידי דהוה אהודאת והליאות. דאמר בפרק קמא דקנסדין (דף נ.) דלא בעינן עוונתן שלא תנעיל דלא בפני לין הודאות הבא לידון בעידי הודאה שאינו שאור נמי פוק חזי דיכא ואליות שבא אדם לדון בעידי שלוחה שאינו בפיגו אלוה לו: דלא קים לן. כגון הכא דבעינן לומייתי תשלומי בפל לייעבד שליחותייהו. אלמא קיימא לן דאין דיני קנסות בגבל: אדם באדם דסמוכא הוא. דקא מפתחים ומדמים: ופנס. שיך בחומס ומפתח והוא בנקוס מק דאוגדים כמה אדם בהם הולס ליתן בין שפחה בתולה לבעולה לסמיאה נעבדו שיש לו קנס הוה ועונו אלמא ועונין הוא דאתחלפתה ובכפא הוסת ולא קנס הוא שהני אין לקוב אלא לפי הוגנים ומתנים: ד' מאה זוזי. כדתנא ליס בתוס אלא בעבו כו' בוגתיתן (לקמן דף ל.): דשלח ליה רב חסדא. בהוגנים אם הכל: חסרון כיס ושביחה. הודאה ואלואה: מאי אידי שור דאיזק אדם. דלא עכיס לגמרי: אפילו אדם דאיזק אדם. דשכיח עפי אקמור בפא דאין דנין: בתם. אין נוגין דקיימא לן בגגא מקא קנסא בפ"ק (דף עו:): אין מועד בבבל. דכיון דוגגיאות דתמות לא עביד: ליס לפי דיכא דיוקא הוכיו מייעד ליס: והא לא שביחא הוא. לבא שור מוועד מאלן שבאל לבבל ואמרינן לעיל בגלא אלא עכיס לא עבדינן שליחותייהו: אלא כי קאמר רבא. דשור בשור נוגין בבבל: בשן ורגל קאמר. כגון שבחבך בחבירו לתגאתו ומזיקו (הסילוו על שור אחר) דהיינו תולד' דאן אתיק את שור חבירו בגופו דבר סילוכו בדחפו ולא כיון דסוי תולדה לבגל: צער שלא במקום נזק. כי מתניתי' על לפוכו דלא אתחתי': ה"ג. לבי אומר כויה כאומר: תחילה בן עתאי אומר חבורה כאומר: תחלה: כויה דלית ביה חבורה משמע. וסיינו דקאמר כויה כאומרים כאומרה תחילה כלומר כויה שנעשין בשאר בפקוק תחילה היינו שוונען שאין חייב על כויה בגילה אפילו אם חבורה דליכא אלא לצר לבד סולבבה חבורה ללוה אין חייב כלום עד שיהא חבורה עמה דכיון דומלס ריפוי ומוס חבורה ומלס מי לצר אבל אלא במקום חבורה כגון על לפוקן פעור דלצר בלא מק לא ומלס אלי אלו ומוס הכי לא אלעריך חבורה דהשתא כויה בלא חבורה שוונען דחייב כ"ם חבורה שיש בה חבורה משמע. וסיינו דקאמר חבורה כאומרה תחילה כלומר ומכוים האמורה כאמורה שוונען שאין חייב אלא במקום שיש בה חבורה דקתם כויה יש בה חבורה לפיכך הולכה תוקס לכתוב חבורה בהדיא דהשתא על כרחיך כויה דרישא בלא חבורה היא וחייב בלצר בלא מק כמתני': איפכא מסתבר'. ומתני' רבי היא ולא בן עזאי דלא עקרינן ליס עד. דהוא סידרה ועוד דכבי מסתברא עפי דהא כאומרה דקאמרי ר' ובן עזאי אומקבא דמלתא דיימי דמתוקנא בה דהכי דקלא ונלאו אומנעות קמא קאי דקוס אומקבא עתיד לסוליאו וס"ק רבי סוף אומקבא עוכיה לנו דכויה בלא חבורה חייב הכתוב בתחלתו ולצר ועשהלס בלא מקום מאי נעבוד כויה דאין בה חבורה אמנע כתב דאמנע כו' ובן עזאי אומר סוף אומקבא עוכיה לנו דחבורה כאומרה תחילה כלומר אומקבא אמו לגדין שכויה חייב הכתוב בתחלתו אינה אלא אם כן יש עמה חבורה ומאי נעבוד כויה (כאומרה תחילה) דלית בה חבורה ואפסקנא קיימא. אלא כאומרה דקאמרי אומקבא אדהשתא ועיקרה שאינה עומדת קיימי: רבי

מסורת הש"ס רבי סבר אין דנין. הכא מני כויה כאומרה תחילה כלל דכויה אמנע בין שיש עמה חבורה בין שאין עמה חבורה ואין אדם חבורה סמוך ליה הוי חבורה חבורה פרע ואין בכלל אלא מה שבפרע יש עמה חבורה אין עמה חבורה לא הסתא דכתיב פצע ביתה' לא דייקינן ולקנון פרק חבורה לרבי לומר כי ואיכוי דקאמר כויה כאומרה תחילה בלומר ומתחלת הסמוך אמר לעדין בסיא חייב בכויה גרידא ולא כאומר סיפו מוכיח שמתחלתו לא חייב אלא בכויה חבורה ואין דנין ומתני' דבי היא: לא"ה. הוא"ל: ומוכיח אמר לא"ה דבר אחר: לרבי אמר. ר"ל: אין בכויה חבורה הבא לידון בעידי הודאה שאינו בפיגו אלוה לו: ותשלומי בפל לייעבד שליחותייהו. אלמא קיימא לן אין דנין דיני קנסות בגבל: אדם באדם דסמוכא הוא. דקא מפתחים ומדמים: ופנס. שיך בחומס ומפתח והוא בנקוס מק דאוגדים כמה אדם בהם הולס ליתן בין שפחה בתולה לבעולה לסמיאה נעבדו שיש לו קנס הוה ועונו אלמא ועונין הוא דאתחלפתה ובכפא הוסת ולא קנס הוא שהני אין לקוב אלא לפי הוגנים ומתנים: ד' מאה זוזי. כדתנא ליס בתוס אלא בעבו כו' בוגתיתן (לקמן דף ל.): דשלח ליה רב חסדא. בהוגנים אם הכל: חסרון כיס ושביחה. הודאה ואלואה: מאי אידי שור דאיזק אדם. דלא עכיס לגמרי: אפילו אדם דאיזק אדם. דשכיח עפי אקמור בפא דאין דנין: בתם. אין נוגין דקיימא לן בגגא מקא קנסא בפ"ק (דף עו:): אין מועד בבבל. דכיון נוגין בגבל: בשן ורגל קאמר. כגון שבחבך בחבירו לתגאתו ומזיקו (הסילוו על שור אחר) דהיינו תולד' דאן אתיק את שור חבירו בגופו דבר סילוכו בדחפו ולא כיון דסוי תולדה לבגל: צער שלא במקום נזק. כי מתניתי' על לפוכו דלא אתחתי': ה"ג. לבי אומר כויה כאומר: תחילה בן עתאי אומר חבורה כאומר: תחלה: כויה דלית ביה חבורה משמע. וסיינו דקאמר כויה כאומרים כאומרה תחילה כלומר כויה שנעשין בשאר בפקוק תחילה היינו שוונען שאין חייב על כויה בגילה אפילו אם חבורה דליכא אלא לצר לבד סולבבה חבורה ללוה אין חייב כלום עד שיהא חבורה עמה דכיון דומלס ריפוי ומוס חבורה ומלס מי לצר אבל אלא במקום חבורה כגון על לפוקן פעור דלצר בלא מק לא ומלס אלי אלו ומוס הכי לא אלעריך חבורה דהשתא כויה בלא חבורה שוונען דחייב כ"ם חבורה שיש בה חבורה משמע. וסיינו דקאמר חבורה כאומרה תחילה כלומר ומכוים האמורה כאמורה שוונען שאין חייב אלא במקום שיש בה חבורה דקתם כויה יש בה חבורה לפיכך הולכה תוקס לכתוב חבורה בהדיא דהשתא על כרחיך כויה דרישא בלא חבורה היא וחייב בלצר בלא מק כמתני': איפכא מסתבר'. ומתני' רבי היא ולא בן עזאי דלא עקרינן ליס עד. דהוא סידרה ועוד דכבי מסתברא עפי דהא כאומרה דקאמרי ר' ובן עזאי אומקבא דמלתא דיימי דמתוקנא בה דהכי דקלא ונלאו אומנעות קמא קאי דקוס אומקבא עתיד לסוליאו וס"ק רבי סוף אומקבא עוכיה לנו דכויה בלא חבורה חייב הכתוב בתחלתו ולצר ועשהלס בלא מקום מאי נעבוד כויה דאין בה חבורה אמנע כתב דאמנע כו' ובן עזאי אומר סוף אומקבא עוכיה לנו דחבורה כאומרה תחילה כלומר אומקבא אמו לגדין שכויה חייב הכתוב בתחלתו אינה אלא אם כן יש עמה חבורה ומאי נעבוד כויה (כאומרה תחילה) דלית בה חבורה ואפסקנא קיימא. אלא כאומרה דקאמרי אומקבא אדהשתא ועיקרה שאינה עומדת קיימי: רבי

בכלל ופרט המרוחקים זה מזה קמיפלגי רבי סבר אין דנין אותו בכלל ופרט ובן עזאי סבר דנין אותו בכלל ופרט וכי תימא חבורה לרבי למה לי לדמים יתרים: אימדין כמה אדם כיצא בזה רוצה ליטול וכו': צער במקום נזק היכי שיימינן אמר אבוה דשמואל אומדין כמה אדם רוצה ליטול לקטוע לו ידו לקטוע לו ידו לא צער לחודיה הוא הא כולהו חמשה דברים איכא ועוד בשופטני עסקינן אלא לקטוע ידו הקטועה ידו הקטועה נמי לא צער לחודיה איכא הא צער ובישת איכא דכסיפא ליה מלתא למשקל מבשרו למשדייה לכלבים אלא אימדין כמה אדם רוצה ליטול לקטוע לו ידו המיכתב למלכות בין סם לסייף אמרי הכא נמי לא שקיל ומצער נפשיה אלא "אומדין כמה אדם רוצה ליתן לקטוע לו ידו המוכת' למלכות בין סייף לסם האי ליטול ליתן מכעי ליה אמר רב הונא בריה דרב יהושע ליטול זה מזה מה שנתן זה: ריפוי הכהו חייב לרפאותו וכו': [ת"ר] "עלו בו צמחים מחמת המכה ונסתרה המכה חייב לרפאותו וחייב ליתן לו דמי שבתו שלא מחמת המכה אינו חייב לרפאותו ואינו חייב ליתן לו דמי שבתו ר' יהודה אומר אף מחמת המכה חייב לרפאותו ואינו חייב ליתן לו דמי שבתו וחכמים אומרים שבתו ורפואתו כל שחייב בשבת חייב בריפוי ושאינו חייב בשבת אינו חייב בריפוי במאי קא מפלגי אמר רבה אשכחתינהו לרבנן בבי רב דיתבי וקאמרי הכא במכה ניתנ' לאגד ואגד קמפלגי רבנן סברי מכה ניתנה לאגד ור' יהודה סבר מכה לא ניתנה לאגד ריפוי דתנא ביה קרא מיחייב בשבת דלא תנא ביה קרא לא מיחייב ואמינא הלו אנא אי מכה לא ניתנה לאגד ריפוי נמי לא מיחייב אלא דכולי עלמא מכה ניתנה לאגד ולא ניתנה לאגד יתירה ר' יהודה סבר כיון דלא ניתנה לאגד יתירה ריפוי דתנא ביה קרא מיחייב שבת דלא תנא ביה קרא לא מיחייב ורבנן סברי כיון דתנא ביה קרא בריפוי אשבת נמי מיחייב דאיתקש לריפוי ור' יהודה סבר שבת לא מיחייב דמעטי' רחמנא רק ורבנן רק לשלא מחמת המכה הוא דאתא ולרבנן בתראי דאמרי כל שחייב בשבת חייב בריפוי וכל שאינו חייב בשבת אינו חייב בריפוי ריפוי דתנא ביה קרא למה לי מיבעי ליה לכדתנא דבי רבי ישמעאל "דתניא דבי רבי ישמעאל אומר "ורפא ירפא מכאן 'שניתן רשות לרופא לרפאות ת"ר מנין שאם עלו בו צמחים מחמת המכה ונסתרה המכה שחייב לרפאותו וחייב ליתן לו שבתו ת"ל רק שבתו יתן ורפא ירפא יכול אפי' שלא מחמת המכה ת"ל רק "ר' יוסי בר יהודה אומר אף מחמת המכה פטור שנאמר רק איכא דאמרי אף מחמת המכה פטור לגמרי כרבנן בתראי ואיכא דאמרי אף מחמת המכה פטור משבת וחייב בריפוי כמאן כאבוה: אמר מר יכול אפי' שלא מחמת המכה ת"ל רק שלא מחמת המכה בעי קרא אמרי מאי שלא מחמת המכה כדתניא "הרי שעבר על דברי רופא ואכל דבש או כל מיני מתיקה מפני שדבש וכל מיני מתיקה קשין למכה והעלה מכתו גרגותני יכול יהא חייב לרפאותו ת"ל רק מאי גרגותני אמר אביי נאתה כריכת' מאי אסותה אדלא וקרא וקלבא ואי א"ל אסיך אנא א"ל "ידמית עלי כאריא ארבא ואי א"ל מייתינ' אסיא דמגן במגן א"ל 'אסיא דמגן במגן מגן שוה ואי אומר מייתינ' לך אסי' רחיקא א"ל אסיא רחיקא עינא עיירא ואי א"ל האיך הב לי לדידי ואנא מסינא נפשאי "א"ל פשעת בנפשך ושקלת מינאי טפי ואי א"ל קיץ לי מקץ א"ל "כל שכן דפשעת בנפשך וקרי לי שור המזיק תנא 'וכולן משתלמין במקום נזק מנהני מילי אמר רב זביד משמיה דרבא אמר קרא °פצע תחת פצע 'ליתן צער במקום נזק האי מבעי ליה לרבות

תורה אור

יח

א"מיי' פ"ב מס' חובל ומזיק הל' י' פמב עשין ג עוס"ע ס"מ מ' תכ סע' יז

יט

ב"מיי' שם הל' יא וכ' בהגנות ומ"מ עוס"ע שם סעי' יט

לא

ג"מיי' שם הל' יב ועיין בהגנות ומ"מ עוס"ע שם פעי' יט

לין זה לשון הקוס ועיין כ"מ פ"ה

כ

ד"מיי' שם הל' יג ועיין ל"מ פ"ו מ"ו

כא

ה"מיי' שם הל' כ פמב שם עוס"ע פעי' ב ס"מ מ' תכ פעי' כ

מחמת הרוסס:

עלו בו צמחים כו'. כשנלו אחדוסו

עייני דלי בלאחדוסו הא אחמינן לקנון* אחדוסו וסיס אתמינה הוסוך לין נתנין לו אלא כמו שאחדוסו:

שניתנה רשות לרופא לרפאות. וה"ל ואם נרפא לאחוד:

[לא.]

כב

ו"מיי' שם הל' יא עוס"ע שם

כג

ז"מיי' שם הל' יא פמב שם

כד

ח"מיי' שם הל' יא עוס"ע שם פעיף כב

כה

ט"מיי' שם הל' יא עוס"ע שם פעי' ג ד

מעוינן ליס וי"ל דס"ל ס"ע עכס בידי אדם אבל מולי הבא בידי שויס כשנוכפא נרחה כסיתה גזילה המלך קונ"ל דשרי:

עבר על דברי הרופא. לא חייב ליס פרטנו כ"כ:

פשעת בנפשך ונפסדת לי. לכא דלא אחדוסו:

ריאין

כלל

ופרט סמוחקין זה. מלחס לכ"י דבכלל ופרט המוחקין זה מזה דקליני תנאי דהכא והסיא דקליני מני אלי ובכא ברים בנות כותים (ד' לג.). היינו דוקא בחד עניינא אבל בתרי עניני לכ"ע אין דנין כדאמרינן בפ"ק דפסחים (ד' ו: ופס) ובכל המלחס (ד' כח. ופס) ומסיא דבגמר הדנין (דף מו: ופס) גבי והאומר ותלוי אם נחבבנו בתרי עניני אבל לפי שמוחקין יותר מלותם שבכתן ושבהתה אתיא סתיא דבגמר הדנין כ"ע אבל אם נחבבנו בתר עניני אי אתי קונית דהתם כמ"ד אין דנין: **לדמים** יתרים. פירש בקונטרס דאי לא כתיב אלא כויה ס"ל דנשלם אבל תרתי לא ונשלם קונ"ל דנשלם תרוייהו *לצר בוקוס נזק ואין נראה לכ"י דסא לצר בוקוס נזק בפקא לן ונשלם תחת פצע ועיין דלעם היה לו לוחר שהלצר יפטור את הנזק ואת הריפוי ונראה לכ"י לדמים יתרים שנשלם בלצר היה בו רוסס יותר ונבלצר שלין בו רוסס אף ע"פ שאין ונבלצר בזה יותר ונבזה ונשלם יותר לפי שנתבנה

[לא.]

כב

ו"מיי' שם הל' יא עוס"ע שם

כג

ז"מיי' שם הל' יא פמב שם

כד

ח"מיי' שם הל' יא עוס"ע שם פעיף כב

כה

ט"מיי' שם הל' יא עוס"ע שם פעי' ג ד

(כ"ריוש' גרס לעל בי אמרים סבוכות דמכה אלים שנסתרה המכה חייב לרפאותו ואין חייב ליתן לו דמי שבתו)

[ב"מ קא: ב"ב קפא.]

שמות כא לעיל דף כו: ודף מד.

עין משפט נר מצוה

ב"מיי' פ"ב מס' חובל ומזיק הל' ט' פמב עשין ג עוס"ע ס"מ מ' תכ סע' יז

יט

א"מיי' פ"ב מס' חובל ומזיק הל' ט' פמב עשין ג עוס"ע ס"מ מ' תכ סע' יז

יט

ב"מיי' שם הל' ט' ועיין בהגנות ומ"מ עוס"ע שם פעי' יט

לא

ג"מיי' שם הל' יב ועיין בהגנות ומ"מ עוס"ע שם פעי' יט

לין זה לשון הקוס ועיין כ"מ פ"ה

כ

ד"מיי' שם הל' יג ועיין ל"מ פ"ו מ"ו

כא

ה"מיי' שם הל' כ פמב שם עוס"ע פעי' ב ס"מ מ' תכ פעי' כ

מחמת הרוסס:

עלו בו צמחים כו'. כשנלו אחדוסו

עייני דלי בלאחדוסו הא אחמינן לקנון* אחדוסו וסיס אתמינה הוסוך לין נתנין לו אלא כמו שאחדוסו:

שניתנה רשות לרופא לרפאות. וה"ל ואם נרפא לאחוד:

[לא.]

כב

ו"מיי' שם הל' יא עוס"ע שם

כג

ז"מיי' שם הל' יא פמב שם

כד

ח"מיי' שם הל' יא עוס"ע שם פעיף כב

כה

ט"מיי' שם הל' יא עוס"ע שם פעי' ג ד

(כ"ריוש' גרס לעל בי אמרים סבוכות דמכה אלים שנסתרה המכה חייב לרפאותו ואין חייב ליתן לו דמי שבתו)

[ב"מ קא: ב"ב קפא.]

שמות כא לעיל דף כו: ודף מד.

רואין לאותו כאלו שומר קישואין. שכבר נתן לו דמי ידו לו דמי רגלו שומר קישואין קא קלי לחגל דבגלו קאמר בגמרא שבת כשומר הפתח אבל קישואין אין יכול לשמור ש"ב בגמ' חייבי בשיבר שני רגלין דומיא דקיומא אם עינו דחייבי בקיומא אם עינו דמי הוא לחוי עדיין לחת עינו לחת בגלו אמר אמר אמר קרא פצע בפצע מאי פצע פצע תחת פצע ש"מ תרתי רב פפא משמיה דרבא אמר אמר קרא ורפא ורפא ליתן רפואה במקום נזק דאי מבעי ליה לכדתנא דבי רבי ישמעאל דתניא דבי ר' ישמעאל ורפא ורפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפואות א"כ נכתוב קרא ורופא ורפא ש"מ ליתן רפואה במקום נזק ואכתי מבעי לי' לכדאמרן למיתני ביה קרא בריפוי א"כ לימא קרא או רפא רפא או ורפא ורפא מאי ורפא ורפא ש"מ ליתן רפואה במקום נזק מכלל דמשכחת לדו שלא במקום נזק היכי משכחת לדו צער "כדקתני צער בוואי בשפוד או במסמר ואפי' על צפורנו מקום שאינו עושה חבורה ריפוי דחוה כאיב לי' מידי וסליק ואיתי ליה סמא חריפא ואחווירה לבישריה דצריך לאותבי ליה סמא לאנקוטי גוונא דבישרי' שבת "דהדקיה באינדרונא ובטליה בושת "דרק לי' באפיה: שבת הואין אותו כאלו הוא שומר קישואין: תנו רבנן שבת הואין אותו כאלו הוא שומר קישואין ואם תאמר לקתה מדת הדין דכי מיתפח דאי גברא לאו אגרא דשומר קישואים הוא שקיל אלא דלי דולא ושקיל אגרא אי נמי אזיל בשליח ושקיל אגרא מדת הדין לא לקתה שכבר נתן לו דמי ידו ודמי רגלו אמר רבא "קטע את ידו נותן לו דמי ידו ושבת הואין אותו כאלו הוא שומר קישואין שיבר את רגלו נותן לו דמי רגלו ושבת הואין אותו כאלו הוא שומר את הפתח סימא את עינו נותן לו דמי עינו ושבת הואין אותו כאלו הוא מטחינו בריחים "חרשו נותן לו דמי כולו בעי רבא קטע את ידו ולא אמדוהו שיבר את רגלו ולא אמדוהו סימא את עינו ולא אמדוהו ולבסוף חרשו מהו מי אמרינן כיון דלא אמדוהו בחד אומדנא סגי ליה ויהוב ליה דמי כוליה בהדי הדדי או דילמא חדא חדא אמדי' ויהב' ליה נפקא מינה "דבעי למיתב ליה צער ובושת דכל חדא וחדא נהי דנזק וריפוי ושבת דכל חדא וחדא לא יהבינן ליה דכיון דקא יהיב ליה דמיה כולה כמאן דקטליה דמי ודא יהיב ליה דמי כוליה צער ובושת מידת דכל חדא וחדא יהיב דהא חזיה ליה צער ובושת ואם תימצי לומר כיון דלא אמדוהו קא יהיב ליה דמי כוליה בהדי הדדי אמדוהו מהו מי אמרינן כיון דאמדוהו חדא חדא בעי למיתב ליה או דילמא כיון דלא שלים יהיב ליה דמי כוליה "תיקו בעי רבה שבת הפוחתתו בדמים מהו הויבי דמי כגון שהכהו על ידו וצמתה ידו וסופה לחזור מאי כיון דסופה לחזור לא יהיב ליה ולא מידי או דילמא השתא מידת אפחתית תא שמע "דמכה אביו ואמו ולא עשה בהן חבורה "והחובל בחבירו

ביום הכפורים חייב

עין משפט נר מצוה

כו
אעיי' פ"ב מה' חובל ומזיק הל' ב מתג עשין ב טוש"ע ס"מ סי' מו
כז
ב"מיי' פס טוש"ע סס פעי' ד
כח
ג"סס פעיף יח
כט
ד"מיי' פ"ג סס הל' ט טוש"ע סס פעיף ח
ל
ה"ומיי' פ"ג סס הל' יח יג טוש"ע סס פעי' יד
לא
ו"מיי' סס הל' יג טוש"ע סס פעי' יב
לב
ז"מיי' סס הל' יא טוש"ע סס פעי' כו
לג
ח"מיי' סס הל' ז טוש"ע סס פעי' כו
לד
ט"מיי' סס פ"ד הל' ז מתג שעין ב טוש"ע סס ס"מ סי' תכח פעי' ב

לקמן דף לח.

(מכות כ:)

(קידושין כד:)
ניעין מא:)

(לקמן ג:)

רש"ל ווזמק זה אבל הגר"א הבאתא מני

(לקמן ג.)

(לקמן פז.)
בנהדרין מו.)
דבריים יח
(יבמות מז.)
סס כה

*לרבות שוגג כמזיד ואונס כרצון אם כן נכתוב קרא פצע בפצע מאי פצע פצע תחת פצע ש"מ תרתי רב פפא משמיה דרבא אמר אמר קרא ורפא ורפא ליתן רפואה במקום נזק דאי מבעי ליה לכדתנא דבי רבי ישמעאל דתניא דבי ר' ישמעאל ורפא ורפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפואות א"כ נכתוב קרא ורופא ורפא ש"מ ליתן רפואה במקום נזק ואכתי מבעי לי' לכדאמרן למיתני ביה קרא בריפוי א"כ לימא קרא או רפא רפא או ורפא ורפא מאי ורפא ורפא ש"מ ליתן רפואה במקום נזק מכלל דמשכחת לדו שלא במקום נזק היכי משכחת לדו צער "כדקתני צער בוואי בשפוד או במסמר ואפי' על צפורנו מקום שאינו עושה חבורה ריפוי דחוה כאיב לי' מידי וסליק ואיתי ליה סמא חריפא ואחווירה לבישריה דצריך לאותבי ליה סמא לאנקוטי גוונא דבישרי' שבת "דהדקיה באינדרונא ובטליה בושת "דרק לי' באפיה: שבת הואין אותו כאלו הוא שומר קישואין: תנו רבנן שבת הואין אותו כאלו הוא שומר קישואין ואם תאמר לקתה מדת הדין דכי מיתפח דאי גברא לאו אגרא דשומר קישואים הוא שקיל אלא דלי דולא ושקיל אגרא אי נמי אזיל בשליח ושקיל אגרא מדת הדין לא לקתה שכבר נתן לו דמי ידו ודמי רגלו אמר רבא "קטע את ידו נותן לו דמי ידו ושבת הואין אותו כאלו הוא שומר קישואין שיבר את רגלו נותן לו דמי רגלו ושבת הואין אותו כאלו הוא שומר את הפתח סימא את עינו נותן לו דמי עינו ושבת הואין אותו כאלו הוא מטחינו בריחים "חרשו נותן לו דמי כולו בעי רבא קטע את ידו ולא אמדוהו שיבר את רגלו ולא אמדוהו סימא את עינו ולא אמדוהו ולבסוף חרשו מהו מי אמרינן כיון דלא אמדוהו בחד אומדנא סגי ליה ויהוב ליה דמי כוליה בהדי הדדי או דילמא חדא חדא אמדי' ויהב' ליה נפקא מינה "דבעי למיתב ליה צער ובושת דכל חדא וחדא נהי דנזק וריפוי ושבת דכל חדא וחדא לא יהבינן ליה דכיון דקא יהיב ליה דמיה כולה כמאן דקטליה דמי ודא יהיב ליה דמי כוליה צער ובושת מידת דכל חדא וחדא יהיב דהא חזיה ליה צער ובושת ואם תימצי לומר כיון דלא אמדוהו קא יהיב ליה דמי כוליה בהדי הדדי אמדוהו מהו מי אמרינן כיון דאמדוהו חדא חדא בעי למיתב ליה או דילמא כיון דלא שלים יהיב ליה דמי כוליה "תיקו בעי רבה שבת הפוחתתו בדמים מהו הויבי דמי כגון שהכהו על ידו וצמתה ידו וסופה לחזור מאי כיון דסופה לחזור לא יהיב ליה ולא מידי או דילמא השתא מידת אפחתית תא שמע "דמכה אביו ואמו ולא עשה בהן חבורה "והחובל בחבירו

ביום הכפורים חייב

חייב בכולן. מאמה דבריה: היכי דמי. שיהא שתק בלא חבול: לאו בגון שהכה כו'. דבלין קופו לאזול ליכא למימר דכל' בלא חבול' קופו מהו דאזול הוא: שגלה. דלפחתיה ומכסיפיה בלא חבורה: ה"נ גלמו מהכל הלר הייבו בעיין. כלומר מה לי אם שגלה ומה לי יד נשא. סס המעיר לח הסיער ולחיבו חובל ולחיבה מזק דסלא לחפחתיה ומכסיפיה דמוסס הוא: בקעי' בקעי' מתעין: מצוותי ליה. מלחייבים לו ומחמת מחזק הכסס: דבעי לאסוי. לכעל' דהכך קרטופני: שבת דהוי מרקד בי כובי. לסון ומרקד בחביות: דבעי אחויי גוני. ומלחה ינעטוע בלאמה לכלאות ומיני מחוק כדרך הכלכלים דהסמא עד דיקפא הכך קרטופני לא ומלי ומחוי ולחע"פ סלא בעולו ומכאר ומלאכתם נותן לו בשת זו הוחיל ומלאכתו בכך: שבת גדולה. דעיי ידו: ושבת קטנה. כל ימיס פיפוח לומשכב הוחין לחוחו כאלו הוא שומר קישואין: שבבל יום ויום. עד פיחזור לקדמוחתו נותן לו בכל יום כמו שנכסיס פועלים בשוק ולא כשומר קישואין (קידושין כד:) ה"נ הקונע יד עבד עבדי בל חבריו: קיטע ומגם לחין קיפוי לחזור: ואצל רבו לא פיחת. סלא בעולו ומלאכתה: פיחת אצל רבו. לף לחבל רבו כגון קיטע לחת ידו: ומולן. עבייס ועבייליס: רואין אותן. ולחפי לחת העבדים: כאלו ידיו כו'. ולחין מגין לחת הנעי לפי עניותו לסקל ולא לחת הויבי דמי דבסכין לריש אוניה או לריש נהריה הבל לעצמו פיחתו אצל רבו פלוגתא דאבי ורבא: בשת בכל לפי המבייש שבעניים לסקל לכיון דעני הוא בושתו בלא: מוס אין לו בושת. דמתבייש: מני מתני' לא ר' מאיר ולא ר' יהודה אלא ר' שמעון היא "דתנן ובולן רואין אותן כאלו הם בני חורין שידדו מנכסיהם שהן בני אברהם יצחק ויעקב דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר הגדול לפי גודלו והקטן לפי קוטנו ר' שמעון אומר עשירים "רואין אותן כאלו הם בני חורין שידדו מנכסיהם עניים בפחותין שבהן "מני (השתא) אי ר' מאיר מתני' קתני הכל לפי המבייש והמתבייש וד' מאיר בולהו בהדי הדדי נינהו ואי ר' יהודה מתני' קתני המבייש את הסומא חייב ואלו ר' יהודה אומר סומא אין לו בושת אלא לאו הדר צער דאית ליה קרטופני ברישיה וצוחי מהנהו קרטופני ריפוי דבעיא אביי שבת דהוה מרקד בי כובי דבעיא מהני גוני ארישא ולא מהני מהנהו קרטופני בושת אין לך בושת גדול מזה ומלתא דבעיא ליה לרבה פשיטא ליה לאביי לדך גיבא ולרבא לדך גיבא דאתמר "הכהו על ידו וצמתה וסופה לחזור אביי אמר נותן לו שבת גדולה ושבת קטנה ורבא אמר "אינו נותן לו אלא דמי שבתו שבכל יום ויום אתמר הקונע יד עבד עברי של חבירו אביי אמר נותן לו שבת גדולה לעבד ושבת קטנה לרב רבא אמר "הכל נותן לעבד וילקח בהן קרקע והרב אוכל פירות "פשיטא פיחת אצל עצמו ואצל רבו לא פיחת הויבי דמי דפסקן לריש אוניה או לריש נהריה הבל לעצמו פיחתו אצל רבו פלוגתא דאבי ורבא: בשת בכל לפי המבייש שבעניים לסקל דכיון דעני הוא ובמתבייש: מני מתני' לא ר' מאיר ולא ר' יהודה אלא ר' שמעון היא "דתנן ובולן רואין אותן כאלו הם בני חורין שידדו מנכסיהם שהן בני אברהם יצחק ויעקב דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר הגדול לפי גודלו והקטן לפי קוטנו ר' שמעון אומר עשירים "רואין אותן כאלו הם בני חורין שידדו מנכסיהם עניים בפחותין שבהן "מני מתני' קתני הכל לפי המבייש והמתבייש וד' מאיר בולהו בהדי הדדי נינהו ואי ר' יהודה מתני' קתני המבייש את הסומא חייב ואלו ר' יהודה אומר סומא אין לו בושת אלא לאו ר' שמעון היא אפילו תימא ר' יהודה כי אמר ר' יהודה סומא אין לו בושת למשקל מניה אבל למיתבא ליה דבינן ליה ודא מדקתני סיפא המבייש את הישן חייב וישן שבייש פטור ולא קתני סומא שבייש פטור מכלל דלא שנא הכי ולא שנא הכי אלא מחוורתא מתני' ר' שמעון היא: מאן תנא לדא דתנו רבנן "תכיין לבייש את דקטן ובייש את הגדול נותן לגדול דמי בושתו של קטן לבייש את העבד ובייש את בן חורין נותן לבן חורין דמי בושתו של עבד מני לא ר' מאיר ולא ר' יהודה ולא ר' שמעון קא סלקא דעתא קטן קטן בנכסים גדול גדול בנכסים אי ר' מאיר דאמר בולהו בהדי הדדי נינהו ואי רבי יהודה דאמר "אין לעבדים בושת ואי ר"ש דאמר נתכיין לבייש את זה ובייש את זה פטור מאי טעמא בקטלא מה קטלא עד דמתכיין ליה דכתיב "וארב לו וקם עליו עד שיתכיין לו "בושת נמי עד דמיכיין ליה דכתיב "ושלחה ידה והחזיקה במבושיו עד שיתכיין לו לעולם ר' יהודה וכי קאמר ר' יהודה אין לעבדים בושת למיתבא להו אבל למישם שיימינן בהו ואי בעית אימא אפילו תימא ר' מאיר מי שברת גדול גדול בנכסים קטן קטן בנכסים לא גדול גדול ממש וקטן קטן ממש וקטן בר בושת הוא אין כדאמר רב פפא דמכלמו ליה ומיכלם הכא נמי דמכלמו

בפורת הש"ם

חייב בכולן. מאמה דבריה: היכי דמי. שיהא שתק בלא חבול: לאו בגון שהכה כו'. דבלין קופו לאזול ליכא למימר דכל' בלא חבול' קופו מהו דאזול הוא: שגלה. דלפחתיה ומכסיפיה בלא חבורה: ה"נ גלמו מהכל הלר הייבו בעיין. כלומר מה לי אם שגלה ומה לי יד נשא. סס המעיר לח הסיער ולחיבו חובל ולחיבה מזק דסלא לחפחתיה ומכסיפיה דמוסס הוא: בקעי' בקעי' מתעין: מצוותי ליה. מלחייבים לו ומחמת מחזק הכסס: דבעי לאסוי. לכעל' דהכך קרטופני: שבת דהוי מרקד בי כובי. לסון ומרקד בחביות: דבעי אחויי גוני. ומלחה ינעטוע בלאמה לכלאות ומיני מחוק כדרך הכלכלים דהסמא עד דיקפא הכך קרטופני לא ומלי ומחוי ולחע"פ סלא בעולו ומכאר ומלאכתם נותן לו בשת זו הוחיל ומלאכתו בכך: שבת גדולה. דעיי ידו: ושבת קטנה. כל ימיס פיפוח לומשכב הוחין לחוחו כאלו הוא שומר קישואין: שבבל יום ויום. עד פיחזור לקדמוחתו נותן לו בכל יום כמו שנכסיס פועלים בשוק ולא כשומר קישואין (קידושין כד:) ה"נ הקונע יד עבד עבדי בל חבריו: קיטע ומגם לחין קיפוי לחזור: ואצל רבו לא פיחת. סלא בעולו ומלאכתה: פיחת אצל רבו. לף לחבל רבו כגון קיטע לחת ידו: ומולן. עבייס ועבייליס: רואין אותן. ולחפי לחת העבדים: כאלו ידיו כו'. ולחין מגין לחת הנעי לפי עניותו לסקל ולא לחת הויבי דמי דבסכין לריש אוניה או לריש נהריה הבל לעצמו פיחתו אצל רבו פלוגתא דאבי ורבא: בשת בכל לפי המבייש שבעניים לסקל דכיון דעני הוא ובמתבייש: מני מתני' לא ר' מאיר ולא ר' יהודה אלא ר' שמעון היא "דתנן ובולן רואין אותן כאלו הם בני חורין שידדו מנכסיהם שהן בני אברהם יצחק ויעקב דברי ר' מאיר ר' יהודה אומר הגדול לפי גודלו והקטן לפי קוטנו ר' שמעון אומר עשירים "רואין אותן כאלו הם בני חורין שידדו מנכסיהם עניים בפחותין שבהן "מני מתני' קתני הכל לפי המבייש והמתבייש וד' מאיר בולהו בהדי הדדי נינהו ואי ר' יהודה מתני' קתני המבייש את הסומא חייב ואלו ר' יהודה אומר סומא אין לו בושת אלא לאו ר' שמעון היא אפילו תימא ר' יהודה כי אמר ר' יהודה סומא אין לו בושת למשקל מניה אבל למיתבא ליה דבינן ליה ודא מדקתני סיפא המבייש את הישן חייב וישן שבייש פטור ולא קתני סומא שבייש פטור מכלל דלא שנא הכי ולא שנא הכי אלא מחוורתא מתני' ר' שמעון היא: מאן תנא לדא דתנו רבנן "תכיין לבייש את דקטן ובייש את הגדול נותן לגדול דמי בושתו של קטן לבייש את העבד ובייש את בן חורין נותן לבן חורין דמי בושתו של עבד מני לא ר' מאיר ולא ר' יהודה ולא ר' שמעון קא סלקא דעתא קטן קטן בנכסים גדול גדול בנכסים אי ר' מאיר דאמר בולהו בהדי הדדי נינהו ואי רבי יהודה דאמר "אין לעבדים בושת ואי ר"ש דאמר נתכיין לבייש את זה ובייש את זה פטור מאי טעמא בקטלא מה קטלא עד דמתכיין ליה דכתיב "וארב לו וקם עליו עד שיתכיין לו "בושת נמי עד דמיכיין ליה דכתיב "ושלחה ידה והחזיקה במבושיו עד שיתכיין לו לעולם ר' יהודה וכי קאמר ר' יהודה אין לעבדים בושת למיתבא להו אבל למישם שיימינן בהו ואי בעית אימא אפילו תימא ר' מאיר מי שברת גדול גדול בנכסים קטן קטן בנכסים לא גדול גדול ממש וקטן קטן ממש וקטן בר בושת הוא אין כדאמר רב פפא דמכלמו ליה ומיכלם הכא נמי דמכלמו

עין משפט נר מצוה

לו
אעיי' פ"ס מס' מתנות הלכה ו טוש"ע ל"ד סי' לח
לז
ב"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
לח
ג"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
לט
ד"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
מ
ה"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
מא
ו"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
מב
ז"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
מג
ח"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
מד
ט"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
מה
י"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
מו
כ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
מז
ל"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
מח
מ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
מט
נ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
נ
ס"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
נא
ע"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
נב
פ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
נג
צ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
נד
ק"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
נה
ר"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
נו
ש"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
נז
ת"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
נח
א"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
נט
ב"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
ס
ג"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
סא
ד"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
סב
ה"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
סג
ו"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
סד
ז"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
סה
ח"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
סו
ט"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
סז
י"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
סח
כ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
סט
ל"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
ע
מ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
עא
נ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
עב
ס"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
עג
ע"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
עד
פ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
עה
צ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
עו
ק"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
עז
ר"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
עח
ש"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
עט
ת"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
פ
א"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
פא
ב"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
פב
ג"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
פג
ד"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
פד
ה"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
פה
ו"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
פו
ז"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
פז
ח"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
פח
ט"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
פט
י"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
צ
כ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
צא
ל"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
צב
מ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
צג
נ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
צד
ס"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
צה
ע"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
צו
פ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
צז
צ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
צח
ק"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
צט
ר"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
ק
ש"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קא
ת"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קב
א"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קג
ב"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קד
ג"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קה
ד"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קו
ה"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קז
ו"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קח
ז"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קט
ח"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קי
ט"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קיא
י"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קיב
כ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קיג
ל"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קיד
מ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קטו
נ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קטז
ס"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קיז
ע"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קיח
פ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קיט
צ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קכ
ק"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קכא
ר"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קכב
ש"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קכג
ת"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קכד
א"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קכה
ב"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קכו
ג"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קכז
ד"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קכח
ה"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קכט
ו"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קל
ז"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קלא
ח"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קלב
ט"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קלג
י"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קלד
כ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קלה
ל"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קלו
מ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קלז
נ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קלח
ס"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קלט
ע"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קמ
פ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קמא
צ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קמב
ק"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קמג
ר"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קמד
ש"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קמה
ת"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קמו
א"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קמז
ב"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קמח
ג"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קמט
ד"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קנ
ה"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קנא
ו"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קנב
ז"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קנג
ח"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קנד
ט"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קנה
י"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קנו
כ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קנז
ל"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קנח
מ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קנט
נ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קס
ס"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קסא
ע"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קסב
פ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קסג
צ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קסד
ק"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קסה
ר"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קסו
ש"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קסז
ת"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קסח
א"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קסט
ב"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קע
ג"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קעא
ד"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קעב
ה"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קעג
ו"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קעד
ז"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קעה
ח"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קעו
ט"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קעז
י"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קעח
כ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קעט
ל"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קפ
מ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קפא
נ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קפב
ס"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קפג
ע"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קפד
פ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קפה
צ"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קפו
ק"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קפז
ר"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קפח
ש"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קפט
ת"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קצ
א"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קצא
ב"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קצב
ג"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קצג
ד"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קצד
ה"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קצה
ו"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קצו
ז"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט טוש"ע ס"ד סי' לח
קצז
ח"מיי' פ"ס מס' חובל ומזיק הל' ט

ערום בר בושת הוא. פי׳ בקיטרס כיון דאין עקיד׳ לסלוך עכוס בעבי בני אדם מי׳ הוי כלל בר בושת וקש׳ מ״ש דפרק לבריחת הוא ליה לעמוד לאמתיתן דקתני המגיעים לא תעבוס חייב ונלחם לפרס דאמתני׳ לא פרק דפסיטא דעכוס בר בושת הוא לא סיס רוקק בו אי סטיבו לבגל לשון סבריחת ומשמע ליה ביישו עכוס שמביישו בגוים שמגליהו ומערעינו ועוד דקתני אין דומים ביישו עכוס לביישו לבגוים ואם רוקק בו אי סיטבו כך מתניים בסמוך עכוס כמו בסמוך לבגוים ולכך פריך עכוס בר בושת הוא אם הוא עכוס אחיך סעריטו ואם דקתני מני בבייתי׳ ביישו בבית המוכן חייב לביישו עכוס מני קאי אסעריטו בבית המוכן ומסתמא א״ש הא דפריך בית המוכן בר בושת הוא בעכוס׳ ומסלא דלך בני אדם לחיות עכוסים בבוכן:

דאתא זיקא כו׳. אבל אם הוא עכוס דלכתו נ״ל ודאי מבינו עכוס מני אי אמרת דלכתו עכוס בר בושת הוא אם הוא עכוס אחיך

אל לא זכתה תורה לאב אלא שבח נעורים בלבד איתיבי° החיבל בעבד עברי חייב בכולן חוץ מן השבת בזמן שהיא שלו אמר אבי *מודה רב בשבת דמעשה ידי° עד שעת בגרו דאביה הוי אתיכה °דהתיבל בבנו גדול יתן לו מיד בבנו קטן ועשה לו סגולה החיבל בבתי קטנה פטור ולא עוד אלא אחרי° שחבלו בה חייבין ליתן לאבי° ה"נ בשבת: ובבנו גדול יתן לו מיד ורמינהי החובל בבנו ובבנותיו של אחרים גדולים יתן להם מיד קטנים יעשה להם סגולה בבניו ובבנותיו שלו פטור אמרי לא קשיא °כאן כשסמוכים על שלחנו כאן כשאין סמוכין על שלחנו במאי איקימתא לקמייתא בשאין סמוכין על שלחנו אי הכי אימא סיפא החובל בבתי הקטנה פטור ולא עוד אלא אחרים שחבלו בה חייבין ליתן לאביה הדרה בעי למיתב לה דבעיא מזוני ואפילו למ"ד *יכול הרב לומר לעבד עשה נמי ואיני זנך דני מילי בעבד בנעני דאמר ליה עבוד עבודתא כולי יומא ולאורתא זיל סחר ואביל אכל עבד עברי דכתיב °כי טוב לו עמך °עמך במאכל עמך במשתה לא כל שכן בתו *כדאמר רבא ברה דרב עולא לא נצרכא אלא להעדפה ה"נ לא נצרכה אלא להעדפה במאי איקימתא לבתרייתא בסמוכין על שלחנו גדולים יתן להם מיד קטנים יעשה להם סגולה אמאי לאביהם בעי למיתבי אמרי כי קא קפיד במידי דקא חסר במידי דאתא מעלמא לא קפיד והא מצי'אה דמעלמא קאתי להו וקא קפיד אמרי רוחא דקאתי להו מעלמא ולית להו צערא דגופיהו במזוה קפיד אבל חבלה דאתי להו צערא דגופיהו ומעלמא קאתי להו לא קפיד והא התם דאתי לה צערא דגופא ומעלמא קאתי לה וקא קפיד דקתני לא עיר אלא (אפ") אחרים שחבלו בה חייבין ליתן לאביה אמרי התם דגברא קפדנא הוא דהא אין סמוכין על שלחנו אפ" במידי דאתי להו מעלמא קפיד הכי דלאו גברא קפדנא הוא דהא סמוכין על שלחנו כי קא קפיד במידי דקא חסר ליה במידי דאתי להו מעלמא לא קפיד *מאי סגולה רב חסדא אמר ספר תורה רבה בר רב הונא אמר °דיקלא דאכיל מיניה תמרי וכן אמר ריש לקיש לא זכתה תורה לאב אלא שבח נעורים בלבד ורבי יוחנן אמר "אפ" פצינה פצינה ס"ד אפי' ר' אלעזר לא קמיבעיא ליה אלא חבלה דאחתה מכספא אבל פציעה דלא אפחתה מכספא לא קמיבעיא ליה "א"ר יוסי בר חנינא *שפצעה בפניה ואפחתה מכספא: החובל בעבד כנעני של אחרים חייב וכו': *מאי טעמא דר' יהודה אמר קרא °כי יגוף אנשים יחדיו איש ואחיו במי שיש לו אחוה יצא עבד *שאין לו אחוה ורבנן אחוה היא במצות אלא מעתה לר' יהודה זממי עבד לא יהרגו דכתיב °ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו אמר רבא אמר רב ששת אמר קרא °ובערת הרע מקרבך מכל מקום אלא מעתה לרבנן עבד יהא בשר למלכות אמרי ולטעמיך תיקשי לך גר לדברי הכל אלא אמר קרא °מקרב אחיך °ממובחר שבאחיך אלא מעתה לרבנן יהא עבד כשר לעדות דכתיב °הנה עד שקר העד שקר ענה באחיו אמר עולא עדות לא מצית אמרת אתיא עדות בקל וחומר מאשה ומה אשה שהיא ראויה לבא בקהל °פסול° לעדות עבד שאינו ראוי לבא בקהל אינו דין °שפסול לעדות מה לאשה שכן אינה ראויה למילה תאמר בעבד שהיא ראוי למילה קטן יוכיח ששינו במילה ופסול לעדות. מה לקטן שאינו במצות תאמר בעבד שהוא במצות אשה תוכיח ששינה במצות ופסולה לעדות וחזר הדין לא ראי זה כראי זה ולא ראי זה כראי זה הצד השוה שבהן שכן אינן בכל המצות ופסולין להעיד אף אני אביא את העבד שאינו בכל המצות ופסול להעיד מה לצד השוה שבהן שכן אינו איש תאמר בעבד שהוא איש אלא תיתי מגזל מה לגזל שכן מעשיו גרמו לו תאמר בעבד שאין מעשיו גרמו לו אלא תיתי מגזל ומחד מהגך מר ברה דרבינא אמר אמר °קרא °לא יומתו אבות על בנים לא יומתו אבות על פי אבות שאין להם חיים בני° דאי° נמי דכתיב °ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו אמר רבא אמר רב ששת אמר

עין משפט
נר מצוה

סד
*ע"ז' פס"ב מה' מלכים הל' ט' סמג עשין מה' טוש"ע חה"מ סי' ל' פעי' ע

סה
ב"מי' פי"ב מה' זכייה ומתנה הל' יג. סמג עשין מז' טוש"ע ח"מ סי' ס"ו פעי' ס

סו
ג"מי' פס טוש"ע שם פעי' נ

סז
ד"מי' שם טוש"ע שם פעי' ד

סח
ה"מי' שם טוש"ע שם פעי' ה

אזל רב שמואל בר אבא קמיה דרבי ירמיה בר אבא אוקמיה בנכסי אזל ר' אבא אמרה למלתא קמיה דרב הושעיא אזל רב הושעיא אמרה קמיה דרב יהודה א"ל הכי אמר שמואל *האשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות אמרוה קמיה דרבי ירמיה בר אבא אמר להו אנא מתניתא ידענא דתנן *הכותב נכסיו לבנו לאחר מותו הבן אינו יכול למכור מפני שהן ברשות האב האב אינו יכול למכור מפני שהן כתובין לבן "מכר האב מכורים עד שימות "מכר הבן אין לו ללוקח עד שימות האב כי מיית אב מיהא אית ליה ללוקח ואף על גב דמת הבן בחיי אב דלא אתו לידי הבן כרבי שמעון בן לקיש דאמר לא שנא מת הבן בחיי האב דלא אתו לידיה הבן לא שנא מת האב בחיי הבן דאתו לידיה הבן קנה לוקח דאתמר מכר הבן בחיי האב ומת הבן בחיי האב רבי יוחנן אמר לא קנה לוקח ר"ל אמר "קנה לוקח ר"י אמר לא קנה לוקח אמר לך כי קתני מתני' מכר הבן לא קנה לוקח עד שימות האב וכי מיית האב אית ליה ללוקח דלא מת הבן בחיי האב דאתו לידי הבן אבל מת הבן בחיי האב דלא אתו לידיה הבן כי מיית אב נמי לית ליה ללוקח אלמא קא סבר "קנין פירות כקנין הגוף דמי וכי זבין לאו דידיה זבין ר"ש בן לקיש אומר קנה לוקח כי קתני מתני' מכר הבן אין ללוקח עד שימות האב כי מיית אב מידת אית ליה ללוקח לא שנא לא מת הבן בחיי האב דאתו לידי הבן ולא שנא מת הבן בחיי האב דלא אתו לידי הבן קנה לוקח אלמא קסבר קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי וכי קא זבין דידיה קא זבין ואנן השתא בין רבי ירמיה בר אבא ובין רב יהודה כרבי שמעון בן לקיש סבירא להו וקאמר ר' ירמיה בר אבא אי סלקא דעתך קנין פירות כקנין הגוף דמי כי מיית אב ומיית הבן בחיי האב אמאי אית ליה ללוקח כי קא זבין האי לאו דידיה קא זבין אלא לאו שמע מינה קנין פירות לאו כקנין הגוף דמי אדרדה לקמי' דרב יהודה אמר להו הכי אמר שמואל זו אינה דומה למשנתינו מאי טעמא אמר רב יוסף בשלמא אי תני איפכא הכותב נכסיו לאביו א"כא למפשט מינה דקנין פירות לאו כקנין הגוף דמי אלא השתא דקתני הכותב נכסיו לבנו משום דראוי ליורשו הוא אמר ליה אביי אטו בר א ירית אבא אבא לא ירית בר אלא לאברוחינהו לנכסי מבריה קא אתי הכא נמי לאברוחינהו לנכסי מאחוה אתי אלא מאי אינה דומה למשנתינו משום תקנת אושא *דאמר רבי יוסי בר חנינא באושא התקינו האשה שמכרה בנכסי מלוג בחיי בעלה ומתה הבעל מוציא מיד הלקוחות אמר רב אידי בר אבין אף אנן נמי תנינא מעידים אנו באיש פלוני שגירש את אשתו ונתן בתובתה והרי

הבעל מוציא. שהבעל יורש את אשתו והוא היה לוקח לאשון: לאחר מותו. ומיהו ולאחר מותו שהגוף קניין לבן ומיהוא אלא שהאב מוכר הפירות עד יום מותו: בפירות עד שיעות האב. פירות עד שיעות האב וכשיעות הבן ומוליא ויד הלקוחות: דלא מת הבן בחיי האב דאתו ליד הבן. דווה ומכר לו לאשון לפני כל זכות שתבא ליהן: קנין פירות. שהוי קנויין לאב לפירות: בריש לקיש סבירא לן. דפסקינן הלכתא כרים לקיש בחלת חדל מה ומשולן לגמרא ומתנה בחלוצב בפ' המוכר (ד' לו.): אלא לאו שמע מינה [כו'] לאו בקנין הגוף דמי. הכי נכסי מלוג הקנויין בחייה לבעל לפירות לאו בקנין הגוף דמי ומתנה ומתנה ואע"ג דמתה בחייו: הבותב נכסיו לאביו. לאחר מותו ומכר אלא בחיי הבן ומת האב בחיי הבן ומכר לן היה הבן ומכר לן היה לוקח הבן ומוכר לן היה לוקח הבן ומוכר לן היה לוקח הבן ומו

עין משפט נר מצוה

היא מחבלה בבעלה קס"ו דתזדן לאחר ובעל יכתוב בטלן בעבר שנמו כדי שיגבה מבלתו ותיקן ל"ז דכיון שלון סכתובה בשם שאם, הכי הוא בלתו עשהה אחתו בלא כתובה אע"פ שלון קלה בעיניו לחוליתם וא"ת כיון דכל בני בעלה ודאי אחבלה לעיל חזודין כמה אדם יולה ליתן בכתובה של זו כו' שוב אדם לא יקנה לאחר יקנה לוחה כיון דודאי ומלה ויכולין עדים לומר ומאי אפקדונך דקקאמר לעיל אם נוגבת הבלה בבכל ויש לומר דיכולה לעבוה קיום בוחבומות או בעבדות או בגבל או בשבועה שלא הנמחל אבל כאן אם יש לה הבלה ואם אין לה אין מגובעבל' לגיזק לעבדות לו קיומיה ל"ע:

ואפילו ומת' לגבי בעל לא מיפסל מעפקיד. ול"ת ואם ודאי מיפסל קעפקיד דכי לא המחמון נבאה אבלתו אם אתאלמן או אתגרש ובמחמכין ואמחמל לבעלה יפסיק הבל ושם לומר כיון שעבשיו לא היתה מותנת לו בלום אפילו לא אחבלה ומה אעפ"לה אינו כל כך אפסק כיון שלא יהיה לו בלום עבשיו ולאחר זמן מני שעה תמוה וימבנה בעלה:

בדנפישא כתובתה מחבלה. ול"ת מעיקרא מני דאיירי בגפישא כתובה ומחבלה דקאמר אזדן בכתובה בעובת אבלה ותיתיב ליה בחבלה וי"ל דבמקלה אבלה קאמר ואם אתאלמן או אתגרש ובמחמכין אבל אם אתאלמן בלא אבלה אבל אם אתגרש אבלה אבל אם אתאלמן אבלה אבל אם אתגרש אבלה אבל אם אתאלמן אבלה אבל אם אתגרש אבלה אבל אם אתאלמן

כגון שמאום בגילה. אם לאום ביום דכין ע"פ לאיים לגא תסא מעינה בדום' ומלאיים אבל לאו בגילה אין יכולין לדון ע"פ לאיים ליגם דמלאיים כקבלת עדות וקבלת עדות בתחילת דין כדעוכה ב"ים (ד' כה: וסס) ותחלת דין ביום אחי' בדיני ממונות כדאמור בפרק אחד דיני ממונות (דף לד:) סבכד לריכין לחזור ולהעיד ביום וכיון שלריכין להעיד אין המעיד מעשה דיין אבל עד סהומה שאין מעיד כגון שיש עדוס אחרים ומעידין לפניהם נעשה דיין ולא אחי' בדיני נפשות לדבקן ולא כלבד"ם שביר' ביום מוחלין (דף קנ: וסס) ג' שבכבו לבקר דוקא לבקר אבל אם נתפוחו להעיד כותבין אין עושין דין דאור ליה אחי' עד מעשה דיין ולא"ע אחי' עד הכואה אין מעשה דיין בדיני נפשות דאמר אמר לו ר"ע וכי בפני בית דין הכהו שיודעין כמה הכהו ועל מה הכהו אם על שוקו או ציפר נפשו ועדר דרי שדדף את חבירו מראש הגג או מראש הבירה ומת בית דין הולכין אצל בירה או בירה הולכת אצל ב"ד ועוד אם נפלה חוץ ובונה אלא מה אגרוף מיוחד שהוא מסור לעדים אף כל שהוא מסור לעדים פרט לבשיצתה אבן מתחת ידו של מכה פטור קתני מידת אמר לו ר"ע וכי בפני ב"ד הכהו שיודעין במה הכהו הא הכהו בפנידם עד נעשה דיין לדבריו דרבי שמעון דתימני קאמר וליה לא סבירא ליה: תנו רבנן "שור תם שהמית והזיק דנין אותו דיני נפשות ואין דנין אותו דיני ממונות מועד שהמית והזיק דנין אותו דיני ממונות וחוזרין ודנין אותו דיני נפשות קדמו ודנוהו דיני נפשות אין חוזרין ודנין אותו דיני ממונות וכי קדמו ודנוהו דיני נפשות מאי הוי ליהדר ולדייניה נמי דיני ממונו' אמר רבא אשכחתינהו לרבנן דבי רב דיתבי וקאמרי הא מני ר"ש התימני היא דאמר מה אגרוף מיוחד שמסור לעדה ולעדים אלמא

עין משפט נר מצוה

סב
אמיי' פ"ה מה' חובל ומזיק הל' ל

סג
המיי' פ"ה מה' עדות הל' ה
מגיד קנ"ו
עמ' עמון קנ"ו
טוש"ע ח"מ סי' ז' סעיף ה

נכי' ירושל' והיתה משפטיך ומנחתך על ראשה)

סד
המיי' פ"ב מה' קידוש המדם הל' ט טוש"ע שם

סה
המיי' פ"ל מה' מכה' ממון הל' ז

מסורת הש"ס

(נעיל דף כ:) עמהדרין ד' מא.

לקמן דף לח. קידושין דף כו.

(נעיל דף נו. קידושין כד:)

(נעיל ל:)

(כתובות סו.)

(וכ' לקמן לא. סוף ד"ה התובל)

זה הכלל הכל לפי כבודו אמר ר' עקיבא אפי' עניים שבישראל דראין אותם כאלו הם בני חורין שירדו מנכסיהם שהם בני אברהם יצחק ויעקב ומעשה באחד שפרע ראש האשה בשוק באת לפני רבי עקיבא וחייבו ליתן לה ארבע מאות זוז אמר לו רבי תן לי זמן ונתן לו זמן שמרח עומדת על פתח חצרה ושבר את הכד בפניה וכו' כאיסר שמן גולת את ראשה והיתה מטפחת דומנחת ידה על ראשה העמיד עליה עדים ובא לפני רבי עקיבא א"ל לזו אני נותן ד' מאות זוז א"ל לא אמרת כלום "החובל בעצמו אף על פי "שאינו רשאי פטור אחרים שהכלו בו חייבים והקרצץ נטיעותיו אף ע"פ שאינו רשאי פטור אחרים חייבין: **גמ'** איבעיא להו מנה צורי תנן או מנה מדינה תנן תא שמע דההוא גברא דתקע ליה לחבריה אתא לקמיה דר' יהודה נשיאה אמר ליה הא אנא הא ר' יוסי הגלילי אילימא ר"מ מאי הא אנא הא רבי יוסי הגלילי אילימא ר"ק ליה הא אנא דחזיתך והא ר' יוסי הגלילי דאמר מנה צורי זיל הב ליה מנה צורי למימרא דעד נעשה דיין "והתני" סנהדרין שראו אחד שהרג את הנפש מקצתן נעשו עדים ומקצתן נעשו דיינין דברי רבי טרפון ר' עקיבא אומר כולם עדים הם "ואין עד נעשה דיין עד כאן לא קאמר ר' טרפון אלא דמקצתן נעשו עדים ומקצתן נעשו דיינין אבל עד נעשה דיין לא קאמר כי תניא ההיא "כגון שראו בלילה דלא למעבד דינא נינהו ואיבעית אימא הכי קאמר ליה הא אנא הסבירא לי כרבי יוסי הגלילי דאמר מנה צורי והא סהדי דמסהדי בך זיל הב ליה מנה צורי וסבר ר' עקיבא דאין עד נעשה דיין והתניא "והכה איש את רעהו באבן או באגרוף "שמעון התימני אומר מה אגרוף מיוחד שמסור לעדה ולעדים אף כל שמסור לעדה ולעדים פרט לשיצתה מתחת יד העדים אמר לו ר"ע וכי בפני בית דין הכהו שיודעין כמה הכהו ועל מה הכהו אם על שוקו או ציפר נפשו ועדר דרי שדדף את חבירו מראש הגג או מראש הבירה ומת בית דין הולכין אצל בירה או בירה הולכת אצל ב"ד ועוד אם נפלה חוץ ובונה אלא מה אגרוף מיוחד שהוא מסור לעדים אף כל שהוא מסור לעדים פרט לבשיצתה אבן מתחת ידו של מכה פטור קתני מידת אמר לו ר"ע וכי בפני ב"ד הכהו שיודעין במה הכהו הא הכהו בפנידם עד נעשה דיין לדבריו דרבי שמעון דתימני קאמר וליה לא סבירא ליה: תנו רבנן "שור תם שהמית והזיק דנין אותו דיני נפשות ואין דנין אותו דיני ממונות מועד שהמית והזיק דנין אותו דיני ממונות וחוזרין ודנין אותו דיני נפשות קדמו ודנוהו דיני נפשות אין חוזרין ודנין אותו דיני ממונות וכי קדמו ודנוהו דיני נפשות מאי הוי ליהדר ולדייניה נמי דיני ממונו' אמר רבא אשכחתינהו לרבנן דבי רב דיתבי וקאמרי הא מני ר"ש התימני היא דאמר מה אגרוף מיוחד שמסור לעדה ולעדים אלמא

*והחלמוד מוכיח לוקמי כמלאי' בגילה כדי ליסוק' לר' יוחנן כשיסה גם עכ"ל עלסון ולר' עכ"ל עלסון ולר' עכ"ל עלסון ולר'

החובל בעצמו אע"פ שאין לו מיתה. תימה מאי חיוב קרוך לחבלו אע"פ שאין לחבלו פטור ממלקות קאמר ע"כ סקולין כגיעותיו אע"פ שאין לחבלו פטור לאו היינו פטור ממלקות דאם חייב מקום מלקות לאוסרם ומוחזקו לא תכמות כלחיתם בע"פ בתכמות (לף כב.) ולרך לחוקק ולומר *פטור אע"פ שאין בו לד חיוב שאין חסם על גופו אחרים שחבלו בו חייבין ואחרים שקללו כגיעה חייבין לריך לאוקמה כר"ע דאמר (כתובות לף לב:) לוקה ומשלם דלוקה ומשלם לא תכמות אי מני בדלא אחמו ביה: **אלא** מאי הא. כלומר ר' עקיבא דמתני' וח"ע בדבריהם כגיעי דשמיר לגיעל ליתמו ומשמע ליחה דמשום דאמר חרי מאי אלא דר"ע קבני מלן מכח דמתני' דאמר אליבא דרבי עקיבא אין לחם לחבל בעצמו: **אלא** אלי מכח הוא דמתני' ועקיבי' ר"ע ומאי ק"ל הסמא וכי עם לריך לבדים עובר ומשום בל המסחים ואור"ל דאין מבדים עובר ומשום בל המסחים בעבדים ובמ

עין משפט נר מצוה

שיתין דהוני דהוו. פי' הר"ר ומקולס שיש בשבת שמה עתיד זמנ וקליר וקול ומוס וקין ומוסף ומעמר בשבת המקבל (ד' קו:) שכל אחד שני חדשים וחסר ס' יום ונחמכ דמק לחומחא דגמלא בחכי מנו שיתין מיכלי מנוי לכבא דנקמוד ונאלו עריפות (דף נח:) שיתין מאלי דפחלא חלו ליס בקונכסיס*:

[ומי כש"י שבת ל: ד"ה שיתין]

חמרא לעניים ומיבזוחא לשקייס. כלומר המוקמה מוקן בענין יפה לוי מהוא רוצה כדאמר' בגמרא: ועינה משיש. עיניו מלאות לעולמה למרמוק לומזומוסיו ומביאו בחמוזות (ד' סו.) כמוקן ענינך: שפיל ואזיל. כלומר' ומחמה עמוחמוחו של חדש לא יהא בוש ומלמקול דבר הלריך בו בין לחוחה בין לפרלכתה ולחבוש מוכו: כאשר יישב וגו'. בחביגיל כתי' שהיחה מחמבאה מיחות בבל בעלה ובחוך דבריה ומרחה לדוד מיזכור אח יחיס: תבלי. חבלות ומכאובות: ולי אני עבדך. אלמא קובל היה עליו אלא שאינו לומחמה: שיתין. לאו מלוקה בפקי אלא מלמא בעלמה הוא דקאמרי אינשי אלו אינשי דוק: הוא: ויוסף אברהם. מחקלא בילמק: חמרא לדרוה לשיבותא לשקיה. הין של מלך הוא והסוחין אותו ומחזיקין עוזה לבר המקמה ולא למלך: *ויסמוך את ידיו. הלה המכמה והגדולה בעוקה כאלו הוא כחכם ליהוסע והיו אומה אלא עוני הקב"ה: גללי. אבנים לשון מורי ל"ח גלגלים ועוגם ומלאון יפה דגלגלים ועוגם אומרים הוא: קינ' אל מנו: *נגבא דבכר' בעל כלוני דלך דקל ענ ליגדל בלב אילן קרק: המחובר לטמא טמא כו'. בעוקמה לעולם לנגרות לבה בה"ל וכן בכב אלבם ל"ל לרבה] מדבר בהוא בעוקמה בו הבבי ומל"ל בעוקמה לבעוקמה לבעוקמה לב

הגוזל עצים: **תנא** דידן תנא סיומי דידנא. וא"ת ולרבה דאית ליה תפי' סיומי אחרונה הוי דאוריתא כדפי' במתניתא (דף סו: ופס) היכי מתחיתין כדאמרי לא אלא לבמויי וכבר אמר מאי לא דבר אחר מאי מוקי לה דוקא בסיומי אחרי וי"ל דסוף ומסי דמתניתין לרבותא קתני עליה ומשום ומעלין כלים לאמוראין דאמרי' סיומי אחרונה לבריתא קני קנה מעוש"מ ח"מ פי' סס

עצים ומעלין כלים בזכיה. דוקא בזכיה ומוציא דאמר סיומי ומעלה וכן עבדים נכרים מוי ומהני אבל שיפוי אחין ומתחנה אמו אבל לא מהני וכן אמרינן לקמן. (דף סו.) גזל דוקא דקנו' לא קני דוגיני ועבדיה בזכי לא קני דוגיני דדיקנא מיקרי אבל בזכי ועבדיהו כמוי קני מיקרא בזכי ומתחנה כמוי: **לא** הספיק ליתנו לו עד שנגנבו. פירשתי בגמרא (דף סו.): **טוואו** ולבנו. וא"ת אמרו תיפוק לי' ומשום טוויים וי"ל מאי אריגה תיכי דכתיב ובפל ובכולמין [קיני:]: **דא** דחוטים חוטי ודא דטוויים כזוכי. ומטוייהו אליבא דכ"ע דחוטי חוטי אפי' אם לא הוי סיומי ובוויים כזוכי אמר אפי' לרבנן הוי סיומי ורבא לא אמר לא לתרץ כן דקבר כוויים כזוכי ומיקרי ליזבן אלא לבעי' ודא דלא נקט ר' חייא בר אבין אמר הא דנפלים כפולי הא דכוויים כזוכי דהא בנפלים אמר ר"ש עודה דלא הוי סיומי דמוטבא בטוילתים דבשא ר"ל אוכמא דעלמא נקט כל חד וחד דקודם סיומי עושין ניפון ואין ומשמן זא אחר זא אלא מיד ומשמן ודקודם כוויים אין מיומי דבר אחר אם אין אלא בלבנו אלא בלבנו דלא הוי סיומי ליה בזכי דמכפולי דמי אלא דוקא דאמר דבר אחר אלא כלומר בשעה אחת הן וכ"ש ליה בשעה דוקא:

הגוזל עצים ועשאן כלים צמר ועשאן בגדים "משלם כשעת הגזלה "גזל פרה מעוברת וילדה רחל טעונה וגזזה משלם דמי פרה "העומד" לילד ודמי רחל העומדת ליגזז "גזל פרה ונתעברה אצלו וילדה רחל ונטענה אצלו וגזזה משלם כשעת הגזלה זה הכלל "כל הגזלנים משלמין כשעת הגזלה: **גמ'** אמרי עצים ועשאן כלים אין שיפן לא צמר ועשאן בגדים אין ליבנן לא ורמינהי "גזל עצים ושיפן אבני' וסותתן צמר ולבנן פשתן ונקדו משלם כשע' הגזלה אמר אביי תנא דידן קתני שינוי דרבנן דהדרא וכ"ש שינוי דאורייתא עצים ועשאן כלים בעצים משופין ומאי נידו נסרים דשינוי דהדר לבריתא הוא דאי בעי משליך להו צמר ועשאו בגדים בצמר טווי דשינוי דהדר לבריתא הוא דאי בעי סתר ליה וכל שכן שינוי דאורייתא ותנא ברא שינוי דאורייתא קתני ושינוי דרבנן לא קתני רב אשי אמר "תנא דידן נמי שינוי דאורייי" קתני עצים ועשאן כלים ביכאני דהיינו שיפן צמר ועשאן בגדים נמטו דהיינו שינוי דלא הדר וליבן מי הוי שינוי ורמינהי *"לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור ליבנו ולא צבעו חייב אמר אביי לא קשיא הא ר' שמעון הא רבנן דתני' גזז טוואו וארגו אין מצטרף ליבנו ר' שמעון אומר אין מצטרף והכמים אומרים מצטרף רבא אומר הא והא ר' שמעון ולא קשיא "הא דנמצי' נפרצי הא דסרקי' סרוקי ר' חייא בר אבין אמר הא דחווריה חווריי הא דכבריה כבריי השתא יש לומר צבע לר' שמעון לא הוי שינוי ליבן הוי שינוי דתניא *גזז ראשון ראשון וצבעו ראשון ראשון וטוואו ראשון ראשון וארגו אין מצטרף ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר' שמעון צבעו מצטרף אמר אביי לא קשיא הא רבנן אליבא דר"ש הא ר"ש בן יהודה אליבא דר"ש רבא אמר לעולם לא פליגי רבנן עליה דר' שמעון בן יהודה ושאני צבע הואיל וכיל לדעבירי ע"י צפון וכי קתני התם לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור ואוקימנ' כדברי הכל בקלא אילן דלא עבר אמר אביי ר' שמעון בן יהודה ובית שמאי ור' אליעזר בן יעקב ור"ש בן אלעזר ור' שמעאל מולדו סבירא להו שינוי במקומו עומד ר' שמעון בן יהודה הא דאמרן ב"ש מאי היא "דתני' נתן לה חטין באתגנה ועשאן סולת זתים ועשאן שמן ענבים ועשאן יין תני חדא אסור ותניא אידך מותר ואמר רב יוסף תני גוריון דמאספורק

הגוזל "עצים ועשאן כלים צמר ועשאן בגדים "משלם כשעת הגזלה "גזל פרה מעוברת וילדה רחל טעונה וגזזה משלם דמי פרה "העומד" לילד ודמי רחל העומדת ליגזז "גזל פרה ונתעברה אצלו וילדה רחל ונטענה אצלו וגזזה משלם כשע' הגזלה זה הכלל "כל הגזלנים משלמין כשעת הגזלה: **גמ'** אמרי עצים ועשאן כלים אין שיפן לא צמר ועשאן בגדים אין ליבנן לא ורמינהי "גזל עצים ושיפן אבני' וסותתן צמר ולבנן פשתן ונקדו משלם כשע' הגזלה אמר אביי תנא דידן קתני שינוי דרבנן דהדרא וכ"ש שינוי דאורייתא עצים ועשאן כלים בעצים משופין ומאי נידו נסרים דשינוי דהדר לבריתא הוא דאי בעי משליך להו צמר ועשאו בגדים בצמר טווי דשינוי דהדר לבריתא הוא דאי בעי סתר ליה וכל שכן שינוי דאורייתא ותנא ברא שינוי דאורייתא קתני ושינוי דרבנן לא קתני רב אשי אמר "תנא דידן נמי שינוי דאורייי" קתני עצים ועשאן כלים ביכאני דהיינו שיפן צמר ועשאן בגדים נמטו דהיינו שינוי דלא הדר וליבן מי הוי שינוי ורמינהי *"לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור ליבנו ולא צבעו חייב אמר אביי לא קשיא הא ר' שמעון הא רבנן דתני' גזז טוואו וארגו אין מצטרף ליבנו ר' שמעון אומר אין מצטרף והכמים אומרים מצטרף רבא אומר הא והא ר' שמעון ולא קשיא "הא דנמצי' נפרצי הא דסרקי' סרוקי ר' חייא בר אבין אמר הא דחווריה חווריי הא דכבריה כבריי השתא יש לומר צבע לר' שמעון לא הוי שינוי ליבן הוי שינוי דתניא *גזז ראשון ראשון וצבעו ראשון ראשון וטוואו ראשון ראשון וארגו אין מצטרף ר' שמעון בן יהודה אומר משום ר' שמעון צבעו מצטרף אמר אביי לא קשיא הא רבנן אליבא דר"ש הא ר"ש בן יהודה אליבא דר"ש רבא אמר לעולם לא פליגי רבנן עליה דר' שמעון בן יהודה ושאני צבע הואיל וכיל לדעבירי ע"י צפון וכי קתני התם לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור ואוקימנ' כדברי הכל בקלא אילן דלא עבר אמר אביי ר' שמעון בן יהודה ובית שמאי ור' אליעזר בן יעקב ור"ש בן אלעזר ור' שמעאל מולדו סבירא להו שינוי במקומו עומד ר' שמעון בן יהודה הא דאמרן ב"ש מאי היא "דתני' נתן לה חטין באתגנה ועשאן סולת זתים ועשאן שמן ענבים ועשאן יין תני חדא אסור ותניא אידך מותר ואמר רב יוסף תני גוריון דמאספורק

עין משפט נר מצוה

א
אעיי' פ"ב מה' גזילה הל' יג סמג לאוין מ' קנו קמ עוש"מ ח"מ פי' סס
פעיף ה
ביבמות נרש דבי פרה מעוברת דמי רחל ע"ש להגזל)
ב
ג אעיי' סס הכ"ז ז ועיין בהסגות ובמ"מ פיהב סס עוש"מ ח"מ פי' סמב פעי' ח
ג
אעיי' עוש"מ ס"מ פעיף ז
ד
דאעיי' סס הכל' ל עוש"מ סס פעי' ל וכל' סנג פעיף ח וכל' עס פעיף ט
ה
הועיי' סס הל' יב סמג סס עוש"מ ס"מ פי' סס פעי' ח
ו
ז אעיי' פ"ו מה' גזילה הל' יב סמג לאוין מנ עשין קנב ע"ד כ' ט סלג פעיף ג
ז
הועיי' פ"ב מה' גזילה והלכה הל' יב סמג לאוין קנ עוש"מ ע"ש ס"ע פי' ו סס פעי' ו
ח
אעיי' פ"ח מה' גזילה הל' ט ומ"ש בכ"מ פי' ע סמ"ע עשין כו עוד ומ"ש ל"ה פי' קנו פעי' ל
ט
אעיי' פ"ב מה' גזילה והלכה ה ועיין בסמגות ובמ"מ סס עוש"מ ח"מ פי' סמב פעי' ח
י
אעיי' סס הל' ט עוש"מ סס פעיף ז
יא
דאעיי' פ"ח מה' מתנות עניים הל' ו ומ"ש בכ"מ
יב
דבגוזן גזילין לחמוס *כדתנן בגמ' ביומלמי בגמ' מעשרות פ"ג בגליל וכן בגיס מהרש"ל בגמ' ד"ה בגליל]
יג
דאעיי' פ"ח מה' מתנות עניים הל' ו והל' ז

הגוזל עצים: משלם כשעת הגזלה. דנזי עצים ומעל ואין חייב לאחזיר לו כלים דקני בסיומי: ודמי רחל העומדת ליגזז. והעודף שמה עכשיו סולת וסגיה יותר שלו הוא דקנינהו בסיומי: **גמ'** אמרי שיף בעצים וקתיתה בחבים ובמיסן לשון תיקון שמתקנן ומחליקן: ובקהו. ונן הגמרא: משלם כשעת הגזלה. מתחיתין אמאי נקט כלים ובגדים הא אינו מוקמה עד שיספס תחלה וכן לעל ונלבנו תחלה ואחרי כן עוטוה ומעטנו אמרו ולבנן קני מיד ולעמה לי כולי האי: ה"נ אמר תנא דבי הגזל דידן תני סיומי דבנן. עצים ומעלן כלים בעצים ומשופים ומאי סיומי: כ"ר: וכ"ש שינוי דאורייתא כלומר לאסרי נקט כלים לאמוראין דאמרי' סיומי אחרונה לבריתא קני קנה בעצים ומשופים ומעלין ומעלן תיבות וקתדלות דהוי סיומי קל אחזיר לבריתא דאי בעי מלוף ומעתק הכסיסי זו מזו ואסרי הן נכרים כבתחלה ואפי' אסרי קני וכ"ש עצים ומיפן דאסי סיומי גמור ומדאמרינהו קנו כדאמרי בגמרא (דף סו.) סיומי קונה בתיבה ותמיהא ותיבה אם הגזלה עוה"ז אמר גזל לא כעין גזל בדבר אחר ומאי דאמרי' גזל לעולם אינו מחזיר כמעכרקת אפי' אסרי קני: נמי שינוי דאורייתא. דלכל סדר קתני דקנה אבל סיומי דרבנן לא קני דקנין כך ומשופי ולבנן הוא דקנה כלים ובגדים לעולם לי ה"ל קאמר: כלים בובאני. לכתות דהיינו מיפון ולוכה ומיפון דקנה: בגדים נמטו. פל"עיין בגמ"ר דלין ונלבנים אותו סלעור אבל סיומי דלבנן קנינים: ומעלין אמר אמר אחזר עוד לבריתו לסיות כל מעמ ומעמ בפני עצמו: לא הספיק ליתנה. לתחלה הגזל לכסן עד שלבנו: פטור. דקנינים מעמ הגזלה: ומעמ דמי מוי לא עשה דלאו גזל גמור הוא דלא ועמה לדיים: אין מצטרף. דתנן בסמיות מולין מעם המלות גזמות כל אחת ונכה ופרס מיבות בלאסיות הגז ולאסיות הגז עכו הגזז לחל לאחר שגזזה מיקן ון הגזז לכהן לפי מה שולם ובגבד שתסא בתיקה חשובה ותתי לאם גזז אחת *ולבנה וכן סיים וכן שלוקים לון מעגרפות לעמ ופרס להתחייב דקנינהו בסיומי: נפצה. ביל ירפי"ל בגמ"ר ולא הוי סיומי כולי האי: סרקיה. בעמרק: דבבריה. בגפרית להתלבן יפה: גזז ראשון ראשון וצבעו. לבד לו אבל לסון לאסון ולטוטו וכל שעה כמסוה גזז היה ומעמר: צפון. שיין לאבל ליבון לא הדר לבייתו: קלא אילן. דומה לתכלת: במקומו עומד. לון זז ומלות בעלים הלאסון ולאמי' כתמנה: אסור. לגזבה: מאספורק

[פמ"ס לב. לקמן קנ. ע"מ מנ.]

[ג"ל ומוזאה מהכל"מ]

לעיל דף כח. כדיים ל' מד: מולין ל' קלד: תמוכה ל' ו. כלה ל' נח.

לעיל דף פס ממוכה דף לז:

מאספורק

אמאה

מאספורק. סס מקום: בוצע ברך. גזל ומעבך בולע כמו כל בולע בלע (מעלי ח): מאי קאמר. חייבי בשבחה וקתני הכי שלך לבניך לון עליהו כמות שהוא כמוהו: מצית פיאה להפריש מן הקטה. דכתיב לא תכלה פאת שדך לקצור (ויקרא יט): פרחה. ומחליק חת הכבי בחתה ומיזמה הוי גנוב ונלאכה לעומעמר הלכך ומעמר כל ומעמרמיה תחלה ואחר כך מוחן לו פאה כדי שלא יפסיד עני שאלו היה כתבו קודם ומוחן אמ"ש מעני ומלף לקנו כמחה ופאה הרבה ומעשה ולהן כדי פעולו מן המעמר שהני תפקר הוה אבל עכשיו שהמעמר ביד בעל הבית נחחייב במעמר דהכי אמרינן בגמ' ברכות (דף ט:) לקנו בכחה ותפה מעמלן בגונן הוקבנו: אף מפריש מן העיסה. פאה אם לא כתבה כבר ואלו לתמ"ק מן הנעים לא דקנייהו אלו: בסיומי. והוי מוחן אחין לו תובנים דעד הסתם דיסה לאו סיומי הוא דאוכל הוא כמו אסי': איכפל תנא. מדכתי ומעלו ומתקבלו לכך: בדבחשה דהדר. ומעמעו ומחזר לקדמוחו: תעזוב יתירא. בקדושי' תהיו כתיב לי שמע מינה לאחויי סיומי דלא כמנין אבל לא הדר שלך לפניך דישינו במקומו עומד א"ה אפי' השביח נמי אמרי' מפני תקנת השבים ר' ישמעאל מאי היא "דתניא "מצות פיאה להפריש מן הקמה לא הפריש מן הקמה מפריש מן העומרים לא הפריש מן העומרים מפריש מן הברי עד שלא מרחו מרחו מעשר ונותן לו משום ר' ישמעאל אמרו "אף מפריש מן העיסה ונותן לו א"ל רב פפא לאביי אכפל כל הני תנאי לאשמעינן כב"ש א"ל הכי קאמרי *לא נחלקו בית שמאי וב"ה בדבר זה אמר רבא ממאי דילמא עד כאן לא קאמר רבי שמעון בן יהודה התם אלא בצבע הואיל ויכול להעבירו על ידי צפון ועד כאן לא קאמרי ב"ש התם אלא לגבוה משום דאימאים ועד כאן לא קאמר ר' אליעזר בן יעקב התם אלא לענין ברכה משום "דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה ועד כאן לא קאמר ר"ש בן אלעזר התם אלא בהכחש' דהדר ועד כאן לא קא"ר ישמעאל דתם אלא לענין פיאה משום דכתיב ב"ש התם אלא לגבוה משום דאימאים ועד כאן לא קאמר ר' אליעזר בן יעקב התם אלא לענין ברכה משום "דהוה ליה מצוה הבאה בעבירה ועד כאן לא קאמר ר"ש בן אלעזר בהכחש' דהדר ועד כאן לא קא"ר ישמעאל דתם אלא לענין פיאה משום דכתיב מ"ש דר' ישמעאל משום דקסבר שינוי אינו קונה או דילמא בעלמא קסבר שינוי קונה והבא משום דכתיב תעזוב יתירא ואם תמצי לומר טעמא דר' ישמעאל משום דקסבר שינוי אינו קונה תעזוב יתירא דכתב רחמנא למה לי ותו לרבנן תעזוב יתירא דכתב רחמנא למה לי מבעי ליה *לכדתניא המפקיר כרמו והשבים לבקר ובצרו חייב בפרט ובעוללות ובשכח' ובפאה ופטור מן המעשר אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' שמעון בן אלעזר ומי אמר שמואל הכי *והאמר שמואל אין שמין לא לגנב ולא לגזלן אלא לגזקן בשלמא לרבא דאמר כי קאמר ר' שמעון בן אלעזר התם בהכחשה דהדר לא קשיא כי קאמר הלכה כר' שמעון בן אלעזר דשינוי במקומו עומד בהכחשה דהדר וכי קאמר שמואל התם אין שמין לא לגנב ולא לגזלן אלא לגזקן בהכחשה דלא הדר אלא לאביי דאמר כי קאמר דשב"א בהכחשה דלא הדר קאמר מאי איכא למימר

ומאפאה (וכיוס) [וסמרים] מעוכה חלה. מעשה גילגול ומחייב בחלה חלה רבות: קמ"ל דתנ"מ מעשה כל המיומי חלה לין חלה ונחלץ ח"ל ומעוס דהיכא דאין חלה ומחייב בחלה עד אחר אחר"ים נקעה אכי:

לא הפרים מן הקעה יפרים מן הטעונים. אחרי לטעונים דאמר בים מעוכה (ד'ו. ופס) כל דאמר בחים מעוכה לא מעבד אי עבדי מסני ומפרש התם דטעון: דיפרים מן הטעונים ומשום תעזוב יתירא דבלא תעזוב יתירא לא סיים ומיחיב ליכון דעבד על לא תכלה הוה אמינא דאסני ומעוה ולסני אלמלוך לבנא בגמטנים ובמ"מ מ"ג עיין עמ' טוד ומ"ש מ"מ מי' מסב פעי' ל

ש
אעיי' פ"ב מה' גזילה והלכה ב ועיין בלבנה ובמ"מ סס עוש"מ ח"מ פי' מסב פעי' ח

ר' יונתן דבעי מ"ש דר' יונתן בעבדים דקנינהו בגמ' ומעמר לבנה בגמ' ומעמר לבנה בגמ' ומעמר לבנה

ותנן לא הספיק ליתנו לו כו'. תימה דלא נייתי ותני דבמתה וסקוקינה עבדים וסקוקינו דמשלם כפעמא הגזילה לקמן (ל' לו :) ואפי' ר"מ לא פליג אלא בעבדים דליכא למימר דלדבריהם דרבנן קאמר לה דבעבי למימר לקמן דהא ר"מ אית ליה דמי גזילה אינה מעבדים ומקרקע ומשלם כפעמא הגזילה וי"ל דכל הני מלי למימר דסוי סתם ואמ"כ מחלוקת דבליני לקמן [ק:] ל"ו ור"י בלבבו לו חדוס ולבנו שמוד ואע"ג דעעמא דר' יהודה לא עסה דקבר סימני מן קוסה כמו שהסכים לקמן ל"ו ל"ה סימנו יכולו לחמות כן אבל סהיא דלא הספיק ליתנו אין לחמות דאפי' סוי סתם מחדא ומקבתא ומחלוקת בעמסכתא אחריתא אית ליה לר' יוחנן בימי יוסף ולכתם כסתם ומעמה:

בימי ר' בקיים ומסכם זא. אול"ת דלא לסכיו ולא לאחריו אלא לדורו דוק' מקון ומסוס ומעסה סמ' ולא לדורו' הבאלין דהא ומעסי' בכל יוסף שנקבלי' מן הגדולים והכן דיני גזלות כי סהיא דגזל בדבא לקמן (ל' לו :) והסוא כהאמ דגבב סיפלא (ל' קנו.) והסוא דעי דבפ"ק דב"מ (דף ס.) ומסכת דר' אבא (ב"ב דף לג :) ואמר מני מלוה ולוה הכ' (ל' קפ:) דבינית לאוין קנה מוס"ע י"ד מי' קפא סעי' ז

טו הו"עוס"ע מ"מ מי' סמו סעי' ב

טז ח"מי' פ"ח מה' גזילה ואבדה הל' יב מה"ב ומעין עב עוס"ע מ"מ מי' סמו סעי' ב

יב ר"מי' שם הל' י מה"ב שם עוס"ע מ"מ מי' שם סעי' ה

יג נמי"ר פ"ל מה' גזילה אבדה הל' יב ופ"ד מה' מלוה ולוה הל' ה מה"ב שם עוס"ע מ"מ מי' קפא סעי' ב

יד ר"מי' פ"ד מה' מלוה ולוה הכ' יג מה"ב לאוין קנה עוס"ע י"ד מי' קפא סעי' ז

טו הו"עוס"ע מ"מ מי' סמו סעי' ב

טז ח"מי' פ"ח מה' גזילה ואבדה הל' יב מה"ב ומעין עב עוס"ע מ"מ מי' סמו סעי' ב

יח ר"מי' פ"ח מה' גזילה ואבדה הל' יב מה"ב ומעין עב עוס"ע מ"מ מי' סמו סעי' ב

אמרו הלכה כר' שמעון בן אלעזר ולא סביראה ליה א"ר חייא בר אבא אמר רבי יוחנן דבר תורה גזילה הנשתנית חזרת בעינה *שנאמר °והשיב את הגזילה אשר גזל מ"מ ואם תאמר משנתינו *משום תקנת השבי' ומי א"ר יוחנן הכי °ורא"ר יוחנן הלכה כסתם משנה ותנן *לא הספיק ליתנו לו עד שצבעו פטור אמר להו ההוא מדרבנן ורבי יעקב שמיה לדידי מפיש לי מינה דרבי יוחנן בגנן שגזל עצים משופין ועשאן כלים דהוה ליה שינוי החזר לבייתי: *תנו רבנן הגזלנין ומלוי ברבית שהחזירו אין מקבלין מהן והמקבל מהן אין רוח חכמים נוחה הימנו אמר ר' יוחנן בימי ר' נשנית משנה זו דתניא מעשה באדם אחד שבקש לעשות תשובה א"ל אשתו ריקה אם אתה עושה תשובה אפי' אכנט אינו שלך ונמנע ולא עשה תשובה באיתה שעה אמרו הגזלנין ומלוי ריביות שהחזירו אין מקבלין מהם והמקבל מהם אין רוח חכמים נוחה הימנו מיתיבי °הנוח להם אבירם מעות של ריבית אע"פ שהן יודעין שהן ריבית אין חייבין להחזיר אינהו הוא דלא הא אבירם חייב להחזיר דהוא דאבירם נמי אינו חייב להחזיר והא דקתני בדידהו משום דקא בעי למתני סיפא °הנוח להם אבירם פרה וטלית וכל דבר המסויים *חייבין להחזיר מפני כבוד אבירם תנא °רישא נמי בדידהו ומפני כבוד אבירם חייבין להחזיר אקרי כאן °ונשיא בעמך לא תאור בעושה מעשה עמך °כדאמר רב פנחס בשעשה תשובה ה"נ בשעשה תשובה אי עשה תשובה מאי בעי גביה אבעי ליה לאהדורי שלא הספיק להחזיר עד שמת תא שמע הגזלני' ומלוי בריבית אף ע"פ שגבו מחזירין גזלנין מאי שגבו אינא אי גזל גזול ואי לא גזול לא גזול אלא אימא הגזלנין ומאי נידו מלוי ריביות אע"פ שגבו מחזירין אמרי מחזירין ואין מקבלין מהם אלא למה מחזירין לצאת ידי שמים ת"ש *הרועים והגבאין והמוכסין תשובתן קשה ומחזירין למבירין אמרי מחזירין ואין מקבלין מהם ואלא למה מחזירין לצאת ידי שמים אי הכי אמאי תשובתן קשה ועוד אימא סיפא *ושאין מכירין יעשה בהן צרכי צבור ואמר רב חסדא °בורות שיחין ומערות אלא לא קשיא כאן קודם תקנה כאן לאחר תקנה והשתא דאמר רב נחמן °בשאין גזילה קיימת אפי' תימא אידי ואידי לאחר תקנה ולא קשיא כאן

[סנס מו. וס"ב]
*[מוקין קלה. לעיל קו. לג :]

[מוס' שביעיס]

[מוס' לעיל ל' מ.]

[מוס' לעיל ל' מ.]

[מוס' לעיל ל' מ.

דלמא בלוקח ת"ח דידע. ות"ת ואומאי גזבה שבח מנכסי בני מוכרן דבש"ע דצ"ע (דף עו:) איפליגי בהכיר בה אחין שלו ולקחה אם מעות ותחי' לו בקדון אבל לכ"ע אין לו שבח וי"ל דהתם שלא בחכמיות והכא בחכמיות דבחכמיות לא שייך לומר לא מתנה ולא בקדון:

בשבח שעל גבי גזל. קומפלגי דר' יהודה סבר דגזל דגזלן לו הוא סוד ר"ג גזילה הוי דגזלן לו ומשום דהוי שימוי גמור לו ומשום תקנת הסבים ואם גזל עצים ועשאן כלים הוי לאפילו נכסים ועשאן כלים הוי שימוי דהדר מעיל עורה ר' יהודה דומשלם כשעת הגזילה אף על גב דהוי שבח שע"ג הגזילה אף הכיון דעדיין בחלו שימוי שייך בית הקנת הסבים ואף על גב דגבי כתן לצבוע לו אדום ולצבוע שחור נתן לו דמי צמרו ואף על גב דגבי כתן לצבוע לו אדום ולצבוע שחור נתן לו דמי צמרו אין דמי צמרו ושבחו לא ואי סלקא דעתך בשוגג נמי קנים דמי צמרו ושבחו בעי למיתבא ליה אלא לאו ש"מ במזיד קנים בשוגג לא קנים ש"מ: ר' יהודה אומר גזילה חוזרת בעינה ר"ש אומר רואין אותה כאלו היא שומא אצלו בכספ מאי ביניידו אמר רב זביד בשבח שעל גבי גזילה קמיפלגי ר' יהודה סבר דגזל הוי ור"ש סבר דגזלן הוי רב פפא אמר דב"ע בשבח שעל גבי גזילה דגזלן הוי והכא למחצה לשליש ולרביע קמיפלגי ר' יהודה סבר שבח שעל גבי גזילה כגזלן הוי ור' שמעון סבר למחצה לשליש ולרביע הוא דשקיל גזלן "תנן גזל פר' ונתעברה אצלו וילדה רחל ונטענה אצלו וגזזה משלם בשעת הגזילה ילדה אין לא ילדה הדרא בעינא בשלמא לרב זביד דאמר שבח שעל גבי גזילה הוי לר' יהודה דא מני ר' יהודה היא אלא לרב פפא דאמר דגזלן הוי הא מני לא ר' יהודה ולא ר"ש אמר לך רב פפא הוא הדין "אפילו לא ילדה נמי בשעת הגזילה הוא דמשלם והא דקתני ילדה איידי דנסיב רישא ילדה נסיב סיפא נמי ילדה תניא כוותיה דרב פפא ר' שמעון אומר רואין אותה כאלו היא שומא אצלו בכספ למחצה לשליש ולרביע אמר רב אשי כי היינן כי רב כהנא איבעיא לן לר' שמעון דאמר למחצה לשליש ולרביע הוא דשקיל גזלן כי מסלקינן ליה בדמים מסלקינן ליה או דילמא מבשרא שקיל ופשטנא מהא "דאמר רב נחמן אמר שמואל שלשה שמין לדן השבח ומעלין אותן בדמים ואלו הן "בכור לפשוט ובעל חוב לילוקח 'ובעל חוב ליתומים אמר ליה רבינא לרב אשי מי אמר שמואל בעל חוב לילוקח יהיב ליה שבח "והאמר שמואל 'בעל חוב גובה את השבח א"ל לא קשיא כאן בשבח המגיע לכתפים וכאן בשבח שאין מגיע לכתפים אמר ליה "והא מעשים בכל יום וקא מגבי שמואל אפילו שבח המגיע לכתפים אמר ליה לא

קשיא

גובה מנכסים משועבדים. אסור קדם והוא כמלוה בשעבוד אסרי כתב לו בשעבוד המכירה אלא יעלבוש ומומו יחזור ויגבה ונכסיו: קנים. דלהדם שבח לגנזל: צבעו. שוגג אעיב ליה דאיכא תמני מודא דלא ידעי לאסור לגמרם בדבור של בעל הבית: בשבח שעל גבי גזיל. כגון שהשביחה אלא ועדיין לא נעלה היומו *כגון ריקנית ונתעברה או נטענה גזזה: ר"ר יהודה סבר הגזל הוי. וכיון דאמר ר' יהודה גזלה מחתת בעינה לגמרם אמר ר' יהודה דגזלן הוי לו ומשום תקנת הסבים ואם גזל עצים ועשאן כלים הוי שימוי דהדר מעיל עורה ר' יהודה דומשלם כשעת הגזילה אף על גב דהוי שבח שע"ג הגזילה אף הכיון דעדיין בחלו שימוי שייך בית הקנת הסבים ואף על גב דגבי כתן לצבוע לו אדום ולצבוע שחור נתן לו דמי צמרו ושבחו לא אמר ר' יהודה דאם מני ר' יהודה היא אלא לרב פפא דאמר דגזלן הוי הא מני לא ר' יהודה ולא ר"ש אמר לך רב פפא הוא הדין אפילו לא ילדה נמי בשעת הגזילה הוא דמשלם והא דקתני ילדה איידי דנסיב רישא ילדה נסיב סיפא נמי ילדה תניא כוותיה דרב פפא ר' שמעון אומר רואין אותה כאלו היא שומא אצלו בכספ למחצה לשליש ולרביע אמר רב אשי כי היינן כי רב כהנא איבעיא לן לר' שמעון דאמר למחצה לשליש ולרביע הוא דשקיל גזלן כי מסלקינן ליה בדמים מסלקינן ליה או דילמא מבשרא שקיל ופשטנא מהא "דאמר רב נחמן אמר שמואל שלשה שמין לדן השבח ומעלין אותן בדמים ואלו הן "בכור לפשוט ובעל חוב לילוקח 'ובעל חוב ליתומים אמר ליה רבינא לרב אשי מי אמר שמואל בעל חוב לילוקח יהיב ליה שבח "והאמר שמואל 'בעל חוב גובה את השבח א"ל לא קשיא כאן בשבח המגיע לכתפים וכאן בשבח שאין מגיע לכתפים אמר ליה "והא מעשים בכל יום וקא מגבי שמואל אפילו שבח המגיע לכתפים אמר ליה לא

הא

מעיין אם ילדה: גובה את השבח המגיע לכתפים. כגון תבואה שנגדלה כל לרב' מתכי לגוזלו גדול כזה: לא ר' יהודה ולא ר"ש. וכ"ש דכל"ע לא מתוקמא דקתני ילדה גזל פרה ומעברת וילד' לחל בעונה וגזזה ומקל' דמי פרה הנעוגדת לילד כו' ולכ"מ ומשלם גזזות וולדות כדהשתא: איידי דנסב רישא ילדה. לאמעוני' הלא ומשלם גזזות וולדות כדהשתא חלא דמי פרה הנעוגדת לילד נקט מני קיפא ילדה: בבור לפשוט. שהשביחו אם הבכורים קודם חלוקה ובשעת חלוקה מעלו הבכו' פי' מנים בקרקעות לרך לחזיר לפשוט רביע הסבה שלו חלק בכור' בזוגות שלין לו לימול פי שני' בזוגות שהשביח זה ולא הסבים בי"ב זה כשנמל זה פי מנים בקרקע טעל' ון הסבה מ' זזים לרך לחזיר לו ג' זזים ומעלה לו בדמים ולון מוחן לו ון הקרקע אלא אם כלם ומשלן בדמים ומוחן לו שני זזים ולון יכול לוור לו הפשוט הן לי קרקע כזה שוה ג' זזים: ובעל חוב לילוקח. ב"ח הטורף לקוחות בשביל חוב שיש לו על המוכר לון לו כח בזוגות שהשביחם לוקח ומשלן ב"ח בדמים ומוחן לו דמי שבחו ולון מוחן לו קרקע בהשיור שבחו: וב"ח ליתומים. ב"ח שיורד לנכסי יתומים בשביל חוב לגיזן לון לו בזוגות שהשביחו בכסף: דס"ע שבח גזל' הגזלן דוי. ובעינא דקאמר כ' יהודה כדמעיקרא קאמר: לחצי לשליש כו'. כדרך ונכתב הגזלים לוקבלי בהמות לסבינן לזמן גדול כזה: לא ר' יהודה ולא ר"ש. וכ"ש דכל"ע לא מתוקמא דקתני ריפא

ועבדיה זחי לא קני. דוקא עבדי זחי אבל עשה מן הסכסכא כלי כגון כוס של כסף קני אע"ג דסלד עביד ליה נסכא דלא גרע ומנסכים ועשאן כלים אבל זחי לאו תורת הסיבות עליהן כ"כ:

המחליף פרה בחמור. תורתא דעלתא נקט שדרך להחליף פרה בחמור ולומרו שפחה בדמיים אבל אין לפרש דלא מיי לומרנקט המוכר פרה וילדה לפי שאין פרה נקנית בכסף אלא בחזקה ובשעה שמוכר דומה שם ילדה אם לא אבל שפחה ניקנית בכסף דעבד׳ שוקנו לקרקעות דסלד רבי מאיר קסבר לה ורבי מאיר לא עוקים דסלד קאמר דכסבנים על סעבד׳ ועל הקרקעות אין ליה דאין כסבנין כדמוכח בסבועות (דף מג. וסס) גבי יש דברים שהן כקרקע ואינן כקרקע ואין דלא עוקים לענין סבועה ס"ה לענין קנין דסלד מייתי לאיה הכא ומסבועות לגזל ומיהו קנין יש בכסף דלענין גזל וסבועה כלאים לגמרי׳ לסבות דקרוייהו נכסי על ידי כלל ופרט גזל לקנין בפ"ב (דף קיז:) וסבועות בפ׳ [סבועות הדייני] (דף מג.):

והלה שוקף זכה בה. לוי"ל דבדי ומעלת בדי עדיף ניחא ולמ"ל דסתיקה כהולאים דמיין ולא כאומר לחבירו יודע: ומי

מאי לאו הא הדין לנחלקה לא ניטלה שאני דהא חסר לה איבא דאמרי ת"ש דא"ר מתנן א"ר ידושע בן לוי *נחלקה התזומת נעשה כמי שניטלה. ופסול ש"מ אמר רב פפא *דאי מאן דגזל עפרא מחבריה ועבדיה לבינתא לא קני מאי טעמא *דהדר משוי ליה עפרא *לבינתא ועבדיה עפרא קני מאי אמרת דלמא הדר ועביד ליה לבינתא האי לבינתא אחריתי הוא ופנים חדשות באו לכאן ואמר רב פפא *דאי מאן דגזל נסכא מחבריה ועביד זוזי לא קני מ"ט הדר עביד להו נסכא *זוזי ועבדינהו נסכא קני (*מאי אמרת) הדר עביד להו זוזי פנים חדשות באו לכאן *שחימי ועבדינהו שחימי לא קני *חדתי ועבדינהו שחימי קני מאי אמרת הדר עביד להו חדתי מידע ידיע שיחמיידו: זה הכלל כל הגזלנין משלמין כשעת הגזלה: (זה הכלל) לאתויי מאי לאתויי הא *דאמר ר׳ אלעא גנב טלה וגעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו טבח ומכר שלו הוא טובח שלו הוא מוכר הדוא גברא דגזל פרנא דתורי מחבריה אזל ברב בהו כרבא זרע בהו זרעא לסוף אהדרינהו למריה אתא לקמיה דרב נחמן אמר להו זילו שומו שבחא דאשבח אמר ליה רבא תורי אשבח ארעא לא אשבח אמר מי קאמינא נשיימי כולה פלגא קאמינא א"ל *סוף סוף גזילה הוא וקא הדרה בעינא דתנן *כל הגזלנין משלמין כשעת הגזלה אמר ליה לא לא אמינא לך כי *תיבנא בדינא לא תימא לי מידי דאמר דאמר חברין עלאי אנא ושבור מלכא אחי בדינא האי אייש גזלנא עתיקא הוא *ובעינא דאיקנסיה: **מתני׳** *גזל בהמה והזקינה [illegible] משלם כשעת הגזלה *רבי מאיר אומר *לעבדים אומר לו הרי שלך לפניך *גזל מטבע ונפדק פירות והרקיבו יין והחמיץ משלם כשעת הגזלה *מטבע ונפסל תרומה ונטמאת *חמץ ועבר עליו הפסח בהמה וגתעבדה בה עבירה או *שנפסלה מעל גבי המזבח או שהיתה יוצאה ליסקל אומר לו הרי שלך לפניך: **גמ׳** אמר רב פפא לא הזקינה תנן כיחשה וגם ממש אלא אפי׳ *כיחשה והא אנן הזקינה תנן כיחשה כגון הזקינה *דלא הדר בריא אמר ליה מר קשישא בריה דרב חסדא לרב אשי הכי קאמרי משמיה דר׳ יוחנן אפי׳ גנב טלה ונעשה איל עגל ונעשה שור נעשה שינוי בידו וקנאו ומכר שלו הוא מוכר א"ל לא אמינא לך לא תחליף גברי ההוא משמיה דרבי אלעא איתמר: ר׳ מאיר אומר בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך: אמר רב חנינא בר אבדימי אמר רב הלכה כרבי מאיר ורב שביק רבנן ועביד כרבי מאיר אמרי משום דברייתא איפכא תניא ורב שביק מתני׳ ועביד כברייתא רב מתניתין נמי ומאי *טעמיה דרב דאפיך מתני׳ מקמי דברייתא אדרבה ניפוך לברייתא מקמי מתניתין אמרי רב נמי מתניתין איפכא אתניה ואי בעית אימא כי לא אפיך הדא מקמי הדא מקמי תרתי אפיך דתניא *המחליף פרה בחמור וילדה וכן המוכר שפחתו וילדה זה אומר ברשותי ילדה והלה שותק זכה בה *זה אומר אני יודע וזה אומר אני יודע יחלוקו *זה אומר ברשותי וזה אומר ברשותי ישבע המוכר שברשותו ילדה לפי *שכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין דברי ר׳ מאיר והכמים אומרים *אין נשבעין לא על העבדים ולא על הקרקעות האי הלכה כ״ מאיר הלכ׳ כרבנן מיבעי ליה הכי קאמר למאי דאפכיתו ותניתו

הלכה כרבי מאיר

ומי

מאי לאו ה"ה לנחלקה. וכיון דלענין פסול מיפסלא לענין עקבה מני שימוי הוא וקני: פנים חדשות באו לכאן. לא נ׳ סיח לבעיכם דהאסוכה אלא זו לבעיכם אחרת שהולכך תיקון וגיבול בפני עצמה ומשונה היא ומבטלאמוכים דאי אפשר לומלם או בדולה או קטנה: נסכא. אלמא אל כסף: הדר עביד להו נסכא. אם יכל׳ ושיומי אחזר לבריתו הוא וכבא ליכא לאיומר פנים חדשות דאין אדם עוקפיד על דבונה ותקונה אלא בתחתא אחיכם בעצמו׳: שחימי. שמוכין כעין שמיס: ועבדיה חדתי. אליבנה: לא קני. שקופן לחזור ליזמן: נעשה שינוי בידו וקנאו. *אלכך דאם נעבה ומכר אלו הוא עוקה ואלו הוא עוכר אלא כאל: פרנא. תגבוה אל לוד בקל ופרן אדם על אם אמרי לוגים היו אדם מרים אלדם לוגים: כ״בא. מרישה: דאמר הונא חברין עלאי דאנא ושבור מלכא. אמוראל אחי בדינא: **מתני׳** בעבדים אומר לו הרי שלך לפניך. ל״ל המיכר הוא וקני׳ בשיטי אם״ל ד׳ ואם״ל נמי בסמכין ריבר ומעמון ולא מלי מיבעי׳ לי׳ הכי אלא לפניך אם״ל ד״ם ל״ל *אם״ל בגוים מחוקין שנגנן עבוד דבל וכו׳. ב״ם

[לעיל לגי׳ הש״ל]

ג״מ דף ק: [לעיל לה.] ניחיין דף נב: לעיל דף מו.

*לקמן דף קס.

[לעיל לגי׳ הש״ל]

מאי קנו׳ מכיכה ומקבי עכו דחיגנו לאלוי׳ לפרכי׳ דבריה אהבא אמר רב הונא *דלא מסיק בהו זוזי מר כיון דמסיק בהו זוזי מיחזי כריבית דאמר רב יוסף בר מנומי אמר רב נחמן אף על פי שאמרו הדר בחצר חבירו שלא מדעתו א"צ להעלות לו שכר *דהלהו ודר בחצרו צריך להעלות לו שכר א"ל הדרי בי: אתמר התוקף ספינתו של חבירו ועשה בה מלאכה אמר רב רצה שברה נוטל רצה פחתה נוטל ושמואל אמר אינו נוטל אלא פחתה אמר רב פפא לא פליגי *הא דעבידא לאגרא הא דלא עבידא לאגרא ואיבעית אימא הא והא דעבידא לאגרא *הא דנחית ליה אדעתא דאגרא והא דנחית ליה אדעתא דגזלנותא: גזל מטבע ונסדק [וכו׳]: *א"ר הונא נסדק נסדק ממש נפסל פסלתו מלכות ורב יהודה אמר פסלתו מלכות נמי *היינו נסדק אלא ה"ד נפסל *שפסלתו מדינה זו ויצא׳ במדינה אחרת א"ל רב חסדא לרב הונא לדידך דאמרת נפסל פסלתו מלכות הרי פירות והרקיבו יין והחמיץ דכי פסלתו מלכות דמי וקתני משלם כשעת הגזלה א"ל התם נשתנה טעמו וריחו הכא לא נשתנה א"ל *רבא לרב יהודה לדידך דאמרת פסלתו מלכות נמי היינו נסדק הרי תרומה ונטמאת דכי פסלתו מלכות דמי וקתני אומר לו הרי שלך לפניך א"ל התם לא מינכר הזיקא הבא מינכר הזיקא אתמר המלוה את חבירו על המטבע ונפסלה המטבע רב אמר נותן

[לעיל לגי׳ הש״ל]

ג״מ דף ק: [לעיל לה.] ניחיין דף נב: לעיל דף מו.

*לקמן דף קס.

[לעיל לגי׳ הש״ל]

ג״מ דף ק: [לעיל לה.] ניחיין דף נב: לעיל דף מו.

*לקמן דף קס.

המלוה את חבירו על המטבע. ס"ס הלוה לחבירו דוס פרקמטיא׳ על המטבע מקבל לו בטבעות מתן לו ועשה מלאכה בטבעת פיטבון בסל קבל עליו לתת ונטבע ודוקא סלווהו לפרקמטיא אבל הלווהו עשות מה שהלווהו ומכלו לו עכ"ל הסר׳ ולפיטוקו כלאה דאם הלוה הלוה לו שיכלם לו ענינו דומלם בטבעות לאו בטבעות דוקא בתותם בעה דעשות לאו ונטבע שבעבלו ליכה ולא נקבו בקוטיא׳ אלא ומסוה דבטמוכה אלה ענינתו לאו כגילן לסזכיר דבר אבל כמוכר פרקמטיא אמ״ אומר קתם כך וכך עשות תתן לרוך לבלם לו ונטבע הילוה וקבה לפי׳ דס״ל לעיומר סמוכר לחבירו על המטבע לו ס״ל לעיומנו אין קיים דעשות פרקמטיא׳ זוקף ועוד כיון דעשות פרקמטיא׳ בין הלוה עשות ומיירי בשסתמה עמו ע״מ מיבעם לו עשות וכיון שפיכם לו כך שמתא דעלתא לכך מיכם שאם יפבל יחן לו ונטבע הילוה דלותו שנפבל לון שמו ונטבע ומעולל סבר דכיון הילוה בעיסן שם ונטבע עליו ועוד אומ״ ד״ל כגון שהלווהו שאם תעון ואומר לו לו תחזיר לי שאם לו כך וכך עשות ומלו בעשות לאודייהו קבל היה ומבלם לו ונטבע שנפבל אבל הכא שלא זקף עליו בעלום גמולם מיכול לבטוע לו תעון אם ילבם לוחן לו ונטבע הילוה בלותה שעה הלוכל הסיומים אם הלווהו ועשות שאם הלוה לו

יפבע

מסורת הש״ס

פטור. ולכלם לבעליו סכהו: שלא בשעת מלאכה. בשעה [שאינו בשל בגיל] נעשות ונלאכה לו שאין עכשיו לבעליו ונלאכה בעשות זה סכנה חם לון מסר הוא מעוד: בדשלח ליה כו׳ הדר בחצר חבירו. ומוקמינא לה בפ"ב [דף כח.] בחלק דלא קיימא לאגבלא: ביתא מיתבא יתיב. זה הדל בחנוכ׳ הסכנה לבים זה בסוא ויוסב בדיוקן: יתיב. לון חדב לפי שהדל בחנוכ׳ עוס ומעסיק קדקים חנויד: ושאיה יוכת שעיר. שד הוא ומעוו שמיים מכתת מעבים וכוחלי בית שלון אדם לל בחוכם: דלא נתתי. אלא יומר דלכי הבנלים: פחתה. אם בשבכה לו מתקלקלים ודעי פחתה: יתילון על שכר׳ מעלל דעי פחתה: עביד לאגרא. ומתמוא כי כתים לה אדעתא לגבלא בתים אלבך לאו בחוכם בגזלן דיינין ליה ומוחן שכר׳ על כלום אם בכן הן על דעי פחתה׳: הא דלא עבידא לאגרא. לא יהיב ליה אלא פחתה: נחת לה אדעתא דאגרא. אלם שבכה מעלל ואם פחתה יחר על שבכה מעלל דעי פחתה׳ דהא ע"כ שקלה וגזל הוא: נחית לה אדעתא דגזלנותא. אלו בכר׳ גזול ובעתה בה אדעתא דגזלנותא: דמסכן בהו זוזי ועבדי בהו מלאכה א"ל *רבה בריה מ"ט עכיד מר הכי א"ל דאמר רב נחמן עבדא נהוס בריסה לא שוי אמר ליה אימר דאמר רב נחמן כגון דאדו עבדיה דמרכיב בי כובי כולהו עבדי מעבד עבדי א"ל אנא כרב דניאל סבירא לי דאמר רב דניאל בר רב קטינא אמר רב התוקף בעבדו של חבירו ועשה בו מלאכה פטור אלמא ניחא ליה דלא ליסתרי עבדיה אמר ליה הני מילי הוכא *דלא מסיק בהו זוזי מר כיון דמסיק בהו זוזי מיחזי כריבית דאמר רב יוסף בר מנומי אמר רב נחמן אף על פי שאמרו הדר בחצר חבירו שלא מדעתו א"צ להעלות לו שכר *דהלהו ודר בחצרו צריך להעלות לו שכר א"ל הדרי בי: אתמר התוקף ספינתו של חבירו ועשה בה מלאכה אמר רב רצה שברה נוטל רצה פחתה נוטל ושמואל אמר אינו נוטל אלא *הא דעבידא לאגרא הא דלא עבידא לאגרא *הא דנחית ליה אדעתא דאגרא והא דנחית ליה אדעתא דגזלנותא: *א"ר הונא נסדק נסדק ממש נפסל פסלתו מלכות ורב יהודה אמר פסלתו מלכות נמי *היינו נסדק אלא ה"ד נפסל *שפסלתו מדינה זו ויצא׳ במדינה אחרת א"ל רב חסדא לרב הונא לדידך דאמרת נפסל פסלתו מלכות הרי פירות והרקיבו יין והחמיץ דכי פסלתו מלכות דמי וקתני משלם כשעת הגזלה א"ל התם נשתנה טעמו וריחו הכא לא נשתנה א"ל *רבא לרב יהודה לדידך דאמרת פסלתו מלכות נמי היינו נסדק הרי תרומה ונטמאת דכי פסלתו מלכות דמי וקתני אומר לו הרי שלך לפניך א"ל התם לא מינכר הזיקא הבא מינכר הזיקא אתמר המלוה את חבירו על המטבע ונפסלה המטבע רב אמר נותן

נותן

ומי אומר רב עבדא כמקרקעי דמי והאמר *רב דניאל בר רב קטינא אמר רב *התוקף בעבדו של חבירו ועשה בו מלאכה פטור ואי ס"ד עבדא כמקרקעי דמי אמאי פטור ברשותא דמריה קא הבא במאי עסקינן *שלא בשעת מלאכה כי הא *דשלח ליה רבי אבא למרי בר מר בעי מינה מרב הונא הדר בחצר חבירו שלא מדעתו צריך להעלות לו שכר או אין צריך להעלות לו שכר הכי השתא בשלמא התם בין למ"ד ביתא מיתבא יתיב ניחא ליה בין למ"ד °ושאיה יוכת שער ניחא ליה אלא הכא מי ניחא ליה דנכחוש עבדיה אמרי הכא נמי ניחא ליה *דלא ליסתרי עבדיה *בי רב יוסף בר חמא הוו תקיף עבדי דאנשי דמסכן בהו זוזי ועבדי בהו מלאכה א"ל *רבה בריה מ"ט עכיד מר הכי א"ל דאמר רב נחמן עבדא נהוס בריסה לא שוי אמר ליה אימר דאמר רב נחמן כגון דאדו עבדיה דמרכיב בי כובי כולהו עבדי מעבד עבדי א"ל אנא כרב דניאל סבירא לי דאמר רב דניאל בר רב קטינא אמר רב התוקף בעבדו של חבירו ועשה בו מלאכה פטור אלמא ניחא ליה דלא ליסתרי עבדיה אמר ליה הני מילי הוכא *דלא מסיק בהו זוזי מר כיון דמסיק בהו זוזי מיחזי כריבית דאמר רב יוסף בר מנומי אמר רב נחמן אף על פי שאמרו הדר בחצר חבירו שלא מדעתו א"צ להעלות לו שכר *דהלהו ודר בחצרו צריך להעלות לו שכר א"ל הדרי בי: אתמר התוקף ספינתו של חבירו ועשה בה מלאכה אמר רב רצה שברה נוטל רצה פחתה נוטל ושמואל אמר אינו נוטל אלא *הא דעבידא לאגרא הא דלא עבידא לאגרא *הא דנחית ליה אדעתא דאגרא והא דנחית ליה אדעתא דגזלנותא: *א"ר הונא נסדק נסדק ממש נפסל פסלתו מלכות ורב יהודה אמר פסלתו מלכות נמי *היינו נסדק אלא ה"ד נפסל *שפסלתו מדינה זו ויצא׳ במדינה אחרת א"ל רב חסדא לרב הונא לדידך דאמרת נפסל פסלתו מלכות הרי פירות והרקיבו יין והחמיץ דכי פסלתו מלכות דמי וקתני משלם כשעת הגזלה א"ל התם נשתנה טעמו וריחו הכא לא נשתנה א"ל *רבא לרב יהודה לדידך דאמרת פסלתו מלכות נמי היינו נסדק הרי תרומה ונטמאת דכי פסלתו מלכות דמי וקתני אומר לו הרי שלך לפניך א"ל התם לא מינכר הזיקא הבא מינכר הזיקא אתמר המלוה את חבירו על המטבע ונפסלה המטבע רב אמר נותן

כי׳. ואם כמקרקעי דעי ליה אלי׳ נתן ליה בתוכה גזלנות לא כפת מלכותים דעבדים דסוי בקרקע לאין בגזלנ ומעלם לגבלה סיכה דקתי לאגבלה כמו בפ"ב דלקמן סיכה דלא נתת ליה בתוכה גזלנות: **הלוהו** ודל בחלוהו. כולם קוגלא דהכא כלי׳ בכל קוגלא לאחזקה

נר מצוה

מה. אבנ׳ מיי׳ פ״ו מה׳ גזילה ואבדה הלכה ז קונ׳ עמין מב מה׳ עמין ומ״ו מ״ב. מב. ד״מיי׳ פ״ו מ״ב דגזלן ומ״ב דגזלן הלכה ב קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. מג. ד״מיי׳ פ״ו מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ה קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. מד. ו״מיי׳ פ״ו מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ז קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. מה. ז״מיי׳ פ״ו מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ח קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. מו. ח״מיי׳ פ״ו מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. מז. ט״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. מח. י״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. מט. כ״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נ. ל״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נא. מ״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נב. נ״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נג. ס״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נד. ע״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נה. פ״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נו. צ״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נז. ק״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נח. ר״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נט. ש״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נ״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נא. א״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נב. ב״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נג. ג״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נד. ד״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נה. ה״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נו. ו״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נז. ז״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נח. ח״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נט. ט״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נ״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נא. א״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נב. ב״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נג. ג״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נד. ד״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נה. ה״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נו. ו״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נז. ז״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נח. ח״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב. נט. ט״מיי׳ פ״ב מ״ב מגזלה ואבדה הלכה ט קונ׳ עמין מב ומ״ו מ״ב.

עין משפט

לא. ו״מיי׳ פ״ס מה׳ גזלה הל׳ ד קונ׳ עמין מד עוש״ע ח״מ סי׳ ס״ס ס״ס ס״ס

נותן לו מטבע היוצא באותה שעה ושמואל אמר "יכול לומר לו לך הוציאו במישן אמר רב נחמן "מסתברא מלתיה דשמואל דאית ליה אורחא למיזל למישן אבל לית ליה אורחא לא איתיבה רבא לרב נחמן "אין מחללין על המעות שאינם יוצאות כיצד היו לו מעות כוחביות ירושלמיות או של מלכים הראשונים אין מחללין הא של אחרונים דומיא דראשונים מחללין א"ל הכא במאי עסקינן בשאין מלכיות מקפידות זו על זו אלא כי אמ' שמואל בשמלכיות מקפידות זו ע"ז הויכי מצי ממטי לדו ("דממטי לדו ע"ז הדרתן) דלא בחשי ואי משכחי קפדי ת"ש "אין מחללין על מעות של כאן והן בבבל ושל בבל והן כאן של בבל והן בבבל מחללין קתני מידת אין מחללין על מעות של כאן והן בבבל אע"ג דסופו למיסן לדתם הכא במאי עסקינן בשמלכיות מקפידות זו על זו אי הכי של בבל והן בבבל למאי חזו חזו דובין בדו בהמה ומסיק לירושלים והתניא התקינו "שידו המעות יוצאות בירושלים מפני כך א"ר זירא לא קשיא כאן בזמן שיד ישראל תקיפה על אומות העולם כאן בזמן שיד אומות העולם תקיפה על עצמן ת"ר איזהו מטבע של ירושלים דוד ושלמה מצד אחד וירושלים עיר הקודש מצד אחר ואיזהו מטבע של אברהם אבינו זקן וזקינה מצד אח' ובחור ובתולה מצד אחר בעא מיניה רבא מרב חסדא המלוה את חבירו על המטבע והוסיפו עליו מהו אמר לו "נותן לו מטבע היוצא" באותה שעה א"ל ואפילו כי נפיא אמר ליה אין א"ל אפ' כי תרטיא א"ל אין והא קא זילין פירי אמר רב אשי חזינן אי מחמת טיבעא זיל מנכינן ליה ואי

ואי מחמת תרעא זיל לא מנכינן ליה והא קא שבח לענין נסכא אלא "כי הא דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבדי עובדא בזוזי דאגרדמים טייעא עד" בתמניא אמר רבה "הזורק מטבע של חבירו לים הגדול פטור מאי טעמא אמר הא מנח קמך אי בעית שקל' והני מילי בצלולין דקא חזי ליה אבל עכורין דלא קחזי ליה לא והני מילי דאדייה אדויי אבל שקליה בידיה מינאל גזליה השבה בעי מיעבד מתיב רבא "אין מחללין על מעות שאינן ברשותו "כיצד היו לו מעות בקסטרא או בדר דמלך או שנפל כיסו לים הגדול אין מחללין אמר רבה שאני לענין מעשר דבעינן מצוי בידך דרדמנא אמר "יצאת הכסף בידך ולוכא ואמר רבה "השף מטבע של חבירו פטור מאי טעמא דהא לא עבד ולא מידי וה"מ דמחייה בקורנבא וטרשיה אבל שייפא בשופינא חבורי חסריה מתיב רבא "הבהו על עינו וסמאה על אזנו והרשו עבד יוצא בהן לחירות בנגד עינו ואינו רואה בנגד אזנו ואינו שומע אין עבד יוצא בהן לחירות רבה לטעמ' "דאמר רבה הרשו לאביו נדרג שאי אפשר לחרישה בלא חבורה דטפתא דדמ' נפלת ליה באוני' ואמר רבה "הצורם אוזן פרתו של חבירו פטור מאי טעמא פרה. בדקיימא קיימא דלא עבד ולא מידי "ובולדו שוורי' לאו לגבי מזבח קיימי מתיב רבא "העושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים "ואמר רבה "מלאכה דלא מינכר הזיקא אבל צורם דמינכר הזיק' הכי נמי דמחייב בדיני אדם אמרי הוא הדין דאפ' צורם פטור והא קמ"ל דאפ' מלאכה דלא מינכר הזיקא חייב בדיני שמים "ואמר רבה השורף "שטרו של חבירו פטור דאמר ליה נייחא קלאי מינך מתקיף לה רמי בר חמא היכי דמי א'

בין דרך ירידה לדרך עלייה לתפ' דרך עלייה לא קני הכא בחדייה חדויי לפי שאין דרך הגבהה בזה הענין אבל ביוצים שהן בעלי חיים דרך הגבהה בכך כמו קורא לה ותיה בתה מי הכיס' בתוקב ובלתה לפניו דחייב ומיבה אע"פ שהלכה אחרי' ומיהו אם היו היוצים יורדי' ע"י עריפת הקן לא חייב

נכתוב ליה שטרא. לא שיך הכא מפיסם ולא מפי כתבם ולא מפי כתבו דתניא בגבו פטור (דף קפח.) מי סמחק שטר מיבנו דעדים המחתימים על השטר מעשה מני סמחקים עדותן בב"ד ומוי כלומר מעני המי עדיים לא"מ שנמחקים עדותן בב"ד וכפ"ב דכתובות (דף כ:) המלכתי* **פרושי** קונטרס כולל כי. תומס דלא פרך מי הסי מיידון תמי זמנמי לומ"ל כדפריך בפ"ק דקמהדרין (דף ג. ומס) מי הסי שלשה שלשה נעמה לי ובכמה מקומות שיך וכבמה מקומות לא דייק*: דבא

תורה אור

מנא ידענן. מאי הוי כתיב ביה ומאי בעי למיתבי ולא מלטרך ליה מסורת הש"ס בי"ם גרס המגיה לבעל הטעה

*בעל הטעה לשרף בכל מה שכתוב הוי כתיב ביה ומאי בעי למיתבי ולא מלטרך ליה שכך הוא כתיב ביה ולא"ס פטור: ד"ה בפרק המוכר (ד' עד:) גבי קדשים שמ"ב בהמקריבתן כו': בסוגי. בזמן ביאתו בי' שעות ודמיותא בפסחים (דף י:) לא בדק מתיך המוצר ובדוק לאחר המוצר: לר"ש הי"ב. אלי שפתו לבלם לגזלן דמיסם דבר הגורם לממון [כ"מ לה.] הוא שחם הוה בעון ומחזיר גזלן לבעליו ומעור תחן לעל (דף לו:) גזל מון ועבר עליו הפסח לאוגר לו הרי שלך לפניך ומעשיו לא מעלין לקיחן קה: פסחים ה: [ע"ז מה: ויקרא יח: ויבמות לד:]

דבר הגורם לממון לאי כממון דמי לא מיחייב מתקיף לה רב הונא בריה דרב יהושע אימר דשמעת ליה לרבי שמעון דבר הגורם לממון כממון דמי בדבר שעיקרו ממון כדרבה דאמר רבה גזל חמץ לפני הפסח ובא אחר ושרפו במועד פטור שהכל מצויים עליו לבערו לאחר הפסח מחלוקת ר' שמעון ורבנן לרבי שמעון דאמר דבר הגורם לממון כממון דמי ליחייב לרבנן דאמרי דבר הגורם לממון לאי כממון דמי פטור בדבר שאין עיקרו ממון מי אמרינן "אמר אמימר מאן דאין דיני הגרמי מגבי ביה דמי שטרא מעליא ומאן דלא דאין דינא הגרמי מגבי ביה דמי גיירא בעלמא הוה עובדא ובפייה רפרם לרב אשי "ואגבי ביה כי כשורא לצלמא: חמץ ועבר עליו בפסח אימר לו הרי שלך לפניך: מאן תנא אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך אמר רב חסדא רבי יעקב היא דתניא "שור שהמית עד שלא נגמר דינו מכרו מכור הקדישו מיקדש שחטו בשרו מותר החזירו שומר לבעליו מחזור משנגמר דינו מכרו אינו מכור הקדישו אינו מיקדש שחטו בשרו אסור החזירו שומר לבעליו אינו מוחזר רבי עקב אומר "אף משנגמר דינו החזירו שומר לבעליו מוחזר מאי לאי בהא קמיפלגי דרבי יעקב סבר אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך ורבנן סברי אין אומרין באיסורי הנאה הרי שלך לפניך א"ל רבה לא דמולי עלמא אמרינן באיסורי הנאה הרי שלך לפניך דאם כן נפלגו בחמץ בפסח אלא אמר רבה הכא בגומרין דינו של שור שלא בפניו קא מיפלגי רבנן סברי אין גומרין דינו של שור שלא בפניו דאמר ליה אי איתתיה נידלי הוה מעריקנא ליה לאגמא השתא מסרתיה ביד מאן דלא מצינא לאישתעויי דינא בהדיה ורבי יעקב סבר גומרין דינו של שור שלא בפניו דאמר ליה מאי עבדי ליה סוף הוה גמרי ליה דינא שלא בפניו אשכחיה רב חסדא לרבה בר שמואל [illegible] את הגזילה מה תלמוד לומר אשר גזל יחזיר בעין שגזל מכאן אמרו גזל מטבע ונפסל פירות והקריבו יין *והחמיץ תרומה ונטמאת חמץ ועבר עליו הפסח בהמה ונעבדה בה עבירה ושור עד שלא נגמר דינו אומר לו הרי שלך לפניך מאן שמעת ליה דאמר עד שלא נגמר דינו אין משנגמר דינו לא רבנן וקתני חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך א"ל "אי משכחת להו לא תימא להו ולא מידי: פירות והרקיבו אומר לו הרי שלך לפניך והתנן פירות והרקיבו משלם כשעת הגזילה אמר רב פפא "כאן שהרקיבו כולן כאן שהרקיבו מקצתן: "מתני' נתן לאומנין לתקן וקילקלו חייבין לשלם נתן לחרש שידה תיבה ומגדל לתקן וקילקל חייב לשלם "רבנאי שקיבל עליו לסתיר את הבותל ושיבר האבנים אי שהזיקן חייב לשלם היה סותר מצד זה ונפל אחר פטור ואם מחמת המכה חייב: **גמ'** אמר רב אסי לא שנו אלא שנתן לחרש שידה תיבה ומגדל לנעין בהן מסמר ושיברן אבל נתן לחרש עצים לעשות שידה תיבה ומגדל ועשה מהן שידה תיבה ומגדל ושיברן פטור מאי טעמא אימן קינה בשבח כלי תנן נתן לאומנין וקילקלו חייבין לשלם מאי לאו "דיהיב להו עצים לא שידה תיב' ומגדל הא מדקתני סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים אמרי פרישי הא מפרש לה כיצד נתן לאומנין לתקן וקילקלו חייבין לשלם כגון שנתן לחרש שידה תיבה ומגדל והכי נמי מסתברא דכיצד קתני דאי סלקא דעתך רישא עצים השתא אשמעינן עצים חייבין לשלם ולא אמרינן אומן קינה בשבח כלים שידה תיבה ומגדל מבעיא אי משום הא לא אירא תנא סיפא לגלויי רישא שלא תאמר רישא שידה תיבה ומגדל אבל עצים לא תנא סיפא שידה תיבה ומגדל מכלל דרישא עצים ואפילו הכי חייב לשלם לימא

מסייע ליה "הנותן צמר לצבע

[נ"ל דף קי:]

והקדיחו

[ע"ז מה: ויקרא יח: ויבמות לד:]

[כתובות לד.]

[כתובות לד.]

[ע"ז מה: ויקרא יח: ויבמות לד:]

[ע"ז מה: ויקרא יח: ויבמות לד:]

[ע"ז מה: ויקרא יח: ויבמות לד:

אימא מפני שהוא נושא שכר. אבל בחנם פטור לף על גב דאדם מועד לעולם בחנם כי האי לא מחייב אדם המזיק כדתניא בריש המניח (דף כז: וסמ"ק):

מנעך מנפש לאיסורא. תוס"ה דמשום הכי קרי ליה פקח לאיסור עשוה דבר פקיח בפ"ק דחולין (דף יח.) כל יוסי בר' יהודה בעבעת הגחלים והיה רב מתנות עליו לפי שהיה עם האדם אלא יבא לחקר בשאר עבעות כדאשכחן בפ' קמא דחולין (דף עו.) גבי עבעל בעבת כי מורי רבא לתלמידיו מורי לחו כרי"מ וכי דרוש לחו בפיוקא דרים כל' יהודה ומשום עניי אחרן ולהכי קרי ליה פקח גזלה ולא ודאי גזילה דאיתו אחים שאחר לעם האחן ר"ל לאסוקי לדעתיה שימתיו עליו ור"ל ופקח הסיסיא עובדא בשאר עבעות הוא דו' ר' ורב דקתמר בפרק קמא דחולין (דף יח:) ואין סלבה בעותו בשאר עבעות ומשום דאיסור לאו:

ותניא אידך בן אינון בן הדיוט מייב. לא שייך הכא לאמרי לאמרי הכא דאמר מחיבים אם אין בקין כדתכו ואיסור: לפנים

אי אמר מזיק הוא הוה אמינא הני מילי היכא דקא עבד בשבר אבל היכא דקא עבד בחנם לא קמ"ל פישע הוא איתיביה רב חמא בר גוריא לשמואל "הנותן בהמה לטבח ונבלה אומן פטור הדיוט חייב "ואם נותן שכר בין הדיוט בין אומן חייב אמר ליה לעבר מיהר אתא הדוא מרבנן קא מיתיב ליה א"ל השתא שלקת מאי דשקל חברך קאמינא לכו אנא רבי מאיר וקאמריתו לי רבנן אמאי לא דייקת מילי שאני אומר מזיק הוא פישע הוא נעשה באומר לי שחוט לי מבאן ומאן מאן אית ליה דאי סברא ר"מ דאמר מבעי ליה למירמי אנפשיה הי רבי מאיר אילימא [דא] רבי מאיר (קל"ן סימן) דתנן "קשרו בעליו במוסרה ונעל בפניו כראוי ויצא והזיק בין תם בין מועד חייב דברי רבי מאיר [illegible] פליגי אלא הא רבי מאיר דתנן "לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו דתם בידים קלאו מניה אלא הא רבי מאיר "דתנן "נשברה כדו ולא סילקה נפל גמלו ולא העמידה רבי מאיר אומר חייב בנזקו וחכמים אומרים פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים וקיימא לן "דבנתקל פישע הוא פליגי אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן טבח אומן שקלקל חייב ואפילו הוא אומן כטבחי ציפורי ומי אמר רבי יוחנן הכי והאמר רבה בר בר חנה עובדא הוה קמיה דרבי יוחנן בכנישתא דמעון ואמר ליה זיל "אייתי ראיה דממחית לתרנגולי ואפטרך לא קשיא כאן בחנם "כאן בשכר כי הא דאמר רבי זירא דרוצה שיתחייב לו טבח יקרים לו דינר מתיבי "המולך חטים לטוחן ולא ליתתן ושאן סובין אי מרדן קמח לנחתם ועשאו פת ניפולין בהמה לטבח וניבלה חייב מפני שהוא כנושא שכר אימא מפני שהוא נושא שכר הדוא "מגרומתא דאתאי לקמיה דרב טרפיה "ופטריה לטבח מלשלומי דמי פגעו ביה רב כהנא ורב אסי בהדוא גברא אמרי ליה עביד בך רב דתתי מאי תתי אילימא תתי לגרייותא דאיבעי ליה לאכשורי כר' יוסי בר יהודה וטרפה כרבנן ואי נמי כרבנן דאיבעי ליה חיובא לטבחא ומי שרי למימר כי האי גונא והתניא "לבשיצא לא יאמר אני מוכה וחבירי מחייבין אבל מה אעשה שחבירי רבי עלי ועל זה נאמר "חולק רכיל מגלה סוד אלא תתי למעליותא דלא איכלך בספק איסורא ומנעך מספק גזילה אתמי "המראה דינר לשולחני ונמצא רע תני חדא אימן פטור הדיוט חייב ותניא אידך בין אומן בין הדיוט חייב אמר רב פפא "כי תניא אימן פטור כגון דנכי ואיסור דלא צריכי למיגמר כלל אלא במאי טעו טעו בסיכתא חדתא דהדיא שעתא דנפק מתותי סיכתא ההיא איתתא דחזיא דינרא לרבי חייא אמר לה מעליא הוא למחר אתאי לקמיה ואמרה ליה אחזתיה ואמרו לי בישא היא ולא קא נפיק לי אמר ליה לרב זיל הלפיה ניהלה וכתוב אפנקסי דין עסק ביש ומאי שנא דנכי ואיסור דפטירי משום דלא צריכי למיגמר רבי חייא נמי לאו למיגמר קא בעי רבי חייא "לפנים משורת הדין הוא דעבד "כדתני רב יוסף "והודעת להם זה בית

רבא אמר דב"ע ישנה לשכירות מתחלה ועד סוף ודכולי עלמא המקדש במלוה אינה מקודשת ודכולי עלמא אין אומן קונה בשבח כלי אלא הכא במאי עסקינן בנין שהוסיף לה נופך משלו רבי מאיר סבר "מלוה ופרוטה "דעתה אפרוטה ורבנן סברי מלוה ופרוטה דעתה אמלוה ובפלוגתא דהני תנאי "דתניא בשכר שעשיתי עמך אינה מקודשת בשכר שאעשה עמך מקודשת רבי נתן אומר בשכר שעשיתי עמך אינה מקודשת וכל שכן בשכר שעשיתי עמך ור' יהודה הנשיא אומר באמת אמרו "בין בשכר שעשיתי עמך ובין בשכר שאעשה עמך אינה מקודשת ואם הוסיף לה נופך משלו מקודשת (מאי איכא) בין ת"ק לרבי נתן איכא ביניהו שכירות בין רבי נתן לר' יהודה הנשיא איכא ביניהו מלוה ופרוטה אמר שמואל טבח אומן שקלקל חייב לשלם מזיק הוא פישע הוא נעשה כאומר לו שחוט לי מבאן ושחט לו מבאן למה ליה למימר מזיק הוא פישע הוא

(קידושין מו. ב"מ: פסחים ע:)

(לעיל לח: מחוגות מו.)

(לעיל ד' מח: ד' נח:)

(לקמן ק:)

(לעיל ל' ב: ד' נח:)

(לעיל ל' ב: ד' נח:)

(לעיל ל' ב: ד' נח

אמר לו גדור. פי' לצבע הכרם דהוא המוזיק דד' אמות שאמרו להמזיק הוא בצבע עבודת הכרם כדאמרן בגמ' (דף כו. וסס) לא יעבד אדם אילן בתוך בשדה חבירו אא"כ הרמיק מענו כו' אמות אחד בגפנים ואחד כל אילן ועפרם בגמ' ד' אמות שאומרו כנגד עבודת הכרם ואפי' כי יוכי דאמר התם על הניקוב לרחמים אם עלמוו הא ל"ל אמי' אמר ל"ל מדוקם ל"ל בגוני דיליה והכא בגוני דבעל כרם הם דאמדינן לי' אלא יבוא ומחרישתו בשדה חבירו כשיכך לריך לעבודת כיחב לו להרמיק ד' אמות והא דקתני אומרין לו גדור ולא נקט חייב לגדור מלאה לי"ל לפי שלריך להתרות בו ואם לא אתרו בו לגדור אין חייב בחסרונות ולהכי נקט מני תני זיעני בפלגה דאמר לו גדור אלף פעם אינה דבפלגה לריך להתרות בו ואם לא אתרו בו לגדור אין חייב בחסרונות אחין אבור להיות חייב לגדור כל פעם שנפלגה ובפלגה פעם אינה' ומסקנא לי"ל אם לא לריך להתרות בו בכל פעם לו אלא בני אחרי זיעני ול"ת ומפרש דלהכי בקנו אתי זיעני לאמרו אמר לו אמר לו אם אינו לא אמרו אם אינו לא אמרו אם אינו לא אמר

עין משפט נר מצוה

רבא רמי תנן בגד שצבעו בקליפי ערלה ודלק אלמא הזותא מלתא היא ורמינהי *רביעית דם שנבלעה בבית הבית טמא ואמרי לה הבית טהור ולא פליגי *הא בכלים דהוו מעיקרא הא בכלים דאתו לבסוף *נבלעה בכסות רואין אם מתכבסת הכסות ויצאה ממנה רביעית דם *טמאה ואם לאו טהורה אמר רב כהנא מקולי רביעיות שנו כאן בדם תבוסה *דרבנן; רבא רמי *תנן *ממין הצובעין ספיחי סטים וקוצה יש להן שביעית ולדמידן שביעית יש להן ביעור ולדמידן ביעור אלמא עצים יש בהן משום קדושת שביעית ורמינהי *עלי קנים ועלי גפנים שגיבבן בחבא על פני השדה *לקטן לאכילה יש בהן משום קדושת שביעית לעצים אין בהם משום קדושת שביעית ומשני אמר קרא *לאכלה במי שהנאתן ביעורן והא שוין יצאו עצים שהנאתן דאחר ביעורן ושוין איכא עצים דמשהן דאחר ביעורן ושוין סתם אמר רבא

רומי תנן בגד שצבעו בקליפי ערלה ודלק אלמא הזותא מלתא היא ורמינהי *רביעית דם שנבלעה בבית הבית טמא ואמרי לה הבית טהור ולא פליגי *הא בכלים דהוו מעיקרא הא בכלים דאתו לבסוף *נבלעה בכסות רואין אם מתכבסת הכסות ויצאה ממנה רביעית דם *טמאה ואם לאו טהורה אמר רב כהנא מקולי רביעיות שנו כאן בדם תבוסה *דרבנן; רבא רמי *תנן *ממין הצובעין ספיחי סטים וקוצה יש להן שביעית ולדמידן שביעית יש להן ביעור ולדמידן ביעור אלמא עצים יש בהן משום קדושת שביעית ורמינהי *עלי קנים ועלי גפנים שגיבבן בחבא על פני השדה *לקטן לאכילה יש בהן משום קדושת שביעית לעצים אין בהם משום קדושת שביעית ומשני אמר קרא *לאכלה במי שהנאתן וביעורו וביעורו אינו אלא לאכלה ולא לבכוסה בשהוא אומר לכם דרי בבוסה אמור הא מה אני מקיים לאכלה לאכלה ולא למלוגמא ומה ראית לדרות הכבוסה ולהוציא את המלוגמה מרבה אני את הכבוסה שישוה בכל אדם ומוציא אני את המלוגמא שאינו שוה בכל אדם כמאן אזלא הא דתניא *לאכלה ולא למלוגמא לאכלה ולא לזילוף לאכלה ולא לעשות ממנה אפיקטוויון כמאן כר' יוסי דאי כרבנן *איבא נמי משרה וכבוסה; *רבי יהודה אומר אם השבח כו': (סימן כבן) יתיב רב יוסף אחורי דרבי אבא קמיה דרב הונא ויתיב רב הונא וקאמר הלכה כרבי יהושע בן קרחה והלכה כרבי יהודה *אהדרינהו רב יוסף לאפיה אמר בשלמא רבי יהושע בן קרחה אצטריך סלקא דעתך אמינא *יחיד ורבי' הלכה כרבים קמ"ל הלכה כיחיד ר' יהושע בן קרחה מאי היא דתניא רבי יהושע בן קרחה אומר *מלוה בשטר אין נפרעים מהן מלוה על פה נפרעין מהן מפני שהוא כמציל מידם אלא הלכה כר' יהודה למה לי מחלוקת ואחר כך סתם היא *ומחלוקת ואח"כ סתם הלכה בסתם מחלוקת בבבא קמא *לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום ר' מאיר אומר נותן לו דמי צמרו רבי יהודה אומר אם השבח יתר על היציאה נותן לו את היציאה ואם היציאה יתירה על השבח נותן לו את השבח וסתם בבבא מציעא *התנן כל המשנה ידו על התחתונה *וכל החוזר בו ידו על התחתונה ורב הונא אצטריך סלקא דעתך אמינא אין סדר למשנה וסתם ואחר כך מחלוקת היא ורב יוסף אי הכי כל מחלוקת ואח"כ סתמא נימא אין סדר למשנה וסתם ואחר כך מחלוק' היא ורב הונא כי לא אמרינן אין סדר למשנה בחדא מסכתא אבל בתרי מסכתות אמרינן ורב יוסף כולה נזקין חדא מסכתא היא ואיבעית אימא משום דקתני לה גבי הלכתי פסיקתי כל המשנה ידו על התחתונה וכל החוזר בו ידו על התחתונה: תנו רבנן הנותן מעות לשלוחו ליקח

רביעית דם. ומעמא דאסור דכתיב על כל נפשות עם לא יבא (ויקר' כא) ודם הוא הנפש וקיים לה לרבנן דבדביעית דם מי: נבלעה בקרקע הבית טמא. כלים שבבית דבית שמא ונבלעה בקרקע הבית: בכלים. דהוו בבית קודש שנבלעה שריתה בעין ואסורין הבית עליה ועל הכלים ומעמא: לבסוף. לאחר שנבלעה: אם מתכבסת הכסות ויצאה. היינה [ריביעי דם]. שבתחל' נבלעה בו יותר מרביעית והכביס הכסות לבית ויצאה היינה רביעית דם. שאם יהנו מיים בעדם יעלו רביעיות יותר: ואם לא שהוה. הבית אלא אחיל על רביעית שבבר חסר בהבלעו בכסות אבל הכסות טמא שבתחלת נגיעה ברביעיות עלו טמא נטמאה וקתני עיהה ואם לאו טהור לענ"ן דמזוה דרביעית מיר שהדם שבאחר אלא בבגד אחי אחם לקיומנו כלל: לו בבגד אחנו מזוה לאו ונלחת היא: מקולי רביעיות. של דם קל כגון דם תבוסה *שאינו ונטמא בחחל אלא מדרבנן: דם תבוסה. הוא שילא ונתנו רביעיות דם בחיין ובמותו בפרק כולה בחיין בפרק כולה מותו בפרק חיטוקה (דף עמ.): ספיחי סטים וקוצה. קטיס קוצוצ בבגנ"ל בכסוס קולה *גוזל"ל בלעו"ן לתבי נקנו ספיחי דבבדיעית ליכא אלא ספיחים: יש להן ולדמידן שביעית. שאין עושין ונהן כאור לאכול ולא לבאור ולקוח לבבוע בהן דהיינו קאור אבל אוחמי' הן בדיעור קודם זמן הביעור דהיינו דזמיל דלאכלם: יש להן ביעור. כשבניע זמן הביעור חייב לבערן כדכתיב ולבהעתך ולחיה וגו' (ויקרא כה) כלם לחיה ונן הבהמה כלם לבהמתך שבביתך וחכי בפיחי עץ בעלמו' מיכחו: בחוכא. לעשות ונהן ונהנה אולר ליעות הארוך: אין בהן משום קדושת שביעית. ויהנה ונהן אף לאחר זמן הביעור: שהנאתן וביעורן שוה. דבר שבעשה הנאתו כלה ונן הבעולה: יצאו עצים. שלאחר ביעורן שנעשים נחלים הוה דהויה עיקר הנאתן אבל מיהו לבעיו בעשה בשעה דחיחה הוזה כלה הבעולה ונקולו מלבנו מלאכת ובעיורן שוה הלכה מחילה עליהם שבעיות: איבא עצים דמשהן. שמחילין בכל חבוקן: וכשאחן בידו וכשאחן וביעורן שוה מחילה עליהם שבעיות: סתם

שבורת הש"ם

(בילה נב.) מדרים סב.) קוטה דף מ.

ריקבלי כה

(מכות יב.) מיין בבכ"ל סתם, קוטה שבתב מי לאבר

שביעיים פ"ג

קוטה דף ס. ג"ל דקי"ל מלינו. ב"מ

ריקבלי כה

ג"מ דף נב.

הוא לאחר מעיני נגעים כמ"ל נגעים הלכות ס"

(ריש ע"ז) בין איתא לכם כל שהוא ובתי לכם ותבי לבלה בנין אבילה שביתה ומיבה וצבוקה יצאה מיבוקא אלא אלא לחילים)

(ע"ז ע"ב) ריש ב"מ ובים ב"ב

הא רבי יסודה דאמר שיורי לין קונה. סילבך אם היתירו אותיתו לאמונע מבך נתן לו נמנאים אבר ואם אמר לו דולי אמר ליה לא סיים לך לבנות מדעתו ואת סוא דבעינת: **מי** הודיעו לבעל חנין שיקנה חנין לבעל ועשית. אם נפרס דעתאי מעגאל לין קונה אומר סתנאלם אבל ליקח דסיינו אליה קנה לסו ליכא לומרבך נמי כל' אלעזר אומר לא אוקי נמי כה ואם בכדי יסודה כאן לאכילה כאן לכסיה אם דקתני אם פתח פתחו לו אם אותיתו אותיתו לו סיינו לאכילה קפדי ולא אליאות' קנעיד אלכך לא קני לסו בעבל אומנות כלל ומנוס עמעמל דנוי אותיתו לבעל חנין ואסיא דקתני אם אותיתו אותיתו לאמונע לאמרמס אלא אם אמר לו אם אמר לו אם אמר לו

מניח גזלה ביניהם ומתחלק. בפרק המחזיק ויקי׳ לה דלמ׳ דוקא ביניהם דקרקע נמי כיולמי אלא יניח עד שיתברר הדבר ויי סה הבעלים:

דברי רבי מיפתן וחכמים אומרים לכל המוציא מחבירו (דף קיח.) נגי מנה לי ביד׳ וכמה אומר לחיני יודע חייב דכתיב ובני בני עדיף ומעמקין ומעמקא מכח עודה לחין לכיך בכלים לכל אחד דכתיב לחדיים מני בני אלא בר לי׳ ומן בפקדון אי אמרינן בתשומת ידו׳ אי לא אמרינן אי אמרינן אי לא אמרינן אי אמרינן אי לא אמרינן אי אמרינן

עין משפט נר מצוה

אין ומסלחין מעות בדיוקני אפילו עדים חתומים עליה ור' יוחנן אמר אם עדים חתומים עליה משלחין אמרי לשמואל מאי תקנתא כי הא דר' אבא הוי מסיק זוזי בדרב יוסף בר חמא א"ל לרב ספרא בהדי דאתית אייתינהו ניהלי כי אזל להתם אמר ליה רבא בריה מי כתב לך התקבלתי א"ל לא א' הכי זיל בריישא ויכתוב לך התקבלתי לסוף אמר ליה אי כתב לך נמי התקבלתי לאו כלום הוא דילמא אדאתית שכיב ר' אבא ונפלו זוזי קמי יתמי והתקבלתי דר' אבא לאו כלום הוא א"ל ואלא מאי תקנתא זיל ניקנינה לך אגב ארעא ותא את כתוב לן התקבלתי כי *הא דרב פפא הוה מסיק תריסר אלפי זוזי בי חוואי אקנינהו ניהליה לרב שמואל בר אבא אגב אסיפא דביתיה כי אתא נפק לאפיה עד תואר: נתן לו את הקרן וכו': אלמא חומש ממונא הוא ואם מיית משלמי ליה יורשין ותנן נמי נתן את הקרן ונשבע על החומש הרי מוסיף חומש על חומש אלמא חומשא ממונא היא ותניא נמי הכי הגוזל את חבירו ונשבע לו ומת *יורשין משלמים קרן וחומש *ופטורין מן האשם ויורשין בני שלומי חומשא דאבוהון הוו (אלמא חומש ממונא הוא ובעי שלומי יורשין) ורמינהי עדיין אני אומר אימתי אינו משלם חומש על גזל אביו בזמן שלא נשבע לא הוא ולא אביו הוא ולא אביו אביו ולא הוא הוא ואביו *מנין ת"ל *אשר גזל ואשר עשק והוא לא גזל ולא עשק אר"ג לא קשיא כאן שהודה כאן שלא הודה אי לא הודה קרן נמי לא משלם וכי תימא הכי נמי דלא משלם והא מדקא מהדר אחומש למימרא דקרן משלם ועוד תניא ועדיין אני אומר אימתי הוא משלם קרן על גזל אביו בזמן שנשבע לא הוא ולא אביו הוא ולא אביו אביו ולא הוא הוא ולא אביו מנין ת"ל גזילה ועושק אבידה ופקדון יש תלמוד ותיב רב הונא וקאמר להא שמעתא א"ל רבה בריה יש תלמוד קאמר מר אי ישתלמו קאמר מר א"ל יש תלמוד קאמינא ומריביא הקראי אמרי אלא מאי לא הודה "לא הודה אביו והודה בנו וניחייב בנו חומש אשבועה דידיה אמרי *בשאין גזילה קיימת אי בשאין גזילה קיימת אפילו קרן נמי לא משלם לא צריכא דאיכא *אחריות וכי איכא אחריות נכסים מאי הוי מלוה על פה היא *ומלוה על פה אינו גובה לא מן היורשין *ולא מן הלקוחות בשעמד

אמרי

עין משפט נר מצוה

קכד
א"מיי' פ"ל מה' גזלה ואבידה הל' ט סמג עשין לו טור ש"ע ח"מ סי' קכה סעי' ג
קכה
ב"מ פ"ט ע"ב ח"מ סי' קכה סעי' ד
קכו
ה"מיי' פ"ז מה' גזלה ואבידה הל' ד
קכז
ו"מיי' שם הל' ו
קכח
ז"מיי' שם הל' ג
קכט
ח"מיי' שם הל' ה
קל
ט"מיי' שם הל' ד
קלא
י"מיי' פי"ל מה' גזלה ואבידה הל' ט סמג עשין לד טור ש"ע ח"מ סי' קיל סעי' ח

אמיי' פ"ל מה' גזלה ואבידה הל' ט סמג עשין לה טור ש"ע ח"מ סי' קכה סעי' ג
קכה
ב"מ פ"ט ע"ב ח"מ סי' קכה סעי' ד
קכו
ג"מיי' פ"ז מה' גזלה ואבידה הל' ד
קכז
ד"מיי' שם הל' ו
קכח
ה"מיי' שם הל' ג
קכט
ו"מיי' שם הל' ה
קל
ז"מיי' שם הל' ד
קלא
ח"מיי' פי"ל מה' גזלה ואבידה הל' ט סמג עשין לד טור ש"ע ח"מ סי' קיל סעי' ח

ל"ל לחזיר בגזלה ד"ה

ל"ל מי כתב ד"ה

ל"ל ניחייב בגר דידיה. ד"ה

ל"ל מלוה כלים ד"ה

ל"ל לחזיר כלים. ד"ה

(קידושין יב: ב"ב מב. קה. קעה. ערכין ו: ז. כ. בכורות עח:) (התי"ט כתב ישנו לה"ש)

(עיין לעיל קג.)

תורה אור

"אין משלחין מעות בדיוקני ואפילו עדים חתומים עליה ור' יוחנן אמר אם עדים חתומים עליה משלחין אמרי לשמואל מאי תקנתא כי הא דר' אבא הוי מסיק זוזי בדרב יוסף בר חמא א"ל לרב ספרא בהדי דאתית אייתינהו ניהלי כי אזל להתם אמר ליה רבא בריה מי כתב לך התקבלתי א"ל לא א' הכי זיל בריישא ויכתוב לך התקבלתי לסוף אמר ליה אי כתב לך נמי התקבלתי לאו כלום הוא דילמא אדאתית שכיב ר' אבא ונפלו זוזי קמי יתמי והתקבלתי דר' אבא לאו כלום הוא א"ל ואלא מאי תקנתא זיל ניקנינה לך אגב ארעא ותא את כתוב לן התקבלתי כי *הא דרב פפא הוה מסיק תריסר אלפי זוזי בי חוואי אקנינהו ניהליה לרב שמואל בר אבא אגב אסיפא דביתיה כי אתא נפק לאפיה עד תואר: נתן את הקרן וכו': אלמא חומש ממונא הוא ואם מיית משלמי ליה יורשין ותנן נמי נתן את הקרן ונשבע על החומש הרי מוסיף חומש על חומש אלמא חומשא ממונא היא ותניא נמי הכי הגוזל את חבירו ונשבע לו ומת *יורשין משלמים קרן וחומש *ופטורין מן האשם ויורשין בני שלומי חומשא דאבוהון הוו (אלמא חומש ממונא הוא ובעי שלומי יורשין) ורמינהי עדיין אני אומר אימתי אינו משלם חומש על גזל אביו בזמן שלא נשבע לא הוא ולא אביו הוא ולא אביו אביו ולא הוא הוא ולא אביו מנין ת"ל *אשר גזל ואשר עשק והוא לא גזל ולא עשק אר"ג לא קשיא כאן שהודה כאן שלא הודה אי לא הודה קרן נמי לא משלם וכי תימא הכי נמי דלא משלם והא מדקא מהדר אחומש למימרא דקרן משלם ועוד תניא ועדיין אני אומר אימתי הוא משלם קרן על גזל אביו בזמן שנשבע לא הוא ולא אביו הוא ולא אביו אביו ולא הוא הוא ולא אביו מנין ת"ל גזילה ועושק אבידה ופקדון יש תלמוד ותיב רב הונא וקאמר להא שמעתא א"ל רבה בריה יש תלמוד קאמר מר אי ישתלמו קאמר מר א"ל יש תלמוד קאמינא ומריביא הקראי אמרי אלא מאי לא הודה "לא הודה אביו והודה בנו וניחייב בנו חומש אשבועה דידיה אמרי *בשאין גזילה קיימת אי בשאין גזילה קיימת אפילו קרן נמי לא משלם לא צריכא דאיכא *אחריות וכי איכא אחריות נכסים מאי הוי מלוה על פה היא *ומלוה על פה אינו גובה לא מן היורשין *ולא מן הלקוחות בשעמד

אמרי

מסורת הש"ס

ל"ל מי כתב ד"ה

ל"ל ניחייב בגר דידיה. ד"ה

ל"ל מלוה כלים ד"ה

ל"ל לחזיר כלים. ד"ה

(קידושין יב: ב"ב מב. קה. קעה. ערכין ו: ז. כ. בכורות עח:) (התי"ט כתב ישנו לה"ש)

(עיין לעיל קג.)

נתן לו את הקרן ונשבע לו על החומש. הוא הדין אם לא נתן לו את הקרן ונשבע שתחזייהו לקרן וחומש היה מוקף חומש על נשבע בגזלן: **יש** תלמוד קמאינא ומריביי' דקלאי. תימה אמאי אלעזיר קרא לקרן דאמאי לא יטלם קרן כיון דאיכא אחריות נכסים ועמד בדין דבסכי מוקמינן לה בסמוך: **מלוה** על פה היא וכו' ומ"ש שיעבודא לאו אחריותא פירך דהכא עסקינן דנתלוויתא גוזלן ומיוכמן ומהכא בריתא דהגוזל ומחכיל (ד' קיא:) אם הביאם לבית חייבי' לשלם ליכא לאיפוך ליה עדי תליסו מוקי ליה ודהכבן כדי שלא תעשה מעשה דלא בפני לוין כדפסקין רב פפא בפרק גנב פטור (דף קנו. וסם) ומיהו לרב ושמואל דאמרי מלוה ע"פ אין גובה לא מן היורשים ולא מן הלקוחות ואפילו אחיכו מלוה דרבנן כדמוכח בס"ה (ד' עב.) ובסוף מי שמת (ד' קנ.) אינה בריתא דלקמן ומיהו לאיפוך ליה בשעמד בדין ומה שהקן לקמן בתחיכין דסיכא דאיכא עדים לא מיתיב מומש:

מסורת הש"ס

ל"ל ליכא בגזלה בבי' ד"ה

ל"ל מי כתב ד"ה

ל"ל ניחייב בגר דידיה. ד"ה

ל"ל מלוה כלים ד"ה

ל"ל לחזיר כלים. ד"ה

(קידושין יב: ב"ב מב. קה. קעה. ערכין ו: ז. כ. בכורות עח:) (התי"ט כתב ישנו לה"ש)

(עיין לעיל קג.)

ועוד דקונסני ליה כשעמד בדין קודם מיתתו: וסך הכולם מאי דמהכי כסף וכמצא ולא סודם דסא לוקמינן דלא סודם חצי ומסודם כגון ועוד דקונסני כשעמד בדין ומכלל דעד שסתם בטלא עמד בדין ומה כשבע הוא ותניא קתני מכלל דבב"ד היה הלכך ל"ג ליה וה"ג אי הכי מאי מומש ומי מעכלם ל"ל כגון ל"ג: אי הכי מומש ומי גמור הוא ומומש ומי לעכלם: לפי שאין משלמין חומש על כפירת שעבוד קרקעות. דחומש מגזלי קאמר דשבועה (דף מג:) אין כשבועין על הקרקעות ומהי כן כי איסתבע כפר לא מיעבוד הקרקע: דאי לאו מעמוס אחריות נכסים לאו עליה מוי: רבא אמר. לעולם בגזלה קיימת ודקניא לך דלזיזיה סגן מומש על שבוע עלמו כיון דסודם הכא כפסיתם דקרקע ממונן לגבי נתן בה מופקדת ביד אחרים וגזלה זו בתוכה דבי אסתב' אחי בקומעא אסתבע (ולא תימא) בשקיבל אסתבע כדקבדת לעיל) ותכן בומכת שבועה (דף לו:) וחייב' על זאן שבועה ועל שגגתה עם זאן הקרקן ואין מיבין על שגגתה בגזילתה כי הכא דליבים אמר': לא שנו אלא שאין. מותם אלי שמעים קיימת עין הגזלה עלמה ואלי פמומם הוא בעי שלומי הכא נמי אע"ג דהשתא לא שוה פרוטה [כיון דמעיקרא הוי שוה פרוטה] בעי שלומי בעי רבא גזל שתי אגודות בפרוטה והחזיר לו אחת מהן מדו מי אמרינן השתא *ליבא גזילה או דילמא הא לא הדר גזילה דרוא גביה "הדר פשטה גזילה אין כאן השבה אין כאן א' גזילה אין כאן השבה יש כאן "הכי קאמר אע"פ שגזילה אין כאן מצות השבה אין כאן "ואמר רבא הרי אמרו 'גזר שגילה ושייר שתי שערות לא עשה ולא כלום בעי רבא גלה אחת ונשרה אחת מהן אמר ליה "רב אחא מדיפתי לרבינא גזר שגילה אחת אחת קא מבעיא ליה לרבא אמר ליה לא צריכא כגון שנשר אחת מהן וגילה אחת מי אמרינן השתא מידת הא ליבא שיעור או דילמא הא לאו גילוח הוא דמעיקרא הא שייר שתי שערות והשתא כי גילה לא הוי ב' שערות הדר פשטה שיער אין כאן גילוח אין כאן אי שער אין כאן גילוח יש כאן הכי קאמר אע"פ ששיער אין כאן "מצות גילוח אין כאן ואמר רבא הרי אמרו "חבית שניקבה וסתמוה שמרים הצילוה בעי רבא אגף חציה מהו א"ל רב יימר לרב אשי לאו משמתינו היא זו *דתנן חבית שניקבה וסתמוה שמרים הצילוה *פקקה בזמורה עד שימרח 'ויו בה שתים עד שימרח מן הצדדים ובין זמורה לחביתה טעמא דמירח הא לא מרח לא אמאי ותידוי כי אגף חציה אמרי הכי השתא התם אי לא מרח לא קאי אגף חציה במידי דקאי קאי ואמר רבא הרי אמרו גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך בעי רבא

אמר

בשעמד בדין אי בשעמד בדין אפילו חומש נמי משלם אמר רב הונא בריה דרב יהושע לפי "שאין משלמין חומש על כפירת שיעבוד קרקעות רבא אמר הכא במאי עסקינן בגון שהותה דיסקייא של אביו מופקדת ביד אחרים קרן משלם דהא אותה חומש לא משלם הכי אשתבע בקושטא אישתבע דהא לא הוה ידע: חיין מפחות שוה פרוטה בקרן כו': אמר רב פפא לא שנו אלא שאין גזילה קיימת אבל גזילה קיימת צריך לילך אחריו חיישינן שמא תיקר איבא דאמרי אמר רב פפא "לא שנא גזילה קיימת ולא שנא שאין גזילה קיימת אינו צריך לילך אחריו לשמא תיקר לא חיישינן אמר רבא "גזל שלש אגודות בשלש פרוטות והחזיר ועמדו על שתים אם החזיר לו שתים חייב להחזיר לו אחרת ותנא תנא "גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך בעיניה אף ע"ג דהשתא "לאו ממונא היא דמעיקרא ממונא הוא בעי שלומי הכא נמי אע"ג דהשתא לא שוה פרוטה [כיון דמעיקרא הוי שוה פרוטה] בעי שלומי בעי רבא גזל שתי אגודות בפרוטה והחזיר לו אחת מהן מדו מי אמרינן השתא *ליבא גזילה או דילמא הא לא הדר גזילה דרוא גביה "הדר פשטה גזילה אין כאן השבה אין כאן א' גזילה אין כאן השבה יש כאן "הכי קאמר אע"פ שגזילה אין כאן מצות השבה אין כאן "ואמר רבא הרי אמרו 'גזר שגילה ושייר שתי שערות לא עשה ולא כלום בעי רבא גלה אחת ונשרה אחת מהן אמר ליה "רב אחא מדיפתי לרבינא גזר שגילה אחת אחת קא מבעיא ליה לרבא אמר ליה לא צריכא כגון שנשר אחת מהן וגילה אחת מי אמרינן השתא מידת הא ליבא שיעור או דילמא הא לאו גילוח הוא דמעיקרא הא שייר שתי שערות והשתא כי גילה לא הוי ב' שערות הדר פשטה שיער אין כאן גילוח אין כאן אי שער אין כאן גילוח יש כאן הכי קאמר אע"פ ששיער אין כאן "מצות גילוח אין כאן ואמר רבא הרי אמרו "חבית שניקבה וסתמוה שמרים הצילוה בעי רבא אגף חציה מהו א"ל רב יימר לרב אשי לאו משמתינו היא זו *דתנן חבית שניקבה וסתמוה שמרים הצילוה *פקקה בזמורה עד שימרח 'ויו בה שתים עד שימרח מן הצדדים ובין זמורה לחביתה טעמא דמירח הא לא מרח לא אמאי ותידוי כי אגף חציה אמרי הכי השתא התם אי לא מרח לא קאי אגף חציה במידי דקאי קאי ואמר רבא הרי אמרו גזל חמץ ועבר עליו הפסח אומר לו הרי שלך לפניך בעי רבא

נשבע

אגף חציה. תימה היכי דמיין הך בעיה לדבר כחך בעיות דלעיל דכיון דגף חין כאן כאן נקב ולמה לא תועיל הקתיתה דע"ל אם לא ניקבה חבית של זחים ומגולגלים ב"ם לחוליים אין לריכ' לינקב ומוחים אחם ניקבה וסתמוה שמרים שהיא עיטורה וי"ל דהתם ולחי לענין הכסף ומקתעה לא ניחא לסו לבעלים בעוה ביזלא ומעכה כיון שניקבה אע"פ שקתמוה שמרים לאו קתימה מעליית' היא אבל לענין להליל מעוומאה הוא קתימה מעליית':

ושמואל

ושמואל אומר לחומר. תימה היכי ס"ל לחומר דאם כן הויא בריתא זו ולא ס"ל זה:

מאי לאו ס"ל דמומן. תימה דמומן מה שייך לומר לא עכם אלא ח"ם דאמיר דבמלאת בעומס שבועה דהיינו קרבן שייך דבפסח ומילה ליכא קרבן ומוסיף דליח בהו לאו אע"ג דאיכא כלח: **כאן** שהודם כאן אבל נעדיס. ואלעזריך אתי אחכות ומוסיף דעומכן אין מוין דבהודם שייך חיוב ומחסס ונעדיס לא שייך אלא חיוב עומכים ומיהו תימה אמאי קאמר בריסא מוחכת עומכת שמעמו ובסיסא אחוב ומכאבע על שקר הכיון דלא מיירי אלא לאחר שבועה מרגיר"ם ס"ל למיעוב ומכאבע על שקר: **אחד** שבועת הערות ואחד שבועת הפקדון. ול"ת אמאי לא סמיך שבועה בעלום ולא כתיב אלא דשבועה בעלום לא כתיב אלא ומפקדון אחרים: **איתיביה** דאמר רב אידי בר אבין "הכופר בפקדון

נשבע עליו. לאחר שנתפקר נשבע אחין אלאו ולא גזלנו ומנו: מבורת הש"ס מהו. מי אמרינן הא עמה ויכול בו לא עמו ואמאחכה דלאו ומידי כפרים: שומר חנם אני עליו. ומשבע ומודה: חייב. קרבן שבועה אינו שבועה קודם שבועה בגוף ממון: שהרי פטר עצמו. בשבועה: מגיבה ואבידה. שאם היה נגנב ונמנו ומשבועה ומלך היה נפטר בדברי שקר שהרי הוא עמנו נגבו ומייב בכל אומכן עד שיחזיקנו: שומא פגיון בעתה ומחנת מלאכה ומנכסת בשר ומהני מלאכה דלמעבד ומלאכ' שייליה ולאו לאוקנוה בכולאתא: אף ע"ג דהא קאים. ומודה ליה בגוים והשתא איהו לא כפר מידי אע"פ כיון דשעל פוף שבועה בגלא ליה: כפירה ממון חייב: הבא נמי. אע"ג דכפירה דאינו בגלא הוה כיון דשעל פוף חייב: אתה מכחתו. לקנין פריך עולי אודם בגיכר אוכח: תועה בדרך מצאתיו. אבדה אבידה ומכחתו: *תתורא. אין לב: ומבוקשתם [וכן בכמה נב"ב כ: ועי' בכ"מ בכ"ר בריחות יח: ובגזמי' כ:]

(בעיל ד' כב.) לקמן ד' קפ: שבועות ד' מב:

(בעיל מב.) במתנות מב:)

בשבועות דף מה.

שם דף לו:

(בעיל דף פס. בשבועות ד' לז:)

(בעיל דף פס. בשבועות ד' לז:)

(בעיל עמ' לח: בשמים ה: ה"ל)

בפקדון

בפקדון פסול לעדות. ומוקמינן לה בדיס שנים אומרים כגון דאמרי קמדי דהכיא בעמא דכסף ליה נקבי בדיה ומיפסיל מף ע"ג דלא אמאבע דמי בחמבע מה לי מלוה מה לי פקדון: שבועה קונה. קס"ל להתחיל בחוכמן ומשנה שבועה בכבר קאמר: ואיבעית אימא שבועה קונה. דקאמר אלפא לגמרי קאמר דהו לא אלא שנים כדרב הונא: דלהוצאה ניתנה. ובעיא הבלוגין ואיכא למיעבר דבשבועה איכבר ליה מהבלוגין כדכתיב ובא שנים: אבל פקדון ברשותיה דבריה כאי. ואין כאן ולא יכולים דהא כל סיכא דאיתיה דמריה הוא: בפקדון כתיב. גבי שומר שכר: דהא שבעתא. דבר הוא: בשלם את דקרו. וכבל לא אמר בכבל אלא בגוונן בגנב ומיגם ואשם מתי לא שייכי אלא בהודה דכתיב בגנב הגר ואכחודה: הודה בעצמו. לאחר שבועה קבני מיכא ריבא ומשנה קבן עכ"ל ידי עבד' וקביל לבב דאמר כיון שבשבע לא שנים אחי בלו אחי עבדים ומיקמא לא פריך דבהודה לא קאמר רב דהא כתיב ואבדים אחם הגזלה ובגנבע ובהודה אחמני אחי: חיוב לב"ד. לא אליעזר אמר בשבועה לאחמקוני ומומלא: באן בקפין. ביכיא דקחני ומשנה בכבקפין זה ומבשביעו קודם שחייבוהו בית דין וכי קאמר רב בלא קבן ומדיינין הבשביעו ובקיים אחם בשבועה הדיינין בעיקר כתיב ואע"ג דיבא לא אחמקוני בקבן דקחני בכבל ובכבל לא איחי' אלא בבשבועה הדיינין ע"ג ביבא בקבן ונכיחא ליה לאחקוני בחכי גוונני ובחכל דוכחא ולא לאחקוני בחכי מקוומות וכ"מ לא קבינא ליה לבב דאע"ג דקחני ומשנה בכבל לאחר בשבוע' וכל בכבן קבן דמודה רב בגוונן בעמת בגב בלבקונן בבמעמן הבשבועה דקא מחיב בב ליה בכבל בב אקבייב ליה: קולבת: בשבני נפשך. בבא בבקיומו לחבן קוביות ולבעמיד בבדיבי: נשבעין ולא משלמין. בכתבב יבבע ריבבר ולא יבבע בחובע ליחול: חייב על כל אחת ואחת. חומם ולאבם: הואיל ויבול לחזור ולהודות. ובמלא דבכולן כופר ממון: השבע עליו קחני. ומבלא חכי הבבעו מומע ומיבה על ידי דייבין הבייל עליו הבבועה וקיבל על בחמו וקחני יכול לחזור ולהודות אלמא אבבי ממון: לבדרן קחני השבעו עליו הוץ לב"ד. לקם על נב דמיבוחו ב"ד בבועה בין דומון לב"ד הבבעו לא הבייב עליו קחי: אם עד אלא בא עדים הודה בשלם קרן וחומש ואשם. ולא בבל לחין

בפקדון פסול לעדות ודאמר אילפא שבועה קונה שבועה היא דקניא אבל בפירה לא קניא דבא נמי דקיימא באנם ואיבעית אימא מאי שבועה קונה בדרב הונא "דאמר רב הונא אמר רב "מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי ונשבע ואח"כ באו עדים פטור שנא' "ולקח בעליו ולא ישלם כיון שקבלו דבעלים שבועה שוב אין משלם ממון גופא אמר רב הונא אמר רב מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום ונשבע ובאו עדים פטור שנאמר ולקח בעליו ולא ישלם כיון שקבלו בעלים שבועה שוב אין משלמין ממון אמר רבא מסתברא מלתיה דרב במלוה דלהוצאה ניתנה אבל פקדון ברשותיה דמריה קאי ודאלקים אמר רב אפי' בפקדון דכי כתיב קרא בפקדון כתיב יתיב רב נחמן וקאמר לדא שמעתא איתיביה רב אחא בר מניומי לרב נחמן "היכן פקדוני א"ל אבד משביעך אני ואמר אמן ודעדים מעידים אותו שאכלו משלם את הקרן דודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם אמר לו נגנב משביעך אני ואמר אמן והעדים מעידים אותו שגנבו משלם תשלומי כפל דודה מעצמו משלם קרן וחומש ואשם ואי סלקא דעתך חיוב לב"ד מי איכא כפל א"ל ובילנא לשנויי לך רישא חוץ לבית ד'ן וסיפא בבית דין "מידו שנוא דחיקא לא משנינן לך אידי ואידי בבית דין ולא קשיא כאן בקפין כאן בשלא קפין א"ל רמי בר חמא לרב נחמן מכדי דרב "לא סבירא לך משכוני נפשך אדרב למה לך אמר ליה לפרושה לדרב דרב הכי מתרץ לה למתניתין ודא רב קרא קאמר אמרי קרא "לכל הנשבעין שבתורה נשבעין ולא משלמין הוא דאתא ולקח בעליו ולא ישלם מי שעליו לשלם הוא נשבע מתיב רב המנונא "השבע עליו חמשה פעמים בין בפני ב"ד ובין שלא בפני ב"ד וכפר עליו חייב על כל אחת ואחת וא"ר שמעון מה שם הואיל ויכול לחזור ולהודות ודבא קפין לא מצית אמרת השבע עליו קתני חוץ לב"ד לא מצית אמרת בפני ב"ד קתני הוא מותיב לה והוא מפרק לה לצדדין קתני השבע עליו חוץ לב"ד ובב"ד קפין מתיב רבא *בעל הבית שטען טענת גנב בפקדון ונשבע והודה ובאו עדים אם עד שלא באו עדים הודה משלם קרן וחומש ואשם ואם משבאו עדים הודה משלם תשלומי כפל ואשם והבא חוץ לב"ד וקפין לא מצית אמרת כפל קתני אלא אמר רבא כל הודה לא שנא טוען טענת אבד ולא שנא טוען טענת גנב נמי לא אמר רב דהא כתיב והתודה דבעי שלומי קרן וחומש טוען טענת גנב ובאו עדים נמי לא אמר רב דהא כתיב תשלומי כפל "כי קאמר בגון שטוען טענת אבד ונשבע ולא הודה ובאו עדים אזל רב גמדא ואמרה לשמעתא קמיה דרב אשי אמר ליה השתא ומה רב המנונא תלמידיה דרב וידע דאמר רב הודה וקמותיב הודה ואת אמרת הודה לא אמר רב אמר ליה רב אחא סבא לרב אשי רב המנונא הכי קא קשיא ליה

איתיביה רב אחא בר מניומי. פי' בקונטי דלא פריך אלא עין משפט ונר מצוה ועכ"ם ומעדים מעידין כו' ולא ומוסיפא ואין בלאה נר מצוה דהא רבא מקמה לקמן בהדיא מהודה דאחכחי לא ומחכן בין הודה לעדות עד דמתמן לקמן הכי וא"ם ח"ב אמאי לא פריך מרי מוסיפא ומלאה דהא ואחי פסיגיא דלא אמר

בטוען טענת גנב ונבגב ובאו עדי' סיחא אעיר דא"ב לא מצית אמרת בכל דכתיב בחוריית אבל בהודה ס"ל דרב פוטר ואע"ג דבהודה ואחלאה כתיב חומש רב הוא ומוקי לקרא בקבן ונבגב דחומש ואשם ומיחיב חף אבהודה עכמו אבל בגנבע ע"ם ב"ד והודה בני למיעבר רב דבמוקי דאבהודה ב"ד כתיב ולקח בעליו ד"ה דף ציי"ב) ולא ישלם:

כאן שקבץ. תימה אם כן אמאי לא מיסחא אעיר דא"ב לא ומשכחת בכל מקבץ ונבגב ובאו עדי' מוקי ונעגן בגנב אבל בהודה ס"ל דרב פוטר ואע"ג דבהודה ואחלאה כתיב חומש רב הוא ומוקי לקרא בקבן ונבגב דחומש ואשם ומיחיב חף אבהודה עכמו אבל בגנבע ע"ם ב"ד והודה ובאו עדים אם עד שלא באו עדים הודה משלם קרן וחומש ואשם ואם משבאו עדים הודה משלם תשלומי כפל ואשם והבא חוץ לב"ד וקפין לא מצית אמרת כפל קתני אלא אמר רבא כל הודה לא שנא טוען טענת אבד ולא שנא טוען טענת גנב נמי לא אמר רב דהא כתיב והתודה דבעי שלומי קרן וחומש טוען טענת גנב ובאו עדים נמי לא אמר רב דהא כתיב תשלומי כפל "כי קאמר בגון שטוען טענת אבד ונשבע ולא הודה ובאו עדים אזל רב גמדא ואמרה לשמעתא קמיה דרב אשי אמר ליה השתא ומה רב המנונא תלמידיה דרב וידע דאמר רב הודה וקמותיב הודה ואת אמרת הודה לא אמר רב אמר ליה רב אחא סבא לרב אשי רב המנונא הכי קא קשיא ליה

קלט אע"ג, פ"ב מה' מבועות הל' מ

קם בב"מ פס הל' ט

קמא דבו"מ, פס הל' י וס"ל יח

קכב ה"מ, פס פ"ו הל' ה

קבנ ה"מ, פ"ב מה' גזלה הל' יד סמג עשין עג מוס"ע מ"מ ס' לוי סעיף ח [בב מלאכם כאן ובבב"מ פ"ח ל' בב ובבב"ב דף ע"ג ע"ב]

קבד ה"מ, פ"ב מה' מוכן ומנגן הל' ב סמג עשין כה מוס"ע מ"מ ס' לב סעיף ב

קבה כלפסם בעי' ל עיין בב"י

(בריות שבועות פ"ה ה"א רבי' ב' אבידה וכ"ה בח"מ פ' ויקרא ובפ' האבוד ה"ב ס' כ"ו פוצאתי שני הרוחות יותר מדוקדק מפני שהשבועה אחת שבוסיף הכל שלא הכיר האבדה ולא פוצאה ולכפוף הודה ומקבלים שמודה שהכיר בה בכל אלה מסור מאשם דבעי' ובחש בה נמצא שאין הפרש אלא בידיעת האבדה אבל בשבועה איקפדים לחזון ואיבדים ה"ג ס"ם

*ע"ל דמתבנב. ב"ם

ע"ל מ"ב מה' מבועות הל' ח

בב"מ פס הל' ט

בב"מ פס הל' ט

בב"מ פס הל' ט

ולישני ליה כגון שעמד בדין ואמרו ליה לא תן לו. ואסתא לכך לסוסף על הבריתא ולפרש הכי היכן שורי מ"ל נגנב ומצינוך אחי ואמר אמן ואח"כ בחו עדים ואמרו שיש בידו ועמד בדין ול"ל לא ותן לו ואח"כ נעבוד ועדים ועדים אותו שאכלו ומקלט שלומי כפל ולא מי"ג דהסתא לריך לאוסיף על הבריתא ולפרש בדוחק ניחא לה לגמרא לאוקמי הכי ולאוקמי כשאכלו נגלה שם נרלחה לו דוחק יותר:

אבל אכלו כשהוא גדול ולא הכי למי דמעלה כו'. ומשמע לה כשבע ובחו עדים ומאכלו תשלומי כפל ותימה אמאי בעי שבועה ומעיקרא כשאמר נגנב יהא לתון בגנבו דלא בעי אמר מהגזלתיו לך כשהייתי קטן ויש לי לחזור בגנב בלא שבועה ויל"ל דהכא ומייתי שמעון זה הקטן בכשהגדיל הכי"ל ר פ"ב מה' מכירות הכי"ל ז ומ"ש ופ"ד מה' גניבה הכי"ל ע פ"ב מה' גניבה הכי"ל ט פ"ו מה' עדות הכי"ל ב פ"ד מה' גניבה הכי"ל ט פ"ו מה' עדות הכי"ל

הא לא אתי מכח בן דעת. ואליבא דבר אמר אמאי לחזור אין יכול להשביע כלל כל מה שהסתיקו בקנטרוטו אפילו אם הקדון בעין אבל לשמעינו קנה יכול להשביעו בשאול בעין:

עירוב פרשיות. פסקו שהוא מפרשה אחרת נתערב בזו שאינו מקומו דהאי כי הוא זה בלא בכף תלוה הוה ליה למיכתביה דהתם קאי דאלהו בכסף דהקדון בלא הודאה במקלת ומייתי: ומאי שנא מלוה. דעקיבין לקלא ונזוכתיה ומוקמינן ליה עלה: כדרבה דאמר רבה. אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו ודאי שנא מלוה כדרבה דאמר רבה מפני מה אמרה תורה מודה במקצת דטענה ישבע חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו ודאי בכולי בעי דנכפר' ודאי דלא כפריה משום דאין אדם מעיז פניו ובכולי בעי דלודי ליה ודאי דכפר ליה במקצת סבר אי מודינא ליה בכוליה תבע לי בכוליה אישתמיט לי מידא השתא אדהוו לי זוזי ופרעי' הלכך רמא רחמנא שבועה עילויה כי היכי דלודי ליה בכוליה ונבי מלוה דוא דאיכא למימר דכי אבל גבי פקדון מעיז ומעיז *תני רמי בר חמא ארבעה שומרין צריכין

תורה אור

[בקמא לד ב:]

מסורת הש"ס

כב

שבועות ל' מב: בבא מציעא דף ג:

כתובות ל' יח. ביצה דף נא:

ב"מ דף ה: ודי לח.

אי אמרת בשלמא נשבע כי אתי עדים מחייב אמטו להכי מחייבינן ליה קרבן אשבועה בתרייתא היאיל ויכול לחזור ולהודות אלא אי אמרת כי אתי עדים פטור מי איכא מידי דאלו אתי סהדי ומסהדי ביה פטור ואנן ניקו' נחייב' קרבן אשבועה היאיל ויכול לחזור ולהודות השתא מידת *לא אדי: *אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן *הטוען טענת גנב בפקדון משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה היאיל וגנב משלם תשלומי כפל וטוען טענת גנב משלם תשלומי כפל מה גנב שהוא משלם כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה אף טוען טענת גנב בפקדון כשהוא משלם תשלומי כפל טבח ומכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה מה לגנב שכן משלם תשלומי כפל שלא בשבועה תאמר בטוען טענת גנב שאין משלם תשלומי כפל *אלא בשבועה אמרי היקשא היא *יאן משיבין על היקשא הניחא למ"ד חד בגנב וחד בטוען טענת גנב שפיר אלא למ"ד האי אם ימצא הגנב ואם לא ימצא תרוייהו בטוען טענת גנב מאי איכא למימר אמרי גנב הגנב איתיביה ר' חייא בר אבא לר' יוחנן *הוכן שורי גנבים משביעה אני ואמר אמן *והעדים מעידים אותו שאכלו משלם תשלומי כפל ורא הכא דאי אפשר לבוית בשר בלא שחיטה וקתני משלם תשלומי כפל תשלומי אין תשלומי ארבעה וחמשה לא הכא במאי עסקינן כגון שאכלו נבילה ולישני ליה כגון שאכלו טריפה כר"מ דאמר *שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה ולישני ליה בבן פקועה כר"מ דאמר *בן פקועה טעון שחיטה ולישני ליה כגון שעמד בדין ואמרו [illegible] הרא אמר רבא *צא תן לו טבח ומכר פטור מאי טעמא כיון דפסקיה למלתיה וטבח ומכר חייב מאי טעמא כל כמה ארבעה וחמשה חייב אתה ליתן לו וטבח ומכר חייב מאי טעמא כל כמה דלא פסקא ליה מלתא אכתי גנב הוא אמרי וליטעמיך לישני ליה בשותף שטבח שלא מדעת חבירו אלא *הדא מתרי ותלתא נקט *ואמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן הטוען טענת גנב באבידה משלם תשלומי כפל מאי טעמא דכתיב *על כל אבידה אשר יאמר איתיבי' ר' אבא בר ממל לר' חייא בר אבא *כי יתן איש *אין נתינת קטן כלום ואין לי אלא שנתנו כשהוא קטן ותבעו כשהוא קטן *נתנו כשהוא קטן ותבעו כשהוא גדול מנין ת"ל *עד האלהים יבא דבר שניהם עד שתהא נתינה ותביעה שוין באחד ואם איתא תיהוי נמי כאבידה א"ל הכא במאי עסקינן כגון שאכלו כשהוא קטן אכל כשהוא גדול מאי הכי נמי דמשלם אי הכי אדתנא עד שתהא נתינה ותביעה שוין כאחד ליתני עד שתהא אכילה ותביע' שוין כאחד א"ל תני עד שתהא אכילה ותביעה שוין כאחד רב אשי אמר לא דמי אבידה קא אתיא מכח בן דעת והא לא אתיא מכח בן דעת ואמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן הטוען טענת גנב בפקדון אינו חייב עד שיכפור במקצת מאי טעמא דאמר קרא *כי הוא זה ופליגא דר' חייא בר יוסף דאמר ר' חייא בר יוסף עירוב

[ויומא עט: יבמות מח: קידו. ז.מכות יוד: ל. לד: מנחות פט: כריתות ג:]

כתיבתו ואין בלין לידי כפל על ידו דהסכא כפל כתיב: אין לי אלא בשנתנו כשהוא קטן ותבעו כשהוא קטן. דלימא לתיתר דהסא לים דהסתא קלי וס"ק כי יתן מי שהוא עכשיו לים בשעת טענה פרט לעתיכם מי שהוא עדיין קטן אבל לי סוס עכשיו לים לא מועטר ליה: נתנו כשהוא קטן ותבעו כשהוא גדול מנין. דפעמוד: ת"ל יבא דבר שניהם. אתקיש כתיבה וטענה לדין לחדדי לחתרוייהו בעינן לים: תהוי נמי כאבידה. דליכא כתיבה ואמי טענה דסמעיא ולסתמייב כפל וכי תנעו כשהוא גדול לחייבים לחתיך שבועה וכפילא לים: שאכלו. בעל סניה לפקדון בעוד שהוא מקדיש קטן דלא יכל פקדון זה לחזיה טענה מעולם אבל אבידה מכי מעלה אינ"ג דכתיבה לא סולי: דאמר קרא כי הוא זה. סימן סודם במקלת ונפרסם טוען טענת גנב כתיב:

עין משפט נר מצוה

קסט אמ"מ פ"ד מה' גניבה הל' ט פמב עטין עם עמ"ש קי' מנב

ל"ל הא לא מודי. ב"ם קנ

גמ"מ פ"ב מה' טוען ונטען הל' י ופ"ב מה' מכירות הל' ז ומ' בהשגות ומ"מ ופ"ד מה' גניבה הל' ט פמ"ב עטין בב עומ"ש מ"מ מי' לו עטיף ל

קנא דמ"מ פ"ד מה' גניבה הל' ט עמ"מ מי' מנב

מסורת הש"ס

[לעיל מב:]

מנחות מב:]

לקמן דף קס. [צ"ל]

שבועות דף מנ: [צ"ל]

[ע' בשבועות מב ב"מ בכומ' ד"ה והעדים]

[מולין מח.]

[מולין מד:]

[דיומא לקח ב"מ מ: יז.]

לעיל ל' מב:

לעיל דף נז. ודף מב.

[ומגולה שם בכומ' ד"ה ומודה ל"ו]

עירוב פרשיות כתיב כאן וכי כתיב כי הוא זה מלוה הוא זה דכתיב. מי' בקונטרס דפסקו זה לכי הוא זה ופפרסם אחרת דבתם כסף תלוה לא עני הוא ליה למיכתב דהתם קאי דאי בהך פרשתא דתקדון בלא הודאה במקלת מני מיתיב ונעמא דעקיבין ליה ונזוכתא דמוקיע מ"מ ומלוה כדרבה לאין אדם מעיז פניו לכן כופר סכל פטור אבל בפקדון שלא עשה לו טובה מעיז ומעיז ומעיז הלכך אפי' כופר הכל מייב וקשה דברים סנהדרין (דף ב: ומס) ומשמע דאפי' לגו"ל עיקוב פרשיות כתיב כאן לא עקרינן ליה לגמרי ומפקדון לענין שלשה ומומתן ומיכרו ים לדחות לענין מודה ומקלת דאוכא עשוא עקרינן ליה ומפקדון לגמרי אבל לענין שלשה ומומתן דליכא עשוא קאי אחרייהו אבל קשה דבש הטולה (דף לז.) נגי הא דמוקי מתניתין דהתם כסים עקר שבועה בינייהו ומוקי ריש"ל דמתקיים ומוקי דהכא בלא הודאה ומקלת מני הוא דכתיב דבעינן דמלוה מלוה דלא מלוה ומקלת (דף מג.) דקלבע הלייתי עלין ודתים הי' שוה וכן' הכיל דמוכיח בה עבדים ליענין (שם.) והכיל דעשר בעמוד עשוה ומכרתי לך (שם דף מד:) ובהמקיקין (דף נח. ושם) נגי מי כיסין קטורי' מלאה לי דמחייביון מודה ומקלת ופטרינן כופר הכל מע"ג מלא עשה לו שוה מודה (דף יח. ושם) ובשבועות דדיינים (דף מג.) בעריכין מנה לאדם בידי והתלמיד פרק בתנו ומעיין ולפי' הקונטרס חדשה כופר הכל כ"ל לחודיי התם וכן בפ"ק דף ל"מ (דף ז:) בשמעתא הילך נגי מלענין דכרן ומופרש ל"ה דס"ק דכי כתיב כי הוא זה מלוה מני הוא דכתיב דבעינן דהודאה בהדי מקלת והכי מני בעינן הודאה בהדי שבועה דבתמקן לא בעינן בההיל דבלתקן ובלתקן ענין דקאי כי הוא זה מלוה קאי מני אפקדון וכי היכי דמלוה מיתיב אלא מהתם לחוד מהא דהודאה ומהא דכפיה ומיתיב מני אפקדון אמהא פרוה מהא דהודאה ומהא דבלתקן דבלי הכי חייא בר חנא ומני בר חנא בעי אלא פרוה מהא דהודאה ומהא דכפיה ומהא דבלתקן דבלי הכי הוא זה אפקדון דוקא כתיב ולא מלוה ומהא דבעיא כפיה והודאה במלוה מהא בעיא ליפיון מפקדון אע"ג דלענין אבלא ומומתן לא ילפינן מלוה ומפקדון בעכבת קמהדרין (דף ג: ושם) לעולן דלית ליה עיקוב פרשיות לענין מודה ומקלת ומסתבר למילף טפי והוא הדין דבפקדון מייב בכפיה והודאה לחוד בלא בלתקן אבל בבלתקן בלא כי הוא זה לא מייתיב דבסי מלוה ומעמע ליה אבעיה דקקא לאלמוכי לא הכי הוא דלא מלוה ומלוה בהדי בלתקן ולא בלתקן בהדי כי הוא זה אבל בלתקן אפי' בעקום אפי' בעקום ליכול לאנעי מלקא מייב ולא מיסיון בעבו דהי כי הוא זה דוקא ולא בופר הכל והא דקאמר ע"מ עלום ומפקר ל"מ אלי מעמע דעולם פירום [אלי'] מעמע דעולם ומלקא מייב ולא מיסיון בעבו דהי בעי כפר הכל ולהי כי הוא דקום בכל הבעבעין (דף מח:) נגי בעבעין אבל בעבעה דקאמר אלי אבל הכי ופירום אלי מעמע דהכי מנה בכפרים בגי עלום הוא דלהכא לאיעבר בעבו דהי בעי כפר הכל בפקדון מעיז ומעיז לא נריס ליה ל"ק ובבפרים יכנים ליהא והא דאמר בקום אמוכר אם הבית (דף ע:) נגי הטפקיד אבל חבירו בעבר אלו אחר מלכנו לאו בעבעה בעי דמעמע דבלתקן לחוד בלא הודאה כלל מייתיב בעבעה דבבן בקיתקנה קודם שבועה ביכה כי הבהו דפרק הכותב (דף פז:) הסוגעת כתובתה ולאיכ דסבר דמי בר חנא שבועה דאוריתא דהכיל דמוכיח הסולל (דף כז:) זה אחר בלילה הם אחר סבוכה יבבע ופרק בגמ' ואחולי מה בעעבו לא הודה לו והך פילכא [illegible] דמוקמא אתם מתני' אליביה כסים עקר שבועה בינייהו ובילא בתרתי וקיבא בלתקן אלא בלא בלתקן אם מעבעי הודה לו אלא לכב הוגא ובב יהודה פרק בליכא אלא הך דבאלה ובכיות ומכי ע"י גילגול דבדרכה ומתה הכיל שבועה מני ולבבבן דנדהאוריתא לא מייתיב כיון דאין כאן הודאה ומיהו בין בפ"ם ובין בפ' ריש קמא מקא דאמרינן בפ' כל הבבעבין (דף מה: ושם) דאם בכהו בלא עדים מחוך מיכול לאחר לא בבבתיך ומתתי לך שבבך ופרק אלא שבועה פטורי' דמייב דאמנא דיכי ומבמה' דמעמע דבלתקן לאחר בלא בלתקן והבמה בפיהם ריש המיה קאי מי אמר בלהפ"ם ח"ב היה כופר הכל ואין זה נגנו דאלא"כ ליפרוך אבל ליפרוך בגנבו דאי בעי כפר הכל ולא אמר אמר בלהפ"ם דבלתקן מני דאמר בלהפ"ם ומייתיב שבועה חזקה אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו ודאי בכולי בעי דנכפר' ודאי דלא כפריה משום דאין אדם מעיז פניו ובכולי בעי דלודי ליה ודאי דכפר ליה בבקצת דבלתקן אבל בפקדון אבל בלתקן אבל בלתקן הוא ומייתיב דבעבעה דבבן בקיתקנה קודם שבועה ביכה כי הבהו דפרק הכותב (דף פז:) הסוגעת כתובתה ואינך דסבר דמי בר חנא שבועה דאוריתא דהכיל דמוכיח הסולל (דף כז:) זה אחר בלילה הם אחר סבוכה יבבע ופרק בגמ' ואחולי מה בעעבו לא הודה לו והך פילכא [illegible] דמוקמא אתם מתני' אליביה כסים עקר שבועה בינייהו ובילא בתרתי וקיבא

עין משפט נר מצוה

הואיל ולפי ידי בעלים בשבועה לחלוקה. ולפי על גב פסולת שבקרקע כשבע אין מייב עון הדין ליטבע פעם פניים שבנבע

קנו
אמר״י פ״ד מה׳ ו׳ בגיבה הלי׳ ג׳ עמ״מ הלי׳ ג׳ מנ״ב

קנד
ספס הלי׳ ג׳

קנה
אמר״י פ״ד מה׳ שלחן ומקדש הל׳ ט׳ מתנ׳ עמון מת עומ״ע מ״מ ס׳ כלה מעני׳ ג׳ ומ״ר רלו מעני׳ ס׳ ל״ל ד״ס ומקנה ב״ס

(זע״ מו׳ ב״מ ג׳) ל״ה בבא בתרא)

ל״ל דמי בבני מלי וכו׳. ב״ס

ל״ל דמי כגון שטען. ב״מ

לעיל דף מה: ויקבל ה

ב״מ דף נב:

כמו שחבר ומוען אלא לחמן אלא בשבועה לומר שנבע בעבו דלי בעי חומר בחומת כשבעתי וסיים פעור וסא קנ״ל אע״ג שמוקבע ומי ב״ד כגון שעבו בבני ב״ד אחר אלא סיו יודעים שבשבע כבר קודם וסבעיומו עתה דפעור כיון שון הדין לא סיה לו כשבע:

ושלח בו יד פעור. וסא לאמר לעיל והבדים ומעדים אותו שאכלה אינלה תבלומי כפל ל״ל כגון שאכלו לאחר שבועה ונכלאה דוקא קאמר ונלא הגזילה שבתוב סיה בדקאמר אם לא אלא סה אלא פעור אבל כותב בפקדון אף על גב דאמר רב ששת לעיל שכותב בפקדון מעשה עליו נזלן כפל מיסא מיחייב דסא דקאמר נעשה עליו נזלן ס״ל דסתם מיחייב לשתפיע בחומסין:

והלא ג׳ שבועות משבעינן אותי. ולכיך כולהו דלי נשבע אלא פשעתי אבה מיסיגן מעמ בבשומו הוא ובאמת בשבע ובשבע אלינה בשבועתו איכא למימס שמע אלא אלא בה יד ומתחייב אף על פי אלא פשע ואינם בבשומו*:

מאי לאו אלא אלאתי כו׳. ס״ב ס״מ לאתוני לי׳ מיית ב״ל יוסף ולעולא ומי לאו [לא] אלאתי דומיא דלא פשעתי ולבסוף לא דומי׳ דאין בבשומו:

מה שבועה אלא פשעתי בה כי מיגליא ומילתא דפשע בה פעור. דסא ומבכא דבשיבן טוען בעמנה אבל ומדכתיב אם לא יעלה הגבל אלא הוא עלמו [illegible] שפשע בה [illegible].

כגון שטוען בעמנה נגב ומזר וטוען בעמנה אבל. ואיבכא לא אלו

ג״מ ד׳ ו׳. לעיל דאם כן לא מיחייב כפל כדאמר לעיל שבבר ילא ידי בעלים בשבועה דאמרינן ומכי מיבומו ומזר וטוען בעמנה אבל ומומר מה שבבעמנה שאינבא לא כי אלא אבל ומיה לי ליבבע אבל אבל אין לפרש אמור אחר שבועה אבל אם״כ לא ר״מ לומבעל אבל אבל כיון שהיה בבשומו אחסיל שעה שבבעמנה לעבור ומחייב באומבן ולא מיחייב אחוס שבועה אחוס ואמס דלא הוה ליה פעור בבשומו ומבכא ביומה ומבכא ביומה אלא אלא בבשומו אלא אלא בבשומו אלא אלא בבשומו

תבעו שור והולה תבעוהו בעליו ודביה עדיס. ומעמס דסולה לאחר שלין בעל הבהר דלא הויה הולה ותיתה אחולי לא בעי לעניין קרן גופיה בשלא בחו עדיס לא הויה הולה לי לחו ואעלי נקרו ודביה עדיס ומעמע דלא ונבעיה אלא לענין כסל ר"ל דומסום לחקרן לא. הוי מלי לוחסעבע הא לא נבעי לחסום אם דפעיו אם בשקר כשבע לא נבעי לשבע לא נבעי לשבע לא נבעי ל

אלא גזל הגר *דקתמר הכי מנכסתא לה. ה"ה דס"ע למיפרך בתחילה קושיא כי קתני ר' יוסי הגלילי לא סגא לכפסיס ולא סגא לאחריני עלי ומחיל אלא מנסא דהוו לא הם לוסיפך: **קסן** אי אתה לריך לאזר עליו. וא"ה גזל גר

עין משפט
גר מצוה
*ל"ל דקתמר דמתנה הכי. כ"ם
קסט
*מיי' פ"ח מה' גזלה והאבדה הל' ה' וע' בהגהו' וכ"מ [בדלתות] קדושין יז:]
קע.
[מיי' שם הל' ז
קעא
[מיי' שם הל' ח
קעב
[מיי' שם הל' ט
קעג
[מיי' פ"ד מה' עכלין הל' כב
קעד
[מיי' פ"ד מה' כלי המקדש הל' ז וס"מ בהגהות וכ"מ
קעה
[מיי' שם הל' ט
בספרי ס' נשא רס אשר יכפר בו עליו את שנכפרים בו עליו אלו הן אנשי משכר ובפי' רש"י כאן ופי' תוס' ד"ה לכהן]

לכהן שבאותו משמר ועבודתה ועורה ולו

לעולם בכהן טהור והלי דמוליתין מידו ומקום דילפינן ג"ם כהן כהן מעלה אחתה ולים לת קדשיו בגויני אחריתו: אחותו. לכהן תהיה היה לו לעיגר ולו מה ל"ל אחתה: לשרה ההצאה לדבהנים. עקדים אלה אחתה ולא גאלנה מן הקדם ומכלה גזבר לאחרים כמסיה יולאה מיד הלוקח ביובל מתחלקת לכהנים ומעמר מכנכנה בו יובל מנחמר ולא לת יגאל לת הקדש בעלים ולא מכר כהן היה ומנכי המעמר של יובל היה: שבא ומקריב. אם כדר קרבן לו אהיה מועל עליו מנעלת ולאמר מחוה מקריב לף במעמר לפיו מלו: שעבודתה. מכר עבודתה דהייגו בגמרא: אם היה בעל מום. לאחי לאכיל לא נעשות אלא לבעלי מום ולאחי לאכיל לא נעשות אלא לבעלי מום ולאחי לאכיל לא נעשות אלא לבעלי מום ול

א״ דילמא כיון דלא חזי ליהוריב לידעיה קלי. ויכול לחבוש אדם עוד ולוקחה לפני יהוריב לחתכפר אע״פ שהכפף פתן לידעיה כדקתני בפיקרן נתן את הכסף ליהוריב והאדם לידעיה יצא: **דמאי** ס״ע לגזל. מוגן ועבר עליו הפסח. תימה אמאי לא פריש ליה עדודים לחוץ לעיל גזל הגר אחרון כי קרים לכל אחד ואחד לא יצא אלמא מקבלי מתנה הוי דאי דאבדן לישלם לחוץ דמוכן יהב לחון ומכלאם דבחד ומנחן גרסי׳ דבסי: **בכלל** ופרט וכלל ובריח מלח. הך מעשה עבודים בפרק סזמנו (דף קלב.): **וגזל** הגר. תימה אמאי חסיב גזל הגר מי דבגזלין דכי סיכי דחזר כדא דחזיהו בלילה ולאלאלין לא יצא דאדם הגר לחון. ס״ם בגזלין לא יצא כדין לאדם: **כסף** ונכסר ומחלה. ומבאן נלמד דבסון לון יכול לגמלל כיון דהוה כפרס: **דאדעתא** דסכי לא דקדם בפסח. כדאם דבפלה מן המחוסרין חייבי דאו ומקדשם בפסח כדי שתסח בעולה לבעלה דעבוד אחר ביתת בעלה לא עקרא מבפסח ולביאת כמוחם אלא מן המחוסרין חייבי דעקדושין לון לא הוה עובדא ולא״ם אדם שקרא ומחיבו שום דבר ומתקלקל ובעל חוקה לחדעתא דסכי לא קנס ר״ל דסתם לאו בלוקח לחודיה תלא אלא אלא כמו כן בדעת ומוכר ומוכר לקנס ליה לחדעתא דסכי חבל סבא דקדושין בדיהם קיימא והוא אינו מוסם היאך דעתם להתקדש וכן בני מקדים מני דעתה לחודיה קא׳ קא׳ וכן מיתן הגזל בדיהי׳ קא׳: ועי׳ בתוס׳ ד׳ עה ד״ה אלא:

למשמרת ידעיה מהו היבי דמי אילימא דיהבינה לידעיה במשמרת ידעיה הא *אית ביה לא צריכא דיהבינה לידעיה במשמרתי דיהוריב מאי מי אמרינן כיון דלאו משמרתי היא ולא בלום היא אי דילמא כיון דלא חזי ליה מעיקרא לידעיה קאי תיקבעי רבא בהנים מהו שיחלקו גזל הגר בגנב גזל הגר מי אמרינן אשם קרייה רחמנא מה אשם *אין חילקין אשם בגנב גזל הגר אי דילמא גזל הגר ממנא היא הדר פשטה אשם קרייה רחמנא רב אחא בריה דרבא מתני לה בהדיא אמר רבא *כהנים אין חילקין גזל הגר בגנב גזל הגר מ״ט אשם קרייה רחמנא: בעי רבא כהנים בגזל הגר יורשין הוי או מקבלי מתנות הוי למאי נפקא מינה כגון שגזל חמץ *שעבר עליו הפסח אי אמרת יורשין הוו היינו האי *דיתי מירות ואי אמרת מקבלי מתנות הוו מתנה קאמר רחמנא דניתיב להו והא לא קא יהיב ליה מידי דעפרא בעלמא הוא רב יוזדא בעי הכי אפי׳ אם תימצי לומר מקבלי מתנה הוו הא לא אוביע לן דההיא מתנה אמר רחמנא דניתיב להו אלא כי קמבעיא לן בגזל שנפלו לו עשר בהמות בגזל הגר מיחייבי לאפרושי מעיירו מעשר או *לא יורשין הוו *ואמר מר *קני בתפיסת הבית חייבין או דילמא מקבלי מתנות הוו *ותנן *הלוקח והנינתן לו במתנה פטור ממעשר בהמה מאי ת״ש *ירושלים וארבע מתנות כהונה ניתנו לאהרן ולבניו וכולן [illegible] בכלל ופרט וכלל ובריח מלח כל המקיימן כאלו מקיים כלל ופרט וכלל ובריח מלח כל העובר עליהם כאלו עובר על כלל ופרט וכלל ובריח מלח *ואלו הן עשר במקדש וד׳ בירושלים ועשר בגבולים *עשר במקדש חטאת בהמה וחטאת העוף ואשם ודאי ואשם תלוי וזבחי שלמי צבור ולוג שמן של מצורע ומותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות *וד׳ בירושלים הבכורה והבכורים והמעשר מן התורה ואיל נזיר ועורות קדשים *ועשרה בגבולין תרומה ותרומת מעשר וחלה וראשית הגז והמתנות ופדיון הבן ופדיון פטר חמור ושדה אחוזה ושדה חרמים וגזל הגר וקא קרי׳ מידת מתנה ש״מ *מקבלי מתנות הוו ש״מ: נתן את הכסף לאנשי משמר [וכו׳]: אמר אביי ש״מ כסף מכפר מחצה דאי לא מכפר הוה אמינא מהדר ליורשין מ״ט אדעתא דהכי לא יהב ליה אלא מעתה חטאת שמתו בעליה תיפוק לחולין דאדעתא דהכי לא אפרשה אמרי חטאת שמתו בעליה *דולבתא גמירי לה דלמיתה אולה אלא מעתה אשם שמתו בעליו ליפוק לחולין דאדעתא דהכי לא אפרשה, אשם נמי *דולבתא גמירי לה *כל שבחטאת מתה באשם רועה אלא מעתה *כמה שנפלה לפני מיכה שחין תיפוק בלא חליצה דאדעתא דהכי לא קדשה עצמה דתם אגן סהדי דמינח

(ל״ל כתמים)

ומקיקין מוגן וכביכם וכתיב (ויקרא ו׳) וסקריב ומומר אחד מכל קרבן תמוחם לכהן סוזרק ומומר: והמורם מאיל נזיר. זכוע בשלם וחלם ומקיק וחזה ושוק של שלמים בכלל תודה שלמים לקרי׳ וסך תמני תודה ואיל מיר ומשם דהמיין לסדרי תסיב לסו בתרא כלחמוב בשמיע׳ מולין בפ׳ סזמנו: ועורות קדשים. עומות עולה ומנחות ואשמות אבל קדשים קלים עומתיהן לבעלים כדאמר בזבחים בפרק עבודת יום (דף קב.) ומנסוס סכי קא מסיב לסו בסדי הכך דביומלים למעומי דלון כחבנים בסדי הכך דביומלים דסכי עורות לא מתיסבי לסו אלא ביומלים ובסדי הכך דבמקדש לא מסיב אלא ביומלים ויפסלי ביומלא: ושדה אחיזה. שהקדישם בעליה ולא גאלם ומוכרה בזבר כסבלוקה ומחזיר ביובל ומתחלקת לכהנים: ושדה חרמים. יבאמל שהחרימו אדיהן: וגזל הגר. נמי קרי ליה ומתנות נבולין שלא נתנו לכהן המעמי מון לימומלים ילא ואיל אשמו יעלה לימומלים לחקיב: אדעתא דהכי. דלא תסוי ליה כפרס: תיפוק לחולין. ולא תיבל למיתה: באשם הוא. עד שיעוה ויעכר ויפלו דויו לקן המוזבח *ועולה לשם ועורה לכהנים שם ודבם דלא יסודע הכהן בעוה׳ שקלים (דף ז.) ובתמורה (דף כג:) וכל זמן שהוא חי אין יולאין לחולין ליעכר לפיכך יעבה וסוא מעלמו אין יכול להשתחוות מחשם לעולה:

דמינח

דמינח נוהא לה. להתקדש לחשון פסוח אלם על בקר זה אלם *עוות חזקה לחשון: טן דו. גוף. אמים כלומר אלם בכל דסו ניחא לס: הה זבה בשלו. וכמי מני לרבנן דקנסו ליהוריב דקבול אלם מקני כסף אלא לרבי יהודה מ״ג דקנים לידעיה: לדברי רבי יהודה. ואע״ג דקנים ליה לידעיה ס״מ היכא דאלם לחשון קיים ליכולין בני יהוריב לתקריבו בעוד ומנחתן קיימת ובהכשר אבל אלם קלמו ובקריבוהו בפסול דאלם הבא קודם הקנן פסול הוא כדמעיטים לקנן יכמן אלם בבני לידעיה: לבאי הוי. דקתני זבו: בנין דנפק משמרתם דהני ודהני ולא הבעו. בני יהוריב לה בכבוד בזמנהה ולא בני יעני׳ לה הלם בזמנהה ולאלקריב לאלמוענין דלא הימא בעמת דל׳ יהודה בהבעו בני יהוריב בימזור בעוד ומנחתן קיימת אבל היכא דלא הבעו ומהו לבני ידעיה: קמ״ל. דכיון דבני ידעיה מני לא הבעו לאלם בזמנהן יחזיר בכף. אבל אלם ויקריבוהו בני יהוריב כשיחזיר בשעת [ולה] לבהן מלבד איל הכפורים אשר יכפר ב״. כלומר לא קנ״ל האיל עדיין: אגא באשר יכפר קאמינא. דכתיב בלשון עתיד ודלא כתיב אשר כיפר ואמנמר דכשהמיב לבהן לה לאלם דסיימו קבן הבכף עדיין לא כיפר: מנין שאם הביא מעילתו. נבי הנאה מן הבקדש קלמנר. מעילתו. קבן דהקדש מומעל בו: באיל האשם ונסלח. ומסמע לין כליחה אלא בזבחים איל בזמנהנו אלם קבן כדילף לקמיה הקדש מהדיוט עם אלם דכתיב בגזל הגר קבן הוא דלמיר לעיל אף אלם דכתיב בהקדש קבן הוא: באיל האשם. ומסמע באיל אשם אלם דכתיב בגזל הגר אלמא אלם אלם דכתיב בהקדש קבן אלמא קבן בכיב׳ מייתי: אין החומש מעכב. לא בכפרה:

דדרן עלך הגוזל עצים

אמר רבא נעורו. תימה דהכא ומכמו אמילו בבסול קודש זריקה ונסם בבסטור ומהוכר עדיין בבשר ונעשה בו בסול קודש נר מצוה בחיטים בהבאה קודש הבכסף בני בהלאם ובזבחים בפרק עבוד יום (דף קד. וסס) אמר רבי דס ומלה על העור בפני עצמו פי׳ בסהוא מופסנו ואינו פסול בבשר הדם מולה על העור. ובסהוא עם הבשר *ומולה בו בסול קודש זריקה: הכי הוא כיזלא בו אחר שריקה הולה בבשר בעם אחם יפסינהו ומוהו לבהנים אבמעא בהוא עם בבסול קודש ובפסל ובפסל קודש זריקה יולא לסריפה ובכלה אינו בו בסול קודש בחיטים בהבאה קודש הבכסף ואמאי לא יצא הטעם הבכסף בסול קודש בבשר מהיכא: **תל״** העולה עולה לאשה. פירוש לאשה בבבלה פנחם וכי סיכי דומבד עולת הבקר גלי לך בהדה דומבד דבר הקודש לו דבר הקודש לו אמר ר״ב ומבד אין הבפורים אמר ר״ל מה הבקר הקודש לו אמר ר״ל מה הבקר הקודש לו אמר ר״ל מה הבקר הקודש לו

הגוזל ומאכיל. לאו דוקא ומאכיל דס"מ כיון לסס דפטורין לקב מקבלת דמוקי בגמרא ומתני' לאחר יאוש דסוס ליס יאוש ושיטי דסוס אלא מוכחא דאולמא בקבי מי מני דוקא מקבל ולא מקבל אלא מ"מ לרב מקבל ולא מקבל שיטי דסוס בנים קטנים דסמוכין עלו מלמדו אבי דבנבא ונלינא (דף יב.) דנלילתן לעלמן כיון דלאחליה כיון לסס ומזמנוסיון עלין לא מקבל דאיתי ליס יאוש כדי קבי דאמר מני בתיקון דאיתי ליס דבר מקבל וא"כ לדיליס מני לרוך לאוקמי מתני' לאחר יאוש דלמוקי רב מקבל לדיליס ודאי ומאכיל לאו דוקא דס"מ כיון ועוד יש לומר דלרב מני ומאכיל דוקא ובדבר המסויים:

גזל ולא מתיאשו הבעלים ובא אחר ואכלו לאחר כו'. אבל מתיאשו אין נוהגים אלא מן הסלסון כיון דאכלו נוהגים אלא מן הסלסון כיון דאכלו דאיתמרן ואמר' אינו לא אכלו כדי שיכא אחלי לא אכלו אלא כדי שיכא לאחר כגון שיכא לוקח דמי ואהבא במאי עסקינן בשאבלום הא מדקתני סיפא אם היה דבר שיש בו אחריות חייבין לשלם מכלל דרישא בגזילה קיימת עסקינן אמר לך רבא הכי קאמר אם הניח להם אביהם אחריות נכסים חייבין לשלם והא מתני ליה רבי לר' שמעון בריה לא דבר שיש בו אחריות ממש אלא אם' פרה וחרש חמור ומחמר אחריו חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן אלא אמר רבא כי שבבנא ר' אשעיא נפיק לוותי דתרצנא מתני' כוותיה דתני ר' אשעיא הגוזל ומאכיל את בניו פטורין משלם הניח לפניהם גזילה קיימת חייבין אין הגזילה קיימת פטורין הניח להם אביהם אחריות נכסים חייבין לשלם אמר מר אין הגזילה קיימת פטורין נימא תיובתא דרב חסדא אמר לדרב חסדא כי תניא ההיא לאחר יאוש אמר מר גזילה קיימת חייבין לשלם נימא תיובתא דרמי בר חמא אמר לך רמי בר חמא כי תניא ההיא לפני

*הגוזל ומאכיל את בניו והניח לפניהם פטורין *משלם ואם היה דבר שיש בו אחריות חייבין לשלם: **גמ'** אמר רב חסדא גזל ולא נתייאשו הבעלים ובא אחר ואכלו ממנו רצה מזה גיבה רצה מזה נוכה מ"ט כל כמה דלא נתייאשו הבעלים ברשותיה דמריה קא' תנן הגוזל ומאכיל את בניו והניח לפניהם פטורין משלם תיובתא דרב חסדא אמר לך רב חסדא *אמר רמי בר חמא אמר אמרת *רשות יורש כרשות לוקח דמי ורבא אמר *רשות יורש לא' כרשות לוקח דמי והבא במאי עסקינן *בשאבלום *הא מדקתני סיפא אם היה דבר שיש בו אחריות חייבין לשלם מכלל דרישא בגזילה קיימת עסקינן אמר לך רבא הכי קאמר אם הניח להם אביהם אחריות נכסים חייבין לשלם והא *מתני ליה רבי לר' שמעון בריה לא דבר שיש בו אחריות ממש אלא אם' פרה וחרש חמור ומחמר אחריו חייבין להחזיר מפני כבוד אביהן אלא אמר רבא *כי שבבנא ר' אשעיא נפיק לוותי דתרצנא מתני' כוותיה דתני ר' אשעיא הגוזל ומאכיל את בניו פטורין משלם הניח לפניהם גזילה קיימת חייבין אין הגזילה קיימת פטורין הניח להם אביהם אחריות נכסים חייבין לשלם אמר מר אין הגזילה קיימת פטורין נימא תיובתא דרב חסדא אמר לדרב חסדא כי תניא ההיא לאחר יאוש אמר מר גזילה קיימת חייבין לשלם נימא תיובתא דרמי בר חמא אמר לך רמי בר חמא כי תניא ההיא לפני

מסורת הש"ס

ג"מ ל' סנ. לעיל דף לד:

ס"ל כלסון סמעמי ולסמון עיקר. ג"מ

כתובות דף לד:

(לע יל כ. ג"ב קמון:) מנ: ג"ב קמון:

סס

ס"ל דמתני לה לסא דסיים. ג"מ

לפני יאוש ואוש. דסיכי דסוס בלא יאוס לא קני וכי אין גזלה קיימת מאכלום אחרי מות מאביהן פטורין דליס דבר חסדא: מאן דאמר לה. לרב דמני בר חמא מאביריתא כ"ש מתני' דלכא בעמנא אחרי' לעפטרים אלא אמר כל מנס דלא מחקת לס לומתי' ומסמע דגזילה קיימת: מאן דאמר לה אמתי' אבל אבריתא רשי בר חמא. ומסוס טעמא דקא מתני לס כדבא ל"ל מיסבא נכס? עמן דמתני' לס מתני' כ"ש מבריתא דמתני' איכא לאוקמא בלאוקמא אבל בבריתא קני בעודנין מסן כל דיבות אמנא דקיימי בעין וקתני פטורים דמסוס ובכסוס לוקח ומלן דמתני לס מבריתא אבל מתני' רמי בר חמא בשאכלום ומתני לס בכבא ("ומלאמן מומעתיו ועיקר): גדולים חייבים. ומני בר חמא מוקי לס לפני יאוס: קטנים פטורים. דלאו בני דיבא ליכא ולמ"ס דגזל קיימת ויהו ומסקא גוביינא ומוכמכם הוא דבעל קטנים לקנן: אין אנו יודעים חשבונות. ומעמא לבינו מיסב לך דמיס: משום דאין יודעים פטורים. בתמיס הוא דיודעים פטורים בגזל: בלא נידו דבני ומעמא הוא דבי שיש בו עדיף: לא יהא אלא דאדיק אזוקי. ככבר לסלק לבגזל ומזיקו מי מיקמיני קטנים בלבם ומלא אלן תנן בגזל (דף מז.) והסמכבלו בחמרים פטורים ומסא כיון דאכלו מלן בכבי לסו לבמומי: הניח לפניהם. ומניין לא אכלו' אבי' קטני' מיבים כיון דגזל' קיימת בבכסים ומעמא הוא ובבכן הוא דלא מקבל מאבריתא לבעל דאמר גדולים מיבין בנכסים ומעמא: אין חייבין באונסה. דלא קבילו עלייסו מבריתומא: בזול. כל זמן מסבלה בלבבנו דמקי וכן כל סיכה דמני בזול בפ' מי מתם (דף קמו:) ומיהו אני אלי' דיבים ומלא דבעל מלומי לא הוו אכלי בבלא דבעל מלומי לא מקבל לקנן לא מיבים ומלא דמעמא לא מקבל לקנן לא מיבים ומלא דמעמא לא מקבל לקנן לא מיבים ומלא דמעמא

אבל היכא דאית ליה חזקה דאבתתא כו'. ומשמע דהיינו אפי' היה ר' ישמעאל עמו ביקשיעוהו [ליטמא אחריהן שתקף בעבדיו ואמר מלקה עבדיו

עין משפט נר מצוה

שלא ימשכנו ויצא. כלומר שלא יוציאוהו בית דין מיד המכבי חלה מסורת הש"ס בגבולה: יגלום. יכול עובד אלילים ואוכל נבילות: שלא יטמא. אין עובד אלילים ואוכל נבילות: אלא לגר. בקושטין הוא ובעכרין (דף כ:) כתיב קשה אבקה של שביעית אדם שטשמ ואוכן בשביעי שביעית קוף מוכר חת עלמו שבמאור ומוכר לך לא לך אלא לכבכי כו' ולע"ל עלמה לחמוד עלים ולבלאוד מים ואכולהו קאי גחולה תהיה לו אלמא גזל ככבי אסור: בהפקעת הלואתו. שאין גזל ממון שבי לי קדושין דף כ. ליכא אילוס הסם כגון שיכא לטענן ליה לזומם כתתי: לאדיך ומת דלא ידע ככבי בהיא דמעשקר ולהבביים מוכסם סוי בהפקעת הלואתו: הפקעת הלואתי הוא. שסלוהו על עבודתו ואתילו הכי ל"ל עקיבא לא יצא על בכתן: גופו קנוי. כל הסם שיש ומלא שגזלו ממנו: טעותו. היה מייב לו ליטלאל ועשה בחסדן אר מעבלעיו דליכא אילוס הסם: לקנא דדרבא במר דפרזלא. ומזרק אל זהב בחזקה אל בחוטים ואיבלע ליה זהב. ועוד עשות אחסה מעיבב זו ודעוין שבוטי בחסדן אלקח ג' בתקום ל': ואמר. דב בהאלה חזי דעבלי מוי מוכא אותם בהיכם ל"ל אי בכבי ל"ל בכבי בהאלה אלמוד מן הסמך מוייבכת זו שמעתי: לצלחא. לבקנו: מעיקרו. בפסקים אל לה הטיק קה לגבי אם עבדים: דבשי מבינא ידע. ומכן הפסקים ומכה אבל לא בהן עיניו כמה דקיים יש וכמה בסים יש: שיבשא. זמזמות: קטופ. אבמכולות: היכי מאשיו. כלומר מי הוי יאות הא יאות בדי אלי *ואין בהן מיכי הוי בדי אלי ומעבה מי ליכא דסמתא מי גוביא דקולא ומקרו: והא לא עבדי שליחותי' בדאבר מלבא. ואסתבה דלאו דיבא דוולכות' הוא ואמלי עבדינן עלייה: ולא טרח. אין עליו לעמוה ולקח מזה אחד ומזה אחר: באגא. בקעה: דטשתבח בבי דדי. הוי אבבע. שותפין בגוכן והבגילו אלמה אלקן בגוכן: והבבעיה בעולא בגוכן: פרע מנתא דמלבא. בבגיל כולם לבמיאו חבוריו אין יכולין לומר אלך הים ולא אלנו ולא נגאו: זה ישראל הוא אקבה מן אלך הים אין כאן עשוי גזל דדיכא דוולכותא דיכא ואם בכדי הוא מוחר לקנות מעמו: אריסותיה מפיק. לאין לו אלק בגופו אל קרקע ואין עליו לפרוע אלק בעל הבית ולענין זבוני לא מזבנין ויכים דגזל הוא ומה אעלו מן האלים: בר מתא אבר מתא מעבט. רמוס ביד ישראל נגאו אלך המלך לומבן בן הנייר על מם בן עיר חבילו דדיכא דוולכות' דיכא: ודגי מילי דבורלא.* (לחבול) אחעל מם קרקע אפומא

אפומא דחד. ומעלה שהסמיכו אלא כדין: דמגיפתא. בני כפר אחין יודעין לדון במקפנו: בי דיואר. אלגנון: *חד אמומתא' שדי ליה. על פי נד אחד אין מוציאין ממון אבל מחייבין בעל דין שבועה לבכחים סעד כדין תורה לשון אחר דמגוחתא אחכון בחזקה כמו אחו בחלי וקמנו ליה (וגילה דף כח.) קריקיס (אל בית ר') שמעתין לבדות בחזק: והאמר מר זבין מנכרי כו'. בבבא מציעא בהמקבל: ארבעת. הרבעות: **מתני'** הרי אלו שלו. דומקמתא בהיאחסו הבעלים מיד וקבלתו אחיד ביאוס ומיהו לקוות: אם בתייאשו. הבעלים דמתנינן לחלאיאוס אחור ווי לחסרון כיס אבל אחתא לא וקבלי ליקריס דקיפא אליקריס דרישא ובגנבה אחיד ומעמי לה חלא בליקריס בכבי וחלא בליקריס ישראל דמייאש ומקמתא: נחזל. ביוס"ח: לא יקוץ את הסיכה. בחייבבו הבעלים על קוכת חבירו ויכא ליטלן אחת אחת אלא יבנהו לא יקוץ את הקוכה לחוליכן כולן ביחד ואחת: ע"מ ליקן דמיס: **גמ'** אם נטל. אחור מן המוכסין: יחזיר לראשוני'. ובגיבא בריתא אחתי: יאוש כדי. מתייאשו הבעלים ביד מוכס לא מוכס המוכס ביאוס לבבו בלא בחיכא דמיס לו אימוי ומעמה וכי אחת ליד שני בחיסור אחת לידיים: אם בא לדחזיר. אחיד הוא: יחזיר לבעלי' הראשונים. ולא למוכס: בגיותא. בגלוס ובזמנו: אמרי מיסה. לא ומן לו ואין מוצנין בחקלות לשון אחר לחמרי לבגלו מי ייעל כדקאמרת הבא עדיים בגנבו ומוך: מחשבתו מטמאתן. אוכב עליסים בבבד אחין בו אחרון ולאחי בגון *לעולבא ולמיעים ילדו לבמומאם ומוך: מחשבתו מטמאתן. אוכב עליסים בבבד אחין בו אחרון ולאחי *לעולבא ולמיעים ילדו לבמומאם ומחשבה אחם יבאו בני אחם לקבוחו ומכרמו לבן ומלא אחקום לבמעלין ונדיין לא בגמרה ולאלבמן לבך: דאמרי מימר מייאש אלא אי אתמר אם"פא אתמר המציל מן הגברים ומן הליסטים אם נתייאשו הבעלים אין *סתמא לא לא שנו אלא גברים משום דדיינו בגיתי אבל ליסטים ישראל בין דאמרי מימר מייאש *תנן התם עורות של בעל הבית מחשבה מטמאתן ושל עבדן אין מחשב' מטמאתן ישל גנב מחשב' מטמאתן ר"ש אומר *חילוף הדברים של גזלן מחשבה מטמאתן בסתם אבל בידוע דברי הכל יאוש קני רבה אמר בידוע נמי מחלוקת א"ל אביי לרבה לא תיפלוג עליה דועלא דתנן במתני' בוותיה לפי שלא נתייאשו הבעלים טעמא דלא נתייאשו הבעלים אבל נתייאשו הבעלים דרי אלו שלו אמר ליה אנן לפי שאין יאוש הבעלים מתנינן לה תנן נטלו מוכסין חמורו בו' מני אי רבנן קשיא גזלן אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכי נמי בידוע ודברי הכל אלא לרבה דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בליסטי' מזויין ור"ש היא אי הכי היינו גזלן תרי גווני גזלן ת"ש *דגנב והגזלן והאנס הקדשן הקדש ותרומתן תרומה ומעשרותן מעשר מני אי רבנן קשיא גזלן אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי הכל היא אלא לרבה דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש הכא נמי בליסטים מזויין ור' שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גווני גזלן ואי בעית אימא הא מתניתא ר'

ולא אמרן אלא אמרן אלא חד בתרי לא וחד נמי לא אמרן אלא בדינא דמגיסתא אבל בי דוואר *אינהי נמי *חד אמומתא שדי ליה אמר רב אשי כי הוינא בי *רב הונא אבעי' לן אדם חשוב דסמכי עליה בבי תרי מפקן ממונא אפומי' ולא אביעי ליה לאסהודי או דילמא כיון דאדם חשוב הוא לא מצי משתמיט לדו ומצי לאסהודי תיקו אמר רב אשי דאי בר ישראל דזבין ליה ארעא לנכרי אמיצרא דבר ישראל חבריה משמתינן ליה מאי טעמא אי נימא משום דינא דבר מצרא *והאמר מר *זבין מנכרי *חזבן לנכרי ליבא משום דינא דבר מצרא אלא דאמרינן ליה ארבעת לי אריא אמצראי *משמתינן ליה עד דקביל עליה כל אונסא דאתי מחמתיה: **מתני'** *נטלו מוכסין את חמורו ונתנו לו חמור אחר נטלו לסטים את כסותו ונתנו לו כסות אחרת הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשין מדן *המציל מן הגדר *או מן הגיים או מן הליסטין אם נתייאשו הבעלים הרי אלו שלו וכן נחיל של דבורים אם נתייאשו הרי אלו שלו א"ר יוחנן בן ברוקה *נאמנת אשה

אמר רבי יוחנן בן ברוקה אומר אף קוצין ונותן את הדמים: **גמ'** תנא אם נטל מחזיר לבעלים הראשונים קסבר יאוש כדי לא קני ומעיקרא באיסורא אתא לידי' ואיבא דאמרי *אם בא להחזיר יחזיר לבעלים ראשונים מ"ט *יאוש כדי קני מידו אי אמר אי אפשי בממון שאינו שלי מחזיר לבעלים הראשונים: הרי אלו שלו מפני שהבעלים [illegible] אשי לא שנו אלא ליסטים נכרי אבל ליסטים ישראל לא סבר למחד נקיטנא [illegible] דינא מתקיף להרב יוסף אדרב' *אפבא מסתברא נברי דדיינו *בגיתי לא מייאש ישראל כיון דאמרי מימר מייאש אלא אי אתמר אם"פא אתמר המציל מן הגברים ומן הליסטים אם נתייאשו הבעלים אין *סתמא לא לא שנו אלא נברים משום דדיינו בגיתי אבל ליסטים ישראל כיון דאמרי מימר מייאש *תנן התם עורות של בעל הבית מחשבה מטמאתן ושל עבדן אין מחשב' מטמאתן ישל גנב מחשב' מטמאתן ר"ש אומר *חילוף הדברים של גזלן מחשבה מטמאתן בסתם אבל בידוע דברי הכל יאוש קני רבה אמר בידוע נמי מחלוקת א"ל אביי לרבה לא תיפלוג עליה דועלא דתנן במתני' בוותיה לפי שלא נתייאשו הבעלים טעמא דלא נתייאשו הבעלים אבל נתייאשו הבעלים דרי אלו שלו אמר ליה אנן לפי שאין יאוש הבעלים מתנינן לה תנן נטלו מוכסין חמורו בו' מני אי רבנן קשיא גזלן אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכי נמי בידוע ודברי הכל אלא לרבה דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש בליסטי' מזויין ור"ש היא אי הכי היינו גזלן תרי גווני גזלן ת"ש *דגנב והגזלן והאנס הקדשן הקדש ותרומתן תרומה ומעשרותן מעשר מני אי רבנן קשיא גזלן אי ר"ש קשיא גנב בשלמא לעולא דאמר בידוע קני הכא נמי בידוע ודברי הכל היא אלא לרבה דאמר בידוע נמי מחלוקת הא מני לא רבנן ולא ר"ש הכא נמי בליסטים מזויין ור' שמעון היא אי הכי היינו גזלן תרי גווני גזלן ואי בעית אימא הא מתניתא ר'

עד דמקבל עליו'. כי. אומר ר"ת דסיימו דוזקא כסיפחלל מולם ליתן לו כמו שמוקן לו הבכרי לחבר אם הבכרי מולם ליתן לו יותר לין להסקיר בבגדיל כן:

תנא ואם בטל כו'. ומפורס לעיל בגמרה (דף סז.):

רבה אומר בידוע נמי ומחלוקת. והא דאמר בגמרה (דף קח.) ואלף רבי אלעזר סיבר חייבים לאחר יאוס כו' עד דפריך ולילמא דטעמי' דליילא הא מיבי לא אחי אחיבא דבבא דאיסו לא אמר ומבלינא מדי בין סתם לידוע:

לפי שאין יאוס לבעלים ומתניין לה: *אין מגיגים המעבה אלא כך עיפרם אלא נתייאשו הבעלים: היינו גזלן. ואמר' גזלן ר"ל ליסטים ומזיין בגב הוא לענין הוא דוקא: כפל לחבר ר"מ בלא גזלן הוא דוקא: ת"ש הגבב והגזלן. ומנו' דמיטוט מאיכשו קבי לים בגב אלעי"ג דלא ומלכם כפל לוי"ד גזלן הוא: דתקבה

ולא אמרן אלא אמרן אלא חד בתרי לא וחד נמי לא אמרן אלא בדינא דמגיסתא אבל בי דוואר *אינהי נמי *חד אמומתא שדי ליה אמר רב אשי כי הוינא בי *רב הונא אבעי' לן אדם חשוב דסמכי עליה בבי תרי מפקן ממונא אפומי' ולא אביעי ליה לאסהודי או דילמא כיון דאדם חשוב הוא לא מצי משתמיט לדו ומצי לאסהודי תיקו אמר רב אשי דאי בר ישראל דזבין ליה ארעא לנכרי אמיצרא דבר ישראל חבריה משמתינן ליה מאי טעמא אי נימא משום דינא דבר מצרא *והאמר מר *זבין מנכרי *חזבן לנכרי ליבא משום דינא דבר מצרא אלא דאמרינן ליה ארבעת לי אריא אמצראי *משמתינן ליה עד דקביל עליה כל אונסא דאתי מחמתיה: **מתני'** *נטלו מוכסין את חמורו ונתנו לו חמור אחר נטלו לסטים את כסותו ונתנו לו כסות אחרת הרי אלו שלו מפני שהבעלים מתייאשין מדן *המציל מן הגדר *או מן הגיים או מן הליסטין אם נתייאשו הבעלים הרי אלו שלו וכן נחיל של דבורים אם נתייאשו הרי אלו שלו א"ר יוחנן בן ברוקה *נאמנת אשה

עין משפט נר מצוה

דתקנה בעלמא תקנו ליה. ומשום דרבי אלוס כמו יוני סובך ותיומה דאמרי לה קני לה ומדאורייתא כתבינהו הכא: **המכיר** כלים לאחר יאוש וספרים ביד אחר כו'. לפני יאוש חייבי כפרי הקי' דלי לאחר יאוש לדיבה ומתחייב ובלחה דבספרים הוי לעולם לפני יאוש אין רגילות להתיאש ומספרים ולא מיבעיא כסיים דלא מייאש אפילו ומכלים כיון דדייני בניתא כדאמרי לעיל אלא אפילו בגנב שבאל אין רגילות להתיאש ומספרים דסוף יבאו ליד שבאל אין נכנסין מוכרין אותן רק לישראל ולסוף חזרין לבעלים ובכלים מני מיירי לפני ניכסון ולא״ר לרבנן מני דאמרי קתם יאוש ולא בעלים הוא מייתי כגון ובכלי״ ז ובגיר״ ב הכל״ עין ס״ב ס״ג ס״ד ס״ה ס״ו ס״ז ס״ח ס״ט ס״ט ס״ט

הרי סכי' עינן כדי יין וכדי סמן לא יאמר הרי סן כו'. וא"ת אפי' אין ומשבר נמי לא יאמר לחקוק מלא מן המוקף וי"ל דבקר ומשבריות ומוסר דבני ליתיהו כיפא ולא אמר לא אמר כלום ס"ב בשבתי' וי"ע לחייבי שמותר לתקוס מלא מן המוקף כדאמר בשאשר רבה (דף לג.):

וכל היכא דליכא פסידא לכתחלה לא. כ"ג כיס כדפי' הקונטרס דאמ' בריתא דמייתי מני אסור לכתחילה היכא דליכא הפסד כמן דתקני ובשמן לא ומסקה וא"כ לכתחלה מלא מלא מלא מלא לעיל אפי' דיעבד לא אמר כלום פריך: **אלא** כתנגלת לגולי חזיא. אבל ומשמן לא פריך דקתני בשמן לא ומסקה אבל התמונה מלא וכי כתנגלת לגולי חזיא דאיכא לגוייר לחזקינ לאלקיהם ונ"ע דאיכא כמן כיון שאין יכול לסלקיה בו כי כתנגלת אלא בעולה כי לריך בנו"מ יגע בשמן כולל ולא בכלי מתוקס שיש סמן: **ולא** יקקה ומן לבהמה. פי' בקן' בעשבים ואין נכלא לאפילו לבהמה עומלא לא יקקה ומוס בל הסחיה כדמוסיע בבלק ג' דע"ז (דף ל: וסס) דמוקי הסם הל דתני' שמות לסקה' בבהמתו בשוכר שאין קשה לא ופריך ה"ס דהביהו מני ומנני כחים דדיים מני כחים הדר בריא ודפריך דדיים מני כחים ומשמע דאסור ומוס בל הסחיה ומוסר ומוד ומלא מוקן לא בכל בהמה ומוקן אין לחמוס מוא שמעינה ומשמע דבשאר בהמות מעלות הקשה לא אסור ומוס אלמא בשופטים עקקין שמקקין לבהמה דבר אחר **אימתי** בזמן שהתחתונה מגולה. וא"ת ה"כ פסיעות דיש בסן ומוס גילוי דהני כבאר ומגולין וי"ל דס"ד שהכאם יש לבא ועכני הקול שהוא שומע שמופל היין ומוכנכת לתחתון, כדאמרי' בפ"ב דע"ז (ד' כ:) ניף ניף אין בו ומוס גילוי קונל"ן דכה"ג שהוא' היין מבפסד בנת אחת בכלי התחתון אין ומייבא לבייה בוכר שהוא קול בני אדם אלא בוכר שבר ומקבלן אתי ליידי תקלה. ומוקן לי מיסין לתקלה תנלי הוא ואם לאמר בפ"ק דשבת (דף יז: וסס) גבי ר"ה דבר גילוי תמונה כתמונה בו ביום בזמן ומוכם הם מעמא ביה כסן דלמעא ומוסר בים ואתי לידי תקלה ותסם ליבא ומן דמלינ דב"ע אין בים לסו ר"ה דבר אור"ל דשתי הם דמעמי' שמוסר' אום' ביומר ואין זעמה באות' שבה מחיבע בים דבר אלא יבע בעת הזבע ויומקן עד שבה אחתה אבל הכא לעולם יכול הוא לעמות

דמנח בכלי מאום יין נמי מנח ליה בכלי מאום השתא לזילוף קא בעי ליה ותקלה עצמה תנאי היא דתניא חבית של יין של תרומה שנטמאת בית שמאי אומרים תשפך

*בגנגי' של הכ"מ כ"ז מוקף וכ"ג בס זה לעולן דבנס לכתחלה לא יאמר

אין לי אלא שכרו. שכר כלי ומכר פעולה: **גמ'** ולימא ליה מהפקירא ובינא. דבשם אלך לי מלא מן המוקף מן ההפקר ואמאי אין לי אלא שכרו דבשם ובינא ומוד ליכא למיימר הכי דיבול לבטלי הוא: משתבר'. וסכל בסמך ביחד: לא אמר כלום. אלמא כיון דלאיבוד אזל לית בהו זכייה והפקירא הוא: בהאמר ר' ירמיה. לקמן: בעקל. דדובשא כמוך עליה חבית של דבש קטום בעקל ולא יפסך הכל אלא ומנגע ומנע ומנע וליכא הפקר: הרי פירות. של ומעשר הכי שיש לי בתוך ביתי ומחוללין כו': (יכל היכא דאיכא. קלת הפסד וליכא ליבוד לגוויי כי הכא דמעוקות לם הבינכול לסלוק ע"ז הדהקן ומוא ילילי לבתחלה לא יאמר.) בתמיה: הרי שהיו לו. לוי: עשר חביות של שבל. הבינכול לתמונה ומעשר ומוא מעמא דתמונה ומוא אמר לא אמר כלום ע"ב בתמיה ומוא"ד. הכי: *בגנגי' של הכ"מ תמ"ש וכ"ג זאת ע' לעולן דבנס לכתחלה לא יאמר אמר כלום ע"ב ומוא"ד ומוא"ד. לא אמר כלום. אלמא כיון דלאיבוד אזל לית בהו זכייה והפקירא הוא: בהאמר ר' ירמיה. לקמן: בעקל. דדובשא כמוך עליה חבית של דבש קטום בעקל ולא יפסך הכל אלא ומנגע ומנע ומנע וליכא הפקר: הרי פירות. של ומעשר הכי שיש לי בתוך ביתי ומחוללין כו': (יכל היכא דאיכא. קלת הפסד וליכא ליבוד לגוויי כי הכא דמעוקות לם הבינכול לסלוק ע"ז הדהקן ומוא ילילי לבתחלה לא יאמר.) בתמיה: הרי שהיו לו. לוי: עשר חביות של שבל. הבינכול לתמונה ומעשר ומוא מעמא דתמונה ומוא אמר לא אמר כלום ע"ב בתמיה ומוא"ד. הכי: *בגנגי' של הכ"מ תמ"ש וכ"ג זאת ע' לעולן דבנס לכתחלה לא יאמר אמר כלום ע"ב ומוא"ד ומוא"ד. לא אמר כלום. אלמא כיון דלאיבוד אזל לית בהו זכייה והפקירא הוא: בהאמר ר' ירמיה. לקמן: בעקל. דדובשא כמוך עליה חבית של דבש קטום בעקל ולא יפסך הכל אלא ומנגע ומנע ומנע וליכא הפקר: הרי פירות. של ומעשר הכי שיש לי בתוך ביתי ומחוללין כו': (יכל היכא דאיכא. קלת הפסד וליכא ליבוד לגוויי כי הכא דמעוקות לם הבינכול לסלוק ע"ז הדהקן ומוא ילילי לבתחלה לא יאמר.) בתמיה: הרי שהיו לו. לוי: עשר חביות של שבל. הבינכול לתמונה ומעשר ומוא מעמא דתמונה ומוא אמר לא אמר כלום ע"ב בתמיה ומוא"ד. הכי:

אין לי אלא שכרו *יאם אמר אציל את שלך ואתה נותן לי דמי שלי: חייב ליתן לו *שטף נחל חמורו וחמור חבירו שלו יפה מנה ושל חבירו מאתים והניח זה את שלו והציל את של חבירו אין לו אלא שכרו *יאם אמר לו אני אציל את שלך ואתה נותן לי את שלי חייב ליתן לו: **גמ'** ואמאי לימא ליה מהפקירא קא זבינא מי לא תניא *דרי שהיה טוען כדי יין וכדי שמן וראה שהן משתברות לא יאמר הרי זה תרומה ומעשר על פירות שיש לי בתוך ביתי ואם אמר לא אמר כלום כדא"ר ירמיה כשעקל בית הבד כריך עליה ה"נ *כשעקל בית הבד כריך עליה ואם אמר לא אמר כלום ותתניא *מי שבא בדרך ומעות בידו ואנס כנגדו לא יאמר הרי פירות שיש לי בתוך ביתי מחוללים על מעות הללו ואם אמר דבריו קיימין הכא במאי עסקינן בשיכול להציל אי בשיכול להציל כלתחלה אמאי לא יאמר *בשיכול להציל על ידי הדחק (*יכל היכא דאיכא הפסדא לבתחלה לא יאמר) ותתניא הרי שהיו לו עשר חביות של טבל טמא וראה אחת מהן שנשברה או שנתגלה אומר הרי היא תרומת מעשר על תשע חברותיה ובשמן לא יעשה כן מפני הפסד כהן א"ר ירמיה כשעקל בית הבד כריך עליה בשלמא שנשברה חזיא אלא שנתגלה למאי חזיא וכ"ת חזיא לזילוף *ותתניא *מים שנתגלו הרי זה לא ישפכם ברשות הרבים ולא יגבל בהן את הטיט ולא ירבין בהן את הבית ולא ישקה מהם את בהמתו ולא בהמת חבירו דעבד לה במסננת כך' נחמיה *דתניא *מסננת יש בה משום גילוי אמר ר' נחמיה אימתי בזמן שהתחתונה מגולה אבל בזמן שהתחתונה מכוסה אע"פ שהעליונה מגולה אין בה משום גילוי לפי שאדם של נחש דומה לספוג וצף ועומד במקומו לאו אתמר עלה א"ר סימון אריב"ל לא שנו אלא שלא טרקו אבל טרקו אסור התם נמי אפשר דמנח מידי אפומא דחביתא *דשפי ליה ור' נחמיה (מטמא אטמא) מי תרמין ותתניא תרמין מן הטמא על הטמא ומן הטהור על הטהור ומן הטהור על הטמא אבל לא מן הטמא על הטהור ר' נחמיה אמר אף מן הטמא על הטמא לא התירו לתרום אלא בשל דמאי הכא נמי בשל דמאי אמר מר ובשמן לא יעשה כן מפני הפסד כהן *מאי שנא שמן דראוי להדליק יין נמי ראוי לזילוף וכי תימא זילוף לאו מלתא היא והאמר שמואל משום ר' חייא שותין מלוג מסלע ומלפין מלוג בשתים הכא במאי עסקינן בחדש והא ראוי לישנו *אתי ביה לידי תקלה שמן נמי אתי ביה לידי תקלה

*בגנגי' של הכ"מ כ"ז מוקף וכ"ג בס זה לעולן דבנס לכתחלה לא יאמר

מסורת הש"ס

תשפך הכל. כולם ביחד: בשדה תשפך הכל. דלמעמיני ליס לבו בית, לתו ביס לידי תקלה: אין הברעה שלישית מברעת. בעסה עלמנן לתקה לאמר ולא כדבני לחד ומכן שמים לא הזקיהו בית ובדים ומיכי דמי הכבעי כבגן לי הוס מני ב"ש בין בעמה בשדה תשפך הכל וב"ה אומרים בין בבית ובין בשדה תעשה זילוף דבעינ' לתנוייהו קונכבע והוו לכו לגבי בית מני ולגבי בדים מני ולכתחה כתני שלין מוודין דבני יחיד בוקר שנים לחמני רבים לסמוות כתיב (מנחות כג.) כי הסוא דקולי ונטלניה בדמה ומלינקן (דף כט.) אבל הכל דלמיכה לו גלו דעתייהו לליסוי שוס מידי מילוק בין בית לבדים בעמה לבבים קלמר: מעבורת. סמיכה לחבה מעבבים בם מוחב המבר: דאפסדתן מיירי בזוז'. והייהו בבכבו דקתני עולל דיבר בשבר שתחם ומפסיד כאן ותעבירני מוהן לו אותו שבר ומשלם ומותני' מני סבי הספקרו ביכר: בבדים בא פסיד. שופך לתו ייבו בדים בשבילו: ירד להציל. ע"ע שיהן לו דמי שלו: ועלה שלו מאליו מהו. מי אמוקין ומעיקרא דלתקרי' כלאיר דמי ומעיהיב לו סלוק בכלאיי והכל זכה בים ומיהם ומפסקיהם לו דלמא כיון דקליק קליק: מן שבא הרשו עליה. ויסיב ליס דמי כלאו עה: לינהו. בתחבר עומסם לחי ויסיב ומעבר בהמוניהם ומחוק ולקבים: קדים רב אפרא. קוסם שיחזיק בבן לחבר אסרי הפקר סיס: לרוחה דמלתא. מלא יהא מעמוד בדבר:

דורשפקנין

*תשפך הכל וב"ה אומרים תעשה זילוף אמר ר' ישמעאל ב"ר יוסי אני אברייע בבית תעשה זילוף ובשדה תשפך הכל איכא דאמרי בישן תעשה זילוף ובחדש תשפך הכל אמרי לו *אין הברעה שלישית מברעת: אם אמר לו אציל את שלך וכו': אמאי ונימא ליה משטה אני בך מי לא *תניא *דרי שהיה בורח מבית האסורין והיתה מעבורת לפניו אמר לו טול דינר והעבירני אין לו אלא שכרו אלמא אמר ליה משטה אני בך הכא נמי לימא ליה משטה אני בך הא לא דמי אלא לסיפא ואם אמר לו טול דינר זה בשמרך והעבירני נותן לו שכרו משלם מאי שנא רישא ומאי שנא סיפא אמר רמי בר חמא *בצייד השולה דגים מן הים *וא"ל אפסדתני כיורי בזוזא: שטף נחר חמורו וחמור חבירו שלו יפה מנה וכו': וצריכא דאי אשמעינן קמייתא התם הוא דכי פירש יהיב ליה דמי בוליה משום דבדים קא פסיד אבל הכא דממילא נימא אין לו אלא שכרו ואי אשמעינן סיפא הכא הוא דבסתמא אין לו אלא שכרו משום דממילא אבל התם דבדים אימא אפילו בסתמא יהיב ליה דמי כיליה צריכא בעא מינה רב כהנא מרב ירד להציל ועלה שלו מאליו מהו א"ל *משמיא רחימו עליה כי הא דרב ספרא הוה קא אזיל בשיירתא לוינהו ההוא ארי כל לילא קא שדר ליה חמרא דחד מיניהו וקא אכיל כי ביה א"ל רב אחא מדיפתי לרבינא למה ליה למיזבי ביה נהי דכי אפקריה אדעתא דאריא אפקריה אדעתא דב"ע לא אפקריה א"ל רב ספרא לרוחה דמלתא הוא דעבד בעא מיניה רב מ"מ ירד להציל ולא הציל מהו אמר לו אזו שאילה *אין לו אלא שכרו איתיבה *השוכר את הפועל להביא

ובראשים הגז (דף קלה.) גבי ראשים הגז אין נוהג אלא בגזבוז וכמה ומהוצה ב"ש אומרי' אתי' ב"ה אומרים אתי' אמר אמר אמר

להביא כרוב ודורמסקני׳ לחולה. שכרוסו בשביל החולה יותר מנמה שהם לחוי לשוכבו דפסי ומשוע לשון מיתן לו שכרו מעלה וז״ל דעייכי כגון לרבא לגיעוי ומעלה אני בך שהוא מעסיק בעוקם אחר כיולא בזה:

ורשאים המומים להתנות בינסיס. פי׳ בשלים לבסיע מנון לם כבר עבו מנלי קודם כמו ומשלין בני הביל לבסיע על קמן דב״ב (ד׳ ח׳):

יחסניה שקלה. פי׳ בקרטיס מלבה בנו [ומעלה לת] הסקלי דבתנעים (קף ז׳). שהוא עין לחבה ולין בלבה לר״ת לבנון יהוסף ולחסכתא ומעמע דבבני לדם חייבי ומבולו מקיקין מני לחייבי בבני לדם ומבלה שהחיב קני שקלים שעולין ומבסין לת לחרן מלכתיב (שמות ח׳) יהכם בקם לת עין לחרן ועל שם כך בקרא בלבל מבנקם כל לחרן בלבל כמו הוי לחרן בלבל בנפי (שעיה יח) ר״ת ובלבלה דיבוקם שיבלו שפיר בעוקות (שם לד):

הא ורשאי שמעינן מינה. תיעוס דבמנה ומקעות לוכל הבי שבוקל דבריו ויל דבייר ודהל״ל לחיתי ולם לאו חייב ונדקתני ולם מחנות הגזלן חייב לבעוייד לו בדם לחר ומעמע דוגלת בחפי בפם׳ הוא:

לא לריכא דלחוי לחויי. פי׳ בקונני׳ שמע מנדת מונלך שבו לוכלן לגזול (״לו) קרקע ולבלה לבסם זה קרקע בלוכי לוגם הוא כמו שפי׳ דלחי׳ בענין זה ומחייבים ליה אע״ג שלוכו בחוב שיעולים שבלה לוגמו תחלה הבלה לבו ובגזל אבלה ומעלמו הבלה לבסם דבלה ס״ב לוגר לקנן ולם הבלה ומעלמו בבלה דוגי ו״ם ד״ל בלבלה בבבי׳ לחבי לחויי מני בלבדייהו ולן להקבות *לפי זו ודלמר לקנן נלבם בעוד דבלם לבקנוהיו בל בקבקוהיו בל בקבקוהיו בל בקבק

דלכן אמרי דלהן היא. פי' הקונטרס התוספות היא של בני בבל ומעמנה ומומן זמנו לתוך פיו ואין אדם יכול ליכנס: פתח פ"ך. סהמיני פתחיך להסיר זמניך ומפיך ועשה פתח ליכנס: אי מצית לבעבי רחמי דתו לא שכיבנא. אי אפשר לקלקלינך לך אזלינ' בהיך בנים המודכם: ואי לא הואיל ואזלינ' שעתא. ואתחכים ניסא אלא אזלא ולא אלך עוד ענוך שמא תכנס עלי ואמות עוד פעם אחרת אלא אלך לביתי מי ולא אמעוד עוד אלך פן אמות פעם אחרת ואין דומפרס הואיל ואלוף שעתא וקבלתי לער מיתה לא אקבל עוד פעם אחרת ליל ומכלן ובפחתים (דף מט.) מוכח שהלך לביתו אמור רב כהנא אי לאו דכסיבר כהנתא לאו אכל גלמי אמרי ליה ומא לנקות תוהם גלית א"ל לאו אכל גלמי כדבון אלא אמרי מיכמי שכיר לא בעבור עקום תוהם גלית בתחתי אלמא בתר הכי מי הוה ועוד אמרי בברכות ומקלוני דפגע ביה הוה גבהא אמר ליה אלא בעבד בשמיא בשמיא דף ד: גבהא אגבי אמר ליה אלא בעבד בשמיא בשמיא דף ד: ומיתה בלין כאחד: מגופו. שכיר נכדף זה רבאי לאכוב אלא רודפו אלמלא (שמות כא) אם אמר לו אל תמיתני אלא אם כן אמר לו אל תמיתני אלא אם כן אמר לו אל תמיתני אלא אם כן

עין משפט מ"ש דרב חסדא. בגמרא נענעה דבולהו ניחא דעדיף לסו לדעת ומכלא לדעת ועוד ומתני' ניחא לתחוי כוותייסו עפ: היאיל ואנקטה מסורת הש"ס:
נר מצוה נגרי ברייתא. לעולם נלאת חוץ ונענתה לריכה שיחוור יפה וכיון דלא ידעי בעגלים לא נחדסי בה אבל לדעת ונכון פועל שהרי סכיכו
סמנגבה ומחזיר' ונענכיו זסכו בה: דאי מאן החזירה לחבריה דאגבה איסא מעדרא דיודיה. כדי לגנובה: אע"ג: דמני. לעולם לדעת
לריך דעת: החזירו לעדר. שיש לו בעבל סביה בעודבר ילא ואינ"ג בלבו חד ודאכי: ברקועתא.
מ"מ דרב חסדא הואיל *ואנקטה נגרי ברייתא ומי אמר רבא הכי והאמר רבא האי מאן דחזיר לחבריה דאגבה אימרא מעדרא דידיה ורמא ביה קלא ושדייה ולא ידע אי הדריה אי לא הדריה ומת או נגנב חייב באחריותו מאי לאו אע"ג דמני לא דלא מני ומי אמר רב הכי והאמר רב החזירו לעדר שבמדבר יצא אמר רב חנן בר אבא מודה רב *ברקועתא לימא כתנאי *דתנגב טלה מן העדר וסלע מן הכיס למקום שנגב יחזיר דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר צריך דעת בעלים סברוה דב"ע את להו דר' יצחק דאמר ר' יצחק *אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה מאי לאו בטלע לדעת ובפלוגתא דרב חסדא ורבי יוחנן אמר רב זביד ומשמיה דרבא *בשומר שנגב מרשות בעלים ב"ע לא פליגי כדרב חסדא והכא בשומר שנגב מרשותי' *שיחזיר למקום שנגב קמפלגי ר"ע סבר לא כלתה לו שמירתו ור' ישמעאל סבר לא כלתה לו שמירתו לימא מנין פוטר תנאי היא *דתניא *הגוזל את חבירו והבליע לו בחשבון תני הדא יצא ותניא אידך לא יצא סברוה דב"ע את להו דר' יצחק *דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה מאי לאו בהא קמיפלגי דמ"ד יצא סבר מנין פוטר ומ"ד לא יצא סבר מנין אינו פוטר אמרי אי סבירא לן כר' יצחק ב"ע לא פליגי דמנין פוטר אלא בדר' יצחק קמיפלגי מר אית ליה דר' יצחק ומר לית ליה דר' יצחק ואי בעית אימא דב"ע את להו דר' יצחק ולא קשיא הא דמנה ורמא ליה בכיסיה והא דמנה ורמא ליהיה ואיבעית אימא אידי דמנה ורמא בכיסיה והא דאית ליה זוזי אחריני בכיסיה הא דלית ליה זוזי אחריני בכיסיה: **מתני'** אין לוקחין מן הרועים צמר וחלב וגדיי *ולא משומרי פירות עצים ופירות *אבל לוקחין מן הנשים *כלי צמר ביהודה וכלי פשתן בגליל ועגלים בשרון *וכולן שאמרו להטמין אסור *לוקחין בצינורות [illegible] מ"מ ת"ר *אין לוקחין מן הרועים [illegible] ולוקחין מהן חלב וגבינה במדבר ולא בישוב ולוקחין מן ד' וה' צאן ד' וה' גיזין אבל לא שתי גיזין ר"י אומר ביתות לוקחין מהן מדבריו' אין לוקחים מהן אין מרגיש בו אין לוקחין מהם אמר מר לוקחין מן הבית מרגיש בו לוקחים מהן אין מרגיש בו אין לוקחין מהם אמר מר לוקחין מן ד' וה' צאן ד' וה' גיזין השתא יש לומר ארבעה זבגנין ד' מבעיא א"ר חסדא ד' מתוך חמשה ואיבא דאמרי א"ר חסדא ארבעה מעדר קטן וחמש מעדר גדול דא גופא קשיא אמרת ד' וה' צאן ד' וה' גיזין ד' וה' אין אבל שלש לא אימא סיפא אבל לא שתי צאן הא שלש זבנינן לא קשיא הא בברייתי דא בבחישתי: ר"י אומר ביתות לוקחין מהן מדבריות אין לוקחין מהן כו': איבעיא להו ר"י ארישא קאי ולחומרא או דילמא אסיפא קאי ולקולא ארישא קאי ולחומרא דאמר לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן ה"מ בייתות אבל מדבריות אפי' ארבעה וחמשה לא או דילמא אסיפא קאי ולקולא דאמר אבל לא שתי צאן ולא שתי גיזין הני מילי מדבריות אבל בייתות שתים נמי לוקחין ת"ש דתניא ר"י אומר לוקחין מהן בייתות ואין לוקחין מהן מדבריות ובכל מקום לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן מדאמר

*מאי לאו בטלע כו' ובעלים סלא לדעת. קתם כיס רגיל לחזיות וקתם טלה רגיל לחזיות סלא לדעת לסכי קנו בהא לדעת ובהא סלא לדעת:
חמש ונבעית. ועושה בנוקבת שבת בפרק בנות אשה (דף ק: ושם) נבי שמעתא דקנדל המעמור:
הדרן עלך הגוזל בתרא וסליקא מסכת בבא קמא

(לעיל מז.)

למשמש בכיסו בכל שעה מאי לאו בטלע לדעת ובפלוגתא דרב ושמואל (לא) בטלה שלא לדעת ובפלוגתא דרב חסדא ורבי יוחנן אמר רב זביד ומשמיה דרבא *בשומר שנגב מרשות בעלים ב"ע לא פליגי כדרב חסדא והכא בשומר שנגב מרשותי' *שיחזיר למקום שנגב קמפלגי ר"ע סבר לא כלתה לו שמירתו ור' ישמעאל סבר לא כלתה לו שמירתו לימא מנין פוטר תנאי היא *דתניא *הגוזל את חבירו והבליע לו בחשבון תני הדא יצא ותניא אידך לא יצא סברוה דב"ע את להו דר' יצחק *דאמר אדם עשוי למשמש בכיסו בכל שעה ושעה מאי לאו בהא קמיפלגי דמ"ד יצא סבר מנין פוטר ומ"ד לא יצא סבר מנין אינו פוטר אמרי אי סבירא לן כר' יצחק ב"ע לא פליגי דמנין פוטר אלא בדר' יצחק קמיפלגי מר אית ליה דר' יצחק ומר לית ליה דר' יצחק ואי בעית אימא דב"ע את להו דר' יצחק ולא קשיא הא דמנה ורמא ליה בכיסיה והא דמנה ורמא ליהיה ואיבעית אימא אידי דמנה ורמא בכיסיה והא דאית ליה זוזי אחריני בכיסיה הא דלית ליה זוזי אחריני בכיסיה: **מתני'** אין לוקחין מן הרועים צמר וחלב וגדיי *ולא משומרי פירות עצים ופירות *אבל לוקחין מן הנשים *כלי צמר ביהודה וכלי פשתן בגליל ועגלים בשרון *וכולן שאמרו להטמין אסור *לוקחין בצינורות [illegible] מ"מ ת"ר *אין לוקחין מן הרועים [illegible] ולוקחין מהן חלב וגבינה במדבר ולא בישוב ולוקחין מן ד' וה' צאן ד' וה' גיזין אבל לא שתי גיזין ר"י אומר ביתות לוקחין מהן מדבריו' אין לוקחים מהן אין מרגיש בו אין לוקחין מהם אמר מר לוקחין מן הבית מרגיש בו לוקחים מהן אין מרגיש בו אין לוקחין מהם אמר מר לוקחין מן ד' וה' צאן ד' וה' גיזין השתא יש לומר ארבעה זבגנין ד' מבעיא א"ר חסדא ד' מתוך חמשה ואיבא דאמרי א"ר חסדא ארבעה מעדר קטן וחמש מעדר גדול דא גופא קשיא אמרת ד' וה' צאן ד' וה' גיזין ד' וה' אין אבל שלש לא אימא סיפא אבל לא שתי צאן הא שלש זבנינן לא קשיא הא בברייתי דא בבחישתי: ר"י אומר ביתות לוקחין מהן מדבריות אין לוקחין מהן כו': איבעיא להו ר"י ארישא קאי ולחומרא או דילמא אסיפא קאי ולקולא ארישא קאי ולחומרא דאמר לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן ה"מ בייתות אבל מדבריות אפי' ארבעה וחמשה לא או דילמא אסיפא קאי ולקולא דאמר אבל לא שתי צאן ולא שתי גיזין הני מילי מדבריות אבל בייתות שתים נמי לוקחין ת"ש דתניא ר"י אומר לוקחין מהן בייתות ואין לוקחין מהן מדבריות ובכל מקום לוקחין מהן ארבעה וחמשה צאן מדאמר

סמורת הש"ס מדקאמר בכל מקום ש"מ אסיפא קאי ולקולא ש"מ: ולא משומר פירות כו': *רב זבין שבישתי מארבוא א"ל אביי והא תנן ולא משומרי פירות עצים ופירות א"ל ה"מ בשומר דלית ליה בנופא דארעא מידי *אבל אריס דאית ליה בנוויה אימא *מדנפשיה קא מזבן ת"ר *שומרי פירות לוקחין מהן כשהן יושבין ומובירין והסלין לפניהם וטורטני לפניהם וכולן שאמרו להטמין אסור לוקחין מהן מפתחהגינה אבל לא מאחורי הגינה אתמר גולן מאימת מותר *לקנות הימנו רב אמר עד שתהא רוב משלו ושמואל אמר אפ' מיעוט שלו *אורי ליה רב יהודה לאדא דיילא כדברי דאומר אפ' מיעוט שלו ממין מסור רב הונא ורב יהודה חד אמר מותר לאבדו ביד וח"א אסור לאבדו ביד מ"ד מותר לאבדו ביד *לא ידא ממונו חמור מגופו ומ"ד *אסורלאבדו דילמא הוה ליה זרעא מעליא וכתיב *יבין *רשע וצדיק ולבש: רב חסדא הוה ליה דהוא אריסא דרוה תקיל ורהיב ותקיל ושקיל סלקיה קרא אנפשיה *צפון לצדיק חיל חוטא *כי מה תקות חנף כי יבצע כי ישל אלוה נפשו *רב הונא ורב חסדא חד אמר נפשו דנגזל וח"א נפשו של גזלן מ"ד נפשו של נגזל דכתיב *כן אורחות כל בוצע בצע את נפש בעליו יקח מ"ד נפשו של גזלן דכתיב *אל תגזול דל כי דל הוא ואל תדכא עני בשער כי ה' ריב ריבם [illegible] את קובעיהם נפש ואידך נמי הכתיב בעליו בעליו דדשתא ואידך נמי הכתיב וקבע את קובעיהם נפש מה טעם קאמר מה טעם וקבע את קובעיהם משום דקבעי נפש א"ל יוחנן *כל הגוזל את חבירו שוה פרוטה כאלו נוטל נשמתו ממנו שנא' *כן אורחות כל בוצע בצע את נפש בעליו יקח ואומר *ואבל קציריך ולחמך* בגיך ובנותיך ואומר *מחמס בני יהודה אשר שפכו דם נקי (בארצכם) [בארצם] ואומר *אל שאול ואל בית הדמים על אשר המית את הגבעונים מאי ואומר וכ"ת נפש דיודיה אבל נפש בנו ובנותיו לא ת"ש בשר בנו ובנותיו וכ"ת דלא יהוב דמי אבל היכא דיהוב דמי לא ת"ש מחמס בני יהודה אשר שפכו דם נקי (בארצכם) [בארצם] וכ"ת ה"מ היכא דקעביד בידים אבל גרמא לא ת"ש אל שאול ואל בית הדמים אשר המית את הגבעונים וכי היכן מצינו שהרג שאול את הגבעונים אלא מתוך שהרג נוב עיר הכהנים שהיו מספיקין לחן מים ומזון מעלה עליו הכתוב כאלו הרגן: אבל לוקחין מן הנשים: ת"ר לוקחין מן הנשי' כלי צמר ביהודה וכלי פשתן בגליל אבל לא יינות ושמנים וסלתות *ולא מן העבדים ולא מן התינוקות אבא שאול אומר מוכרת אשה בארבעה וחמשה דינר כדי לעשות כפה לראשה וכולן שאמרו להטמין אסור *גבאי צדקה לוקחין מהן דבר מועט אבל לא דבר מרובה *והבדדין לוקחין מהן זתים במד' ושמן במדה אבל לא זתים במועט ושמן במועט רשב"ג אומר לוקחין מנשים זתים *במועד בגליל העליון שפעמים אדם בוש למכור על פתח ביתו ונותן לאשתו ומוכר' רבינא איקלע לבי מחוזא אתו נשי דבי מחוזא רמו קמיה בכלי ושירי קביל מיניהו א"ל רבה תוספא' לרבינא והתניא *גבאי צדקה מקבלין מהן דבר מועט אבל לא דבר מרובה א"ל *דני לבני מחוזא דבר מועט נינהו: **מתני'** *מוכין שהבובס מוציא הרי אלו שלו *והסורק מוציא הרי אלו של ב"ה *כובס נוטל ג' חוטין והן שלו יותר מכן הרי אלו של ב"ה *אם היה שחור ע"ג הלבן נוטל את הכל והן שלו *החייט ששייר את החוט כדי לתפור בו ומטלית שהיא ג' על ג' *הרי אלו של ב"ה *מה שהחרש מוציא במעצד הרי אלו שלו ובכשיל של בעל הבית ואם היה עושה אצל ב"ה אף הנסרים של בעל הבית: **גמ'** ת"ר לוקחין מוכין מן הכובס מפני שהן שלו הכובס נוטל שני חוטין העליונים והן שלו

תורה אור

ר"ל כבא דבר מלגומא דאגבי
הוא עיין בסלכות [וכ"ה בסוכ' ס"מ כב. ד"ל מע' זוטעלא ובגי"ל בא]
(ולמעלה יפה: בגיך כל"ל) (לעיל כב.)
ומוחל ג כא
יבמות דף עח:
ק"ח נמוגע
(ל"ל ומספוקק) (עכ"ה ברוש')
(ברוש' נרס חייב להחזיר לבעלים ותחת נסרים נרס נסותת כנ' רש"י)
(ברוש' ל"ג צמר ביהודה ותחת לחטשין נרס הטמן דיך צוי ובפ"א נרס בכל מקום)

מלות כלי צמר ביהודה ותחת לחטשין נרס הטמן דיך צוי ובפ"א נרס בכל מקום

עין משפט
נר מצוה

כלי
אייי' ב"ו מכ' גניבה הל' ג
פונב עשין עא
עוש"ע ח"מ סי' שכח סעיף ג
כלי
בעייי' שם
ד
בגני' של הג"מ
כ"ב עי' ב"מ ד'
כב בתו' ד"ה מנ
זעוטא
קלה
דעייי' ב"ס עמ'
נזלה והבדה הל'
ח ועי' בגי"מ
כתב עשין עב
עוש"ע ח"מ סי'
שפג סעי' ג
קלו
דעייי' ב"ס עמ'
מוכל מזיק הל'
יא פנב עשין ע
עוש"ע ח"מ סי'
שפח סעיף ב
נקלה ליתא
חיבה כשב לק
ב"ס ועפכס
לקל הכי אלמן
בפפחים ומע:
מייחי ב"ס
קרא כדכתיב
ב"ס ומ'
ובהכ"ל ה"ח)
קלו
דעייי' ב"ס עמ'
נזלה והבדה הל'
יב פונב עשין
ופפחין פסוק ומוה דקון סן מנכ"ש
בגני"ל: בכשיל. קלוס ומעכיל
ספחין גסון: אצל בעל הבית. סכיל
עב עוש"ע ח"מ
ס' פנא סעי' ב
קלח
בעל הבית ויריסם בקבלי
לבנות הבית בדמיס קלובים: **גמ'**
ולא

קלג
אייי' ב"ו מכ'
גניבה הל' ג
פונב עשין עא
עוש"ע ח"מ סי'
שכח סעיף ב
קלד
בעייי' שם
ד
בגני' של הג"מ
כ"ב עי' ב"מ ד'
כב בתו' ד"ה מנ
זעוטא
קלה
דעייי' ב"ס עמ'
נזלה והבדה הל'
ח ועי' בגי"מ
כתב עשין עב
עוש"ע ח"מ סי'
שפג סעיף ה
קלז
דעייי' ב"ז עמ'
מנכנות עכייס
הל' יב פונב
עשין קפב
עוש"ע ילד סי'
רמח סעיף ד
קפב
דעייי' ב"ז עמ'
מנכנות עכייס
הל' יב פונב
עשין קפב
עוש"ע י"ד סי'
רמח סעיף ד
קפב
דעייי' ב"ז עמ'
מנכנות עכייס
הל' יב פונב
עשין קפב
עוש"ע ח"מ סי'
שכח סעי' ד
קלח
דעייי' ב"ז עמ'
מנכנות עכייס
הל' יב פונב
עשין עא
עוש"ע ח"מ סי'
שכח סעיף ז
קלט
דעייי' ב"ז עמ'
מנכנות עכייס
הל' יב פונב
עשין קפב
עוש"ע ח"מ סי'
רמח סעיף ז
קמא
דעייי' ב"ז עמ'
מנכנות עכייס
הל' יב פונב
עשין קפב
עוש"ע י"ד סי'
רמח סעיף ד
קמב
דעייי' ב"ז עמ'
מנכנות עכייס
הל' יב פונב
עשין עא
עוש"ע ח"מ סי'
שכח סעי' ב
קלח
דעייי' ב"ז עמ'
מנכנות עכייס
הל' יב פונב
עשין עא
עוש"ע ח"מ סי'
שכח סעיף ז
קלט
דעייי' ב"ז עמ'
מנכנות עכייס
הל' יב פונב
עשין קפב
עוש"ע ח"מ סי'
רמח סעיף ז
קמא
דעייי' ב"ז עמ'
מנכנות עכייס
הל' יב פונב
עשין קפב
עוש"ע ח"מ סי'
רמח סעיף ז
קמב
דעייי' ב"ז עמ'
מנכנות עכייס
הל' יב פונב
עשין קפב
עוש"ע ח"מ סי'
רמח סעיף ז

קמג דעייי' שם עוש"ע שם סעי' מ קמד דעייי' שם הל' ז וע' בשמנו ובגי"מ עוש"ע שם סעיף ע קמה דעייי' שם הלכה ח עוש"ע שם סעיף ד

ולא יטיל בו יותר מג׳ חובין ולא יסרוק הבגד לשתיו אלא לערבו ומשוידו לארכו אבל לא לרחבו ואם בא להשוותו עד טפח רשאי אמר מר ב׳ חוטין והאגן תנן ג׳ ל״ק הא באלימי והא בקטיני: ולא יסרוק הבגד לשתיו אלא לערבו: והתניא אי״פא לא קשיא הא בגלימא הא בסרבלא: ולא יטיל בו יותר משלש חובין: בע״ ר׳ ירמיה ״אמטויי ואתויי חד א״ר אמטויי ואתויי תרי תיקן: ומשוידו לארכו אבל לא לרחבו: והתניא אי״פא לא קשיא הא בגלימא הא בהמיזוני ת״ר ״אין לוקחין מן הסורק מכין מפני שאינו שלו ״ובמקום שנהגו להיות שלו לוקחין ״בכל מקום לוקחין מהן כר מלא מוכין וכסת מלאה מוכין מ״ט קנגדו בשינוי ת״ר אין לוקחין מגרדי לא אדרין ולא נירין ולא פונקלין ולא שיורי פקיעות אבל לוקחין מהן בגד מגומ׳ ערב ושתי טווי ואריג אמרי השתא טווי שקלי ארוג מבעיא מאי אריג תיכי ת״ר אין לוקחין מן הצבע לא אותות ולא דוגמות ולא תלושים של צמר אבל לוקחין מהן בגד צבוע טווי *בגדים השתא טווי שקיל בגדים מיבעיא מאי בגדים נמטי ת״ר הנותן עורות לעבדן הקציעין והתלושין הרי אלו של בעל הבית והעילה משטף המים הרי אלו שלו: אם היה שחור [וכו׳]: א״ר יהודה *קצרא שמיה וקצרא שקיל ליה אמר רב יהודה *הרבל יאלון למנין תכלת ויצוף [illegible] ששייר *(מן) [את] החוט כו׳: וכמה לתפור אמר רב אסי מלא מחט *חוץ למחט איבעיא להו מלא מחט וחוץ למחט כמלא מחט או דילמא מלא מחט וחוץ למחט משהו ת״ש דתניא החייט ששייר את החוט פחות מכדי לתפור בו ומטלית שהיא פחותה משלש על שלש בזמן שבעל הבית מקפיד עליהן הרי אלו של ב״ה אין בע״ה מקפיד עליהן הרי אלו שלו א״א בשלמא מלא מחט וחוץ למחט כמלא מחט פחות מכאן חזי לסיכתא אלא אי אמרת מלא מחט וחוץ למחט משהו פחות מכאן למאי חזי אלא ש״מ מלא מחט וחוץ למחט כמלא מחט ש״מ: מה שהחרש כו׳: ורמינהי מה שהחרש במגירה הרי אלו שלו אמר רבא באתרא דתנא דידן איכא תרתי חציני לרבתי קרי לה כשיל ולזוטרתי קרי לה מעצד באתרא דתנא ברא חד הוא דאיכא וקרו לה מעצד: ואם היה עושה אצל כו׳: ת״ר מסתתי אבנים אין בהם משום גזל מפסגי אילנות מפסני גפנים מנקפי חוגי מנכשי זרעים ועודרי ירקות בזמן שב״ה מקפיד עליהן יש בהן משום גזל אין בעל הבית מקפיד עליהן הרי אלו שלו א״ר יהודה כשות וחזיז אין בהן משום גזל באתרא דקפדי יש בהן משום גזל אמר רבינא ומתא מחסיא אתרא דקפדי הוא:

הדרן עלך הגוזל בתרא וסליקא לה מסכת בבא קמא

עין משפט
גר מצוה

ולא יטיל בו יותר מג׳ חובין. דכך הסכמו לתת לולאי של טווי בגמנו לאורכו של בגד שמתחו בהן בסחוט בהקק ומודבנו בעקלות וכמנגנוד ובולטין אותו עקום הלולאות שמתחת סס ועשה אותן ונוטל אותן הקלעים לעצמו כדאמר לקמן ומשוייק תכל שלא יתפרס לאותן לולאות בחזקה כדי שלא יוכל לעמתו יותר ועדיי שלא נ׳ חוטין יפויי״מן בלנה ג׳ תפירות בעמתנו: ומשוידו. ועקום הבגיעו׳ שמתחת סס מועל בעקפריס: אפ״ עד טפח. ליעול ועמנו לבועות לחבו׳ בעמ׳ אלימי. גסין שניס: גלימא. עלים העשויס לכל יום וכשהוא סוקק לשתיו מוסיס ליקנע ועכ: סרבלא. עבוי לכבוד ולבוי וכשהוא סוקק לשתיו כאס יותר: גלימא משוידו לארכו. כדפרים׳ לעיל: הבזוני. לימו מלאס שלא שני רלאס׳ שתלויין לבד ועשוס לרחב׳ ב׳ רלאניס שתלויין: ה״נ אמטויי ואתויי חד לו דלעמ אמטויי ואתויי תרי. ועכשו תופר אותן לסולך ולהבינא הנמנו בבגד קודס שיעשוך בל הסחוט וקא ועבעיא ליס הכך ג׳ חוטין דקתני עי אבינא סולכס וסובאס חד דסוו לסו ג׳ סולכיס וג׳ הבאות ח״ד הולכס וסובאס תרי חסיב לסו: אדרין. דכך הגגדי לסביס לעור בקנס של עבב כדי שלא יצא העבב עון הקנס לבאן ולבאן וסוא של ב״ס: נירין. ליליי״ן: פקעיו׳. לוי״ס״יל: פונקלין. עוביי״ס שעושין ליביעות הגמלגות ועעוגד ואין עושין לסו קנס כדיכ הגגדין: בגד מעומ׳. כלומר אפילו ועומ׳ בלבעי׳ הרבה אף ע״פ שהגגיס לדבר שבגבד הלעור עון בגדים שאלג לוקחין ועכן דקבינסו בשיטו: שוי *אריג. והייטו אילין לאעמן לא יקח אס טווסן הגגדי לוסמין לקמ׳ [illegible] עוזסן קדיס לכן: אותיה. כשעביליין לו בגד לבבוע מוסך ועוזמו ועעו לבני בעליו לידע אס יקבוע אס הבבע ופעמו׳ שעעבבו אלבו ובבמו בעליס: דוגמאיה. שעביליין לו הבעליס לעור לבבוע ועביל עמו ועעו לעור לבבוע ואומר כזה לבע לי: תלוש. צמר. שאבלס עון הגיז הלעור ועעו ועעו: אבל לוקחין מפני בגד צבוע. דבגד שלא לא נבע ואי מיי גבבו קנייס בשיטו: טווי ובגדים. ובכך דוגמאות

ע״ל ובגדים ב״מ

ע״ל ואליבו. הני מילין. ב״מ

מוציא במעצד והנפסק במגירה הרי אלו שלו בעל הבית והיוצא מתחת מקדח ומתחת רהיטני והנגרר במגירה הרי אלו שלו אמר רבא באתרא דתנא דידן איכא תרתי חציני לרבתי קרי לה כשיל ולזוטרתי קרי לה מעצד באתרא דתנא ברא חד הוא דאיכא וקרו לה מעצד: ואם היה עושה אצל כו׳: ת״ר מסתתי אבנים אין בהם משום גזל מפסגי אילנות מפסני גפנים מנקפי חוגי מנכשי זרעים ועודרי ירקות בזמן שב״ה מקפיד עליהן יש בהן משום גזל אין בעל הבית מקפיד עליהן הרי אלו שלו א״ר יהודה כשות וחזיז אין בהן משום גזל באתרא דקפדי יש בהן משום גזל אמר רבינא ומתא מחסיא אתרא דקפדי הוא:

הדרן עלך הגוזל בתרא וסליקא לה מסכת בבא קמא

קסו
אעיי׳ ע״ן ויה׳ בגיבה הלכה ט מעג עשין עמ עוס״ע פ״מ סי׳ בנס סעי׳ יג

קסז
בעיי׳ סס עוס״ע סס סעי׳ יח

קסח
בעיי׳ סס עוס״ע סס סעי׳ יג

קסט
דעוד וס״ע פ״ח סי׳ יח סעי׳ יח

ע״ל ובגדים ב״מ

ע״ל ואליבו. הני מילין. ב״מ

(ע׳ רס״י תענ׳ לע: ד״ס קלני)

(ביבוש׳ גרס בן החוש)

סמוותן לו עקה ונהן בגדים לוקחין: השתא טווי שקלינן בגדים סבעיא. הא לין בגדים אלא מ״כ טווסן: נמטי. לבדין פליט״סס בלנה ולין סס טווי: הקציעין. מוייט״סס בלנה שוקל״ע ון הגוזל קביב: והתלושין. לעוב הסלוס ון הגוזל: צבר העילה. ון שנוס הנוסי: שלו. דדבר ווועבו הוא ואפקוי ועפקר לי׳: קצ״א שמ״ה וקצ״א שקיל לי׳. הבוכס נקבא עקלי בלבון אמני וקבלה שהוא עקבי ון הבגד אימו שקיל ליס ודידי הוא: הבל עולין למנין תכלת. לאוהן ג׳ חוטין אס לא קבלן הבוכס עולין לעולם ועלא קבר גולל שבריך להרחיק את תכלת של לילים ונשפת הבגד בעוכבת ועמחות (דף עב.): קפיד עליהו. ומוענלן: מלא דמחט. ועלא לוקך הענמנו: והוין לאחט. שכל זון שלין ון הסוע אלא ועלא הענמנו ועלוועלס לין יכול לתוחבו בבגד: בבגייתא גרסינן וועבלית שסיס פחותס ועג׳ על ג׳: לסיכתא. חוטין שפיעסנו לוועבלס: פחות מכאן למאי חזי. הא לין יכול להפוך הענמנו ולתוחבו: מגירה. עייל״ס בלנה וסכין הוא שיס בו פגיעות הרבה וקוללת ונהר הנפסק במגירה שקני עלים שהענן לאוך ופוסקו: שקדח. עריי״דא והיזלא ונסס דק כעפר: רהיטני. פליי״לא: והנגרר במגיר׳. דק דק סשיא ונסרת בעוקס מתך דק כעפר: חד הוא דאיכא. ורבתי הוא ונשהרש שפאי נגון: מסתתי אבנים. ונכבע אותן ונמלי״ק אותן: מפסני אילנות. כסיס בהן ענפיס יותר ונדלי קולן אחת ונביתייס וסייטו פיקוע לשון דלוג ושרחבה: ניקוף. עייך בסינא כמו וניקף קבבי סיער בדבר (ויקרא יוד): הוגא. סכס: ונכבשי זרעים. שטעלי יקקות ונבינים: ועודרי ירקות. בסהן תכופות יותר ונדלי מעל אחת ונביתייס כדי שיהא ונקוס לסרמיב ולסתפבנו: חזיז. שהת של תבואה מבון ובעיכן בעודן ירק: מתא מחסיא. ונקוס בהמות הוא ולריכין לנרעה עוב:

הדרן עלך הגוזל בתרא וסליקא לה מסכת בבא קמא

(ע׳ הגהות עו. כלים פב.)

סמורות הש״ס